

LAPORAN TAHUNAN

JABATAN KESIHATAN WILAYAH PERSEKUTUAN
KUALA LUMPUR DAN PUTRAJAYA

2019

ISI KANDUNGAN

PERUTUSAN PENGARAH KESIHATAN NEGERI	I
PENGURUSAN TERTINGGI JKWPKL&P	II
SIDANG PENGARANG	III
SIDANG EDITORIAL	IV
CARTA ORGANISASI	V
VISI JKWPKL&P	VI
MISI JKWPKL&P	VII
DASAR KUALITI	VIII
OBJEKTIF KUALITI	IX
PIAGAM PELANGGAN	X
PROFILE JKWPKL&P	XI
1.0 BAHAGIAN PENGURUSAN	
2.0 BAHAGIAN PERUBATAN	
3.0 BAHAGIAN KESIHATAN AWAM	
4.0 BAHAGIAN KUALITI DAN KESIHATAN MAKANAN	
5.0 BAHAGIAN FARMASI	
6.0 BAHAGIAN PERGIGIAN	

SEKAPUR SIRIH SEULAS PINANG

Salam Sejahtera

Terlebih dahulu kita panjatkan rasa bersyukur kerana laporan tahunan 2019 ini dapat diterbitkan dengan jayanya.

Saya juga ingin mengucapkan tahniah dan syabas kepada sidang Pengarah Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur Dan Putrajaya (JKWPKL&P) di atas penerbitan Laporan tahunan 2019 ini.

Laporan tahunan adalah merupakan dokumen penting dalam mendokumentasikan dan menerangkan objektif, peranan, fungsi, aktiviti dan pencapaian di setiap bahagian di JKWPKL&P. Semoga laporan tahunan ini boleh digunakan dan dimanfaatkan bersama untuk semua pihak.

Sepanjang tahun 2019, JKWPKL&P telah menjalankan semua aktiviti yang telah dirancang. Setiap bahagian juga telah menunjukkan prestasi pencapaian yang memberansangkan selari dengan Visi JKWPKL&P iaitu mengembleng tenaga kearah kesihatan yang lebih baik.

Akhir kata, saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan ribuan terima kasih atas sumbangan yang telah diberikan oleh warga JKWPKL&P kearah mencapai kecemerlangan dan kejayaan yang berterusan kepada Jabatan ini.

Sekian Terima Kasih.

DR. PARAM JEETH SINGH A/L PAKAR SINGH

Pengarah
Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan
Kuala Lumpur dan Putrajaya

PENGURUSAN TERTINGGI JKWPKL&P

DR. PARAM JEETH SINGH A/L PAKAR SINGH
Pengarah Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan
Kuala Lumpur Dan Putrajaya

NAZRAHTUL AINI BINTI BAHARUM
Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Pengurusan)

DR. SHAHROM BINTI ISMAIL
Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Perubatan)

SAZALI BIN HARUN
Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Keselamatan Dan Kualiti Makanan)

DR. HJ. AMIN SAH BIN HJ. AHMAD
Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Kesihatan Awam)

DR. NOORAINI BINTI OSMAN
Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Pergigian)

FUZIAH BINTI ABD RASHID
Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Farmasi)

SIDANG PENGARANG

PENASIHAT

DR. PARAM JEETH SINGH A/L PAKAR SINGH

Pengarah Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur Dan Putrajaya

PENGERUSI

DR. RONIYUZAM BIN ABD MALEK

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Perubatan)

TIMBALAN PENGERUSI

DR. HJ. AMIN SAH BIN HJ. AHMAD

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Kesihatan Awam)

DR. NOORAINI BINTI OSMAN

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Pergigian)

FUZIAH BINTI ABD RASHID

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Farmasi)

NAZRAHTUL AINI BINTI BAHARUM

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Pengurusan)

SAZALI BIN HARUN

Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri
(Keselamatan Dan Kualiti Makanan)

SIDANG EDITORIAL

PENASIHAT

DR. PARAM JEETH SINGH A/L PAKAR SINGH

KETUA EDITOR

DR. RONIYUZAM BIN ABD MALEK

PENOLONG KETUA EDITOR

DR. HAJI MOHD AKMAL BIN DATO' DAHLAN

EDITOR BAHAGIAN KESIHATAN AWAM
NUR HAKIMIN BIN NORDIN

EDITOR BAHAGIAN FARMASI
MUHAMMAD FADHLI BIN ABD RAZAK
FARISHA BINTI FAUZI

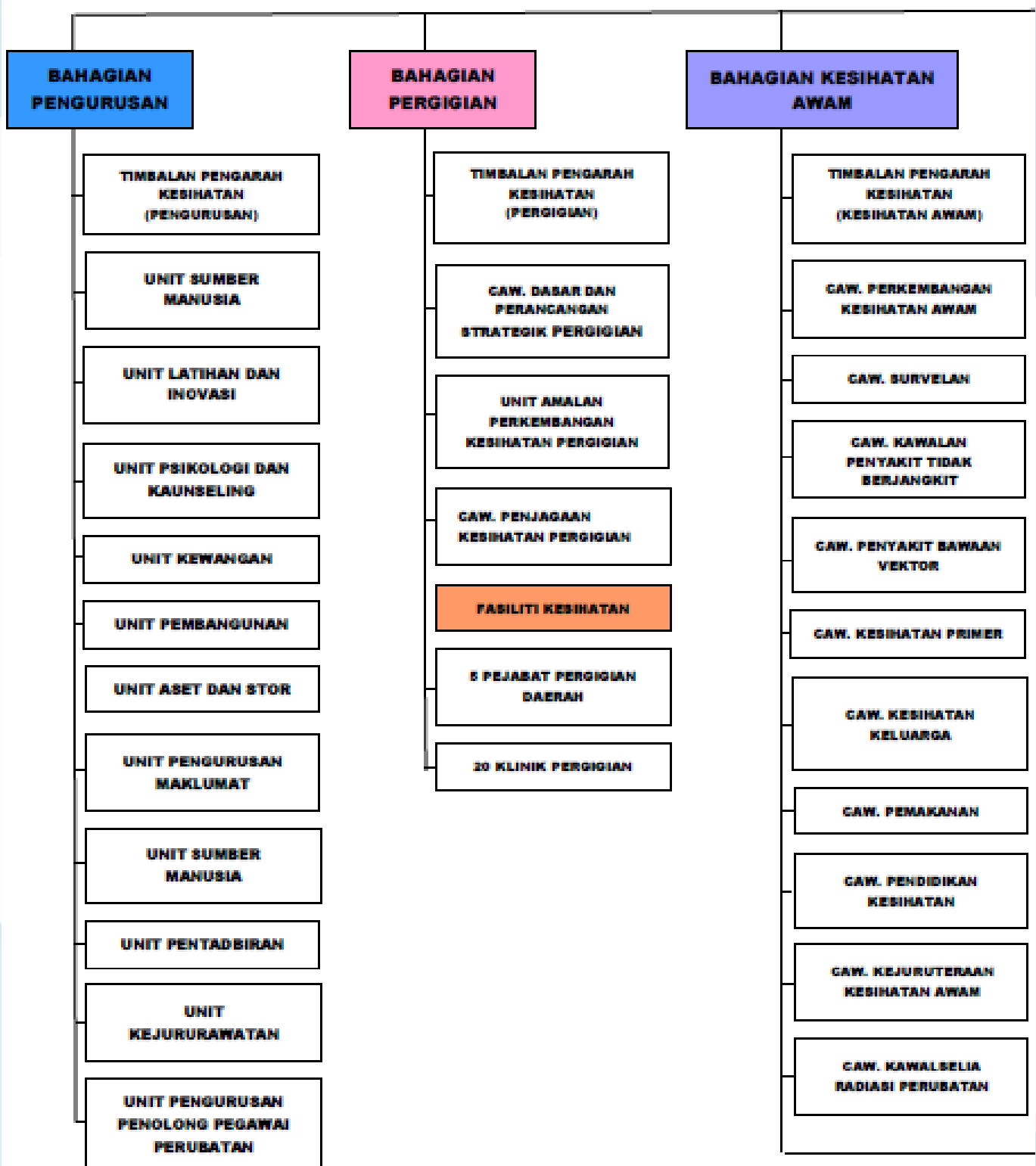
EDITOR BAHAGIAN PERUBATAN
NUR AMANINA BINTI ALIAS
SITI FADZLIANA BINTI MOHD FADZIL

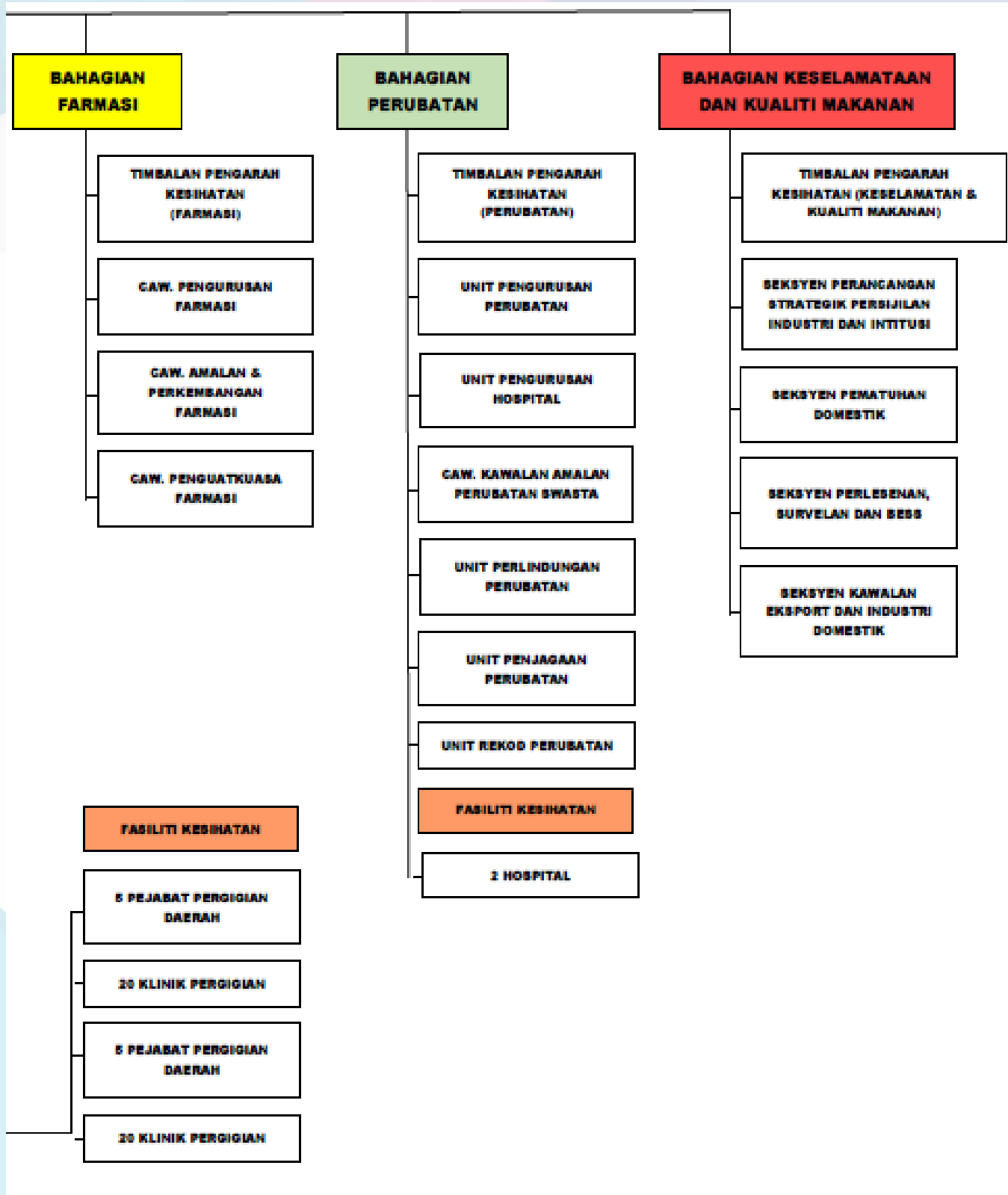
EDITOR BAHAGIAN PENGURUSAN
NUR TASYAHERA BINTI YUSOFF

EDITOR BAHAGIAN PERGIGIAN
MARNIZA BINTI CHE MOHAMED

EDITOR BAHAGIAN KESELAMATAN
DAN KUALITI MAKANAN
MUNIRA BINTI ZAKARIA

CARTA ORGANISASI JKWPKL&P

VISI JKWPKL&P

Mengembleng Tenaga Kearah Kesihatan Yang Lebih Baik

MISI JKWPKL&P

Menerajui dan berusaha Bersama-sama:

i. Untuk membolehkan dan memudahkan penduduk kuala lumpur

- Mencapai sepenuhnya potensi mereka dalam kesihatan
- Menghargai kesihatan sebagai asset paling berharga
- Mengambil tanggungjawab dan tindakan positif demi kesihatan mereka

ii. Untuk memastikan sistem kesihatan berkualiti tinggi, iaitu

- Mengutamakan pelanggan
- Saksama
- Tidak membebankan
- Cekap
- Wajar mengikut teknologi
- Boleh disesuaikan mengikut persekitaran
- Inovatif

iii. Dengan menekankan

- Sifat penyayang, profesionalisme dan kerja berpasukan
- Sifat menghormati maruah insan
- Penglibatan masyarakat

DASAR KUALITI

Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur Dan Putrajaya komited dalam memberikan perkhidmatan kesihatan kepada semua lapisan masyarakat dengan penekanan kepada aspek promosi, pencegahan, rawatan, dan rehabilitasi yang memenuhi sistem pengurusan kualiti dan penambahbaikan berterusan.

OBJEKTIF KUALITI

BAHAGIAN PENGURUSAN

- Sebarang pembayaran bil dan tuntutan akan dijelaskan dalam tempoh 14 hari daripada tarikh penerimaan.
- Sebarang aduan yang diterima di rekod dan di maklumkan untuk tindakan susulan dalam tempoh 3 hari dari tarikh penerimaan.
- Sebarang penyata perubahan mengenai pendapatan seorang pegawai (kew.8) bagi anggota lantikan baru disediakan dan dikemukakan kepada kewangan dalam tempoh 14 hari bekerja.
- Laman web JKWP KLP di kemaskini setiap minggu.

BAHAGIAN KESIHATAN AWAM

- Laporan pelaksanaan pemantauan indikator kepada aktiviti di bahagian kesihatan awam di bentangkan di dalam mesyuarat bahagian kesihatan awam setiap 6 bulan.

BAHAGIAN PERUBATAN

- Pemeriksaan dan laporan untuk pembaharuan lesen hospital (untuk permohonan yang diterima dalam tempoh yang ditetapkan iaitu enam (6) bulan sebelum tarikh tamat lesen) siap di kemukakan kepada cawangan kawalan amalan perubatan swasta, Kementerian Kesihatan Malaysia tiga (3) bulan sebelum tamat lesen.
- Lawatan pemantauan dilakukan oleh pasukan penyeliaan sekurang-kurangnya dua (2) bulan sekali.
- Memastikan semua acara yang di luluskan mempunyai pasukan perlindungan perubatan.

BAHAGIAN FARMASI

1. Penguatkuasa Farmasi

Pengeluaran lesen baru jenis A/B/C dan permit NaOH dikeluarkan dalam masa 10 hari bekerja selepas permohonan lengkap diterima.

2. Pengurusan Farmasi

Memastikan modal insan dan perancangan latihan diuruskan secara optima mengikut keperluan selain pengurusan kewangan yang mantap mengikut peraturan yang ditetapkan.

3. Amalan Dan Perkembangan Farmasi

Memastikan perolehan dan penggunaan ubat-ubatan yang berkualiti melalui Amalan Farmasi yang berkesan bagi mempertingkatkan Perkhidmatan Farmasi di Malaysia supaya setanding dengan kemajuan Perkembangan Perkhidmatan Farmasi di Negara-negara maju.

PIAGAM PELANGGAN

BIL	PERKARA
1.	Pelanggan akan mula menerima perkhidmatan di klinik kesihatan/ farmasi dalam masa 30 minit selepas pendaftaran atau kad imbas: i) Klinik kesihatan ii) Farmasi iii) >75% pesakit luar di klinik pergigian mendapat rawatan dalam masa 30 minit
2.	Di jabatan kecemasan, pelanggan akan di kategorikan mengikut keutamaan kes kepada berikut: i) Zon merah: pesakit akan di rawat serta-merta. ii) Zon kuning: pesakit akan diperiksa dalam masa 15 minit.
3.	Sijil kesihatan di keluarkan setelah dokumen dan maklumat lengkap diperolehi daripada syarikat yang memohon dalam masa: i) 3 hari bekerja (sekiranya produk mempunyai sijil HACCP dari kementerian kesihatan). ii) 21 hari bekerja (sekiranya produk tiada sijil HACCP).
4.	Sijil jualan bebas di keluarkan kepada syarikat yang memohon dalam masa 24 jam setelah dokumen dan maklumat lengkap diperolehi.
5.	Selepas menerima permohonan baru yang lengkap daripada pelanggan; i) Lawatan ke premis pemohon bagi tujuan lesen hospital dan klinik akan dilakukan dalam masa 14 hari bekerja. ii) Pengeluaran lesen/permit baru (racun jenis A/B/E, Permit NaOH dan permit psikotropik) yang di keluarkan di bawah Akta Racun 1952 dalam tempoh 10 hari bekerja.
6.	Kawalan pencegahan wabak dalam tempoh 24 jam dari tarikh notifikasi yang diterima bagi semua penyakit berjangkit.
7.	Siasatan kes kematian akibat penyakit berjangkit adalah dalam tempoh 24 jam dari tarikh notifikasi diterima.
8.	Pengurusan aduan pelanggan di rekod dan di maklumkan penerimaannya dalam tempoh 3 hari bekerja dan di jawab kepada pengadu tentang tindakan yang telah di buat dalam tempoh masa 14 hari bekerja dari tarikh penerimaan aduan.
9.	Pengurusan pembayaran bil dan tuntutan di jelaskan dalam tempoh masa 14 hari daripada tarikh pengesahan kelulusan pembayaran.

PROFILE JABATAN KESIHATAN WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR DAN PUTRAJAYA

PENDAHULUAN

Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur ditubuhkan secara tidak rasmi pada Jun 2001. Memulakan operasi di Jalan Dungun, Damansara Heights, Kuala Lumpur. Berpindah ke Blok E, Bangunan Kesihatan, Jalan Cenderasari Kuala Lumpur.

Mula beroperasi pada 1 Januari 2002. Berpindah ke Blok D, Kompleks Pejabat-pejabat Kesihatan, Jalan Cenderasari, Kuala Lumpur. Perpindahan meliputi Bahagian Perubatan, Bahagian Pengurusan, Bahagian Kesihatan Awam dan Bahagian Farmasi, Bahagian Pergigian mengekalkan kedudukannya di Bangunan Cahaya Suria, Jalan Tun Perak, Kuala Lumpur.

KEPENDUDUKAN

Jadual 1: Jumlah penduduk mengikut daerah bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya 2019

	KUALA LUMPUR			PUTRAJAYA			KUALA LUMPUR & PUTRAJAYA		
	Lelaki	Perempuan	Jumlah	Lelaki	Perempuan	Jumlah	Lelaki	Perempuan	Jumlah
Jumlah populasi	982,000	913,800	1,895,800	43,600	49,500	93,100	1,025,600	963,300	1,988,900

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

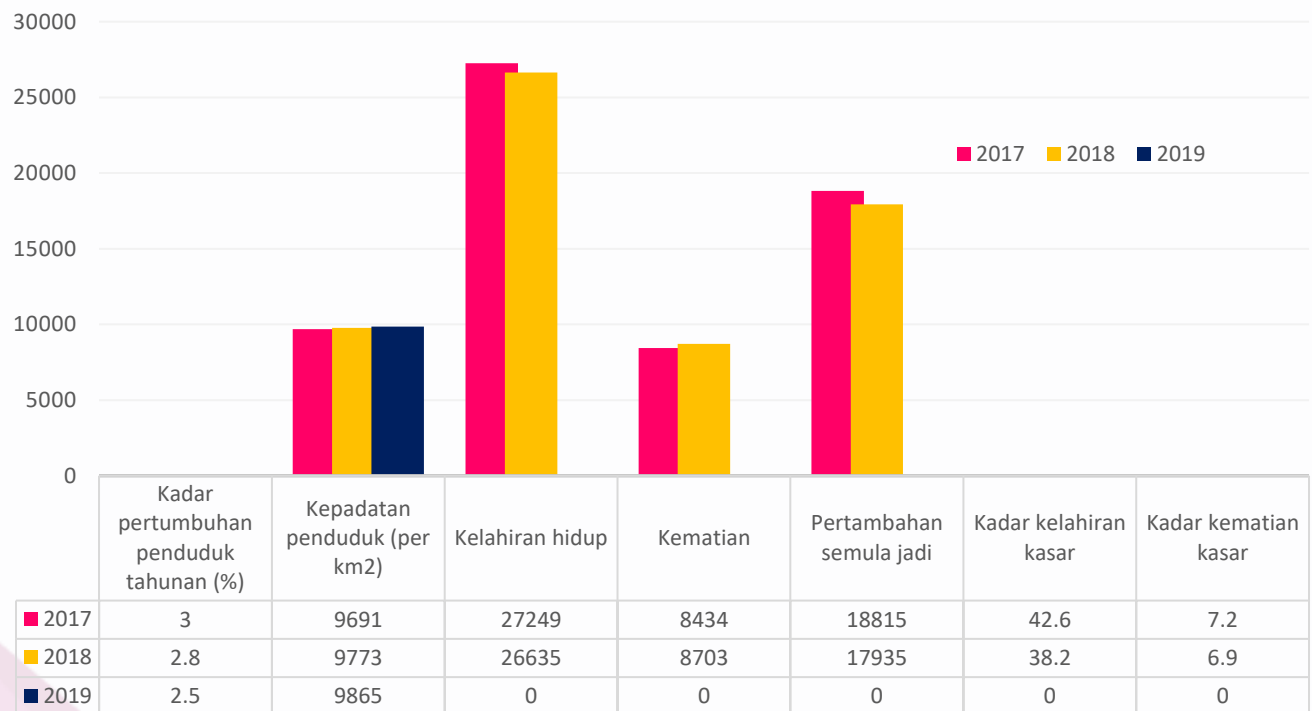
KEMUDAHAN KESIHATAN

Jadual 2: Jumlah Kemudahan Hospital di Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya, 2019

HOSPITAL	BIL KATIL
Hospital Putrajaya	369
Hospital Rehabilitasi Cheras	166

TARAF KESIHATAN

Jadual 3: Statistik Terpilih penduduk di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya, 2019

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Nota:

1. Hasil tambah mungkin berbeza kerana pembundaran
2. Kadar kelahiran kasar dan kadar kematian kasar bagi setiap 1,000 penduduk
3. 0 = Data tidak tersedia/ Tidak berkenaan (2019)

Jadual 4: Jumlah Kemudahan Kesihatan di Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya, 2019

NAMA PEJABAT KESIHATAN DAERAH / KLINIK	BIL KEMUDAHAN KESIHATAN	
	KLINIK KESIHATAN	KLINIK 1 MALAYSIA
PK Lembah Pantai	2	7
PK Cheras	4	5
PK Titiwangsa	4	6
PK Kepong	3	7
PKD Putrajaya	4	0
Pusat Pemeriksaan Kesihatan Penjawat Awam	1	0
Pusat Pemeriksaan Kesihatan Wanita Puspanita	1	0
Klinik Pergigian	109	0
Klinik Kesihatan Ibu dan Anak (KKIA)	18	0

Sumber: Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya

LAPORAN BAHAGIAN

Bahagian Pengurusan

Bahagian Perubatan

Bahagian Kesihatan Awam

Bahagian Kualiti Dan Kesihatan Makanan

Bahagian Farmasi

Bahagian Pergigian

BAHAGIAN PENGURUSAN

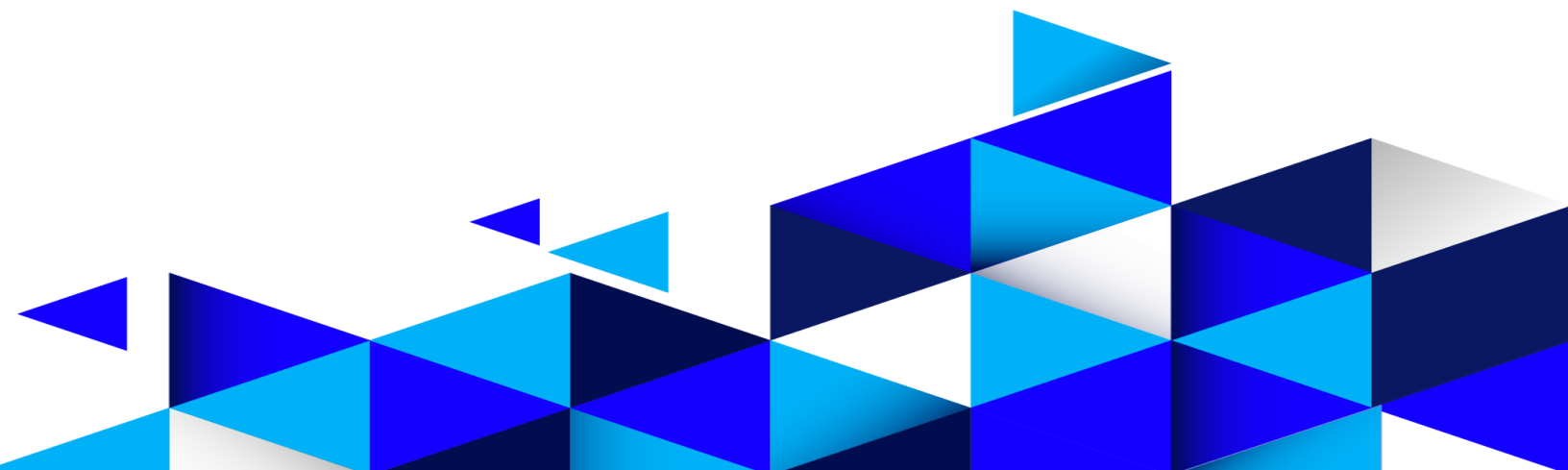
PENGENALAN

Bahagian Pengurusan bertanggungjawab memberikan khidmat sokongan kepada Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya (JKWPKL&P) dalam usaha menyediakan perkhidmatan perubatan dan kesihatan kepada masyarakat khususnya di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.

Bahagian ini berperanan menyampaikan perkhidmatan kepada pegawai dan kakitangan bagi keseluruhan Pusat Tanggungjawab (PTj) merangkumi urusan pentadbiran, pengurusan sumber manusia dan kewangan, pengesanan dan penyeliaan projek-projek pembangunan, perolehan dan pembelian stok serta aset Jabatan, penyelarasan aktiviti-aktiviti latihan anjuran sektor awam dan swasta, serta keurussetiaan pelbagai aktiviti jabatan.

Matlamat Perkhidmatan Dan Objektif

Bahagian Pengurusan menyediakan perkhidmatan dengan matlamat untuk memastikan pengurusan pentadbiran, sumber manusia dan kewangan diuruskan dengan strategik dan berkualiti bagi memenuhi kehendak pelanggan selaras dengan peraturan dan prosedur yang sedang berkuat kuasa, dengan objektif utama untuk menyediakan khidmat pengurusan yang berkualiti, cekap dan berkesan serta mesra pelanggan.

1.1 UNIT PENTADBIRAN

Secara amnya, Unit Pentadbiran bertanggungjawab ke atas urusan pentadbiran pejabat dan menyediakan perkhidmatan sokongan kepada semua bahagian di JKWPKL&P. Unit Pentadbiran bertanggungjawab dalam melaksanakan fungsi-fungsi berikut:

- a. Mengendalikan surat keluar masuk;
- b. Mengendalikan pengurusan fail;
- c. Menguruskan penyelenggaraan dan kebersihan pejabat;
- d. Menguruskan keselamatan pejabat;
- e. Mengendalikan laporan kehadiran;
- f. Mengendalikan pengurusan kuarters di bawah JKWPKL&P;
- g. Menguruskan agihan bekalan kenderaan;
- h. Menguruskan permohonan penggunaan kenderaan;
- i. Menguruskan majlis-majlis rasmi; dan
- j. Mengendalikan aduan di JKWPKL&P.

1.1.1 Aktiviti Unit

Jadual 1.1: Majlis-majlis rasmi Jabatan yang turut dikendalikan oleh Unit Pentadbiran pada tahun 2019 adalah seperti berikut:

BIL.	MAJLIS RASMI
1.	Perhimpunan Bulanan
2.	Majlis Tilawah Al-Quran Peringkat JKWPKL&P
3.	Majlis Hari Raya JKWPKL&P
4.	Majlis Anugerah Perkhidmatan Cemerlang

Unit Pentadbiran juga telah berjaya melaksanakan satu kursus pada tahun 2019 iaitu Kursus Peningkatan Kualiti Pemandu di Village Camp, Perak pada 18 hingga 20 Oktober 2019.

Rajah 1.1 Gambar-gambar sekitar pelaksanaan Kursus Peningkatan Kualiti Pemandu yang dilaksanakan di Village Camp, Perak pada 18 hingga 20 Oktober 2019.

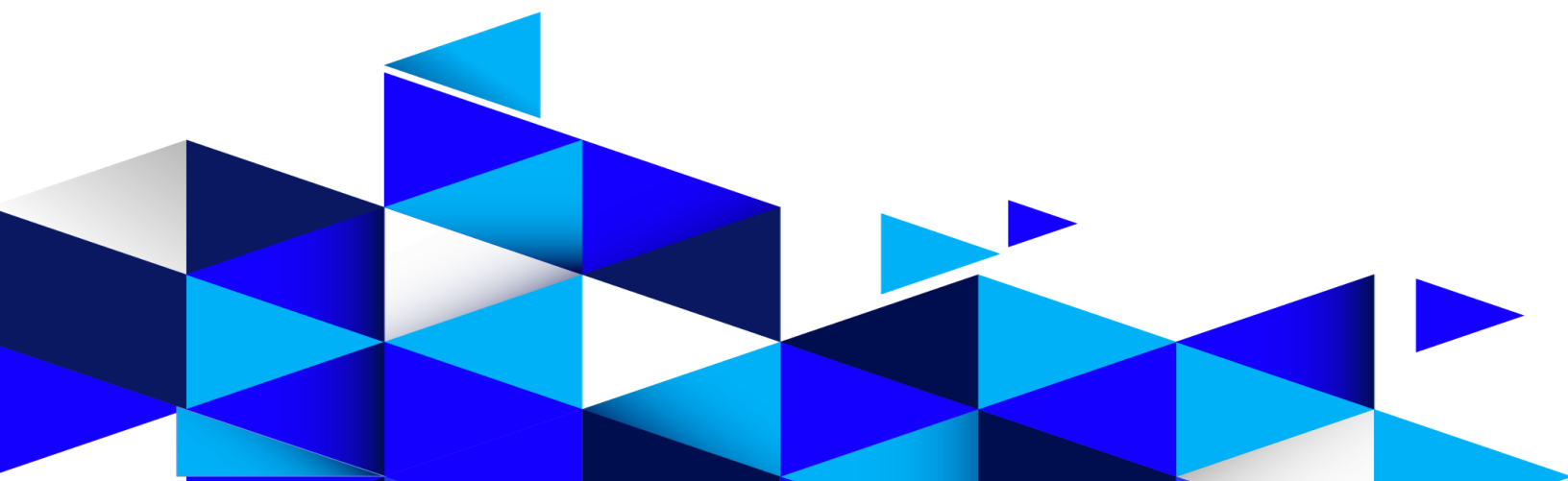
1.2 UNIT SUMBER MANUSIA

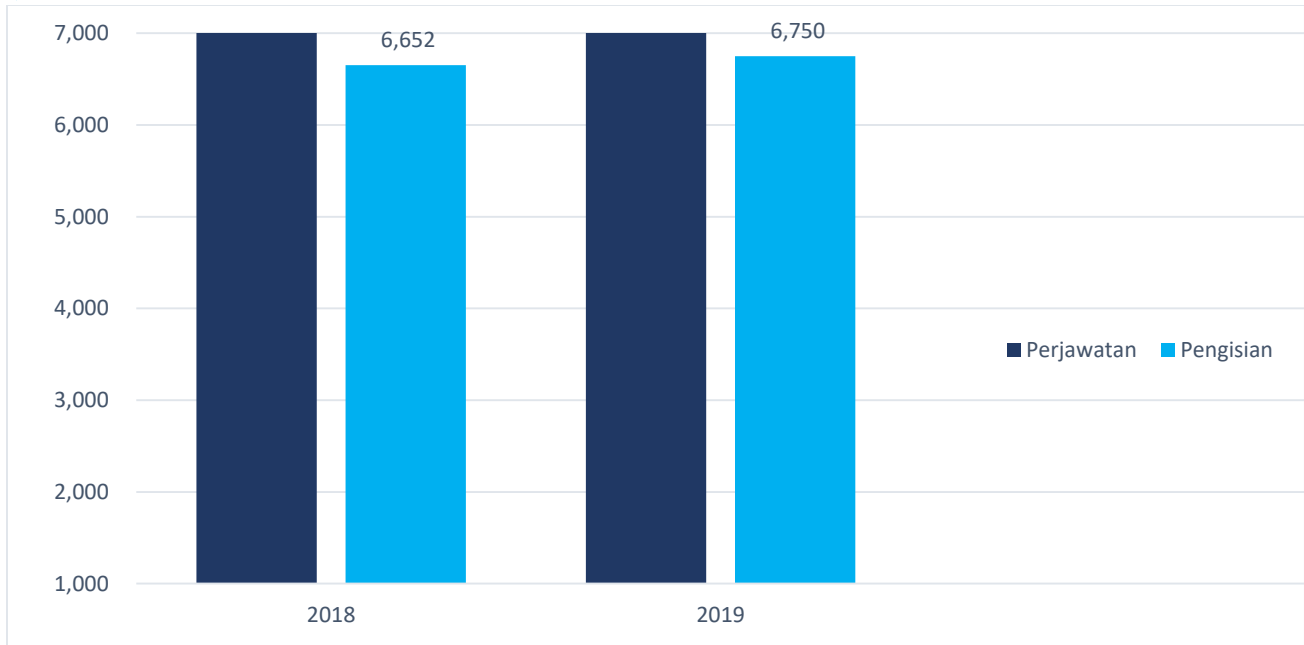
Unit Sumber Manusia bertanggungjawab dalam memastikan segala urusan sumber manusia di JKWPKL&P dilaksanakan dengan cekap, berkesan dan berkualiti selaras dengan pekeliling dan peraturan perkhidmatan yang berkuat kuasa dari semasa ke semasa. Unit Sumber Manusia merangkumi tiga sub unit iaitu Sub Unit Perkhidmatan, Sub Unit Perjawatan dan HRMIS, serta Sub Unit Integriti/Prestasi.

Sehingga tahun 2019, jumlah perjawatan yang telah diluluskan di JKWPKL&P adalah sebanyak 7,181 jawatan yang dibahagikan mengikut kategori kumpulan jawatan iaitu kumpulan Pengurusan dan Profesional, kumpulan Paramedik dan Auksiliari serta kumpulan Gunasama dan Sokongan dengan jumlah pengisian sebanyak 6,750 jawatan (94%). Senarai perjawatan dan pengisian mengikut kategori adalah seperti **Jadual 1** manakala **Jadual 2** pula menunjukkan perbandingan perjawatan bagi tahun 2018 dan 2019.

Jadual 1.2: Perjawatan Mengikut Kategori

Bil.	Kategori Kumpulan Jawatan	Bil. Perjawatan	Pengisian		Kosong	
			Bil.	%	Bil.	%
1.	Pengurusan Tertinggi (JUSA)	30	27	90%	3	10%
2.	Profesional & Pengurusan	1,704	1,582	93%	122	7%
3.	Paramedik & Auksiliari	4,573	4,345	95%	228	5%
4.	Sokongan & Gunasama	874	796	91%	78	9%
JUMLAH KESELURUHAN		7,181	6,750	94%	431	6%

Rajah 1.2: Perbandingan Perjawatan dan Pengisian Bagi Tahun 2018 & 2019

Bagi tahun 2019, hanya 1 KPI daripada Unit Sumber Manusia yang menyumbang kepada KPI Pengarah Kesihatan Negeri iaitu Pencapaian KPI HRMIS Ketua Jabatan JKN yang merangkumi 7 modul seperti jadual di bawah:

Jadual 1.3: Pencapaian KPI HRMIS Ketua Jabatan JKWPKL&P Tahun 2019 (Sehingga 31 Disember 2019)

Jabatan/ Institusi/ IPKKM	Bil. Co	Perjawatan Hrmis	Data Berintegriti	SKT 2019	LNPT 2019	Perisytiharan Harta	Penamatan Perhidmtn	Sub Modul Cuti Rehat	Jumlah %
JKWPKL &P	6,750	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sehingga akhir Disember 2019, pencapaian KPI HRMIS bagi JKWPKL&P telah mencapai sasaran yang ditetapkan iaitu 100% sekali gus dianugerahkan Sijil Penghargaan 5 Bintang bagi Tahun 2019.

1.3 UNIT KEWANGAN

Secara amnya, Unit Kewangan bertanggungjawab dalam aspek pengurusan kewangan terutamanya dalam melaksanakan tugas-tugas seperti penyaluran waran peruntukan, penyelarasan perjanjian bagi program pengurusan dan laporan perbelanjaan mengurus dan pembangunan, pembayaran emolumen, pungutan hasil, pembayaran bil serta hal-hal yang berkaitan kewangan.

Secara keseluruhannya, unit ini bertanggungjawab dalam memastikan segala urusan pembayaran mematuhi arahan, peraturan dan pekeliling-pekeliling yang berkuat kuasa seperti ditetapkan oleh Perbendaharaan dan Jabatan Akauntan Negara.

1.3.1 Objektif Unit

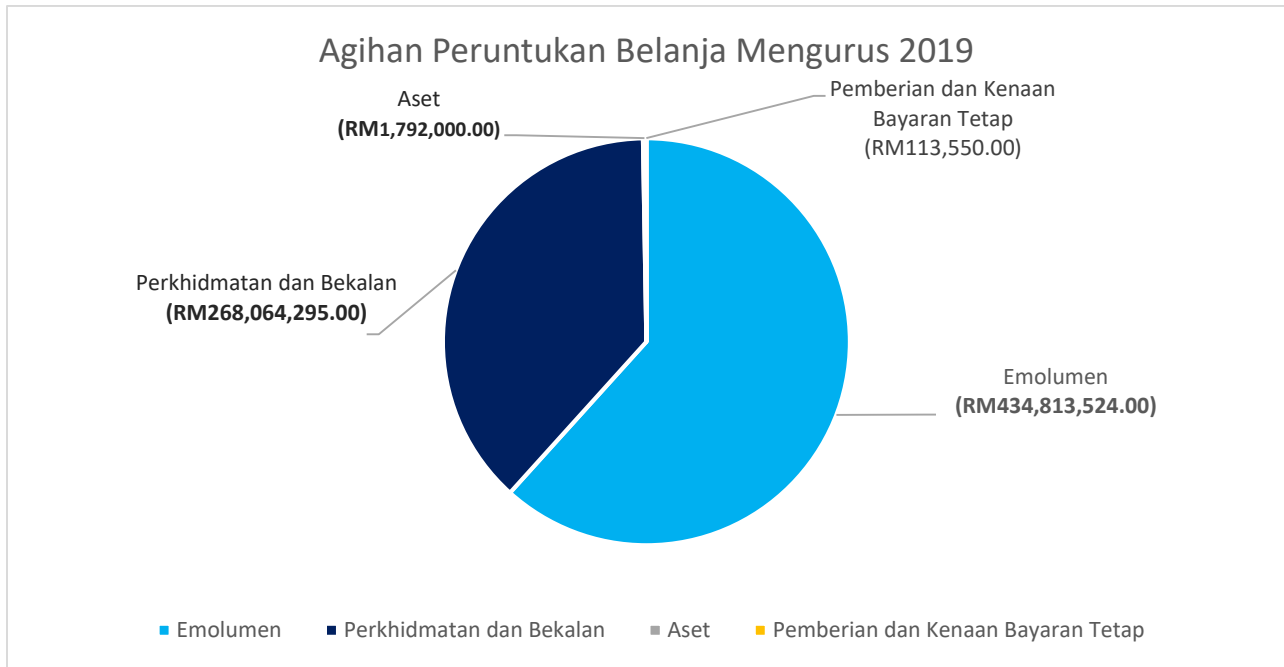
Objektif Unit Kewangan adalah termasuk:

- a. Memberi sokongan kewangan kepada program dan aktiviti Jabatan melalui pelaksanaan dasar kewangan berasaskan prosedur, arahan dan pekeliling kewangan yang berkuat kuasa;
- b. Memastikan sumber kewangan Jabatan yang diamanahkan diurus dan dikawal dengan bijak dan berhemah serta menepati perjanjian program bagi anggaran belanja mengurus;
- c. Memberi perkhidmatan yang berkualiti, cekap dan berkesan dalam bidang pengurusan kewangan dan akaun kepada pelanggan; dan
- d. Memantapkan prestasi pengurusan kewangan dan akaun Jabatan.

1.3.2 Peruntukan Jabatan

Secara keseluruhannya, JKWPKL&P telah diperuntukkan sebanyak RM704,783,369.00 (pertambahan sebanyak RM73,938,082.00 berbanding tahun 2018 dengan kadar pertambahan sebanyak 11.72%) di bawah peruntukan belanja mengurus bagi tahun 2019

yang merangkumi dasar sedia ada sebanyak RM605,828,469.00 dan sebanyak RM98,954,900.00 di bawah program khusus. Manakala, sebanyak RM20,396,926.00 diperuntukkan di bawah belanja pembangunan.

Rajah 1.4: Agihan Peruntukan Belanja Mengurus bagi Tahun 2019

1.3.3 Prestasi Perbelanjaan Mengurus

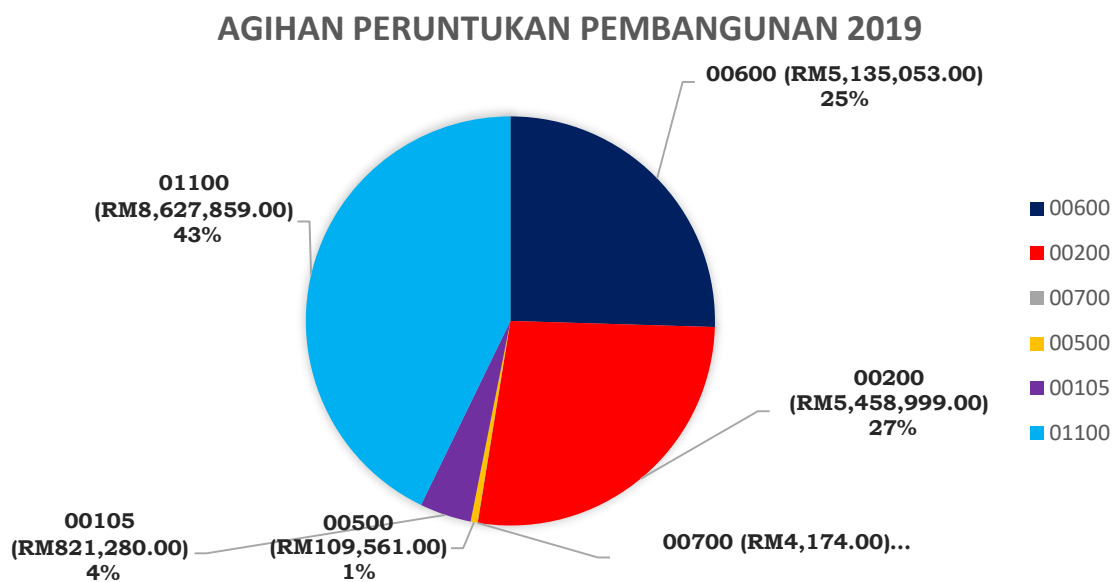
Keseluruhan prestasi belanja mengurus JKWPKL&P sehingga 31 Disember 2019 adalah berjumlah RM698,558,759.00 atau 99% daripada keseluruhan peruntukan. Perbelanjaan melebihi peruntukan adalah disebabkan oleh perbelanjaan pembayaran Bantuan Khas Kewangan (BKK). Jadual 1 di bawah menunjukkan jumlah peruntukan dan peratusan perbelanjaan mengikut maksud perbelanjaan.

Jadual 1.4: Jumlah Peruntukan dan Peratusan Perbelanjaan Mengikut Maksud Perbelanjaan

MAKSUD PERBELANJAAN	JUMLAH PERUNTUKAN (RM)	JUMLAH PERBELAJAAN (RM)	PERATUSAN PERBELANJAAN (%)
Emolumen	434,813,524.00	443,537,201.00	102.01
Perkhidmatan dan Bekalan	268,064,295.00	253,146,515.00	94.43
Aset	1,792,000.00	1,771,193.00	98.84
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	113,550.00	103,853.00	91.46

1.3.4 Peruntukan dan Perbelanjaan Pembangunan

Pada keseluruhannya, JKWPKL&P telah diperuntukkan sebanyak RM20,396,926.00 untuk projek-projek pembangunan. Prestasi Perbelanjaan Pembangunan JKWPKL&P sehingga 31 Disember 2019 adalah berjumlah RM20,148,537.00 atau 98.78% daripada keseluruhan peruntukan. Jadual 2 menunjukkan projek yang diluluskan bagi tahun 2019.

Rajah 1.5: Agihan Peruntukan Belanja Pembangunan bagi Tahun 2019

Jadual 1.5: Jumlah Peruntukan dan Peratusan Perbelanjaan Mengikut Maksud Perbelanjaan

BIL.	AKTVITI		PERUNTUKAN (RM)	BELANJA (RM)	PERATUS (%)	BAKI (RM)
1.	Ubahsuai, naiktaraf dan pembaikan	00600	5,135,053.00	5,118,482.00	99.68	16,571.00
2.	Pembaikan & Naiktaraf Sistem Pendawaian di Fasiliti KKM	00200	5,458,999.00	5,323,442.00	97.52	135,557.00
3.	Perolehan dan penyelenggaraan tanah	00700	4,174.00	4,174.00	100.00	0.00
4.	Peruntukan Penyelidikan (NIH)	00500	109,561.00	93,673.00	85.50	15,888.00
5.	Latihan dalam perkhidmatan	00105	821,280.00	777,351.00	94.65	43,929.00
6.	Naiktaraf Peralatan Perubatan, Ambulans dan Kenderaan	01100	8,627,859.00	8,592,465.00	99.59	35,394.00
7.	Penyelenggaraan kuarters Kementerian Kesihatan Malaysia/Projek Mesra Rakyat	09000	240,000.00	238,950.00	99.56	1,050.00
JUMLAH			20,396,926.00	20,148,537.00	98.78	248,389.00

Kutipan Hasil Jabatan

Jumlah hasil keseluruhan JKWPKL&P yang diterima bagi bulan Januari hingga Disember 2019 adalah sebanyak RM 41,894,092.18 berbanding 2018 sebanyak RM30,396,250.16. Pengkelasan mengikut penjenisan kod adalah seperti Jadual 3 berikut:

Jadual1.6: Jenis-Jenis Hasil

BIL.	PENJENISAN KOD		JUMLAH (RM)
1.	72110	Bayaran Perkhidmatan Perubatan (Hospital) untuk pesakit luar - Warganegara Malaysia	518,220.40
2.	72113	Bayaran Perkhidmatan Perubatan (Hospital) untuk pesakit luar - Warganegara Asing	653,714.45
3.	72117 -72127	Bayaran Perkhidmatan Perubatan (Hospital) untuk pesakit dalam - Warganegara Malaysia	6,907,051.00
4.	72131 -72145	Bayaran Perkhidmatan Perubatan (Hospital) untuk pesakit dalam - Warganegara Asing	455,382.00
5.	72111	Bayaran Perkhidmatan Perubatan, Kesihatan untuk pesakit luar - Warganegara Malaysia	1,192,497.01
6.	72114	Bayaran Perkhidmatan Perubatan, Kesihatan untuk pesakit luar - Warganegara Asing	1,727,166.55
7.	72112	Bayaran Perkhidmatan Pergigian untuk pesakit luar - Warganegara Malaysia	1,454,716.50
8.	72115	Bayaran Perkhidmatan Pergigian untuk pesakit luar - Warganegara Asing	68,761.50
9.		Pelbagai Bayaran (Kompaun rokok, denggi, lesen, sewa dan lain-lain)	28,916,582.77
JUMLAH KESELURUHAN			41,894,092.18

1.4 UNIT PEMBANGUNAN

Unit Pembangunan berfungsi dalam merancang dan menyelaraskan pelaksanaan projek-projek pembangunan di bawah Rancangan Malaysia Lima Tahun (RMLT), projek-projek di bawah peruntukan pembangunan seperti Naiktaraf, Ubahsuai dan Pembaikan (BP00600), Penyelenggaraan Kuarters KKM (BP00900), Penyelenggaraan Tanah (BP00700), serta Projek-Projek Khas.

Selain itu, Unit Pembangunan turut berfungsi dalam:

- a. Merancang dan menguruskan peruntukan pembangunan Jabatan seperti BP00203, BP00600, BP00700, BP00900, dan BP01100;
- b. Menguruskan permohonan kerja-kerja pembaikan dan naik taraf klinik;
- c. Menguruskan hal ehwal penyewaan ruang pejabat di premis bukan milik Kerajaan Persekutuan untuk dijadikan klinik/pejabat;
- d. Menguruskan hal ehwal penyewaan Tanah Persekutuan oleh Kementerian/Jabatan Pengguna Bagi Ruang Bangunan (Premis) di bawah pentadbiran JKWPKL&P;
- e. Memantau dan mengemaskini maklumat pelaksanaan projek pembangunan di dalam Sistem Pemantauan Projek II (SPPII);
- f. Bertindak sebagai pengantara dengan agensi pelaksana pembangunan;
- g. Mengendalikan urusan berkaitan tanah di bawah seliaan JKWPKL&P;
- h. Menguruskan perolehan sebutharga kerja dan perkhidmatan taska di fasiliti di bawah pentadbiran JKWPKL&P; dan
- i. Menyelaraskan laporan kajian penilaian *outcome* projek-projek pembangunan di bawah JKWPKL&P.

Antara aktiviti Unit Pembangunan adalah termasuk:

- a. Menyelaraskan permohonan projek-projek baru dan sambungan di bawah *Rolling Plan* Ke-4 (2020) RMK-11 (RP4 2020 RMK-11);
- b. Memantau prestasi pelaksanaan projek-projek pembangunan di bawah RP4 RMK-11 yang telah diluluskan supaya mengikut jadual yang telah ditetapkan;

- c. Memastikan sebanyak 31 lot tanah yang telah disah milik diselia dan dipantau secara berkala;
- d. Memastikan urusan penyewaan ruang pejabat dengan syarikat dan agensi tertentu diuruskan dengan segera iaitu sebanyak 21 buah klinik di bawah JKWPKL&P seperti Klinik Kesihatan, Klinik Pergigian, Klinik Kesihatan Ibu dan Anak serta Klinik Komuniti;
- e. Memastikan urusan penyewaan Tanah Persekutuan oleh Kementerian/Jabatan Pengguna Bagi Ruang Bangunan (Premis) diuruskan dengan sempurna di mana sebanyak 15 penyewa direkodkan di bawah JKWPKL&P; dan
- f. Memastikan peruntukan pembangunan dan projek di bawah BP00203, BP00600, BP00700, dan BP01100 dilaksanakan dan diuruskan mengikut perancangan dan prosedur yang ditetapkan.

1.4.1 Program/Aktiviti yang Dijalankan sepanjang Tahun 2019

- a. Lawatan ke tapak kosong untuk pembinaan Klinik Kesihatan Manjalara bersama Ahli Parlimen Segambut, YB Hannah Yeoh

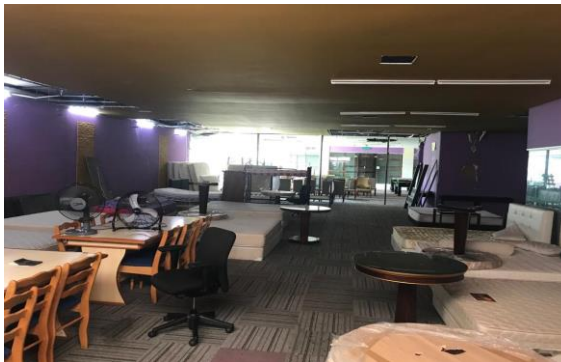
- b. Lawatan tapak ke bangunan Pusat Temu Duga Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (SPA), Jalan Cenderasari

- c. Lawatan ke tanah kosong Lot PT 2 Kg. Sg. Penchala

d. Lawatan ke tanah kosong Taman Ibu Kota, Setapak

e. Mesyuarat Tapak Klinik Kesihatan Batu Muda

f. Lawatan tapak bersama Pengarah JKWPKL&P ke klinik-klinik dan tanah-tanah di bawah seliaan JKWPKL&P

g. Mengadakan Mesyuarat Pembangunan JKWPKL&P sebanyak tiga (3) kali setahun

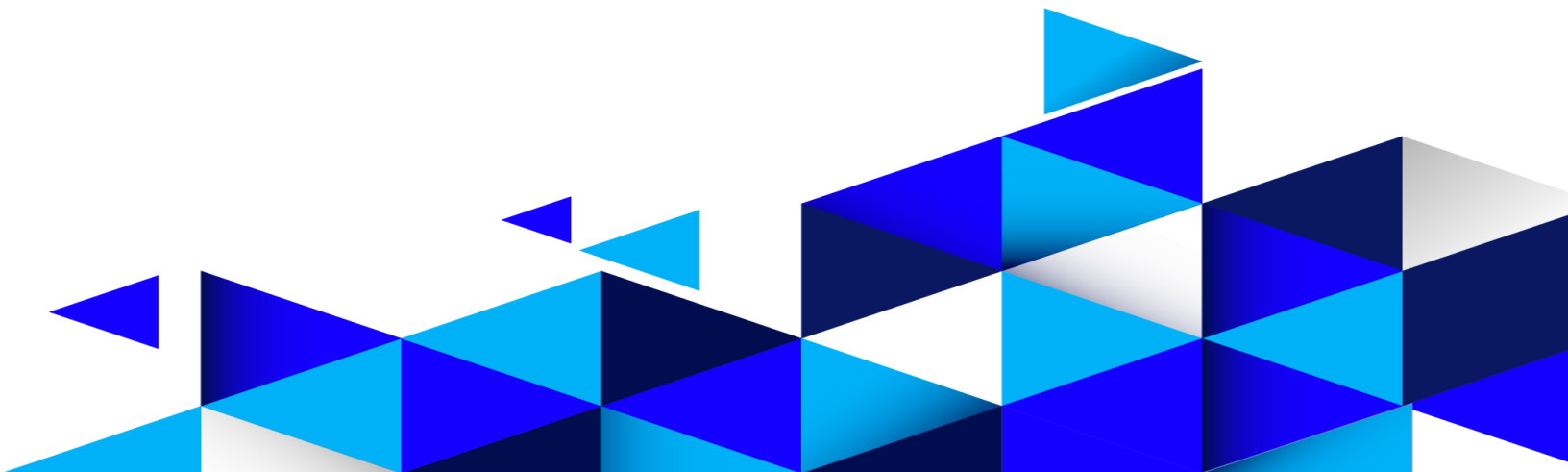
1.5 UNIT PEROLEHAN

Unit Perolehan bertanggungjawab dalam urusan perolehan bekalan dan perkhidmatan untuk JKWPKL&P, selaras dengan objektifnya untuk:

- a. Menerangkan kepada Jabatan dan PTj tentang tatacara pengurusan perolehan bekalan dan perkhidmatan Jabatan supaya ianya dapat diuruskan dengan cekap dan berkesan selaras dengan Arahan Perbendaharaan dan Pekeliling Perbendaharaan yang berkaitan; dan
- b. Memastikan pengurusan perolehan dilaksanakan secara cekap, berhemah dan berintegriti mengikut tatacara dan arahan pekeling perbendaharaan terkini yang berkuat kuasa.

1.5.1 Pelan dan Sasaran Masa Hadapan

- a. Memastikan objektif dan sasaran/KPI Unit Perolehan sentiasa dicapai selaras dengan peraturan dan arahan/pekeling semasa; dan
- b. Menjadikan Unit Perolehan sebagai pusat rujukan isu-isu dan peraturan semasa dan khidmat nasihat bagi penyelesaian masalah berkaitan perolehan kepada jabatan dan PTj di bawah Jabatan ini.

1.5.2 Aktiviti Unit

Pada tahun 2019, Unit Perolehan telah menguruskan lima (5) perolehan tender dan 38 perolehan sebut harga. Rumusan pecahan tender dan sebut harga yang dikeluarkan adalah:

Bil	Tender / Sebutharga			Kuantiti
	Kaedah Perolehan	No. Tender / Sebutharga	Perihal Tender / Sebutharga	
1.	Tender	JKWPKL&P T.1/2019	Tender Perkhidmatan Kawalan Keselamatan (Tanpa Senjata, Bersenjata & <i>Cash In Transit</i> (CIT)) di Hospital Putrajaya dan Institut Kanser Negara	5
		JKWPKL&P T.2/2019	Tender Perkhidmatan Pembersihan di JKWPKL&P	
		JKWPKL&P T.3/2019	Tender Perkhidmatan untuk Pembekalan Reagen Dan Konsumabel melalui kaedah <i>Instrument Placement</i> untuk Ujian <i>Blood Count</i> " dan <i>Reticulocyte Count</i> di HPJ	
		JKWPKL&P T.4/2019	Tender Perkhidmatan Pembersihan untuk Tempoh Tiga (3) tahun di PK Putrajaya (Batal)	
		JKWPKL&P T.5/2019	Tender Perkhidmatan Pembersihan untuk Tempoh Tiga (3) tahun di PK Putrajaya	
		JKWPKL&P 01/2019	Sebutharga Membekal Bakul Makanan bagi Program Pemulihan Kanak-Kanak Kekurangan Zat Makanan untuk JKWPKL&P	

Bil	Tender / Sebutharga			Kuantiti
	Kaedah Perolehan	No. Tender / Sebutharga	Perihal Tender / Sebutharga	
2.	Sebutharga	JKWPKL&P 02/2019	Sebutharga Membekal <i>Direct HDL-Cholestrol (HDL) Reagent</i> untuk JKWPKL&P	38
		JKWPKL&P 03/2019	Sebutharga Membekal Bekalan Ubat <i>Cloxacillin 500mg Tablet/Kapsul</i> untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 04/2019	Sebutharga Membekal Bekalan Ubat <i>Perindopril 4mg & Indapamide 1.25mg Tablet</i> untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 05/2019	Sebutharga Membekal Bekalan Ubat <i>Paracetamol 250mg/5ml Syrup</i> untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 06/2019	Sebutharga Membekal <i>Microcuvette for HB Meter</i> untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 07/2019	Sebutharga Membekal <i>Fluorocell WDF</i> untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 08/2019	Sebutharga Membekal Air Mineral dan Biskut untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 09/2019	Sebutharga Membekal <i>Toner & Ink Cartridge</i> untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 10/2019	Sebutharga Membekal Bekalan Pejabat dan Alat Tulis untuk JKWPKL&P	

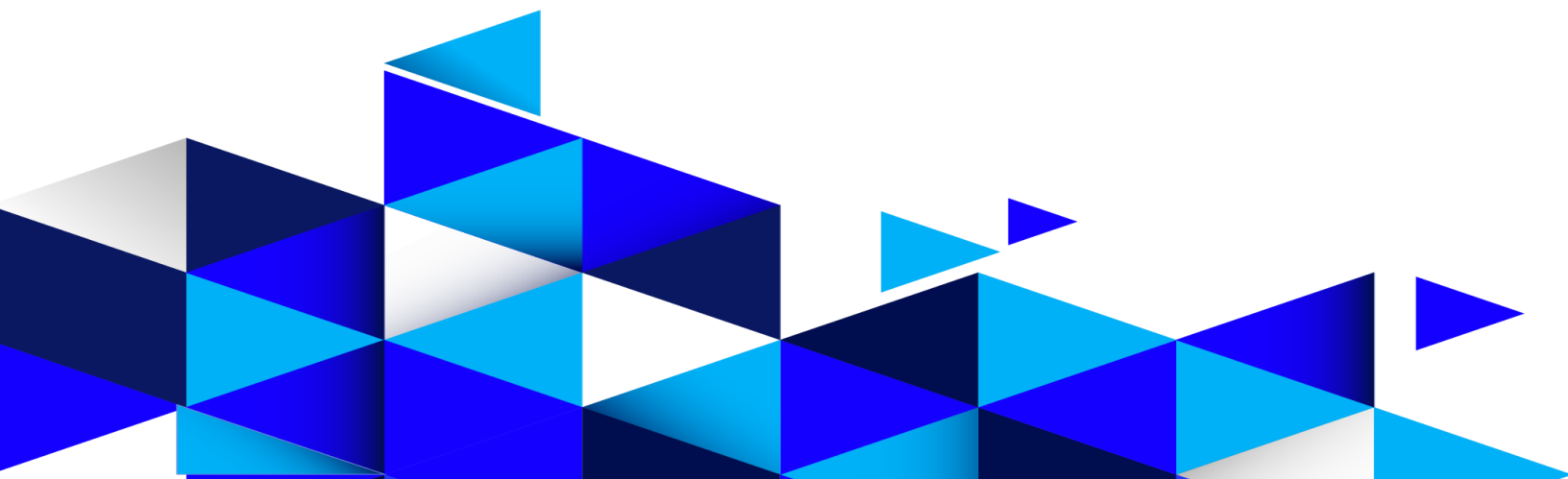
Bil	Tender / Sebutharga			Kuantiti
	Kaedah Perolehan	No. Tender / Sebutharga	Perihal Tender / Sebutharga	
		JKWPKL&P 11/2019	Sebutharga Membekal, Memasang, Membuat Konfigurasi, Menguji dan Mentauliah Komputer, Laptop dan Mesin Pencetak untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 12/2019	Sebutharga Membekal, Memasang, Membuat Konfigurasi, Menguji dan Mentauliah Komputer, Laptop dan Mesin Pencetak untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 13/2019	Sebutharga Perkhidmatan Mencetak dan Membekal Buku & Borang untuk Bahagian Kesihatan Awam, JKWPKL&P (BATAL)	
		JKWPKL&P 14/2019	Sebutharga Perkhidmatan Mencetak Dan Membekal Bunting, Kad, Fail, Risalah, Poster dan Sticker untuk Bahagian Kesihatan, JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 15/2019	Sebutharga Perkhidmatan Mencetak dan Membekal Buku & Borang untuk Bahagian Kesihatan Awam, JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 16/2019	Sebutharga Perkhidmatan Membekal, Menghantar, Memasang, Membuat Konfigurasi, Menguji dan Mentauliah Perisian Antivirus Secara Sewaan bagi	

Bil	Tender / Sebutharga			Kuantiti
	Kaedah Perolehan	No. Tender / Sebutharga	Perihal Tender / Sebutharga	
			Tempoh Selama 36 Bulan di JKWPKL&P (BATAL)	
		JKWPKL&P 17/2019	Sebutharga Perkhidmatan Sewaan Perkakasan ICT (Komputer, Komputer Riba dan Mesin Pencetak) bagi Tempoh Selama 36 Bulan di JKWPKL&P (BATAL)	
		JKWPKL&P 18/2019	Sebutharga Membekal Troli Prosedur Rawatan Pesakit dan <i>Emergency Patient Transport Trolley</i> bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 19/2019	Sebutharga Membekal Satu (1) Unit Mesin <i>Ultrasound</i> bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 20/2019	Sebutharga Membekal Alat Penimbang Berat dan Ukur Tinggi Dewasa, Penimbang Berat Bayi dan Penimbang Berat untuk Ubat bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 21/2019	Sebutharga Perkhidmatan Penyelenggaraan Bangunan untuk Tempoh Dua (2) Tahun di Ibu Pejabat Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya	

Bil	Tender / Sebutharga			Kuantiti
	Kaedah Perolehan	No. Tender / Sebutharga	Perihal Tender / Sebutharga	
		JKWPKL&P 22/2019	Sebutharga Membekal Perabot Berasaskan Kain bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong (BATAL)	
		JKWPKL&P 23/2019	Sebutharga Membekal Peralatan Elektrik Bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 24/2019	Sebutharga Membekal Perabot Berasaskan Kayu bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan (BATAL)	
		JKWPKL&P 25/2019	Sebutharga Membekal Perabot Berasaskan Logam bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 26/2019	Sebutharga Membekal Peralatan Kelengkapan Pejabat bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 27/2019	Sebutharga Membekal, Memasang, Membuat Konfigurasi, Menguji dan Mentauliah Peralatan ICT Bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 28/2019	Sebutharga Membekal Satu (1) Unit <i>Automated Hematology Analyzer 5 Part Diff</i>	

Bil	Tender / Sebutharga			Kuantiti
	Kaedah Perolehan	No. Tender / Sebutharga	Perihal Tender / Sebutharga	
			bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 29/2019	Sebutharga Membekal <i>Sterile Evacuated (Vacuum) Sodium Fluoride Plus Na Edta Tube 2ml</i> untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 30/2019	Sebutharga Membekal <i>Sterile Evacuated (Vacuum) K2EDTA Tube 2ml</i> untuk JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 31/2019	Sebutharga Perkhidmatan Sewaan Kenderaan untuk Tempoh Tiga Puluh Enam (36) Bulan di Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya	
		JKWPKL&P 32/2019	Sebutharga Perkhidmatan Sewaan Perkakasan ICT (Komputer, Komputer Riba dan Mesin Pencetak) untuk Tempoh 48 Bulan di JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 33/2019	Sebutharga Membekal Perabot Berasaskan Kain bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 34/2019	Sebutharga Membekal Perabot Berasaskan Kayu bagi Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	

Bil	Tender / Sebutharga			Kuantiti
	Kaedah Perolehan	No. Tender / Sebutharga	Perihal Tender / Sebutharga	
		JKWPKL&P 35/2019	Sebutharga Membekal <i>Automated HBA1C Analyzer</i> di Klinik Kesihatan Batu Muda, Pejabat Kesihatan Kepong	
		JKWPKL&P 36/2019	Sebutharga Membekal, Menghantar, Memasang dan Mentauliah Penghawa Dingin di JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 37/2019	Sebutharga Perkhidmatan Membekal, Menghantar, Memasang, Membuat Konfigurasi, Menguji dan Mentauliah Perisian Antivirus Secara Sewaan bagi Tempoh Selama 36 Bulan di JKWPKL&P	
		JKWPKL&P 38/2019	Sebutahrga Membekal dan Memasang Penghawa Dingin Jenis <i>Split Unit</i> untuk Klinik-Klinik di Bawah Pejabat Kesihatan Lembah	

1.6 UNIT ASET DAN STOR

Unit Aset dan Stor bertanggungjawab untuk:

- a. Menguruskan aset alih Kerajaan, melibatkan
 - i. penerimaan dan pendaftaran aset alih
 - ii. pemeriksaan aset alih
 - iii. pindahan aset alih
 - iv. pelupusan aset alih
 - v. kehilangan dan hapus kira aset alih;
- b. Menguruskan Stor Kerajaan melibatkan penerimaan dan perekodan stok, penyimpanan dan pengeluaran stok serta pemeriksaan stok; dan
- c. Menguruskan Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Aset Alih Kerajaan (JKPAK).

1.6.1 Aktiviti Unit

- a. Kursus Tatacara Pengurusan Stor Kerajaan pada Ogos 2019 bertempat di ILP, Kuala Lumpur

1.6.2 Petunjuk Prestasi Unit

Bil.	Petunjuk Prestasi	Pencapaian Sebenar & % Pencapaian
1.	Menyelaras pelaksanaan Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Aset Alih Kerajaan (JKPAK) Peringkat Jabatan empat (4) kali setahun.	100%
2.	Menyelaras dan menyediakan empat (4) maklum balas Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Aset Alih Kerajaan (JKPAK) peringkat KKM dalam tempoh 7 hari daripada tarikh terima surat.	100%
3.	Menguruskan pendaftaran Aset Alih yang diterima melalui pembelian dengan wang kerajaan, hadiah, pindahan atau proses perundangan atau perjanjian dalam tempoh 14 hari daripada tarikh pengesahan penerimaan.	100%
4.	Menguruskan pemeriksaan ke atas semua aset alih (100 %) secara berperingkat setiap tahun (4 kali).	4 kali/100%
5.	Menguruskan permohonan pelupusan Aset Alih bagi kelulusan Ketua Jabatan dalam tempoh 7 hari daripada tarikh terima permohonan yang lengkap.	100%
6.	Menguruskan permohonan pemeriksaan Aset Alih bagi tujuan pelupusan oleh Lembaga Pemeriksa Pelupusan dalam tempoh 7 hari daripada tarikh terima permohonan yang lengkap.	100%
7.	Memadamkan rekod aset yang telah diluluskan hapus kira oleh KKM dalam Sistem	100%

	Pengurusan Aset dan menyediakan Laporan Hapus Kira Aset Alih KEW.PA-37 ke KKM dalam tempoh satu (1) bulan daripada tarikh terima surat kelulusan hapus kira.	
8.	Memproses permohonan penerimaan sumbangan atau hadiah bagi Aset Alih dan Stok dalam tempoh 7 hari daripada tarikh terima permohonan yang lengkap.	100%
9.	Menguruskan perekodan stok yang diterima melalui pembelian dengan wang kerajaan, hadiah, pindahan atau proses perundangan atau perjanjian dalam tempoh 14 hari daripada tarikh pengesahan penerimaan.	100%
10.	Menguruskan verifikasi stor ke atas semua stok (100%) sekali pada setiap tahun.	100%
11.	Memastikan kadar pusingan stok tahunan bernilai sekurang-kurangnya 4 bagi tempoh dari Januari-Disember bagi 7 jenis stor seluruh JKWPKL&P.	5.72 143%
12.	Menyedia dan mengemukakan Laporan Tahunan Aset Alih Kerajaan ke KKM sebelum 15 hari bulan Februari tahun berikutnya.	100%

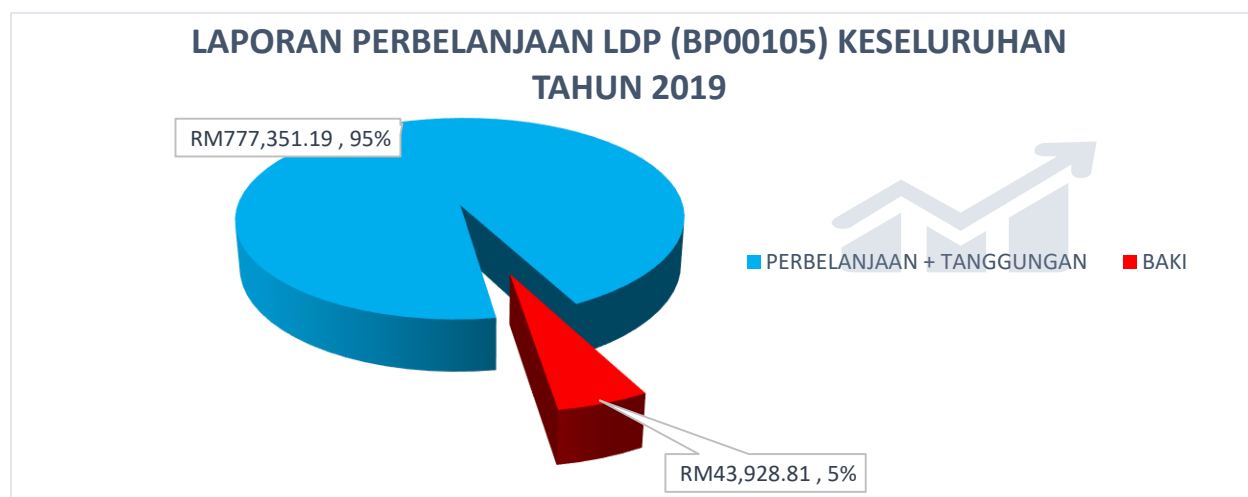

1.7 UNIT LATIHAN DAN INOVASI

Unit ini merupakan gabungan portfolio latihan dan inovasi dengan fungsi antaranya untuk:

- Membantu melaksanakan dan memantau dasar dan strategi Latihan Dalam Perkhidmatan Jangka Pendek (Dalam Negara);
- Menyelaras dan mengendalikan kursus serta latihan kepada kakitangan Jabatan;
- Menyelaras permohonan bagi kursus swasta dan kursus bukan anjuran Jabatan termasuk Kursus Lanjutan (Pos Basik);
- Menguruskan permohonan perolehan secara pakej bagi latihan dan majlis rasmi Kerajaan; dan
- Menjadi urus setia program Anugerah Perkhidmatan Cemerlang dan Program Kualiti Jabatan, Mesyuarat Kajian Semula Pengurusan dan Pelan Tindakan, Star Rating serta Konvensyen Kumpulan Inovatif dan Kreatif (KIK).

Pada tahun 2019, Jabatan telah menerima sejumlah RM821,280.00 peruntukan Latihan Dalam Perkhidmatan (LDP) dengan jumlah sebanyak RM777,351.19 dibelanjakan untuk melaksanakan kursus yang telah dirancang, dengan peratus perbelanjaan sebanyak 95%.

Rajah 1.6: Maklumat Perbelanjaan LDP 2019

1.7.1 Aktiviti Unit

i. Program Transformasi Minda (PTM)

Pada tahun 2019, JKWPKL&P telah mengendalikan tiga (3) siri PTM untuk Pegawai Perubatan Siswazah UD41 manakala dua (2) siri PTM telah dikendalikan untuk Pegawai Pengurusan dan Profesional & Pelaksana peringkat Jabatan.

Jadual 1.7: Program Transformasi Minda (PTM) Pegawai Perubatan Siswazah UD41

Bil.	Tarikh	Tempat
1.	25 Feb - 1 Mac 2019	Oriental Crystal Hotel, Kajang
2.	22 - 26 April 2019	D Gateway Perdana Hotel, Bangi
3.	7 - 11 Oktober 2019	Goldcourse Hotel, Klang

Jadual 1.8: Program Transformasi Minda Pegawai Pengurusan dan Profesional & Pelaksana

Bil.	Tarikh	Tempat
1.	19 - 23 Julai 2019	Glory Beach Resort, Port Dickson
2.	27 Sept - 1 Okt 2019	Coral Bay Resort, Pulau Pangkor

ii. Latihan Dalam Perkhidmatan

Unit Latihan telah melaksanakan beberapa kursus menggunakan peruntukan Latihan Dalam Perkhidmatan tahun 2019 seperti [Jadual 1.9](#).

Jadual 1.9: Latihan Dalam Perkhidmatan JKWPKL&P

Bil.	Nama Kursus	Tarikh
1.	Bengkel Sub Modul Penyata Kew 8 Melalui HRMIS	22 - 23 Julai 2019
2.	Bengkel Modul Pengurusan Cuti Melalui HRMIS	15 -16 Julai 2019
3.	Kursus Pengurusan Risiko	25 - 26 Sept 2019
4.	Kursus <i>Soft Skill</i>	25 Oktober 2019
5.	Kursus Pengurusan HRMIS	7 - 8 Nov 2019
6.	Bengkel Pemurnian ISO	26 - 28 Nov 2019

iii. Urus Setia Mesyuarat/Konvensyen/Pertandingan

Jadual 1.10: Mesyuarat/Konvensyen/Pertandingan Tahun 2019

Bil.	Nama Kursus	Tarikh
1.	Mesyuarat JK Induk Latihan & CPD	25 Jan & 16 Ogos 2019
2.	Mini Konvensyen KIK	16 April
3.	Mesyuarat JK Pemilihan Pos Basik	17 Jun 2019
4.	Pertandingan Inovasi JKWPKL&P	20 Jun 2019
5.	Mesyuarat Pengurusan Bersama PKD	23 Ogos 2019
6.	Mesyuarat JK Pengurusan Bersama IPT	15 Disember 2019

iv. Kumpulan Inovatif dan Kreatif (KIK)

Lapan (8) projek telah dicalonkan ke Pertandingan Kumpulan Inovatif dan Kreatif (KIK) Peringkat Kementerian pada tahun 2019 sepertimana **Jadual 5** di bawah:

FASILITI	KUMPULAN	PROJEK
Unit Pemulihan Carakerja, Hospital Rehabilitasi Cheras	FAS3	Magik Stick 2.0
Hospital Putrajaya	LESTARI	ezResQ
Klinik Pergigian Setapak	DMANC	Portable Sink Momi
Bahagian Kesihatan Pergigian, JKWPKL&P	ROBODENT	Robotik Latihan Memberus Gigi (Molaroid)
Pejabat Kesihatan Wilayah Persekutuan Putrajaya	INSPIRASI AFWAH	Wheelchair Climb: Kesukaran Menurun Mangsa di Bangunan Tinggi Melalui Tangga
Jabatan Farmasi, Hospital Rehabilitasi Cheras	SINARAN	Kad Patient's Own Medicines (Poms)
Bahagian Kesihatan Pergigian Putrajaya	CLOUDE SKY	EDC
Bahagian Perkhidmatan Farmasi, JKWPKL&P	GO!7	Go!Cert

v. Anugerah Inovasi

Tujuh (7) projek telah dicalonkan untuk menyertai Anugerah Inovasi Kementerian Kesihatan Malaysia 2019 sepertimana di **Jadual 6**:

FASILITI	KATEGORI	PROJEK
Jabatan Farmasi Hospital Putrajaya	Teknologi	EZVAS
Klinik Kesihatan Petaling Bahagia	Proses	Quick Reference Mind Map For Primary Health Care
Bahagian Pergigian JKWPKL&P	Produk	MOLAROID VERSION 1-2019
Unit Psikologi Kaunseling, Hospital Rehabilitasi Cheras	Perkhidmatan	PROSPEROS CLOCK
Pejabat Kesihatan Pergigian Kepong	Produk	XTRA HAND
Klinik Kesihatan Setapak	Proses	Inovatif Consent
Bahagian Perkhidmatan Farmasi JKWPKL&P	Proses	Online Continuing Pharmacy Education (Laman Web Program CPE)

1.8 UNIT PENGURUSAN MAKLUMAT

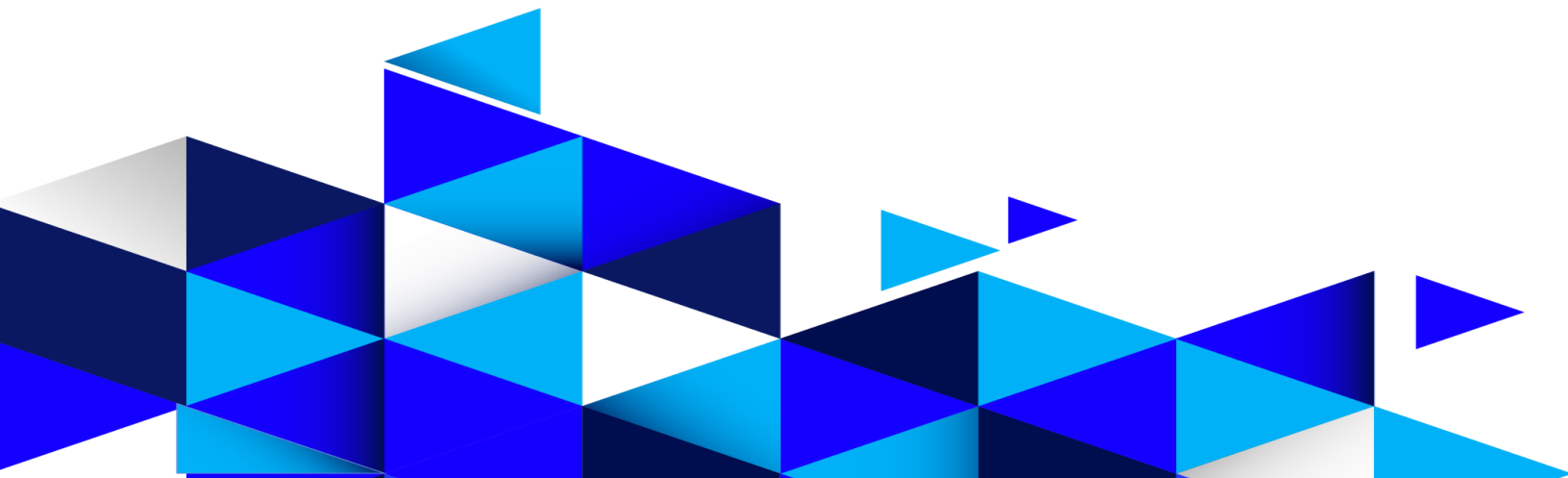
Unit Pengurusan Maklumat sebelum ini dikenali sebagai Unit Teknologi Maklumat dan Komunikasi telah diwujudkan pada tahun 2005 dengan fungsi untuk mengurus, menyelenggara dan menyelaras prasarana ICT seperti infrastruktur, peralatan dan perisian supaya ianya dapat berjalan dengan lancar bagi menyokong objektif Jabatan, selaras dengan hala tuju mewujudkan budaya kerja ICT dalam suasana norma baharu.

Selain itu, Unit Pengurusan Maklumat turut berfungsi untuk:

- a. Mengendalikan latihan kepada penggunaan sistem yang dibekalkan;
- b. Penyelenggara dan mengemaskini laman web serta laman sosial Jabatan;
- c. Menyediakan khidmat nasihat serta bantuan teknikal ICT dari semasa ke semasa;
- d. Mengurus dan memantau pelaksanaan projek-projek ICT termasuk pelaksanaan Aplikasi Kerajaan Elektronik dan Aplikasi KKM;
- e. Menjaga keselamatan sistem maklumat kerajaan; dan
- f. Bertindak sebagai urus setia Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu ICT (JP ICT).

Bagi memastikan pencapaian wawasan dan objektif yang ditetapkan, Unit Pengurusan Maklumat komited untuk:

- a. Memastikan khidmat penyelesaian masalah dan tunjuk ajar kepada pengguna PC di JKWPKL dalam masa tiga (3) jam setelah aduan diterima;
- b. Memastikan kerja penyelenggaraan yang diadakan oleh pengguna ICT diambil tindakan dalam tempoh tiga (3) hari sekiranya tidak melibatkan pihak luar; dan
- c. Memastikan laman web dikemaskini setiap tujuh (7) hari.

1.8.1 Aktiviti Unit

i. Status Pengguna Emel MyGovUC di JKWPKL&P

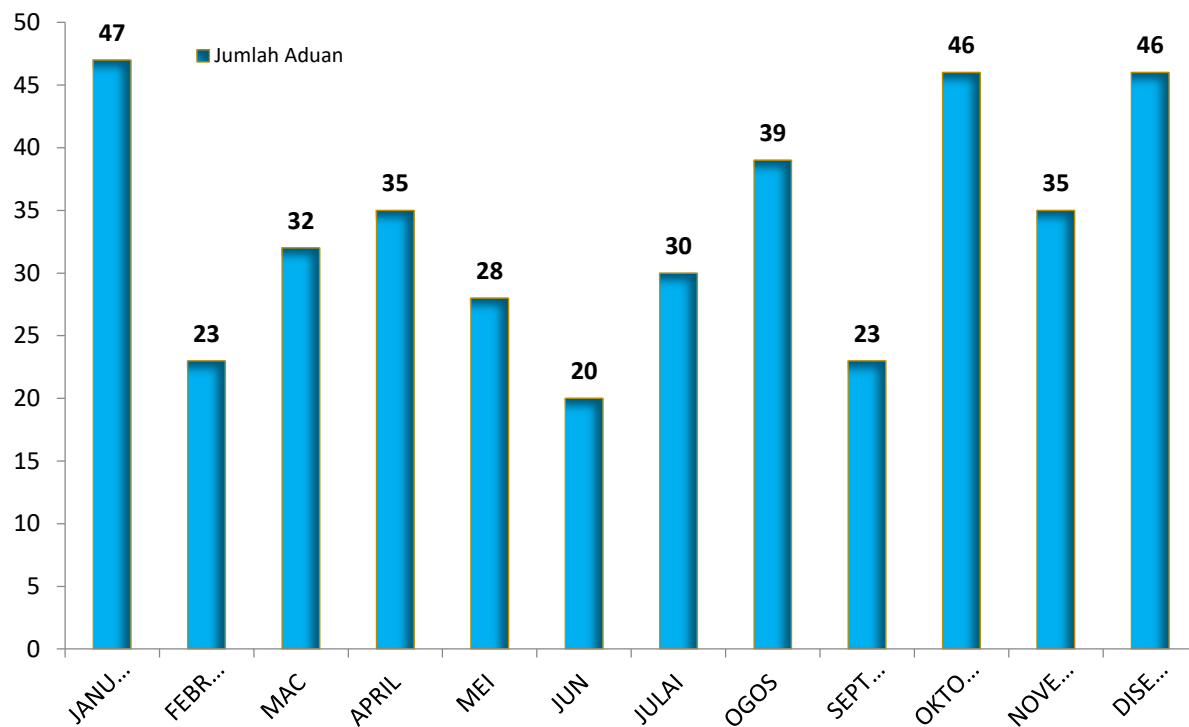
MyGovUC adalah perkhidmatan komunikasi dan kolaborasi bersepadu yang diuruskan secara berpusat di MAMPU. Perkhidmatan ini menggabungkan saluran-saluran komunikasi e-mel, persidangan video dan audio, *instant messaging* serta Sistem Pengurusan Identiti. MyGovUC dilaksanakan sebagai langkah penjimatan kos melalui komunikasi yang diintegrasikan secara kolaboratif yang mana semua sektor awam di Malaysia boleh berhubung dan menjayakan sesuatu projek melalui sistem komunikasi yang ditawarkan oleh MyGovUC. Jumlah pengguna di JKWPKL&P adalah seperti [Jadual 1.11](#) berikut:

Jadual 1.11: Jumlah Pengguna Emel MyGovUC di JKWPKL&P

PENGGUNA	JUMLAH PENGGUNA (DISEMBER 2019)
IBU PEJABAT JKWPKL	748
HRC	306
PK PUTRAJAYA	444
PK TITIWANGSA	229
PK LEMBAH PANTAI	157
PK CHERAS	167
PK KEPONG	269
JUMLAH KESELURUHAN	2320

ii. Aduan ICT

Sepanjang tahun 2019, masalah yang dilaporkan oleh pengguna berkaitan perisian/sistem aplikasi dan perkakasan adalah seperti yang digambarkan pada [Rajah 1. 7](#).

Rajah 1.7: Laporan Aduan Kerosakan ICT

iii. Pengurusan Persembahan Multimedia dan Bantuan Teknikal

Unit IT juga diberi tanggungjawab untuk menghasilkan persembahan multimedia dan memberi bantuan teknikal untuk Majlis Rasmi JKWPKL&P seperti berikut:

Jadual 1.12: Persembahan Multimedia dan Bantuan Teknikal ICT

Bil.	Program	Tarikh	Tempat
1.	Majlis Anugerah Perkhidmatan Cemerlang & Jasamu Dikenang	3 April 2019	Dewan Mestika, Institut Latihan DBKL Cheras
2.	Majlis Tilawah Al-Quran Peringkat JKWPKL&P	18 Jun 2019	Auditorium, Hospital Rehabilitasi Cheras
3.	Majlis Perhimpunan Bulanan JKWPKL&P	Setiap Bulan	Foyer, JKWPKL

iv. Kursus/Latihan ICT

Sepanjang tahun 2019, Unit Pengurusan Maklumat telah melaksanakan kursus/latihan ICT seperti Jadual 3:

Jadual 1.13: Kursus/Latihan ICT

Bil.	Nama Kursus	Tarikh
1.	Seminar Dasar Keselamatan ICT	26 Ogos 2019

1.9 UNIT KAUNSELING

Unit Psikologi Kaunseling (UPsK) telah ditubuhkan dan mula beroperasi dengan rasminya pada 3 Disember 2007. Unit ini dinamakan Unit Psikologi Kaunseling kerana dalam melaksanakan perkhidmatan Psikologi Kaunseling, kaunselor/Pegawai Psikologi menggunakan ilmu-ilmu dan prinsip-prinsip psikologi bagi membantu klien menangani konflik dan isu-isu berkaitan. Gabungan dua disiplin ini iaitu psikologi dan kaunseling perlu bagi menghasilkan perkhidmatan kaunseling yang efektif dan profesional.

1.9.1 Matlamat Perkhidmatan Psikologi Kaunseling

- a. Melaksanakan program pembangunan modal insan dan bekerjasama dengan Bahagian/Unit lain bagi keperluan latihan dan memperkasakan modal insan dalam kalangan penjawat awam; dan
- b. Menjalankan sesi Klinik Psikologi Kaunseling/Intervensi ke atas klien/pesakit yang dirujuk/sukarela (*walk in* – bagi kakitangan JKWPKL&P) bagi membantu penyelesaian isu & konflik yang dihadapi.

1.9.2 Objektif Perkhidmatan Psikologi Kaunseling

- a. Memberi perkhidmatan sesi Psikologi Kaunseling kepada personel Kesihatan yang memerlukan ke arah mencapai kesedaran sendiri yang optimum;
- b. Membimbing klien untuk lebih terbuka dari aspek pemikiran dan tindakan agar dapat digunakan untuk membangunkan potensi yang ada ke arah kemajuan diri dan organisasi;
- c. Merangka dan mengendalikan program/aktiviti yang bertujuan untuk meningkatkan kesedaran dan kemahiran diri bagi membolehkan Individu menguruskan emosi, pemikiran dan tingkah laku dengan lebih efektif; dan
- d. Membantu organisasi untuk mengenalpasti potensi diri, tahap kemahiran, keupayaan, minat, nilai serta sikap anggota melalui alat pengukur psikologi yang tertentu.

1.9.3 Pelan dan Sasaran Perkhidmatan Psikologi Kaunseling

- a. Menjadi pusat rujukan dari aspek Psikologi Kaunseling kepada semua Jabatan/Unit di JKWPKL&P; dan
- b. Meningkatkan pembangunan diri pegawai untuk mencapai tahap kefungsiian psikologi yang tinggi serta penghasilan kerja yang produktif dan berkualiti.

1.9.4 Aktiviti Unit

i. Aplikasi Psikologi Dalam Intervensi

Jadual 1.14: Bilangan Kes Kaunseling Individu yang Dirujuk (Pesakit Luar) Sepanjang Tahun 2019

BIL.	KATEGORI KES	JUMLAH KES	PERATUS
1.	Kes Baru	63	56.25%
2.	Kes Susulan	49	43.75%
JUMLAH		112	100%

Jadual 1.15: Bilangan Kes Kaunseling yang Dirujuk (Kakitangan) Sepanjang Tahun 2019

BIL.	KATEGORI KES	JUMLAH KES	PERATUS
1.	Kes Baru	67	40.12%
2.	Kes Susulan	100	59.88%
JUMLAH		167	100%

Jadual 1.16: Bilangan Sesi Kaunseling yang Dirujuk (Pesakit Luar & Kakitangan Sepanjang Tahun 2019

BIL.	DIAGNOSA RUJUKAN	KATEGORI KLIEN			
		PESAKIT LUAR	PERATUS	STAF	PERATUS
1.	Isu Psikiatrik & Kesihatan Mental	164	55.6%	0	0
2.	Isu Perubatan	0	0	0	0
3.	Isu Sosial & Organisasi	0	0	131	44.4%
JUMLAH		164	55.6%	131	44.4%
JUMLAH KESELURUHAN		295	100%		

Jadual 1.17: Kes Kelompok Rujukan yang Dirujuk (Kakitangan) Sepanjang Tahun 2019

BIL.	KATEGORI KES KELOMPOK	BILANGAN KELOMPOK	PERATUS
1.	Pendidikan Kewangan	10 Kelompok	63%
2.	Pengurusan Tekanan	1 Kelompok	6%
3.	Perkahwinan Dan Keluarga	5 Kelompok	31%
JUMLAH		16 Kelompok	100%

Jadual 1.18: Bilangan Intervensi yang Dijalankan oleh Unit/Jabatan Sepanjang Tahun 2019

BIL.	INTERVENSI (BIO-PSYCHO-SOSIAL)	KES MENGIKUT INTERVENSI	PERATUS
1	Intrapersonal	5	2.2%
2	Interpersonal	3	1.3%
3	Hubungan	4	1.8%
4	Pengurusan Tekanan	35	15.5%
5	Pengurusan Kemarahan	4	1.8%
6	Penyesuaian	45	20%
7	Motivasi	50	22%
8	Perkahwinan	4	1.7%
9	Keibubapaan	2	0.8%
10	Keluarga	1	0.4%
11	Strategi Daya Tindak	21	9.2%
12	Art Therapy	0	0%
13	Motivational Interviewing	0	0%
14	Modifikasi tingkahlaku	15	6.6%
15	Kedukaan & Kehilangan	1	0.4%
16	Kerohanian	7	3%
17	Peningkatan kerjaya	3	1.3%
18	Pengurusan kewangan	23	10%
19	Saringan & penilaian personaliti	0	0%
20	Psiko-pendidikan	5	2%
21	Pendidikan khas	0	0%
22	Terapi Relaksasi	0	0%
23	Play Therapy	0	0%
24	Hipnosis	0	0%
25	Neuro Lingusitic Programme	0	0%
JUMLAH		228	100%

Jadual 1.19: Intervensi Program AKRAB

TAHUN 2019	JUMLAH	TAHUN 2019
AKRAB	38 orang	AKRAB
Sesi bimbingan	594 sesi	Sesi bimbingan

Jadual 1.20: Intervensi Pementoran

AKTIVITI PEMENTORAN 2019	JUMLAH
Bilangan Pasangan	10
Bilangan Peserta	22

Jadual 1.21: Saringan & Pemerhatian Dasar Pemisah 2019/Pemerhatian 2020

AKTIVITI DASAR PEMISAH	PYD 2019
Saringan dasar pemisah	1
Pemerhatian dasar pemisah 2020	1

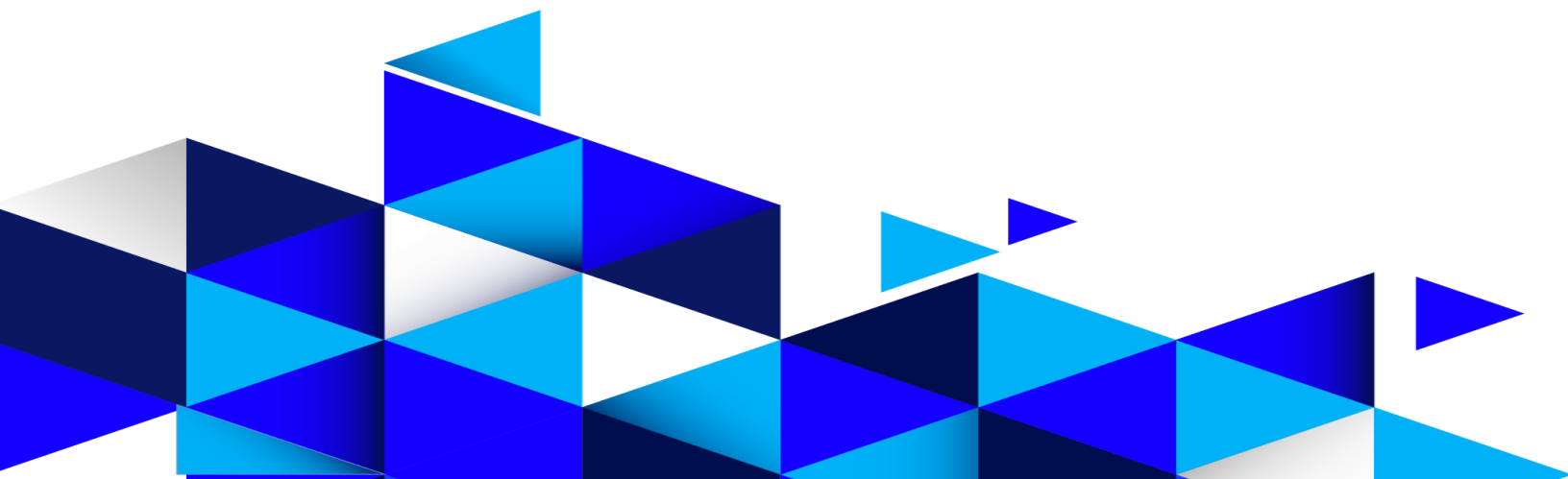
ii. Aplikasi Psikologi dalam Pembangunan Personel

- 1) Bengkel Nilai-Nilai Murni
- 2) Bengkel Pengurusan Stress
- 3) Program Cinematherapy
- 4) Program Pengukuhan AKRAB
- 5) Program Kesedaran Kewangan

Jadual 1.22: Kursus Anjuran/Anjuran Bersama Unit Psikologi Kaunseling

Bil.	Program	Tarikh	Jumlah Peserta	
			P&P	Sokongan
1.	Cinematherapy 1	26 Februari 2019	21	27
2.	Taklimat Pementoran	26 Mac 2019	17	4
3.	Program Kesedaran & Saringan Kewangan Bil. 1	8 April 2019	1	32
4.	Kursus Pengukuhan AKRAB & Retreat AKRAB	10 & 11 April 2019	9	17

5.	Program Kesedaran Kewangan	15 April 2019	6	31
6.	Cinematherapy 2	16 April 2019	2	35
7.	Program Saringan Kewangan Bil. 2	22 April 2019	3	26
8.	Kursus Pengukuhan Nilai Murni	24 April 2019	0	26
9.	Perjumpaan Pementoran	24 Mei 2019	16	2
10.	Pengurusan Tekanan di Tempat Kerja	16 & 17 Julai 2019	21	8
11.	Cinematherapy 3	23 Julai 2019	17	28
12.	Penutup Pementoran	23 Julai 2019	11	2
13.	Kursus Kemahiran Keibubapaan	7 September 2019	10	28
14.	Cinematherapy 4	18 September 2019	1	31
15.	Aktiviti Karnival Bulan Psikologi Kaunseling: Siapakah Anda (Personaliti A&B)	8 Oktober 2019	0	38
16.	Taklimat Kesedaran Kewangan & Gangguan Seksual di Tempat Kerja Sempena Bulan Psikologi Kaunseling 2019 Bertemakan "Sejahtera Emosi, Sejahtera Komuniti' Bagi AKRAB JKWPKL&P	14 Oktober 2019	11	31
17.	Kenali diri melalui ujian TAJMA	22 Oktober 2020	3	36
18.	Cinematherapy 5	29 Oktober 2019	3	25
19.	Cinematherapy 6	3 Disember 2019	10	26
20.	Kursus Jalinan Mesra (Kursus Pengurusan Emosi)	28 Jun hingga 30 Jun 2019	2	8

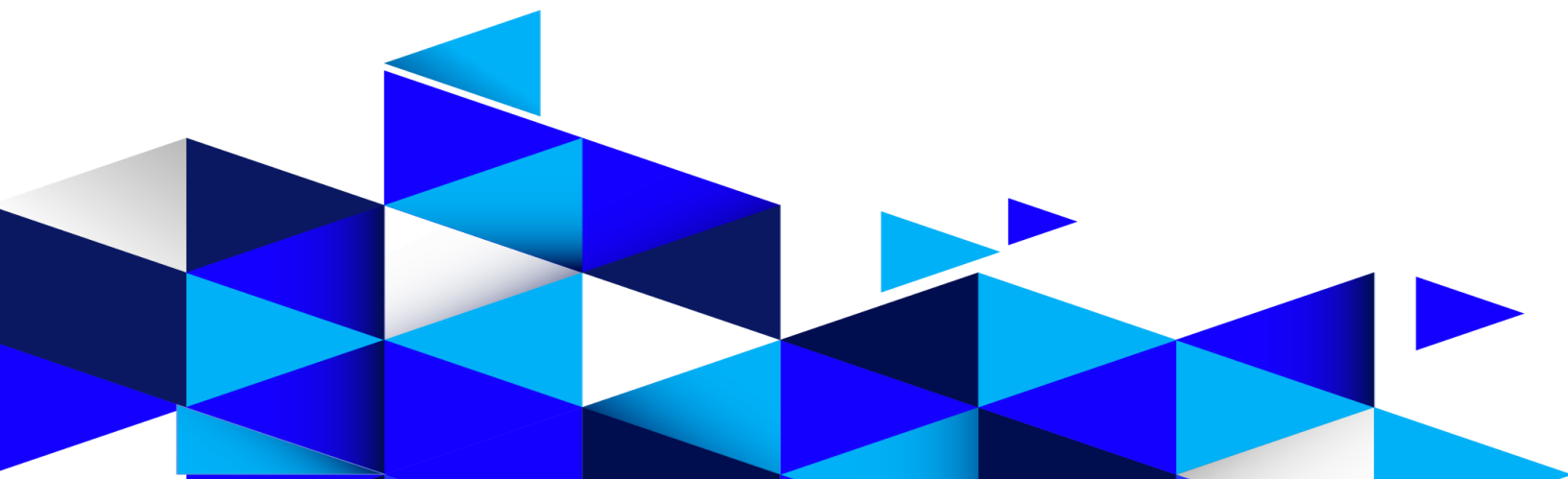

1.9.5 Petunjuk Prestasi Utama

Perkara	Petunjuk Prestasi	Pencapaian	Peratus	Catatan
Kajian Kepuasan Pelanggan Perkhidmatan Psikologi Kaunseling (Analisa 2 kali setahun)	80% klien memberi skor 4 dalam kepuasan pelanggan	100% (data yang diperolehi dari 24 klien yang ditamatkan kaunseling memberi minimum skor 4	125%	Mengedarkan Borang Kepuasan Pelanggan kepada klien dengan skor: 5: Sgt Memuaskan 4: Memuaskan 3: Sederhana 2: Tidak Memuaskan 1: Sgt Tidak Memuaskan
Analisa Deskriptif Tahap Pemahaman peserta Program/Slot Anjuran UPsK JKWPKL&P	80% slot dalam program peserta memberi sekurang-kurangnya skor 4 tahap pemahaman dalam slot & program	46 daripada 50 slot (92%) dalam program yang berbeza peserta memberi sekurang-kurangnya skor 4 dalam skala pemahaman.	115%	Mengedarkan borang penilaian program sebelum dan selepas program dengan skor: 5: Sangat Baik 4. Baik 3: Sederhana 2. Lemah 1. Sangat Lemah
Analisa Deskriptif Tahap Pemahaman peserta Program/Slot Anjuran UPsK JKWPKL&P	80% slot dalam program peserta memberi sekurang-kurangnya skor 4 tahap pemahaman	Semua 279 kes baru dirujuk dan didaftar	>85%	Memastikan respon beri temujanji dalam masa 5 Hari bekerja setelah kes diterima

1.9.6 Pencapaian, Penglibatan dan Sumbangan Kebangsaan

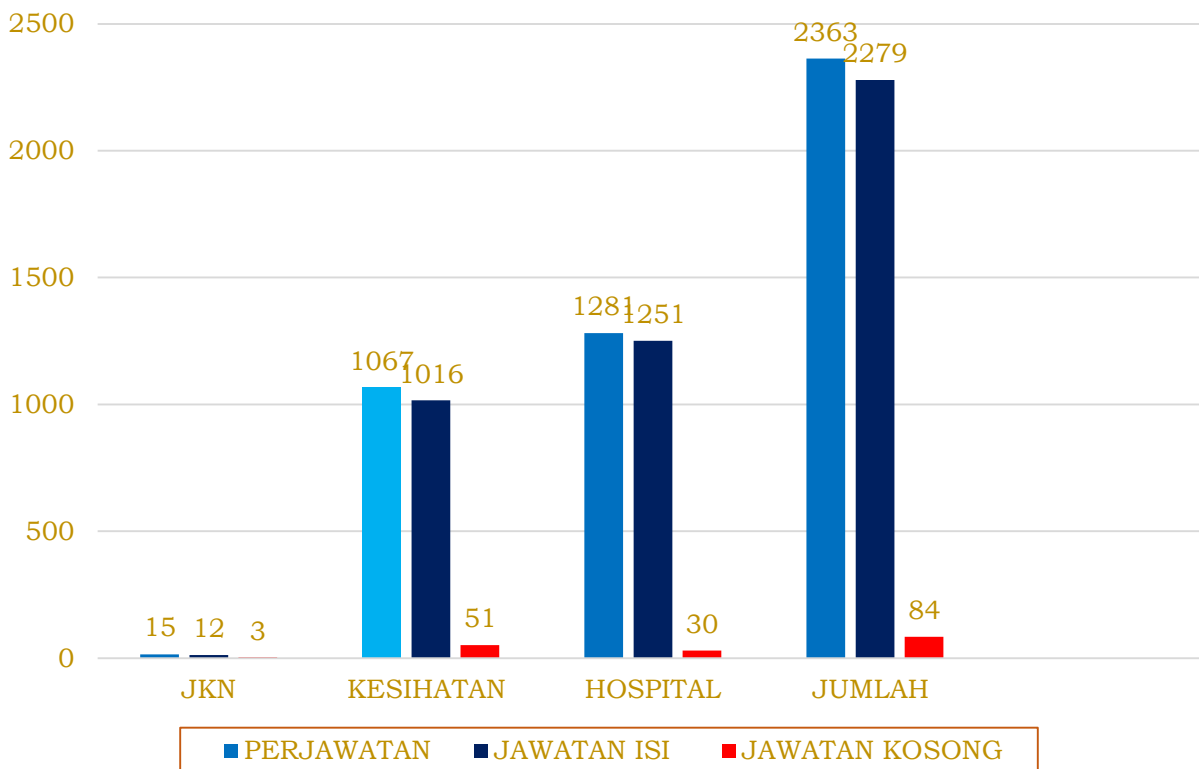
Bil.	Tarikh	Program	Tempat	Penglibatan/ Sumbangan
1.	10-13 March 2020	Program Pensijilan Kaunseling Kesihatan Mental Klinikal Siri 1/2019 anjuran bersama Unit Psikologi Kaunseling JKWPKL&P, Persatuan Profesion Psikologi Kementerian Kesihatan Malaysia (PSiKEM) dan Universiti Sultan Pendidikan Idris (UPSI)	Dewan Seminar Aminuddin Baki, Jabatan Psikologi dan Kaunseling Universiti Sultan Pendidikan Idris (UPSI)	Urus Setia
2.	10 & 24 September 2019	<i>Biggest Hope Expressive Art Therapy (Drawing Thereapy) The Malaysia Book Of Records)</i>	KK Putrajaya, JKWPKL&P dan Hospital Rehabilitasi Cheras	Urus Setia
3.	17 Oktober 2019	Aktiviti Kesihatan Mental di Pelancaran Kempen Kesedaran Nasional "Let's Talk Minda Sihat" sempena Sambutan Hari Kesihatan Mental Sedunia Peringkat Kebangsaan 2019	Dewan Perdana Mestika, Institut Latihan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur	Urus Setia
4.	31 Oktober 2019	Sambutan Bulan Kaunseling Kebangsaan	Dewan Balora, Jabatan Pendaftaran Negara, Putrajaya	Urus Setia

1.10 UNIT KEJURURAWATAN

Unit Kejururawatan JKWPKL&P ditubuhkan pada April 2010 dengan misi untuk menyediakan perkhidmatan yang berkualiti melalui perawatan yang selamat, efektif dan berkesan ke arah perawatan holistik pesakit dan juga komuniti.

Jumlah keseluruhan perjawatan di JKWPKL&P adalah seramai 2,363 orang jururawat (96.4% pengisian) iaitu 15 orang (80% pengisian) di JKN, 1,067 orang (95.2% pengisian) di Kesihatan Awam dan 1,281 orang (97.7% pengisian) di Perubatan.

Rajah 1.8: Perjawatan Jururawat di JKWPKL&P

1.10.1 Petunjuk Prestasi Utama (KPI)

i. Program Post Pementoran

Di bawah Program Perubatan, peratus mentee yang tamat Program Post Pementoran dan kompeten dalam menjalankan perkhidmatan perawatan kejururawatan adalah salah satu Petunjuk Prestasi Utama (KPI) Ketua Pengarah Kesihatan (KPK), KKM dan Pengarah Kesihatan Negeri (PKN).

KPI ini merujuk kepada pelaksanaan program pementoran kejururawatan yang efektif, sebagai satu usaha untuk menyediakan jururawat lantikan baru yang mahir dalam memberikan perkhidmatan perawatan yang berkualiti dan selamat kepada klien.

Bagi tahun 2019, pencapaian adalah 100% iaitu 7 orang mentee yang telah tamat Program Post Pementoran dan kompeten dalam menjalankan perkhidmatan perawatan kejururawatan.

ii. Kajian Penyelidikan

Peratus Kajian Penyelidikan adalah indikator utama PKN, Unit Kejururawatan JKWP&P dan Pengarah Kejururawatan KKM bagi menggalakkan jururawat menjalankan dan terlibat dalam aktiviti penyelidikan. Anggota kejururawatan juga dihantar untuk menghadiri kursus dan bengkel yang dianjurkan oleh Clinical Research Centre (CRC) Hospital Putrajaya dan Bahagian Kejururawatan KKM untuk menyemaikan minat dan meningkatkan kecenderungan dalam aktiviti penyelidikan.

Bagi KPI PKN terdapat 5 penyelidikan yang telah dilaksanakan oleh jururawat iaitu 1 kajian daripada Hospital Rehabilitasi Cheras dan 4 kajian oleh Jururawat Kesihatan Awam iaitu PK Lembah Pantai (2 kajian), PK Kepong (1 kajian) dan PK Titiwangsa (1 kajian).

Sebanyak 2 hasil kajian telah dibentangkan secara poster di *3rd National Nursing Research Colloquium (NNCR)* 2019 yang dianjurkan oleh Bahagian Kejururawatan, KKM pada 2 Oktober 2019 di Institut Kanser Negara, Putrajaya. Pembentangan poster oleh Jururawat PK Kepong telah memenangi tempat pertama dan Jururawat PK Titiwangsa telah memenangi tempat ketiga. Pembentangan ini telah meningkatkan keyakinan dan diimplementasi semasa menjalankan tugas di lapangan.

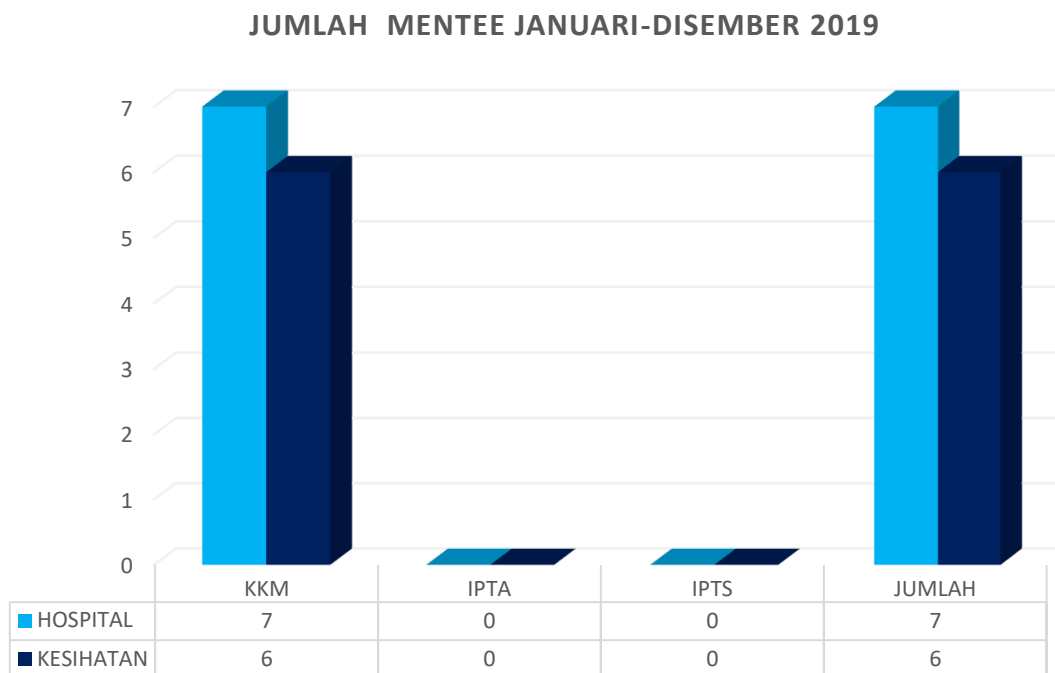
Jadual 1.23: Penyelidikan Kejururawatan di JKWPKL&P Tahun 2019

Fasiliti	Jumlah Kajian	Tajuk Kajian / Projek (sila senaraikan)	Principal Investigator (PI)	Co-investigator (CO)	Jenis kajian							Tempoh Kajian / Projek	Tarikh & tempat di	Impak implementasi	Pembentangan	
					Kajian	Projek	Rap id	Rev	Des	ign	EBF				Dalam negara	Luar negara
Hospital Rehabilitasi Cheras	1	Evaluating Situation Background Assessment Recommendation (SBAR) Among Nurses In Ward At Hospital Rehabilitation Cheras (HRC)	Haironi Bt Zainal Abidin		√							1.4.2019	Hospital Rehabilitasi Cheras			
PK LEMBAH PANTAI KKIA Taman Sri Sentosa	1	Pengetahuan, Sikap dan Amalan Terhadap Jagaan Bayi Jaundis di Kalangan Ibu Postnatal di Klinik Kesihatan Kerajaan	Siti Hajar binti Mohamed Azmi		√							6.4.2019 / 5.6.2019				
PK LEMBAH PANTAI KKIA Tanglin	1	Knowledge and Practice of Neonatal Jaundice (NNJ) Among Antenatal Mothers at Maternity and Child Health Clinic, Lembah Pantai	Nor Salwani binti Mohd Nor, Ramah Periyah a/p Appnah, Rosfaeza binti Roshidi, Sahamila bt Syed Ali, Zorina binti Bakar		√							5.7.2019 / 31-Aug-19				
PK KEPONG KK Batu	1	Association Of Complication Lipohypertrophy and Insulin Injection Technique Among Patient with Diabetes Mellitus	JT Muhammad Hisyamuddin bin Saberi		√							Nov 2018 - Ogos 2019	KK Batu	Tiada aduan/ kes dikesan selepas kajian dibuat	Poster - 2.10.2020 Tempat Pertama	
PK TITIWANGSA Klinik Kesihatan Kuala Lumpur	1	The Impact Of T2dm On Quality Of Life	Mohd Iqbal Bin Roslan	1. Wan Maidah Bt Wan Mansor 2. Anushia A/P Verayiah 3. Nornazuha Bt Ismail		√				1 Feb 2019 - 30 September 2019	1 Feb 2019 -	Klinik Kesihatan Kuala Lumpur	Implementasi akan dibuat pada tahun 2020 dari segi -health Education - Program - Tambahan Team NCD di KKKL - Group Kaunselling - CME untuk paramedik kepentingan	Poster - 2.10.2020 Tempat Ketiga		

1.10.2 Aktiviti Unit

i. Program Pementoran

Dari bulan Januari hingga Disember 2019, seramai 13 orang Jururawat Terlatih lantikan baru telah menjalani program pementoran, di mana seramai 7 orang di hospital dan 6 orang di Kesihatan Awam telah berjaya menamatkan program ini.

Rajah 1.9: Jururawat yang telah Mengikuti Program Pementoran di JKWPKL&P bagi Tahun 2019

ii. **Kursus dan *Continuous Nursing Education (CNE)***

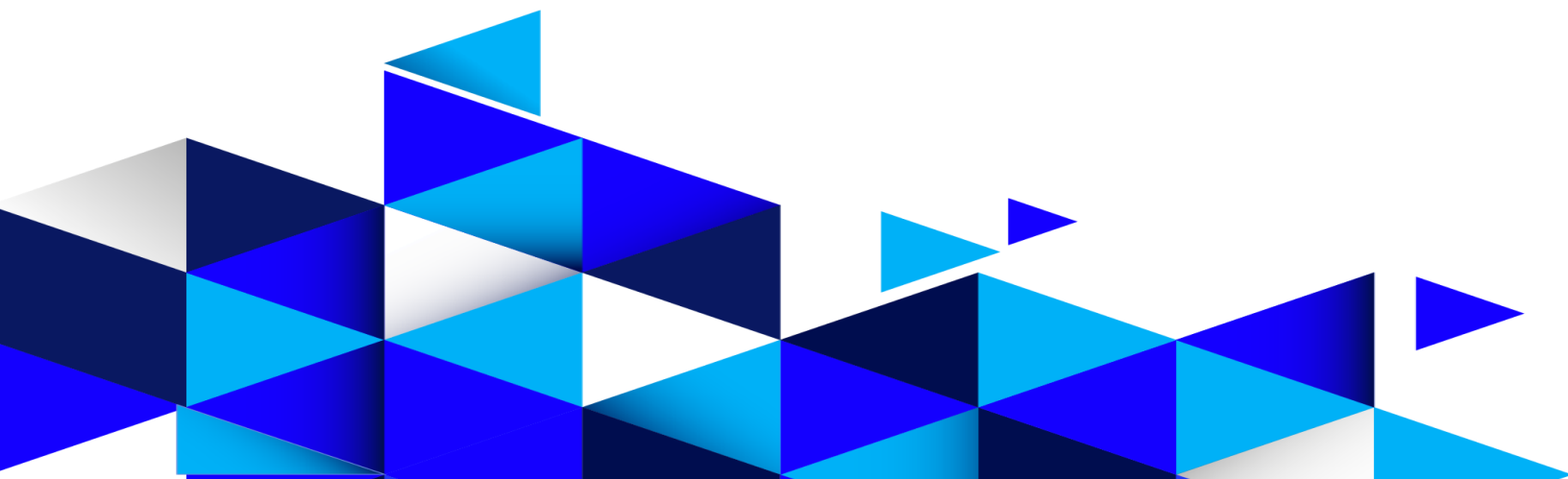
Kursus dan *Continuous Nursing Education (CNE)* telah menjadi salah satu aktiviti Unit Kejururawatan bagi meningkatkan profesion kejururawatan melalui pendidikan yang berterusan. Jadual 2 di bawah menunjukkan aktiviti *Continuous Nursing Education (CNE)* bagi tahun 2019:

Jadual 1.24: *Continuous Nursing Education (CNE)* Tahun 2019

TARIKH	TAJUK	TEMPAT
15.2.2019	Mencetus Minda Generasi Millenium	Bilik Seminar Latihan, JKWPKL&P
15.3.2019	Keberkesanan Lawatan Rumah - <i>Jaundice</i>	Bilik Seminar Latihan, JKWPKL&P
26.4.2019	<i>Infection Control update</i>	Bilik Seminar Latihan, JKWPKL&P
5.7.2019	<i>Code of Profesioanal Conduct</i>	Bilik Seminar Latihan, JKWPKL&P
9.8.2019	<i>Domicillary Care</i>	Bilik Seminar Latihan, JKWPKL&P
20.9.2019	Minda Sihat Pesakit Selamat	Bilik Seminar Latihan, JKWPKL&P
18.10.2019	<i>Diabetic Foot Care</i>	Bilik Seminar Latihan, JKWPKL&P
1.11.2019	Kerja Sebagai Ibadah	Bilik Seminar Latihan, JKWPKL&P

Jadual 1.25: Kursus & Program Bersama Jururawat Tahun 2019

BIL.	TARIKH	TAJUK	PESERTA	TEMPAT
1.	28.2 – 2.3.2019	Pengukuhan & Semakan Data Reten Kejururawatan	40 Orang Penyelia & Ketua Jururawat	Institut Perakaunan Negara, Sabak Bernam
2.	22.6.2019	Sambutan Hari Jururawat Peringkat JKWPKL&P	410 Orang Semua Kategori Jururawat	Shaftsbury Astria, Cyberjaya
3.	16.3.2019	Penutup 2018 dan Pembukaan <i>Go Fit Don't Quit</i> 2019	50 Orang Semua Kategori Jururawat	Taman Saujana Hijau Putrajaya
4.	29 - 30.4. 2019	Bengkel Pembangunan Polisi Operasi Kejururawatan	30 Orang Penyelia & Ketua Jururawat	Institut Aminuddin Baki, Kompleks Pendidikan Nilai Bandar Enstek, Negeri Sembilan
5.	12.10.2019	Majlis Pesaraan Jururawat bagi Tahun 2019 Peringkat JKWPKL&P	100 Orang Semua Kategori Jururawat	Hotel D 'Arina Skyview, Kuala Lumpur
6.	1.11.2019	Penutup <i>Go Fit Don't Quit</i> 2019	50 Orang Semua Kategori Jururawat	Taman Tasik Permaisuri, Cheras

1.10.3 Lain-lain Aktiviti Unit

BIL.	AKTIVITI
1.	Mesyuarat Teknikal Kejururawatan, JKWPKL&P
2.	Mesyuarat Pengurusan Kejururawatan, JKWPKL&P
3.	Perjumpaan Bersama Jururawat Peringkat PTj
4.	Mesyuarat IPTA/IPTS Peringkat Jururawat
5.	Mesyuarat Komiti Pesara & <i>Nurses' Day</i> 2019
6.	Program Orientasi Jururawat - Lapor Diri & Penempatan Jururawat Baru & Bertukar Masuk
7.	Lawatan Pemantauan & Penyeliaan Klinikal
8.	Cawangan Amalan Bahagian Kejururawatan - Pengumpulan Data Anggota Kejururawatan - Data <i>Nurses Involved in Accident</i>
9.	Cawangan Dasar & Unit Kualiti Bahagian Kejururawatan: - KPI DG/PKN/TPKN - National Nursing Audit (Hospital) - National Nursing Audit (Kesihatan) - National Operating Room Nursing Audit (NORNA) - Data Program Pementoran - Data NNIA
10.	Unit Pembangunan & Pengubalan Akta & Etika - Aduan Kejururawatan
11.	Reten-retan lain: - Laporan Penyeliaan & Pemantauan - Data Episiotomy & Perineal Tear - IPTA/IPTS - Pencapaian Go Fit Don't Quit (GFDQ) - Data Saringan DASS Test - Pelbagai data semasa yang diperlukan oleh Bahagian Kejururawatan

1.11 UNIT PENGURUSAN PENOLONG PEGAWAI PERUBATAN

Unit PPP bertanggungjawab kepada pengurusan dan perkhidmatan bagi profesion Penolong Pegawai Perubatan dan Pembantu Perawatan Kesihatan di JKWPKL&P dengan visi untuk menjadi pasukan sokongan perubatan yang kompeten, komited dan berdedikasi dengan sentiasa mempertingkatkan mutu perkhidmatan yang diberikan kepada pesakit dan keluarga pesakit secara berterusan.

Unit PPP menyediakan Perkhidmatan Penyeliaan Klinikal (*Clinical Supervision*) yang kompeten, komited dan berdedikasi kepada anggota di bawah jagaan supaya setiap aktiviti perkhidmatan diberi secara profesional dan efektif memenuhi keperluan pelanggan bagi mencapai objektif berikut:

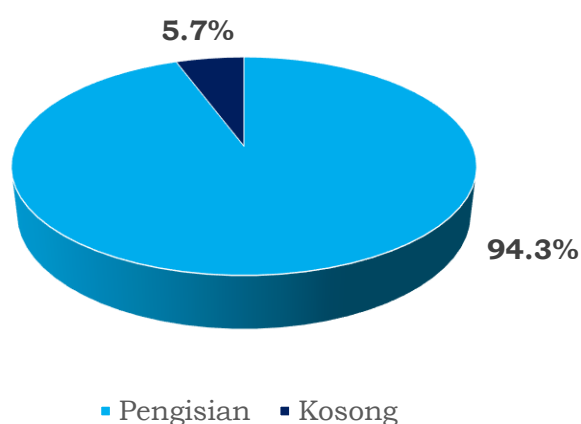
- a. Memastikan perkhidmatan yang diberikan oleh Penolong Pegawai Perubatan dan Pembantu Perawatan Kesihatan dilaksanakan secara profesional, cekap dan berkualiti sepanjang masa;
- b. Menguruskan sumber manusia di bawah kawalan dengan cekap, efektif dan mengoptimumkan bilangan anggota di sebuah hospital/pejabat daerah mengikut kepentingan perkhidmatan;
- c. Merancang dan melaksanakan program latihan secara berterusan dan berkesan kepada anggota di bawah seliaan; dan
- d. Terlibat secara aktif program program anjuran hospital/pejabat kesihatan daerah serta komuniti setempat.

Perkhidmatan yang diberikan merangkumi tiga (3) aspek iaitu klinikal dan khidmat sokongan perubatan, pengurusan latihan/modal insan kajian dan pembangunan serta perkhidmatan pentadbiran dan pengurusan. Unit PPP turut bertanggungjawab kepada pengurusan dan perkhidmatan bagi profesion Pembantu Perawatan Kesihatan (PPK).

1.11.1 Pencapaian Aktiviti

i. Perjawatan Penolong Pegawai Perubatan

Jumlah perjawatan Penolong Pegawai Perubatan di JKWPKL&P adalah seramai 404 orang. Daripada jumlah perjawatan tersebut, sebanyak 381 perjawatan telah diisi iaitu 94.3 peratus sepertimana di Rajah 1.

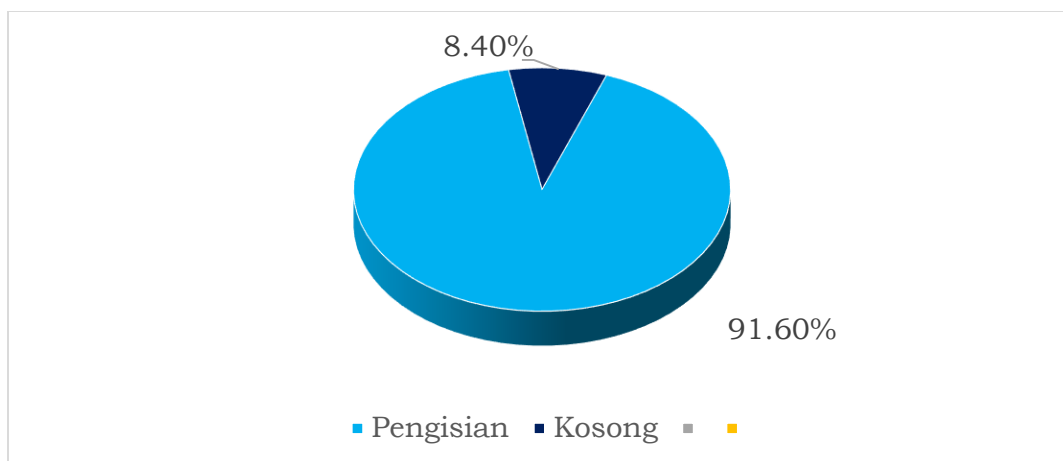

Rajah 1.10: Peratusan Perjawatan Penolong Pegawai Perubatan

Jumlah pencapaian Pos Basik Penolong Pegawai Perubatan di JKWPKL&P adalah sebanyak 20.1% di pelbagai disiplin. Daripada jumlah ini, sebanyak 41% adalah di Kesihatan Awam dan 59% di Perubatan.

ii. Perjawatan Pembantu Perawatan Kesihatan

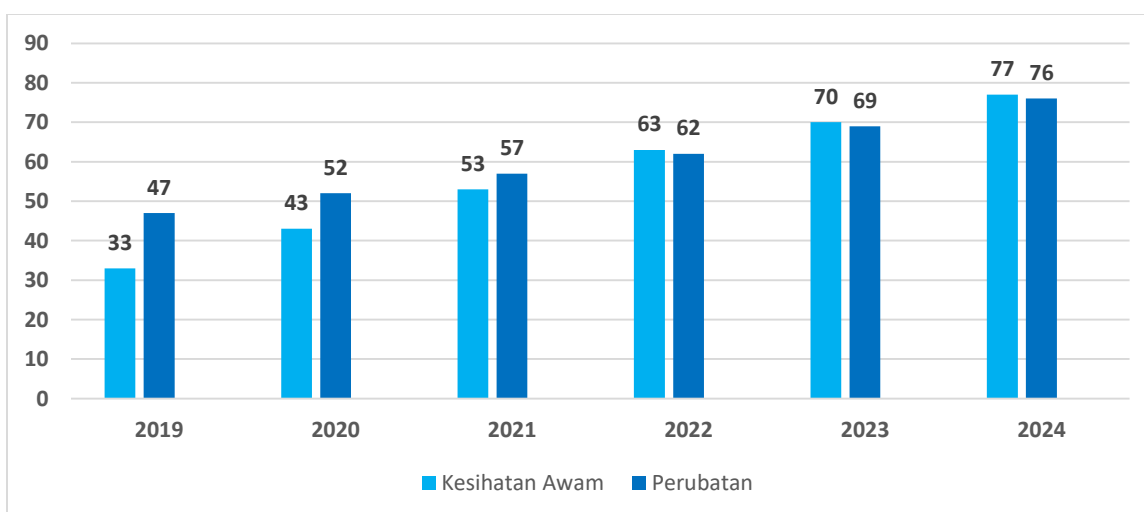
Jumlah perjawatan Pembantu Perawatan Kesihatan di JKWPKL&P adalah seramai 644 orang. Daripada jumlah perjawatan tersebut, sebanyak 590 perjawatan telah diisi iaitu bersamaan dengan 91.6% sepertimana di [Rajah 1.11](#).

Rajah 1.11: Peratusan Perjawatan Pembantu Perawatan Kesihatan

iii. Pos Basik

Unit Penolong Pegawai Perubatan dengan kerjasama Bahagian Kesihatan Awam dan Bahagian Perubatan telah merangka unjuran latihan pos basik untuk semua Penolong Pegawai Perubatan di JKWPKL&P. Sasaran pencapaian latihan pos basik adalah sebanyak 50% daripada jumlah Penolong Pegawai Perubatan dalam masa 5 tahun sepertimana di Rajah 1.12.

Rajah 1.12: Unjuran Latihan Pos Basik, 2019 - 2024

iv. Program Penempatan Wajib

Program Penempatan Wajib ini dilaksanakan bagi semua Penolong Pegawai Perubatan lantikan baru KKM selama 6 bulan di Jabatan Kecemasan dan Trauma di hospital berpakar yang telah dikenalpasti dengan objektif untuk:

- a. Memberi pendedahan awal dalam aspek komunikasi yang lebih berkesan supaya mereka dapat menyesuaikan diri sebelum bertugas secara bersendirian;
- b. Memantapkan kemahiran klinikal bagi menghadapi situasi kritikal dan membuat keputusan dengan bijaksana; dan
- c. Memberi pendedahan latihan praktikal yang lebih sistematik mengikut SOP yang telah ditetapkan.

Di JKWPKL&P, Program Penempatan Wajib Penolong Pegawai Perubatan dijalankan di Jabatan Kecemasan dan Traumatologi, Hospital Putrajaya. Sepanjang tahun 2019, seramai 47 Penolong Pegawai Perubatan telah berjaya menamatkan program yang dijalankan.

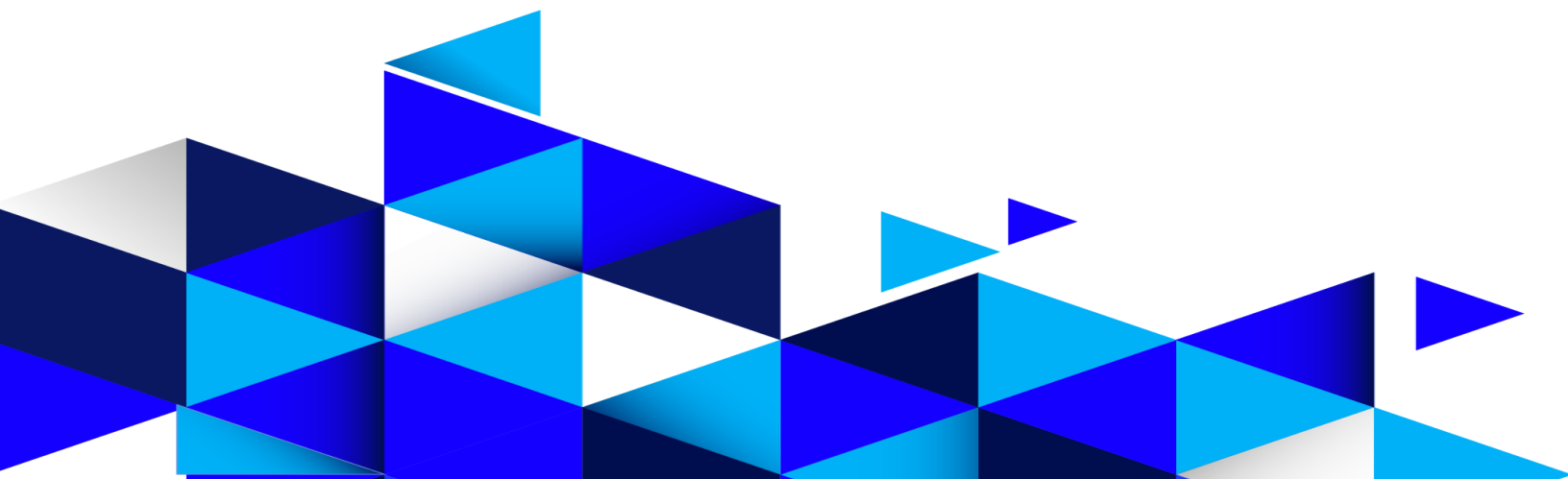
v. Program Derma Darah Peringkat Kebangsaan Sempena Sambutan Hari PPP

Program derma darah ini dijalankan serentak dengan JKN di seluruh negara pada 5 Mac 2019 di Foyer Utama Hospital Rehabilitasi Cheras. Dalam program ini, seramai 99 anggota Penolong Pegawai Perubatan telah melibatkan diri dalam pendermaan darah.

1.11.2 Lain-lain Aktiviti Unit

Januari	• Pemantauan dan Penyeliaan di KK Setapak • Pemantauan dan Penyeliaan Hospital Putrajaya • Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Program Penempatan Wajib (PPW) • Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Hospital Rehabilitasi Cheras
Februari	• Lawatan Pemantauan dan Penyeliaan di Bahagian Primer, KKSentul Klinik Satu Malaysia • Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Program Penempatan Wajib
Mac	• Sambutan Hari PPP seMalaysia dan Program Derma Darah di Hospital Rehabilitasi Cheras
April	• Sambutan Hari PPP Peringkat JKWP

	• Pemantauan dan Penyeliaan KK Batu
Mei	• Audit klinikal PPP Hospital Putrajaya di Unit A&E, Haemodialisis, Bilik Plaster of Paris (Orthopaedic) • Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Program Penempatan Wajib • Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Hospital Rehabilitasi Cheras
Jun	• Lawatan Pemantauan KKOM Intan Baiduri • Lawatan Pemantauan PKD Cheras ,KK Sg Besi, KKOM Seri Malaysia dan KK Cheras
Julai	• Lawatan Pemantauan KK Bandar Tun Razak, KK Sg Besi • Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Program Penempatan Wajib • Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Hospital Rehabilitasi Cheras
Ogos	• Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Program Penempatan Wajib • Orientasi untuk Penolong Pegawai Perubatan yang akan menjalankan Penempatan program wajib yang melapor diri
September	• KKOM UTC Pudu & Sg. Mulia • Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Program Penempatan Wajib (PPW)
Oktober	• Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan KK Dato' Keramat • Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan Program Penempatan Wajib (PPW)
November	• Pemantauan dan Penyeliaan Hospital Rehabilitasi Cheras • Pemantauan dan Penyeliaan KK Presint 18 • Program Khatan Perdana dengan kerjasama Bahagian Perubatan, JKWPKL&P
Disember	• Orientasi untuk Penolong Pegawai Perubatan yang akan menjalankan Penempatan program wajib yang melapor diri • Lawatan Penyeliaan & Pemantauan di Hospital Putrajaya

1.11.3 Pencapaian Key Performance Indicators (KPI)

Rajah 1.26: Pencapaian KPI untuk Tiga (3) Petunjuk Tahun 2019 yang Ditetapkan oleh Lembaga Pembantu Perubatan

Indicator	Percentage of Inappropriate Triage (under triaging): Category Green patients who should have been triaged as Category Red	Percentage of ambulance preparedness and despatch for primary response within (\leq) 5 minutes	Percentage of PEFR implemented and monitoring for all Asthma patients in Asthma Bay by Assistant Medical Officer
Standard	0.05%	> 90%	> 80%
Jan	0.07%	96.32%	98.63%
Feb	0.04%	99.04%	99.22%
Mac	0.02%	97.60%	98.87%
Apr	0.06%	95.32%	98.44%
May	0.05%	95.88%	99.25%
June	0.03%	96.30%	100%
July	0.03%	92.91%	99.60%
Aug	0.04%	93.97%	98.16%
Sept	0.02%	96.03%	100%
Oct	0.04%	91.98%	100%
Nov	0.04%	91.94%	100%
Dec	0.04%	92.67%	100%

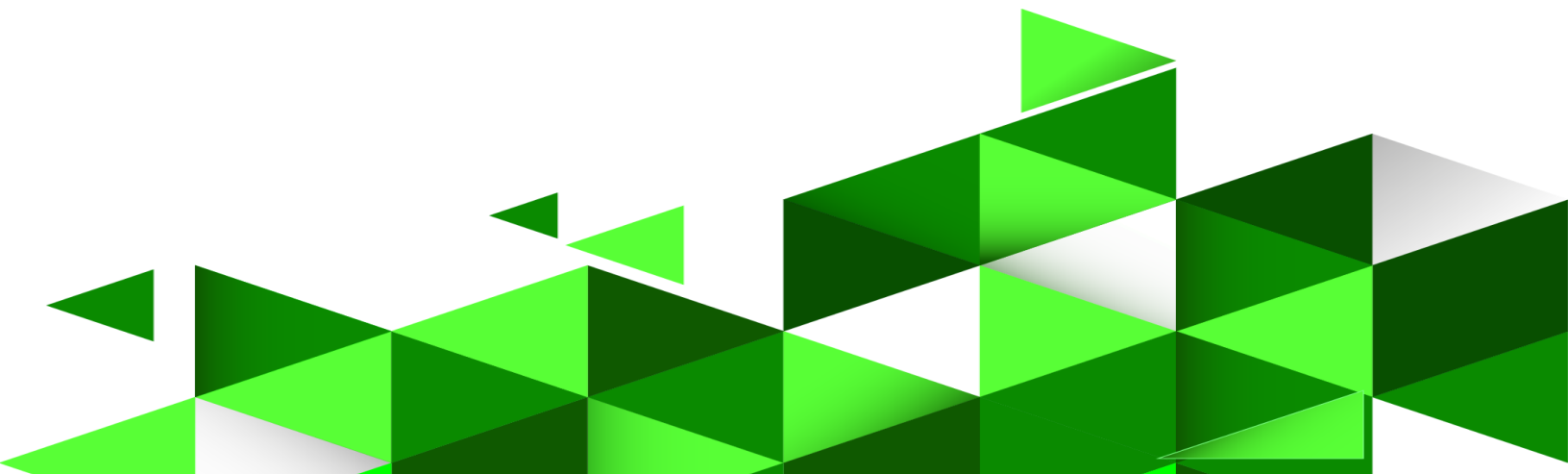
BAHAGIAN PERUBATAN

PENGENALAN

Bahagian perubatan mempunyai enam fungsi utama iaitu penyelarasan teknikal perkhidmatan rawatan perubatan dan pengawasan pengurusan hospital, menyelaraskan dan memantau pelaksanaan "Performance Indicator", menyelaraskan pelaksanaan aktiviti Quality Assurance Programme JKWP&P bagi Bahagian Kesihatan Awam, Pergigian, Farmasi dan Hospital, menyelaraskan dan memantau aktiviti liputan perlindungan perubatan di peringkat antarabangsa, kebangsaan dan tempatan.

Bahagian ini juga menyelia dan memantau pengurusan / statistik maklumat-maklumat kesihatan dan dibekalkan melalui Hospital Putrajaya, Hospital Rehabilitasi Cheras, Pejabat Kesihatan Daerah dan Perkhidmatan Kemudahan Jagaan Kesihatan Swasta, menjalankan pemantauan/ penyeliaan aktiviti perkhidmatan perubatan serta pelesenan dan penguatkuasaan perkhidmatan kesihatan dan perubatan hospital swasta, dan akhir sekali menyelaraskan urusan pentadbiran, kewangan dan latihan bahagian.

Bahagian ini juga mempunyai dua buah hospital dibawah pentadbirannya iaitu Hospital Putrajaya (HPJ) dan Hospital Rehabilitasi Cheras. Hospital Putrajaya merupakan hospital berpakar yang mempunyai bilangan katil operasi sebanyak 310 buah. Manakala Hospital Rehabilitasi Cheras mempunyai 134 buah katil yang beroperasi. Selain daripada Hospital kerajaan terdapat juga 31 buah hospital swasta, 9 rumah bersalin swasta, 37 pusat hemodialisis, 4 rumah jagaan kejururawatan dan 1078 buah klinik perubatan swasta yang memberikan perkhidmatan kepada penduduk di WPKL dan Putrajaya.

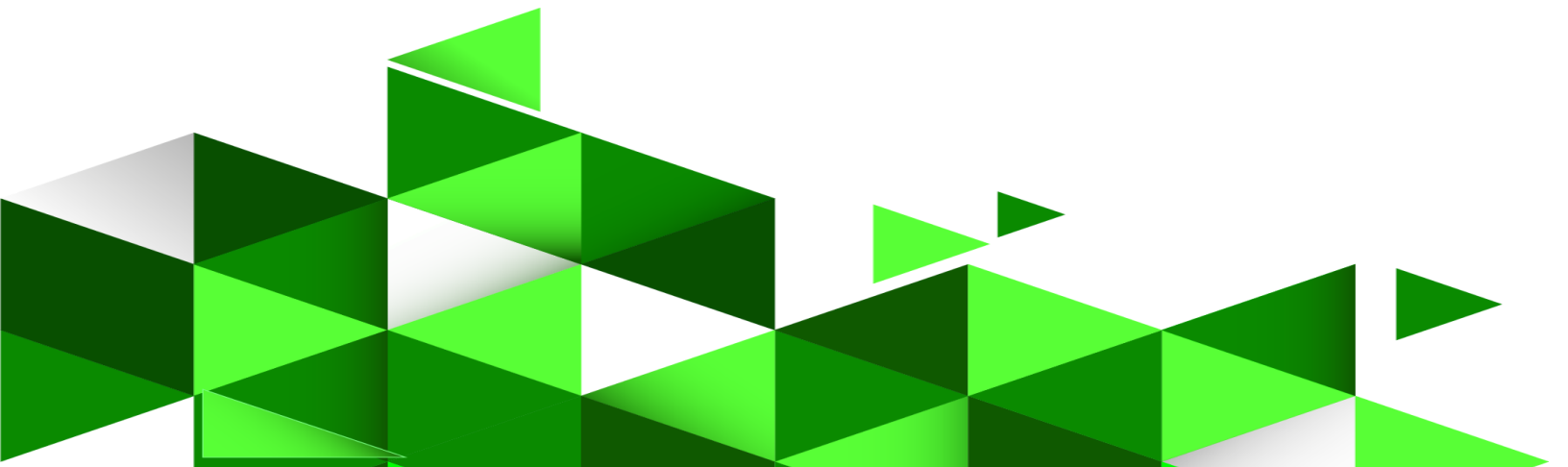

OBJEKTIF

1. Menyediakan dan melaksanakan aktiviti-aktiviti perkhidmatan perubatan yang menyeluruh melalui penjagaan berterusan dari peringkat akut hingga ke peringkat rehabilitasi melalui kakitangan yang terlatih, teknologi dan bersesuaian dan sumber yang optima.
2. Menggalakkan promosi dan penjagaan sendiri kesihatan individu dan masyarakat.
3. Memantau dan memastikan pangawalan dan pengawalseliaan kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta mengikut Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 (akta 586) Perlesenan Tenaga Atom (akta 304)
4. Menyelaras Pasukan Pelindungan Perubatan bagi acara-acara rasmi dan tidak rasmi kebangsaan dan antarabangsa di kawasan pentadbiran Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya.
5. Menyelaras permohonan lembaga perubatan peringkat negeri.

UNIT-UNIT BAHAGIAN PERUBATAN

- Unit Pengurusan Perubatan
- Unit Kawalan Amalan Perubatan (UKAPS)
- Unit Rekod Perubatan
- Unit Pengurusan Hospital
- Unit Kualiti
- Unit Perlindungan Perubatan

2.1 UNIT PENGURUSAN PERUBATAN

2.1.1 Pengenalan

Bertanggungjawab terhadap aspek yang melibatkan

Pentadbiran

- Menguruskan urusan pendaftaran surat menyurat keluar & masuk
- Menyediakan dokumen bagi urusan perkhidmatan anggota bahagian perubatan
- Mengendalikan pengurusan pendaftaran, penyimpanan, pendedaran dan pelupusan rekod-rekod bagi bahagian perubatan
- Menguruskan pengendalian mesyuarat yang melibatkan bahagian perubatan
- Merancang, melaksana dan menilai keberkesanan latihan bagi anggota bahagian
- Menguruskan penyediaan kenderaan bagi aktiviti-aktiviti bahagian

Kewangan

- Menguruskan urusan kewangan dan perolehan yang melibatkan perkhidmatan dan bekalan untuk keperluan bahagian perubatan

Perjawatan Di Bahagian Perubatan terbahagi kepada 3 kumpulan, dimana kumpulan pengurusan dan professional terdiri daripada pegawai perubatan, pegawai tadbir, ketua penolong pegawai perubatan dan ketua jururawat. Manakala bagi kumpulan sokongan I terdiri daripada penolong pegawai tadbir, pembantu tadbir, jururawat dan penolong pegawai perubatan. Kumpulan sokongan II pula terdiri daripada pemandu dan pembantu am rendah. Jumlah pengisian perjawatan adalah seperti di jadual 2.0

2.1.2 Penjawatan Di Bahagian Perubatan

Bilangan perjawatan di bahagian perubatan sehingga 31 Disember 2019.

JAWATAN	GRED	JUMLAH KESELURUHAN		
		JAW	ISI	KOS
2. RAWATAN PERUBATAN				
2.1 PENGURUSAN PERUBATAN IBU PEJABAT/NEGERI				
2.1.1.7 SEMENANJUNG				
Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Perubatan) Pegawai Perubatan	UD44/48/ 52/54	1	1	0
Pegawai Perubatan	UD44/48/ 52/54	27	25	2
Jurutera Awam	J44	1	1	0
Penolong Pegawai Perubatan	U44	1	1	0
Jururawat	U42	1	0	1
Penolong Pegawai Perubatan	U42	1	1	0
Pegawai Tadbir (Rekod Perubatan)	N41	1	1	0
Penolong Pegawai Perubatan	U36	1	1	0
Penolong Pegawai Perubatan	U32	3	2	1
Jururawat/Penolong Pegawai Perubatan	U36	1	1	0
Jururawat/Penolong Pegawai Perubatan	U32	4	3	1
Jururawat	U36	1	1	0
Jururawat	U32	1	1	0
Sefiasaha Pejabat	N29	1	1	0
Pembantu Tadbir (Perkeranian/Operasi)	N22	1	1	0
Pembantu Tadbir (Perkeranian/Operasi)	N19	5	5	0
Pembantu Tadbir (Rekod Perubatan)	N19	4	2	2
Pembantu Operasi	H11	2	2	0
Pemandu Kenderaan	H11	5	5	0
2.2 PENGURUSAN HOSPITAL				
Jururawat	U44	1	1	0
Pen. Pegawai Tadbir (Rekod Perubatan)	N29	1	1	0

2.1.3 Peruntukan Kewangan

Laporan perbelanjaan vot mengurus mengikut objek kawalan bagi tahun kewangan 2019

Program : Perubatan
 Ptj : 279901
 Aktiviti : 020100 (Pengurusan Ibu Pejabat/Negeri)

KOD	OBJEK AM / SEBAGAI	PERUNTUKAN ASAL (RM)	PERUNTUKAN KEMASKINI (RM)	PERBELANJAAN KEMASKINI (RM)	BAKI KEMASKINI (RM)
21000	Perjalanan / Sara Hidup	100,000.00	100,000.00	46,568.82	53,431.18
22000	Pengangkutan Barang	5,000.00	5,000.00	1,378.00	3,622.00
23000	Utiliti	5,000.00	5,000.00	3,054.90	8,054.90
24000	Sewaan	15,000.00	15,000.00	13,740.00	1,260.00
25000	Bahan Makanan / Minuman	13,200.00	13,200.00	11,675.00	1,525.00
26000	Bahan Mentah	240.00	240.00	240.00	0.00
27000	Bekalan & Bahan Lain	96,800.00	94,600.00	56,029.38	38,570.62
28000	Penyelenggaraan & Pembaikan Kecil	50,000.00	50,200.00	50,037.10	162.90
29000	Perkhidmatan Ikhtisas	290,000.00	292,000.00	291,585.69	414.31
20000	Perkhidmatan & Bekalan	575,240.00	575,240.00	474,308.89	107,040.91

2.1.4 Pelan Perancangan Latihan

Pelan operasi latihan tahun 2019 Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya Bahagian/PTJ Perubatan

BIL	PERANCANGAN KURSUS						TARIKH PERLAKSANAAN KURSUS		SEBAB DIGUGURKAN
	ASAL		DITAMBAH		DIGUGURKAN		TELAH DILAKSANAKAN	AKAN DILAKSANAKAN	
	TAJUK KURSUS	KOS KURSUS (RM)	TAJUK KURSUS	KOS KURSUS (RM)	TAJUK KURSUS	KOS KURSUS (RM)			
1	KURSUS PEMBANTU PERAWATAN KESIHATAN	RM20,800.00	Tiada	Tiada	Tiada	Tiada	impiana hotel ipoh		
2	KURSUS APHM	RM4,134.00	Tiada	Tiada	Tiada	Tiada	KLCC	-	-
3	KURSUS PERSEPTOR TEMPATAN PROGRAM PENEMPATAN WAJIB PENOLONG PEGAWAI PERUBATAN 2019 PERINGKAT JKWPKL&P	RM18,360.00	Tiada	Tiada	Tiada	Tiada	Avillion Admiral Cove (23-25 Okt 2019)	-	-
		RM43,294.00						-	-

2.2 UNIT PERLINDUNGAN PERUBATAN

2.2.1 Pengenalan

Unit Perlindungan Perubatan (UPP) merupakan salah satu unit daripada 6 unit dibawah pentadbiran Bahagian Perubatan JKWP&P. Unit ini ditugaskan untuk menyelaraskan permohonan pasukan perlindungan perubatan yang melibatkan aktiviti/ program di peringkat Persekutuan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya serta Negeri Selangor. Unit ini diketuai oleh seorang pegawai perubatan UD48 & dianggotai oleh sepuluh (10) orang anggota lain seperti berikut:

- i. 4 orang Pegawai Perubatan(UD48)
- ii. 3 orang Penolong Pegawai Perubatan (U42, U36 & U32)
- iii. 1 orang Pembantu Tadbir N19
- iv. 1 orang Pekerja sambilan Harian (PSH) N19
- v. Seorang Pemandu H11

2.2.2 Aktiviti Utama Unit

a) Fungsi utama unit ini adalah:

Menerima & menyelaraskan permohonan pasukan perlindungan perubatan yang melibatkan tetamu VVIP/VIP (seperti SPB YDP Agong/ SPB Raja Permaisuri Agong, YAB Perdana Menteri, YAB Timbalan Perdana Menteri, YB Menteri-Menteri Kabinet, Ketua Negara manakala di peringkat Negeri Selangor iaitu DYMM Sultan Selangor, YAB Menteri Besar) di Peringkat Persekutuan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya serta Negeri Selangor.

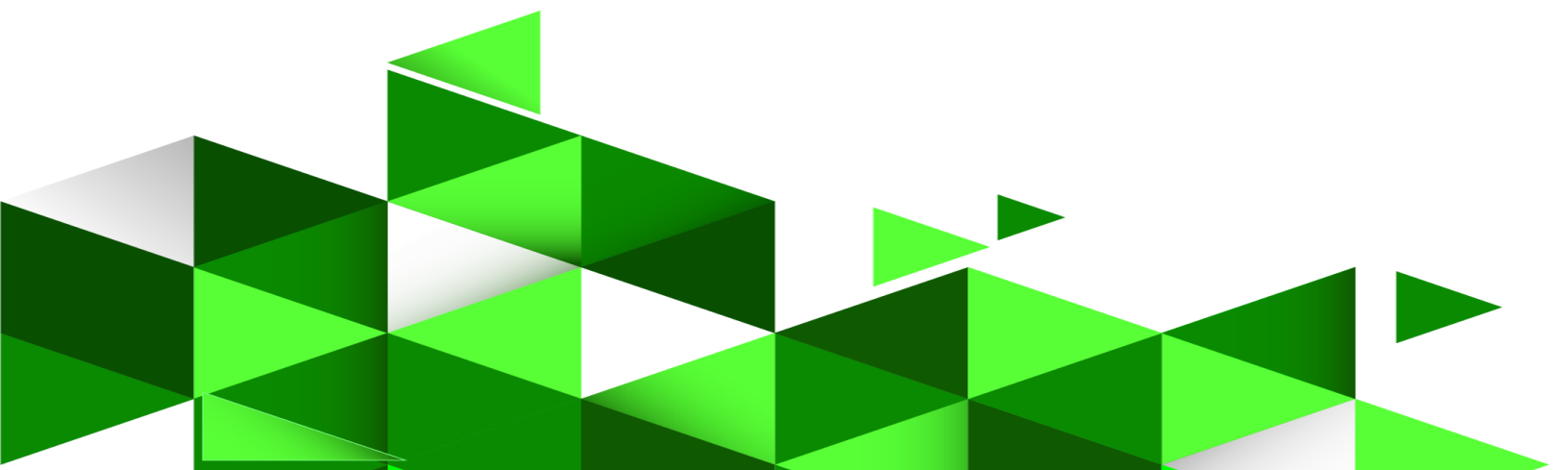
- i. Menyediakan anggaran bajet Jawatankuasa Perubatan dan Kesihatan dalam aktiviti/ program mengikut permintaan pihak penganjur.
- ii. Menghadiri setiap mesyuarat yang melibatkan pasukan perlindungan perubatan.
- iii. Menghadiri sesi lawatan tapak sekiranya perlu.

- iv. Membuat mesyuarat khas untuk Jawatankuasa Perubatan dan Kesihatan sekiranya perlu.
- v. Menghantar pasukan perlindungan perubatan ke aktiviti/ program yang telah mendapat kelulusan.
- vi. Mengadakan mesyuarat Post-Mortem jika perlu.

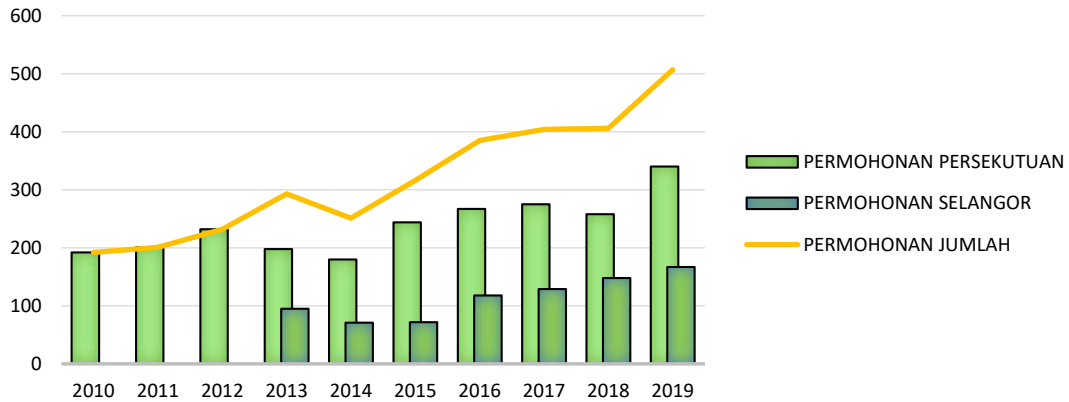
Jadual 2.1: Menunjukkan Jumlah Bilangan Permohonan Dan Penyediaan pasukan perlindungan perubatan pada tahun 2019 (statistik 2010-2019)

TAHUN	PERMOHONAN			PENYEDIAAN		
	PERSEKUTUAN	SELANGOR	JUMLAH	TERIMA (MEDICAL STANDBY)	TOLAK (HOSPITAL RUJUKAN)	JUMLAH
2010	192	-	192	152	40	192
2011	201	-	201	155	46	201
2012	232	-	232	179	53	232
2013	198	95	293	239	54	293
2014	180	71	251	215	36	251
2015	244	72	316	276	40	316
2016	267	118	385	310	75	385
2017	275	129	404	340	64	404
2018	258	148	406	295	111	406
2019	340	167	507	399	108	507

MAKLUMAN: Mulai tahun 2013, Unit Perlindungan Perubatan JKWPKL&P mula menyelaras pasukan perlindungan perubatan bagi peringkat Negeri Selangor

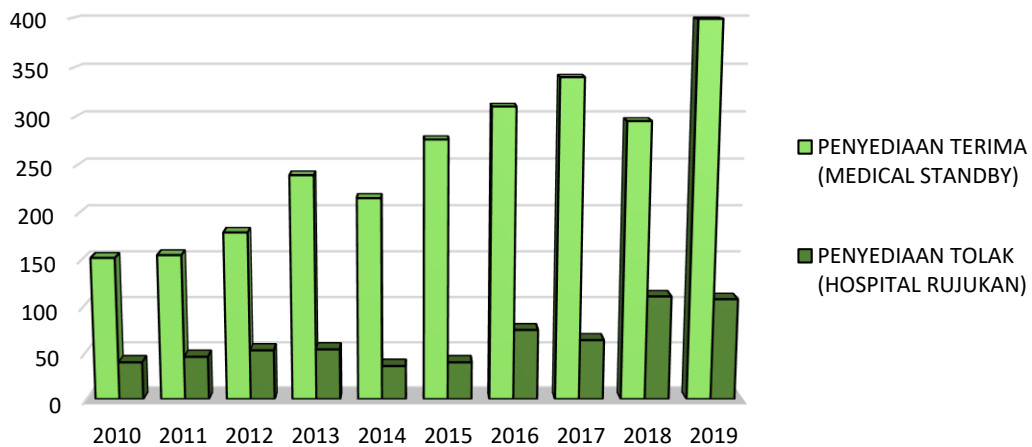

GRAF PERMOHONAN PASUKAN PERLINDUNGAN PERUBATAN (2010-2019)

Rajah 2.1: Permohonan Pasukan Perlindungan Perubatan (2010-2019)

GRAF PENYEDIAAN PASUKAN PERLINDUNGAN PERUBATAN (2010-2019)

Rajah 2.2: Penyediaan Pasukan Perlindungan Perubatan (2010-2019)

Jadual2.2: Menunjukkan Anggaran Bajet Yang Dipohon Oleh Sekretariat Perubatan (UPP) Kepada Pihak Penganjur Bagi Aktiviti/ Program Yang Telah Dijalankan Pada Tahun 2019

BIL	ANGGARAN BAJET	TARIKH	JUMLAH BAJET
1	Cadangan anggaran belanjawan malaysian urban forum (muf) 2019	18 Februari 2019 - 19 Februari 2019	RM 3122
2	Cadangan anggaran belanjawan sempena penganjuran piala dunia sukan fit touch 2019	28 April 2019 hingga 4 Mei 2019	RM 17200
3	Cadangan anggaran belanjawan 8th world summit on arts and culture 2019	9 Mac 2019 hingga 14 Mac 2019	RM 4232
4	Cadangan anggaran belanjawan 50th seamec 2019	22 Julai 2019 hingga 25 Julai 2019	RM 2669
5	Cadangan anggaran belanjawan iwwf waterski world championship	13 Ogos 2019 hingga 18 Ogos 2019	RM 37024
6	Cadangan anggaran belanjawan international statistical institute world statistic conference (isc wsc) 2019	18 Ogos 2019 hingga 23 Ogos 2019	RM 26405
7	Cadangan anggaran belanjawan untuk pasukan perlindungan perubatan bagi kejohanan celcom axiata malaysia international junior open 2019	20 - 25 Ogos 2019	RM 11424
8	Cadangan anggaran belanjawan world tourism conference	26 hingga 28 Ogos 2019	RM 1500
9	Cadangan anggaran belanjawan kejohanan putrajaya-kl international tug of war 2019	28 Ogos 2019 hingga 29 Ogos 2019	RM 17240
10	Cadangan anggaran belanjawan untuk pasukan perlindungan perubatan bagi sambutan hari kemerdekaan ke-61 tahun 2018	23 Ogos 2019 hingga 31 Ogos 2019	RM 10850

11	Cadangan anggaran belanjawan the 7 th asian museums association (anma) meeting & conference 2019	28 Oktober 2019 hingga 01 November 2019	RM 3152
12	Cadangan anggaran belanjawan sempena asean supreme audit institutions (aseansai) 2019	03 hingga 07 November 2019	RM 2190
13	Cadangan anggaran belanjawan 2 nd ministerial meeting of palm oil producing countries 2019	17 November 2019 hingga 19 November 2019	RM 1078
14	Cadangan anggaran belanjawan 2 nd senior officials and minister meeting on tourism cooperation 2019	18 November 2019 hingga 21 November 2019	RM 876

b) Menghadiri mesyuarat yang melibatkan keperluan pasukan perlindungan perubatan UPP

Menerima surat mesyuarat dari peringkat Persekutuan dari Kementerian, Agensi Jabatan, Istana Negara dan Korporat termasuk daripada Negeri Selangor iaitu Pejabat Kerajaan Negeri Selangor, Istana Selangor, Pejabat Kerajaan Tempatan dan Korporat serta agensi-agensy yang berkaitan.

TAHUN	MESYUARAT			KEHADIRAN			
	PERSEKUTUAN	SELANGOR	JUMLAH	HADIR (UPP)	WAKIL (JKNS/HOSP)	TIDAK HADIR	JUMLAH
2019	257	67	324	276	22	26	324

c) Mengadakan Mesyuarat Pengurusan Unit Perlindungan Perubatan 2 kali setahun

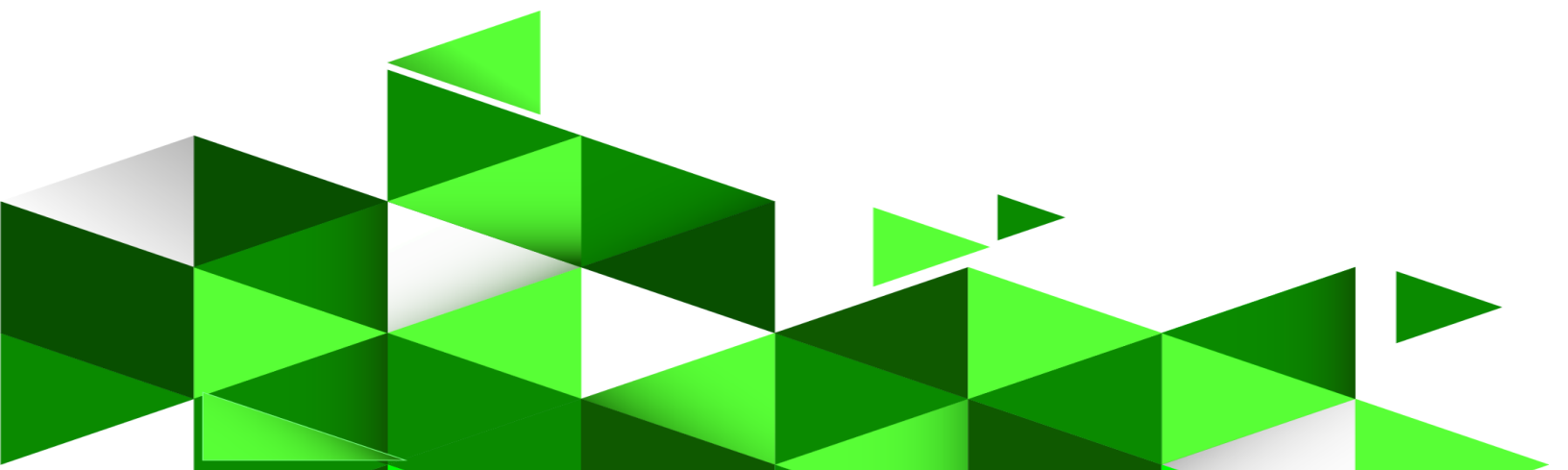
Membincangkan halatuju dan penambahbaikan untuk unit berdasarkan prestasi tahun-tahun yang terdahulu dan juga merancang tugas-tugas bagi tahun yang akan datang.

d) Melakukan pemeriksaan logistik kenderaan ambulan mengikut jadual yang telah ditetapkan

Semua ambulan adalah tertakluk kepada jadual penyelenggaraan berkala yang telah ditetapkan. Pemeriksaan dilakukan bagi memastikan semua peralatan dan sistem berada didalam keadaan sempurna.

e) Latihan yang dijalankan

Simposium pengurusan etika, protokol dan kecemasan bagi paramedik peringkat KKM. Memberi pendedahan awal kepada semua anggota paramedik yang bakal terlibat dengan pasukan perlindungan perubatan mengenai etika, protokol dan kecemasan semasa acara rasmi diadakan.

2.2 CAWANGAN KAWALAN AMALAN PERUBATAN SWASTA 2019

2.3.1 Pengenalan

Cawangan Kawalan Amalan Perubatan Swasta telah ditubuhkan pada awal Februari 2003 untuk mengawal (*control*), mengawalselia (*regulate*) dan memantau (*monitor*) pelbagai jenis kemudahan dan perkhidmatan jagaan kesihatan swasta.

Fungsi utama CKAPS sangat berkait rapat dengan pelaksanaan dan penguatkuasaan Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta (KPJKS) 1998 [*Akta 586*] dan akta-akta lain yang berkaitan.

2.3.2 Fungsi Sektor Regulatori (KPJKS dan Klinik)

- a) Menguruskan permohonan pendaftaran klinik perubatan swasta, pemeriksaan pra pendaftaran, dan mengemukakan laporan dan syor ke Ibu Pejabat CKAPS.
- b) Memproses permohonan pembaharuan lesen Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta.
- c) Menjalankan lawatan pemeriksaan pasca pendaftaran klinik perubatan swasta (baru) dalam tempoh 6-12 bulan selepas 6 bulan klinik didaftarkan.
- d) Menjalankan lawatan verifikasi perluasan/penambahan servis/pertukaran OYB ke atas premis dalam masa 1 bulan dari tempoh surat diterima daripada Ibu Pejabat CKAPS.
- e) Menjalankan lawatan verifikasi ke atas KPJKS mengikut keperluan.

2.3.3 Fungsi Sektor Penguatkuasaan

- a) Menjalankan lawatan surveilans bagi Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta.
- b) Menerima dan mengendalikan aduan terhadap premis di bawah seliaan.
- c) Menjalankan aktiviti intipan / risikan mengikut keperluan dan menyediakan laporan.

- d) Menjalankan aktiviti penguatkuasaan seperti serbuan dan pengkompaunan.
- e) Menyediakan Kertas Siasatan untuk tujuan pendakwaan dan pengkompaunan.

2.3.4 Aktiviti

Sektor KPJKS

Pada tahun 2019, sektor KPJKS telah menerima 51 permohonan pembaharuan lesen bagi premis Kemudahan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta (KPJKS) di bawah seliaan. Premis KPJKS perlu memperbaharui lesen setiap 2 tahun jika hendak meneruskan operasi. Sektor KPJKS juga telah menjalankan 15 lawatan verifikasi di premis bersama Ibu Pejabat CKAPS, dan 16 lawatan verifikasi perluasan.

Jadual 2.3: Jumlah Keseluruhan Premis KPJKS di bawah Seliaan CKAPS JKWPKL&P

KPJKS	Jumlah	Jumlah Premis Tamat Lesen Pada 2019 hingga Jun 2020	Jumlah Permohonan Pembaharuan Lesen yang Diterima pada tahun 2019
Hospital Swasta	38	19	12
Rumah Bersalin Swasta	2	6	2
Rumah Jagaan Kejururawatan Swasta	5	5	1
Pusat Jagaan Ambulatori	33	26	18
Hospis Swasta	1	-	-
Perkhidmatan Gabungan (Pusat Jagaan Ambulatori + Pusat Hemodialisis Swasta)	2	-	-
Bank Darah Swasta	2	1	1
Pusat Hemodialisis Swasta	38	23	17
Pusat Kesihatan Mental Masyarakat Swasta	1	-	-
JUMLAH	122	80	51

Jadual 2.4: Jumlah Lawatan Verifikasi Yang Dijalankan Sektor KPJKS Pada Tahun 2019

KPJKS	Lawatan Verifikasi Bersama Ibu Pejabat CKAPS	Lawatan Verifikasi Perluasan Premis
Hospital Swasta	7	11
Rumah Bersalin Swasta	-	-
Rumah Kejururawatan	-	-
Pusat Jagaan Ambulatori	6	2
Bank Darah	-	-
Pusat Hemodialisis Swasta	2	3
JUMLAH	15	18

Rajah 2.3: Pegawai CKAPS KL bersama pegawai Ibu Pejabat CKAPS menjalankan pemeriksaan hospital baru Sunway Velocity Hospital

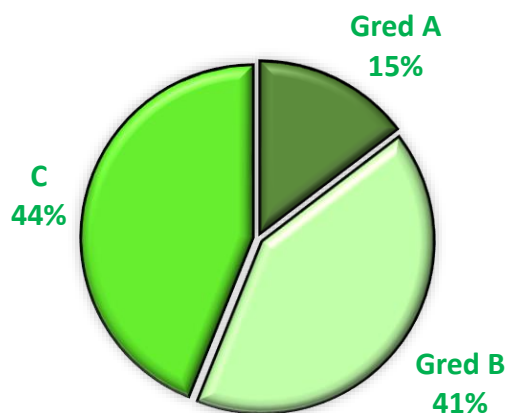
Sektor Klinik

Sehingga tahun 2019, sebanyak **1111 klinik perubatan swasta** yang berdaftar dikawal selia oleh CKAPS JKWPKL&P. Sektor klinik telah menerima 45 permohonan pendaftaran klinik baru pada tahun tersebut, di mana 34 buah adalah klinik perubatan am, 3 buah klinik perubatan pakar, dan 8 buah klinik dengan *special area of interest* seperti estetik.

Jumlah keseluruhan klinik yang perlu dilakukan lawatan pasca pendaftaran adalah berjumlah 74 klinik, di mana 72 klinik telah dipantau sementara 1 klinik telah melupuskan pendaftaran. Pencapaian lawatan pasca pendaftaran adalah **98.6%**.

Jadual 2.5: Pemantauan peti sejuk vaksin semasa lawatan pasca pendaftaran

Perkara	Bilangan Klinik
Bilangan klinik tidak menyediakan peti sejuk vaksin	27 klinik
Bilangan klinik yang menyediakan peti sejuk vaksin	47 klinik

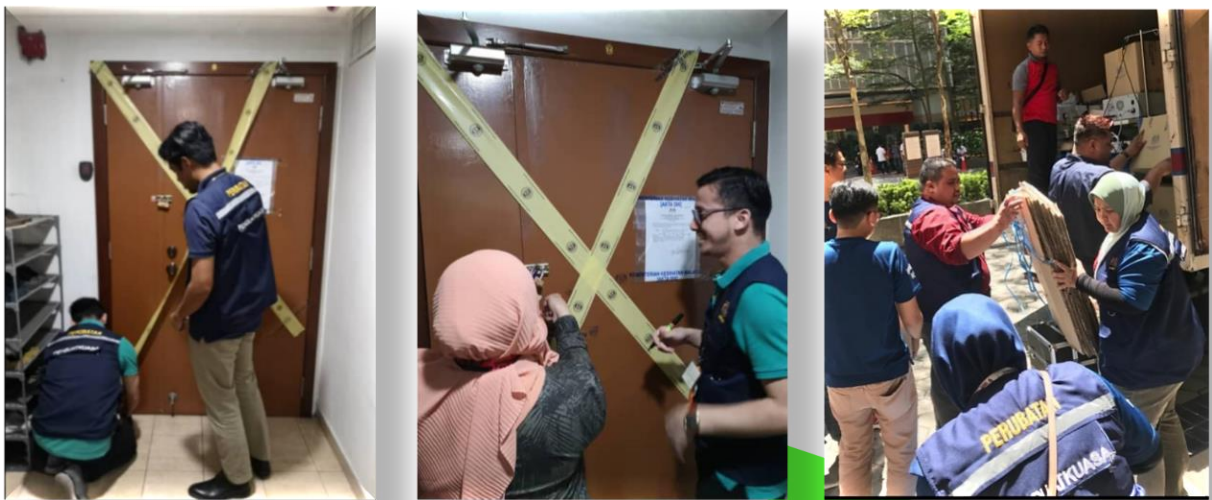

Rajah 2.4: Gred Pemantauan peti sejuk vaksin semasa lawatan pasca pendaftaran bagi klinik perubatan swasta tahun 2019

Sektor Aduan dan Penguatkuasaan

Tahun 2019 mencatatkan **104 aduan** diterima, iaitu peningkatan aduan berbanding tahun-tahun sebelumnya. Aduan yang diterima boleh dikategorikan mengikut jenis seperti aduan kemudahan, personnel, perkhidmatan dan lain-lain seperti premis yang tidak berdaftar atau berlesen. Aduan-aduan yang diterima perlu diselesaikan dengan cara **mekanisma ketidak puasan hati (*grievance mechanism*)** iaitu premis perlu menjawab aduan yang diterima dalam masa 14 hari bekerja, atau **siasatan** oleh pegawai CKAPS yang dijalankan di premis bagi aduan yang tidak menepati kriteria *grievance mechanism (GM)*.

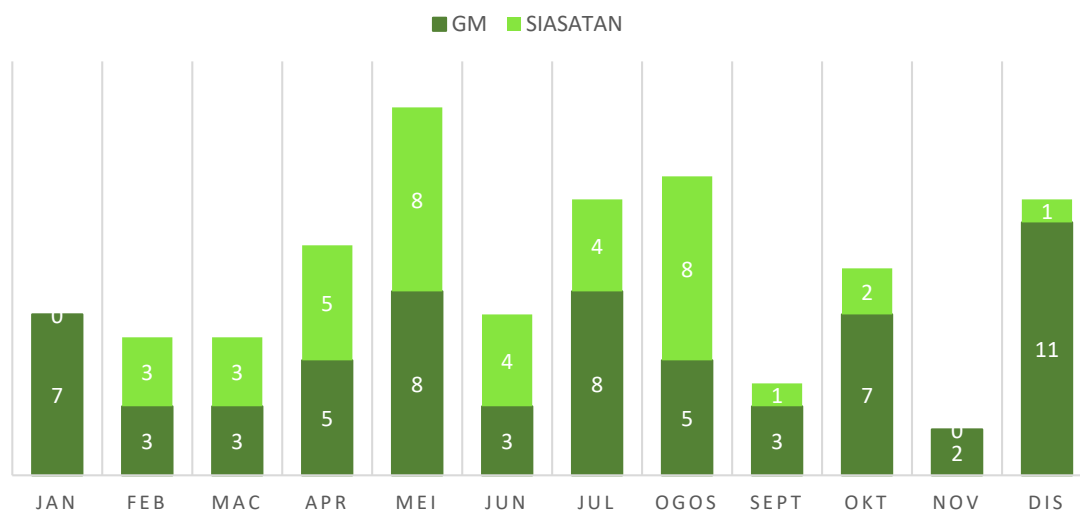
Antara aktiviti penguatkuasaan yang telah dijalankan merangkumi 23 aktiviti pemantauan aduan di premis, 1 pemantauan bersepadu kematian bayi yang dijalankan di pusat jagaan selepas bersalin, 12 intipan dan risikan, dan 2 serbuan. Aktiviti serbuan yang dijalankan adalah penguatkuasaan bersepadu dengan Ibu Pejabat CKAPS dan CKAPS Negeri Sembilan yang dijalankan ke atas sebuah hospital swasta yang telah dibatalkan lesennya, serta serbuan yang dijalankan ke atas sebuah klinik perubatan tidak berdaftar.

Rajah 2.5: Aktiviti serbuan yang dijalankan ke atas sebuah klinik perubatan tidak berdaftar

Rajah 2.6: Aktiviti penguatkuasaan bersepadu bersama Ibu Pejabat CKAPS dan CKAPS Negeri Sembilan

Rajah 2.7: Kategori penyelesaian aduan yang dijalankan oleh CKAPS pada tahun 2019

Rajah 2.6: Aktiviti serbuan yang dijalankan oleh CKAPS pada tahun 2019

Bil	Jenis Kemudahan	Jenis Kesalahan	Hukuman
1	Hospital Swasta	Beroperasi tanpa lesen	Kes Negeri Sembilan
2	Klinik Perubatan Swasta	Beroperasi tanpa pendaftaran	Kertas siasatan telah dihantar ke Pejabat Timbalan Pendakwa Raya

2.3.5 Kursus anjuran CKAPS JKWPKL&P

Mesyuarat Teknikal Penguatkuasaan: *Intelligence Gathering 2019*

Pada 10 hingga 13 September 2019, sebuah mesyuarat teknikal penguatkuasaan telah dijalankan bertempat di Avillion Port Dickson, Negeri Sembilan. Mesyuarat teknikal yang dihadiri oleh 68 peserta yang terdiri daripada Ketua Cawangan CKAPS dan pegawai CKAPS seluruh Malaysia ini mempunyai objektif untuk:

- Saling berkongsi maklumat, terutamanya dalam bidang penguatkuasaan di antara CKAPS seluruh Malaysia
- Berbincang tentang isu-isu semasa dan juga pelan tindakan CKAPS.
- Berbincang tentang masalah dan cabaran yang telah dihadapi dan cara-cara untuk mengatasinya di masa hadapan.
- Meningkatkan kerjasama di antara CKAPS di setiap negeri dan juga CKAPS HQ ke arah pelaksanaan Akta 586 yang lebih efisien.

Majlis penutup bagi mesyuarat teknikal ini telah dirasmikan oleh Pengarah JKWPKL&P, Dr. Param Jeeth Singh A/L Pakar Singh.

Rajah 2.8: Peserta bergambar bersama Pengarah Amalan Perubatan, Dr. Ahmad Razid bin Salleh dan Pengarah JKWPKL&P, Dr. Param Jeeth Singh A/L Pakar Singh

Kursus Penyediaan Kertas Siasatan 2019

Pada 12 hingga 15 Mac 2019, satu kursus penyediaan kertas siasatan telah dianjurkan oleh CKAPS JKWPKL&P bersama Ibu Pejabat CKAPS. Kursus ini bertempat di Flamingo Hotel by The Beach, Penang dan dihadiri oleh 67 peserta yang terdiri dari pegawai CKAPS dari seluruh Malaysia. Kursus ini mempunyai objektif untuk:

- Meningkatkan dan memahami tatacara bagi menyediakan kertas siasatan bagi tujuan pengkompaunan dan pendakwaan.
- Memastikan peserta menjalankan tugas yang selari dengan Akta 586.
- Memahami dan menghormati tanggungjawab serta peranan masing-masing di dalam satu pasukan.
- Membantu peserta yang terlibat untuk lebih yakin dan berani ketika menjalankan tugas.

Majlis penutup bagi mesyuarat teknikal ini telah dirasmikan oleh Pengarah JKWPKL&P, Dr. Param Jeeth Singh A/L Pakar Singh.

Rajah 2.9: Peserta CKAPS KL bergambar bersama Pengarah JKWPKL&P, Dr. Param Jeeth Singh A/L Pakar Singh

Rajah 2.10: Peserta CKAPS dari seluruh Malaysia bergambar bersama Pengarah JKWP&P, Dr. Param Jeeth Singh A/L Pakar Singh

ISO

- 1 bahagian perkhidmatan yang terlibat dalam ISO adalah pembaharuan perlesenan KPJKS.
- Bagi pembaharuan lesen, laporan perlu dihantar ke CKAPS KKM dalam masa 14 hari selepas pemeriksaan dibuat. Sasaran yang telah ditetapkan adalah 100%. Pencapaian penilaian 100%.

2.3.6 KPI Pengarah Kesihatan JKWPKL&P

Senarai Pencapaian Kpi Pengarah Kesihatan Negeri Januari – Disember 2019

Unit/Cawangan : Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya

Bahagian : Cawangan Kawalan Amalan Perubatan Swasta

BIL	INDIKATOR	NATIONAL STANDARD REFERENCE	APPLIED STANDARD FOR STATE	NUMERATOR/NUMBER	DENOMINATOR	CURRENT PERFORMANCE
1	Peratus klinik perubatan swasta berdaftar yang dipantau dalam tempoh 12 bulan setelah berdaftar dengan KKM	> 90%	> 90%	73	74	98.6%

2.4 UNIT KUALITI

2.4.1 Pengenalan

Unit Kualiti Bahagian Penjagaan Perubatan JKWPKL&P bertanggungjawab menyelaraskan, memantau, menyemak, menganalisa dan memperakui laporan-laporan dan data-data berkaitan Kualiti Perkhidmatan Hospital seperti yang telah ditetapkan bagi meningkatkan tahap kecemerlangan penyampaian perkhidmatan hospital-hospital di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya

2.4.2 Fungsi Unit Kualiti JKWP as in Power Point 3&4

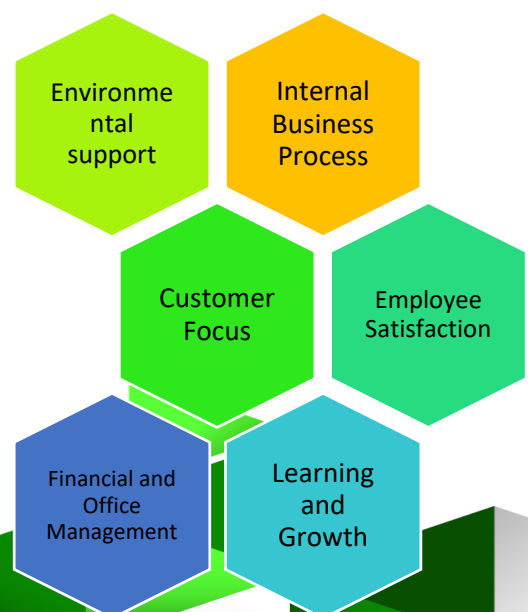
2.4.3 Pencapaian HPIA Dan KPI Klinikal

PENCAPAIAN HPIA

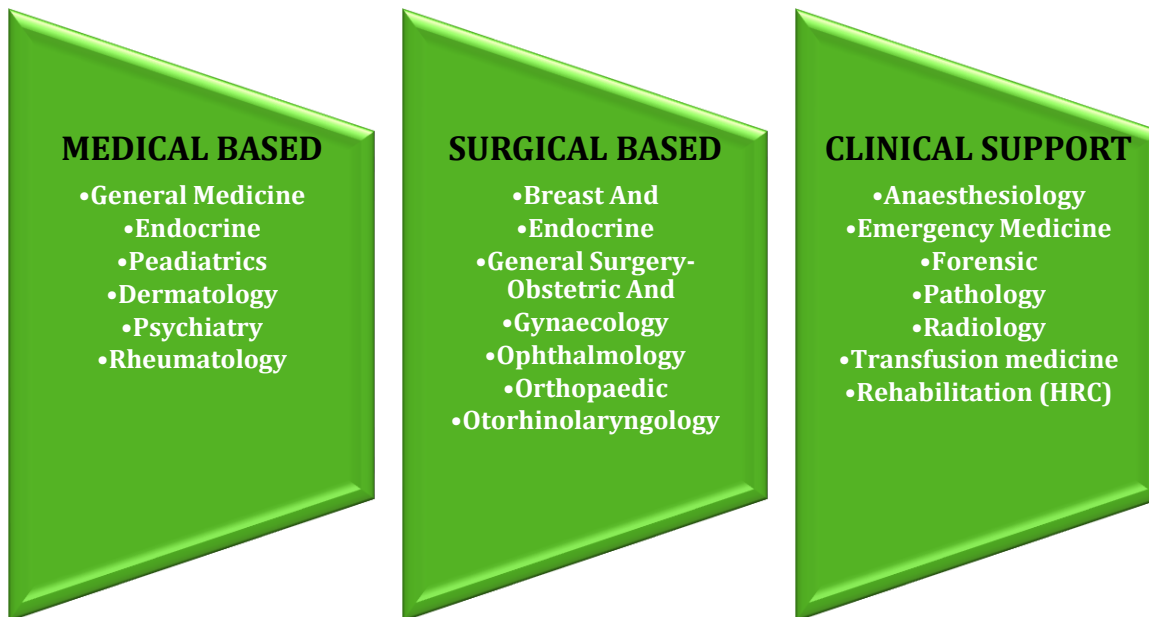
Terdapat 2 aspek pencapaian Performance Indicator yang dipantau oleh Unit Kualiti iaitu Hospital Performance Indicator for Accountability (HPIA) dan juga KPI klinikal.

HPIA merupakan KPI bagi Pengarah Hospital dan juga KPI Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri Perubatan. Bagi KPI perkhidmatan klinikal, KPI ini merupakan KPI yang telah dikemaskini dan dipantau di hospital yang mempunyai kepakaran atau subkepakaran dalam perkhidmatan tersebut.

HPIA mempunyai enam elemen penting dalam pemantauan yang terdiri daripada:

Manakala KPI perkhidmatan klinikal mempunyai 44 disiplin secara keseluruhan. Berikut adalah jadual disiplin atau subkepakaran KPI perkhidmatan klinikal.

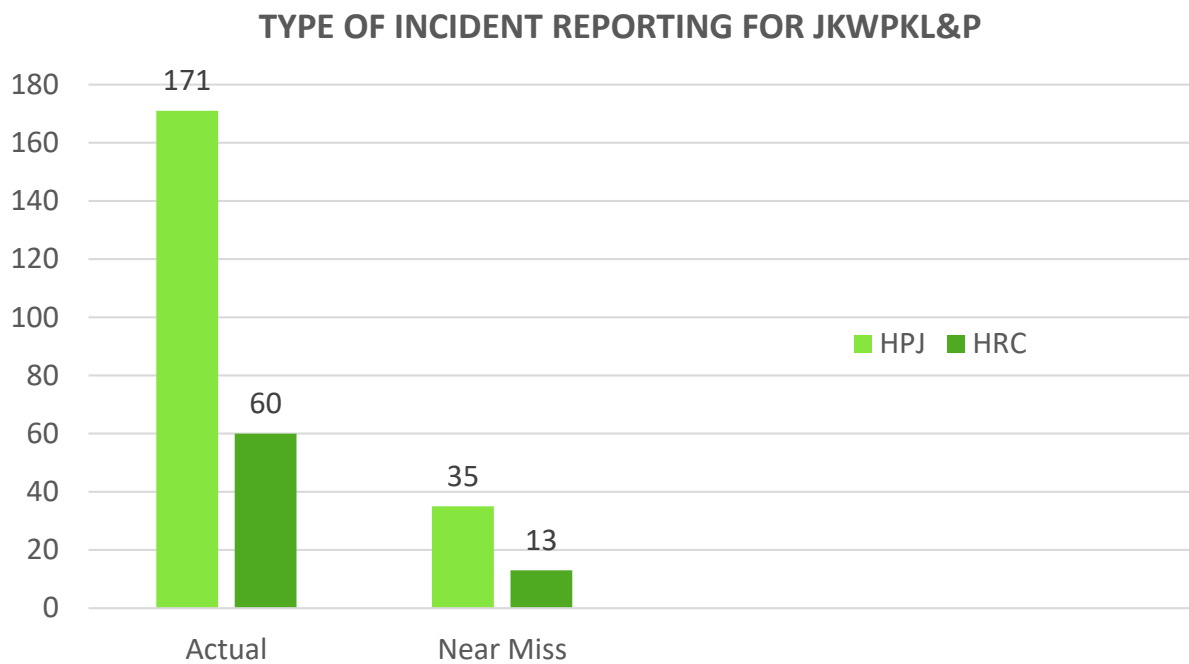
2.4.4 Pencapaian Keseluruhan HPIA dan KPI Klinikal 2019

HOSPITAL	JANUARI - JUN				PENCAPAIAN
	TOTAL INDIKATOR	KPI HPIA	KPI KLINIKAL	TOTAL SIQ	
PUTRAJAYA	85	30	55	15	(82.35%)
HRC	30	21	9	0	(100%)

HOSPITAL	JULAI-DISEMBER				PENCAPAIAN
	TOTAL INDIKATOR	KPI HPIA	KPI KLINIKAL	TOTAL SIQ	
PUTRAJAYA	95	37	58	12	(87.37%)
HRC	26	21	5	1	(96.15%)

PROGRAM	JUMLAH INDIKATOR	JUMLAH INDIKATOR DI AUDIT	JUMLAH INDIKATOR FULLY COMPLY	JUMLAH INDIKATOR PARTIALLY COMPLY	JUMLAH INDIKATOR NON COMPLY	JUMLAH INDIKATOR YANG MENDAPAT SIQ
PERUBATAN	7	7	7	0	0	1
KESIHATAN AWAM	11	11	11	0	0	1
P&ST	4	4	4	0	0	0
FARMASI	5	5	5	0	0	0
BKKM	5	5	5	0	0	0
PERGIGIAN	7	7	7	0	0	1
JUMLAH	39	39	39	0	0	3

2.4.5 Jumlah Pelaporan *Incident Reporting* Bagi JKWPKL&P 2019

AKTIVITI-AKTIVITI UNIT KUALITI JKWPKL

ISO 9001:2008

- ✦ Hospital Rehabilitasi Cheras telah berjaya mendapatkan pensijilan kali ke 5 ISO pada 18 Oktober 2018

AKREDITASI MSQH

- ✦ Hospital Putrajaya telah Berjaya mendapat akreditasi MSQH pada bulan April 2018

KESELAMATAN KESIHATAN PEKERJAAN

- ✦ Bengkel untuk Keselamatan Kesihatan Pekerjaan
- ✦ Data Kekerasan terhadap anggota kesihatan dan "needle prick injury"

PROGRAM BEBAS KESAKITAN

- ✦ Mesyuarat
- ✦ Bengkel Program Bebas Kesakitan bersama-sama Hospital Putrajaya

LEAN HEALTHCARE

- ✦ Hospital Putrajaya memenangi Top 3 Lean Healthcare peringkat Kebangsaan

JAWATANKUASA KAWALAN INFEKSI DAN ANTIBIOTIK

- ✦ World antibiotic awareness week 16 November 2018
- ✦ Kempen Hand Hygiene 15 Mei 2019

QUALITY MANAGER

- ✦ Bengkel Quality Manager peringkat negeri di Holiday Villa Cherating pada bulan April 2018

QUALITY ASSURANCE

- ✦ Kursus QA basic 1st cycle
- ✦ Kursus QA basic 2nd cycle

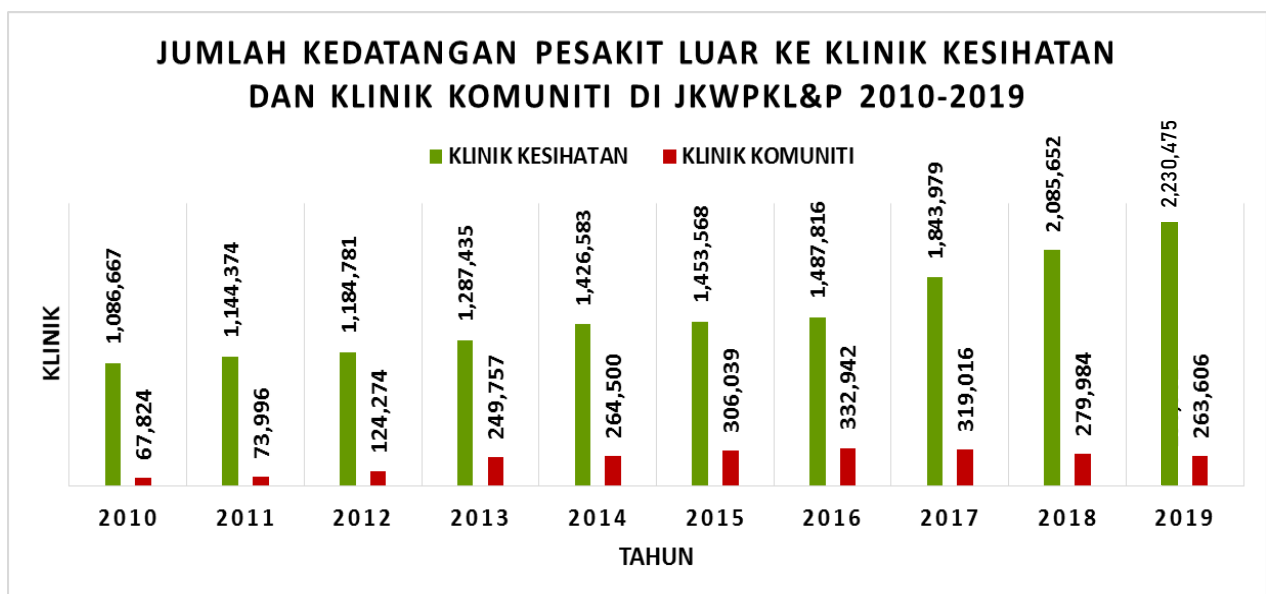

2.5 UNIT REKOD PERUBATAN

Bertanggungjawab untuk menyelaraskan Sistem Pengurusan Data dan Maklumat di peringkat negeri dan menguruskan proses penubuhan lembaga perubatan yang dipohon oleh pihak – pihak yang berkepentingan.

2.5.1 Perkhidmatan Rawatan Pesakit Luar

Perkhidmatan rawatan pesakit luar disediakan di hospital – hospital dan kemudahan kesihatan awam di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya. Jumlah kedatangan pesakit luar ke kemudahan kesihatan awam lebih tinggi berbanding hospital iaitu sebanyak 2,085,652 pesakit berbanding 279,984 pesakit di hospital seperti di [Rajah 2.11](#) dan [Jadual 2.7](#).

Rajah 2.11 : Jumlah kedatangan pesakit luar ke klinik kesihatan dan klinik komuniti di WPKL&P, 2010 - 2019

Jadual 2.7 : Jumlah kedatangan pesakit luar ke hospital KKM di WPKL&P, 2019

Fasiliti	Klinik Pakar	Jabatan Kecemasan	Jabatan Pesakit Luar		Jumlah Pesakit Luar
			Klinik Khas	Pesakit Luar Am	
Hospital Putrajaya	222,152	84,462	5925	-	312,539
Hospital Rehabilitasi Cheras	11,772	-	-	-	11,772
JUMLAH	233,924	84,462	5925	-	324,311

Perkhidmatan pesakit luar hospital disediakan di dua buah hospital di bawah Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya iaitu Hospital Putrajaya dan Hospital Rehabilitasi Cheras.

Jadual 2.8: 10 sebab utama kedatangan pesakit luar bagi kes baru bagi tahun 2019, Hospital Rehabilitasi Cheras

No	Sebab Utama	Jumlah	%
1	Disease of the circulatory system	508	28.91
2	Diseases of the Nervous System	293	16.68
3	Injury, poisoning and certain other consequences of external causes	256	14.57
4	Disease of digestive system	224	12.75
5	Endocrine, nutritional and metabolic diseases	153	8.71
6	Diseases of the Musculoskeletal System	111	6.32
7	Factors influencing health status and	94	5.35
8	Diseases of the eye and adnexa	67	3.81
9	Mental and behavioural disorders	28	1.59
10	Symptoms, signs and abnormal clinical	13	0.74

Jadual 2.9 menunjukkan jumlah kedatangan pesakit luar mengikut klinik pesakit, luar, klinik pakar dan unit kecemasan bagi tahun 2014 sehingga tahun 2019.

Jadual 2.9: Jumlah kedatangan pesakit luar (klinik pesakit, luar, klinik pakar dan unit kecemasan) hospital KKM di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya, 2014-2019

Tahun	Jabatan Kecemasan	Klinik Pakar	Jabatan Pesakit Luar	Jumlah Pesakit Luar
2014	66,818	179,600	4,706	251,124
2015	65,636	195,021	4,607	265,264
2016	83,258	208,353	5,689	297,300
2017	84,446	213,021	5,970	303,437
2018	86,550	214,068	5,896	306,514
2019	84,462	233,924	5,925	324,311

2.5.2 Perkhidmatan Kecemasan

Sebanyak 86,550 kedatangan pesakit ke Jabatan Kecemasan dicatatkan pada tahun 2019 seperti di [Jadual 2.10](#). Jumlah tahun 2019 mencatatkan penurunan sebanyak 2.41% berbanding tahun sebelumnya.

Jadual 2.10: Jumlah Kedatangan ke Jabatan Kecemasan 2018-2019

Fasiliti	Jumlah kedatangan Ke Jabatan Kecemasan		Perbezaan (%)
	2,018	2,019	
Hospital Putrajaya	86,550	84,462	-2.41
Hospital Rehabilitasi Cheras	-	-	-
JUMLAH	86,550	84,462	-2.41

Nota : Hospital Rehabilitasi Cheras tidak mempunyai Jabatan Kecemasan

Jadual 2.11: Jumlah Kedatangan pesakit mengikut kod di Jabatan kecemasan Hospital Putrajaya, 2019

Fasiliti	Kedatangan Mengikut Kategori Zon			Kedatangan Mengikut Jenis Kes			JUMLAH
	Merah	Kuning	Hijau	Disiplin Utama	Pusat Krisis Setempat	Bukan Kecemasan	
Hospital Putrajaya	1,531	16,797	54,456	72,369	415	11,678	84,462
Hospital Rehabilitasi Cheras	-	-	-	-	-	-	-
JUMLAH	1,531	16,797	54,456	72,369	415	11,678	84,462

2.5.3 Perkhidmatan Klinik Pakar

Kedatangan pesakit ke Klinik Pakar secara keseluruhannya meningkat sebanyak 233,924 pesakit pada tahun 2019 berbanding pada tahun 2018 yang mencatatkan 214,068 pesakit seperti di [Jadual 2.12](#)

Fasiliti	Jumlah kedatangan Ke Klinik Pakar		Perbezaan (%)
	2018	2019	
Hospital Putrajaya	203,559	222,152	9.13
Hospital Rehabilitasi Cheras	10,509	11,772	12.02
JUMLAH	214,068	233,924	9.28

Jadual 2.12: Kedatangan Pesakit Ke Klinik Pakar Di Hospital KKM WPKL&P, 2018 - 2019

Jadual 2.13: 10 Sebab Utama Kedatangan Pesakit Mengikut Subkepakaran Ke Klinik Pakar Di Hospital KKM WPKL&P, 2019

KEPAKARAN	2019
Perubatan Am	35,055
Bedah Am	28,545
Ortopedik	28,501
Oftalmologi	21,743
Pediatrik	21,917
Obstetrik	16,312
Dermatologi	13,699
Otorinolarngologi (ENT)	13,663
Ginekologi	7,578
Pergigian	7,405

2.5.4 Perkhidmatan Rawatan Pesakit Dalam

Kemasukan ke hospital

Jadual 2.14 menunjukkan peningkatan bilangan kemasukan pesakit ke hospital pada tahun 2019 iaitu 33,553 pesakit berbanding 32,088 pesakit bagi tahun 2018.

Jadual 2.14: Bilangan Kemasukan ke Hospital KKM di WPKL&P, 2019

Hospital	Bilangan Kemasukan		Perbezaan (%)
	2018	2019	
Hospital Putrajaya	30,926	32,264	4.33
Hospital Rehabilitasi Cheras	1,162	1,289	10.93
JUMLAH	32,088	33,553	4.57

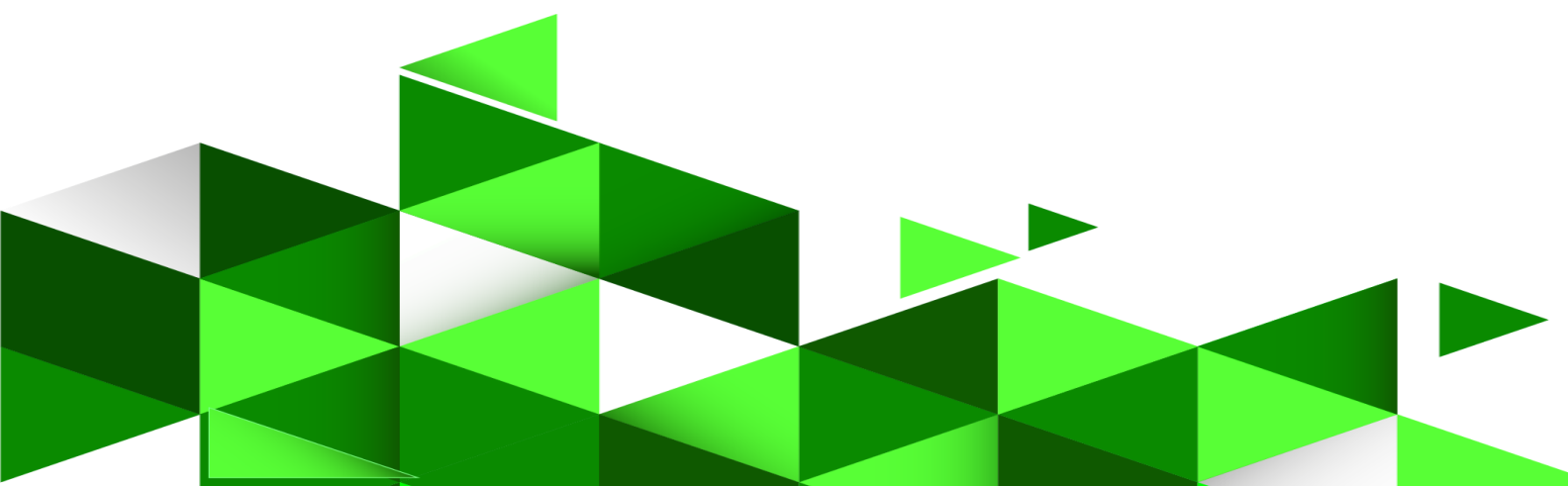
Jadual 2.15 dan Jadual 2.16 menunjukkan sepuluh (10) sebab utama kemasukan pesakit di hospital kerajaan di WPKL&P pada tahun 2019

Jadual 2.15: 10 Sebab Utama Kemasukan Pesakit Hospital Putrajaya Tahun 2019

NO	SEBAB UTAMA	JUMLAH	%
1	Chapter XV : Pregnancy, Childbirth And The Puerperium (O00-O99)	10,674	33.61
2	Chapter XVI : Certain Conditions Originating In The Perinatal Period (P00-P96)	5,315	16.73
3	Chapter X : Diseases Of The Respiratory System (J00-J99)	3,461	10.90
4	Chapter I : Certain Infectious And Parasitic Diseases (A00-B99)	2,343	7.38
5	Chapter IX : Diseases Of The Circulatory System (I00-I99)	1,461	4.60
6	Chapter XIX : Injury, Poisoning And Certain Other Consequences Of External Causes (S00-T98)	1,229	3.87
7	Chapter XI : Diseases Of The Digestive System (K00-K93)	1,159	3.65
8	Chapter XIV : Diseases Of The Genitourinary System (N00-N99)	1,123	3.54
9	Chapter IV : Endocrine, Nutritional And Metabolic Diseases (E00-E90)	1,053	3.32
10	Chapter II : Neoplasms (C00-D48)	858	2.70

Jadual 2.16: 10 Sebab Utama Kemasukan Pesakit di Hospital Rehabilitasi Cheras, 2019

NO	SEBAB UTAMA	JUMLAH	%
1	Chapter IX : Diseases of The Circulatory System (I00-I99)	428	33.33
2	Chapter VI : Diseases of The Nervous System (G00-G99)	364	28.35
3	Chapter XIX : Injury, Poisoning and Certain Other Consequences of External Causes (S00-T98)	142	11.06
4	Chapter XXI : Factors Influencing Health Status and Contact With Health Services (Z00-Z99)	138	10.75
5	Chapter XVIII : Symptoms, Signs And Abnormal Clinical and Laboratory Findings, Not Elsewhere Classified (R00-R99)	57	4.44
6	Chapter XVII : Congenital Malformation, Deformations and Chromosomal Abnormalities (Q00-Q99)	42	3.27
7	Chapter V : Mental and Behavioural Disorders (F00-F99)	21	1.64
8	Chapter I : Certain Infectious and Parasitic Diseases (A00-B99)	20	1.56
9	Chapter II : Neoplasms (C00-D48)	14	1.09
10	Chapter XIII : Diseases of The Musculoskeletal System and Connective Tissue (M00-M99)	12	0.93

Jadual 2.17: 10 Sebab Utama Kematian Hospital Putrajaya Tahun 2018

NO	SEBAB UTAMA	JUMLAH	%
1	Chapter IX : Diseases of The Circulatory System (I00-I99)	87	20.91
2	Chapter IV : Endocrine, Nutritional and Metabolic Diseases (E00-E90)	70	16.83
3	Chapter X : Diseases of The Respiratory System (J00-J99)	70	16.83
4	Chapter II : Neoplasms (C00-D48)	64	15.38
5	Chapter I : Certain Infectious and Parasitic Diseases (A00-B99)	34	8.17
6	Chapter XI : Diseases of The Digestive System (K00-K93)	22	5.29
7	Chapter XVIII : Symptoms, Signs and Abnormal Clinical and Laboratory Findings, Not Elsewhere Classified (R00-R99)	15	3.61
8	Chapter XIV : Diseases of The Genitourinary System (N00-N99)	12	2.88
9	Chapter XVI : Certain Conditions Originating In The Perinatal Period (P00-P96)	11	2.64
10	Chapter XVII : Congenital Malformation, Deformations and Chromosomal Abnormalities (Q00-Q99)	8	1.92

Kadar penggunaan katil / Bed Occupancy rate (BOR)

Jadual 2.18 menunjukkan kadar penggunaan katil (BOR) tertinggi adalah 73.29% bagi Hospital Putrajaya untuk tahun 2019. BOR bagi tahun 2018 menunjukkan penurunan berikutan Hospital Putrajaya mempunyai penambahan dari segi jumlah katil rasmi dan operasi.

Jadual 2.18: Kadar penggunaan katil (BOR) di Hospital KKM WPKL&P

Hospital	Kadar Penggunaan Katil (BOR)	
	2018	2019
Hospital Putrajaya	58.78%	73.29%
Hospital Rehabilitasi Cheras	38.69%	39.44%

Purata masa tinggal hospital (ALOS)

Jadual 2.19 menunjukkan pencapaian ALOS bagi tahun 2019. ALOS yang paling tinggi adalah 14.82 hari di Hospital Rehabilitasi Cheras dimana rawatan utamanya adalah rawatan pemulihan.

Jadual 2.19: Statistik pesakit dalam di Hospital KKM, WPKL&P,2019

Hospital	Katil Operasi	Jumlah Kemasukan	Purata Kemasukan Harian	Jumlah Discaj	Jumlah Hari Pesakit	Jumlah Kematian	*ALOS
Hospital Putrajaya	391	32,264	88.39	32,200	106,204	416	3.30
Hospital Rehabilitasi Cheras	132	1,289	3.53	1,282	19,000	0	14.82
JUMLAH	602	33,553	91.92	33482	125,204	416	18.12

2.5.5 Perkhidmatan makmal

Jumlah Perkhidmatan makmal pada tahun 2019 ditunjukkan pada Jadual 18 dan Jadual 19 dimana jumlah keseluruhan ujian yang dijalankan bagi hospital-hospital dan klinik kesihatan KKM di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya adalah sebanyak 521,430 ujian.

Jadual 2.20: Bilangan Ujian Makmal di Hospital KKM, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya 2019

Hospital	Jenis Ujian						Jumlah
	Patologi Kimia (Biochemistry)	Mikrobiologi (Microbiology)	Hematologi (Haematology)	Histopatologi (Histopathology)	Sitologi (Cytology)	Forensik (Forensic)	
Hospital Putrajaya	316020	34416	115576	4593	1910	0	472515
Hospital Rehabilitasi Cheras	43007	0	5908	0	0	0	48915
JUMLAH	359,027	34,416	121,484	4,593	1,910	0	521,430

Jadual 2.21: Bilangan Ujian Makmal di Klinik Kesihatan KKM, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya 2019

Pejabat Kesihatan Daerah	Jenis Ujian						Jumlah
	Patologi Kimia (Biochemistry)	Mikrobiologi (Microbiology)	Hematologi (Haematology)	Histopatologi (Histopathology)	Sitologi (Cytology)	Forensik (Forensic)	
Lembah Pantai	602,743	16,864	102,691	-	-	-	722,298
Titivangsa	714,905	35,596	223,311	-	-	-	973,812
Cheras	491,107	20,613	120,567	-	-	-	632,287
Kepong	731,609	23,001	132,908	-	-	-	887,518
Putrajaya	495,572	20,092	109,562	-	-	-	625,226
JUMLAH	3,035,936	116,166	689,039	-	-	-	3,841,141

2.5.6 Perkhidmatan pengimejan diagnostik

Jadual 2.22 dan Jadual 2.23 menunjukkan jumlah perkhidmatan pengimejan diagnostik yang dilakukan di hospital – hospital kerajaan dan klinik kesihatan KKM di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya

Jadual 2.22: Jumlah perkhidmatan pengimejan diagnostik di hospital – hospital kerajaan KKM di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya Bagi Tahun 2019

Hospital	Jenis Perkhidmatan Pengimejan	
	Pemeriksaan Am	Lain - Lain
Hospital Putrajaya	76,527	20,085
Hospital Rehabilitasi Cheras	2,003	362
JUMLAH	80,533	20,447

Jadual 2.23: Jumlah perkhidmatan pengimejan diagnostik di klinik kesihatan kerajaan KKM di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya Bagi Tahun 2019

Klinik Kesihatan	Jenis Perkhidmatan Pengimejan	
	Pemeriksaan Am	Lain - Lain
KK Tanglin	0	0
KK Jinjang	7927	0
KK Cheras	8797	0
KK Putrajaya	15581	6800
JUMLAH	32305	6800

2.5.7 Permohonan laporan perubatan

Jumlah permohonan laporan perubatan menunjukkan peningkatan pada setiap tahun. Pada tahun 2019 jumlah permohonan laporan perubatan adalah sebanyak 5,834 permohonan. Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya menguruskan permohonan laporan perubatan yang melibatkan klinik kesihatan, klinik ibu dan anak dan klinik 1 malaysia di bawah Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.

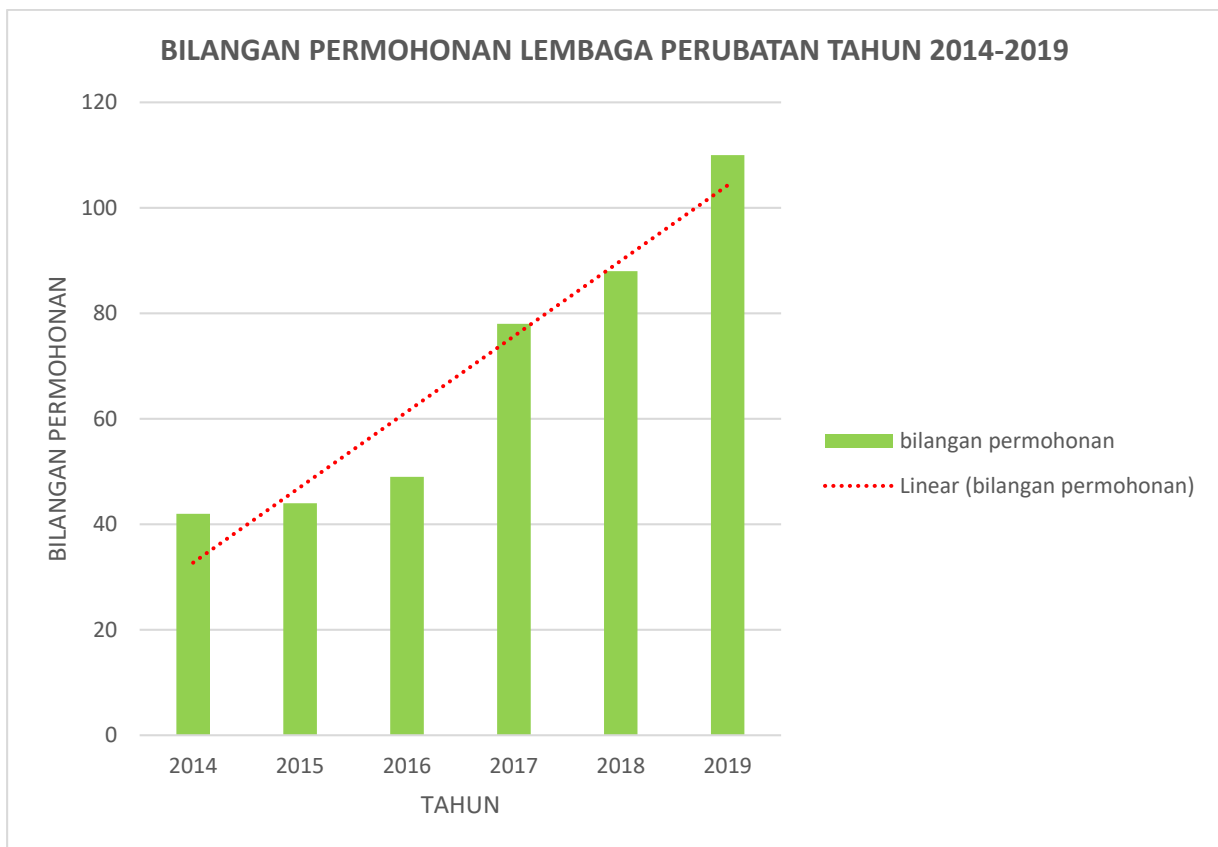
Jadual 2.24: Jumlah Permohonan Laporan Perubatan Di Fasiliti KKM di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur Dan Putrajaya Bagi Tahun 2016 – 2019

FASILITI	2016	2017	2018	2019
Hospital Putrajaya	3,438	3,679	3,610	4870
Hospital Rehabilitasi Cheras	236	280	321	353
Jabatan Kesihatan WP KL & Putrajaya	452	542	547	611
JUMLAH	4,126	4,501	4,478	5,834

2.5.8 Permohonan Penubuhan Lembaga Perubatan

Lembaga perubatan ditubuhkan berpandukan Surat Pekeliling Ketua Pengarah Kesihatan Bil 18/2010 bertarikh 4 Jun 2010. Permohonan diterima dari pelbagai agensi termasuk agensi swasta dan badan berkanun. Pada tahun 2019, sejumlah 110 permohonan penubuhan lembaga perubatan diterima oleh Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur Dan Putrajaya.

Rajah 2.12 : Bilangan penubuhan lembaga perubatan di di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur Dan Putrajaya Bagi Tahun 2014 – 2019

2.5.9 Pencapaian KPI dan NIA

Jadual 2.25 sehingga Jadual 2.28 menunjukkan pencapaian KPI dan NIA bagi rekod perubatan di hospital – hospital KKM di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya Bagi Tahun 2019.

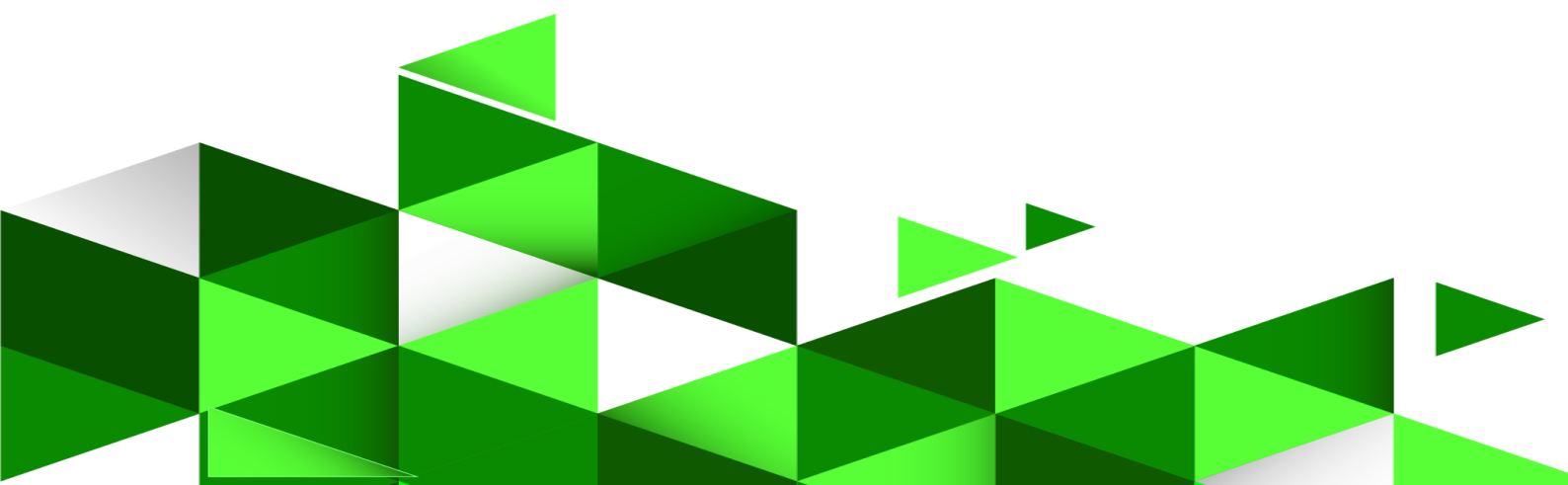
Jadual 2.25: Peratusan Laporan Perubatan Yang Disediakan Mengikut Tempoh Yang Di Tetapkan.

Hospital	Performance Achieved (Standard $\geq 90\%$)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Hospital Putrajaya	94.75%	91%	88.12%	94%	92.63%
Hospital Rehabilitasi Cheras	98.61%	99%	98.93%	96%	98.15%
KESELURUHAN	96.68%	95.00%	93.53%	95.07%	95.39%

*State & Specialist Hospitals; < 4 weeks
Others hospitals < 2 weeks (%)

Jadual 2.26: Peratusan Rekod Perubatan Di Hantar Dalam Tempoh 72 Jam Waktu Bekerja Selepas Discaj.

Hospital	Performance Achieved (Standard $\geq 90\%$)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Hospital Putrajaya	99.48%	99.52%	98.58%	98.94%	100%
Hospital Rehabilitasi Cheras	98.37%	95.38%	98.91%	98.45%	98.21%
KESELURUHAN	98.93%	97.45%	98.75%	98.70%	99.10%

Jadual 2.27: Peratusan Permohonan Lengkap Laporan Perubahan Yang Di Hantar Kepada Pegawai Perubahan Dalam Tempoh Yang Di Tetapkan.

Hospital	Performance Achieved (Standard $\geq 90\%$)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Hospital Putrajaya	100%	100%	87.71%	97.45%	94.90%
Hospital Rehabilitasi Cheras	100%	100%	100%	100%	100%
KESELURUHAN	100%	100%	94%	99%	97.45%

Jadual 2.28: Peratusan Rekod Perubahan Untuk Temu Janji Klinik Pakar Yang Di Kesan Dalam Tempoh 3 Hari Bekerja.

Hospital	Performance Achieved (Standard $\geq 90\%$)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Hospital Putrajaya	IT HOSPITAL	IT HOSPITAL	IT HOSPITAL	IT HOSPITAL	IT HOSPITAL
Hospital Rehabilitasi Cheras	99.78%	95.38%	100%	100%	100%
KESELURUHAN	99.78%	95.38%	100.00%	100.00%	100.00%

2.6 UNIT PENGURUSAN HOSPITAL

Unit ini bertanggungjawab untuk memantau aktiviti bagi 2 buah hospital dibawah JKWPKL&P iaitu Hospital Putrajaya (HPJ) dan Hospital Rehabilitasi Cheras (HRC) dengan memastikan servis klinikal serta pelbagai aktiviti berkaitan pengurusan program perubatan, kejururawatan, dan penyeliaan hospital berjalan lancar seiring dengan sasaran yang ditetapkan berdasarkan Pelan Tindakan Program Perubatan untuk tahun semasa.

Unit Pengurusan Hospital

- Menjalankan pemantauan/ penyeliaan aktiviti perkhidmatan perubatan
- Menyelaras keperluan peruntukan dan perjawatan HPJ dan HRC
- Memantau tindakan terhadap aduan yang diterima
- Merancang dan menguruskan operasi hospital baru

2.6.1 Aktiviti Unit

Pemantauan hospital

Pemantauan hospital dirancang sebanyak 4 kali setahun bagi setiap hospital mengikut objektif ISO yang telah ditetapkan. Walaubagaimanapun, pemantauan hospital juga dilakukan bagi keperluan penyelesaian isu berbangkit, aduan, kadar jangkitan yang naik mendadak dan sebagainya. Penjadualan lawatan dibuat semasa perancangan takwim sepanjang tahun. Perbincangan antara ahli pasukan diadakan sebelum lawatan pemantauan dibuat.

Pasukan dibahagi kepada 3 kumpulan berasingan bagi memantau dari sudut yang berbeza. Pemantauan di wad diketuai oleh penyelia jururawat bagi melihat sudut kejururawatan dan jagaan pesakit. Manakala doctor lebih tertumpu kepada aktiviti doktor siswazah, kutipan hasil, aduan semasa dan juga perjalanan klinik pakar.

Penolong pegawai perubatan membuat pemantau di jabatan kecemasan dan bahagian forensik serta meneliti peralatan di bawah seliaan syarikat konsensi dan juga

ambulan. Laporan dibuat dan tindakan susulan dibuat pada isu yang memerlukan perhatian dan maklumbalas dari pihak hospital.

Penambahbaikan sentiasa dijalankan supaya perkhidmatan lebih efisien dan efektif untuk mencapai kepuasan pelanggan serta meningkatkan taraf perkhidmatan di Hospital Putrajaya dan Hospital Rehabilitasi Cheras.

Jadual 2.29: Jadual Pemantauan Hospital Bagi Tahun 2019

BIL	HOSPITAL PUTRAJAYA	TARIKH	HOSPITAL REHABILITASI CHERAS	TARIKH
1	Klinik Pakar Surgikal Dan Klinik Pakar Ortopedik	16.1. 2019	Unit CRP Unit Kawalan Infeksi & 2a	15.1.2019
2	Oral Surgery TCM Diagnosti Imaging	8.5. 2019	Unit Teknologi Rehab Unit Rawatan Harian	7.5.2019
3	Unit Teknologi Maklumat Jabatan Patologi Jabatan Sosial Perubatan	5.11.2019	Unit Pendidikan Pesakit Unit Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan <i>Clinical Research Centre</i> <i>Diabetic Resource Centre</i>	4.11.2019
4	Klinik ENT Klinik Psikiatrik Klinik Oftalmologi	24.12.2019	Wad 1B Mortuari Jabatan Xray	26.12.19

Penyelaras Pengurusan Aduan dan Kes Medico-legal

Mesyuarat Medikolegal/Mesyuarat Jawatankuasa Siasatan Bebas diadakan bagi menyiasat kes-kes medikolegal, menyemak dan mengkaji semua laporan yang berlaku di hospital –hospital dan kemukakan kepada Pengarah Kesihatan Negeri, serta CML KKM dengan ulasan serta implikasinya mengenai pengurusan kes-kes tersebut, serta mengambil Tindakan Penambahbaikan dan Tindakan Pencegahan terhadap aduan yang diterima. Pada tahun 2019, terdapat sebanyak 30 kes aduan 29 aduan kompleks dan 1 aduan biasa. Manakala 14 kes medico legal yang berlaku di hospital Putrajaya.

Mengadakan Perbincangan Doktor Siswazah Bersama Pengarah JKWPKL&P

Perbincangan ini berlangsung dua kali setahun, untuk tahun 2019 diadakan pada 8 Mac 2019 dan 18 September 2019 di auditorium Hospital Putrajaya, seramai 70 orang Pegawai Perubatan Siswazah (PPS) bagi memberi peluang kepada PPS untuk membangkitkan masalah yang dihadapi sepanjang tempoh latihan amali secara terus kepada PKN dan mencari jalan penyelesaian terbaik bagi meningkatkan mutu perkhidmatan. Disamping itu, PKN juga memberi kaunseling serta kata-kata perangsang/motivasi kepada PPS supaya komited dan cemerlang dalam menjalankan tugas disamping menambahkan ilmu pengetahuan.

Mengadakan Mesyuarat Tahunan

Mesyuarat Pakar-Pakar Bersama Pengarah/ TPKNP JKWPKL&P

- Diadakan setiap dua kali setahun pada 8 Mac 2019 dan 18 September 2019 di bilik Mesyuarat Pengurusan. Mesyuarat ini diadakan diantara pakar-pakar hospital, klinik kesihatan dan PKN bagi membincangkan permasalahan yang dihadapi oleh pakar-pakar semasa menjalankan tugas, masalah yang melibatkan Pegawai Perubatan Siswazah, Pegawai Perubatan dan anggota kesihatan yang lain.

Mesyuarat Teknikal Perubatan

- Mesyuarat Teknikal Perubatan Negeri JKWPKL&P diadakan sekali setahun dan dipengerusikan oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Perubatan JKWPKL&P pada 3 Oktober 2019 di bilik Mesyuarat Perubatan JKWPKL&P. Mesyuarat ini diadakan bagi membincangkan permasalahan yang berlaku di kedua-dua buah hospital yang dihadiri oleh Pengarah hospital, Timbalan Pengarah dan ketua-ketua unit.

Mesyuarat Buku Log PPK

- Mesyuarat Buku Log PPK dilaksanakan pada 27 Ogos 2019 bagi membincangkan pemarkahan, dan pencapaian latihan amali di hospital. Mesyuarat ini diadakan setiap kali selepas kursus PPK tahap 1 dan tahap 2.

- Mesyuarat Jawatankuasa Pelaksanaan Latihan Peningkatan PPK dilaksanakan bagi membincangkan peruntukan kewangan bagi menganjurkan kursus, dan maklumbalas keberkesanan kursus yang dijalankan diperingkat pelaksanaan.

Mesyuarat Medikolegal/Mesyuarat Jawatankuasa Siasatan Bebas

- Diadakan bagi menyiasat kes-kes medikolegal, menyemak dan mengkaji semua laporan yang berlaku di hospital-hospital dan kemukakan kepada Pengarah Kesihatan Negeri, serta CML KKM dengan ulasan serta implikasinya mengenai pengurusan kes-kes tersebut, serta mengambil Tindakan Penambahbaikan dan Tindakan Pencegahan terhadap aduan yang diterima.

Latihan dan Kursus Yang Dijalankan

1. Kursus wajib KKM

Kursus peningkatan tahap kecekapan pembantu perawatan kesihatan (PPK)

Tahap 1

Kursus ini diadakan sekali setahun bagi melatih PPK bagi prosedur tahap 1 yang telah dirancang oleh KKM dan menjalankan latihan amali di Hospital. Kursus ini adalah bagi memenuhi spesifikasi tugas sebenar PPK. Di samping itu, kursus ini juga dapat memperluaskan tugas dan tanggungjawab PPK supaya lebih efisien dalam memberikan sumbangan kearah meningkatkan mutu perkhidmatan penjagaan pesakit.

Kursus peningkatan tahap kecekapan pembantu perawatan kesihatan (PPK)

Tahap 2

Kursus ini adalah bagi memenuhi silibus yang ditetapkan oleh KKM dan tambahan tugas PPK dalam membantu perawatan pesakit.

Kursus Basic Life Support

Memberi pendedahan kes sebenar dan latihan kepada anggota bukan paramedic.

2. Kursus asas jabatan

Kursus Pengurusan Aduan

Kursus ini diadakan pada 21-23 Ogos di Hotel Seri Malaysia Bagan Lalang, kursus ini memberi pendedahan dan melatih anggota dibawah naungan JKWPKL&P dalam pengendalian aduan dan mengenalpasti kes-kes potensi medico-legal dan tindakan yang perlu dilakukan sebelum terjadinya aduan dan penyelesaian aduan.

Kursus Perawatan Luka

Kursus ini dijalankan di HPJ dan penyertaan adalah dari anggota HPJ, HRC dan Kesihatan Awam. Kursus ini diadakan bagi meningkatkan kerjasama antara HPJ, HRC dan Klinik Kesihatan dibawah JKWPKL&P dalam bidang perawatan luka. Disamping itu, juga dapat meningkatkan pengetahuan serta memberi pendedahan mengenai teknologi terkini dalam bidang perawatan dan material dressing yang boleh didapati di Malaysia.

Kursus One Stop Crisis Center

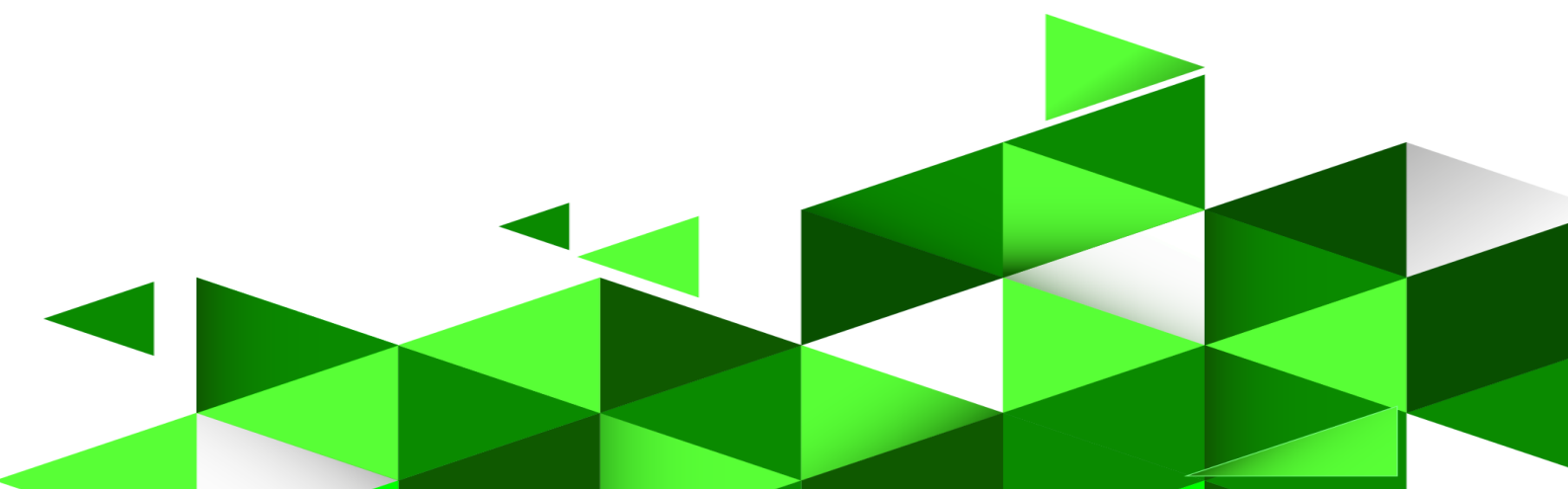
Kursus ini diadakan bagi memberi pendedahan tentang cara pengendalian mangsa OSCC di hospital amnya dan di Jabatan Kecemasan dan Trauma khususnya. Menerangkan cara pengendalian dan pengurusan specimen serta bahan bukti pesakit OSCC. Menerangkan kepada anggota kesihatan yang terlibat berkaitan isu medikolegal serta akta dan undang-undang yang digunapakai di Malaysia. Di samping itu juga memberi pendedahan tentang kepentingan dan peranan kumpulan sokongan dalam mengendalikan kes-kes ini.

Kursus Local Perceptor (LP)

Kursus ini biasanya dijalankan sekali dalam 2 tahun untuk melatih anggota yang dipilih sebagai Local Perceptor dengan memberi penekanan peranan dan tanggungjawab Local Perceptor dalam latihan peningkatan PPK. Pada tahun ini, kursus ini telah dijalankan di Hotel Akar Beach Resort, Port Dickson, Negeri Sembilan. Kursus ini telah melibatkan seramai 40 orang peserta yang terdiri dari jawatan penolong pegawai perubatan dan jururawat yang cukup berpengalaman dan berkaliber dalam melatih PPK. Selain daripada penekanan terhadap modul- modul yang terdapat dalam buku log PPK para peserta turut diberikan ceramah dari penceramah motivasi mengenai pengenalan karakter bagi memudahkan para peserta meengenalpasti cara bimbingan terbaik untuk PPK.

Aktiviti OrganTransplant

Aktiviti ini dijalankan bagi mempromosikan cara hidup sihat untuk meningkatkan kualiti hidup masyarakat setempat. Meningkatkan pengetahuan derma organ dari sudut agama dan pengendalian jenazah. Memberi pendedahan kepada ahli anggota kesihatan apa itu derma organ.

BAHAGIAN KESIHATAN AWAM

PENGENALAN

Bahagian Kesihatan Awam merupakan bahagian yang terbesar di bawah pentadbiran Pengarah Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya (JKWPKL&P). Terdapat 11 cawangan dan 5 Pejabat Kesihatan Daerah di bawah struktur organisasi Bahagian Kesihatan Awam, JKWPKL&P. Bahagian Kesihatan Awam bertanggungjawab untuk membantu individu dan komuniti mencapai tahap kesihatan yang optima dengan menyediakan penjagaan kesihatan asas. Bagi mencapai misi ini, pelbagai perkhidmatan disediakan seperti kawalan, pencegahan dan rawatan penyakit, perkhidmatan rehabilitasi serta promosi kesihatan supaya ianya menjadi suatu amalan di kalangan individu dan masyarakat.

Piagam Bahagian Kesihatan Awam

Bersatu tenaga dalam perkongsian pintar ke arah mewujudkan penduduk yang sihat sejahtera melalui

- Promosi kesihatan yang berterusan
- Pencegahan dan kawalan penyakit yang efektif
- Penyediaan perkhidmatan rawatan dan pemulihan yang saksama, inovatif, perhatin, berkualiti dan mampu dimiliki

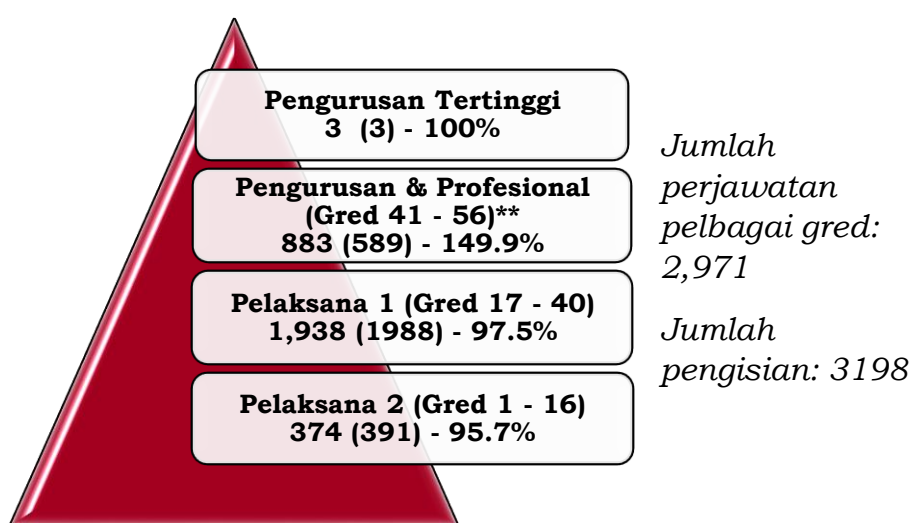
Fungsi Bahagian Kesihatan Awam

- Membantu individu dan komuniti di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya untuk mencapai dan mengekalkan tahap kesihatan yang optimum melalui penyediaan penjagaan kesihatan asas.
- Menggalakkan amalan kesihatan di kalangan setiap individu dan masyarakat di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.
- Menyediakan perkhidmatan pencegahan, promotif, kuratif dan rehabilitatif secara integrasi di semua peringkat perkhidmatan kesihatan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.

3.1 CAWANGAN PERKEMBANGAN KESIHATAN AWAM

Cawangan Perkembangan Kesihatan Awam bertanggungjawab dalam pengurusan keperluan sumber di Bahagian Kesihatan Awam termasuk sumber manusia, peralatan dan infrastruktur bagi meningkatkan taraf kemudahan perkhidmatan kesihatan. Ia juga berperanan dalam pengurusan perkembangan profesional dan halatuju anggota serta menyelaraskan dan memantau aktiviti berkaitan kualiti di Bahagian Kesihatan Awam.

3.1.1 Sumber Manusia Bahagian Kesihatan Awam

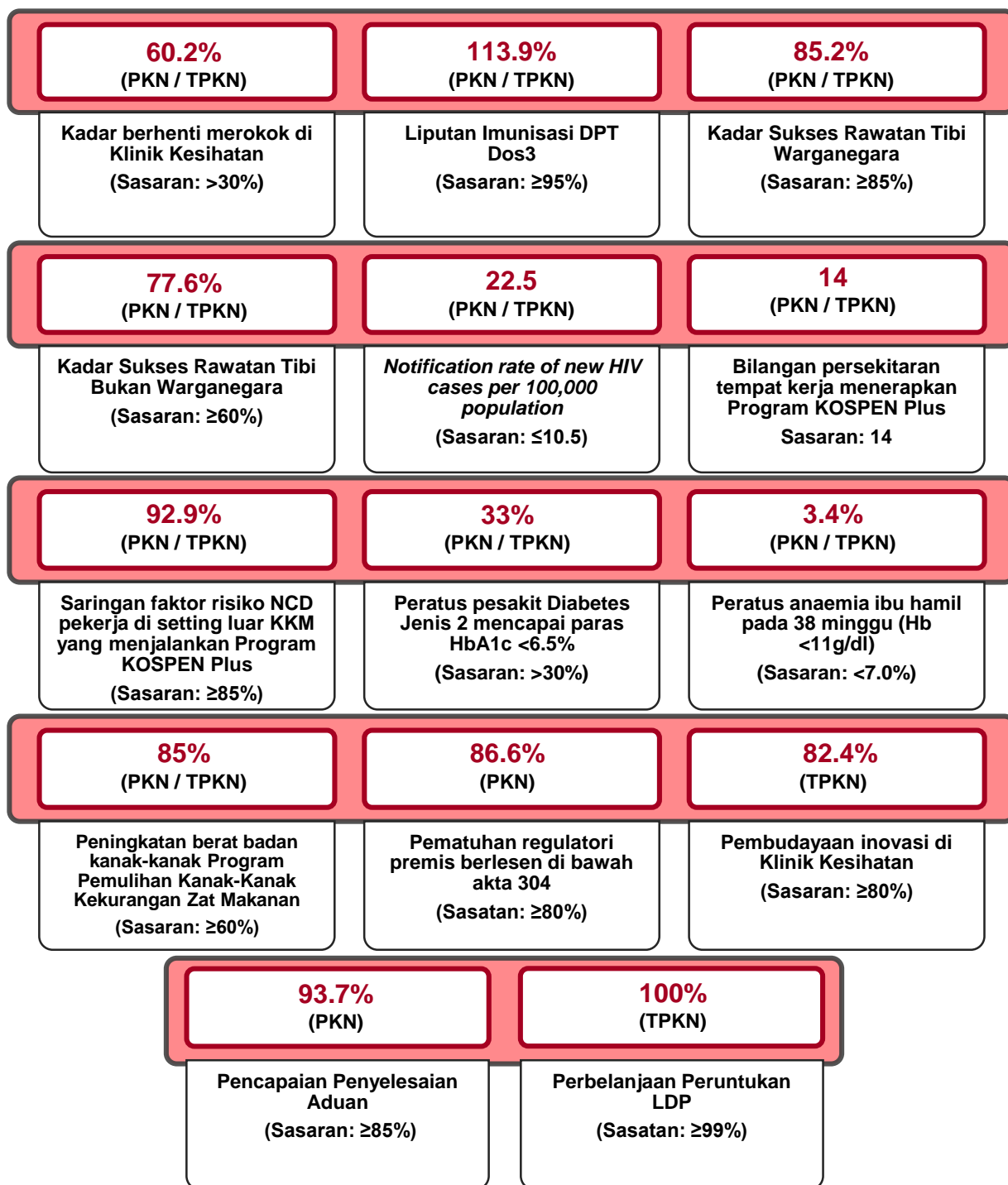
** Kumpulan Pengurusan & Profesional (Gred 41 - 56), seramai 294 orang adalah Pegawai Perubatan Apung Gred UD44 - 54 bagi menampung keperluan perkhidmatan yang meningkat

Rajah 3.1: Sumber Manusia Mengikut Gred Perjawatan Bahagian Kesihatan Awam
JKWP&P, 2019

3.1.2 Program Kualiti Bahagian Kesihatan Awam

- i. **Petunjuk Prestasi Utama Pengarah Kesihatan Negeri (PKN) & Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri Program Kesihatan Awam TPKN (KA) Tahun 2019**

Bagi tahun 2019, terdapat 12 indikator bagi KPI PKN, dan 12 indikator bagi KPI TPKN(KA). Rajah 3.2 menunjukkan senarai indikator dan pencapaian.

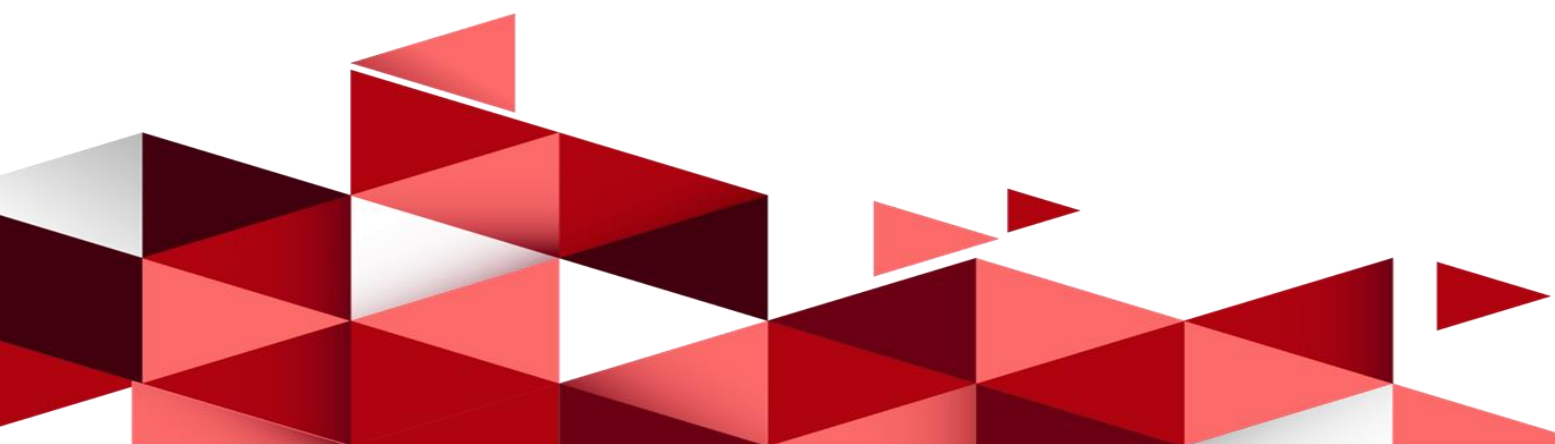
Rajah 3.2: Pencapaian KPI PKN Dan TPKN (KA), JKWPKL&P, 2019

ii. QA / NIA Program Kesihatan Awam

Pada tahun 2019, 9 daripada 12 sasaran *National Indicator Approach* (NIA) telah tercapai seperti di **Rajah 3.3**. Tindakan penambahbaikan telah diambil bagi indikator yang tidak mencapai sasaran.

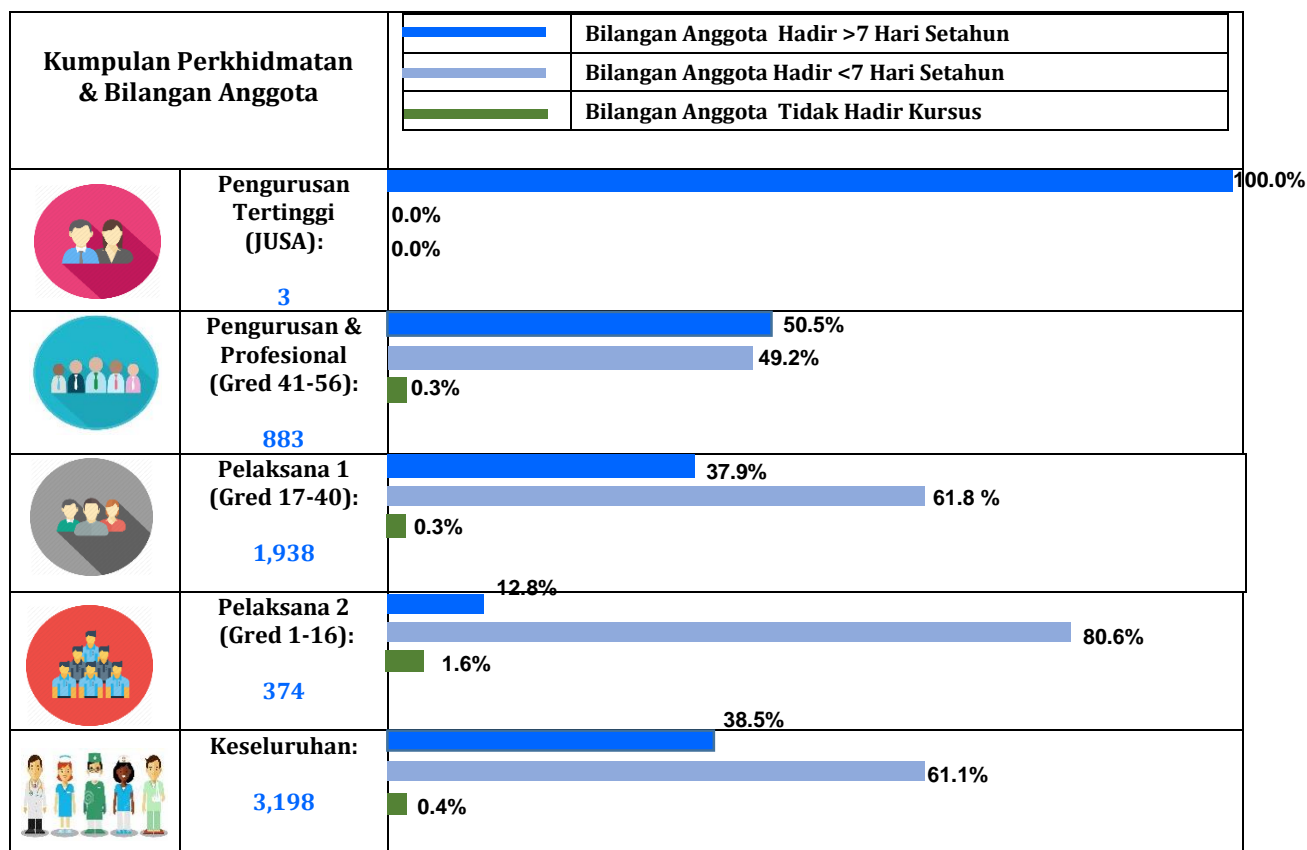
91.3%	6.4	80.7%
Kadar Pertukaran Kahak (Sasaran: >90%)	Kadar Insiden Kes Tertusuk Jarum (per 1,000 Anggota Kesihatan) (Sasaran: 0)	Indeks Kawalan Wabak Denggi (<i>Dengue Outbreak Control Index</i>) (Sasaran: 100%)
90.0%	0	94.7
Indeks Masa Notifikasi Denggi (<i>Dengue Notification Time Index</i>) (Sasaran: 100%)	Kematian Malaria (Sasaran: 0)	Kadar Insiden Jaundis Neonatal Teruk (per 10,000 kelahiran hidup) (Sasaran: <50/ 10,000 ELB)
82.0%	93.0%	99.9%
Pengendalian Kes Asma Wajar (Sasaran: Melebihi tahun sebelum)	Klinik Kawanku (Sasaran: $\geq 80\%$)	Pencapaian Ketetapan Masa Ujian <i>Full Blood Count</i> (Sasaran: $\geq 95\%$)
0.8%	33.0%	3.4%
Kadar Penolakan Filem X-Ray (Sasaran: <2.5%)	Peratus Diabetes Terkawal Berdasarkan Tahap HbA1c (Sasaran: $\geq 30\%$)	Peratus ibu hamil anemia (Hb <11 g/dl pada minggu ke 36 kehamilan) (Sasaran: <7.2%)

Rajah 3.3: Pencapaian NIA Program Kesihatan Awam, JKWP&P, 2019

3.1.3 Latihan Dalam Perkhidmatan

Peruntukan Latihan Dalam Perkhidmatan (LDP) yang dikhususkan dalam Program Kesihatan Awam JKWPKL&P bagi tahun 2019 telah digunakan sepenuhnya untuk penganjuran kursus dan latihan seperti di **Rajah 3.4**.

Rajah 3.4: Pelaksanaan Dasar Latihan (Dasar 7 Hari Setahun) Program Kesihatan Awam, JKWPKL&P, 2019

3.1.4 Unit Inspektorat Dan Perundangan Negeri (UIPN)

a) Bilangan Operasi Setiap Undang-Undang

Jadual 3.1: Bilangan Operasi Setiap Undang-Undang

OPERASI PENGUATKUASAAN	2015	2016	2017	2018	2019
Bil. Operasi Akta Makanan	109	107	78	198	186
Bil. Operasi PPKHT 2004	191	291	371	424	476
Bil. Operasi APSPP 1975	62	96	147	176	113
Bil. Operasi APPPB 1988	0	0	1	8	10
Bil. Operasi bersepadu	36	23	9	26	46

Jadual 3.1 menunjukkan jumlah operasi yang telah dijalankan mengikut Akta dan Undang-Undang Kesihatan Awam dari tahun 2015 sehingga 2019. Terdapat juga operasi secara bersepadu yang dijalankan dengan penglibatan daripada Jabatan Kesihatan Negeri (JKN), Pejabat Kesihatan Daerah (PKD) dan juga agensi-agensi lain seperti CIDB dan juga PDRM.

b) Aktiviti Penguatkuasaan Mengikut Undang-Undang

Jadual 3.2: Senarai Aktiviti Penguatkuasaan Mengikut Undang-Undang

PENGUATKUASAAN (AKTA MAKANAN 1983)	2015	2016	2017	2018	2019
Bil Notis Sek 32B Dikeluarkan	97	195	341	605	804
Bil kompaun Dikeluarkan	40	106	206	325	559
Bil Kompaun Dibayar	36	106	265	329	436
Nilai Bayaran (RM)	20,000	49,300	112,925	259,300	334,767
Bil Kes Di Daftar Mahkamah	21	9	19	41	31
Bil Di Denda	6	12	14	21	20
Nilai Denda (RM)	10,700	131,000	129,000	199,000	28,800
Bil Kes DNAA	3	4	0	1	5
Bil Kes DNA	0	0	0	0	2

Senarai aktiviti penguatkuasaan di bawah Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985 serta Peraturan-Peraturan Kebersihan Makanan 2009 daripada tahun 2015 sehingga 2019 adalah seperti di **Jadual 3.2**. Jadual juga menunjukkan bilangan kompaun yang dikeluarkan dan dibayar, serta nilai yang berjaya dikutip sepanjang tahun tersebut.

Jadual 3.3: Senarai Aktiviti Penguatkuasaan APSP 1975

PENGUATKUASAAN (APSP 1975)	2015	2016	2017	2018	2019
Bil Notis Sek 6 Dikeluarkan	533	446	739	741	398
Bil kompaun Dikeluarkan	246	152	384	350	247
Bil Kompaun Dibayar	177	137	204	244	121
Nilai Bayaran (RM)	51,250	54,800	60,300	73,705	39,685
Bil Kes Di Daftar Mahkamah	21	9	19	41	31
Bil Di Denda	6	12	14	21	20
Nilai Denda (RM)	10,700	131,000	129,000	199,000	28,800
Bil Kes DNAA	3	4	0	1	5

Jadual 3.3 menunjukkan aktiviti penguatkuasaan di bawah Akta Pemusnahan Serangga Pembawa Penyakit 1975 selama 5 tahun bermula 2015 sehingga 2019.

Jadual 3.4: Senarai Aktiviti Penguatkuasaan PPKHT 2004

PENGUATKUASAAN (PPKHT 2004)	2015	2016	2017	2018	2019
Bil Notis Sek 32B Dikeluarkan	1321	1172	1218	1843	47
Bil kompaun Dikeluarkan	774	587	1001	1424	62
Bil Kompaun Dibayar	706	566	973	1489	62
Nilai Bayaran (RM)	105,702	81,055	128,175	220,695	11,950
Bil Kes Di Daftar Mahkamah	688	343	364	307	90
Bil Di Denda	175	52	285	246	17
Nilai Denda (RM)	17,460	24,050	27,750	17,650	10,740

Bagi kes pendakwaan di mahkamah bagi PPKHT 2004, sebanyak 90 kes telah didaftarkan bagi tahun 2019; sebanyak 17 kes telah didenda dengan nilai denda sebanyak RM10,740 telah dikutip. Data kes 2019 PPKHT 2004 menurun disebabkan pada tahun tersebut adalah tahun “educational enforcement” mengenai larangan merokok di premis makanan namun aktiviti penguatkuasaan masih berjalan di tempat larangan merokok yang lain.

Jadual 3.5 Senarai Perbicaraan Di Mahkamah

Bil	Kes	Mahkamah	Kesalahan	Keputusan	Catatan
1	Twenty-Twenty Sdn Bhd	Kuala Lumpur	Sek 13B(2)(e) AM 1983	Gagal Prima Facie	Rayuan ke Mahkamah Tinggi
2	Grand Target Sdn Bhd	Putrajaya	Sek 13B(2)(f) AM 1983	Gagal Prima Facie	Rayuan ke Mahkamah Tinggi

Terdapat 2 kes perbicaraan pada tahun 2019 yang mana melibatkan kesalahan di bawah Akta Makanan 1983. Dalam kes melawan Twenty-Twenty Sdn Bhd dan juga Grand Target Sdn Bhd, pihak pendakwaan gagal membuktikan kes prima facie namun kedua dua kes telah dirujuk kepada Pejabat Peguam Negara bagi tindakan rayuan di peringkat Mahkamah Tinggi.

3.2 CAWANGAN KAWALAN PENYAKIT BERJANGKIT (CDC)

3.2.1 Unit Kawalan Penyakit Berjangkit

1. Penyakit Berjangkit

Penyakit Cegahan Vaksin

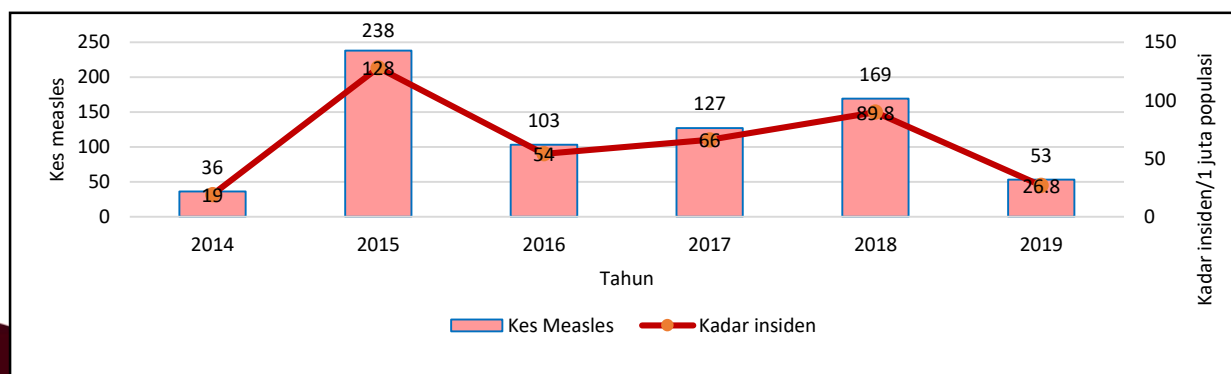
A. Campak (Measles)

Sebanyak 791 kes Measles telah dilaporkan di WPKL & Putrajaya. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 53 kes telah didaftarkan sebagai kes Measles, manakala 738 kes diabaikan kerana keputusan ujian makmal adalah negatif atau tidak menepati kriteria klinikal. Perincian kes yang didaftarkan ialah 49 kes telah disahkan Measles melalui ujian makmal dan 4 kes melalui diagnosa klinikal oleh pakar klinikal. Taburan kes mengikut kawasan operasi Pejabat Kesihatan (PK) adalah seperti **Jadual 3.6**.

Jadual 3.6: Taburan kes Measles mengikut Pejabat Kesihatan di WPKL & Putrajaya tahun 2019

Pejabat Kesihatan	Kes Measles		Jumlah	Wabak
	Lab Confirmed	Clinical Confirmed		
Lembah Pantai	4	0	4	0
Kepong	12	0	12	2
Cheras	8	1	9	0
Titiwangsa	14	1	15	0
Putrajaya	11	2	13	1
Jumlah	49	4	53	3

Berbanding tahun 2018, terdapat penurunan jumlah kes sebanyak 116 kes (68.6%) dan penurunan insiden Measles sebanyak 89.5% bagi tahun 2019 seperti yang ditunjukkan pada **Rajah 3.5**.

Rajah 3.5 Jumlah kes dan insiden Measles di WPKL & Putrajaya pada tahun 2014-2019

Daripada sejumlah 53 kes yang didaftarkan, 28 kes (53%) adalah mereka yang berumur di bawah 1 tahun, sebanyak 17 kes (32%) berumur antara 1 sehingga 6 tahun dan 8 kes (15%) berumur melebihi 6 tahun. Sebanyak 32 kes (60.4%) adalah di kalangan lelaki manakala 21 kes (39.6%) adalah perempuan. Sebanyak 36 kes (68%) telah menerima imunisasi, manakala 9 kes tidak mengambil imunisasi (17%), 6 kes (11%) terdiri daripada kanak-kanak yang masih belum layak menerima imunisasi dan 2 kes (4%) tidak mengetahui status imunisasi mereka. Bagi kes yang telah layak menerima imunisasi, 9 kes (18.7%) masih belum mengambil imunisasi semasa mereka mendapat jangkitan Measles.

Sebanyak tiga (3) kejadian wabak Measles telah dilaporkan, iaitu dua (2) wabak di bawah kawasan operasi PK Kepong dan satu (1) wabak di PKD Putrajaya. Tiada kematian berkaitan wabak ini. Risiko yang dikenalpasti menyebabkan jangkitan dan wabak ialah status imunisasi kes yang tidak lengkap. Maka, selain daripada aktiviti kawalan dan pencegahan, Program Imunisasi Tambahan (*Supplementary Immunisation Activity, SIA*) telah dilaksanakan di kawasan wabak untuk meningkatkan liputan imunisasi di kawasan ini.

B. Poliomyelitis /Acute Flaccid Paralysis (AFP)

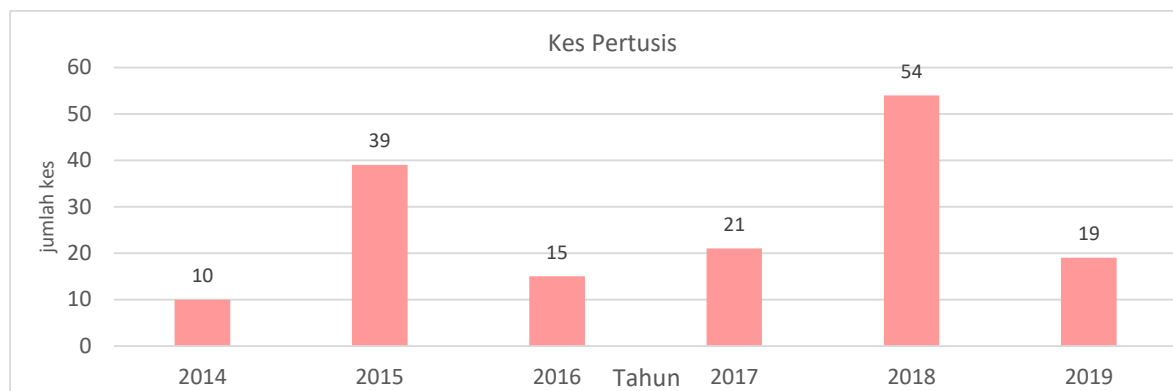
Tiada kes jangkitan Polio dilaporkan pada tahun 2019. Manakala terdapat 6 kes AFP telah dilaporkan dengan perincian kes seperti di **Jadual 3.7**. Sebanyak 4 kes (66%) diklasifikasi sebagai *discard 1*. Aktiviti promosi kesihatan berkenaan kepentingan melaporkan kes AFP dan pengambilan sampel najis dalam masa 14 hari selepas onsets paralisis telah dilaksanakan di semua fasiliti kesihatan di WPKL & Putrajaya bagi meningkatkan kualiti surveilans AFP.

Jadual 3.7: Menunjukkan taburan pelaporan kes AFP mengikut PK pada tahun 2019

Pejabat Kesihatan (PK)	Bil. Kes AFP	Klasifikasi		
		Discard 1	Discard 2	Discard 3
Cheras	1	1	0	0
Lembah Pantai	2	2	0	0
Kepong	0	0	0	0
Putrajaya	1	0	1	0
Titivangsa	2	1	0	1
Jumlah	6	4	1	1

C. Pertussis

Rajah 3.6 menunjukkan penurunan jumlah kes Pertussis pada tahun 2019 berbanding tahun 2018. Penurunan kes ini berkemungkinan berpunca daripada aktiviti pengesanan keciciran imunisasi yang dilakukan melalui program SIA measles.

Rajah 3.6: Jumlah kes Pertussis di WPKL & Putrajaya pada tahun 2014 hingga 2019.

D. Hepatitis B

Sebanyak 387 kes disahkan Hepatitis B telah dinotifikasi, yang mana sebanyak 210 kes (54.2%) adalah warganegara Malaysia manakala 177 kes (45.7%) adalah warga asing. Di kalangan warganegara, 37 kes (17.6%) adalah kes warganegara yang dilahirkan selepas tahun 1989, iaitu bermulanya polisi pemberian imunisasi Hepatitis B untuk semua bayi sejeurus kelahiran.

E. Neonatal Tetanus

Sebanyak 2 kes Neonatal tetanus dilaporkan, iaitu masing-masing satu kes oleh PK Cheras dan PK Kepong. Kedua-dua kes ini melibatkan warga asing yang bersalin di rumah dan dikendalikan oleh mereka yang tidak bertauliah. Kedua-dua kes telah menunjukkan simptom demam, tidak mahu menyusu dan sawan pada hari ke-9 kelahiran. Berikutan kes ini, JKWPKL & P telah meningkatkan promosi dan pendidikan kesihatan kepada golongan berisiko beserta edaran risalah kesihatan untuk mencegah kejadian sama daripada berulang.

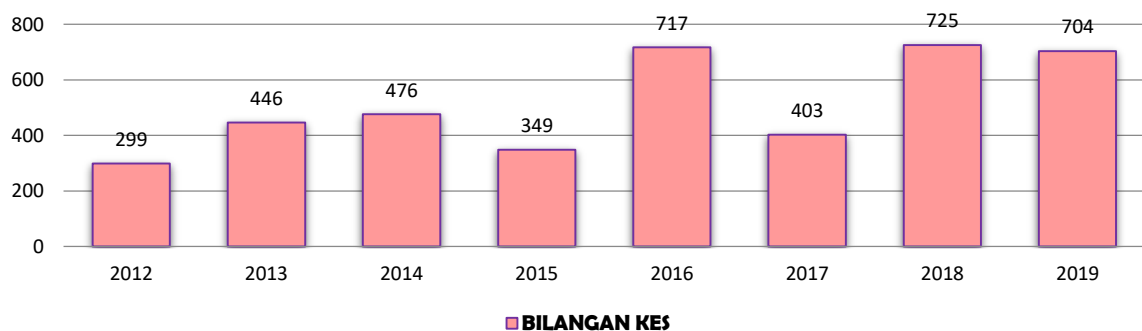
F. Lain-lain penyakit cegahan vaksin

Tiada kes Difteria dilaporkan bagi tahun 2019, juga tiada pelaporan wabak bagi lain-lain penyakit cegahan vaksin yang perlu dinotifikasi mengikut Akta Pengawalan dan Pencegahan Penyakit Berjangkit 1988 (Akta 342).

Penyakit Bawaan Makanan Dan Air (FWBD)

A. Keracunan Makanan

Bilangan kes keracunan makanan yang dilaporkan adalah sebanyak 704 kes, iaitu penurunan kes sebanyak 3% berbanding tahun 2018 (726 kes). Sebanyak 34 wabak keracunan makanan dilaporkan dengan 5 episod melibatkan sekolah. Kejadian wabak di sekolah menunjukkan peningkatan sebanyak 64% (14 buah sekolah) berbanding tahun 2018. Juga, terdapat 3 buah sekolah yang melaporkan kejadian episod keracunan makanan berulang dalam tempoh 3 tahun dari tahun 2017 sehingga tahun 2019. Pendidikan kesihatan berkenaan pencegahan dan pengurangan risiko kepada keracunan makanan telah diberikan kepada sekolah-sekolah tersebut bagi memastikan tidak lagi berlaku wabak keracunan makanan.

Rajah 3.7: Bilangan Kes Keracunan Makanan di WPKL & Putrajaya, 2012-2019

B. Lain-lain Penyakit Bawaan Makanan dan Air

Sebanyak 183 kes Tifoid dinotifikasi sepanjang tahun 2019, namun hanya 7 kes disahkan oleh ujian makmal, iaitu penurunan kes sebanyak 56% berbanding 2018. Namun tiada wabak dilaporkan. Sebanyak 32 kes Disentri dilaporkan iaitu 10 kes dari PK Cheras, 13 kes dari PK Kepong, 4 kes dari PK Lembah Pantai dan 5 kes dari PK Titiwangsa. Namun, tiada wabak dilaporkan. Sebanyak 10 kes Hepatitis A dilaporkan dan tidak melibatkan kejadian wabak.

Penyakit Zoonosis

A. Leptospirosis

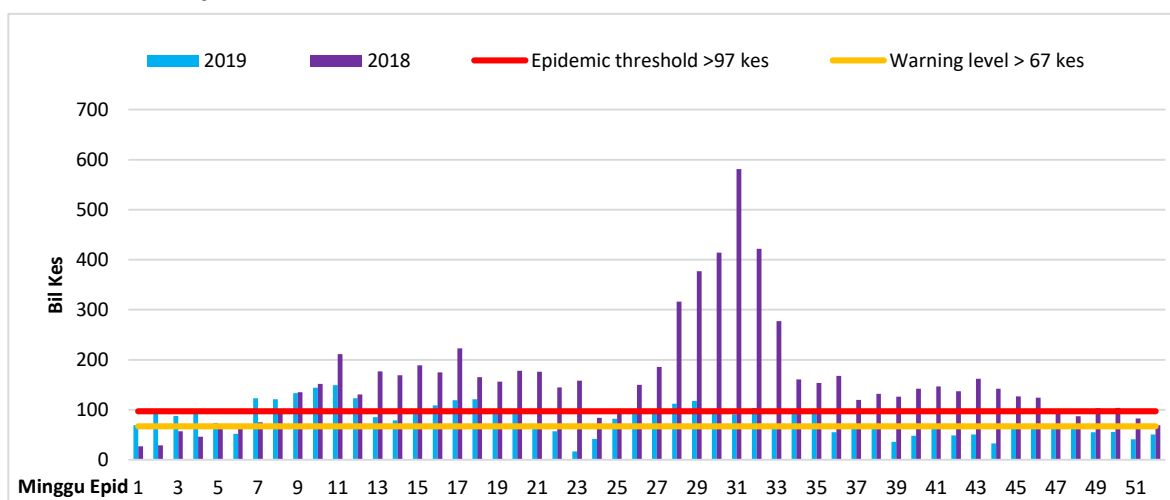
Pada tahun 2019, daripada 175 kes Leptospirosis yang telah didaftarkan, sebanyak 37 kes adalah *lab-confirmed* (21.1%) iaitu peningkatan kes sebanyak 50.8% berbanding tahun 2018 (116 kes). Satu kejadian wabak Leptospirosis telah berlaku di bawah kawasan operasi Pejabat Kesihatan Lembah Pantai, melibatkan sebanyak 73 kes, di mana 15 kes adalah *lab-confirmed* (positif MAT). Jangkitan disyaki berpunca daripada infestasi rodent yang ada di kawasan asrama berikutan sampel tanah adalah positif untuk *Leptospira spp.* Langkah kawalan dan pencegahan wabak telah diambil dan tiada kematian dilaporkan.

B. Lain-lain penyakit zoonosis

Tiada kes Rabies dilaporkan pada tahun 2019. Bagi kejadian gigitan anjing, sebanyak 35 kes gigitan anjing dilaporkan di WPKL & Putrajaya. Selain daripada itu, sebanyak 5 kes Melioidosis dan 1 kes Brucellosis telah dilaporkan.

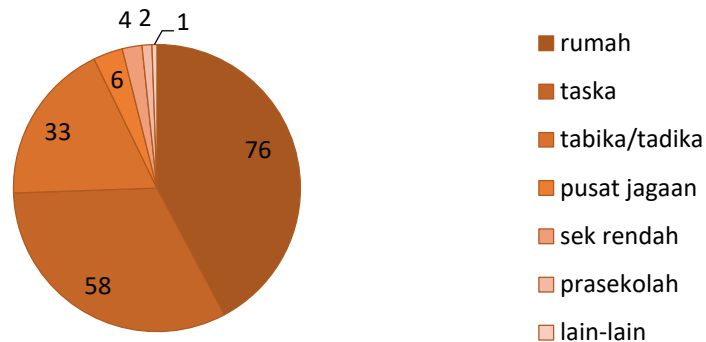
Penyakit Hand Foot & Mouth Disease (HFMD)

Kumulatif kes HFMD di WPKL dan Putrajaya pada 2019 adalah berkurangan sebanyak 48.9% berbanding tahun 2018 iaitu 4,238 kes didaftarkan pada tahun 2019 berbanding tahun sebelumnya 8,300 kes.

Rajah 3.8: Perbandingan kes HFMD bagi tahun 2018 dan 2019 mengikut minggu epid di WPKL & Putrajaya

Sebanyak 180 wabak HFMD dilaporkan dengan jumlah wabak tertinggi berlaku di kawasan operasi PK Titiwangsa dan PK Putrajaya dengan masing-masing 48 wabak, diikuti oleh PK Kepong dengan 35 wabak, 29 wabak di PK Lembah Pantai dan 20 wabak di PK Cheras. Sebanyak 42.2% wabak berlaku di rumah persendirian seperti di **Rajah 3.9**.

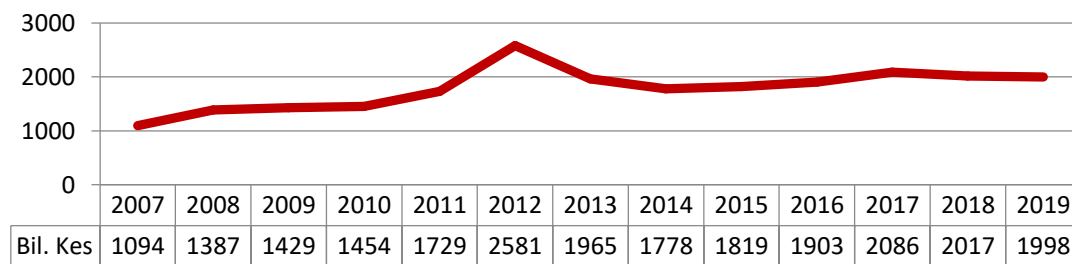

Rajah 3.9: Taburan wabak kes HFMD mengikut premis pada tahun 2019

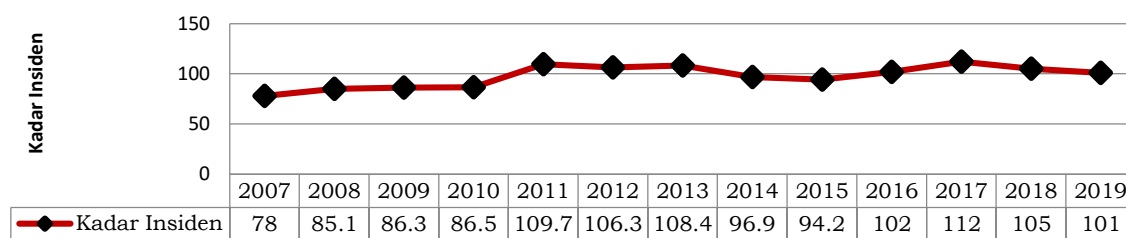
3.2.2 Unit Tibi & Kusta

Notifikasi dan Kadar Insiden Tibi

Pada tahun 2019 terdapat sebanyak 1,998 kes Tuberkulosis (TB) dengan kadar insiden 101 per 100,000 penduduk. Data menunjukkan penurunan sebanyak 0.94% berbanding tahun 2018 iaitu 2,017 kes dengan kadar insiden 105 per 100,000 penduduk.

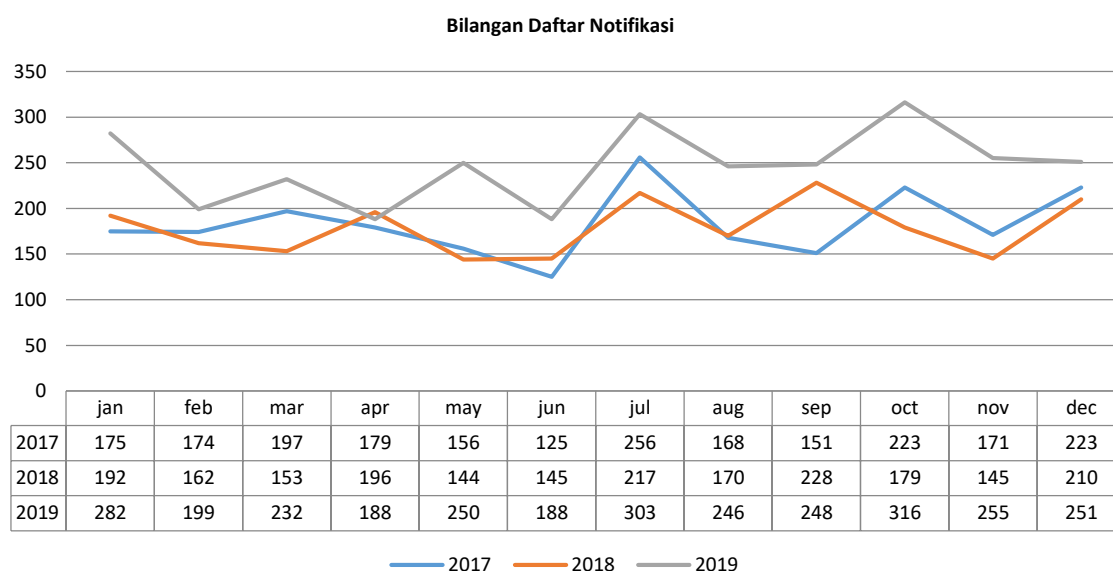

Rajah 3.10: Bilangan Kes TB Dilaporkan, JKWPKL&P, 2007-2019

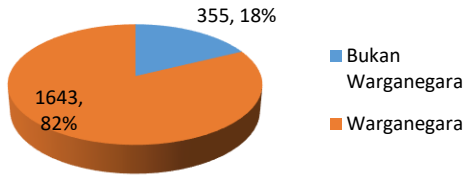
Rajah 3.11: Kadar Insiden Penyakit TB Per 100,000 Penduduk di WPKL&P, 2007 – 2019

Pada tahun 2019, secara purata bilangan kes TB yang dilaporkan setiap bulan adalah 167/bulan. Terdapat penurunan jika dibandingkan dengan purata 168/bulan kes yang dilaporkan pada tahun 2018

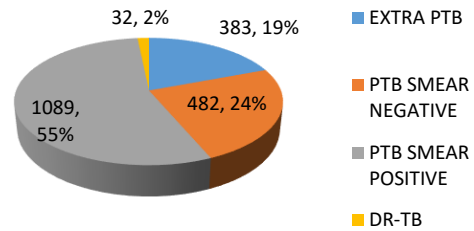

Rajah 3.12: Perbandingan Bilangan Daftar Notifikasi Kes TB Berdasarkan Bulan Epid di WPKL & Putrajaya, 2017 – 2019

Majoriti kes TB adalah di kalangan warganegara (82.23%) berbanding dengan kes di kalangan bukan warganegara (Rajah 3.13). Rajah 3.14 menunjukkan subdiagnosis semua kes tibi bagi tahun 2019 di mana 54.5% adalah kes *Pulmonary TB Smear Positive*

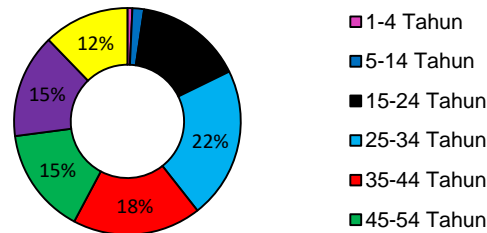
Rajah 3.13: Bilangan Kes TB Mengikut Warganegara (WN) dan Bukan WN di WPKL & Putrajaya, 2019

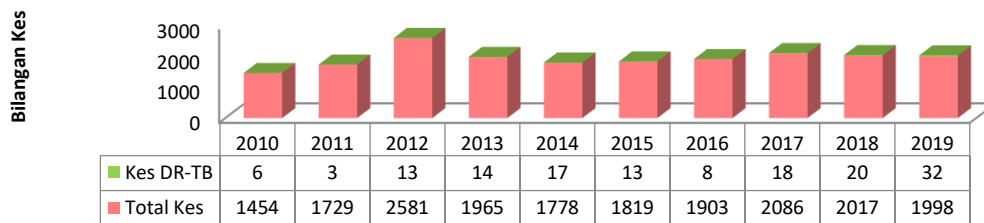
Rajah 3.14: Bilangan Kes TB Mengikut Sub Diagnosis, WPKL & Putrajaya, 2019

Pada tahun 2019, bilangan kes tuberkulosis paling tinggi dilaporkan di kumpulan umur 25-34 tahun iaitu 22%, dikuti oleh kes di kumpulan umur 35-44 tahun (Rajah 3.15)

Rajah 3.15: Pecahan Pesakit TB Mengikut Umur di WPKL & Putrajaya, 2019

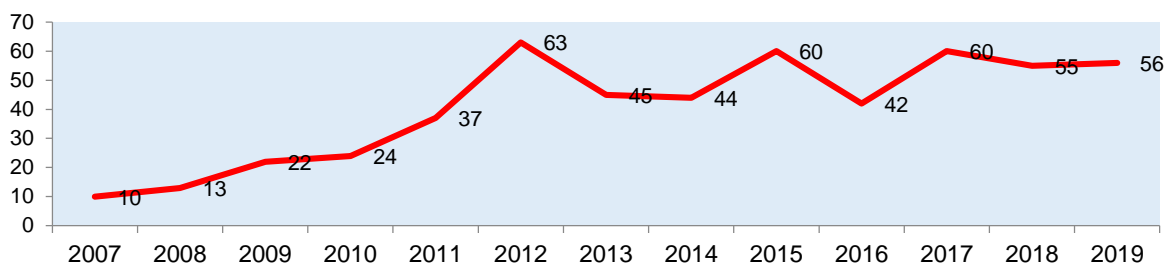
Kes *Drug Resistance* (DR-TB) yang di laporkan adalah 32 kes atau 1.6% daripada jumlah keseluruhan kes tuberkulosis yang dilaporkan pada tahun 2019.

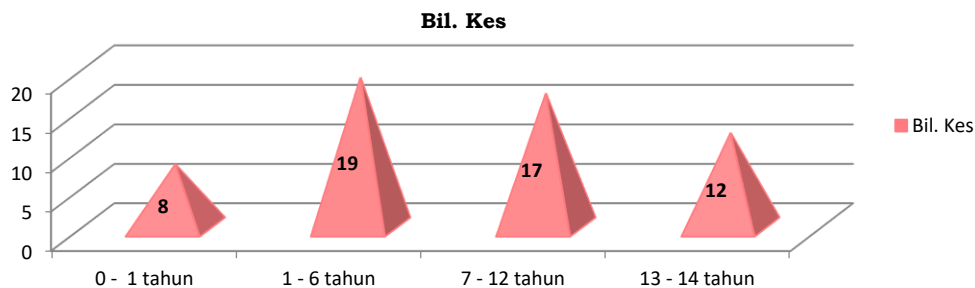
Rajah 3.16: Bilangan Kes *Drug Resistance* (DR-TB) WPKL & Putrajaya, 2010-2019

Jangkitan Tuberkulosis di Kalangan Kanak-Kanak

Sasaran kes TB di kalangan kanak-kanak adalah kurang dari lima (5) peratus daripada jumlah kes penyakit tersebut yang dilaporkan untuk tahun semasa. Sepanjang tahun 2019, terdapat sebanyak 56 (2.8%) kes TB di kalangan kanak-kanak. Jumlah ini menunjukkan kenaikan (0.05) peratus jika dibandingkan dengan 55 kes TB di kalangan kanak-kanak yang di laporkan pada tahun 2018. Kanak-kanak berumur satu (1) hingga enam (6) tahun merupakan penyumbang tertinggi dengan 19 kes bersamaan 33.9% kepada keseluruhan kes TB kanak-kanak tahun 2019.

Rajah 3.17: Bilangan Kes TB Kanak-Kanak di WPKL & Putrajaya, 2007 – 2019

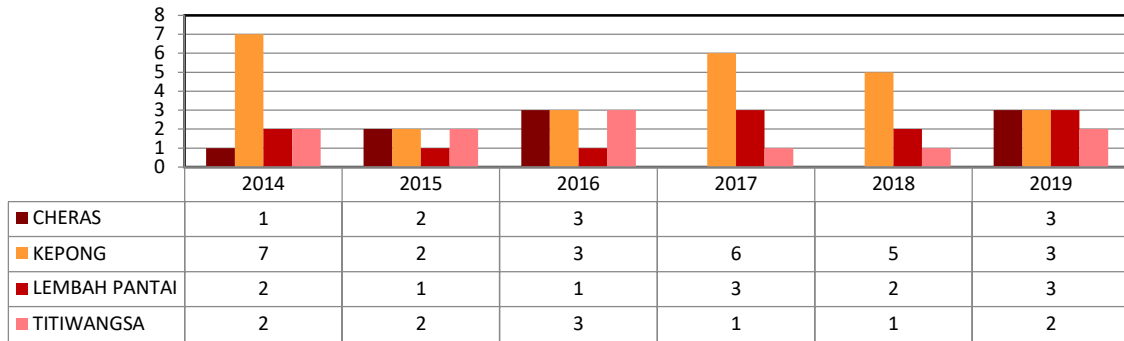

Rajah 3.18: Pecahan Kes TB Kanak-kanak Mengikut Umur di WPKL & Putrajaya, 2019

Notifikasi Kes Kusta

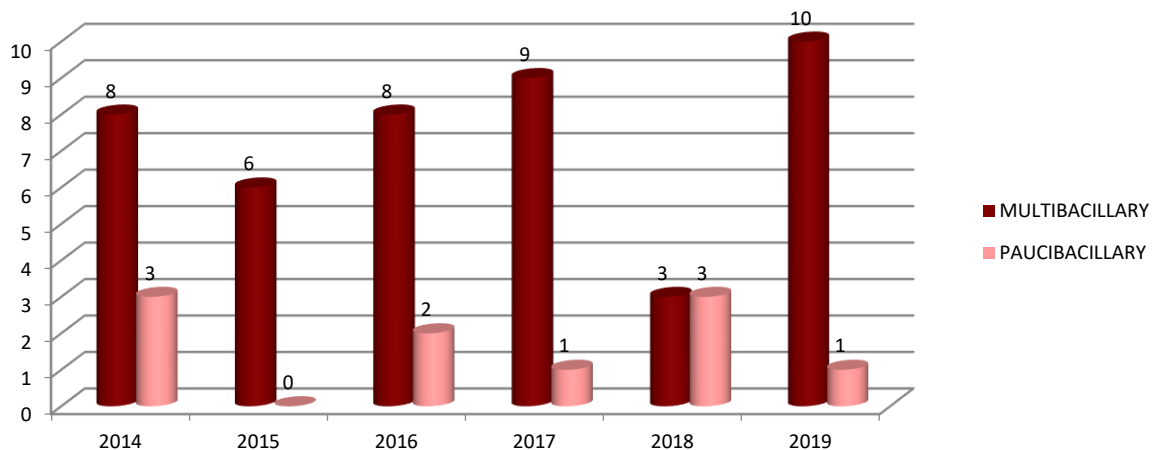
Pada tahun 2019, sejumlah sebelas (11) kes kusta telah dilaporkan di JKWPKL&P berbanding Lapan (8) kes pada tahun 2018. Sejak tahun 2014 sehingga tahun 2019, bilangan kes kusta yang dilaporkan di JKWPKL&P adalah di antara tujuh (7) hingga 12 kes setiap tahun. Rajah 2.15 menunjukkan bilangan kes kusta paling tinggi di laporkan di daerah Kepong pada tahun 2014, 2017 dan 2018.

BIL KES KUSTA 2014 - 2019

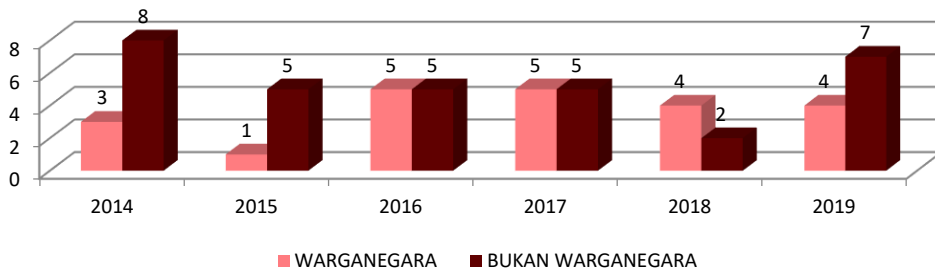
Rajah 3.19: Bilangan Kes Kusta mengikut Pejabat Kesihatan, WPKL & Putrajaya, 2014 – 2019

Secara umum, untuk tujuan rawatan penyakit kusta dibahagikan kepada paucibacillary atau multibacillary. **Rajah 3.20** menunjukkan bahawa majority kes kusta yang dilaporkan sejak tahun 2014 adalah jenis multibacillary.

Rajah 3.20: Bilangan Kes Kusta Mengikut Sub Diagnosis Di WPKL & Putrajaya, 2014 – 2019

Majoriti kes yang dilaporkan pada tahun 2019 adalah di kalangan bukan warganegara. Jesteru itu, kumulatif kes yang dilaporkan sejak tahun 2014 sehingga tahun 2019 adalah tinggi di kalangan bukan warganegara iaitu 32 kes di kalangan bukan warganegara dibandingkan dengan 22 kes di kalangan warganegara (**Rajah 3.21**).

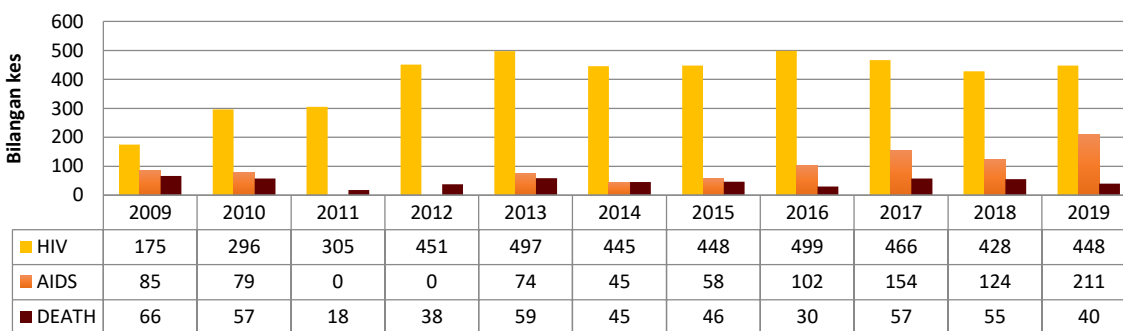
Rajah 3.21: Bilangan Kes Kusta Mengikut Warganegara, WPKL & Putrajaya, 2014- 2019

3.2.3 Unit HIV & STI

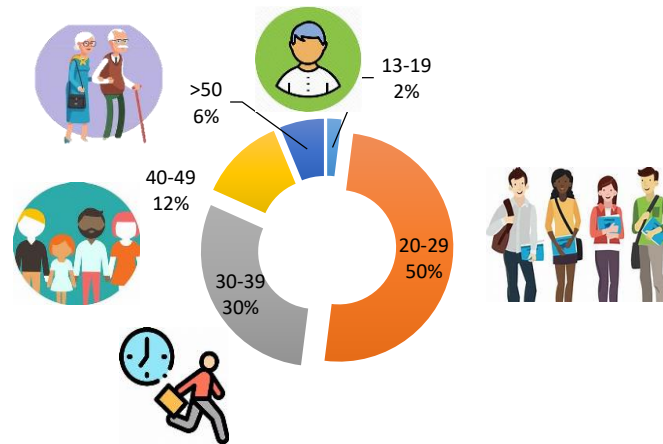
Epidemiologi HIV

Pada tahun 2019, sebanyak 428 kes baru HIV dicatatkan di WPKL & Putrajaya, peningkatan kes sebanyak 4.7% berbanding tahun 2018. Sebanyak 211 kes AIDS dilaporkan pada 2019, peningkatan sebanyak 70% berbanding tahun sebelumnya. Kematian HIV pula mencatatkan sejumlah 40 orang pada 2019 (Rajah 3.22). Golongan umur yang tertinggi bagi kes HIV baru adalah di kalangan 20-29 tahun (50% kes HIV baru), diikuti umur 30-39 (30%) (Rajah 3.23). Majoriti jangkitan HIV adalah melalui jangkitan seksual (*men who have sex with men*, heteroseksual dan biseksual) iaitu sebanyak 97% berbanding cara jangkitan lain (Rajah 3.24).

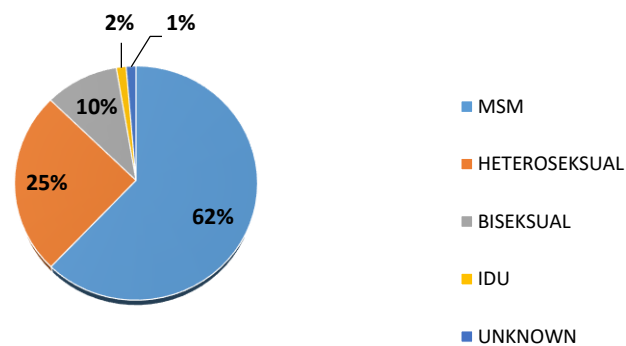
BILANGAN KES BARU HIV, AIDS DAN KEMATIAN HIV, 2019-2019

Rajah 3.22: Bilangan Kes Baru HIV, AIDS dan Kematian HIV dari 2009-2019

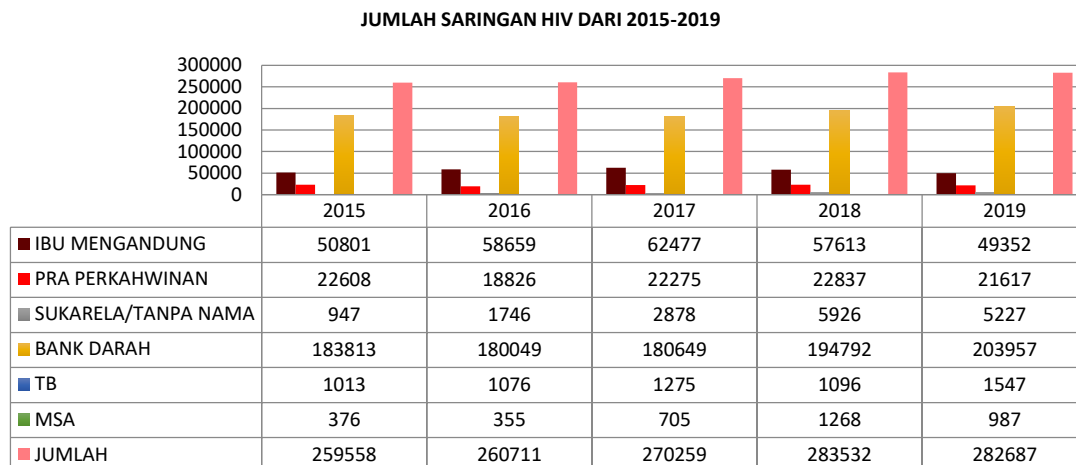
Rajah 3.23: Taburan Kes Baru HIV Mengikut Kumpulan Umur, 2019

Rajah 3.24: Taburan Kes Baru HIV Mengikut Cara Jangkitan, 2019

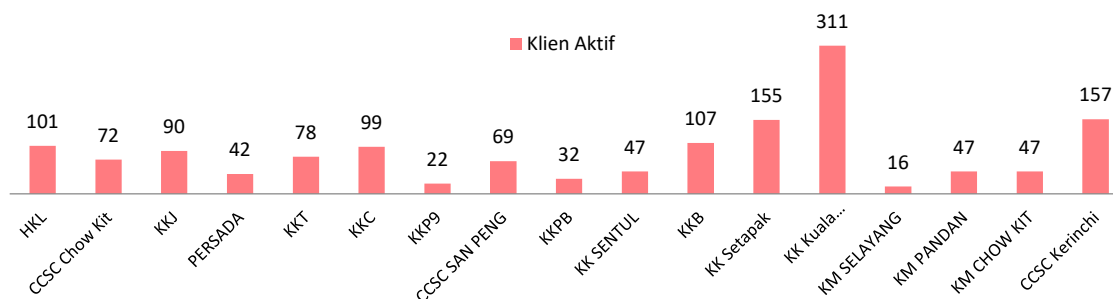
Program Saringan

Secara keseluruhannya, sebanyak 282,687 saringan HIV dilakukan pada 2019 meliputi saringan ibu mengandung, pra-perkahwinan, sukarela, tanpa nama, TB, bank darah dan *modified syndromic approach* (MSA) (Rajah 3.25). Daripada jumlah ini, sebanyak 668 (0.24%) saringan HIV adalah reaktif.

Rajah 3.25: Jumlah Saringan HIV Yang Dijalankan Dari Tahun 2015-2019

Harm Reduction

Rajah 3.26: Bilangan Klien Aktif Bagi Program Methadone Mengikut Fasiliti Kesihatan

Secara keseluruhannya, terdapat 6,572 klien yang berdaftar bagi program methadone di Kuala Lumpur & Putrajaya, namun hanya seramai 1,492 (22.7%) daripada mereka yang masih aktif (Rajah 3.26). Daripada jumlah tersebut, 87 orang (5.8%) klien methadone adalah HIV positif, dan sebanyak 88.5% daripada mereka sudahpun menerima rawatan antiretroviral.

Prevention of Mother to Child Transmission (PMTCT) Programme

Bagi program PMTCT, seramai 17 kes HIV positif dicatatkan dalam kalangan ibu mengandung pada tahun 2019, namun tiada bayi yang dijangkiti HIV melalui transmisi vertikal (Jadual 3.8). Bagi kes ibu yang dijangkiti sifilis, seramai tujuh (7) kes dikesan dan terdapat dua (2) *probable* kes *congenital syphilis* direkodkan pada tahun 2019 (Jadual 3.9).

Jadual 3.8: Pencapaian Program PMTCT HIV, JKWPKL&P 2015-2019

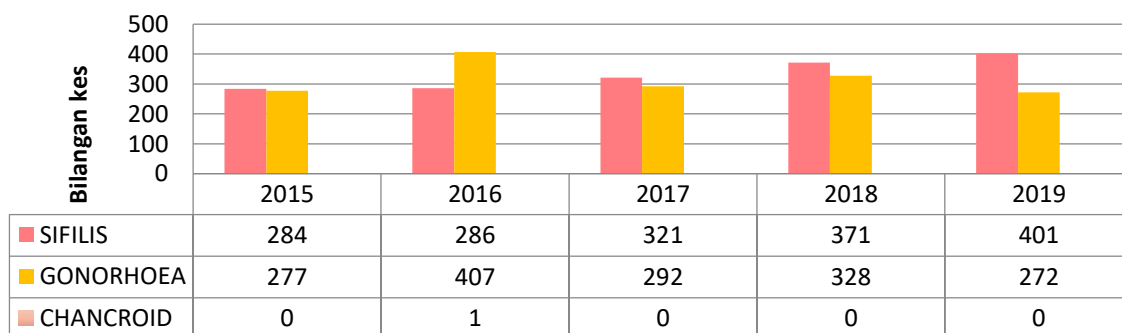
	2015	2016	2017	2018	2019
IBU POSITIF HIV	14	16	18	12	17
WARGANEGARA	8	5	12	7	11
BUKAN WARGANEGARA	6	11	6	5	6
BAYI POSITIF HIV	0	0	0	0	0
VERTICAL RATE (%)	0	0	0	0	0
VERTICAL RATE/C100,000LB	3.49	0	0	0	0

Jadual 3.9: Pencapaian program PMTCT Sifilis, JKWPKL&P 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
IBU TPHA POSITIF	10	8	11	12	7
WARGANEGARA	5	7	8	11	7
BUKAN WARGANEGARA	5	1	3	1	0
CONGENITAL SYPHILIS	0	2	0	0	2
KELAHIRAN HIDUP	30164	25472	41882	41818	40557
CONGENITAL SYPHILIS/ 100,000LB	0	7.85	0	0	4.93

Sexually Transmitted Infections (STI)

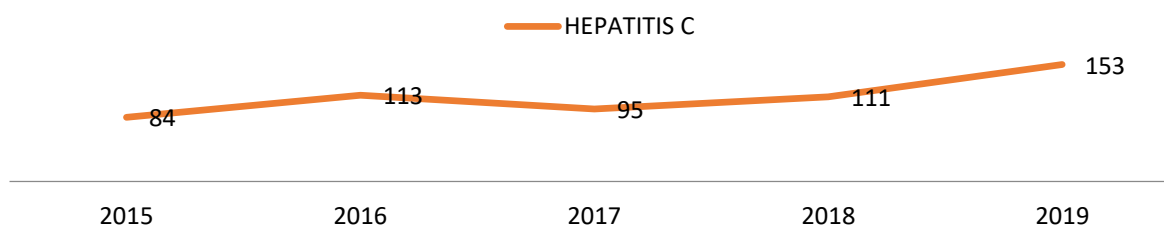
Terdapat pertambahan kes STI pada tahun 2019, iaitu sebanyak 7.4% berbanding tahun sebelumnya. Kes sifilis telah menunjukkan peningkatan kes sejak dari tahun 2016 sehingga 2019 (Rajah 3.27).

Rajah 3.27: Bilangan kes STI dari tahun 2015 – 2019

Hepatitis C

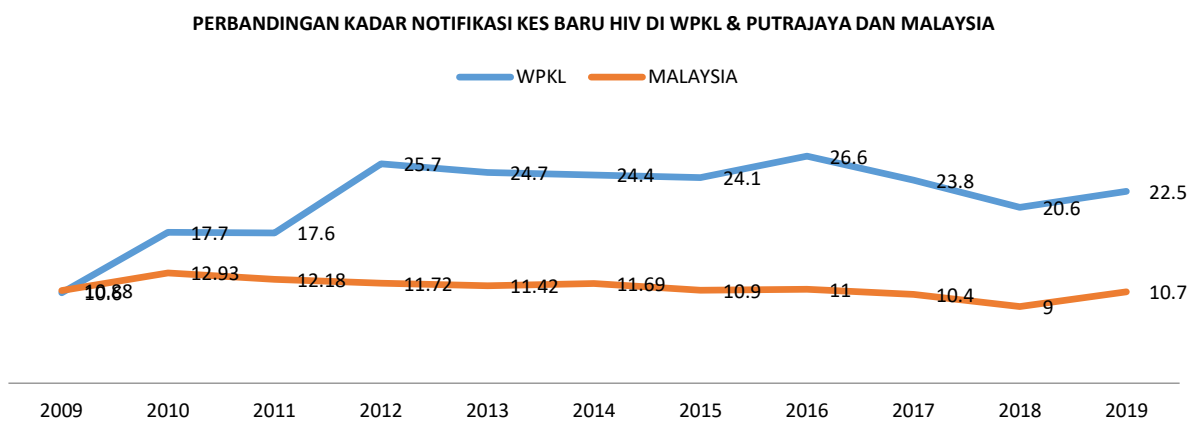
Bagi kes hepatitis C, terdapat peningkatan kes sebanyak 27% berbanding tahun 2018 (Rajah 3.28) berikutan pelaksanaan ujian saringan Hepatitis C di klinik kesihatan terpilih di Kuala Lumpur dan Putrajaya pada tahun 2019, iaitu Klinik Kesihatan Kuala Lumpur, Klinik Kesihatan Setapak, Klinik Kesihatan Jinjang, Klinik Kesihatan Cheras dan Klinik Kesihatan Presint 9.

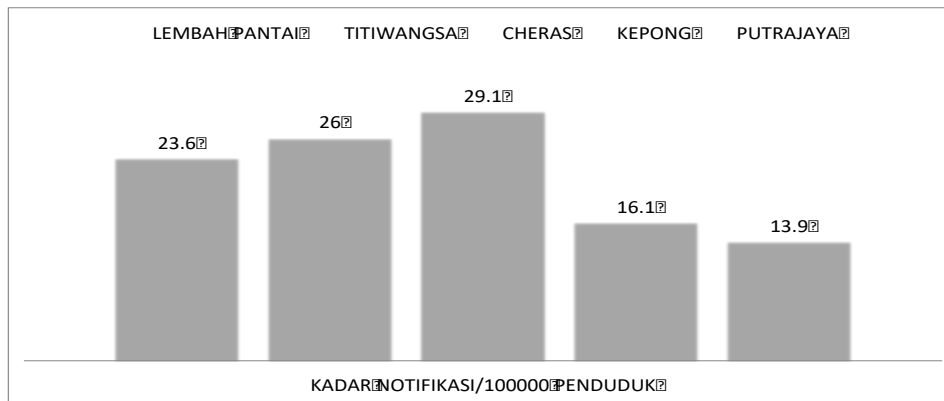
Rajah 3.28: Bilangan kes Hepatitis C dari tahun 2015 – 2019

Key Performance Index (KPI)

Pencapaian Kadar Notifikasi Kes Baru HIV yang merupakan indikator KPI Pengarah Kesihatan Negeri bagi tahun 2019 dengan sasaran <10.5 per 100,000 penduduk adalah 22.5 per 100,000 penduduk (Rajah 3.29). Faktor penyumbang utama kepada ketidakcapaian ini disebabkan oleh peningkatan kes melalui transmisi seksual.

Rajah 3.29: Perbandingan Pencapaian KPI bagi WPKL & P dan Malaysia dari 2009 – 2019

Rajah 3.30: Pencapaian KPI Bagi Setiap Daerah Bagi Tahun 2019

Di peringkat daerah pula, kesemua daerah mencatatkan pencapaian melebihi 10.5 per 100,000 penduduk. Daerah Cheras mencatatkan kadar notifikasi kes baru HIV yang tertinggi iaitu 29.1 per 100,000 penduduk diikuti daerah Titiwangsa, Lembah Pantai, Kepong dan Putrajaya (Rajah 3.30).

Projek Khas Dan Penerbitan

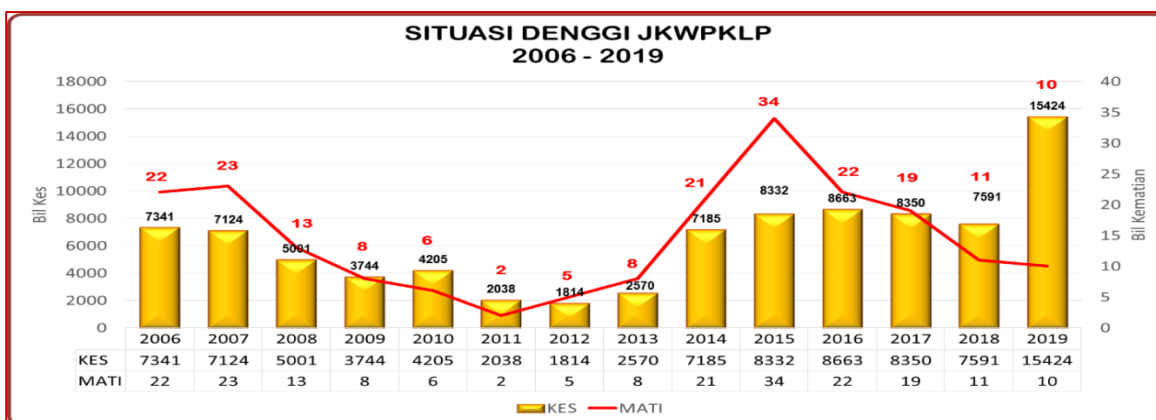
Projek Kuala Lumpur City Getting to Zero 2020 – Bandaraya Kuala Lumpur Ke Arah Sifar HIV 2020 (KLG TZ) telah dilancarkan pada bulan Disember 2015, di mana daerah Cheras menjadi daerah pertama yang melaksanakan projek ini. Pada tahun 2018, Projek KLG TZ diperluaskan ke daerah Titiwangsa. Setelah tiga tahun pelaksanaan, projek *KLGTZ* kini memasuki fasa kedua iaitu perluasan ke seluruh WPKL pada tahun 2019 dan dikenali sebagai “*KLGTZ 2.0*”. Buku Pelan Tindakan Projek Bandaraya Kuala Lumpur Menuju Sifar HIV 2.0 telah diterbitkan pada tahun 2019. Buku ini adalah untuk memudahkan semua agensi dan NGO yang terlibat melaksanakan program yang berkaitan.

3.3 CAWANGAN PENYAKIT BAWAAN VEKTOR (CPBV)

CPBV bertanggungjawab untuk memastikan kadar kes dan wabak denggi dapat dikurangkan termasuk kematian denggi. Penyakit bawaan vektor lain yang perlu dilaksanakan pencegahan merangkumi Malaria, Chikungunya, Tifus, *Plague*, *Yellow Fever* dan *Japanese Encephalitis* agar tidak menjadi masalah kesihatan awam di Kuala Lumpur dan Putrajaya.

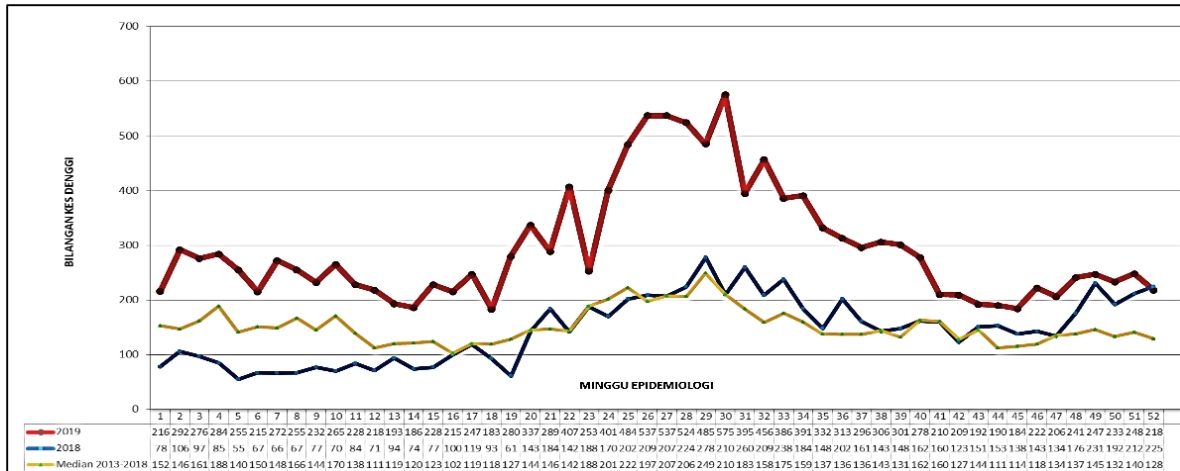
3.3.1 Denggi

Tahun 2019 telah mencatatkan kumulatif kes denggi tertinggi dalam sejarah WPKL & Putrajaya. Peningkatan yang sangat ketara ini bermula pada penghujung 2018 dan situasi yang sama turut berlaku di hampir semua negeri di Malaysia termasuklah di negara jiran seperti Singapura, Filipina, Kemboja, Vietnam, Laos, Thailand dan Indonesia. Kes denggi yang dilaporkan pada tahun 2019 di WPKL&P menunjukkan peningkatan 2 kali ganda berbanding tahun 2018. Sejumlah 15,424 kes dengan 10 kematian telah dilaporkan berbanding 7,591 kes pada tahun sebelumnya iaitu peningkatan sebanyak 7,833 kes (103.1%). Pejabat Kesihatan (PK) yang melaporkan kes tertinggi adalah PK Titiwangsa dengan 4,602 kes (29.8%) diikuti dengan PK Kepong 4,165 kes (27%), PK Lembah Pantai 3,244 kes (21%), PK Cheras 2,418 kes (15.6%), dan PK Putrajaya 1068 kes (6.9%). Kadar insiden kes Denggi di WPKL&P pada tahun 2019 adalah 722 per 100,000 penduduk dengan kadar kes kematian 0.06% ([Rajah 3.31](#) dan [Rajah 3.32](#)).

Sumber: Data KKM dan JKWPKL&P

Rajah 3.31 Trend Kes dan Kematian Denggi di WPKL & P, 2006-2019

Sumber: Data KKM dan JKWPKL&P

Rajah 3.32: Tren Kes Denggi Yang Dilaporkan Mengikut Minggu Epid di WPKL&P, Tahun 2019 Berbanding 2018 dan Median 5 Tahun

Jumlah kematian kes denggi yang dilaporkan pada tahun 2019 adalah sebanyak 10 kes, menurun 1 kes (9.09%) berbanding 11 kematian pada tahun sebelumnya. PK Kepong dan PK Titiwangsa merekodkan jumlah kematian tertinggi dengan masing-masing 3 kematian diikuti PK Putrajaya dan PK Lembah Pantai (2 kematian). Perbandingan kumulatif kes denggi WPKL&P mengikut pejabat kesihatan bagi 2018 dan 2019 adalah seperti di [Jadual 3.10](#).

Jadual 3.10: Perbandingan Kes dan Kematian Denggi Mengikut Pejabat Kesihatan di WPKL&P, 2018 dan 2019

Bil	Pejabat Kesihatan	Jumlah terkumpul kes denggi sehingga minggu epid 52		Perbandingan kenaikan/ Penurunan kes pada tahun 2018 dan 2019
		2018	2019	
1	Cheras	1,759 (4)	2,418 (0)	+37.4%
2	Kepong	1,418 (1)	3,244 (2)	+128.7%
3	Lembah Pantai	1,893 (2)	4,165 (3)	+118.8%
4	Titiwangsa	2,068 (4)	4,602 (3)	+120.0%
5	Putrajaya	453 (0)	1,068 (2)	+135.7%
Kuala Lumpur & Putrajaya		7,591 (11)	15,424 (10)	+103.1%

Nota: () Bilangan Kematian. Sumber: Sistem edengueV2

Sebanyak 2,410 wabak denggi dilaporkan di WPKL&P sepanjang tahun 2019, meningkat 1,262 wabak (109.9%) berbanding dengan tahun sebelumnya iaitu 1,148 wabak. Daripada jumlah tersebut, 272 wabak merupakan wabak tak terkawal (WTK) dan 177 wabak telah menjadi lokaliti Hotspot. PK Titiwangsa (743 wabak) telah melaporkan wabak tertinggi, diikuti PK Kepong (611 wabak), PK Lembah Pantai (522 wabak), PK Cheras (385 wabak) dan PKD Putrajaya (149 wabak) (Jadual 3.11).

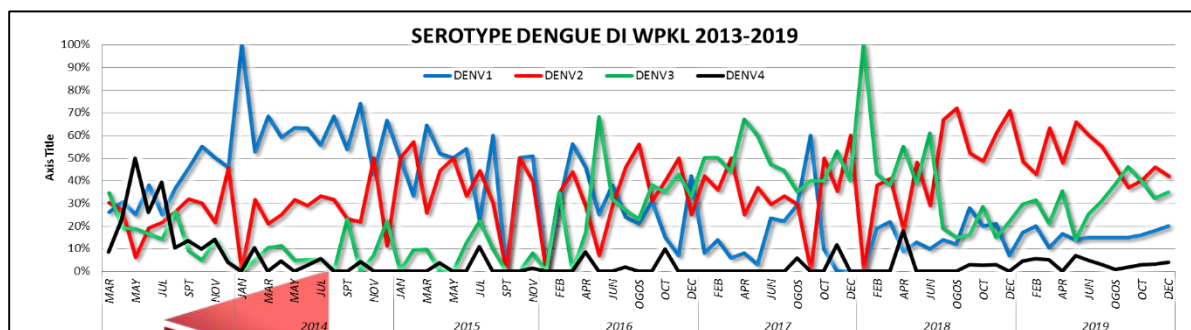
Jadual 3.11: Bilangan Wabak Denggi Mengikut Pejabat Kesihatan di WPKL&P, 2019

Bil.	Pejabat Kesihatan	Wabak		Kumulatif Wabak
		Wabak Terkawal	Wabak Tidak Terkawal	
1	Cheras	311	74 (43)	385 (43)
2	Kepong	465	57 (32)	522 (32)
3	Lembah Pantai	533	78 (49)	611 (49)
4	Titiwangsa	705	38 (34)	743 (34)
5	Putrajaya	124	25 (19)	149 (19)
	JUMLAH	2,138	272 (177)	2,410 (177)

Nota: () Bilangan lokaliti hotspot. Sumber: Sistem edengueV2

Analisis Virologi

Untuk tahun 2019, sebanyak 496 sampel yang diuji di Makmal Kesihatan Awam Kebangsaan (MKAK) dan Institut Penyelidikan Perubatan (IMR) menunjukkan keputusan serotaip positif di mana 99 sampel (19.9%) positif DEN-1, 210 sampel (42.3%) positif DEN-2, 170 sampel (34.3%) positif DEN-3 dan 17 sampel (3.4%) positif DEN 4 (Rajah 3.33). Serotaip dominan adalah DEN-2, diikuti oleh DEN-3.

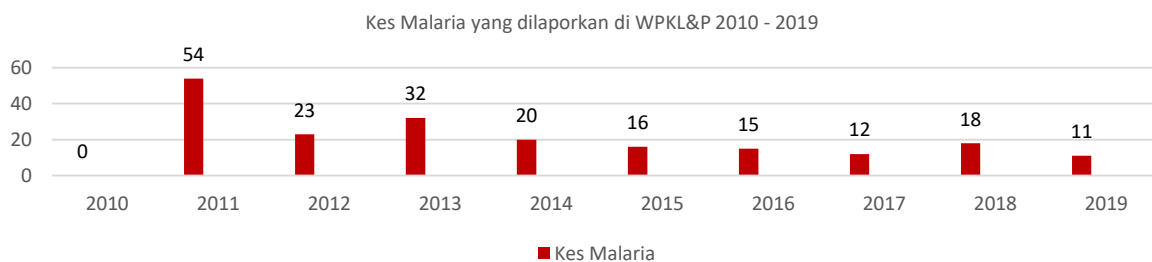

Sumber: Makmal Kesihatan Awam Kebangsaan (MKAK)

Rajah 3.33: Serotaip Denggi di WPKL&P, 2013-2019

3.3.2 Malaria

Pada tahun 2019, sebanyak 11 kes malaria telah dilaporkan di WPKL&P, penurunan sebanyak 7 kes (38.8 %) berbanding tahun 2018 (18 kes). Kesemua kes merupakan jangkitan import dari luar negara. Bilangan kes malaria tertinggi dilaporkan di PK Titiwangsa (5 kes), diikuti PK Kepong (3 kes), PK Cheras (2 kes) dan PK Lembah Pantai (1 kes). Tiada kematian malaria dilaporkan di WPKL&P untuk tahun 2019 (Rajah 3.4). Daripada 11 kes import malaria yang dilaporkan, 9 kes melibatkan warga asing iaitu warganegara Pakistan (3 kes), Nigeria (1 kes), Sudan (1 kes), Uganda (1 kes), Tanzania (1 kes), Australia (1 kes), dan Algeria (1 kes). 2 kes warganegara Malaysia pula bekerja di luar negara, iaitu 1 dari Papua, Indonesia dan 1 dari Afrika. Pecahan mengikut spesies menunjukkan jangkitan Plasmodium falciparum merupakan spesies parasit tertinggi iaitu sebanyak 6 kes diikuti Plasmodium vivax 5 kes. Tiada kes zoonotik malaria dicatatkan.

Sumber: Vekpro JKWPKL&P

Rajah 3.34: Kes Malaria di WPKL&P, 2010-2019

- **Filariasis Limfatik:** Tiada kes dilaporkan di WPKL&P pada tahun 2019.
- **Tifus:** Tiada kes dilaporkan di WPKL&P pada tahun 2019.
- **Japanese Encephalitis (JE):** Tiada kes dilaporkan di WPKL&P pada tahun 2019.
- **Chikungunya:** Tiada kes dilaporkan di WPKL&P pada tahun 2019.
- **Zika:** Tiada kes dilaporkan di WPKL&P pada tahun 2019.

3.3.3 Kawalan Denggi

Aktiviti kawalan denggi dijalankan secara berjadual dan berterusan. Sepanjang tahun 2019, prestasi pencapaian aktiviti kawalan vektor adalah baik. Jadual 3.12 menunjukkan pencapaian aktiviti kawalan pembiakan nyamuk Aedes bagi tahun berturut-turut

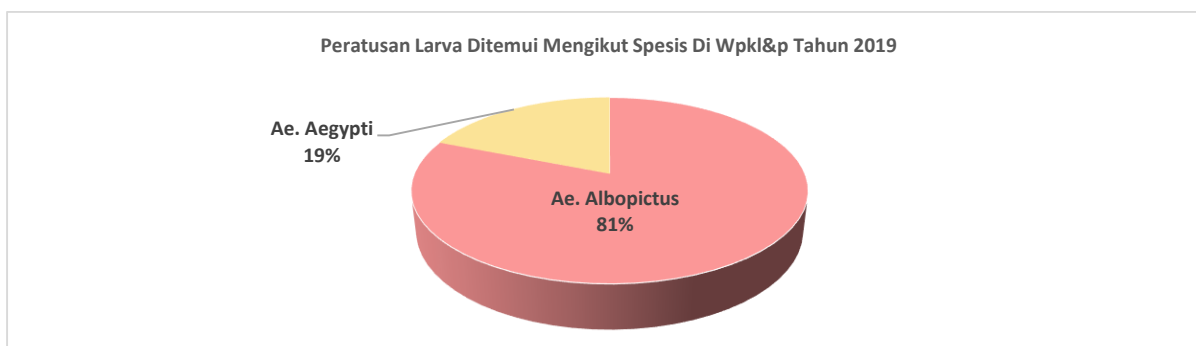
Pencapaian bilangan premis diperiksa bagi tahun 2019 adalah sebanyak 518,643 premis, meningkat 74% berbanding 297,717 premis pada tahun 2018. Sejumlah 1,086,826 premis disemur kabus, meningkat 84% berbanding 590,491 premis pada tahun 2018. Selain itu, sejumlah 181,017 premis telah dibubuh Abate atau dilaksanakan *larvaciding*, meningkat 5% berbanding 171,680 premis pada tahun 2018.

Jadual 3.12: Pencapaian Aktiviti Kawalan Cawangan Penyakit Bawaan Vektor, JKWPKL&P, 2018 dan 2019

Aktiviti Kawalan Denggi	2018	2019
Bil. Premis Diperiksa	297,717	518,643
Bil. Premis Disemur Kabus	590,491	1,086,826
Bil. Premis Dibubuh/semur <i>larvaciding</i>	171,680	181,017

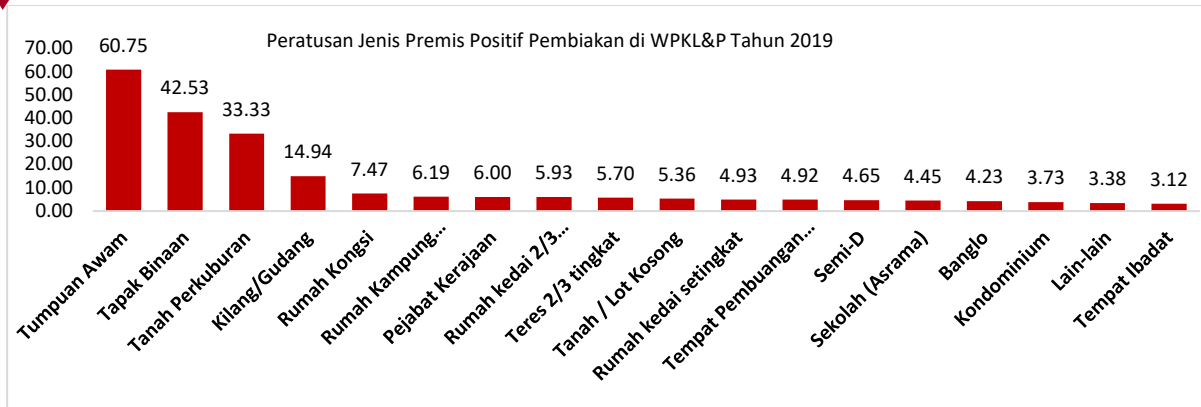
Sumber: Sistem *edengueV2*

Berdasarkan penemuan semasa aktiviti penghapusan tempat pembiakan dan siasatan entomologi dijalankan, 81% spesies larva yang ditemui adalah *Aedes albopictus* berbanding 19% *Aedes aegypti* (Rajah 3.35). Jenis premis yang paling kerap ditemui pembiakan pula adalah dalam kategori tumpuan awam sebanyak 60.7%, diikuti tapak binaan (42.5%), tanah perkuburan (33.3%), kilang/ gudang (14.9%) dan rumah kongsi (7.4%) (Rajah 3.36). Jenis pembiakan yang utama yang utama pada tahun 2019 adalah bekas plastik (17.8%), tangki air (11.6%), air terjun hiasan (10.9%), tangki septic (10.3%) dan kanvas (9%) di mana peratusan positif pembiakan pemeriksaan bekas-bekas ini adalah tinggi berbanding bekas-bekas lain yang diperiksa (Rajah 3.37).

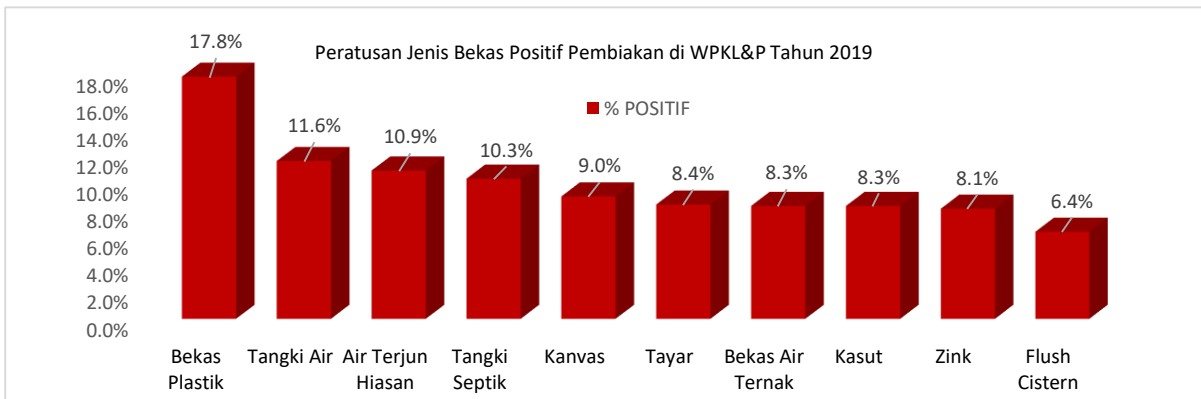
Sumber: Sistem *edengueV2*

Rajah 3.35: Peratusan *Aedes albopictus* Dan *Aedes aegypti* Di WPKL&P, 2019

Sumber: Sistem edengueV2, *Reten Penguatkuasaan APSP 1975

Rajah 3.36: Jenis Premis Dengan Pembiakan Aedes di WPKL&P, 2019

Sumber: Sistem edengueV2, *Reten Penguatkuasaan APSP 1975

Rajah 3.37: Jenis Bekas Pembiakan Dan Peratusan Berdasarkan Bekas Positif Di WPKL&P, 2019

3.3.4 Unit Entomologi Dan Pest

Aktiviti Entomologi dan Pest

Sepanjang tahun 2019, sejumlah 393 aktiviti Penyiasatan Entomologi [*Entomology Investigation (EI)*]; 300 dan Penilaian Risiko Entomologi [*Entomology Risk Assessment (ERA)*]; 93 telah dijalankan bagi menentukan kehadiran dan intensiti vektor dan pest. Objektif aktiviti adalah untuk mengenalpasti tahap risiko entomologi dan pest di lokality yang dijalankan siasatan atau penilaian risiko serta memberikan cadangan penambahbaikan untuk aktiviti yang sepatutnya dijalankan oleh pihak yang terlibat. Aktiviti kajian entomologi juga dijalankan meliputi pemasangan ovitrap sentinel, ovitrap 48 jam dan MyMat; 25 aktiviti. Turut dijalankan adalah aktiviti pengesanan virus denggi

dalam nyamuk (VDIM); 5. Pembahagian aktiviti yang dijalankan mengikut kategori adalah seperti **Jadual 3.13**.

Jadual 3.13 Bilangan Aktiviti Entomologi Dan Pest Meliputi Entomology Investigation (EI), Entomology Risk Assessment (ERA), Kajian Entomologi Dan Aduan, JKWPKL&P, 2019

Daerah	EI				Jum EI	Jum ERA	Jum EI & ERA	Kajian Entomologi			
	Mati	Hotspot	Wabak (WTK & WT)	Aduan Pest				Ovitrap	VDIM	Bio-assay	IR
Titiwangsa	3	39	21	5	68	20	88	9	2	0	0
Cheras	0	48	17	1	66	15	81	8	1	1	1
Lembah Pantai	2	32	16	8	58	29	87	6	0	0	0
Kepong	3	54	11	0	68	15	83	2	1	0	0
Putrajaya	2	21	17	0	40	14	54	0	1	0	0
WPKL&P	10	194	82	14	300	93	393	25	5	1	1

Operasi Pelepasan Telur Nyamuk *Aedes Aegypti* Berwolbachia

WPKL telah terpilih sebagai perintis kepada pelaksanaan Operasi Pelepasan Telur Nyamuk *Aedes aegypti* berWolbachia bagi Fasa 1 bersama dengan negeri Selangor. Sebanyak tiga (3) lokaliti terlibat iaitu di Pangsapuri Sri Penara dan PPR Desa Tun Razak di bawah PKD Cheras serta Apartmen Sri Rakyat di bawah PKD Lembah Pantai. Operasi ini melibatkan penglibatan daripada pelbagai pihak di peringkat Jabatan Kesihatan Negeri, PKD dan juga peranan komuniti setempat. Operasi bermula pada 7 Julai 2019 dengan Majlis *Kick-Off* di Apartmen Sri Rakyat telah dirasmikan oleh Menteri Kesihatan, YB Datuk Seri Dr. Dzulkefly Ahmad.

Operasi dijalankan dengan pemasangan *release container* (RC) bersama dengan telur *Aedes aegypti* berWolbachia mengikut batch (15 hari/batch). Penilaian operasi adalah berdasarkan kepada peratus penetasan telur (>90%), peratus kejayaan menjadi *Aedes* dewasa (>80%) dan peratus frekuensi Nyamuk berWolbachia (>80%) dua kali berturutan. Sehingga akhir tahun 2019, peratus frekuensi nyamuk berWolbachia terkini di Pangsapuri Sri Penara (67.76%), PPR Desa Tun Razak (24.03%) dan Apartmen Sri Rakyat (42.31%).

Perancangan bagi tiga (3) lokaliti baharu bagi Fasa 2 juga telah dijalankan dengan Penempatan Angkatan Tentera Desa Setia Wira, Apartmen Presint 14 Sub 7 dan Apartmen Presint 14 Sub 12 telah dipilih. Operasi pelepasan telur bagi ketiga-tiga lokaliti ini bermula pada Januari tahun 2020.

Demonstrasi penyediaan RC dengan telur
Aedes aegypti Berwolbachia

Serahan RC kepada penduduk

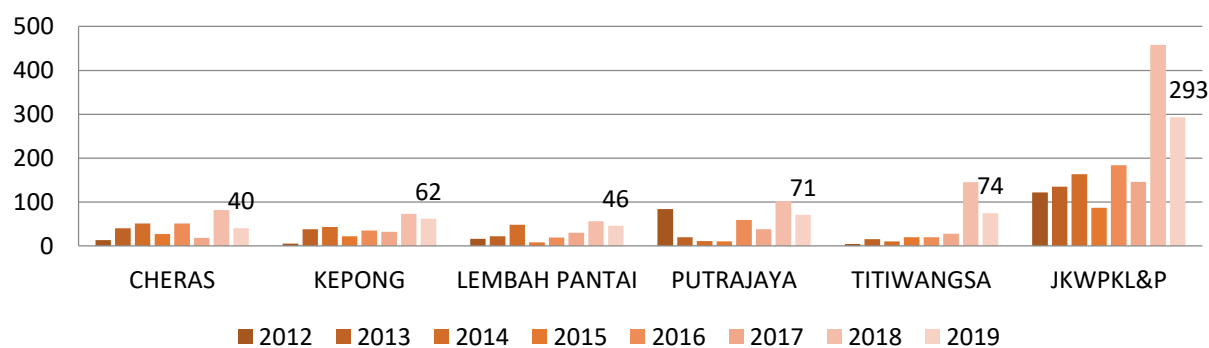
3.4 CAWANGAN SURVELAN

3.4.1 Wabak Penyakit Berjangkit

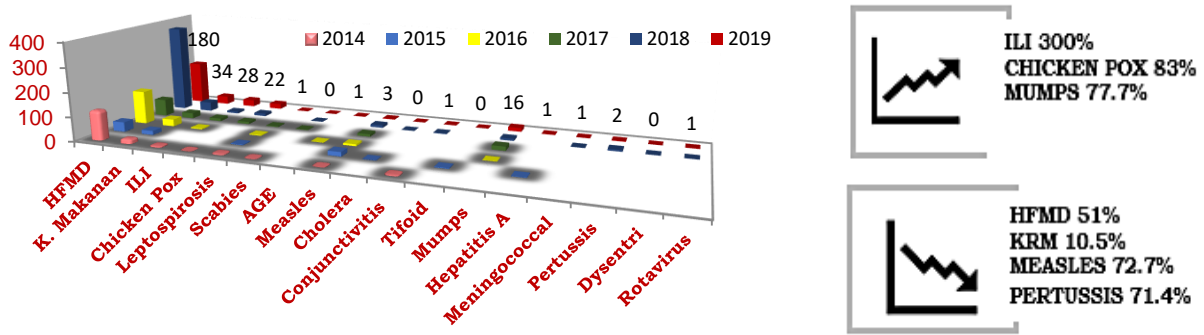
Jadual 3.14: Perbandingan Kumulatif Wabak Penyakit Berjangkit (Selain Denggi), WPKL&P, 2018-2019

PENYAKIT	KUMULATIF WABAK 2019	KUMULATIF WABAK 2018
HFMD	180	367
KERACUNAN MAKANAN	34	38
ILI/INFLUENZA/URTI	28	8
CHICKEN POX	22	12
MUMPS	16	9
MEASLES	3	11
PERTUSIS	2	7
NEONATAL TETANUS	2	0
CONJUNCTIVITIS	1	3
ROTAVIRUS	1	1
LEPTOSPIROSIS	1	0
MENINGOCOCCAL	1	1
AGE	1	0
HEPATITIS A	1	0
KOLERA	0	1
DISENTRI	0	1
SCABIES	0	1
JUMLAH	293	460

Sepanjang tahun 2019, selain daripada wabak Denggi, sebanyak 293 wabak penyakit berjangkit dilaporkan di WPKL & Putrajaya. PK Titiwangsa telah mencatatkan bilangan wabak terbanyak (74 wabak), diikuti oleh PKD Putrajaya (71 wabak), PK Kepong (62 wabak), PK Lembah Pantai (46 wabak) dan PK Cheras (40 wabak). Secara keseluruhan, jumlah wabak yang dilaporkan telah menurun sebanyak 167 wabak (36.3% penurunan) berbanding tahun 2018 (Jadual 3.14 dan Rajah 3.38).

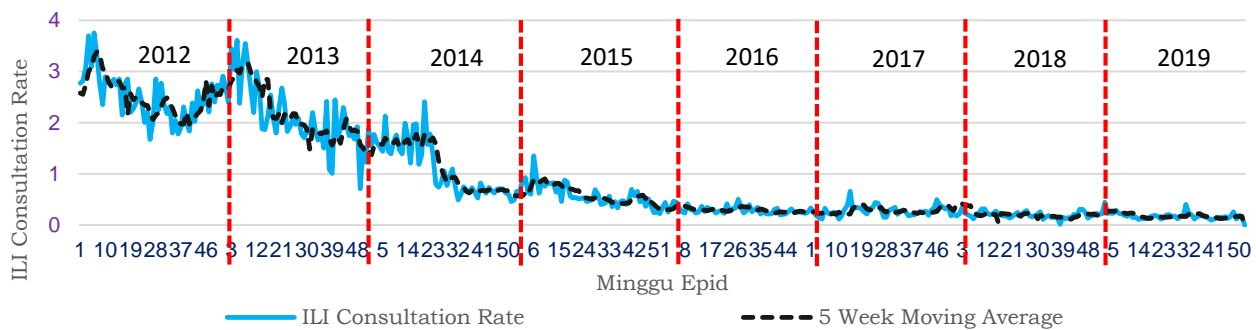
Rajah 3.38: Kejadian Wabak Penyakit Berjangkit (Selain Denggi) Mengikut Pejabat Kesihatan, WPKL&P, 2012-2019

Rajah 3.39: Kejadian Wabak Penyakit Berjangkit (Selain Denggi) di WPKL&P, 2012-2019

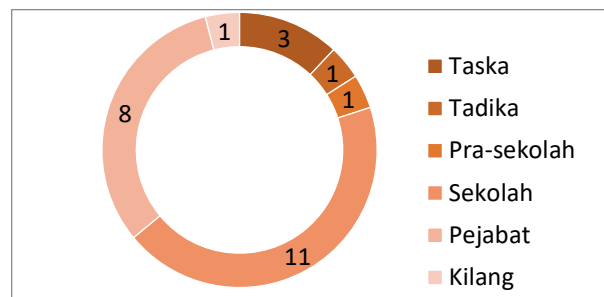
Influenza-like Illness(ILI) dan Severe Acute Respiratory Infection (SARI)

Kadar konsultasi ILI di klinik-klinik kesihatan di WPKL & Putrajaya pada tahun 2019 adalah antara 0.112 hingga 0.445. Tren ini didapati masih sama sejak tahun 2016 (Rajah 3.40).

Rajah 3.40: Kadar Konsultasi ILI, WPKL&P, 2012-2019

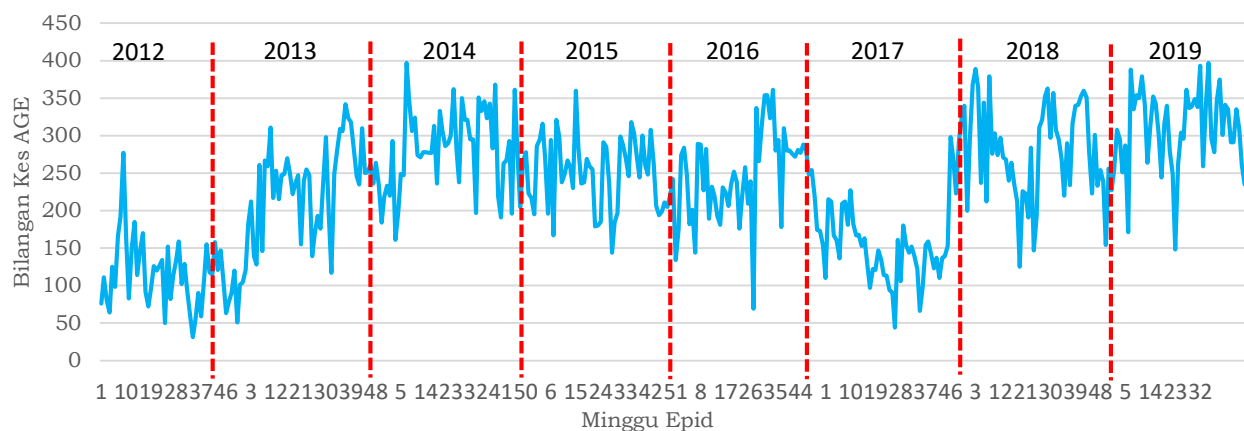
Walau bagaimanapun, pada tahun 2019, Kuala Lumpur dan Putrajaya telah melaporkan 28 wabak berkaitan *Influenza-like Illness* (ILI) iaitu peningkatan sebanyak 300% berbanding tahun 2018 dimana hanya 7 wabak ILI telah dilaporkan. (Rajah 3.41)

Rajah 3.41: Taburan Wabak ILI Mengikut Kategori Tempat Kejadian di WPKL&P

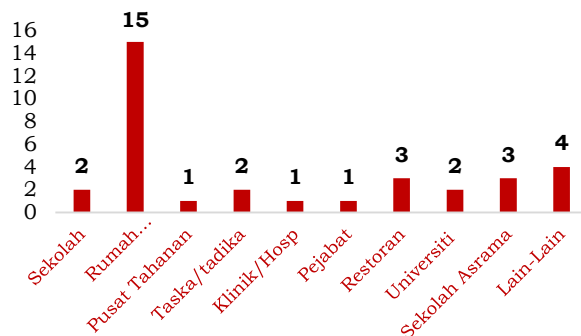
Gastroenteritis Akut (AGE)

Keseluruhannya, tren bilangan kes AGE adalah dilihat hampir sama berbanding tahun yang lalu (Rajah 3.42). Walaubagaimanapun, jumlah kumulatif kes AGE yang dilaporkan pada tahun 2019 adalah sebanyak 15,640 kes berbanding tahun 2018 dengan jumlah 14,456 kes iaitu peningkatan sebanyak 8%.

Rajah 3.42: Bilangan Kes Gastroenteritis Akut (AGE) yang dilaporkan di WPKL&P, 2012-2019

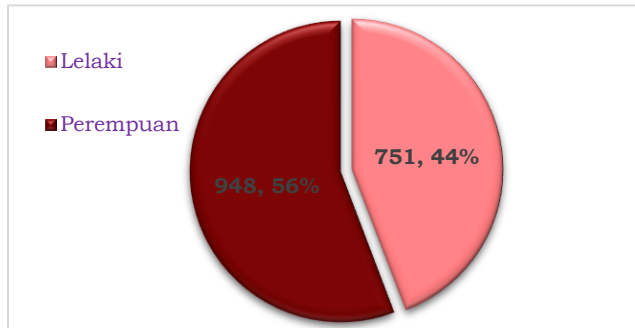
Namun, kejadian wabak keracunan makanan didapati menurun hampir 10.5% daripada 38 kejadian wabak pada 2018 kepada 34 kejadian wabak pada tahun 2019. (Rajah 3.43)

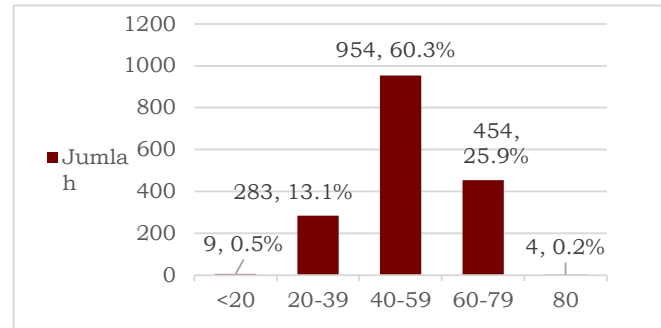
Rajah 3.43: Taburan Wabak Keracunan Makanan Mengikut Kategori Tempat Kejadian di WPKL&P Pada Tahun 2019

Pemeriksaan Kesehatan Bakal Haji

Pada tahun 2019, sejumlah 1,699 orang bakal jemaah haji yang berdaftar dengan Lembaga Tabung Haji Kuala Lumpur & Putrajaya telah menjalani pemeriksaan kesihatan di klinik kesihatan dan klinik swasta di sekitar WPKL&P.

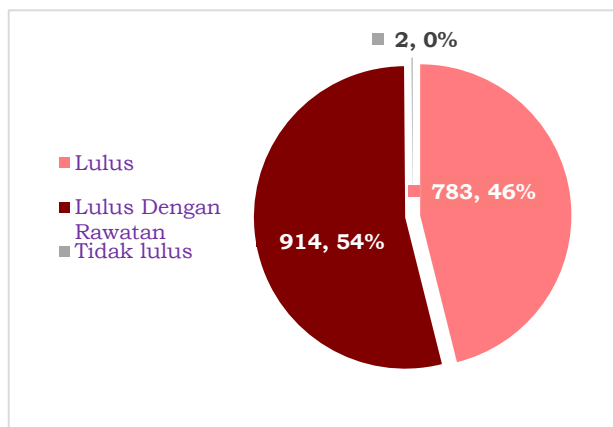

Rajah 3.44: Bakal Jemaah Haji Mengikut Jantina Tahun 1440H/2019M di WPKL&P

Rajah 3.45: Bakal Jemaah Mengikut Kumpulan Umur tahun 1440H/2019M di WPKL&P

Sebanyak 948 orang (56%) daripada bakal jemaah merupakan golongan perempuan (Rajah 3.44) dengan majoriti bakal jemaah keseluruhannya berumur dalam lingkungan 40 hingga 59 tahun (60%). (Rajah 3.45)

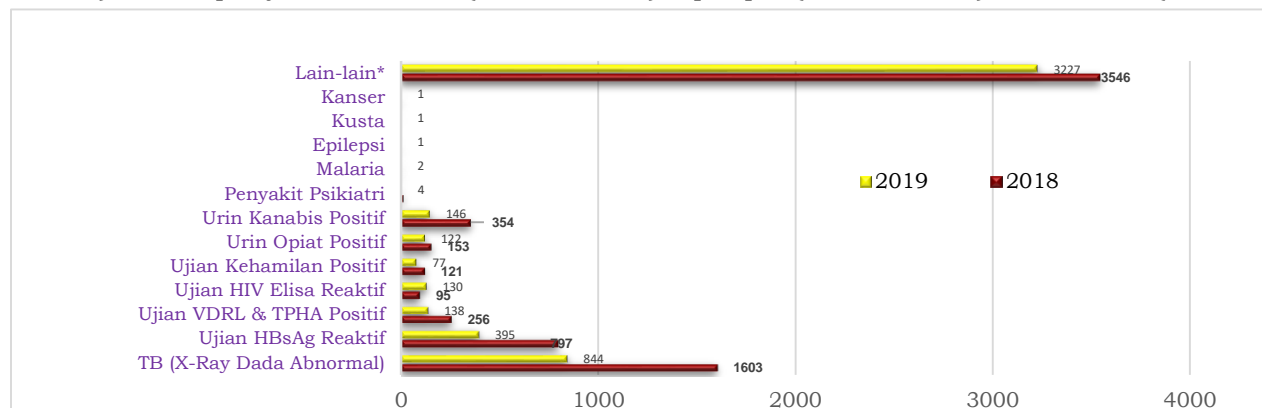
Daripada jumlah tersebut, 46% telah lulus pemeriksaan kesihatan dan 54% telah lulus dengan rawatan dan terdapat 2 bakal Jemaah yang tidak lulus pemeriksaan kesihatan pada tahun 1439H/2019M. (Rajah 3.46).

Rajah 3.46: Hasil Pemeriksaan Kesihatan Bakal Jemaah Haji Tahun 1440H/2019M di WPKL&P

3.4.2 Saringan Kesihatan Pekerja Asing (FOMEMA)

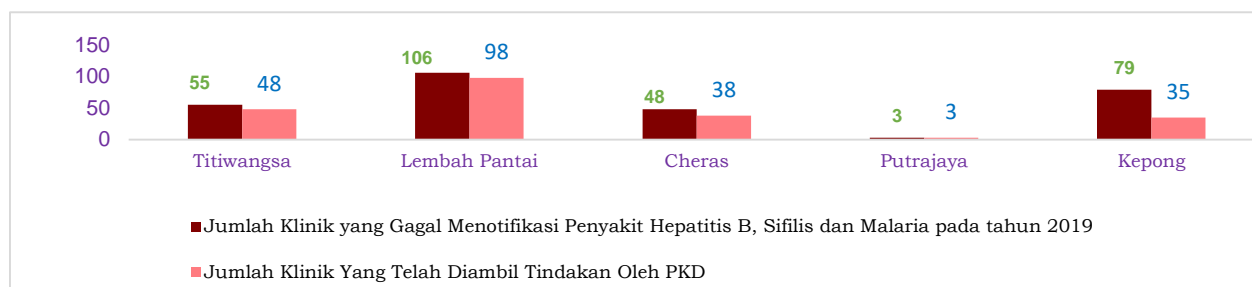
Pada tahun 2019, Tuberkulosis (penemuan X-ray dada yang tidak normal) adalah penyakit berjangkit yang paling banyak dikesan (844 kes, 55.9%) diikuti Hepatitis B (395 kes, 26.2%), Sifilis (138 kes, 9.2%), HIV (130 kes, 8.6%) dan Malaria (2 kes, 0.1%). Untuk penyakit tidak berjangkit, kategori lain-lain yang terdiri daripada penyakit Jantung,

penyakit Kencing Manis, Darah Tinggi dan Buah Pinggang adalah tertinggi (3227 kes, 99.8%) diikuti penyakit Psikiatri (4 kes, 0.12%), Epilepsi (1 kes, 0.03%) dan kanser (1 kes,

Rajah 3.47: Sebab-sebab 'Tidak Sesuai Bekerja Di Malaysia' di Kalangan Pekerja Asing WPKL&P, 2018-2019

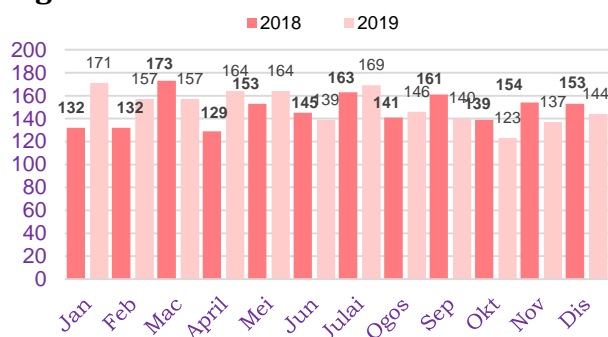
Pada tahun 2019, sebanyak 291 klinik yang telah didapati gagal menotifikasi penyakit Hep B, Sifilis, dan Malaria (Rajah 3.48).

Rajah 3.48: Jumlah Klinik yang Gagal Menotifikasi Penyakit Hepatitis B, Sifilis, Dan Malaria Serta Jumlah Klinik Yang Telah Diambil Tindakan oleh Pejabat Kesihatan Daerah (PKD)

Import dan Eksport Mayat, Tisu Manusia dan Organisma

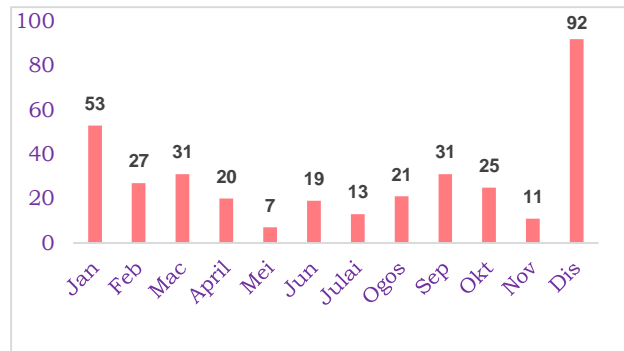
Pada tahun 2019, 1,811 permit import dan eksport mayat telah dikeluarkan daripada WPKL & Putrajaya dengan peningkatan sebanyak 1.3% berbanding 1,775 permit pada tahun 2018. Rajah 3.49 menunjukkan tren jumlah mayat yang diimport dan dieksport di

Rajah 3.49: Jumlah Mayat yang Diimport dan Dieksport, WPKL&P, 2018-2019

KL & Putrajaya pada tahun 2018 – 2019.

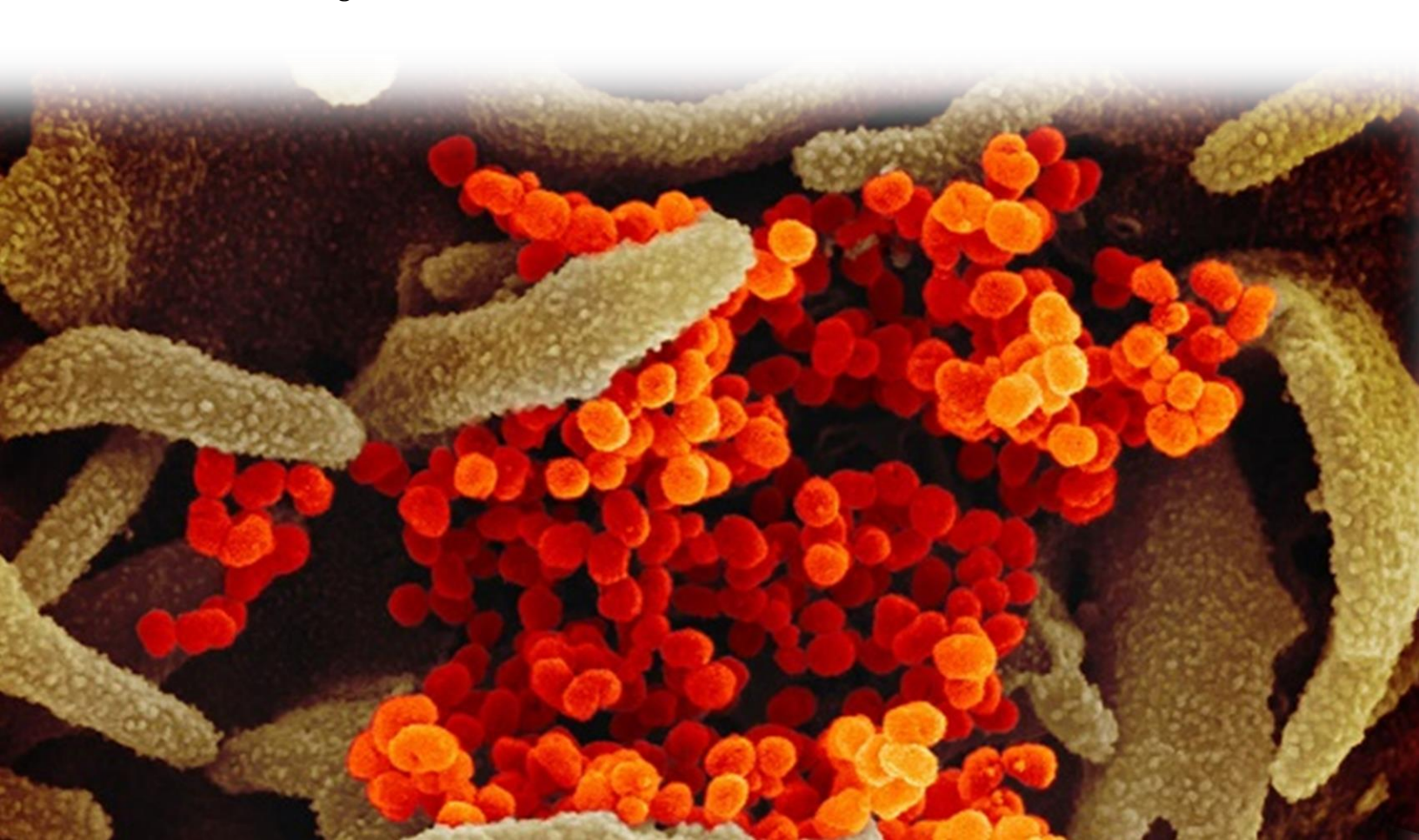
Pada tahun 2019, sebanyak 350 permit import dan eksport tisu, organisma dan bahan patogenik telah dikeluarkan pada tahun 2019 (Rajah 3.50).

Rajah 3.50: Jumlah Tisu, Organisma dan Bahan Patogenik yang Diimport dan Dieksport, WPKL&P, 2019

Pembentangan / Penerbitan

- i. Pembentangan poster bertajuk ‘An Overview of Outbreaks in KL & Putrajaya, 2018’ di 6th Asia Pacific Conference on Public Health, Pulau Pinang.
- ii. Pembentangan poster bertajuk “Review of Tuberculosis cases in Kuala Lumpur & Putrajaya Federal Territory, 2017-2018” di 6th Asia Pacific Conference on Public Health, Pulau Pinang

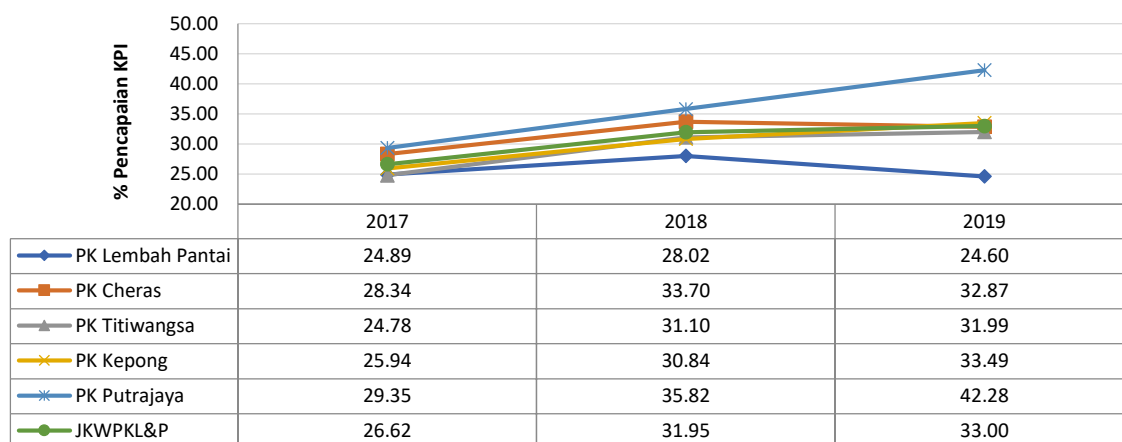
3.5 CAWANGAN KAWALAN PENYAKIT TIDAK BERJANGKIT (NCD)

Cawangan NCD bertanggungjawab menyelaras aktiviti berkaitan pencegahan dan kawalan penyakit tidak berjangkit iaitu Diabetes, Hipertensi, Kanser, Komuniti Sihat Perkasa Negara (KOSPEN), Kesihatan Mental, Penyalahgunaan Substans serta Keganasan dan Kecederaan.

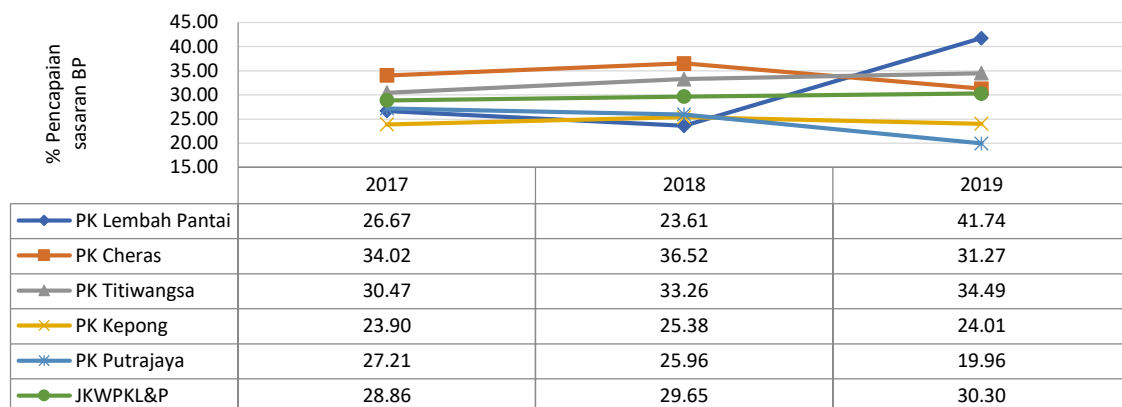
3.5.1 Pencegahan dan Kawalan Diabetes

Pada tahun 2019, jumlah pesakit diabetes yang menerima rawatan di klinik kesihatan di bawah seliaan JKWPKL&P adalah seramai 36,745 orang iaitu seramai 21,018 perempuan dan 15,727 lelaki. Seramai 24,701 klien telah menjalani saringan diabetes di klinik kesihatan dan seramai 4,295 (17.3%) orang telah didiagnos diabetes.

Pencapaian kawalan diabetes merupakan salah satu KPI yang dipantau di klinik kesihatan, dengan sasaran lebih daripada 30% pesakit diabetes di klinik kesihatan mencapai sasaran $HbA1c \leq 6.5\%$. Pada tahun 2019, JKWPKL&P telah berjaya mencapai sasaran dan pencapaian telah meningkat sebanyak 3.29%. Pencapaian KPI diabetes dan pencapaian tekanan darah yang mencapai sasaran $\leq 135/75$ mmHg di kalangan pesakit diabetes seperti di [Rajah 3.51](#) dan [Rajah 3.52](#).

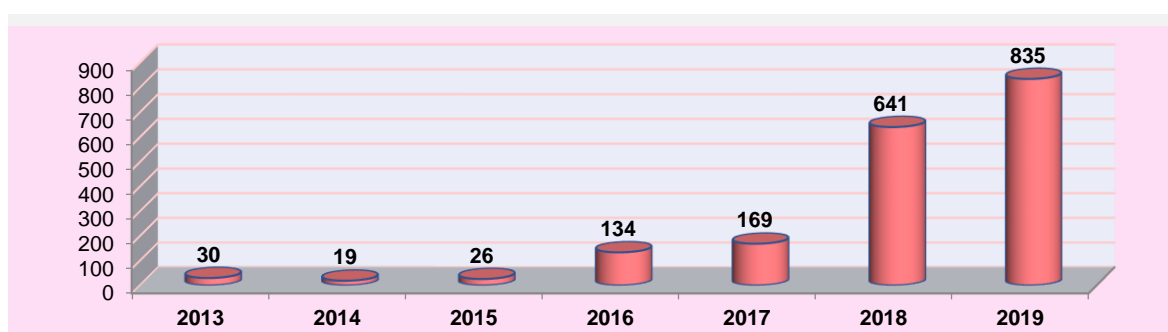
Rajah 3.51: Perbandingan Pencapaian KPI Diabetes ($HbA1c \leq 6.5$) Mengikut Pejabat Kesihatan, JKWPKL&P, 2017 – 2019

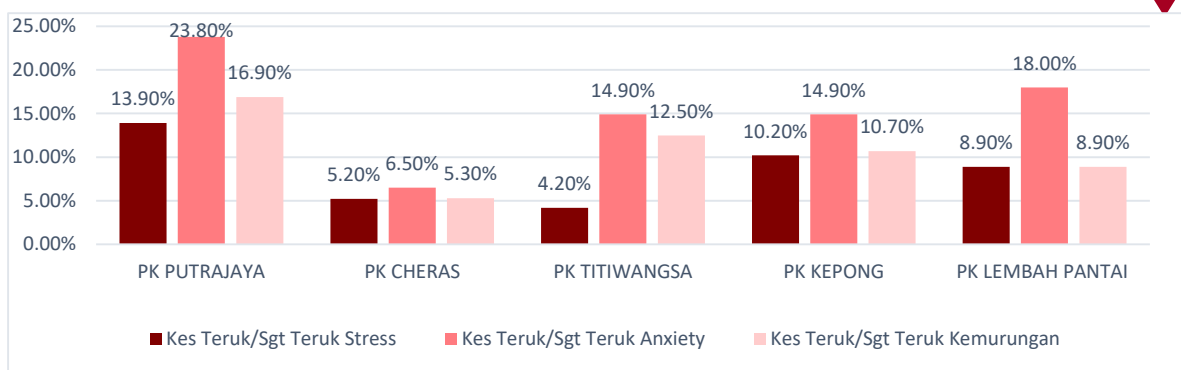
Rajah 3.52: Pbandingan Pencapaian Tekanan Darah $\leq 135/75$ mmHg Mengikut Pejabat Kesihatan, JKWPKL&P, 2017 - 2019

3.5.2 Program Pencegahan dan Kawalan Kesihatan Mental

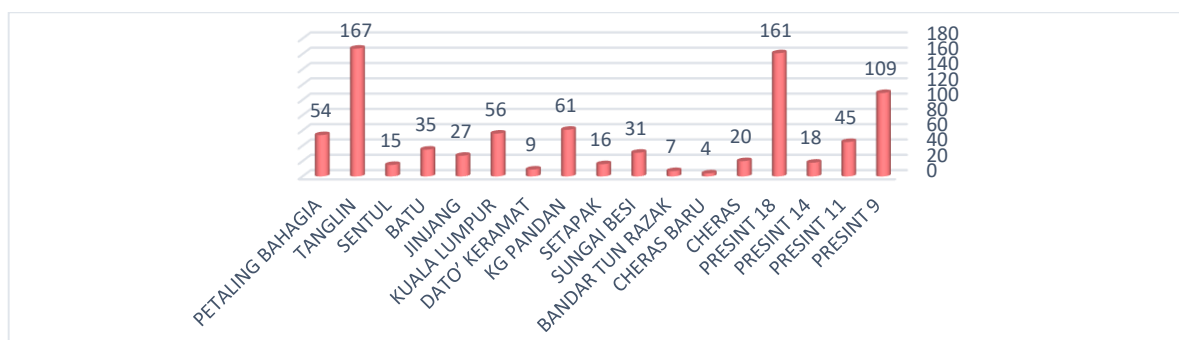
Sepanjang tahun 2019, seramai 6,690 (30 saringan / KK / Bulan = 6,120) pelanggan telah menjalani saringan DASS (*Depression, Anxiety, Stress Scale*). Saringan telah difokuskan kepada pesakit-pesakit kronik dan *high risk group*. Intervensi diberikan jika klien didapati mengalami stress, anizeti dan kemurungan. Terdapat peningkatan kes baru kesihatan mental pada tahun 2019 iaitu seramai 835, jika dibandingkan pada tahun 2018, 641 kes. Peningkatan kes ini disebabkan oleh peningkatan kompetensi staf klinik memberi rawatan kepada pesakit yang mempunyai masalah kesihatan mental (Rajah 3.53).

Rajah 3.53: Bilangan Kes Baru Kesihatan Mental di JKWPKL&P (2013-2019)

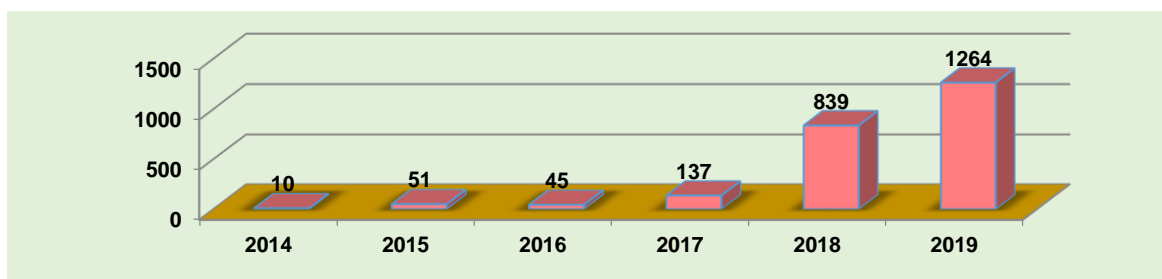
Rajah 3.54: Peratus Masalah Kesihatan Mental Kategori Teruk Dan Sangat Teruk Tahun 2019

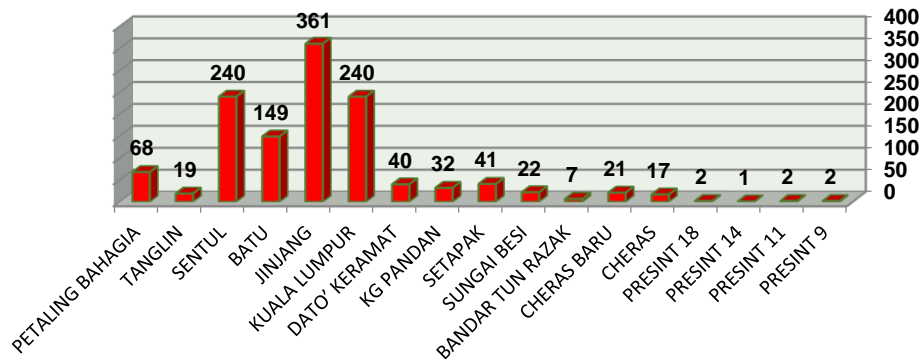
Rajah 3.55: Bilangan Kes Baru Kesihatan Mental 2019 mengikut Klinik Kesihatan di JKWPKLP

3.5.3 Program Saringan dan Intervensi Alkohol di Klinik Kesihatan dan Komuniti

Sepanjang tahun 2019, seramai 1,172 klien telah menjalani saringan audit 10 (sasaran tahunan: 612). Daripada jumlah tersebut, 172 klien mempunyai saringan audit 10 melebihi skor 7 dan dilaksanakan intervensi. Secara keseluruhan, hanya seramai 2 klien yang lengkap menjalani saringan audit 10 kali kedua.

Rajah 3.56: Bilangan Saringan Alkohol peringkat JKWPKLP (2014-2019)

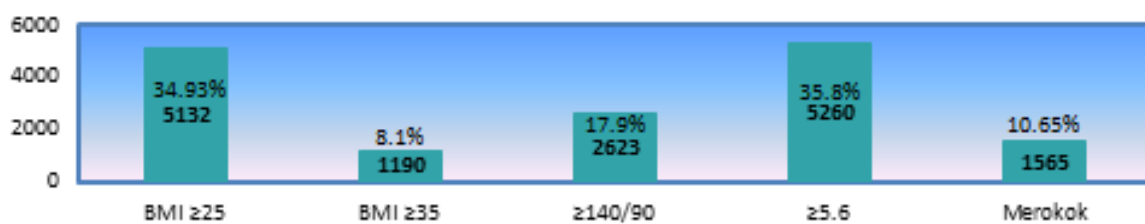
Rajah 3.57: Bilangan Saringan Alkohol Mengikut Klinik Kesihatan JKWPKL, 2019

3.5.4 Program Komuniti Sihat Pembina Negara (KOSPEN)

Program KOSPEN adalah sebuah program yang memperkasakan penduduk setempat untuk menjadi *health agent of change* di tempat masing-masing. Program ini bermula pada tahun 2013 dan skop utama adalah Saringan Kesihatan, Pemakanan Sihat, Pengurusan Berat Badan, Tidak Merokok dan Gaya Hidup Aktif. Skop tambahan adalah kesihatan mental, hidup sihat tanpa alkohol dan pencegahan kanser. Pada hujung tahun 2019, sebuah pemurnian telah dilakukan di mana lokaliti yang tidak aktif dan enggan meneruskan program KOSPEN digugurkan, menjadikan jumlah baru lokaliti KOSPEN sebanyak 42 dari 54 lokaliti sebelum ini.

Saringan Kesihatan

Sehingga akhir tahun 2019, seramai 14,694 orang telah disaring oleh sukarelawan KOSPEN yang terlatih. Empat (4) aspek utama saringan faktor NCD dinilai adalah seperti di dalam graf di bawah. Rujukan dibuat ke klinik kesihatan terdekat bagi intervensi sewajarnya.

Rajah 3.58: Pencapaian Saringan KOSPEN Bagi Faktor Risiko NCD, JKWPKL, Sehingga Disember 2019 (n=14,694)

Rumah Bebas Asap Rokok (RBAR)

Pada tahun 2019, sebanyak 470 buah rumah telah bersetuju dijadikan RBAR. Lokaliti Fasa 4B Presint 8, Putrajaya dan Lokaliti KRT Taman Melati BLOK F, Titiwangsa dijadikan sebagai Lokaliti Bebas Asap Rokok.

Program Pengurusan Berat Badan

Lima (5) lokaliti di KL dan Putrajaya telah menjalankan Program Pengurusan Berat Badan (PBB) KOSPEN selama 6 bulan di mana tiga sasaran pencapaian ditetapkan oleh pihak KKM. Majlis penutup dan penyampaian hadiah Program PBB KOSPEN 2019 telah diadakan di De Palma Eco Resort, Kuala Selangor.

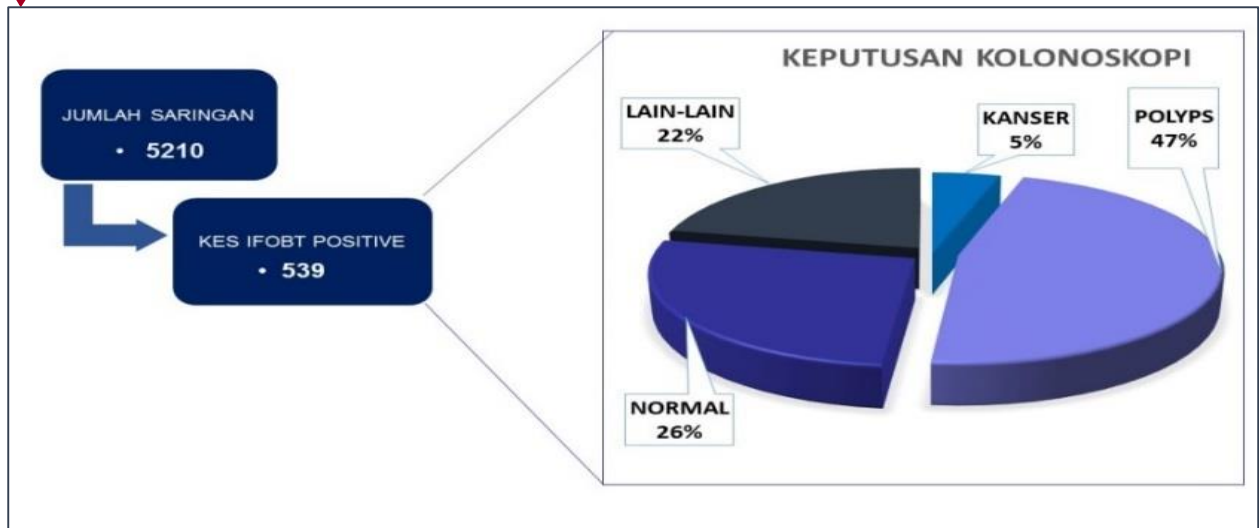
Jadual 3.15: Pencapaian Program Pengurusan Berat Badan KOSPEN 2019

BILANGAN PROGRAM	PENCAPAIAN JABATAN KESIHATAN WP KUALA LUMPUR & PUTRAJAYA					
	SASARAN 1: 60% PESERTA KEKAL DI AKHIR PROGRAM		SASARAN 2: 30% PESERTA TURUN BERAT BADAN		SASARAN 3: >10% PESERTA TURUN BERAT BADAN 5-10%	
	BILANGAN	PERATUS	BILANGAN	PERATUS	BILANGAN	PERATUS
5	66/92	77.7%	47/66	71.2%	20/66	30.3%

3.5.4 Program Pencegahan dan Kawalan Kanser

Program Saringan Kanser Kolorektal

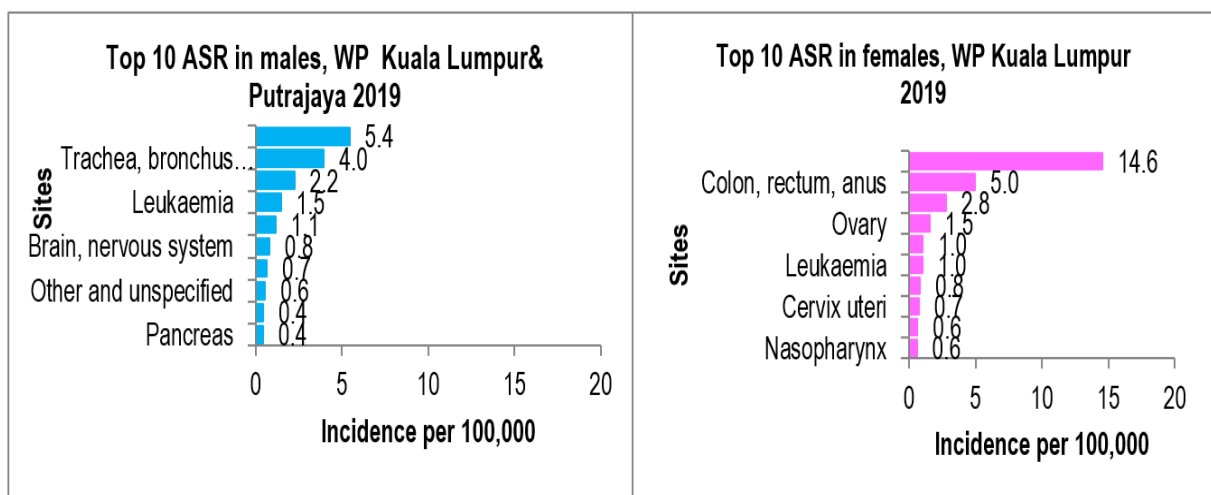
Menurut Laporan Registri Kanser Kebangsaan 2012 – 2016, kanser kolorektal merupakan kanser kedua tertinggi di Malaysia. Program saringan kanser kolorektal telah dijalankan di 17 buah klinik kesihatan dan 4 buah klinik komuniti ke atas klien asimptomatik berumur 50 – 70 tahun menggunakan kit *immunological faecal occult blood test* (iFOBT) ke atas sampel najis.

Rajah 3.59: Jumlah Saringan Dan Pecahan Penemuan Kolonoskopi Kes Positif Ifoft Yang Dirujuk, 2019

Registri Kanser Kebangsaan

JKWPKL&P membuat jerayawara secara berkala ke atas *Data Source Providers* (DSP) kerajaan dan swasta bagi meningkatkan kesedaran DSP tentang keperluan menghantar notifikasi kes-kes kanser. Sebanyak 3103 kes kanser baru didaftarkan dalam sistem *CanReg5* sepanjang 2019 di KL dan Putrajaya.

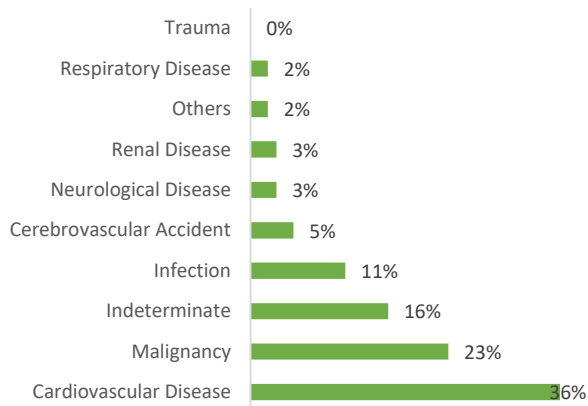
Rajah 3.60: Bilangan 10 Kes Kanser Tertinggi Di WPKL & Putrajaya, 2019 (sehingga 4 September 2020)

Data Verifikasi Kematian Yang Tidak Disahkan

Pada tahun 2019, jumlah kes yang diterima (kes kematian 2018) oleh JKWPKL&P adalah sebanyak 2092 kes. Berikut adalah data verifikasi kematian seperti **Rajah 3.61** dan **Rajah 3.62**.

Rajah 3.61: Pencapaian Data Verifikasi Kematian Yang Disahkan Mengikut ICD 10 Di Kuala Lumpur Dan Putrajaya

Rajah 3.63: Data Verifikasi Kematian Yang Tidak Disahkan Dalam Proses Verifikasi Data Di Kuala Lumpur Dan Putrajaya

Program Kawalan Tembakau

Unit kawalan tembakau di bawah unit NCD bertanggungjawab dalam mempromosi hidup sihat tanpa asap rokok dan pemantau perkhidmatan berhenti merokok.

Blue Ribbon Campaign (BRC)

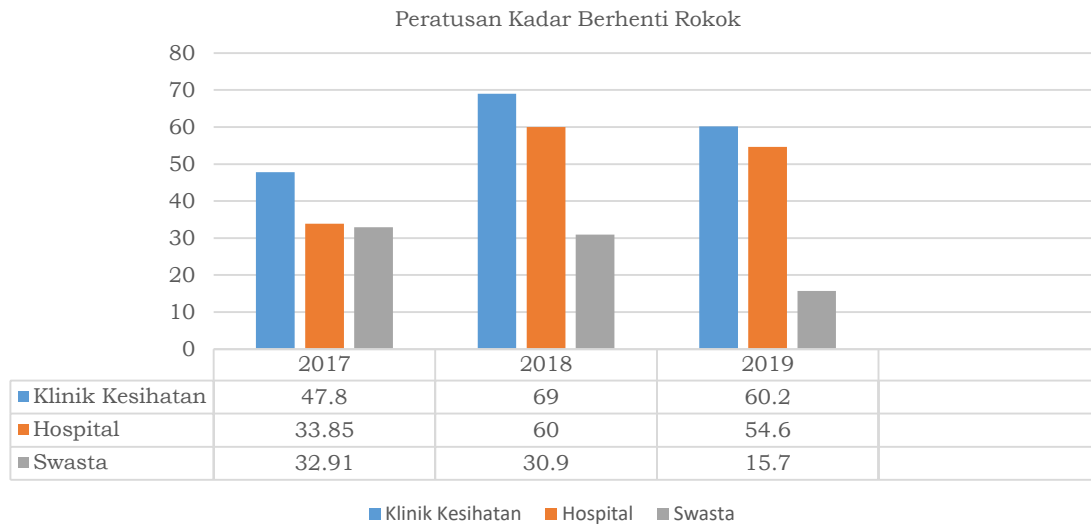
Kempen Blue Ribbon adalah pengiktirafan dan penghargaan terhadap pihak yang telah memberikan sumbangan kepada inisiatif melahirkan persekitaran bebas asap rokok.

Tahun 2018 terdapat 20 permohonan pencalonan dan hasilnya sebanyak **8 premis** layak diberi penganugerahan Blue Ribbon Kebangsaan

Bagi tahun 2019, terdapat peningkatan permohonan pencalonan BRC ke 33 dimana **10 premis** layak diberi penganugerahan

Kadar Berjaya Berhenti Rokok 2019

Rajah 3.64: Peratus Kadar Berhenti Merokok 2017-2019 di klinik kesihatan, hospital kerajaan dan fasiliti swasta

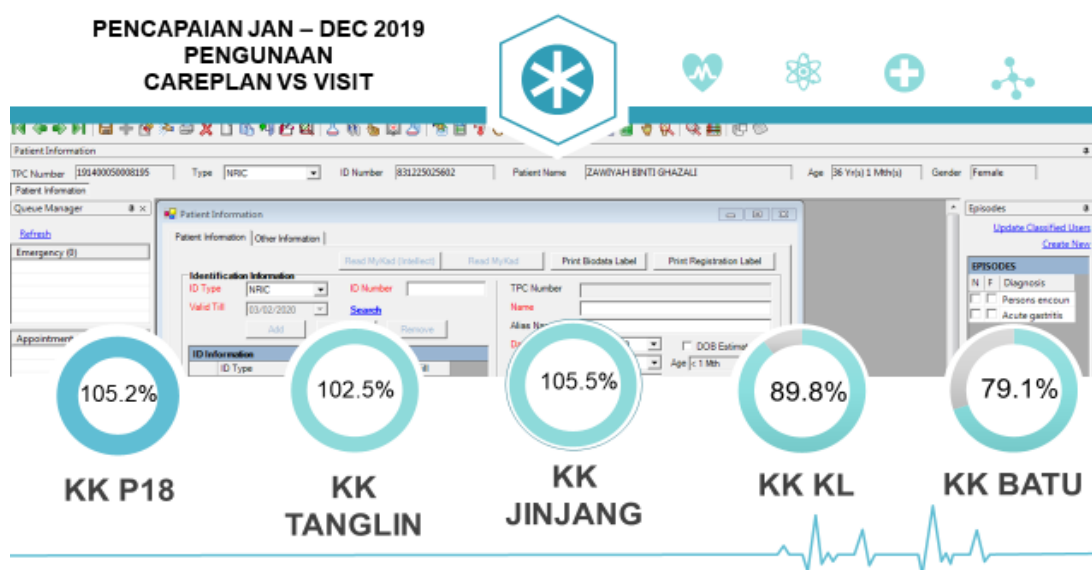
Konferens-6TH Asia Pacific Conference on Public Health

Smoking Prevalence Among Healthcare Personnel in Health Department of Kuala Lumpur dan Putrajaya. Prevalen perokok di kalangan 2,910 kakitangan JKWPKL adalah 7.1%; 4.2% perokok biasa, 0.6% pengguna vape dan 2.3% pengguna kedua – duanya. Prevalen perokok di kalangan kakitangan lelaki dan perempuan menunjukkan perbezaan ketara (29.3% vs 0.4%).

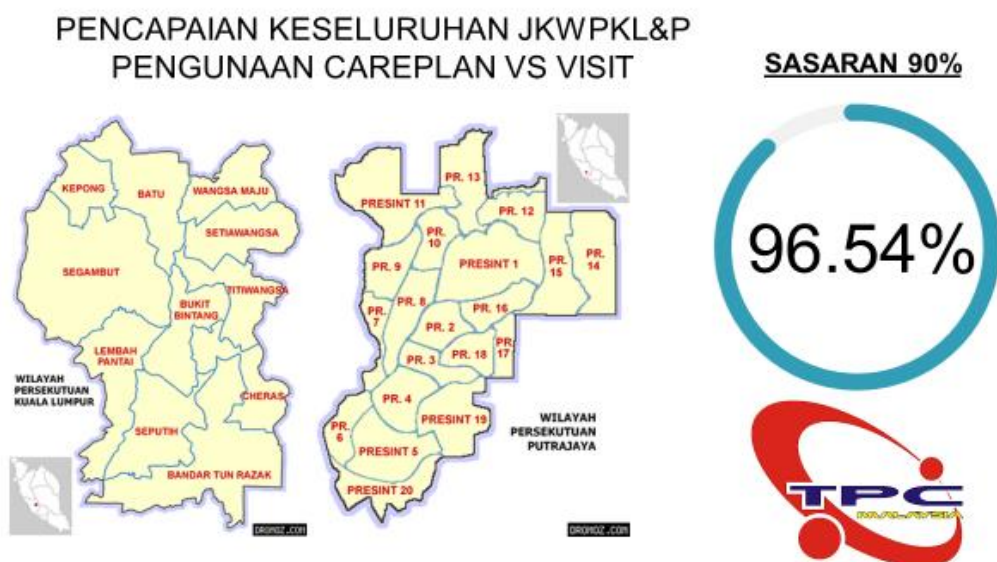
3.6 UNIT KESIHATAN PEKERJAAN DAN ALAM SEKITAR (KPAS)

3.6.1 Penggunaan Careplan

Peluasan penggunaan careplan telah digunakan oleh perkhidmatan sokongan seperti Jurupuluh Perubatan Fisioterapi, Jurupuluh Perubatan Cara Kerja, Pegawai Dietetik, dan Pegawai Sains Pemakanan, serta Pegawai Farmasi. Infografik A menunjukkan jumlah penggunaan careplan mengikut 5 buah fasiliti.

Rajah 3.65: Pencapaian Penggunaan Careplan vs Visit, 2019

Rajah 3.66: Pencapaian Keseluruhan Penggunaan Careplan vs Visit JKWPKL&P, 2019

3.6.2 Panel Penasihat Klinik Kesihatan (PPKK)

Majlis Watikah Perlantikan Ahli Panel Penasihat Klinik Kesihatan telah diadakan pada 31 Mei 2019 di Foyer JKWPKL & P. Keahlian baru PPKK penggal 2019-2020 adalah sebanyak 225 orang. Setiap PPKK menerima peruntukan sebanyak RM 5,000 setiap tahun untuk melaksanakan aktiviti kesihatan yang disalurkan melalui akaun terus PPKK atau pun waran.

3.6.3 Perkhidmatan Makmal Patologi

Sejumlah **3,495,170** ujian telah dilakukan dalam tahun 2019. Ujian-ujian ini terdiri dari disiplin Patologi kimia, Hematologi dan Mikrobiologi. Peningkatan peratusan berbanding tahun **2018** ialah sebanyak **5.7%**.

Jadual 3.16: Perbandingan Peningkatan Beban Kerja Dari Tahun 2017-2019

TAHUN	2017	2018	2019
Jumlah beban kerja	2,937,825	3,305,752	3,495,170
Peningkatan %	-	12.5	5.7

Jadual 3.17: Beban Kerja Makmal Mengikut Displin Tahun 2019

KK	Jan - Dis 2019		
	Patologi Kimia	Microbiologi	Hematologi
KK Tanglin	519,231	8,715	62,798
KK Petaling Bahagia	31,617	2,177	11,521
KK Jinjang	605,294	6,185	45,448
KK Batu	42,008	5,272	29,105
KK Sentul	31,526	5,993	24,962
KK Cheras	372,467	11,802	51,900
KK Cheras Baru	15,994	2,387	10,725
KK Sg. Besi	51,632	2,263	30,564
KK Kuala Lumpur	564,506	21,294	122,589
KK Setapak	51,233	5,056	37,056
KK Kg Pandan	32,453	2,929	14,015
KK Dato Keramat	23,591	787	11,746
KK Putrajaya P9	254,373	9,744	62,549
KK Putrajaya P18	226,120	7,972	41,675
KK Putrajaya P11	10,651	1,707	4,110
KK Putrajaya P14	5,208	669	1,551
JUMLAH	2,837,904	94,952	562,314

3.7 CAWANGAN KESIHATAN KELUARGA

3.7.1 Perkhidmatan Kesihatan Ibu

Penjagaan Kesihatan ibu merangkumi penjagaan serta pemantauan kesihatan ibu dan bayi sepanjang kehamilan, semasa bersalin dan selepas kelahiran. Jumlah kedatangan antenatal baharu dilihat berkurangan dari 72,753 kes pada tahun 2017 kepada 49,352 kes pada tahun 2019. Liputan suntikan ATT Dos 2 dan Dos Tambahan meningkat dari 102.5% kepada 104.5% pada tahun 2019. Majoriti kelahiran di WP KL dan Putrajaya adalah kelahiran selamat. Namun begitu, hanya 71.2% ibu diberi perawatan posnatal oleh anggota kesihatan di mana 86.6% dari ibu-ibu ini diberi lebih dari 2 kali perawatan dalam masa 7 hari posnatal.

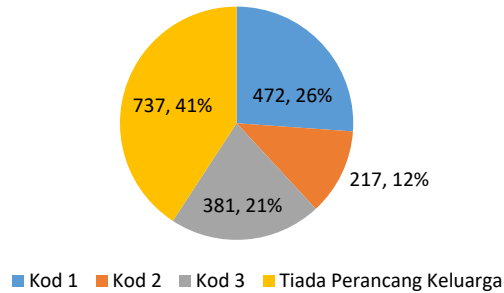
Jadual 3.18: Liputan Penjagaan Ibu Hamil di KL & Putrajaya, Tahun 2014 - 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Anggaran ibu hamil	34,169	34,169	38,866	32,956	31,164	29,881
Jumlah kedatangan antenatal baharu (%)	46,067 (134.8)	54,547 (168.1)	58,872 (151.5)	72,753 (220.2)	52,163 (168.8)	49,352 (165.2)
Jumlah kedatangan antenatal ke fasiliti klinik kerajaan	278,911	236,981	243,569	256,523	238,518	236,199
Purata lawatan antenatal bagi setiap ibu	10.9	9.1	9.4	9.8	9.6	9.7
Peratus klien membuat lawatan antenatal awal (≤ 12 minggu kehamilan)	79.8%	76.7%	83.1%	85.4%	85.8%	86%
Peratus klien diperiksa oleh Pegawai Perubatan ketika pemeriksaan antenatal pertama	97.8%	98.5%	98.4%	99.5%	99.96%	100%
Liputan imunisasi tetanus bagi antenatal	71.8%	85.8%	86.1%	114.2%	102.5%	104.5%
Jumlah kelahiran	24,491	25,596	25,643	24,950	23,522	23,510
Kelahiran selamat	99.88%	99.91%	99.92%	99.79%	99.72%	99.71%
Liputan perawatan posnatal	81.1%	77.2%	74.6%	75%	71.6%	71.2%
Peratus ibu diberi perawatan posnatal ≥ 2 kali dalam masa 7 hari	-	-	-	-	82.1%	86.6%

3.7.2 Perkhidmatan Pra-Kehamilan atau *Pre-Pregnancy Care (PPC)*

Perkhidmatan pra-kehamilan atau PPC bertujuan untuk mengenalpasti wanita berisiko dalam umur reproduktif dan memberi intervensi bagi memastikan tahap kesihatan yang optimum sebelum kehamilan. Perkhidmatan PPC yang lebih menyeluruh dan sistematik telah dimulakan di setiap Klinik Kesihatan sejak bulan Jun 2019.

Jumlah Klien Berdaftar PPC bagi (Jun-Dis) 2019: 1,807

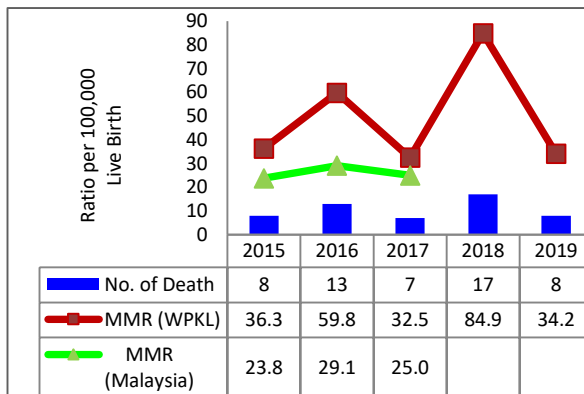

Rajah 3.67: Pengambilan Kontraseptif mengikut kategori bagi Pelanggan PPC 2019

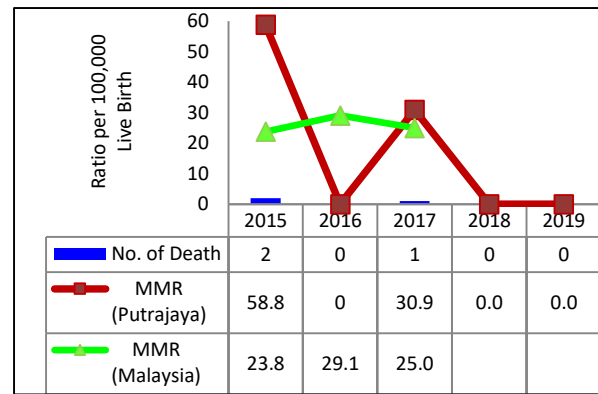
Jadual 3.19: Indikator bagi Perkhidmatan Perancang Keluarga Tahun 2018 - 2019

INDIKATOR	PENGAMAL BARU	PENGAMAL AKTIF
SASARAN	6,278	8,733
PENCAPAIAN TAHUN 2018 (%)	7,629 (121.5%)	9,032 (103.4%)
PENCAPAIAN TAHUN 2019 (%)	7,389 (117.7%)	9,475 (108.5%)

Kematian Ibu Mengandung

Rajah 3.68: Kematian Ibu Mengandung Semua Penyebab Bagi WPKL Tahun 2015-2019

Rajah 3.69: Kematian Ibu Mengandung Semua Penyebab bagi WP Putrajaya Tahun 2015-2019

Kematian ibu mengandung bagi WP Kuala Lumpur berkurang pada tahun 2019 berbanding 2018 seperti dalam Paparan 5. Pada tahun 2019, daripada 8 kes, 5 kes adalah warganegara, 7 kes *preventable*, 5 kes *direct* dan 3 kes *indirect*. WP Putrajaya tidak mempunyai kes kematian pada tahun 2019.

3.7.3 Perkhidmatan Kesihatan Wanita

Saringan Kanser Serviks Dan Payudara

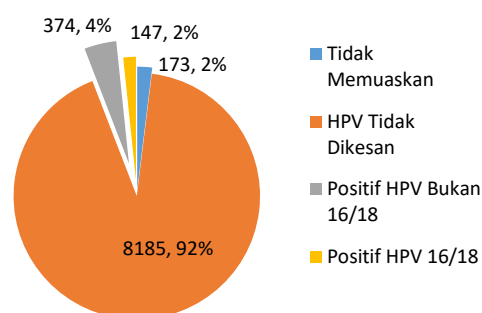
Di JKWPKL&P, Program Saringan Kanser Serviks menggunakan Ujian HPV DNA secara pengambilan sendiri telah mula dijalankan pada bulan Julai 2019 bagi wanita dewasa berumur 30 hingga 49 tahun. Bagi wanita dalam lingkungan umur lain, ujian konvensional Pap smear digunakan.

Jadual 3.20: Pengambilan dan Keputusan Pap Smear di KL & Putrajaya Tahun 2019

Pejabat Kesihatan Daerah	Sasaran Pap Smear Di Semua Agensi (30-65 Tahun)	Pengambilan Pap Smear Semua Agensi		Peratus Smear Tidak Memuaskan (Sasaran <2.5%)	Peratus Smear Ketiadaan Sel Endoservikal (Sasaran <20%)
		Bil	%		
Kepong	11,987	4,166	34.8	3.7	33.5
Lembah Pantai	8,134	5,922	72.8	4.4	39.9
Titiwangsa	16,675	7,197	43.2	3.2	26.8
Cheras	8,990	7,562	84.1	3.0	29.2
Putrajaya	2,305	1,497	64.9	4.9	22.3
JKWPKL & P	48,091	26,344	54.8	3.6	30.8

Jadual 3.21: Pengambilan Sendiri Ujian HPV di KL & Putrajaya, Jul 2019 hingga Jan 2020

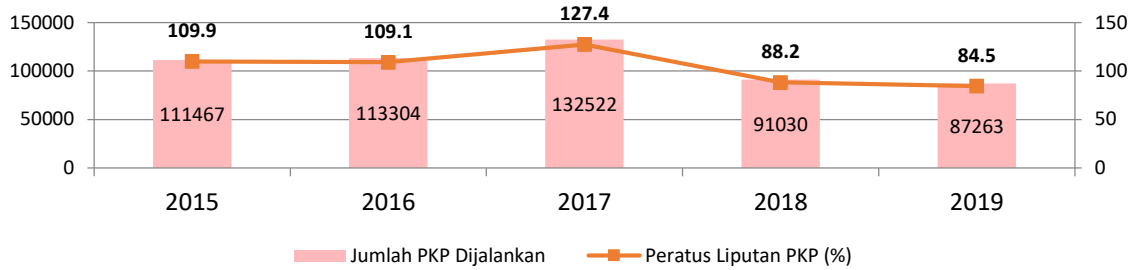
Pejabat Kesihatan Daerah	Sasaran Pengambilan Ujian HPV	Pengambilan Ujian HPV	
		Bil	%
Kepong	2,200	2,001	91.0
Lembah Pantai	2,200	1,670	75.9
Titiwangsa	2,200	1,650	75.0
Cheras	3,200	2,343	73.2
Putrajaya	4,184	3,750	89.6
JKWPKL & P	10,784	11,414	105.8

Rajah 3.70: Keputusan Ujian HPV di KL & Putrajaya, Julai 2019 hingga Januari 2020

Pengambilan Pap smear pada tahun 2019 berkurangan berbanding tahun sebelumnya kerana sebahagian daripada kumpulan sasaran Pap smear telah ditukar kepada kaedah ujian HPV DNA. Sehingga Januari 2020, sebanyak 11,414 ujian HPV telah diambil dan majoriti keputusan adalah HPV tidak dikesan.

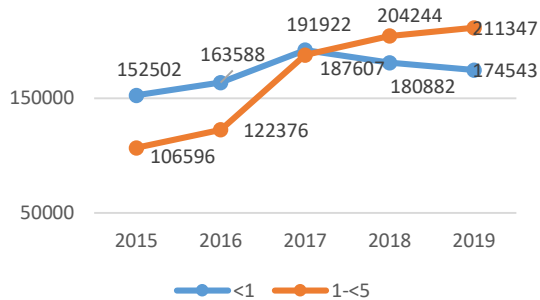
Liputan Pemeriksaan Klinikal Payudara (PKP) bagi Program Saringan Kanser Payudara juga berkurangan pada tahun 2019. Anggota kesihatan di klinik telah diberikan sasaran tersendiri untuk tahun 2020 supaya liputan PKP dapat ditingkatkan.

Rajah 3.71: Liputan PKP di KL & Putrajaya, Tahun 2015 - 2019

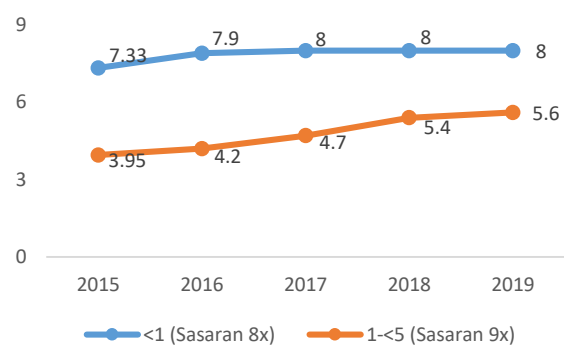
3.7.4 Perkhidmatan Kesihatan Bayi Dan Kanak-Kanak

Kedatangan Bayi dan Kanak-Kanak ke Fasiliti Kesihatan

Tahun 2019 menunjukkan peningkatan kepada kedatangan kanak-kanak berumur 1 hingga 5 tahun tetapi sedikit penurunan pada kedatangan bayi berumur bawah 1 tahun (Rajah 3.72).

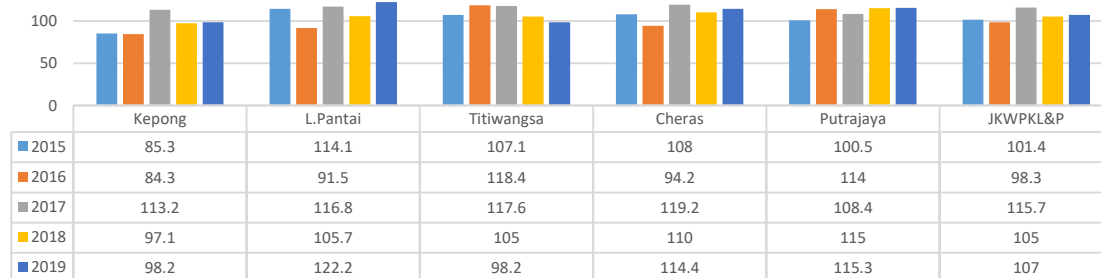
Purata kedatangan bayi dan kanak-kanak untuk kedua-dua lingkungan umur menunjukkan sedikit peningkatan seperti dalam Rajah 3.73. Namun begitu, purata kedatangan bagi kanak-kanak berumur 1 hingga 5 tahun tidak mencapai sasaran purata 9 kali lawatan.

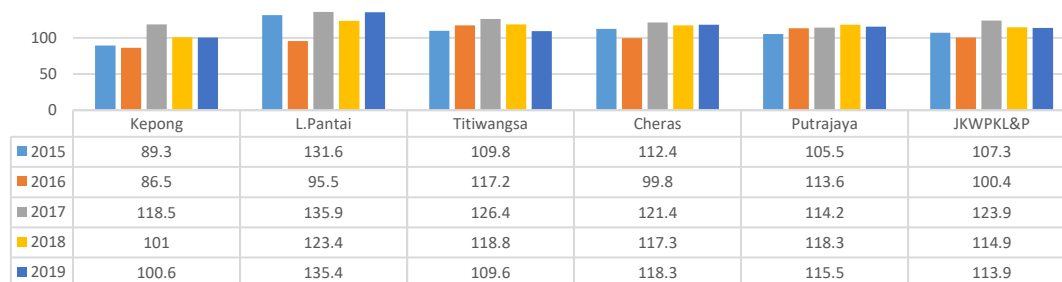
Rajah 3.72 & 3.73: Tren Bilangan Dan Purata Kedatangan Bayi Dan Kanak-Kanak Berumur <5 Tahun Di Fasiliti Kesihatan Di WPKL & Putrajaya, 2019

Imunisasi Bayi dan Kanak-Kanak

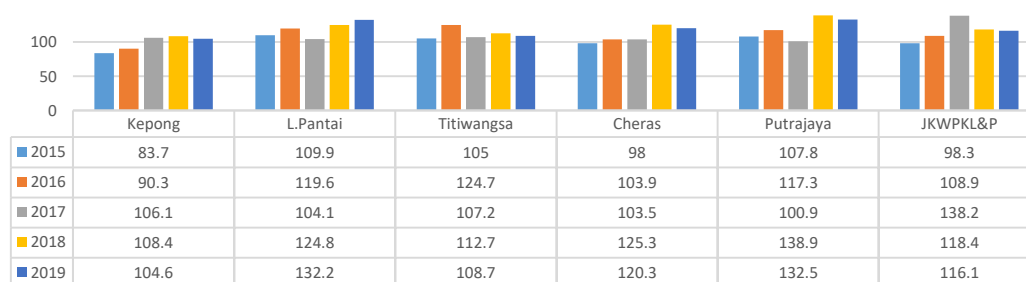
Liputan imunisasi Hepatitis Dos 3, MMR Dos 2 dan DTaP/HiB/Polio Dos 3 bagi semua daerah menunjukkan peningkatan kecuali PKD Titiwangsa. Namun begitu secara keseluruhan, WPKL&P mencapai sasaran liputan imunisasi melebihi 95% (Rajah 3.74, Rajah 3.75 dan Rajah 3.76).

Rajah 3.74: Liputan Imunisasi Hepatitis B Dos 3 di WPKL & Putrajaya, 2019

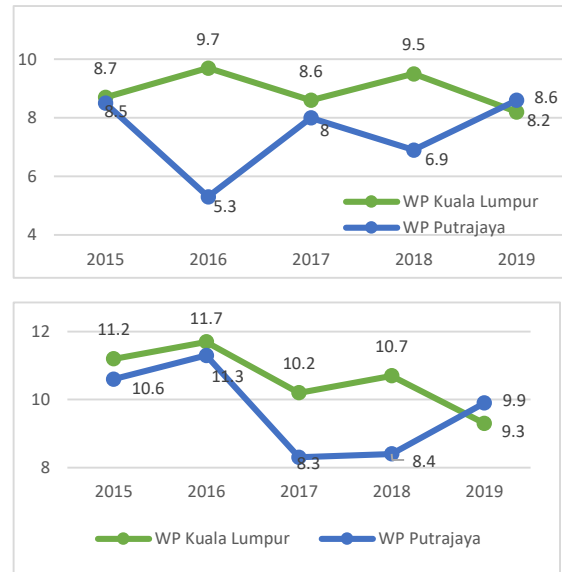
Rajah 3.75: Liputan Imunisasi DTaP/HiB/Polio Dos 3 Di WPKL & Putrajaya 2019

Rajah 3.76: Liputan Imunisasi MMR Dos 2 di WPKL & Putrajaya 2019

Kematian Bayi dan Kanak-kanak

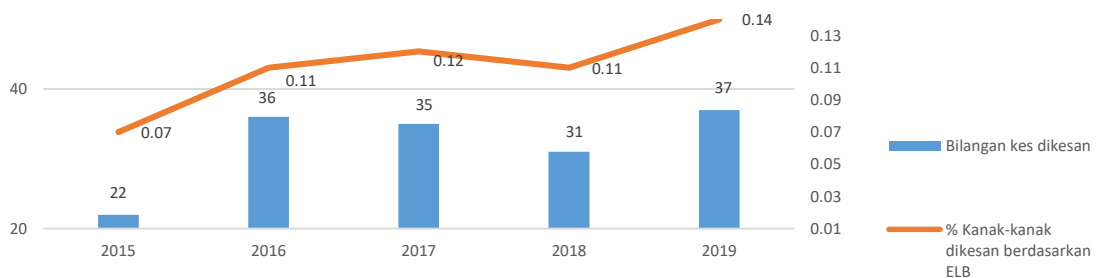
Kadar kematian bayi bawah 1 tahun menunjukkan peningkatan di WP Putrajaya dan penurunan di WP Kuala Lumpur (Rajah 3.77). Walaupun terdapat penurunan, WP Kuala Lumpur masih belum mencapai sasaran kadar kematian 3.2 untuk bayi bawah 1 tahun. Untuk kadar kematian kanak-kanak bawah 5 tahun, WP Kuala Lumpur menunjukkan penurunan dan WP Putrajaya menunjukkan peningkatan (Rajah 3.78).

Rajah 3.77 & 3.88: Kadar Kematian Bayi Bawah 1 dan 5 Tahun Di WPKL & Putrajaya, 2019

Kanak-Kanak Berkeperluan Khas

Tahun 2019 menunjukkan sedikit penurunan dalam pengesanan kanak-kanak berkeperluan khas berbanding tahun 2018 (Rajah 3.89).

Rajah 3.89: Pengesanan Kanak-Kanak Berkeperluan Khas Bawah 1 Tahun Di WPKL & Putrajaya, 2019

3.7.5 Perkhidmatan Kesihatan Sekolah

Jadual 3.22 menunjukkan bilangan dan peratus murid sekolah yang diperiksa oleh jururawat dan pegawai perubatan. Antara masalah morbiditi yang dikesan melalui pemeriksaan ditunjukkan di Rajah 3.90.

Jadual 3.22: Bilangan dan Peratus Murid Sekolah diperiksa oleh Jururawat dan Pegawai Perubatan Di WPKL & Putrajaya, 2019

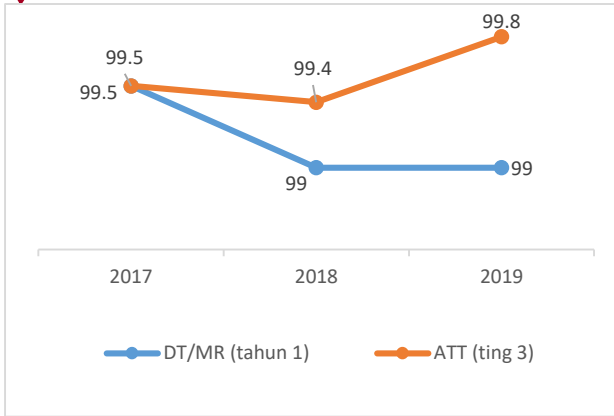
	ENROLMEN	% DIPERIKSA JURURAWAT	% DIPERIKSA PEG.PERUBATAN
Pra-sekolah	24,354	98.6	92.1
Tahun 1	27,866	99.0	98.0
Tahun 6	22,716	99.9	97.6
Tingkatan 3	21,514	99.8	94.4

6319 (6.6%) Kurang Berat Badan	8585 (9%) Risiko Berlebihan Berat Badan	7664 (8%) Berlebihan Berat Badan	3038 (3.2%) Masalah Penglihatan 1015 (1%) Jangkitan Kutu 358 (0.4%) Kecacatan Tulang Rangka/Fizikal

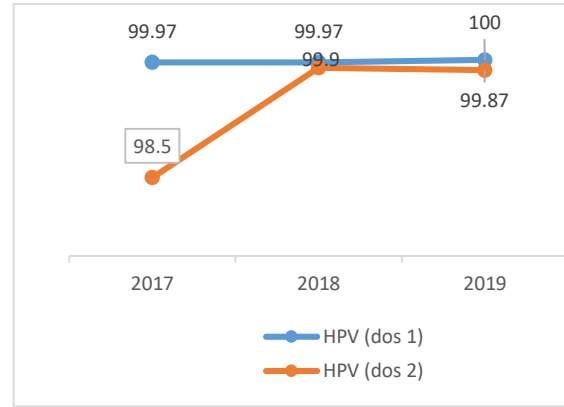
Rajah 3.90: Peratus Masalah Morbiditi Yang Dikesan di WPKL & Putrajaya, 2019

Imunisasi Murid Sekolah

Liputan imunisasi untuk DT/MR (Tahun 1) dan ATT (Tingkatan 3) melebihi sasaran 95% yang ditetapkan (Rajah 3.91). Bagi imunisasi HPV pula, sasaran 100% tidak tercapai kerana terdapat 3 murid yang mengalami kesan sampingan selepas dos pertama dan 7 murid yang tidak dapat dikesan kerana berpindah ke luar negara (Rajah 3.92).

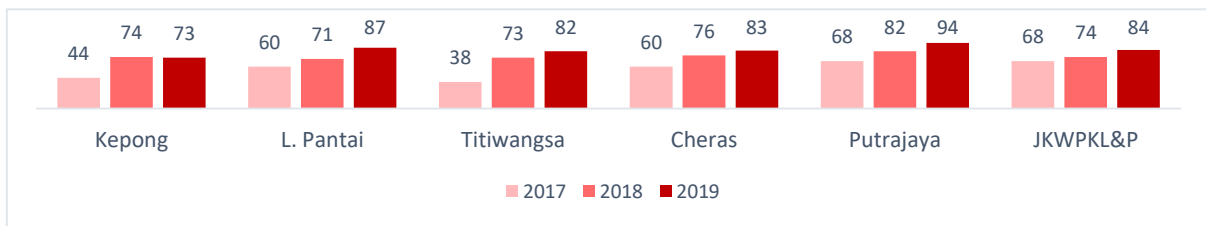
Rajah 3.9: 1Liputan Imunisasi DT/MR & ATT di WP KL & Putrajaya, 2019

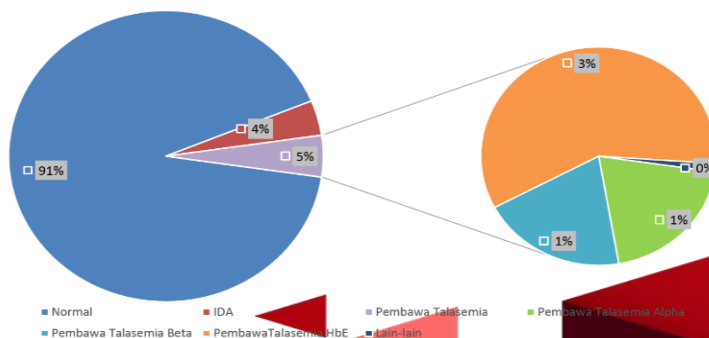
Rajah 3.92 Liputan Imunisasi HPV Dos 1 & 2 di WP KL & Putrajaya, 2019

Saringan Talasemia Murid Tingkatan 4

Saringan talasemia untuk murid Tingkatan 4 telah mula dijalankan di Malaysia sejak tahun 2016. Pada tahun 2018, ianya telah dijadikan salah satu daripada indikator Pengarah Kesihatan Negeri (sasaran: 60% murid tingkatan 4 menjalani ujian saringan talasemia). JKWPKL&P telah berjaya mencapai sasaran ini dengan tren peningkatan sejak tahun 2017 (Rajah 3.93). Pada tahun 2019, hasil saringan menunjukkan 3.5% murid adalah pembawa talasemia dengan majoritinya adalah pembawa HbE (Rajah 3.94).

Rajah 3.93: Peratus Liputan Saringan Talasemia di Kalangan Murid Tingkatan 4 Di WPKL & Putrajaya, 2017-2019

Rajah 3.94: Pecahan Diagnosis Akhir Saringan Talasemia Murid Tingkatan 4 Di WPKL & Putrajaya, 2019

3.8 CAWANGAN PEMAKANAN

3.8.1 Penunjuk Prestasi Utama

Bil.	Penunjuk Prestasi Utama	Sasaran	Pencapaian
		2019	2019
1	Peratus kanak-kanak kurang berat badan dalam PPKZM yang meningkat berat badan berdasarkan standard pertumbuhan WHO 2016	≥ 60.0%	85.0%
2	Peratus anemia di kalangan ibu hamil pada ± 36 minggu kehamilan	< 7.0%	3.4%
3	Peratus bayi yang berumur enam bulan yang menyusu susu ibu secara eksklusif	68.0%	78.9%
4	Peratus hospital yang mengekalkan status hospital rakan bayi	90.0%	100.0%
5	Peratus kanak-kanak bawah lima tahun yang kurang berat badan	≤ 2.2%	0.6%

3.8.2 Pembentangan

Pembentangan poster di “6th Asia Pacific Conference on Public Health (APCPH). Senarai poster seperti berikut:

- i. Study on weight management program Trim & Fir and intervention among police officers in royal Malaysia police Kuala Lumpur
- ii. Incidence and predictors of mortality among elderly population in Malaysia: A community-based longitudinal study
- iii. Neonatal outcomes in women with gestational diabetes mellitus in kepong district in 2015

3,8.3 Aktiviti/ Program/ Latihan/ Kursus

Antara aktiviti/ program yang dijalankan sepanjang tahun 2019:

- i. Program Pemulihan Pemakanan Kanak-kanak Bandar
- ii. Program Pengurusan Berat Badan Trim n Fit
- iii. Program Pengurusan Berat Badan di kalangan pelajar sekolah rendah (Program Celik Nutrisi)
- iv. Program Pengurusan Berat Badan di kalangan pelajar sekolah menengah (Program Nutri 4-teen)
- v. Sesi dialog pemakanan bayi dan kanak-kanak bersama ibu bapa
- vi. Sambutan Bulan Pemakanan
- vii. Sambutan Minggu Penyusuan Susu Ibu
- viii. Roadshow anemia di kalangan pelajar sekolah

Senarai latihan/ kursus yang dijalankan sepanjang tahun 2019:

- i. Latihan Penilaian Pertumbuhan dan Pemakanan Bayi dan Kanak-kanak (4in1)
- ii. Seminar Pemakanan Bayi dan Kanak-kanak
- iii. Taklimat pengurusan ibu hamil anemia
- iv. Latihan Training of Trainers Pemantauan Tataetika Pemakanan Bayi dan Produk Berkaitan
- v. Latihan catering sihat

3.9 CAWANGAN PENDIDIKAN KESIHATAN

3.9.1 Penunjuk Prestasi Utama

Jadual 3.23: Pencapaian Penunjuk Prestasi Utama Cawangan Pendidikan Kesihatan, 2019

BIL.	PERKARA	PENCAPAIAN
1.	Penggunaan aplikasi BookDoc Activ dalam kalangan anggota kesihatan.	Peratusan pengaktifan aplikasi BookDoc sehingga 31 Disember 2019 berjumlah 99.8% <i>Bronze</i> = 3080 orang <i>Silver</i> = 840 orang <i>Gold</i> = 210 orang <i>Platinum</i> = 31 orang Jumlah = 4161 (62.3%) mempunyai <i>tier</i>
2	Mempromosi kesihatan melalui setting klinik kesihatan - <i>Health Promoting Clinic</i>	16/17 klinik kesihatan tealh diiktiraf sebagai HPC sehingga tahun 2019 (94.1%)
3.	Melaksanakan intervensi pengurusan berat badan di Pusat Promosi Kesihatan Komuniti menggunakan modul <i>Ifiter</i> .	(i) 11/15 (73.33%) peserta kekal hingga ke akhir intervensi (ii) 9/11 (81.82%) peserta kekal hingga ke akhir intervensi dapat meningkatkan tahap kecergasan. (iii) 9/11 peserta (81.82%) peserta berjaya menurunkan berat badan di akhir intervensi (iv) 3/11 peserta (27.7%) peserta berjaya menurunkan berat badan daripada badan asal.
4	Aktiviti pendidikan kesihatan untuk murid Tunas Doktor Muda	72.3% murid berumur 5 dan 6 tahun telah mencapai tahap menguasai bagi 5 tingkahlaku berisiko untuk tempoh Jan-Okt 2019. (i) Mencuci tangan dengan betul selepas bermain, keluar dari tandas, sebelum makan dan selepas batuk/bersin (ii) Menggosok gigi dengan betul (iii) Makan pelbagai jenis makanan (iv) Membuang sampah di tempat yang betul (v) Tahu mengenai sentuhan OK dan Tak OK
5	Aktiviti pendidikan kesihatan untuk murid sekolah ImFree	95% murid sekolah ImFree kekal tidak merokok dan 95% murid sekolah ImFree kekal niat tidak merokok. (2 rintis, 14 perluasan) *data dari IM4
6	Perluaskan amalan cara hidup sihat melalui setting hospital.	<u>Hospital Putrajaya</u> Menetapkan quit date-8 orang Yang berjaya berhenti merokok- 4 orang Peratusan berjaya= 50.0% <u>Hospital Rehabilitasi</u> Menetapkan quit date-8 orang Yang berjaya berhenti merokok- 5 orang Peratusan berjaya= 62.5%
7	Menjalankan aktiviti pendidikan HIV/AIDS di sekolah menengah	109/109 (100%) sekolah telah diberi maklumat berkaitan HIV/AIDS melalui aktiviti pameran dan ceramah pendidikan HIV/AIDS di sekolah menengah sepanjang tahun 2019.

3.9.2 Pencapaian, Penglibatan & Sumbangan

Jadual 3.24: Senarai Pencapaian, Penglibatan dan Sumbangan Sepanjang 2019

BIL.	PENCAPAIAN
1	Nama program: Move More KL Challenge (MoMo KL Challenge) Tarikh: 1 Februari hinggalah 31 Disember 2019 Tempat: JKWPKLP Kumpulan sasaran: semua pegawai dan anggota kesihatan, JKWPKLP Bilangan: 1260 peserta Pencapaian: Penganjuran program ini bagi meningkatkan tahap aktiviti fizikal dalam kalangan warga kerja Jabatan Kesihatan WP Kuala Lumpur & Putrajaya serta mengubah corak tingkahlaku untuk mula bergerak bagi melahirkan generasi sihat dan aktif bermula. 10 pemenang telah dikenalpasti berdasarkan jumlah bacaan pergerakan tertinggi direkodkan dalam tempoh program dilaksanakan.
2	Nama program: Kempen <i>Big W.A.L.K "When Active Living Kicks"</i> Peringkat Kebangsaan Tahun 2019 sempena Sambutan Hari Kesihatan Sedunia Peringkat Kebangsaan Tarikh: 7 April 2019 Tempat: Dataran DBKL. Kumpulan sasaran: semua lapisan masyarakat Bilangan: 5860 orang Pencapaian: Sambutan dan penyertaan paling meriah dari segi penganjuran.
3	Nama program: Kempen Nafas Baru Bermula Ramadan Tarikh: 3 Mei 2019 Tempat: Foyer, JKWPKLP Kumpulan sasaran: Pegawai dan anggota JKWPKLP terutama yang merokok Bilangan: 140 Pencapaian: Sambutan pada tahun 2019 diadakan di dengan membuka kaunter Khidmat Berhenti Merokok dan pameran TAK NAK rokok.
4	Nama program: Program Ekspresi Anak Remaja Lestari (PEARL) Tarikh: 21-23 Oktober 2019 Tempat: Impian Rimba Resort, Hulu Selangor Kumpulan sasaran: pelajar yang mempunyai tingkah laku berisiko di mana program rintis melibatkan dua buah sekolah SMK Seri Tasik dan SMK Padang Tembak Bilangan: 80 orang Pencapaian: Merupakan satu program bagi membentuk resilien di antara WP Kuala Lumpur antara negeri yang telah dipilih untuk melaksanakan program ini dan melibatkan beberapa rakan strategik yang turut sama-sama membantu bagi merealisasikan PEARL ini. Antara agensi yang terlibat Polis Di Raja Malaysia, Jabatan Agama Islam Malaysia, Agensi Dadah Kebangsaan Malaysia, Jabatan Pendidikan WPKL, dan Penyelaras Program PROSTAR.

3.9.3 Penerbitan & Pembentangan

Sepanjang tahun 2019, Cawangan ini telah menghadiri 2 pembentangan kajian dan 1 penerbitan jurnal seperti di [Jadual 3.25](#).

Jadual 3.25: Senarai Penerbitan dan Penglibatan Dalam Aktiviti Kajian, 2019

PROGRAM/SEMINAR	TARIKH & TEMPAT	TAJUK & KATEGORI PERTANDINGAN	PENCAPAIAN
<i>22nd Family Medicine Scientific Conference</i>	31 Julai hingga 3 Ogos 2019 bertempat di Borneo Convention Centre	<i>Town Hall Meeting: Knowledge On Hand Foot Mouth Disease (HFMD) Among Educators In Kuala Lumpur.</i>	
Penerbitan jurnal kesihatan	-	<i>Predisposing, Reinforcing & Enabling Factors: Predictors Of Implementation On Physical Activity Among Healthcare Staff in JKWPKP.</i>	<i>Best Poster Presentation-category Program Evaluation</i>
<i>Level of Knowledge, belief and altruism towards organ donation among final year students in the Faculty of Medicine at Universiti Kebangsaan Malaysia, Kuala Lumpur.</i>	-	<i>Penerbitan EPRA International Journal – Multidiciplinary Research</i>	<i>Journal International</i>

3.10 CAWANGAN KEJURUTERAAN KESIHATAN AWAM

3.10.1 Unit Kawalan Mutu Air Minum (KMAM)

Pada tahun 2019, 2 buah loji rawatan air dengan 218 stesen pensampelan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya telah dipantau dengan pengambilan sejumlah 4,299 sampel air atau 97.1% daripada jumlah sasaran tahunan. Sampel-sampel air ini meliputi sampel untuk semua kategori sebagaimana **Jadual 3.26**. Aktiviti persampelan gagal mencapai sasaran disebabkan oleh faktor hujan lebat, kebocoran paip air dan tiada air semasa pengambilan sampel dijalankan.

Jadual 3.26: Prestasi Persampelan Kualiti Air Minum Mengikut Kumpulan Ujian, JKWPKL&P, 2019

KUMPULAN	CADANGAN	PENCAPAIAN	% PENCAPAIAN
Kumpulan I (Fizikal & Bakteria)	3,149	3,095	98.30%
Kumpulan II (Kimia)	682	641	94.00%
Kumpulan III (Logam Berat)	304	288	94.70%
Kumpulan IV (Pesticides)	164	152	92.70%

Analisis oleh Jabatan Kimia Malaysia menunjukkan terdapat pelanggaran Aluminium 0.70%, pelanggaran baki klorin 0.82%, pelanggaran kekeruhan 0.18%. Bagi parameter kombinasi baki klorin dan E.Coli tiada pelanggaran. Pelanggaran parameter sepanjang tahun 2019 ditunjukkan dalam **Jadual 3.27**.

Jadual 3.27: Pelanggaran Parameter Bagi Percontohan Air Bekalan Air Awam, JKWPKL&P, 2019

Kumpulan	Jumlah Sampel	Sampel Melangga	Parameter
Kumpulan I	2803	27	Total Coliform
		3	E.Coli
		23	Baki klorin
		3	pH
		5	Kekeruhan
Kumpulan II	568	6	Fluoride
		4	Alumnium
		2	Ferum
		8	Manganese
Kumpulan	262	Tiada	Tiada
Kumpulan	144	Tiada	Tiada

Jadual 3.28: Pencapaian Program Jaminan Kualiti (QAP) Kawalan Mutu Air Minum Kebangsaan, JKWPKL&P, 2019

PKD	<i>E.COLI</i> & BAKI KLOORIN (QAP<0.1%)	<i>E.COLI</i> (QAP<0.35%)	KEKERUHAN (QAP< 2.0%)	BAKI KLOORIN (QAP<1.85%)	ALUMINIUM (QAP<10.2%)
PK Kepong	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
PK Titiwangs	0.00%	0.00%	0.00%	1.05%	0.00%
PKD Putrajaya	0.00%	0.44%	1.08%	3.46%	1.54%
DBKL	0.00%	0.09%	0.00%	0.27%	0.04%

Jadual 3.28 di atas menunjukkan pencapaian QAP kualiti air terawat bagi tahun 2018 mengikut PKD dan DBKL. Tiada pelanggaran QAP bagi semua parameter yang ditetapkan.

3.10.2 Perkhidmatan Sokongan Klinik (PSK)

Pelaksanaan program Perkhidmatan Sokongan Klinik (PSK) bagi 7 buah klinik terlibat iaitu Klinik Kesihatan Tanglin, Klinik Kesihatan Cheras, Klinik Kesihatan Kuala Lumpur, Klinik Kesihatan Jinjang, Klinik Kesihatan Presint 9, Klinik Kesihatan Presint 18 dan Klinik Pergigian Sentul diteruskan dengan perolehan kontrak baru bagi tempoh 3 tahun bermula 1hb Jun 2019 sehingga 31hb Mei 2022.

3.11 CAWANGAN KAWALSELIA RADIASI PERUBATAN

3.11.1 Pemantauan Aktiviti Program Penjaminan Mutu (QAP) Bagi Perkhidmatan Radiologi Kesihatan

Bilangan pemeriksaan X-ray yang dijalankan

Secara keseluruhannya, terdapat peningkatan terhadap bilangan pemeriksaan X-ray yang dijalankan di Pejabat Kesihatan Daerah (Jadual 3.29).

Jadual 3.29: Bilangan Pemeriksaan X-Ray Di Pejabat Kesihatan Daerah, JKWPKL&P, 2014 – 2019

Daerah	Bilangan Pemeriksaan X-ray				
	2015	2016	2017	2018**	2019
Lembah Pantai	4,808	0*	0*	0*	0*
Kepong	6,226	6,781	6,977	6447	7927
Cheras	8,250	9,202	6,840	7589	6961
Putrajaya	12,278	15,225	16,882	11094	14956
Titivangsa	-	-	16,269	28010	25273
Jumlah	31,562	31,208	46,968	53140	55117

*Mesin X-ray telah rosak dan semua pesakit dirujuk ke HKL (2016) dan KKKL (2017)

** KKKL mula beroperasi pada April 2017

Analisa Kadar Penolakan Filem X-ray di Klinik Kesihatan

Analisa kadar penolakan filem adalah salah satu aktiviti di bawah QAP yang telah dikeluarkan oleh Cawangan Pembangunan Kesihatan Keluarga (CPKK), JKWPKL&P dan standard yang perlu dicapai tidak melebihi 2.5%. Pada tahun 2019, kriteria penilaian bagi semua KK adalah seperti di [Jadual 3.29](#).

Terdapat beberapa kriteria penilaian dan penambahbaikan yang mesti diikuti berdasarkan Audit Imej Kualiti bagi mematuhi perkhidmatan Radiologi di bawah Akta Perlesenan Tenaga Atom 1984 (AKTA 304) bagi maksud Perubatan. Kriteria penilaian tersebut adalah seperti berikut:

Jadual 3.29: Kriteria Penilaian Kadar Penolakan Filem X-Ray Di Klinik Kesihatan, JKWPKL&P 2014 – 2019

Bil	Kriteria Penilaian	Ulasan
1.	Identifikasi Pesakit	Id Tidak Jelas
2.	Penanda Anatomi	Lokasi Penanda Tidak sesuai
3.	Teknik Pemposian	Tiada Kolimasi
4.	Faktor dedahan	Lebihan dedahan (DAP)
5.	Bilik Gelap dan Prosedur Pemprosesan	Lain-lain artifek

**kesemua kriteria hendaklah dielakkan supaya tiada kesilapan yang dilakukan khasnya untuk kes medico-legal*

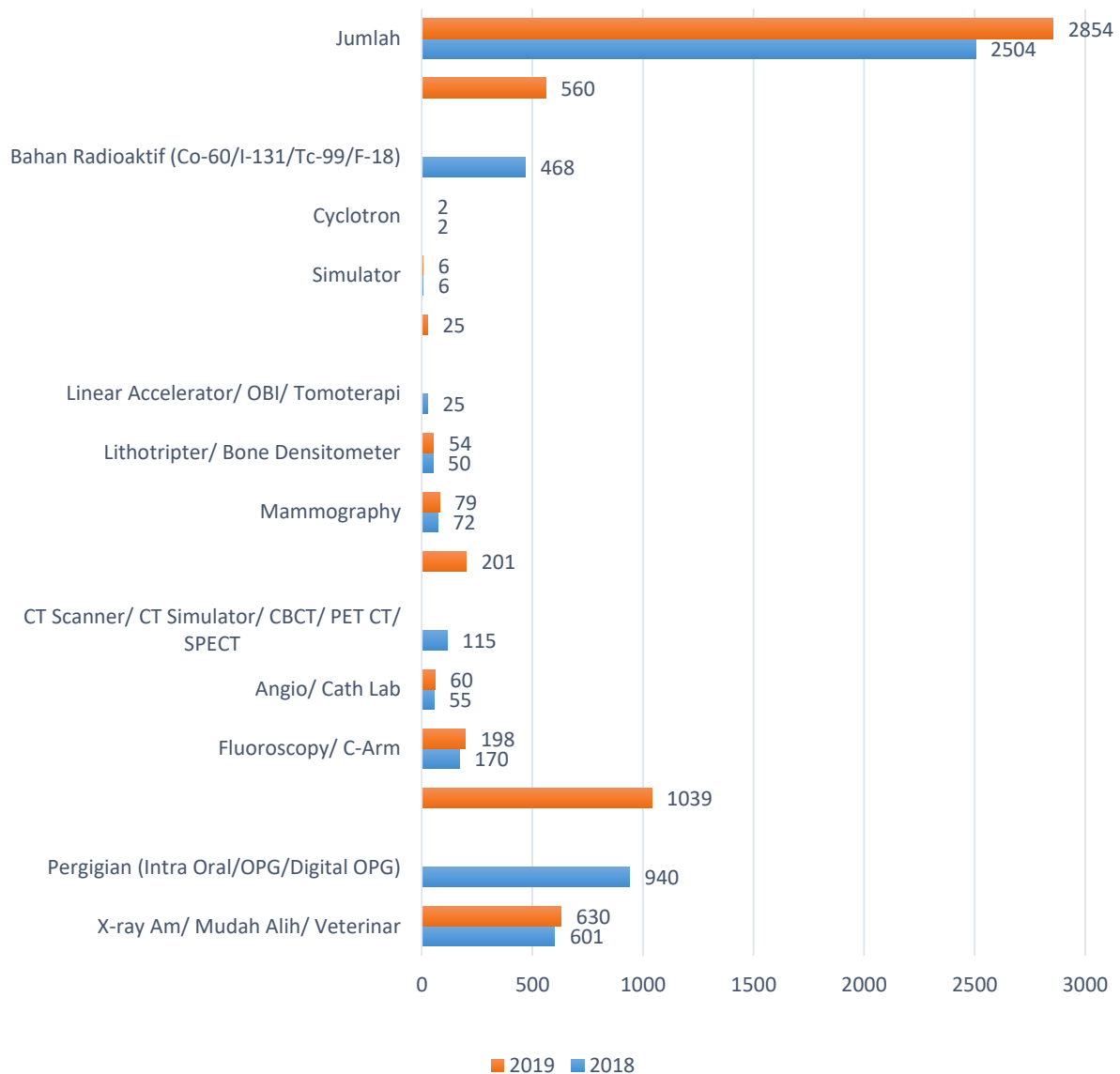
3.11.2 Premis Berlesen/Berdaftar

Statistik premis yang berlesen/berdaftar di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya berdasarkan Rekod Sistem RADIA KKM bagi tahun 2015 – 2019 ditunjukkan dalam [Jadual 3.30](#).

Jadual 3.30: Bilangan Premis Berlesen/ Berdaftar Di WPKL & Putrajaya, 2015 – 2019

Bil	Jenis Premis	Bilangan Premis				
		2015	2016	2017	2018	2019
1	Hospital/ Hospital Universiti/ ATM	28	28	32	49	53
2	Klinik Kesihatan/ Pengamal Perubatan Am (GP's)/ Radiologi	200	192	194	194	187
3	Klinik Pergigian	310	330	346	349	464
4	Jabatan/ Pusat Radioterapi	8	6	7	9	9
5	Jabatan/ Pusat Perubatan Nuklear	8	8	9	12	12
6	Klinik Haiwan	18	19	17	17	17
Jumlah		570	583	605	630	742

Terdapat peningkatan bilangan jenis radas penyinaran dan jenis bahan Radioaktif yang berlesen (premis swasta) dan berdaftar (premis kerajaan) antara tahun 2018 dan 2019 seperti di dalam **Rajah 3.95**.

Rajah 3.95: Bilangan Jenis Radas Penyinaran dan Bahan Radioaktif Yang Berlesen dan Berdaftar Di WPKL & Putrajaya, 2018 dan 2019

BAHAGIAN KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN

Pengenalan dan Latar Belakang Bahagian

Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan (BKMM), di bawah Program Keselamatan dan Kualiti Makanan, Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) adalah Bahagian yang bertanggungjawab ke atas keselamatan makanan di negara ini. Setiap aktiviti yang dilaksanakan adalah berdasarkan peruntukan-peruntukan yang termaktub dalam Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan di bawahnya serta Akta Juruanalisis Makanan 2011 dan Peraturan-Peraturan Juruanalisis Makanan 2013.

Matlamat Perkhidmatan dan Objektif

- i. Bahagian ini bertanggungjawab untuk memastikan keselamatan makanan di sepanjang rantai bekalan makanan dalam melindungi orang awam terhadap bahaya dari segi kesihatan dan penipuan pada penyediaan, penjualan dan penggunaan makanan;
- ii. Objektif penubuhan Bahagian ini juga adalah untuk memastikan agar penyediaan, penjualan dan penyimpanan semua bahan makanan adalah selamat dan bersih.

Pelan dan Sasaran Masa Depan

- i. Penubuhan Bahagian ini adalah sejajar dengan hasrat Kerajaan untuk memperkukuhkan keselamatan makanan di sepanjang rantai bekalan makanan di negara ini.

Petunjuk Prestasi Utama (KPI)

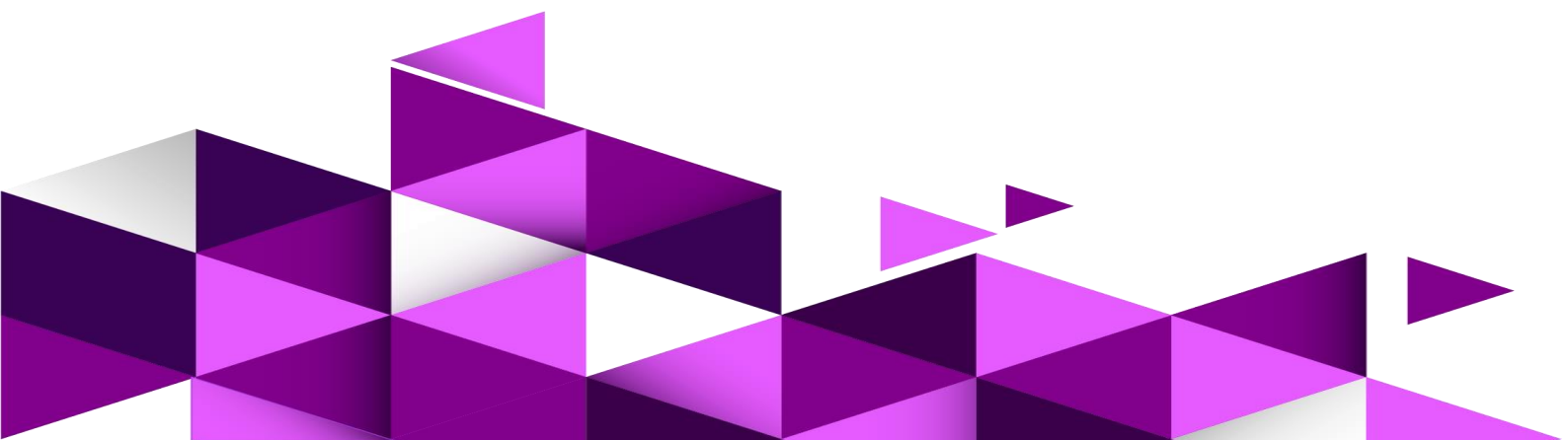
1. Sebanyak lima (5) Petunjuk Prestasi Utama (KPI) di bawah Program Keselamatan dan Kualiti Makanan (PKKM) telah dilatakan sebagai KPI Pengarah Kesihatan Negeri dan Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Keselamatan dan Kualiti Makanan) di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya seperti berikut:

2. Bilangan premis pengilangan makanan berdaftar dalam sistem FoSIM Domestik mendapat pensijilan Makanan Selamat Tanggungjawab Industri (MeSTI)
3. Peratus premis makanan di fasiliti kerajaan yang mendapat pengiktirafan BeSS
4. Peratus sekolah di bawah KPM yang berlaku episod keracunan makanan
5. Peratus produk makanan yang dipantau mematuhi Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985
6. Peratus penolakan produk makanan eksport yang dikeluarkan Sijil Kesihatan.

AKTIVITI DI BAWAH SEKSYEN-SEKSYEN BKKM

Terdapat empat (4) seksyen dan satu (1) unit di bawah Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan iaitu:

- i. Seksyen Pematuhan Domestik;
- ii. Seksyen Surveillance, Pelesenan dan BeSS);
- iii. Seksyen Kawalan Eksport dan Industri Domestik;
- iv. Seksyen Perancangan Strategik, Pensijilan dan Institusi; dan
- v. Unit Pengurusan.

SENARAI PENCAPAIAN KPI PENGARAH KESIHATAN NEGERI 2019

JABATAN KESIHATAN WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR DAN PUTRAJAYA

1. PROGRAM KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN

BIL	INDIKATOR	NATIONAL STANDARD REFERENCE	APPLIED STANDARD FOR STATE	NUMERATOR /NUMBER	DENOMINATOR	CURRENT PERFORMANCE	ULASAN
i.	Bilangan premis pengilangan makanan berdaftar dalam sistem FoSIM Domestik mendapat Pensijilan Makanan Selamat Tanggungjawab Industri (MeSTI)	≥ 1330 Premis	28	28	TIADA	28	TERCAPAI
ii.	Peratus Premis Makanan di Fasiliti Kerajaan Yang Mendapat Pengiktirafan Bersih, Selamat dan Sihat (BeSS)	≥ 70%	≥ 70%	108	94	114.9%	TERCAPAI
iii.	Peratus sekolah di bawah KPM yang berlaku episod keracunan makanan	≤ 1.50%	≤ 1.50%	3	323	0.93%	TERCAPAI
iv.	Peratus produk makanan yang dipantau mematuhi Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985	≥ 96%	≥ 96%	99	103	96.1%	TERCAPAI
v.	Peratus penolakan produk makanan eksport yang dikeluarkan Sijil Kesihatan	≤1.0%	≤1.0%	0	1088	0%	TERCAPAI

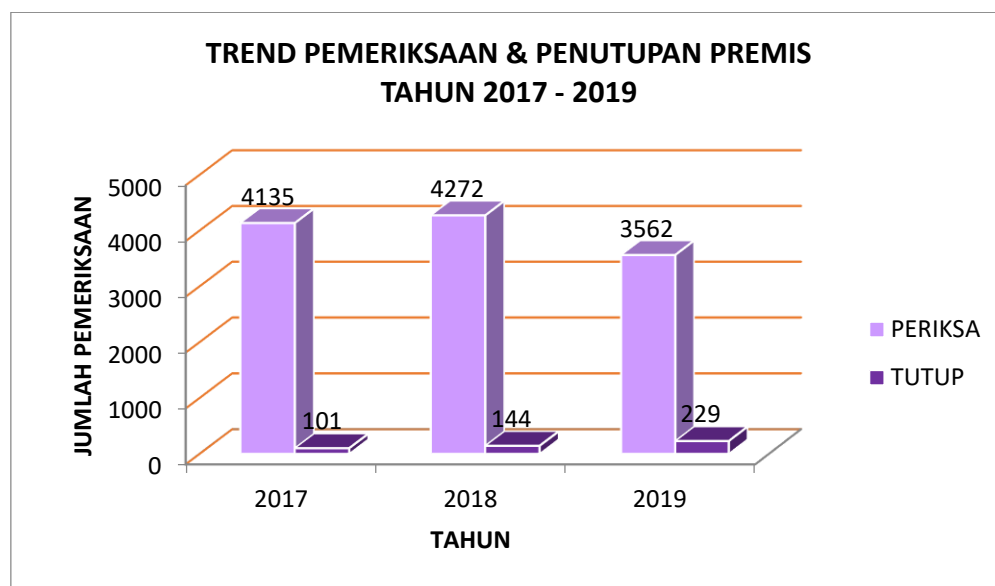
4.1 SEKSYEN PEMATUHAN DOMESTIK

4.1.1 Pemeriksaan Premis Makanan

Pada tahun 2019, sebanyak 3562 jumlah premis makanan telah diperiksa. Premis makanan yang diperiksa melibatkan pemeriksaan di restoran, kedai makan, gerai, kantin sekolah, dapur asrama sekolah, kantin dan dapur hospital, kafeteria di IPTA/IPTS dan di bangunan premis kerajaan, medan selera di Hentian Rehat dan Rawat(R&R), penjaja, kilang dan lain-lain premis.

Jadual 4.1: Pencapaian Aktiviti Pemeriksaan Premis Makanan 2017 – 2019

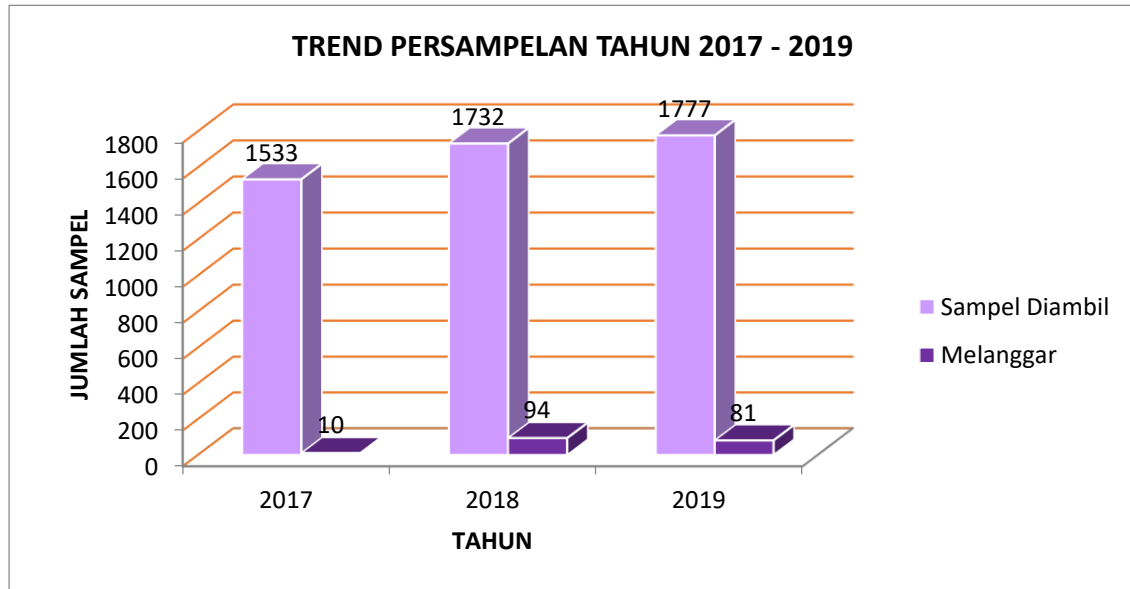
PERKARA	TAHUN		
	2017	2018	2019
Jumlah pemeriksaan premis makanan	4135	4272	3562
Jumlah penutupan premis makanan	101	144	229

Rajah 4.1: Pencapaian Aktiviti Pemeriksaan Premis Makanan Tahun 2017 – 2019

4.1.2 Pensampelan Makanan

Bagi aktiviti pensampelan makanan, sebanyak **1777** sampel makanan telah diambil pada tahun 2019. Sampel makanan mengikut parameter serta kadar pelanggaran adalah ditunjukkan dalam Rajah 2.

Rajah 4.2: Trend Persampelan Tahun 2017 – 2019

Jadual 4.2: Jumlah Sampel Makanan Serta Jumlah Pelanggaran Tahun 2017 – 2019

PERKARA	TAHUN		
	2017	2018	2019
Jumlah Sampel	1533	1732	1777
Jumlah Pelanggaran	10	94	81

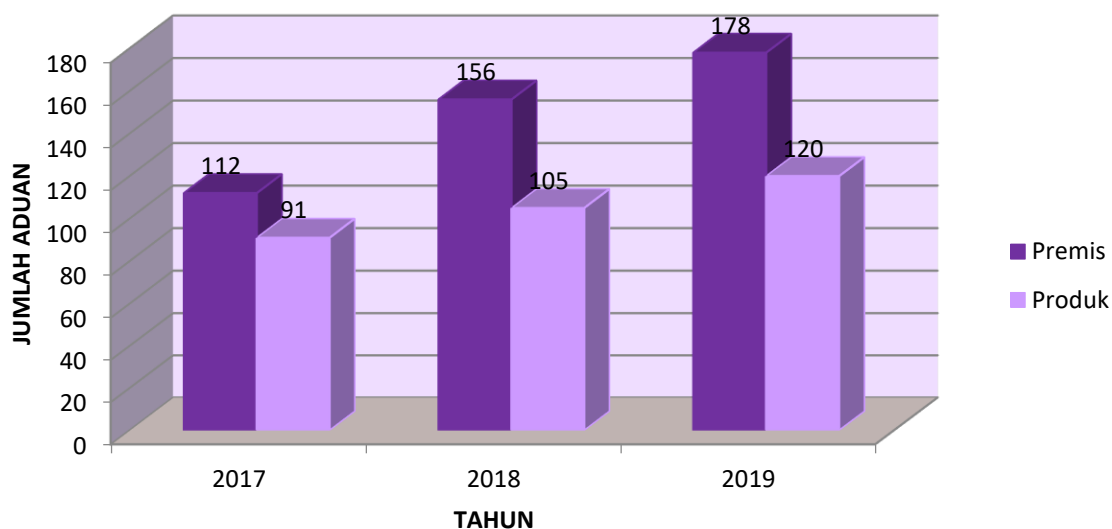
4.1.3 Aduan Makanan

Sebanyak **298** aduan diterima pada tahun 2019. Jenis aduan yang paling banyak diterima ialah berkenaan premis iaitu 178 aduan. Manakala sebanyak 120 aduan telah diterima berkenaan untuk pelbagai faktor yang dapat dilihat melalui jadual di bawah.

Jadual 4.3: Trend Aduan Tahun 2017 - 2019

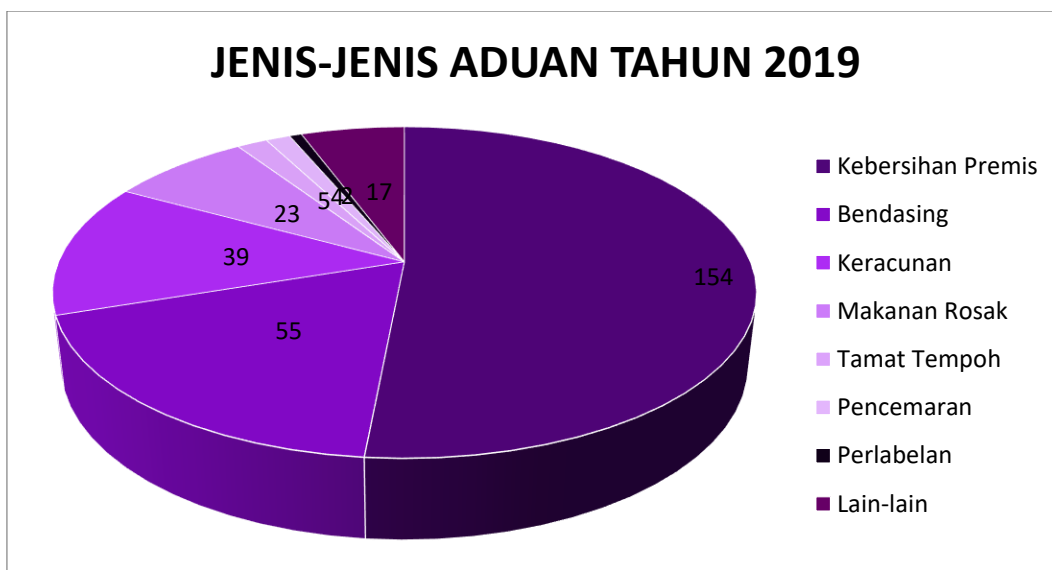
JENIS ADUAN	TAHUN		
	2017	2018	2019
Aduan Premis	112	156	178
Aduan Produk	91	105	120

TREND ADUAN TAHUN 2017 - 2019

Rajah 4.3: Trend Aduan Tahun 2017 - 2019

JENIS-JENIS ADUAN TAHUN 2019

Rajah 4.4: Jenis-jenis Aduan Yang Telah Selesai Mengikut Kategori

4.2 SEKSYEN PEMATUHAN DOMESTIK (SURVEILAN, PELESENAN DAN BeSS)

4.2.1 Aktiviti Pensampelan Surveilan

Pada tahun 2019, terdapat beberapa aktiviti pensampelan surveilan makanan dijalankan berdasarkan isu-isu semasa. Hal ini adalah penting bagi memastikan makanan terbabit yang dijual di pasaran domestik adalah selamat untuk dimakan. Secara keseluruhan, sebanyak tujuh (7) aktiviti surveilan telah dijalankan. Antara aktiviti pengawasan makanan yang telah dijalankan adalah:

Jadual 4.4: Aktiviti-Aktiviti Pensampelan Surveilan Pada Tahun 2019

JENIS SURVEILAN	BILANGAN	
	PARAMETER ANALISIS	BIL. SAMPEL
1. Surveilan Terancang ST 02/2019: Pengawasan Tahap Pencemaran <i>Salmonella</i> dan <i>E.coli</i> serta <i>Antimicrobial Resistance</i> (AMR) di dalam Ikan Dan Daging Segar Di Pasaran Tempatan	<i>E. coli</i> <i>Salmonella</i>	60
2. Surveilan Terancang ST 04/2019: Pengawasan Tahap Kandungan Aspartame dalam Flavoured Milk Drinks / Flavoured Drinks	Aspartame	13
3. Surveilan Terancang ST 06/2019: Pengawasan Tahap <i>Maleic Acid</i> Dalam Produk Makanan Berkanji di Pasaran Tempatan	Maleic Acid	20
4. Surveilan Terancang ST 07/2019: Pengawasan Tahap Kandungan Iodin dalam Garam Beriodin	Iodin	10
5. Surveilan Terancang ST 09/2019: Pengawasan Tahap Pencemaran <i>Aflatoksin</i> dan <i>Okratoksin</i> di dalam Makanan di Pasaran Tempatan	Aflatoksin Okratoksin	12
6. Projek <i>Total Diet Study</i> (TDS)	Logam Berat dan Aditif	147

JENIS SURVEILAN	BILANGAN	
	PARAMETER ANALISIS	BIL. SAMPEL
	Makanan	
7. Kajian Status Keselamatan Makanan Popular <i>Signature Dish</i> Sedia untuk dimakan yang Berisiko Tinggi Mengikut Negeri	Mikrobiologi	50

4.2.2 Pengiktirafan BeSS 2019

Bagi mengiktiraf premis-premis yang menjual makanan sedia dimakan yang mematuhi peraturan Akta Makanan 1985, satu pengiktirafan dikeluarkan kepada premis tersebut iaitu Bersih, Selamat & Sihat (BeSS). Pada tahun 2019, sebanyak 102 bilangan pengiktirafan telah diberikan kepada premis makanan di Kuala Lumpur dan Putrajaya.

4.3 SEKSYEN KAWALAN EKSPORT DAN INDUSTRI DOMESTIK

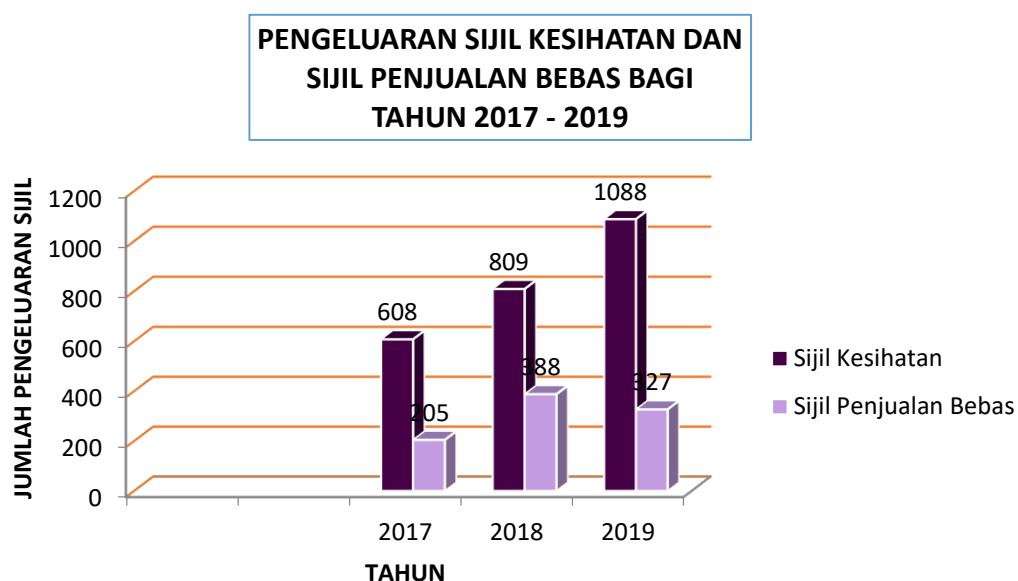
4.3.1 Kawalan rasmi

Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan turut melaksanakan kawalan rasmi dalam rantaian bekalan eskport bagi memastikan eskport makanan adalah selamat dan mematuhi keperluan keselamatan makanan negara pengimport.

Terdapat dua (2) jenis sijil yang dikeluarkan iaitu Sijil Kesihatan dan Sijil Penjualan Bebas. Proses pengeluaran sijil-sijil ini adalah tertakluk kepada prosedur yang telah ditetapkan oleh pihak Kementerian Kesihatan Malaysia.

Jadual 4.5: Jumlah Pengeluaran Sijil Kesihatan dan Sijil Penjualan Bebas Bagi Tahun 2017 - 2019

JENIS SIJIL	TAHUN		
	2017	2018	2019
Sijil Kesihatan	608	809	1088
Sijil Penjualan Bebas	205	388	327

Rajah 4.5: Pengeluaran Sijil Kesihatan dan Sijil Penjualan Bebas Bagi Tahun 2017 - 2019

4.3.2. Pendaftaran *MyFood Tag*

Pendaftaran ini adalah sebagai satu mekanisma kawalan keselamatan makanan di sepanjang rantai. Selain itu, pendaftaran ini juga adalah sebagai satu bentuk pengiktirafan kepada premis makanan yang memenuhi kriteria keselamatan makanan di sepanjang peringkat rantai makanan berdasarkan aktiviti pengendalian makanan secara spesifik. Premis makanan yang memenuhi kriteria ditetapkan berdasarkan garis panduan ini akan diberikan nombor Pendaftaran *MyFood Tag*.

Jadual 4.6: Jumlah yang lulus Pendaftaran *MyFood Tag* mengikut Kategori bagi Tahun 2018-2019

KATEGORI	TAHUN	
	2018	2019
Premis Pemprosesan Makanan	4	17
Kenderaan Pengangkutan	64	5

4.3.3 Pensijilan *Trust MyCatering*

Pensijilan ini diwujudkan bagi mengiktiraf pengusaha katering makanan yang menyumbang kepada perkembangan industri makanan negara serta mewujudkan persaingan sihat untuk industri katering makanan dalam menghasilkan makanan yang selamat.

Jadual 4.7: Jumlah pengusaha yang telah mendapat Pensijilan *Trust MyCatering* bagi Tahun 2018-2019

KATEGORI KATERING	TAHUN	
	2018	2019
Kecil & Sederhana	2	-
Mass Katering	2	2

4.4 SEKSYEN PERANCANGAN STRATEGIK, PENSIJILAN DAN INSTITUSI

4.4.1 Bengkel Keselamatan Makanan

Bengkel Keselamatan Makanan di kantin bertujuan meningkatkan tahap kebersihan dan keselamatan makanan yang disediakan di kantin. Pihak pengusaha kantin perlu menjalankan pemeriksaan sendiri bagi mengelakkan risiko berlakunya kejadian keracunan makanan.

Bagi meningkatkan pemahaman, beberapa siri bengkel keselamatan makanan telah dijalankan seperti [Jadual 4.8](#).

Jadual 4.8: Bilangan Siri Bengkel Pemantapan KENDIRI

BIL	PERKARA	TARIKH
i	Bengkel Keselamatan Makanan bagi Pengusaha Kantin Baharu di bawah seliaan Pejabat Pendidikan Wilayah Keramat	17.1.2019
ii	Bengkel Pengurusan Bahan Mentah dan Keselamatan Makanan bagi Pembantu Pengurusan Murid KEMAS	26.2.2019
iii	Latihan Katering Sihat – Keselamatan Makanan kepada Pengusaha dan Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid	20.3.2019
iv	Bengkel Keselamatan Makanan bagi Pengusaha Kantin dan Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid di bawah seliaan Pejabat Pendidikan Wilayah Keramat	25.3.2019
v	Latihan Katering Sihat – Keselamatan Makanan kepada Pengusaha dan Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid (PPW Bangsar Pudu)	30.3.2019
vi	Bengkel Keselamatan Makanan bagi Pengusaha Kantin Baharu di bawah seliaan Pejabat Pendidikan Wilayah Sentul	2.4.2019
vii	Bengkel Pemantapan Keselamatan Makanan kepada Pembantu Pengurusan Murid – Pra Sekolah (PPW Keramat dan Sentul)	18.6.2019
viii	Bengkel Pemantapan Keselamatan Makanan kepada Pembantu Pengurusan Murid – Pra Sekolah (PPW Bangsar dan Pudu)	19.6.2019
ix	Wawancara Keselamatan Makanan kepada Pengusaha dan Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid di bawah seliaan Jabatan Agama Islam Wilayah Persekutuan (JAWI)	6.11.2019

Aktiviti Bengkel Pengurusan Bahan Mentah dan Keselamatan Makanan bagi Pembantu Pengurusan Murid KEMAS

Aktiviti pakaian pengendali yang betul

Perbincangan gerak kerja secara berkumpulan

4.4.2 ProKEM

Program Keselamatan Makanan (ProKEM) Dapur Asrama dibangunkan bagi menambahbaik Program Pemeriksaan Sendiri (KENDIRI) di dapur asrama sekolah. Ia bertujuan untuk menggariskan keperluan kebersihan dan keselamatan makanan yang lebih bersistem melalui amalan baik bagi memastikan penyediaan makanan di dapur asrama bersih dan selamat.

ProKEM ini terdiri daripada **8 komponen utama** yang akan dilaksanakan dan dinilai oleh juru audit. Satu (1) Taklimat dan bengkel ProKEM telah diadakan dengan kerjasama Jabatan Pendidikan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur pada 23 – 24 Oktober 2019 bertempat di Sekolah Menengah Kebangsaan Aminuddin Baki. Kesemua 13 kontraktor dan penyelia asrama dari Sekolah asrama harian telah menghadiri Taklimat dan bengkel ini. Pada tahun 2019, terdapat dua (2) buah sekolah telah mendapat pengiktirafan ProKEM iaitu:

- i. Sekolah Menengah Kebangsaan Aminuddin Baki; dan
- ii. Sekolah Menengah Kebangsaan Agama Putrajaya.

4.4.3 Skuad Germ Buster Sekolah

Skuad Germ Buster telah ditubuhkan bagi memberi pemahaman berkenaan asas makanan selamat dan bersih serta faktor-faktor kejadian keracunan makanan kepada para pelajar sekolah. Di dalam program Skuad Germ Buster ini, para pelajar telah didedahkan dengan menggunakan pendekatan mudah iaitu dengan menggunakan konsep “Lihat, Hidu dan Rasa” dalam memilih makanan. Selain taklimat tips keselamatan makanan, pelbagai aktiviti interaktif juga turut dijalankan.

Skuad ini bekerjasama dengan Bahagian lain dalam komponen kesihatan bagi memantapkan lagi pengisian dan maklumat yang diberikan kepada warga sekolah. Antara bahagian yang terlibat adalah, Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan, Bahagian Pergigian, Bahagian Farmasi, Bahagian Kesihatan Awam melalui Cawangan Pendidikan Kesihatan, Cawangan Vektor dan Cawangan Pemakanan.

Jadual 4.9: Siri Jelajah Skuad Germ Buster di Sekolah-Sekolah Terpilih

BIL	PEJABAT KESIHATAN	PERKARA	TARIKH
i	Pejabat Kesihatan Lembah Pantai	SK Convent Bukit Nanas 1	14.2.2019
ii		SK Bandar Baru Seri Petaling 1	4.3.2019
iii		SK Seri Setia	13.3.2019
iv		SJKC Chong Fah Phit	4.4.2019
v		SK (L) Jalan Batu	11.4.2019
vi	Pejabat Kesihatan Kepong	SJKC Sentul	5.4.2019
vii		SK Sentul 1	25.4.2019
viii		SK Seri Kepong	2.5.2019
ix		SK Kepong Baru	4.7.2019
x		SJKT Ladang Edinburgh	20.8.2019
xi	Pejabat Kesihatan Titiwangsa	SJKT Fletcher	14.3.2019
xii		SK Taman Melati	22.3.2019
xiii		SK Taman Maluri	9.4.2019
xiv		SK Danau Kota	22.4.2019
xv	Pejabat Kesihatan Cheras	Sek Men Intergrasi Sains Tahfiz	12.4.2019
xvi		Sekolah Sukan Bukit Jalil	15.4.2019
xvii		SK Jalan Pasar 1	12.6.2019
xviii		SK Seri Cheras	9.7.2019
xix		SK Taman Midah 2	23.7.2019
xx	Pejabat Kesihatan Daerah Putrajaya	SK PP 11 (3)	22.10.2019
xxi		SK PP 18 (1)	30.10.2019
xxii		SK PP 9 (2)	12.11.2019
xxiii		SK PP 14 (1)	14.11.2019

Gambar Sekitar Aktiviti Skwad Germ Buster

Ceramah Germ Buster oleh Pegawai Teknologi Makanan

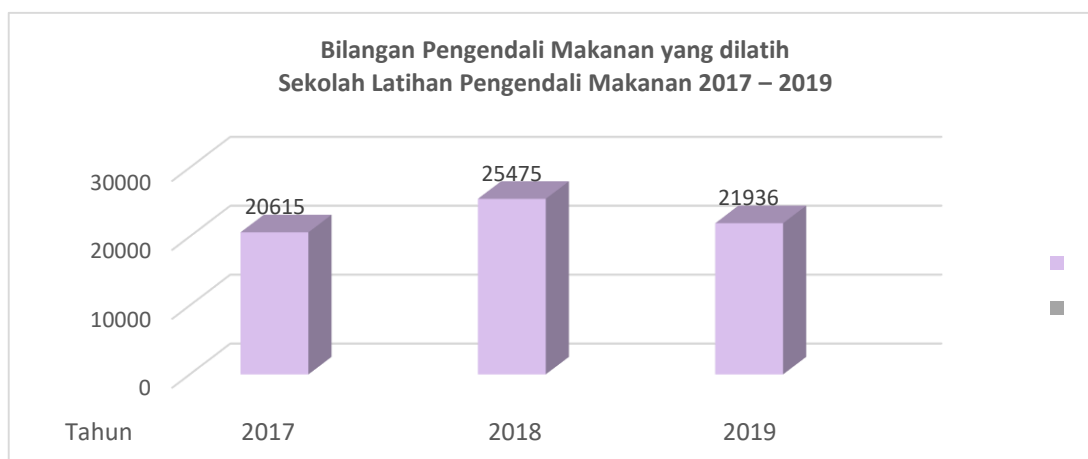
Sebahagian permainan keselamatan makanan yang dilaksanakan

4.5 PROGRAM LATIHAN PENGENDALI MAKANAN (LPM)

Program latihan pengendali makanan bertujuan untuk memberi pendedahan dan kesedaran kepada semua pengendali makanan dalam aspek kebersihan dan keselamatan makanan, kebersihan diri dan premis makanan yang bersih dan seterusnya mengurangkan kejadian keracunan makanan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya. Sehingga 2019, terdapat **27** Sekolah Latihan Pengendali Makanan (SLPM) telah diiktiraf dan sebanyak **21,936** pengendali makanan telah dilatih di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.

Jadual 4.10: Bilangan Pengendali Makanan yang dilatih Sekolah Latihan Pengendali Makanan 2017 - 2019

PERKARA	TAHUN		
	2017	2018	2019
Jumlah Pengendali Makanan yang telah dilatih	20,615	25,475	21,936

Rajah 4.6: Bilangan Pengendali Makanan yang dilatih oleh Sekolah Latihan Pengendali Makanan 2017 – 2019

4.5.1 Pensijilan Program Jaminan Keselamatan Makanan (PJKM)

Semua premis yang terlibat didalam pengilangan makanan wajib mempunyai Program Jaminan Keselamatan Makanan (PJKM) sebagaimana dinyatakan didalam Peraturan-Peraturan Kebersihan Makanan 2009. Program Keselamatan dan Kualiti Makanan, Kementerian Kesihatan mengeluarkan tiga (3) jenis persijilan PJKM iaitu Persijilan Makanan Selamat Tanggungjawab Industri (MeSTI), Amalan Pengilangan yang Baik (GMP) dan *Hazard Analysis Critical Control Point* (HACCP).

Jadual 4.11: Data bilangan premis yang telah diberi pensijilan dan pengiktirafan di Kuala Lumpur dan Putrajaya tahun 2019

BIL	PERKARA	BIL PENSIJILAN / PENGIKTIRAFAN
i	Makanan Selamat Tanggungjawab Industri (MeSTI)	101
ii	<i>Good Manufacturing Practices</i> (GMP)	21
iii	<i>Hazard Analysis Critical Control Point</i> (HACCP)	17

4.6 Program Promosi dan Pendidikan Keselamatan Makanan

Perancangannya adalah dengan melaksanakan Program Promosi Keselamatan Makanan Secara “*Out Reach*” kepada Kumpulan Sasaran Industri/Pengusaha Makanan/Konsumer di mana ianya akan meningkatkan kesedaran mengenai keselamatan makanan sebagai satu keutamaan dan meningkatkan kemahiran kumpulan sasaran mengenai *Food Safety First* (FSF)

Pada tahun 2019, United Nation (UN) telah mengisytiharkan 7Jun sebagai Hari ‘*World Food Safety Day*’ buat pertama kalinya di mana kempen ‘*Support World Food Safety Day*’ juga telah di lancarkan untuk memberi kesedaran kepada masyarakat dunia tentang kepentingan keselamatan makanan.

Antara aktiviti-aktiviti yang telah dijalankan:

4.6.1 Promosi Jalanan (*Street Campaign*) *World Food Safety Day* Sempena Iftar @ KL 2019

Program ini dijalankan pada 25 Mei 2019 merupakan promosi kepada Sambutan Hari Keselamatan Makanan Sedunia yang dijalankan oleh Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan, Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya (BKMM, JKWPKL&P) kepada pengunjung dan orang ramai semasa berbuka puasa di Dataran Merdeka sempena Iftar @KL 2019.

Antara aktiviti yang dijalankan adalah pengedaran Kit Keselamatan Makanan sempena bulan Ramadan, pengedaran risalah kepada pengunjung serta rakaman video ucapan Sambutan Hari Keselamatan Makanan Sedunia untuk tujuan promosi.

Barisan AJK yang bertugas

Edaran kit promosi Keselamatan Makanan kepada pengunjung

4.6.2 Street Campaign Program Sambutan Hari Keselamatan Makanan Sedunia 2019 Peringkat Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya

Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan, Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya (BKMM, JKWPKL&P) juga mengambil inisiatif dalam mengadakan *Street Campaign* Program Sambutan Hari Keselamatan Makanan Sedunia 2019 Peringkat Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya pada 3 Ogos 2019 yang bertempat di Dataran Tapak *Food Truck* Wangsa Melawati, Wangsa Maju Kuala Lumpur.

Program ini bermula pada pukul 8.00 malam yang dirasmikan oleh YB Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew (Ahli Parlimen Wangsa Maju) dan antara pengisian aktiviti yang dijalankan adalah pameran keselamatan makanan, Zumba, flash mob sokongan Hari Keselamatan Makanan Sedunia dan jualan dari *Food Truck*.

Penyampaian CD Panduan Keselamatan Makanan kepada Pemilik

Acara Zumba semasa Pelancaran WSFD

4.6.3 Aktiviti Promosi dan Pameran Keselamatan Makanan Bersama Agensi Luar

Kenduri Rakyat dan Karnival Sukan Wilayah Persekutuan

Program *Youth Business Expo* 2019 Peringkat WPKL

Program Singgah Santai @
Perpustakaan Negara

Kempen Hidup Aktif: Big Walk
Sempena Kuala Lumpur

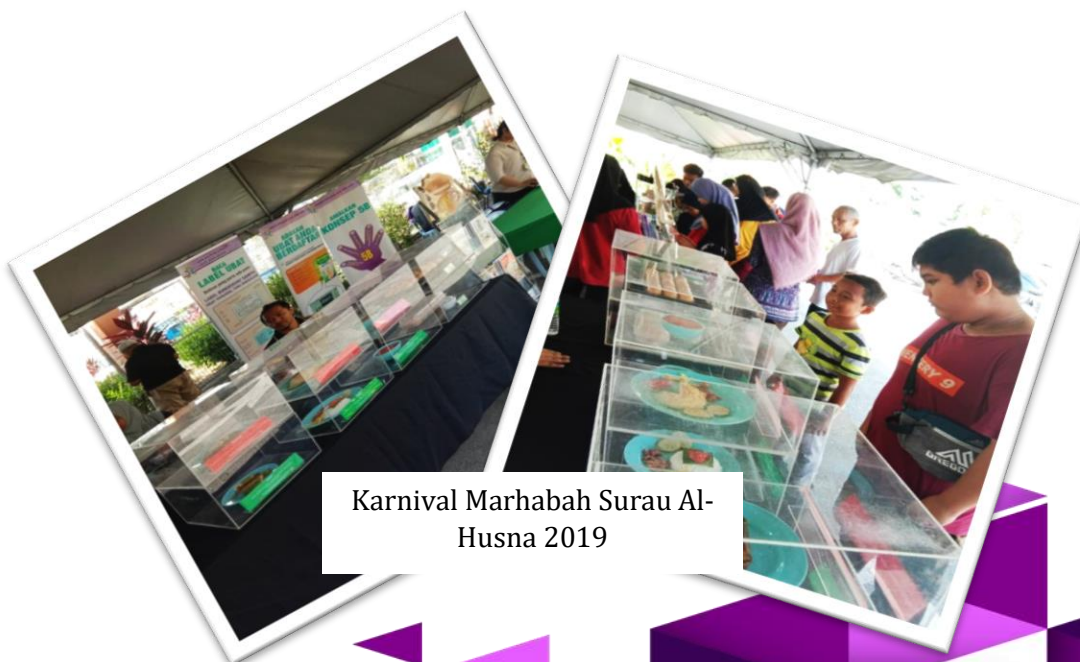
**4.6.4 Aktiviti Promosi dan Pameran Keselamatan Makanan Bersama Pihak Jabatan /
Pejabat Kesihatan / Agensi Kesihatan / Komuniti**

Fit Malaysia @ BTR 2019 Car
Free Morning Putrajaya

Program KAWAN @ My
Community Care Parlimen

Karnival Marhabah Surau Al-
Husna 2019

4.7 UNIT PENGURUSAN

4.7.1 Program Khas:

Majlis Anugerah Keselamatan dan Kualiti Makanan 2019 Peringkat WPKL&Putrajaya

Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya (JKWPKL&P) telah mengadakan Majlis Anugerah Keselamatan dan Kualiti Makanan 2019 peringkat Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya pada 11 November 2019 di Hotel Everly, Putrajaya.

Objektif Majlis adalah untuk memberi penghargaan kepada beberapa pihak yang terlibat dalam memberi sumbangan bermakna dalam skop keselamatan dan kualiti makanan. Antaranya adalah seperti berikut:

- Penyampaian Sijil Pengiktirafan PROKEM;
- Penyampaian Pengiktirafan Premis “Makanan Selamat Tanggungjawab Industri” (MeSTI);
- Penyampaian Pengiktirafan Premis “Bersih, Selamat dan Sihat” (BeSS);
- Persembahan Video BeSS-T;
- Penyampaian Pengiktirafan Premis “Bersih, Selamat dan Sihat” (BeSS) (SBP);
- Penyampaian Sijil Penghargaan Khas Media;
- Penyampaian Anugerah Pengurusan Keselamatan Makanan Terbaik
- Persembahan Video *BeSS of The Chef*; dan
- *Kick off: BeSS of The Chef.*

Suasana di dalam dewan semasa majlis perasmian

Aktiviti pendaftaran sebelum majlis bermula

4.8 INOVASI

Peryertaan INOVASI Peringkat Program Keselamatan dan Kualiti Makanan

- i. Ezi MeSTI
- ii. MJA on The GO
- iii. Santai BeSS

Semua Peserta daripada BKKM, JKWPKL&P

Gambar 12: MJA On The GO mendapat Tempat Kedua Kategori Teknologi

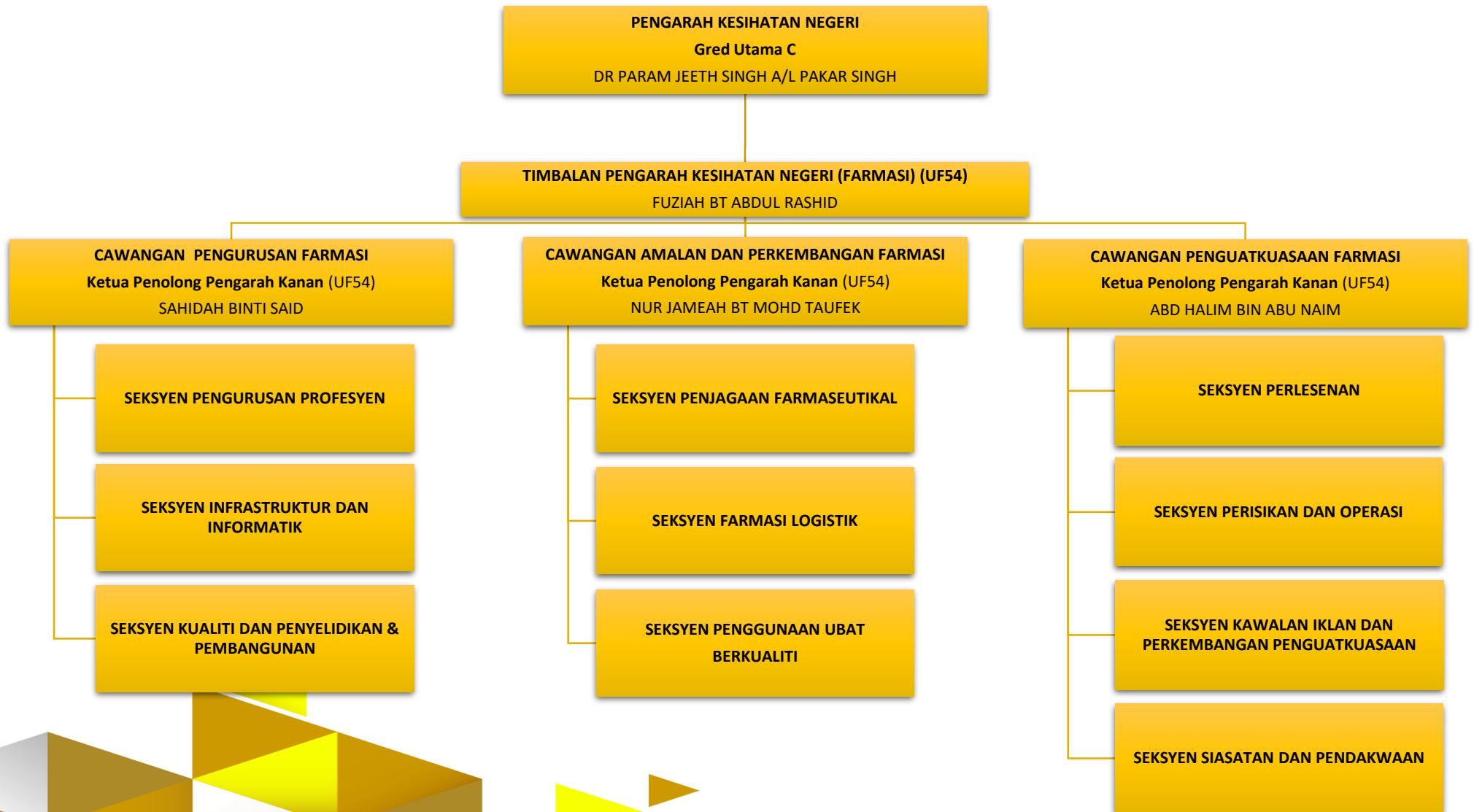
BAHAGIAN PERKHIDMATAN FARMASI

Pengenalan dan Latar Belakang

Bahagian Perkhidmatan Farmasi, Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya (BPF JKWPKL&P) bertanggungjawab ke atas pengurusan, perancangan dan pembangunan perkhidmatan farmasi di JKWPKL&P dalam memastikan ubat-ubatan adalah berkualiti dan mencukupi untuk keperluan semua fasiliti kesihatan Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) di W.P. Kuala Lumpur dan Putrajaya. BPF JKWPKL&P meliputi tiga aktiviti utama iaitu Pengurusan Farmasi, Amalan dan Perkembangan Farmasi, dan Penguatkuasaan Farmasi.

Objektif utama Bahagian Perkhidmatan Farmasi adalah seperti berikut:

- Merancang dan menyelaraskan keperluan modal insan yang optima, termasuk latihan disamping membelanjakan peruntukan secara berhemah.
- Mengoptimalkan terapi ubat-ubatan dan pemberian penjagaan farmaseutikal yang mesra dan berhemah kepada pesakit melalui perkhidmatan yang terbaik dan profesional.
- Memastikan pengilangan, pengimportan, penjualan, pembekalan, pengendalian dan penggunaan ubat-ubatan, sediaan-sediaan farmaseutikal dan produk-produk kesihatan adalah berkualiti, selamat dan berkesan mengikut Undang-Undang Farmasi yang dikuatkuasakan iaitu:
 - **Akta Racun 1952** dan Peraturan-Peraturannya
 - **Akta Jualan Dadah 1952**
 - **Akta Ubat (Iklan & Penjualan) 1956**
 - **Akta Pendaftaran Ahli Farmasi 1951** dan peraturannya
 - **Akta Dadah Berbahaya 1952** dan Peraturan-Peraturannya
 - **Peraturan-Peraturan Kawalan Dadah dan Kosmetik 1984**

CARTA ORGANISASI BAHAGIAN PERKHIDMATAN FARMASI

5.1 CAWANGAN PENGURUSAN FARMASI

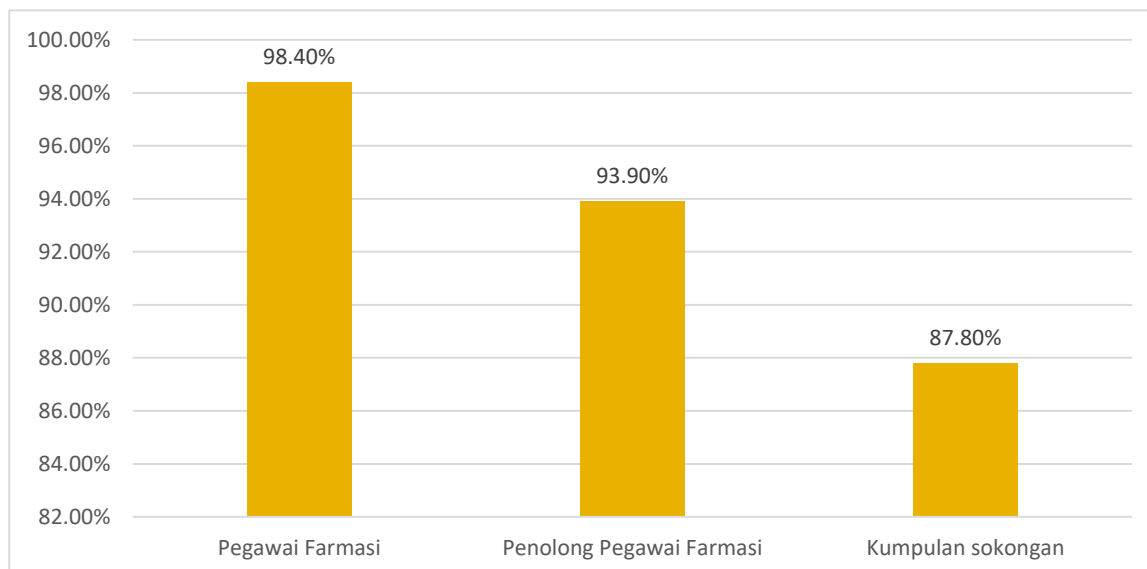
Cawangan Pengurusan Farmasi terbahagi kepada 3 seksyen iaitu Seksyen Pengurusan Profesyen, Seksyen Infrastruktur dan Informatik dan Seksyen Kualiti dan Penyelidikan & Pembangunan.

Fungsi Cawangan Pengurusan Farmasi:

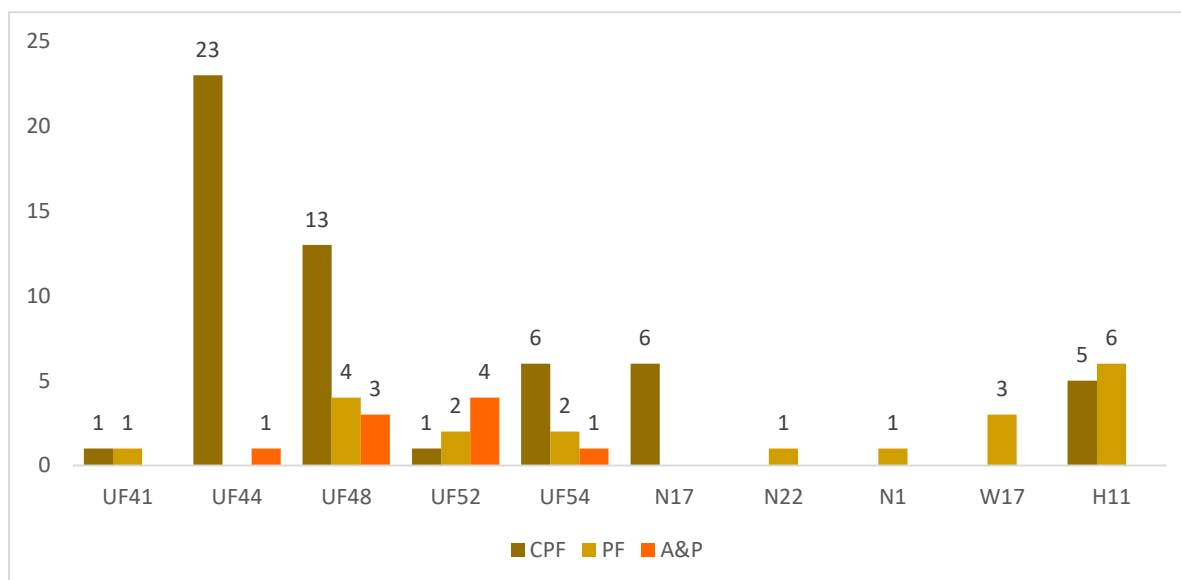
- i. Merancang keperluan sumber manusia, penempatan dan pengisian anggota secara optima di semua fasiliti JKWPKL&P.
- ii. Merancang, menyelaras dan memantau latihan dan aktiviti CPD semua anggota farmasi BPF di hospital dan farmasi klinik kesihatan bagi meningkatkan kompetensi dalam melaksanakan tugas.
- iii. Merancang dan menyelaras aktiviti pengurusan farmasi termasuk aset dan kenderaan.
- iv. Merancang, mengurus dan memantau serta menganalisa perbelanjaan kewangan Farmasi JKWPKL&P.
- v. Menyelaras dan memantau sistem inisiatif kualiti perkhidmatan farmasi seperti, KPI, QAP, KIK, EKSA, Inovasi, ISO dan kajian R&D jabatan supaya dapat dicapai mengikut piawaian yang ditetapkan.
- vi. Merancang dan memantau projek BP06 dan pembangunan infrastruktur farmasi di semua fasiliti BPF JKWPKL&P termasuk hospital dan klinik kesihatan.
- vii. Merancang dan menyelaras dan termasuk keperluan latihan ICT jabatan farmasi.
- viii. Memberi khidmat sokongan teknikal, keperluan prasarana, penyelenggaraan peralatan, rangkaian berkaitan ICT dan sistem PHIS
- ix. Penyebaran maklumat farmasi melalui laman web.
- x. Menyelaras laporan tahunan, buletin dan laporan statistik jabatan farmasi.

5.1.1 Statistik Anggota Bahagian Perkhidmatan Farmasi (BPF)

Statistik warga kerja farmasi di BPF termasuk di fasiliti jagaan BPF JKWPKL&P adalah seperti di rajah berikut:

Rajah 5.1: Peratus Pengisian Anggota di Fasiliti Bahagian Perkhidmatan Farmasi JKWPKL&P Mengikut Jawatan.

Rajah 5.2: Pecahan Anggota Di Bahagian Perkhidmatan Farmasi JKWPKL&P Mengikut Cawangan Dan Gred.

*CPF – Cawangan Penguatkuasa Farmasi, PF – Cawangan Pengurusan Farmasi, A&P – Cawangan Amalan dan Perkembangan Farmasi

5.1.2 Latihan Dan Pembangunan Profesional Berterusan (CPD)

a. Peruntukan

Program Farmasi telah diperuntukkan sebanyak **RM51,000** dibawah aktiviti Latihan Dalam Perkhidmatan (LDP).

b. Kursus dalaman

Sepanjang tahun 2019, sebanyak **22** sesi latihan termasuk kursus, persidangan, bengkel dan pembelajaran berterusan telah diadakan.

c. Perbelanjaan

Perbelanjaan sebenar pengendalian kursus, persidangan dan bengkel bagi tahun 2019 ialah sebanyak **RM 50,977** atau **99.9%** daripada jumlah peruntukan latihan. (Jadual 5.1).

d. Pembangunan Profesional Berterusan (CPD)

Pencapaian CPD bagi Program Farmasi pada tahun 2019 seperti di [Jadual 5.2](#).

Jadual 5.1: Prestasi Perbelanjaan Latihan Dalam Perkhidmatan (LDP) Bagi Tahun 2014 Sehingga 2019

PERUNTUKAN LDP (RM)	2014	2015	2016	2017	2019	
Jumlah peruntukan	70,000	70,000	70,000	35,000	23,335	51,000
Jumlah perbelanjaan	69,698	70,000	68,903.42	34,878.64	23,274	50,977
Peratus perbelanjaan	99.6%	100%	98.4%	99.7%	99.7%	99.9%

PENCAPAIAN PROGRAM CPD	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bahagian Perkhidmatan Farmasi	64 (100%)	64 (100%)	63 (100%)	58 (100%)	64 (100%)	61 (100%)
Hospital	99 (100%)	104 (100%)	93 (100%)	97 (100%)	94 (100%)	116 (100%)
Pejabat Kesihatan Daerah & Klinik Kesihatan	123 (100%)	118 (100%)	121 (100%)	146 (100%)	146 (100%)	179 (100%)
Farmasi Logistik Kesihatan Awam	4 (100%)	4 (100%)	2 (100%)	TIADA	TIADA	TIADA

Jadual 5.2: Jadual menunjukkan bilangan Pegawai Farmasi mencapai mata minima 40 mata bagi tahun 2014 sehingga 2019

5.1.3 Aktiviti Cawangan Pengurusan Farmasi

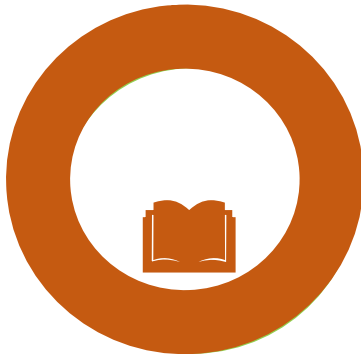
Sesi latihan yang telah dilaksanakan oleh Cawangan Pengurusan sepanjang tahun 2019 adalah seperti berikut:

5.1.4 Key Performance Indicator (KPI)

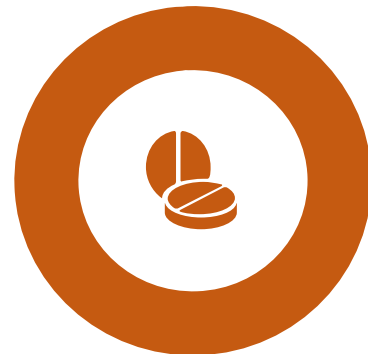
Cawangan Pengurusan Farmasi bertanggungjawab memantau 10 KPI utama BPF JKWPKL&P bagi tahun 2019. Kesemua sasaran KPI utama dicapai dengan jayanya bagi tahun 2019.

KPI 1: Bilangan Pembentangan Hasil Penyelidikan dan Inisiatif Kualiti & Inovasi Farmasi di Peringkat Tempatan dan Antarabangsa
[Sasaran: 13]

30/13

KPI 2: Peratus fasiliti KKM yang berjaya mencapai paras simpanan stok ubat yang optimum (1-3 bulan)
[Sasaran: $\geq 90\%$]

92.9%
(6.5/7)

KPI 3: Peratus preskripsi susulan yang didispens melalui Perkhidmatan Tambah Nilai (VAS) berbanding preskripsi susulan diterima
[Sasaran: $\geq 20\%$]

25.2%
(12,8168/50,7773)

KPI 4: Peratus fasiliti farmasi yang diaudit oleh Audit Dalam Amalan Farmasi (ADAF) mendapat tahap pematuhan baik
[Sasaran: $\geq 60\%$]

90.9%
(10/11)

KPI 5: Bilangan Pelaporan Adverse Drug Reaction (ADR) dan Adverse Event Following Immunization (AEFI).

[Sasaran: 625]

807/125

KPI 6: Peratus pencapaian aktiviti kaunseling ubat-ubatan kepada pesakit seperti yang ditetapkan

[Sasaran: 60,000]

82,217/60,000

KPI 7: Peratus klinik kesihatan yang mencapai kepatuhan penuh bagi kriteria amalan keselamatan pengubatan yang ditetapkan

[Sasaran: $\geq 80\%$]

100%
(17/17)

KPI 8: Peratus pencapaian pengambilan sejarah pengubatan pesakit semasa kemasukan ke wad seperti yang ditetapkan

[Sasaran: 13,000]

13,902/13,000

KPI 9: Peratus serbuan yang berjaya untuk diambil tindakan penguatkuasaan daripada jumlah serbuan yang dijalankan

[Sasaran: 100%]

106.9%
(13,902/13,000)

KPI 10: Peratus pengeluaran lesen/permit baharu yang dikeluarkan di bawah Akta Racun 1952 dalam tempoh 7 hari bekerja

[Sasaran: $\geq 90\%$]

100%
(276/276)

5.1.5 Pengurusan Aset

Seksyen Infrastruktur dan Informatik Cawangan Pengurusan Farmasi bertanggungjawab untuk mengurus dan melaporkan kedudukan semasa aset pada setiap suku tahun. Laporan bagi tahun 2019 adalah seperti di Jadual 3.

Secara amnya, kedudukan aset alih bernilai rendah bertambah pada suku tahun pertama, kedua dan keempat. Kedudukan harta modal pula mempunyai pertambahan pada suku tahun keempat. Pelupusan aset alih telah dijalankan pada suku tahun keempat bernilai RM50. Tiada kehilangan aset alih dilaporkan sepanjang tahun 2019.

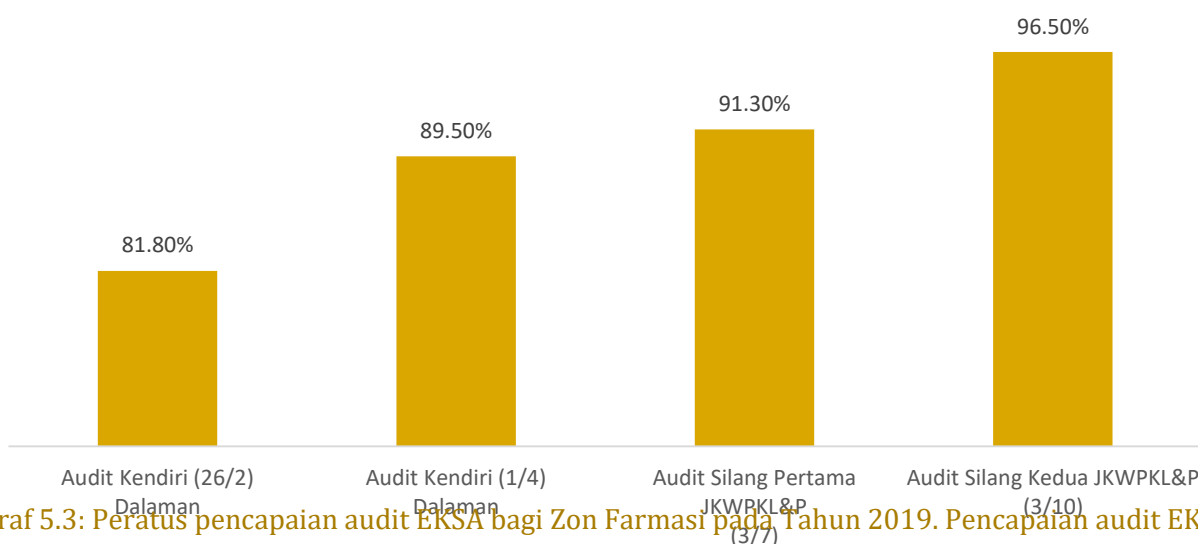
Jadual 5.3: Laporan Kedudukan Semasa Aset Tahun 2019

Tahun 2019	Kedudukan Harta Modal		Kedudukan Aset Alih Bernilai Rendah		Pelupusan Aset Alih	Kehilangan Aset Alih	
	Kuantiti	Nilai Perolehan Asal (RM)	Kuantiti	Nilai Perolehan Asal	Hasil Pelupusan (RM)	Nilai Perolehan Asal Hapus Kira (RM)	Nilai Surcaj (RM)
Baki Dibawa ke hadapan	124	1,155,334.52	877	339,706.95	0.00	0.00	0.00
Suku Tahun Pertama	-	0.00	3	2,910.00	0.00	0.00	0.00
Suku Tahun Kedua	-	0.00	1	550.00	0.00	0.00	0.00
Suku Tahun Ketiga	-	0.00	-	0.00	0.00	0.00	0.00
Suku Tahun Keempat	1	6,980.00	4	630.00	50.00	0.00	0.00
Jum. Besar Tahun Semasa	1	6,980.00	8	4,090.00	50.00	0.00	0.00
Jum. Keseluruhan	125	1,162,314.52	885	343,796.95			

5.1.6 Ekosistem Kondusif Sektor Awam (EKSA)

Jawatankuasa EKSA bagi Zon Farmasi BPF JKWPKL&P telah menjalankan Audit Silang JKWPKL&P pertama pada 3 Julai 2019 dan Audit Silang JKWPKL&P kedua pada 3 Oktober 2019.

Pematuhan Amalan EKSA di Zon Farmasi adalah memuaskan. Hasil audit mendapati kakitangan farmasi menunjukkan komitmen untuk melaksanakan EKSA di mana pencapaian pemuatuhan amalan EKSA menunjukkan peningkatan dari 91.3% kepada 96.5%.

Graf 5.3: Peratus pencapaian audit EKSA bagi Zon Farmasi pada Tahun 2019. Pencapaian audit EKSA menunjukkan peningkatan sepanjang tahun 2019.

Pada Hari Anugerah EKSA Tahun 2019 yang dilangsungkan bersama Perhimpunan Bulan Februari Tahun 2019 JKWPKL&P, anggota Bahagian Perkhidmatan Farmasi telah berjaya merangkul Anugerah Hasil Kreativiti Terbaik EKSA Peringkat JKWPKL&P Tahun 2019.

Gambar 1: En Thian Soon Yew Dari Cawangan A&P menerima plak dan sijil bagi Anugerah Hasil Kreativiti Terbaik EKSA Peringkat JKWPKL&P Tahun 2019.

5.1.7 Pencapaian Aktiviti Penyelidikan & Pembangunan (R&D) Dan Kualiti Bahagian Perkhidmatan Farmasi JKWPKL&P Bagi Tahun 2019

Konvensyen Inovasi dan Kreativiti Farmasi (KIKF) 2019 telah diadakan pada 5-7 Ogos 2019 di Berjaya Waterfront Hotel, Johor Bahru bertemakan “Inovasi Lestari Aspirasi Kecemerlangan Farmasi”. Sebanyak 8 kategori telah dipertandingkan iaitu KIK (Penciptaan), KIK (Penambahbaikan), QA (Lisan), QA (Poster), Inovasi (Produk), Inovasi (Proses), Inovasi (Perkhidmatan) dan Inovasi (Teknologi).

Bahagian Farmasi JKWPKL&P telah terlibat dalam KIKF 2019 dengan menghantar beberapa orang pencalonan daripada Cawangan Penguatkuasaan Farmasi (CPF) dan Hospital Putrajaya (HPJ).

Cawangan Penguatkuasaan Farmasi JKWPKL&P mendapat tempat ke-3 bagi Anugerah Pengurusan Aktiviti Penyaringan Iklan Perubatan (MadSA) dalam KIKF2019.

Jabatan Farmasi Hospital Putrajaya mendapat tempat ke-3 bagi Anugerah Perkhidmatan Kaunseling Ubat-ubatan di Fasilitas Kesihatan KKM dalam KIKF2019.

Jadual 5.4: Senarai pembentangan penyelidikan yang berjaya merangkul anugerah dalam konvensyen dan persidangan anjuran JKWPKL&P pada tahun 2019:

Bil	Tajuk	Penyertaan
1	Tempat ketiga: <i>Adherence to Changes in Anti-Diabetic Medications Regimen during Ramadan among Diabetes Patient in Outpatient Setting of Putrajaya Hospital</i>	4 th JKWPKL&P & 2 nd HRC Research Day 2019 (8 Ogos 2019)
2	Johan: <i>Cost-Effectiveness of Respiratory Medication Therapy Adherence Clinic (RMTAC) on Asthma Patients in Kuala Lumpur & Putrajaya</i>	Persidangan Farmasi ke-9 Tahun 2019 Peringkat JKWPKL&P (8 – 10 November 2019)
3	Naib Johan: <i>Evaluation of Efficacy and Safety between Early and Late Caffeine Therapy on Clinical Outcomes in Preterm Infants with Apnoea of Prematurity (AOP)</i>	
4	Tempat ketiga: <i>Comparison of Gemfibrozil and Fenofibrate in Patients with Dyslipidemia in Hospital Putrajaya</i>	

Jadual 5.5: Senarai kajian yang diterbitkan di dalam Pharmacy Research Reports 2019 oleh Bahagian Farmasi JKWPKL&P:

Bil.	Tajuk
1	Review on the Usage of Oral Medications for Spasticity in a Rehabilitation Hospital in Kuala Lumpur <i>Wong Shieh Teng, Lee Lin Jia, Yuzlina Muhamad Yunus</i>
2	Carbapenem and Cephalosporin Antibiotics Usage in Cheras Rehabilitation Hospital <i>Syazzana Dzulkifli, Noor Hafizah Tajuddin, Wong Shieh Teng, Dashini Jaganathan, Yuzlina Muhamad Yunus</i>

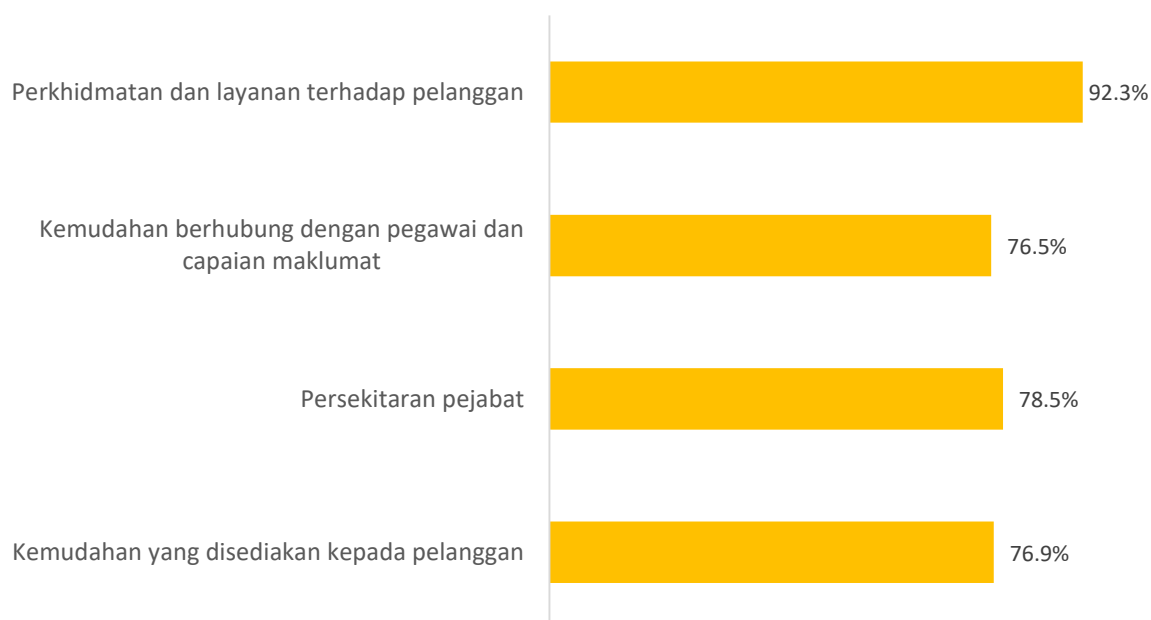
Senarai projek-projek farmasi yang menyertai konvensyen Kumpulan Inovatif dan Kreatif (KIK), Inovasi dan Quality Assurance Programme (QAP) anjuran JKWPKL&P , Peringkat Kebangsaan Farmasi KKM dan Peringkat kebangsaan KKM pada tahun 2019:

Bil	Tajuk	Penyertaan
QAP		
1	<i>Improving Drug Supply to Sub-store in Logistic Pharmacy Hospital Putrajaya</i>	• Mini Konvensyen QA ke-5 Peringkat JKWPKL&P 2019 (20 Mac 2019)
2	Mengurangkan Bilangan Ubat-ubatan Lambat Bergerak (<i>Slow Moving</i>) di Jabatan Farmasi Hospital Rehabilitasi Cheras	
KIK		
3	Go!Cert	• Mini Konvensyen KIK Peringkat JKWPKL&P Tahun 2019 (16 April 2019) • Penilaian dan Pemeriksaan Dokumen Pertandingan KIK Peringkat Kebangsaan KKM Tahun 2019 (17 - 18 Julai 2019)
4	Kad ' <i>Patient's Own Medicines</i> ' (POMs)	
INOVASI		
5	EzVAS	• Pertandingan Anugerah Inovasi KKM Peringkat JKWPKL&P Tahun 2019 (20 Jun 2019) • Konvensyen Inovasi dan Kreativiti Farmasi 2019 (KIKF2019) (5 - 7 Ogos 2019) • Anugerah Inovasi KKM 2019 - Sesi Saringan Penilaian Projek Inovasi Kategori Teknologi (20 Ogos 2019)
6	<i>Online Continuing Pharmacy Education</i> (Laman Web Program CPF)	• Pertandingan Anugerah Inovasi KKM Peringkat JKWPKL&P Tahun 2019 (20 Jun 2019)

5.1.8 Kajian Kepuasan Pelanggan

Kajian kepuasan pelanggan telah dijalankan pada bulan Mei hingga Disember 2019. Sebanyak **26** maklumbalas telah diterima oleh BPF JKWPKL&P.

- i. 92% pelanggan berurusan dengan tujuan mengambil lesen/permit. 4% bertujuan menghantar surat maklumbalas manakala 4% lagi berurusan bagi membatalkan Lesen A.
- ii. Rumusan maklumbalas pelanggan adalah seperti berikut:

Graf 5.4: Peratusan Responden Yang Berpendapat Memuaskan Dan Sangat Memuaskan Bagi Empat Kategori Kajian.

- iii. Secara keseluruhannya, perkhidmatan yang diberikan BPF JKWPKL&P adalah **MEMUASKAN**.

5.2 CAWANGAN AMALAN DAN PERKEMBANGAN FARMASI

Cawangan Amalan dan Perkembangan Farmasi (A&P) secara umumnya merancang, menyelia dan memantau Perkhidmatan Farmasi di semua fasiliti kesihatan di JKWPKL&P yang merangkumi **2** buah hospital dan **20** buah klinik kesihatan di bawah **5** buah Pejabat Kesihatan Daerah (PKD).

Fungsi Cawangan Amalan dan Perkembangan Farmasi:

- Merancang, menyelaraskan serta memperkembangkan perkhidmatan farmasi berkaitan aspek klinikal dan teknikal, logistik farmaseutikal, perolehan serta agihan peruntukan ubat, bukan ubat, vaksin dan reagen.
- Merancang dan menyelaraskan amalan dan perkhidmatan penjagaan farmaseutikal bagi memastikan farmakoterapi pesakit yang selamat, berkesan serta mencapai kesan terapeutik optimum di hospital dan klinik kesihatan.
- Pemantauan kualiti perkhidmatan farmasi dengan menjalankan Audit Dalaman Amalan Farmasi (ADAF), memantau aktiviti Petunjuk Prestasi Utama (*KPI*), program *Quality Assurance* (QAP) dan Piagam Pelanggan serta menggalakkan penglibatan dalam program-program peningkatan kualiti lain yang dijalankan di peringkat negeri dan KKM.
- Pemantauan isu-isu berkaitan komponen farmasi dalam aplikasi sistem *Information and Communications Technologies* (ICT) dan pelaksanaan *Pharmacy Information System/Clinic Pharmacy System* (PhIS/CPS) serta pembangunan infrastruktur di semua fasiliti farmasi di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya.
- Menyelaraskan aktiviti-aktiviti berkaitan penggunaan ubat yang berkualiti dan pendidikan tentang penggunaan ubat-ubatan secara rasional.
- Memberi pendidikan kepada orang awam mengenai cara penggunaan ubat berkualiti supaya kefahaman dan pengetahuan mengenai ubat-ubatan ditingkatkan bagi menggalakkan kepatuhan dan mendapatkan hasil rawatan yang baik.
- Menyedia akses dan maklumat ubat-ubatan yang tepat, tidak berat sebelah dan relevan untuk disebarkan kepada orang awam melalui sebaran risalah, laman web dan media masa.

- Pemantauan latihan dan aktiviti berkaitan keselamatan pengubatan dan pelaporan kesan ubat yang tidak diingini (*adverse drug reaction*).
- Menyelaras dan memantau aktiviti serta audit berkaitan Pengurusan Rangkaian Sejuk (*cold chain*) di fasiliti JKWPKL&P.
- Menyelaras dan memantau pelaksanaan aktiviti Tambah Nilai Farmasi/*Value Added Services (VAS)* dan menjalankan aktiviti-aktiviti kualiti seperti Kumpulan Inovatif dan Kreatif (KIK) dan *Quality Assurance (QA)*.
- Penyeliaan secara berkala ke hospital dan klinik kesihatan untuk mengekalkan ketelusan dan akauntabiliti serta tadbir urus yang baik bagi sektor farmaseutikal tempatan melalui amalan *Good Governance for Medicine (GGM)*.

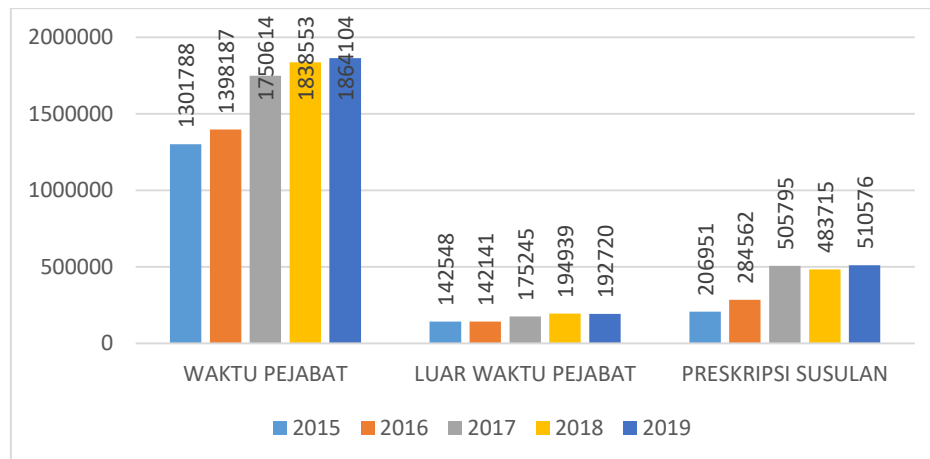

5.2.1 Perkhidmatan Bahagian Farmasi Jkwpkl&P

Perkhidmatan Pesakit Luar

1. Preskripsi diterima oleh unit pesakit luar

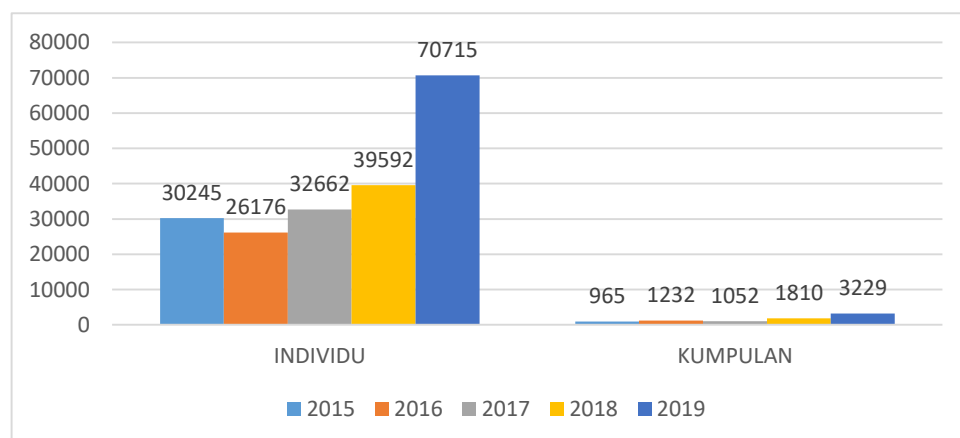
Secara amnya, jumlah preskripsi yang diterima oleh farmasi pesakit luar menunjukkan pola peningkatan dari tahun ke tahun sejak 2015 hingga 2019.

Graf 5.5: Bilangan Preskripsi Yang Diterima Oleh Unit Farmasi Pesakit Luar di JKWPKL&P Dari Tahun 2015-2019.

2. Perkhidmatan Kaunseling Ubat

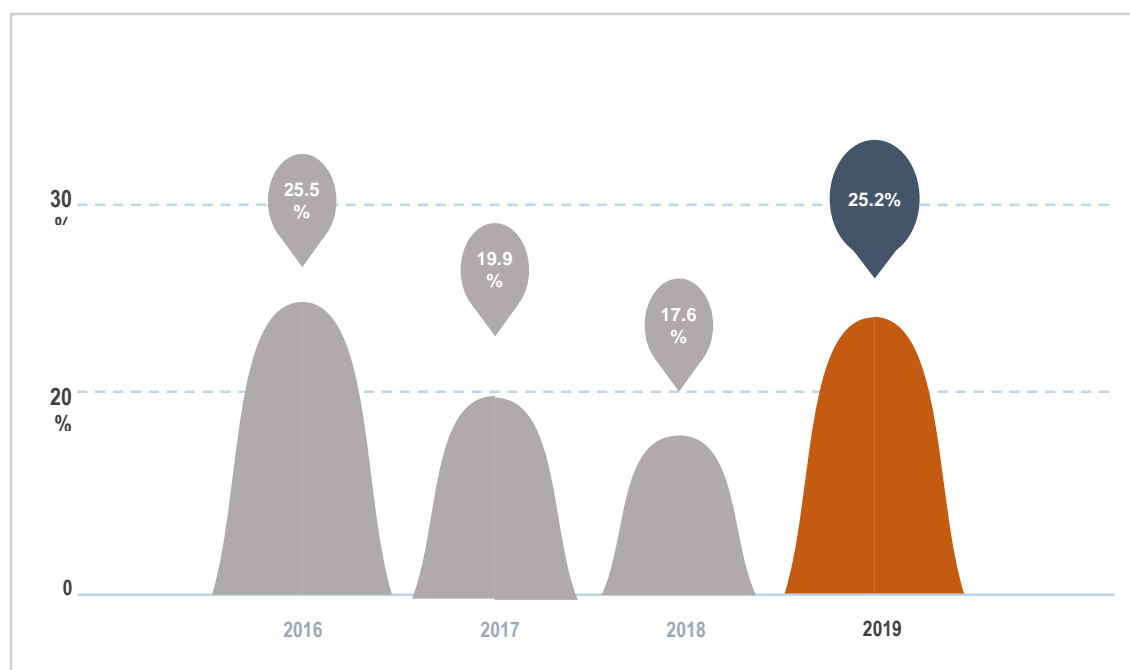
Perkhidmatan kaunseling ubat-ubatan adalah perlu dalam memastikan pesakit memahami indikasi ubat, kesan sampingan dan cara pengambilan ubat-ubatan. Graf menunjukkan peningkatan bilangan kaunseling yang telah dijalankan dari 2015-2019.

Graf 5.6: Bilangan Kaunseling Individu dan Berkumpulan Bagi Pesakit Luar Yang Telah Dilaksanakan di Fasiliti JKWPKL&P Dari Tahun 2015-20

3. Perkhidmatan Tambah Nilai / *Value Added Service (VAS)*

Unit Farmasi di hospital dan klinik kesihatan di bawah JKWPKL&P turut menawarkan perkhidmatan *VAS*. Antara perkhidmatan *VAS* yang ditawarkan adalah sistem pendispensan ubat bersepadu (SPUB), ubat melalui pos (UMP), sistem temujanji, Medibox, pusat pembekalan ubat setempat (PPUSS), farmasi pandu lalu (*drive-thru*) dan *Park & Take*. Terdapat peningkatan penggunaan *VAS* pada 2019 dan mencapai sasaran yang ditetapkan pada tahun tersebut iaitu lebih daripada 20% bilangan preskripsi susulan menggunakan *VAS*.

Graf 5.7: Peratusan Preskripsi Susulan Yang Didispens Melalui Perkhidmatan *VAS* Di Fasiliti JKWPKL&P Dari Tahun 2016-2019

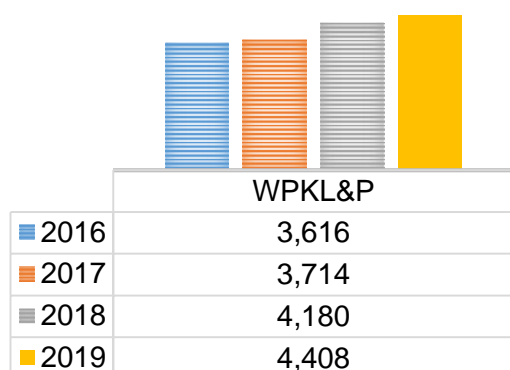
Program Rawatan Methadone

Program Rawatan Methadone di JKWPKL&P ditawarkan di beberapa fasiliti termasuk klinik kesihatan, klinik swasta dan pusat Agensi Anti Dadah Kebangsaan (AADK). Senarai fasiliti yang menawarkan Program Rawatan Methadone di JKWPKL&P adalah seperti di jadual 5.6. Berikut adalah graf bilangan pesakit methadone berdaftar dan aktif dari tahun 2016 hingga tahun 2019:

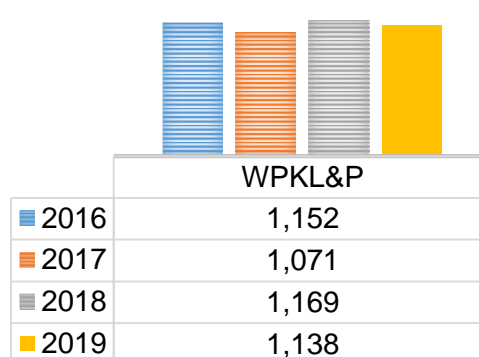
Jadual 5.6: Senarai Fasiliti di JKWPKL&P Yang Menawarkan Program Rawatan Methadone pada Tahun 2019.

Bil	Senarai Fasiliti		
	Klinik Kesihatan	Agensi AADK	Klinik Swasta
1	KK Batu	C&C Sg Besi	Klinik Dr Mahmud (Kg Pandan)
2	KK Jinjang	CCSC Kerinchi	Klinik Dr Mahmud (Selayang)
3	KK Sentul	CCSC San Peng	
4	KK Cheras		
5	KK Petaling Bahagia		
6	KK Tanglin		
7	KK Setapak		
8	KK Kuala Lumpur		
9	KK Putrajaya Presint 9		

**Bilangan Pesakit Berdaftar
2016 - 2019**

**Bilangan Pesakit Aktif
2016 - 2019**

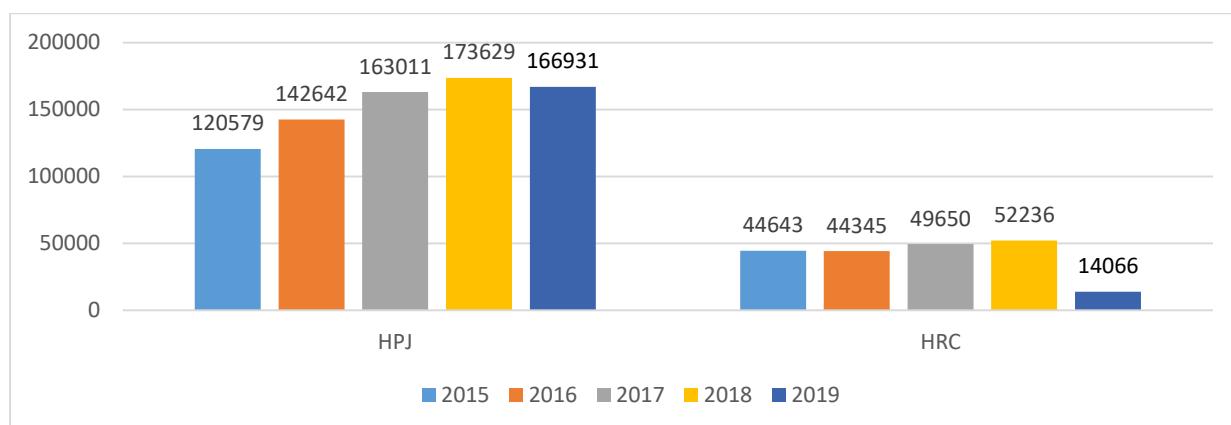

Graf 5.8: Bilangan Pesakit Berdaftar Dan Pesakit Aktif Methadone di JKWPKL&P bagi Tahun 2016-2019.

Walaupun terdapat peningkatan bilangan pesakit berdaftar, bilangan pesakit aktif agak stabil kerana terdapat pesakit yang meninggal atau cicir daripada program ini.

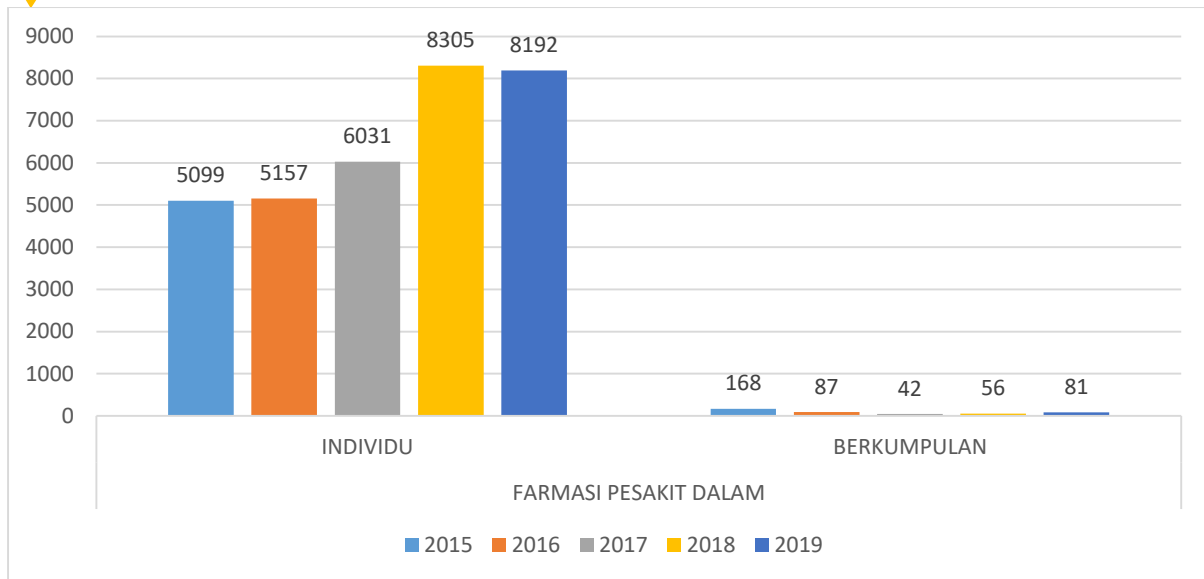
5.2.2 Perkhidmatan Pesakit Dalam

Terdapat dua buah hospital di JKWPKL&P iaitu Hospital Putrajaya (HPJ) dan Hospital Rehabilitasi Cheras (HRC). Graf berikut memaparkan bilangan preskripsi yang diterima oleh unit farmasi pesakit dalam bermula tahun 2016 hingga tahun 2019. Penurunan mendadak bagi bilangan preskripsi di HRC adalah disebabkan oleh penggunaan format pengiraan yang baru.

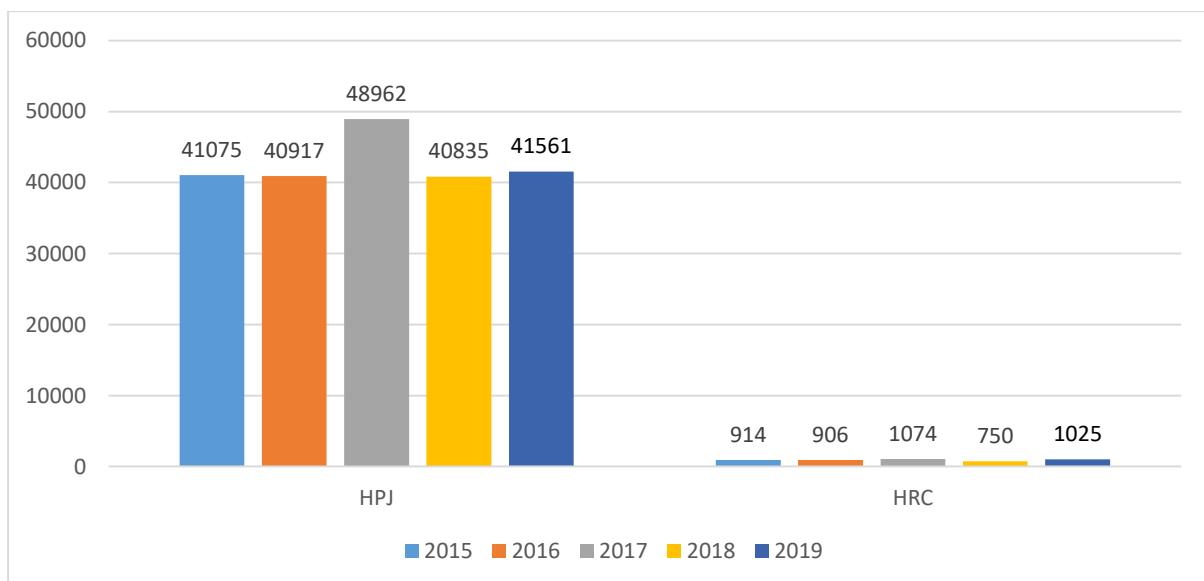
Graf 5.9: Bilangan Preskripsi Yang Diterima oleh Unit Farmasi Pesakit Dalam Hospital di JKWPKL&P Dari Tahun 2015-2019.

Terdapat dua jenis perkhidmatan kaunseling ditawarkan oleh unit farmasi pesakit dalam iaitu kaunseling individu dan kaunseling berkumpulan. Kaunseling individu untuk pesakit dalam adalah dijalankan secara *bedside*.

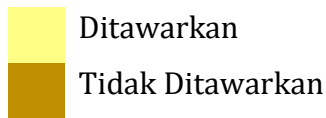
Graf 5.10: Bilangan Kaunseling Individu dan Berkumpulan Yang Dilaksanakan oleh Unit Farmasi Pesakit Dalam di Hospital JKWPKL&P dari 2015-2019.

HPJ dan HRC turut menjalankan pendispensan discaj secara bedside. Ini membolehkan pesakit mendapatkan ubat discaj tanpa menunggu di kaunter.

Graf 5.11: Bilangan Bedside Dispensing Yang Dilaksanakan oleh Unit Farmasi Pesakit Dalam di Hospital JKWPKL&P dari 2015-2019.

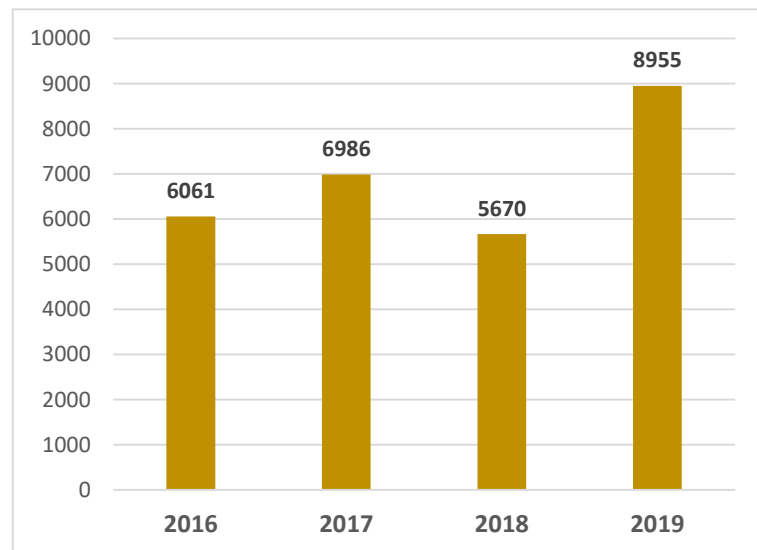
*Petunjuk

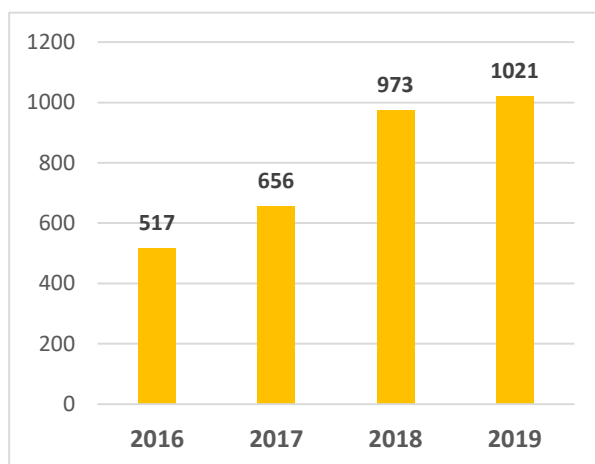
5.2.4 Perkhidmatan Maklumat (Drug Information Service (DIS))

Bahagian Perkhidmatan Farmasi JKWPKL&P turut menyediakan perkhidmatan maklumat ubat di semua hospital dan klinik kesihatan. Unit ini berfungsi untuk menjawab segala persoalan mengenai ubat dan racun yang diajukan oleh golongan profesional kesihatan dan orang awam berdasarkan *Evidence Based Medicine* (EBM).

Sehubungan dengan itu, setiap fasiliti dilengkapi dengan kemudahan *MIMS Gateway*, *Micromedex* dan buku-buku rujukan lain bagi memberi maklumat yang betul.

Graf 5.12: Bilangan Pertanyaan Yang Diterima dan Dijawab oleh Unit DIS di Fasiliti Kesihatan JKWPKL&P dari 2016-2019.

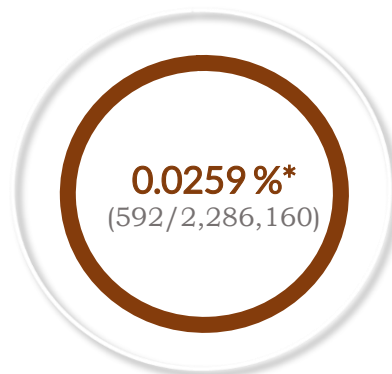
Graf 5.13: Bilangan Laporan ADR oleh Unit DIS Di Fasiliti Kesihatan JKWPKL&P Dari Tahun 2016-2019

Unit DIS juga berfungsi untuk melaporkan Kesan Kemudaratan Advers Ubatan (*Adverse Drug Reaction [ADR]*) secara aktif di JKWPKL&P. Terdapat peningkatan pelaporan ADR dari tahun 2016 - 2019 berikutan peningkatan kesedaran untuk melaporkan ADR. Berbanding Tahun 2016, pelaporan ADR meningkat sebanyak 49.4%

5.2.5 Pencapaian *Quality Assurance Programme (QAP)* Cawangan Amalan & Perkembangan Farmasi

QAP 1: Peratusan preskripsi salah diisi dan kesilapan dikesan sebelum didispens (Standard: 0%)

Perkhidmatan pendispensan ubat adalah fungsi penting jabatan farmasi di hospital dan klinik kesihatan. Petunjuk ini dikembangkan untuk mengukur dan memantau kejadian kesalahan semasa proses penyediaan ubat. Ini juga untuk memastikan pemberian ubat yang tepat kepada pesakit dari segi jenis ubat, kuantiti, kekerapan dan dos.

QAP 1: Peratusan preskripsi salah diisi dan kesilapan dikesan sebelum didispens bagi tahun 2019

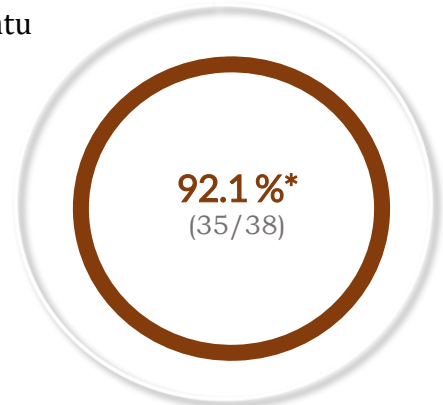
Ulasan ketidakcapaian:

Berdasarkan survey ringkas yang dijalankan, faktor utama punca ketidakcapaian adalah anggota tidak fokus kerana perlu *multi-tasking*.

Salah satu tindakan penambahbaikan yang dilaksanakan adalah staf diberi satu minit rehat setiap jam. Selain itu, *Central Dispensing Control (CQDC)* yang merupakan satu lagi tapisan penyemakan turut dilaksanakan bagi fasiliti yang sesuai. Pada suku terakhir tahun 2019, peratus kesilapan telah menurun daripada 0.036% (Jul-Sep 2019) kepada 0.0265% (Okt-Dis 2019).

QAP 2: Peratusan kes toksikologi ditafsirkan dan dikomunikasikan dalam masa dua jam kepada Unit/Dr yang memohon (Standard: 100%)

Respons / pelaporan yang tepat dan cepat adalah salah satu faktor utama dalam menentukan kualiti perkhidmatan farmakokinetik klinikal. Oleh itu, pemantauan terhadap waktu yang diperlukan untuk mendapatkan keputusan darah dan cadangan untuk disampaikan kepada doktor / unit yang meminta adalah penting.

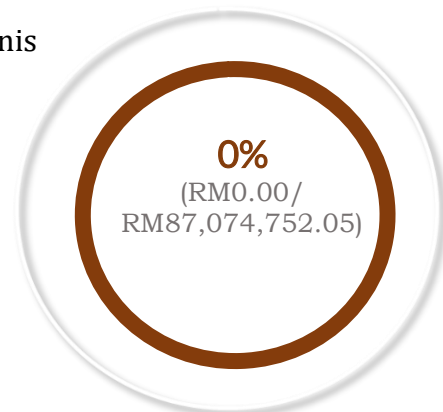
Ulasan ketidakcapaian:

Kerosakan mesin di Jabatan Patologi menyebabkan keputusan sampel darah lambat dikeluarkan. Masalah ini telah diselesaikan dan tidak ada kekurangan dalam prestasi pada separuh kedua tahun 2019.

QAP 2: Peratusan kes toksikologi ditafsirkan dan dikomunikasikan dalam masa dua jam kepada Unit/Dr yang memohon

QAP 3: Peratusan nilai stok yang dilupuskan dan dihapus kira kepada nilai stok yang dikendalikan setiap tahun. (Standard: 0%)

Penunjuk ini diwujudkan untuk memantau jumlah dan jenis stok yang dilupuskan setiap tahun dan mengenalpasti sebab stok dilupuskan supaya tindakan pembetulan dan pencegahan dapat diambil untuk meningkatkan kecekapan pengurusan stok. Bagi pencapaian 2019, tiada stok dilupuskan dan dihapus kira di fasiliti JKWP&P.

QAP 3: Peratusan nilai stok yang dilupuskan dan dihapus kira kepada nilai stok yang dikendalikan setiap tahun.

5.2.6 Aktiviti Cawang Amalan & Perkembangan Farmasi

1 *Kursus Tatacara Pengurusan Stor*
22 Jan 2019

Bengkel Pengukuhan Rawatan & Kaunseling Methadone JKWPKL&P
18 - 19 Feb 2019

2 *Bengkel Pengukuhan Diabetes Medication Therapy Adherence Clinic (DMTAC)*
4 April 2020

3 *Bengkel Training of Trainers Duta Kenali Ubat Anda Zon Tengah 2019*
26-28 Mac 2019

4 *Wawancara Radio BFM mengenai Vape: Myth versus Facts*
17 Jun 2019

5 *Wawancara Rancangan Bicara Diari Rawat mengenai Klinik Berhenti Merokok*
9 Mei 2019

6 *Kursus Pemantapan PhIS*
2 - 4 Julai 2019

7 *Wawancara Radio Asyik FM mengenai Vape: Mitos versus Fakta*
18 Jun 2019

8 *Wawancara Rancangan Assalamualaikum TV Al-hijrah mengenai Pengambilan dan Penyimpanan Ubat*
11 Nov 2019

9 *Majlis Perasmian Program Minggu Konsultasi Ubat-Ubatan JKWPKL&P kolaborasi Bersama Duta Kenali Ubat Anda di PPR Taman Wahyu*
17 Ogos 2019

10 *Wawancara Assalamualaikum TV Al-hijrah mengenai Pengambilan dan Penyimpanan Ubat*
11 Nov 2019

5.3 CAWANGAN PENGUATKUASAAN FARMASI

Cawangan Penguatkuasaan Farmasi Kuala Lumpur (CPFKL) terbahagi kepada 4 seksyen yang terdiri daripada Seksyen Pelesenan, Seksyen Perisikan & Operasi, Seksyen Siasatan dan Pendakwaan dan Seksyen Kawalan Iklan dan Perkembangan Penguatkuasaan Farmasi.

5.3.1 Fungsi Unit di CPFKL adalah seperti berikut:

Seksyen Pelesenan

- Memproses Lesen Racun Jenis A/B/E, Permit NaOH dan Permit *Methadone* di bawah Akta Racun 1952.
- Memeriksa premis-premis yang berlesen dengan CPFKL dan premis-premis berdaftar seperti hospital swasta, klinik perubatan dan klinik pergigian.
- Menjalankan pemeriksaan pengendalian racun ke atas premis berdaftar iaitu klinik-klinik dan hospital swasta.
- Menjalankan pemeriksaan produk ke atas premis tidak berlesen.

Seksyen Perisikan & Operasi

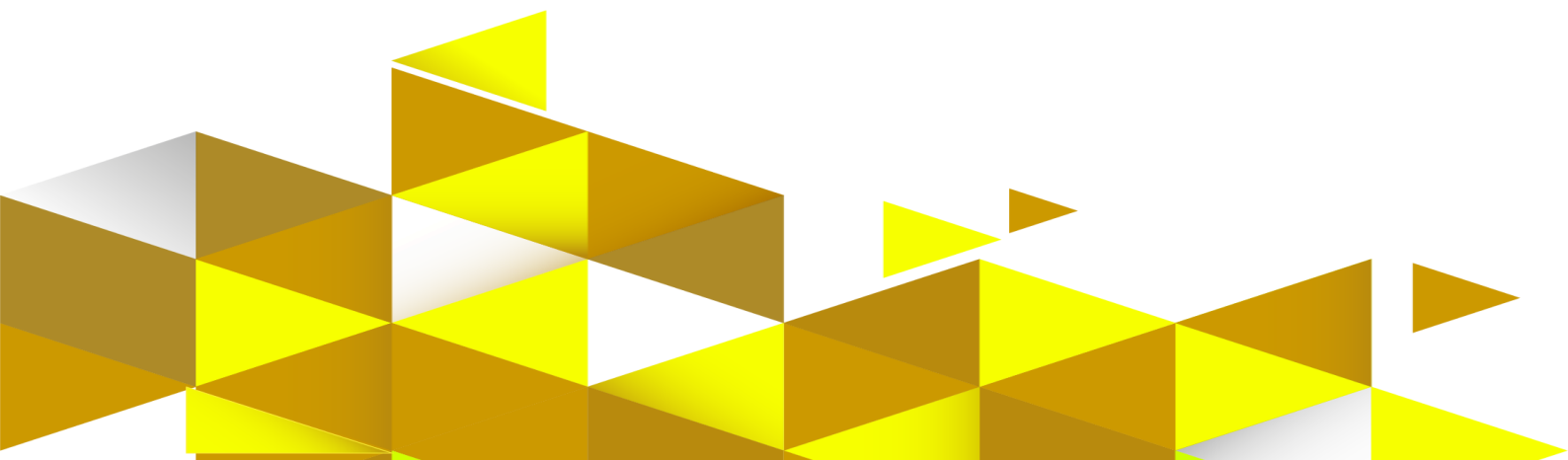
- Menyiasat dan mengesahkan setiap aduan dan maklumat yang diterima.
- Melakukan serbuan ke atas semua premis perniagaan termasuklah premis ubat tradisional, kedai ubat, salun kecantikan, kedai barang-barang *hardware*, farmasi retail, klinik perubatan serta rumah kediaman yang didapati menjalankan penjualan ubat-ubat tidak berdaftar, penjualan produk mengandungi racun oleh individu yang tidak dilesenkan serta produk kosmetik tidak bernetifikasi.
- Mengawal selia informasi berbentuk elektronik bagi memastikan maklumat yang disampaikan adalah tepat, betul dan benar.

Seksyen Siasatan Dan Pendakwaan

- Mengkoordinasi, menjalankan dan memantau aktiviti siasatan.
- Mengkoordinasi, menjalankan dan memantau aktiviti pendakwaan.
- Mengkoordinasi, menjalankan dan memantau aktiviti pengendalian eksihibit.

Seksyen Kawalan Iklan dan Perkembangan Penguatkuasaan

- Menyelaraskan penyiasatan kes iklan yang melanggar Akta Ubat (Iklan dan Penjualan) 1956 dan menyelaraskan saringan dan pemantauan iklan di media dan saringan iklan di premis pemeriksaan.
- Menyelaraskan dan menganalisa data informatik penguatkuasaan farmasi.
- Mengkoordinasi aktiviti R&D dan inovasi penguatkuasaan farmasi.
- Menjalankan pemantauan terhadap kawalan sumber penguatkuasa farmasi (kewangan, perjawatan dan latihan).
- Mengurus selia aktiviti seperti aktiviti pameran, ceramah dan dialog bersama-sama pembekal produk-produk kesihatan untuk meningkatkan tahap pengetahuan pengeluar produk kesihatan tentang keperluan pendaftaran produk.

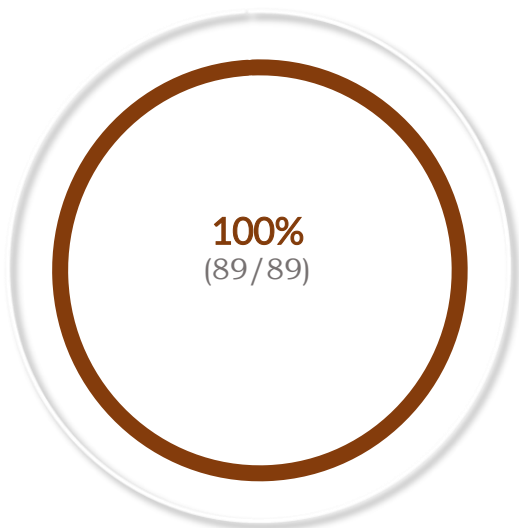

5.3.2 Pencapaian *Quality Assurance Programme (QAP)* Cawangan Penguatkuasaan Farmasi

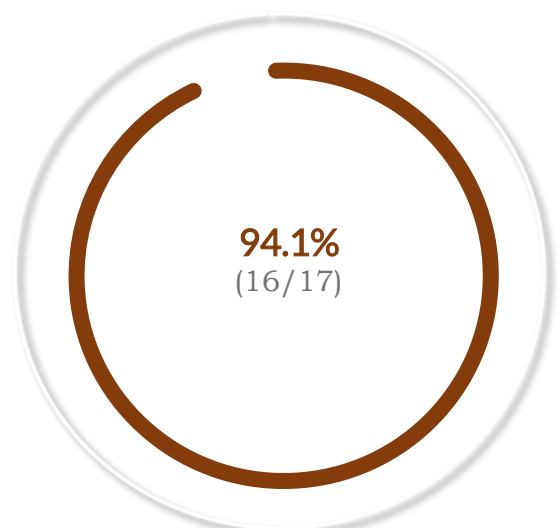
Keberkesanan aktiviti penguatkuasaan yang dijalankan amat dititikberatkan. Oleh itu, QAP bukan sahaja mengukur kuantiti yang berjaya dilaksanakan, tetapi telah memasukkan elemen masa untuk memastikan tugas yang diarahkan dapat disiapkan dalam tempoh yang ditetapkan.

QAP diukur melalui 4 indikator dan melibatkan tindakan Seksyen Perisikan & Operasi, Seksyen Siasatan dan Perundangan, dan Seksyen Pelesenan. Rajah di bawah menunjukkan pencapaian QAP bagi tahun 2019. CPF berjaya mencapai semua piawaian yang ditetapkan dengan 2 daripada 4 indikator QAP mencatat 100%.

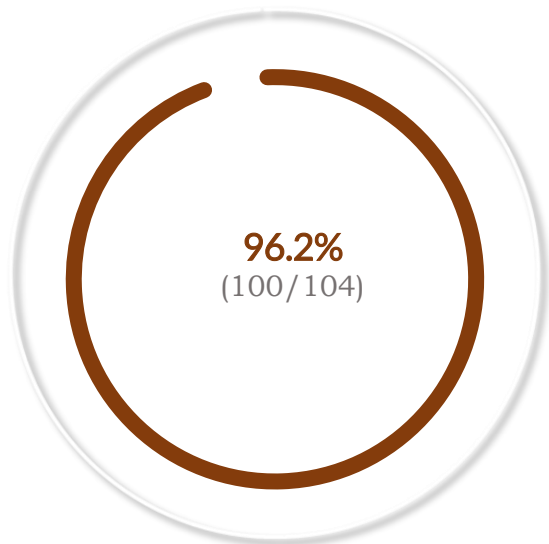
QAP 4: Pengesahan dan pemberian maklumbalas aduan berkaitan pelanggaran Akta Farmasi dalam tempoh masa 2 minggu **(Standard: 100%)**.

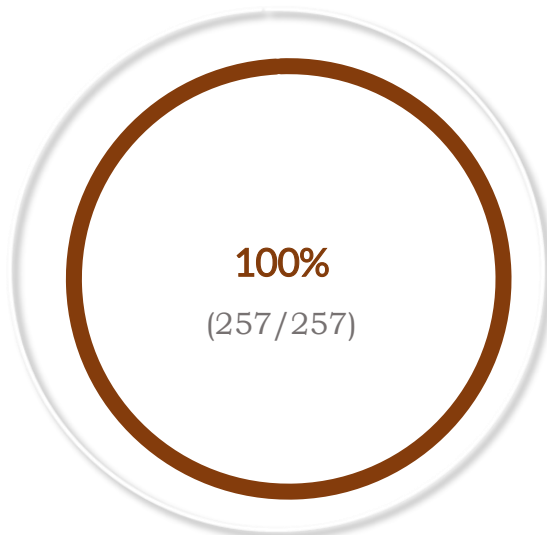
QAP 5: Risikan yang diselesaikan dalam tempoh masa 2 bulan selepas Arahan Serbuan dikeluarkan **(Standard: 95%)**.

QAP 6: Penyelesaian kertas siasatan dalam masa 4 bulan
(Standard: 85%)

QAP 7: Tindakan susulan diambil dalam masa 3 bulan selepas pemeriksaan di premis
(Standard: 98%)

5.3.3 Aktiviti Cawangan Penguatkuasaan Farmasi

BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN

PENGENALAN

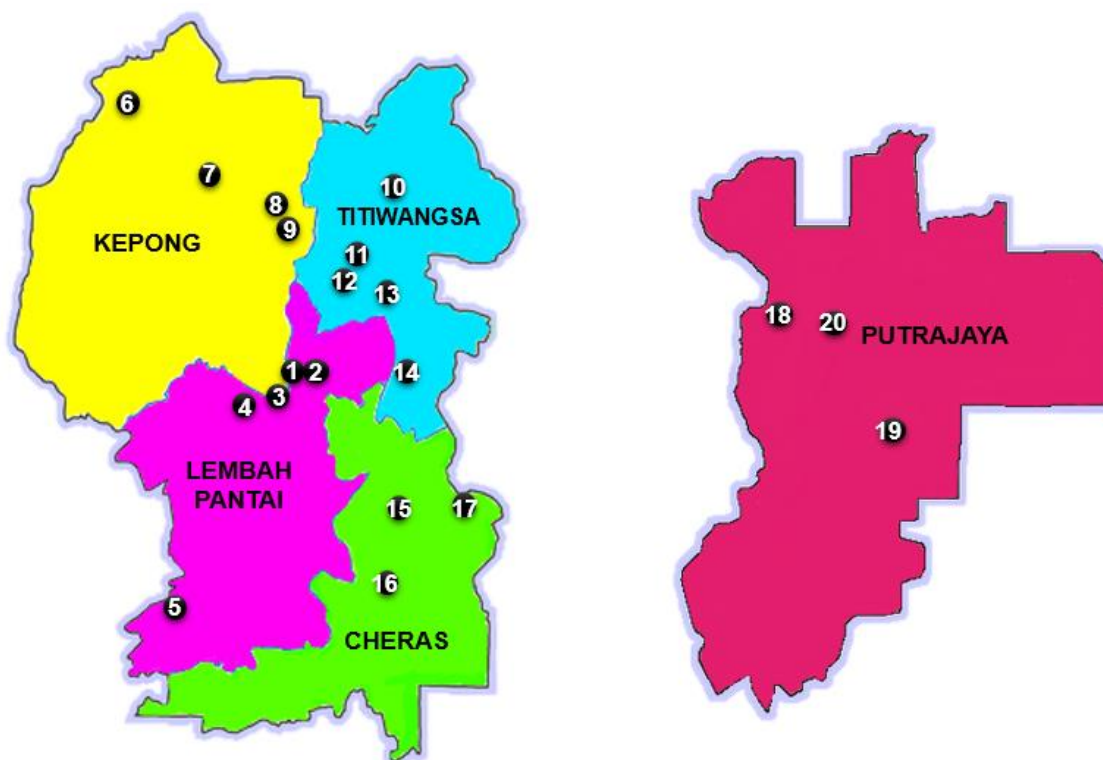
Bahagian Kesihatan Pergigian Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya (BKP WPKL&P) ditubuhkan pada 1 Januari 2001. BKP JKWPKL&P diketuai oleh Timbalan Pengarah Kesihatan (Pergigian) yang beribu pejabat di Tingkat 2, Bangunan Cahaya Suria sebelum berpindah ke Pejabat Pentadbiran, Kompleks Kesihatan Wilayah Persekutuan, Jalan Cenderasari pada 16 Mac 2006.

Pejabat Timbalan Pengarah Kesihatan (Pergigian) Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya merupakan pusat tanggungjawab perkhidmatan pergigian seluruh Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya, yang terdiri daripada 5 Pejabat Kesihatan Pergigian (PKP) dengan jumlah keluasan 291.52 km persegi bagi seramai 1,796,200 orang penduduk (rujuk seperti di Jadual 1).

Jadual 7.1: Keluasan Kawasan dan Jumlah Penduduk di Kuala Lumpur dan Putrajaya Tahun 2019

Wilayah Persekutuan	PKP	Kawasan Parlimen	Keluasan (km ² persegi)	Jumlah Keluasan (km persegi)	Jumlah Penduduk (orang)
Kuala Lumpur	Lembah Pantai	Lembah Pantai	21.36	242.21	191,070
		Seputeh	21.17		
		Bukit Bintang	15.95		
	Kepong	Kepong	11.73		
		Segambut	50.97		
		Batu	20.93		
	Titivangsa	Titivangsa	14.41		
		Wangsa Maju	15.96		
		Setiawangsa	16.94		
	Cheras	Cheras	14.47		
Bandar Tun Razak		38.32			
Putrajaya	Putrajaya	Putrajaya	49.31	49.31	94,600

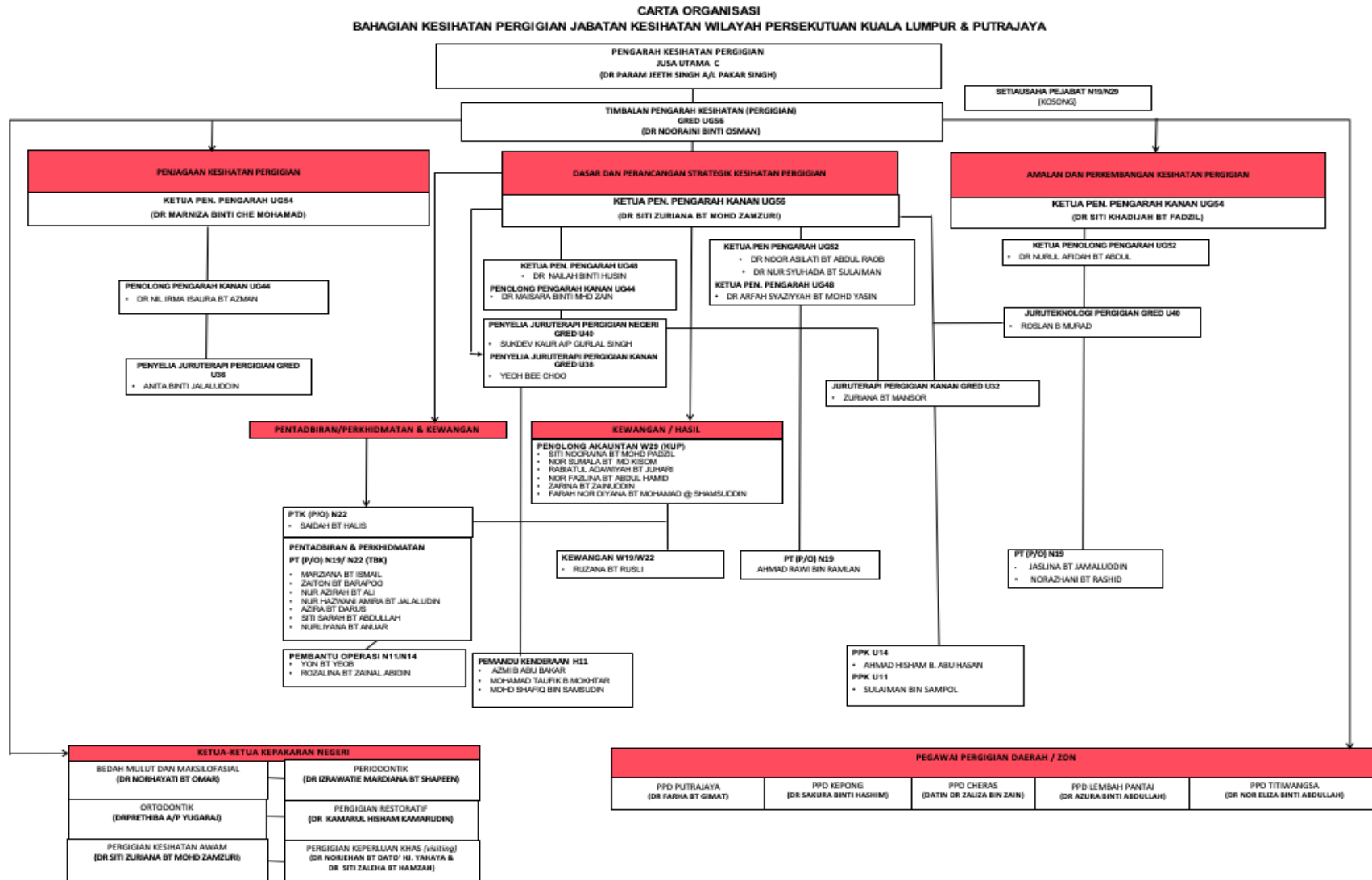
*Sumber data: Laman Web *Department of Statistics Malaysia*

Rajah 7.1: Klinik-klinik Pergigian (KP) di WP Kuala Lumpur & Putrajaya Mengikut PKP

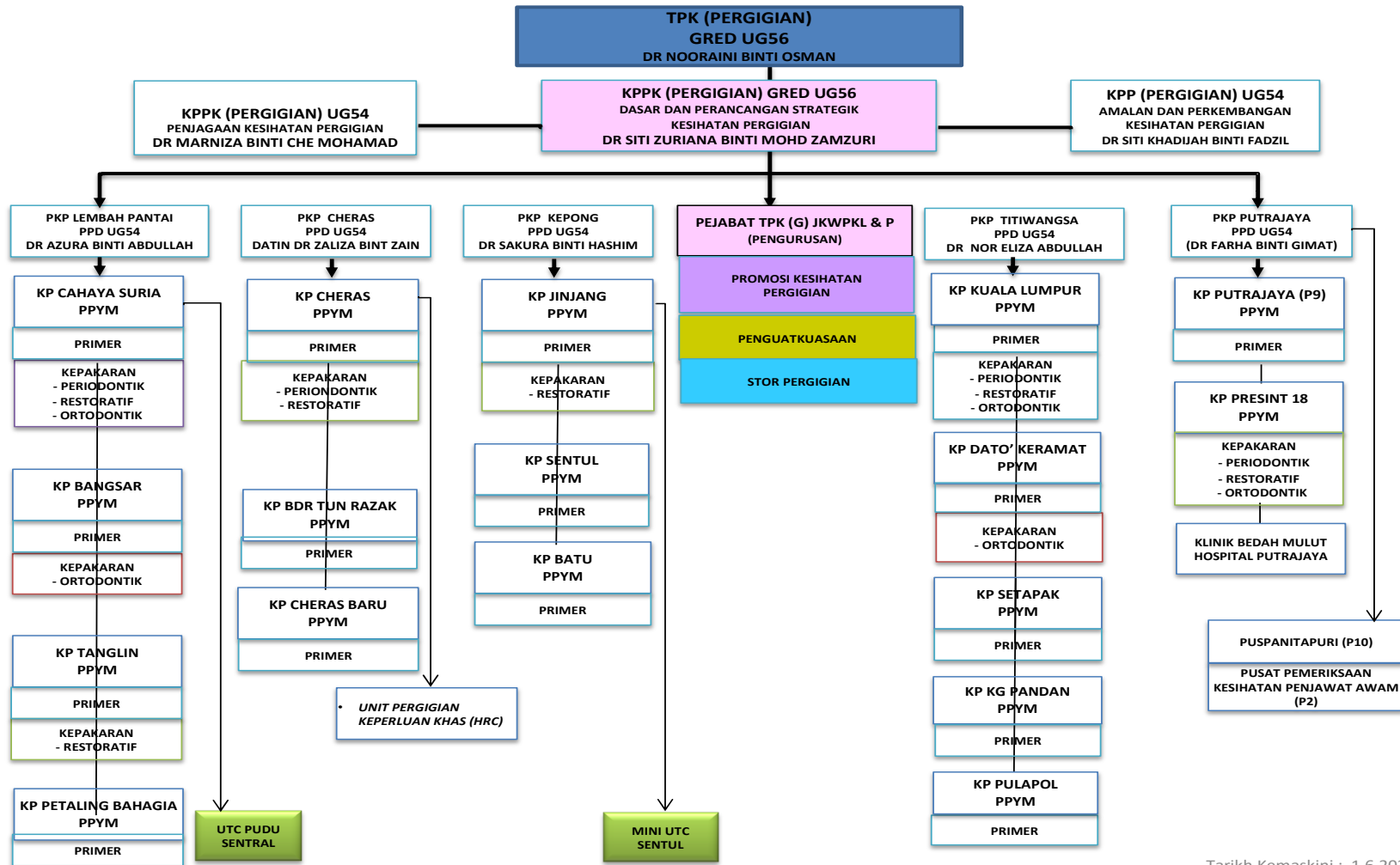
1. KP Cahaya Suria	11. KP PULAPOL
2. KP UTC Pudu Sentral	12. KP Kuala Lumpur
3. KP Tanglin	13. KP Dato Keramat
4. KP Bangsar	14. KP Kg. Pandan
5. KP Petaling Bahagia	15. KP Cheras
6. KP Jinjang	16. KP Bandar Tun Razak
7. KP Batu	17. KP Cheras Baru
8. KP Sentul	18. KP Putrajaya Presint
9. KP Mini UTC Sentul	9
10. KP Setapak	19. KP Putrajaya Presint
	18
	20. KP Puspanitapuri

CARTA ORGANISASI BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN, JAB. KESIHATAN W.P KUALA LUMPUR & PUTRAJAYA

CARTA FASILITI BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN, JAB. KESIHATAN W.P KUALA LUMPUR & PUTRAJAYA

CARTA ORGANISASI BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN JKWPKL & PUTRAJAYA

CARTA FUNGI JABATAN KESIHATAN WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR & PUTRAJAYA

JABATAN KESIHATAN WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR & PUTRAJAYA

PENGURUSAN

Merancang dan mengurus keperluan pengurusan sumber manusia kewangan, pembangunan, ICT, perkhidmatan kaunseling dan hal-hal pentadbiran di JKWPKL&P secara cekap, teratur dan berkesan mengikut peraturan yang telah ditetapkan bagi menyokong jabatan dalam

BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN

Melaksanakan dasar dan perancangan program kesihatan pergigian melalui perkhidmatan penggalakan pencegahan, rawatan, pemulihan dan kolaboratif pelbagai agensi bagi membolehkan masyarakat mencapai kualiti hidup yang optimum.

BAHAGIAN KESIHATAN AWAM

1. Membantu individu dan komuniti di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya untuk mencapai dan mengekalkan tahap kesihatan yang optimum melalui penyediaan penjagaan kesihatan asas.
2. Menggalakkan amalan kesihatan di kalangan setiap individu dan masyarakat di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.
3. Menyediakan perkhidmatan pencegahan, promotif, kuratif dan rehabilitatif secara integrasi di semua peringkat perkhidmatan kesihatan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.

BAHAGIAN PERUBATAN

Merancang, menyelaras, memantau dan menilai pelaksanaan semua aktiviti program rawatan perubatan bagi fasiliti kesihatan dan perkhidmatan jagaan kesihatan yang berada di bawah seliaan Bahagian Perubatan, JKWPKL&P iaitu meliputi aspek perbelanjaan kewangan dan urusan pentadbiran, aktiviti kepastian kualiti (QAP), Petunjuk Prestasi Utama (KPI), menyelaras aktiviti perlindungan perubatan untuk acara dan majlis rasmi peringkat negeri, kebangsaan mahupun antarabangsa, juga membuat pemantauan pengurusan data dan maklumat laporan perubatan, serta mengawal selia fasiliti kesihatan dan jagaan kesihatan swasta berpandukan standard yang diperuntukkan dalam Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan swasta 1998 dan peraturannya.

BAHAGIAN FARMASI

Memastikan penjualan, pembekalan, pengendalian dan penggunaan ubat-ubatan, sediaan farmaseutikal dan produk kesihatan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya, adalah berkualiti, selamat dan berkesan mengikut undang-undang dan peraturan semasa.

UNIT PENGURUSAN PENOLONG PEGAWAI PERUBATAN

Merancang dan mengurus keperluan Profesion Penolong Pegawai Perubatan dari aspek perkembangan profesion, standard perkhidmatan dan penyediaan yang ditetapkan.

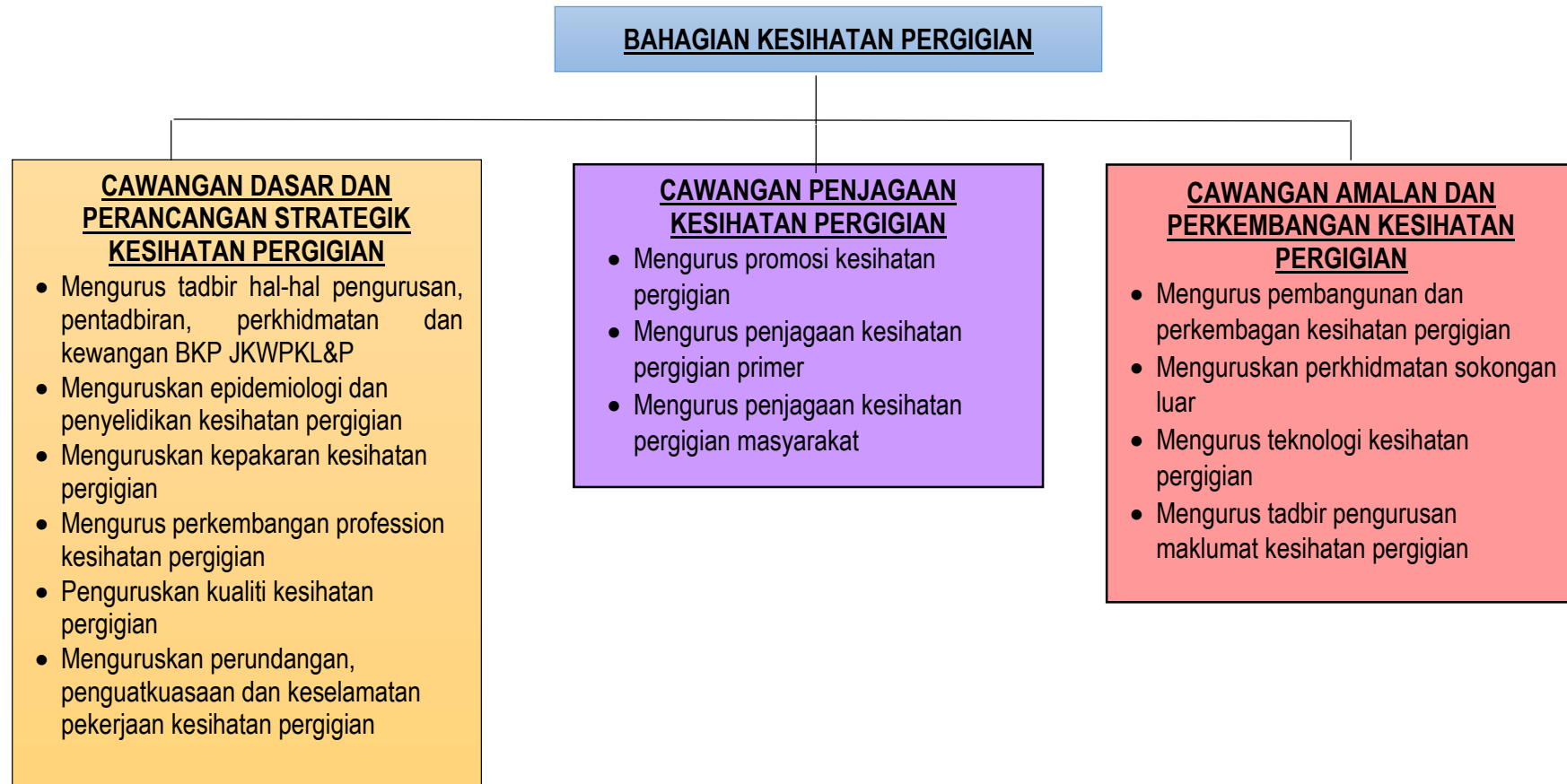
BAHAGIAN KESELAMATAN & KUALITI MAKANAN

Bertanggungjawab memastikan keselamatan dan kualiti makanan melalui Program Keselamatan dan Kualiti Makanan bagi seluruh Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya supaya orang ramai dilindungi daripada bahaya dari aspek kesihatan dan penipuan pada penyimpanan, penyediaan, pemprosesan, pembungkusan, pengangkutan, penjualan dan penggunaan makanan; serta memudahkan perdagangan makanan.

UNIT KEJURURAWATAN

Bertanggungjawab ke atas pengurusan perancangan dan pembangunan perkhidmatan profesion Kejururawatan di JKWPKL & Putrajaya dengan mematuhi *Code of Professional Conduct* Kejururawatan serta merujuk Akta Jururawat 1950.

CARTA FUNGSI BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN JAB. KES. WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR & PUTRAJAYA

PENGURUSAN SUMBER

6.1 PENGURUSAN KEWANGAN

6.1.1 Pengenalan

Pada tahun 2019, Bahagian Kesihatan Pergigian JKWPKL&P telah menerima sebanyak **RM 70,201,075.78** (Jadual 7.2). Peruntukan kewangan untuk Bahagian Kesihatan Pergigian, Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya (BKP JKWPKL&P) adalah melalui sumber berikut:

Jadual 6.2: Peruntukan dan Perbelanjaan 2019

Aktiviti	Kod Objek	Peruntukan Asal (RM)	Peruntukan Dipinda (RM)	Perbelanjaan Sebenar (RM)	% Perbelanjaan
040100 (Pengurusan)	10000/ 20000	2,941,700.00	2,834,225.41	2,900,310.92	102.33%
040200 (Pergigian Primer)	10000/ 20000	36,435,360.00	36,369,730.75	37,583,933.87	103.34%
040300 (Masyarakat)	10000/ 20000	2,414,300.00	2,382,883.84	2,382,883.84	100%
040400 (Kepakaran)	10000/ 20000	9,672,500.00	9,650,236.02	10,386,479.76	107.63%
Sumber Peruntukan Pembangunan					
00105 (Latihan)	20000	94,500.00	94,500.00	94,499.80	99.99%
00600 (Ubahsuai, Naik Taraf & Pembaikan)	20000	18,000.00	18,000.00	18,000.00	100%
01100 (Peralatan dan Kenderaan)	35000	1,067,338.69	1,067,338.69	1,042,671.49	97.69%
01100 (MEET)	20000	5,432,324.14	2,895,033.16	2,888,165.11	99.76%
02031 (Pembinaan Klinik Batu Muda)	20000	1,124,821.00	1,124,821.00	1,057,442.96	94.01%
Sumber Peruntukan Mengurus					
080600	10000	169,210.95	160,878.85	160,878.85	100%

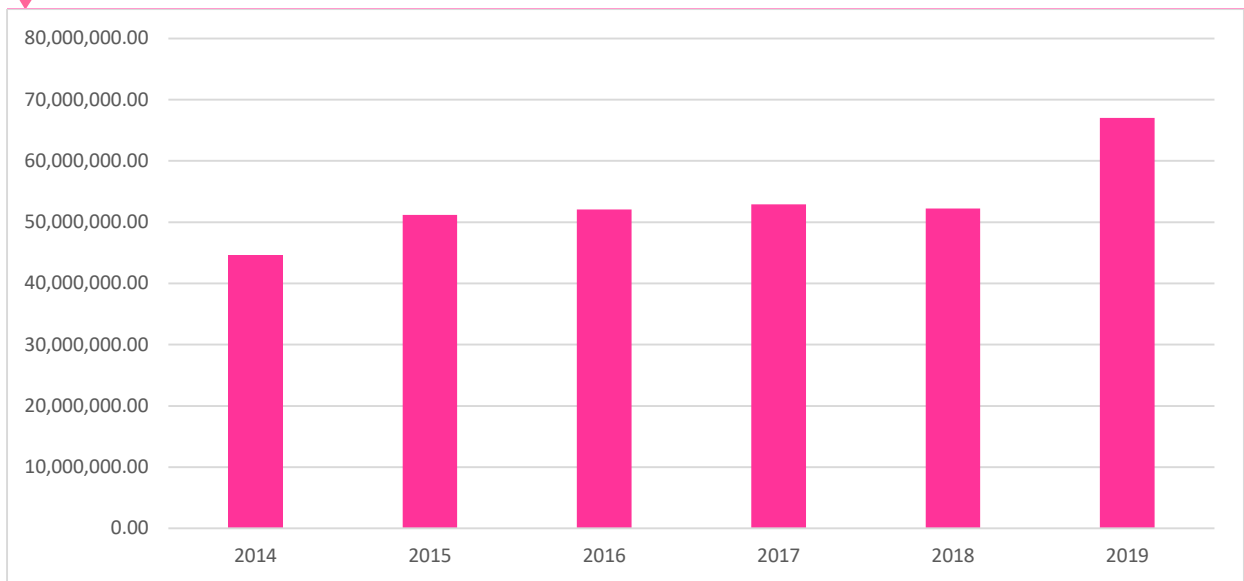
(Perkhidmatan Sokongan Klinik)	20000				
080800 (Pengoperasian Fasiliti Baru)	20000	856,200.00	854,406.55	854,406.55	100%
080900 (Perolehan Aset)	35000	5,990.00	5,990.00	5,990.00	100%
010300 (Kewangan)	35000	9,787.00	9,787.00	9,787.00	100%
030300 (Kawalan Penyakit)	20000	6,250.00	6,250.00	6,250.00	100%
080200 (Emolumen kakitangan kontrak)	20000	9,952,794.00	9,548,643.20	9,548,643.20	100%
Jumlah		70,201,075.78	67,022,724.47	68,940,343.35	102.86

6.1.2 Statistik

Jadual 6.3 menunjukkan perbandingan peruntukan yang diperolehi BKP JKWP&P dari tahun 2014 hingga 2019. Didapati peningkatan peruntukan sebanyak 28.36% (RM 14,809,505.92) berbanding 2018.

Jadual 6.3 : Peruntukan yang dipinda, BKP JKWP&P 2014-2019

TAHUN	JUMLAH PERUNTUKAN YANG DIPINDA
2014	44,559,108.93
2015	51,198,334.34
2016	52,055,372.17
2017	52,912,410.00
2018	52,213,218.55
2019	67,022,724.47

Rajah 6.2 : Perbandingan Peruntukan Kewangan dari Tahun 2014 hingga 2019

6.1.3 Kesimpulan

Secara keseluruhan, BKP JKWPKL&P telah membelanjakan 98.20% (RM 68,940,343.35 berbaki 1,260,732.43) dari peruntukan yang diterima. Ia masih belum mencapai Sasaran Kerja Tahunan TPK(G) yang ditetapkan (100%) dan boleh ditambahbaik untuk tahun-tahun akan datang.

6.2 PENGURUSAN SUMBER MANUSIA

6.2.1 Pengurusan Sumber Manusia

Personel Pergigian di Bahagian Kesihatan Pergigian JKWPKL&P terdiri daripada Pakar Pergigian, Pegawai Pergigian, Aukiliari & Paramedik Pergigian (Juruterapi Pergigian, Juruteknologi Pergigian dan Pembantu Pembedahan Pergigian dan Pembantu Perawatan Kesihatan) dan Kumpulan Sokongan (Penolong Akauntan, Pembantu Tadbir, Pembantu Operasi dan Pemandu Kenderaan). Sehingga 31 Disember 2019, terdapat 916 perjawatan untuk Bahagian Kesihatan Pergigian JKWPKL&P dan sebanyak 835 (91.16%) pengisian perjawatan telah diisi (rujuk Jadual 4).

Jadual 6.4: Perjawatan BKP JKWPKL & P Mengikut Kategori (Sehingga 31 Disember 2019)

KATEGORI JAWATAN	BILANGAN JAWATAN	ISI	KOSONG	% KOSONG
Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pergigian); Pegawai Pergigian Kesihatan Awam, Pegawai Pergigian Gred UG56	1	1	0	0
Pakar Pergigian (Jusa B/Jusa C)	8	5	3	37.5
Pakar Pergigian (UG44/UG48/UG52/UG54/UG56)	23	21	2	8.70
Pegawai Pergigian (UG41/UG44/UG48/UG52/UG54)	201	188	13	6.47
Juruterapi Pergigian (U40/U38/U36/U32/U29)	143	130	13	9.09
Juruteknologi Pergigian (U40/U28/U36/U32/U29)	47	43	4	8.51
Pembantu Pembedahan Pergigian (U24/U22/U19)	247	230	17	6.88
Setiausaha Pejabat (N32/N27/N22/N19)	2	1	1	50.0
Penolong Akauntan (W29/W32) (KUP)	6	6	0	0
Pembantu Tadbir (P/O) & (Kew) (N22/N19/W19)	45	37	8	17.78
Pembantu Perawatan Kesihatan (U14/U11)	155	142	13	8.39
Pemandu Kenderaan (H11/H14)	36	29	7	19.44
Pembantu Operasi (N11/N14)	2	2	0	0
Jumlah Keseluruhan	916	835	81	8.84

Mulai tahun 2017 terdapat pelantikan secara kontrak bagi jawatan Pegawai Pergigian Gred UG41 yang diberi tempoh kontrak selama tiga (3) tahun. Pelantikan jawatan ini tidak melibatkan sebarang penambahan jawatan baru tetapi hanya melibatkan penambahan jumlah pengisian (*body*) sahaja (Jadual 6.5).

Pada tahun 2019, terdapat pelantikan tetap dari kalangan lantikan kontrak yang layak memenuhi syarat-syarat pelantikan tetap yang dikeluarkan BSM KKM. Seramai sepuluh (10) orang Pegawai Pergigian UG41 menerima tawaran pelantikan tetap berkenaan dan telah melapor diri di luar WPKL & P.

Jadual 6.5: Pegawai Pergigian (Kontrak) tahun 2017 sehingga 2019

KATEGORI JAWATAN	BILANGAN JAWATAN	ISI	KOSONG
Pegawai Pergigian (Kontrak) - 09.01.2017	0	10	0
Pegawai Pergigian (Kontrak) - 22.05.2017	0	9	0
Pegawai Pergigian (Kontrak) - 13.11.2017	0	8	0
Pegawai Pergigian (Kontrak) - 26.02.2018	0	30	0
Pegawai Pergigian (Kontrak) - 16.07.2018	0	11	0
Pegawai Pergigian (Kontrak) - 15.10.2018	0	9	0
Pegawai Pergigian (Kontrak) - 11.03.2019	0	32	0
Pegawai Pergigian (Kontrak) - 01.07.2019	0	25	0
Pegawai Pergigian (Kontrak) - 14.10.2019	0	15	0
Jumlah Keseluruhan	0	149	0

KATEGORI JAWATAN	BILANGAN JAWATAN	ISI	KOSONG
Juruteknologi Pergigian (Kontrak) - 18.03.2019	0	2	0
Jumlah Keseluruhan	0	2	0

KATEGORI JAWATAN	BILANGAN JAWATAN	ISI	KOSONG
Pembantu Pembedahan Pergigian (Kontrak) - 18.03.2019	0	5	0
Pembantu Pembedahan Pergigian (Kontrak) - 01.07.2019	0	4	0
Jumlah Keseluruhan	0	9	0

Jadual 6.6: Personel Pergigian di BKP JKWPKL&P Tahun 2015–2019

TAHUN	2015			2016			2017			2018			2019		
	P	I	% K	P	I	% K	P	I	% K	P	I	% K	P	I	% K
Pegawai Pergigian / Pakar Pergigian	168	143	14.88	167	157	5.99	175	171	2.29	230	211	8.26	233	215	7.73
Pegawai Pergigian (Lantikan Kontrak)							0	81	-	0	65	-	-	73	-
Juruterapi Pergigian	145	123	15.17	145	124	14.48	143	140	2.10	143	138	3.50	143	130	9.09
Juruteknologi Pergigian	47	45	4.26	47	46	2.13	47	43	8.51	47	42	10.64	47	43	8.51
Pembantu Pembedahan Pergigian	246	207	15.85	242	213	11.98	242	227	6.20	247	235	4.86	247	230	6.88
Pembantu Perawatan Kesihatan	158	146	7.59	158	148	6.33	158	138	11.54	155	132	14.84	155	142	8.39
Pemandu Kenderaan	36	35	2.78	36	31	13.89	36	31	13.89	36	30	16.67	36	29	19.44
Jumlah	800	699	12.63	795	719	9.56	801	750	7.16	913	788	13.69	913	789	13.58

Petunjuk:

P – Post

I – Isi

K – Kosong

6.2.1 Pengurusan Latihan Dalam Perkhidmatan

Pengurusan latihan dalam perkhidmatan melibatkan semua anggota di bawah seliaan Bahagian Kesihatan Pergigian Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya (BKP JKWPKL&P). Ia merangkumi latihan peringkat dalaman yang dianjurkan di peringkat klinik pergigian dan Pejabat Timbalan Pengarah Kesihatan (Pergigian) TPK(G) serta latihan luaran. Latihan ini bertujuan untuk menambah ilmu pengetahuan, pengalaman dan kemahiran secara berterusan kepada semua anggota agar sentiasa memberikan perkhidmatan yang cekap, profesional dan terbaik kepada pelanggan.

Latihan yang telah dihadiri oleh Pegawai Pergigian, Juruterapi Pergigian dan Juruteknologi Pergigian perlu direkodkan dalam satu program pembelajaran berterusan

sistematik atas talian iaitu *Continuing Professional Development* (MyCPD). Pemantauan latihan bagi kategori lain adalah melalui rekod latihan WPKL-BKP(G)-BK31 (Rekod Latihan Anggota). Bagi Skim Perkhidmatan Pegawai Pergigian pula, mata CPD pada tahun 2018 akan dikumpul sehingga tahun 2020 untuk permohonan *Annual Practising Certificate* (APC). Walaubagaimanapun, kedatangan latihan semua anggota perlu dipantau secara berkala melalui WPKL-BKP(G)-BK31 oleh Ketua Unit/Pegawai Pergigian Yang Menjaga (PPYM) seperti keperluan MS ISO 9001:2015.

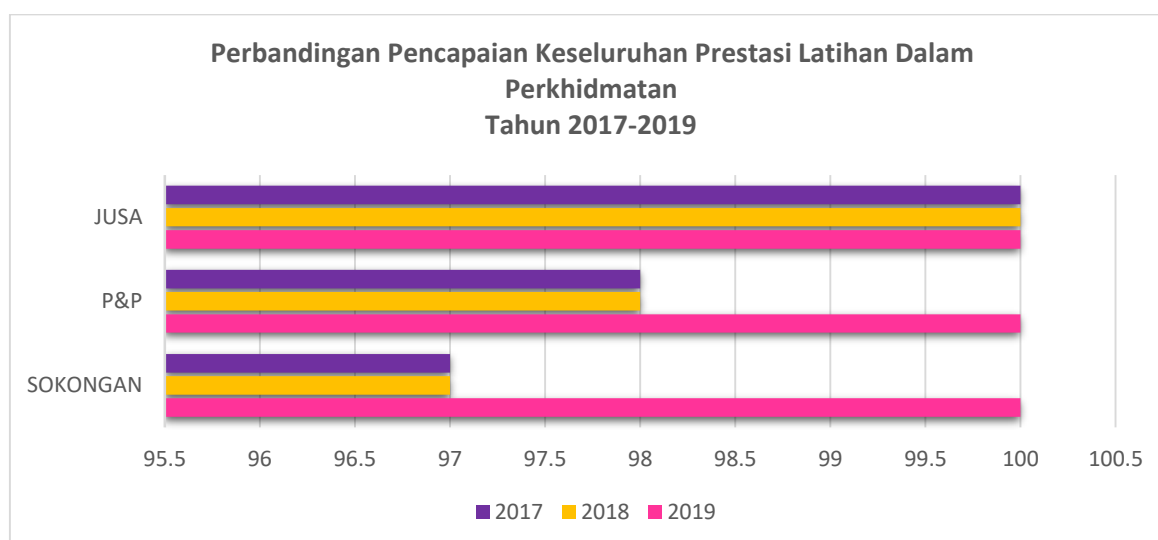
Jadual 6.7: Kategori Aktiviti dan Mata CPD

KATEGORI	DESKRIPSI AKTIVITI CPD	MATA CPD	MAXIMUM POINTS FOR ANNUAL CONSIDERATION
A1	Menghadiri Kongres / Konferens / Konvensyen / (Tempatan /Antarabangsa)	20 mata/aktiviti	20
A2	Menghadiri Persidangan Sainifik (<i>Scientific Meeting</i>) Oleh Akademi / Universiti / Kolej / Persatuan / Institusi / Kementerian Kesihatan Malaysia dan Agensi Berkaitan. a) Kurang dari 2 jam b) 2-4 jam c) 5-8 jam d) 2 hari e) 3 hari atau lebih	1 mata/aktiviti 2 mata/aktiviti 3 mata/aktiviti 6 mata/aktiviti 10 mata/aktiviti	20
A3	Menghadiri Bengkel/ Kursus/ <i>Fellowships</i> / Latihan Sangkutan Dan Lain-Lain (Termasuk Amali dan Kursus Kemahiran). a) Setengah hari (2-4 jam) b) 1 hari (5-8 jam) c) 2 hari penuh d) 3 hari atau lebih e) <i>Skill accredited structure courses by specific disciplines</i> f) Lawatan Sambil Belajar	Mata/aktiviti 4 mata/aktiviti 6 mata/aktiviti 10 mata/aktiviti 15 mata/aktiviti 20 mata/aktiviti 5 mata/aktiviti	30
A4	Menghadiri Sesi Latihan Perubatan Secara	1 mata/ jam	20

KATEGORI	DESKRIPSI AKTIVITI CPD	MATA CPD	MAXIMUM POINTS FOR ANNUAL CONSIDERATION
	Berterusan (CME) / Aktiviti Professional Lain : <i>Topic Seminar, Forum, Ceramah, Formal Grand Ward/Teaching Rounds, Clinic Attendance, Mesyuarat Klinikal Hospital, Konferen Video, Tayangan Video, Nota Reflektif, Morbidity and Mortality Reviews, Epidemiological Review.</i>		
A5	Pembentangan Kertas Kerja/ Mesyuarat/ Acara Rasmi a) <i>Plenary lectures / long paper (>45 minutes) Free paper/short paper</i> b) <i>Other lectures/ talks e.g visiting lecture, hospital clinical meeting, CME sessions, Public meeting, Giving talk/public advise/ Lectures to NGO/ radio or TV talk/ Technical briefing/updates</i>	10 mata 5 mata	20
A6	Penerbitan Artikel Dalam Jurnal/ Bab Dalam Buku/ Laporan a) <i>Jurnal berindeks/ Peer Journal Review</i> b) <i>Jurnal tidak berindeks</i> c) <i>Bab dalam buku</i> d) <i>Lain-lain penulisan</i>	20 mata 10 mata 10 mata 10 mata	30
A7	Pembelajaran Kendiri / Pembelajaran Berkumpulan / Kajian Kes / Pembelajaran Jarak Jauh	1 mata / paper/ tajuk atau sesi	20
A8	CME Atas Talian (CME online)	1 mata / article atau sesi	20
A9	Menghadiri Kursus <i>Post-Basic</i> Atau Kursus Lanjutan Lain Yang Berkaitan a. 2 Minggu b. 4 Minggu c. 3 Bulan d. 6 Bulan e. 1 Tahun	10 mata 12 mata 15 mata 20 mata 30 mata	30
A10	a) <i>Degree, Master Programs, postgraduate programs (for each stage of examination passed)</i> b) <i>PHD/DrPH</i>	50 mata 50 mata 50 mata	50

KATEGORI	DESKRIPSI AKTIVITI CPD	MATA CPD	MAXIMUM POINTS FOR ANNUAL CONSIDERATION
	c) <i>Advanced Diploma/ Subspecialty training</i>		
A11	Penglibatan Sebagai Jawatankuasa Atau Ahli Projek	5 mata/aktiviti	20
B1	Pembabitan Dalam Penyediaan Jurnal, Laporan Teknikal, Buletin, Majalah, Lain-Lain Dokumen Terbitan a) <i>Editor</i> b) <i>Member of Editorial Board</i> c) <i>Referee / Reviewer (per article)</i>	10 mata/aktiviti 5 mata/aktiviti 5 mata/aktiviti	10
B2	Aktiviti Sokongan Lain Yang Berkaitan Dengan Pembangunan Peribadi Dan Peningkatan Diri a) Peringkat Tempatan/Local b) Peringkat Negeri c) Peringkat Kebangsaan d) Peringkat Antarabangsa	2 mata/aktiviti 3 mata/aktiviti 5 mata/aktiviti 10 mata/aktiviti	10

Trending /Status

Rajah 6.3 : Perbandingan Pencapaian Keseluruhan Prestasi Latihan Dalam Perkhidmatan Tahun 2017- 2019

Jadual 6.8: Perbandingan Pemantauan Perkembangan Sumber Manusia Tahun 2017-2019

TAHUN	2017	2018	2019
Petunjuk Prestasi Utama (KPI 18) : Peratus peruntukan tahunan latihan dalam perkhidmatan (LDP) Program Kesihatan Pergigian, Kementerian Kesihatan Malaysia (PKP KKM) selesai dibelanja pada minggu pertama bulan Disember.	KPI TAHUN 2018	100%	100%
Memastikan 100% anggota pergigian telah menjalani latihan 7 hari setahun	75.8%	100%	100%
Memastikan laporan perbelanjaan LDP dihantar ke Unit Latihan, JKWPKL dan PKP KKM pada 10 hb setiap bulan.	100%	100%	100%

Jadual 6.9 : Ringkasan Laporan Latihan Dalam Perkhidmatan Tahun 2019

LATIHAN YANG TELAH DILAKSANAKAN	BILANGAN LATIHAN		
	TAHUN 2017	TAHUN 2018	TAHUN 2019
Latihan Dalaman (A)	47	27	48
Latihan Luaran (B)	-	1	4
Jumlah Latihan (A+B)	47	28	52

Jadual 6.10: Ringkasan Laporan Peruntukan Latihan Dalam Perkhidmatan Tahun 2017-2019

TAHUN	PERUNTUKAN DITERIMA	PERBELANJAAN DAN TANGGUNGAN		BAKI	
		(RM)	%	(RM)	%
2017	48,000.00	47920.00	99.8%	80.00	0.2%
2018	26,000.00	25,996.00	99.9%	4.00	0.1%
2019	94,500.00	94,499.00	99.9%	0.20	0.1%

BKP JKWPKL&P telah menerima peruntukan latihan dalam perkhidmatan yang berbeza bagi tahun 2017 sehingga tahun 2019. Walaubagaimanapun, 99% peruntukan yang diterima telah digunakan sepenuhnya untuk pelaksanaan latihan anggota.

Jadual 6.11 : Senarai Kursus/Latihan Yang Diadakan Pada Tahun 2019

BIL	SENARAI LATIHAN	TARIKH DILAKSANAKAN
A. Latihan Dalaman		
1.	Kursus Kesedaran Dasar Keselamatan dan Kesihatan Pekerja dalam Amalan Pergigian	5 Mac 2019
2.	Bengkel Pengenalan dan Kalibrasi <i>Restorative Index of Treatment Need (RDITN)</i>	12 Mac 2019
3.	<i>Awareness ICDAS Sesi 1 Part 1</i>	18 Mac 2019
4.	<i>Awareness ICDAS Sesi 1 Part 2</i>	19 Mac 2019
5.	Kursus Restodontik: <i>Tooth Preparation for A Crown: Let's Make It Sound and Safe</i>	3-4 April 2019
6.	Kursus Medikolegal dan <i>Ethics</i> di Kalangan Pegawai Pergigian	9-10 April 2019
7.	Kursus Pemantapan Pembantu Pembedahan Pergigian	9 April 2019
8.	Bengkel <i>The Way Forward</i> Juruterapi Pergigian	10 April 2019
9.	Kalibrasi ICDAS Sesi 2	9-10 April 2019
10.	Tanggungjawab Sebagai Pembantu Tadbir Dalam Pengurusan Pentadbiran dan Sumber Manusia	11-12 April 2019
11.	Kursus Pemantapan Perkhidmatan Program Pergigian Warga Emas	15 April 2019
12.	Kursus Pemurnian Kualiti Data	16 April 2019
13.	Bengkel <i>Revisiting Periodontal Disease: Detection and Early Treatment</i> Sesi 1	16 April 2019
14.	Bengkel <i>Revisiting Periodontal Disease: Detection and Early Treatment</i> Sesi 2	18 April 2019
15.	Bengkel Pemantapan Pembantu Perawatan Kesihatan	18 April 2019
16.	Kursus Pemantapan Perkhidmatan Pergigian Golongan Keperluan Khas (GKK)	22 April 2019
17.	Kursus Budaya Korporat	23-24 April 2019
18.	Akauntabiliti dalam Pengurusan Kewangan	25-26 April 2019
19.	Kursus <i>Needle Stick Injury</i>	18 Jun 2019
20.	<i>Awareness ICDAS Sesi 2</i>	16-17 Julai 2019

BIL	SENARAI LATIHAN	TARIKH DILAKSANAKAN
21.	Kursus Peningkatan Perkhidmatan Ortodontik Pegawai Pergigian – Fasa I	17-18 Julai 2019
22.	Kalibrasi ICDAS Sesi 2	23-24 Julai 2019
23.	Kursus Penyelarasan Audit Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	1 Ogos 2019
24.	Kursus JD (MyPortfolio)	5-6 Ogos 2019
25.	Bengkel Orientasi Pembantu Perawatan Kesihatan	5 Ogos 2019
26.	Kursus Pemantapan Pegawai Penguatkuasa Pergigian JKWPKL&P Tahun 2019	8 Ogos 2019
27.	Seminar Protokol Rujukan	20 Ogos 2019
28.	Kursus Peningkatan Perkhidmatan Ortodontik Juruterapi Pergigian dan Kumpulan Sokongan	21-22 Ogos 2019
29.	Kursus Pemantapan Anggota Periodontik Bahagian Kesihatan Pergigian WPKL&P	21 Ogos 2019
30.	Kursus Pemantapan Anggota Periodontik	21 Ogos 2019
31.	Kursus Kumpulan Inovasi Kreatif	1 September 2019
32.	Kursus Pengurusan Unit Periodontik: <i>Document Review</i>	3-5 September 2019
33.	Kursus Pemantapan Kepakaran Pergigian Restoratif	4-5 September 2019
34.	Kursus Kesedaran Masyarakat Promosi Kesihatan Pergigian Tahunan 2019	8 September 2019
35.	Pengurusan Pentadbiran dan Motivasi	3-5 Oktober 2019
36.	Kursus Pembangunan Minda <i>Self Realization</i>	6-8 Oktober 2019
37.	Kursus <i>Delivery of High Quality Patient Care - Dedicated Team Approach</i>	7 Oktober 2019
38.	Kursus <i>Dental Emergency in Medically Compromised Patients</i>	8 Oktober 2019
39.	Bengkel Penyelidikan: <i>From Zero to Hero</i>	7-8 Oktober 2019
40.	Bengkel Kesihatan Pergigian Bagi Kelab Doktor Muda Sekolah WPKL&P	8 Oktober 2019

BIL	SENARAI LATIHAN	TARIKH DILAKSANAKAN
41.	Kursus Inovasi Menjana Kreativiti	14 Oktober 2019
42.	Taklimat Pegawai Pergigian Daerah dan Pegawai Pergigian Yang Menjaga	21-22 Oktober 2019
43.	Kursus Pemantapan dan Garis Panduan <i>Fluoride Varnish</i>	24 Oktober 2019
44.	Bengkel Modul HRMIS	25 Oktober 2019
45.	Kursus Pemantapan Juruteknologi Pergigian	28-29 Oktober 2019
46.	<i>Training of Trainers Oral Cancer @ Kenalpasti Lesi Kanser</i>	30 Oktober 2019
47.	Kursus Pemantapan Amalan Ekosistem Kondusif Sektor Awam (EKSA) 2019	11 November 2019
48.	Taklimat Keterampilan Diri dan Personaliti	15 November 2019
B. Latihan Luaran		
49.	Kursus Ilmu Keluarga atau Lembaga Penduduk Pembangunan Keluarga Negara (LPPKN) 1 Dan 2; Anjuran LPPKN	21-21 Februari 2019
50.	<i>Vienna Strasbourg Osteosynthesis Research Group (S.O.R.G) Course on Temporomandibular Joint Surgery</i>	6-9 September 2019
51.	<i>The 9th Asian Conference of Oral Health Promotion for School Children (ACOHPS)</i>	20-21 September 2019
52.	<i>The 13th Asian Pacific Society of Periodontology (APSP) Meeting ASEAN Pacific Society Of Periodontology</i>	28-29 September 2019

Cadangan Penambahbaikan/Pembetulan

Sepanjang tahun 2019, sebanyak 52 latihan telah berjaya diadakan. Latihan ini meliputi keseluruhan jenis latihan iaitu fungsional dan generik. Berikut adalah cadangan penambahbaikan bagi latihan dalam perkhidmatan :

1. Melaksanakan *Training Needs Analysis* dengan baik di peringkat klinik bagi menganalisa keperluan latihan anggota.
2. *Continuous Dental Education* (CDE) peringkat klinik perlu dilakukan mengikut jadual dan memberi peluang kepada Pegawai Pergigian Lantikan Kontrak UG41 bagi memenuhi komponen B2 mereka dan keperluan latihan bagi kumpulan sokongan yang lain.
3. Mengamalkan dasar berkursus 7 hari setahun seperti yang ditetapkan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA). (Kehadiran 6 jam CDE bersamaan 1 hari berkursus)
4. Keberkesanan latihan yang dilaksanakan boleh diukur menggunakan format Laporan Analisis *Pre* dan *Post Test*, Laporan Analisis Bahan Kursus/Kerja Berkumpulan serta Laporan Analisis Bahan Aktiviti *Hands-on*.

CAWANGAN DASAR DAN PERANCANGAN STRATEGIK KESIHATAN PERGIGIAN

6.3 EPIDEMIOLOGI DAN PENYELIDIKAN KESIHATAN PERGIGIAN

6.3.1 Pengenalan

Salah satu teras Rancangan Malaysia yang Kesebelas (*RMK-11*) 2016 hingga 2020 adalah memperkukuh inklusiviti ke arah masyarakat yang saksama di mana penekanan diberikan dalam memperbaiki kesejahteraan masyarakat. Sembilan (9) strategi telah diperkenalkan antaranya, strategi yang berkaitan kesihatan. Epidemiologi dan Penyelidikan Kesihatan Pergigian adalah elemen di dalam strategi memperkasakan '*Healthcare Delivery System*'.

6.3.2 Keputusan Data

Jadual 6.12: Pencapaian Tahun 2017 & 2018 dan Tahun 2019

Pencapaian			
	2017	2018	2019
1. Pemantauan dan Penilaian			
<i>a) Number of active research project per year: 3</i>	10	14	17
<i>b) Presentation oral / poster: 3</i>	3	16	7
<i>c) Publication: 1</i>	3	3	9
2. CDE	100% (N=3)	100% (N=3)	100% (N=3)
3. Seminar / Latihan / Bengkel	6	7	8
4. Mesyuarat AJK HSR	2	3	3
5. Hari Kaji Selidik / Bengkel Kaji Selidik	-	1	1
6. Kolaborasi	2	3	3

Jadual 6.13: Takwim Mesyuarat Ahli Jawatankuasa Kaji Selidik Negeri 2019

Bil Mesyuarat	Bulan	Tarikh
1 / 2019	Mac	27 Mac (Rabu)
2 / 2019	Julai	3 Julai (Rabu)
-	7 - 8 Oktober	Bengkel Kaji Selidik
3 / 2019	November	27 November (Rabu)

Jadual 6.14: Pemantauan Projek *Health System Research (HSR)* di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya Tahun 2019

<i>NO</i>	<i>Study Title</i>	<i>PI</i>	<i>NMRR ID</i>	<i>MREC</i>
KEPAKARAN PERGIGIAN KESIHATAN AWAM (10)				
1	<i>Impact of Oral Health on Quality of Life (QoL) of Toddler and Their Families</i>	Dr Siti Zuriana MZ	NMRR-18- 901-40126	20/6/18
2	<i>The Happiness Level in Work / Life of Dental Staff in Oral Health Division Federal Territory of Kuala Lumpur and Putrajaya</i>	Dr Lydia Mason	NMRR-19- 166-46879	<i>Completed</i>
3	<i>Knowledge, Attitude, and Practice towards Needle Stick and Sharp Injuries (NSSI) among New Dental Officers (NDOs) in Federal Territory of Kuala Lumpur & Putrajaya</i>	Dr Nurul Nadia	NMRR-19- 1221-47919	-
4	<i>Improving Education of Tooth Brushing Technique among School Children</i>	Dr Siti Zuriana MZ	NMRR-19- 543-47047	11/9/19
5	<i>Oral Health Related Quality of Life (OHRQoL) in Cheras Young Adults: A Pilot Study</i>	Datin Dr Zaliza	NMRR-19- 1221-47919	17/7/19
6	<i>Barriers to Utilisation of Ministry of Health (MOH) Antenatal Dental Service (ADS) in Federal Territory of Kuala Lumpur and Putrajaya</i>	Dr Nurul Iman	NMRR-19- 47923	24/1/20
7	<i>Stress Among Dental Surgery Assistants in Federal Territory of Kuala Lumpur and Putrajaya</i>	Dr Hafizah	NMRR-19- 1788-47921	-
8	<i>Reasons for Smoking among Government Secondary School Students in Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur (Lembah Pantai)</i>	Dr Che Julia Binti Jailan	-	-

9	<i>Challenge of implementation of BPE among adult patients in 5 pilot dental clinics in federal Territory Kuala Lumpur & Putrajaya (Putrajaya)</i>	Dr Nurul Iwanie binti Ibnu	-	-
10	<i>Social Media Impacts On Patients' Awareness Towards Oral Health</i>	Dr Norhazimah bt Khairuddin	-	-
KEPAKARAN PERGIGIAN RESTORATIF (2)				
1.	<i>Awareness, Perception, and Satisfaction on Endodontic Treatment among Patients in Primary Dental Clinics in Zon Kepong</i>	Dr Intan Azimah	NMRR-19-5475-47920	-
2.	<i>Achieving NOHP goal of 20 functional teeth among Malaysian: comparing OHRQoL of patients with RCT versus tooth extraction.</i>	Dr Balkis bt Ghazali	NMRR-17-3485-37374	-
3.	<i>Open Hollow Obturator For Hemimaxillectomy Patient: A case report</i>	Dr. Yim Kah Yian	Case Study NMRR-19-1685-48987	-
4.	<i>Management of Discolored Non-Vital Anterior Tooth, Post Trauma: A Case Report</i>	Dr. Yim Kah Yian	Case Study NMRR-19-2103	-
KEPAKARAN PERGIGIAN ORTODONTIK (3)				
1.	<i>Management of Class II Division 1 malocclusion using Twin block Functional Appliance. A Case Report</i>	Dr Tan Xin Yi	Case Study	-

2.	<i>Obstructive Sleep Apnea (OSA) treated with combined Orthodontic and Orthognathic Surgery. A Case Report</i>	Naadira Jamaluddin	<i>Case Study</i>	-
3.	<i>Assessing the Validity of the Socio-Dental Model to assess Orthodontic Treatment Need for the Malaysian Adolescent.</i>	Dr M.Zambri M.Makhbul	NMRR-16- 896-30028	13/7/16
4.	<i>The Effectiveness of the Forsus Fatigue Resistance Device versus the Twin Block Appliance in Treating Class 2 Division 1 Malocclusion: A Multi Centre Randomised Controlled Trial</i>	Dr Prethiba		
5.	<i>Impact of Orthodontic Treatment on the Oral Health Related Quality of Life of Adolescents</i>	Dr M.Zambri M.Makhbul	NMRR-16- 866-30029	6/6/16
KEPAKARAN MAXILLOFACIAL (2)				
1.	<i>Incidence of Distal Cervical Caries in Mandibular Second Molar Due to Impacted Third Molar: A Case-Control Study</i>	Dr Shobina Sivanganam	NMRR-18- 3171-42704	-
2.	<i>Evaluating Peri-operative Effect of Music Listening on Anxiety Level in Patient Undergoing Surgical Removal of Impacted Lower Third Molar Under Local Anaesthesia</i>	Dr Kamal	NMRR-18- 769-39884	-

Jadual 6.15: Pemantauan Pembentangan Oral / Poster di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya Tahun 2019

<i>NO</i>	<i>Study Title</i>	<i>Oral/ poster</i>	<i>PI</i>	<i>Event</i>
1	<i>Psychological Profile and Oral Health Related Quality of Life (OHRQoL) among Chronic Periodontitis Patients in UKM</i>	Poster	Dr Farah Wahida	<i>Oral Health Research Conference 2019</i>
2	<i>The Happiness Level in Work / Life of Dental Staff in Oral Health Division Federal Territory of Kuala Lumpur and Putrajaya</i>	Oral	Dr Lydia Mason	
3	<i>Management of Class II Division I Malocclusion using Twin Block Functional Appliance: A Case Report</i>	Oral	Dr Tan Xi Ni	
4	<i>Management of Discoloured Non-Vital Anterior Tooth, Post Trauma: A Case Report</i>	Oral	Dr Yim Kah Yian	
5	<i>Obstructive Sleep Apnea (OSA) Treated with Combined Orthodontic and Orthognathic Surgery: A Case Report</i>	Poster	Dr Naadira	
6	<i>An Option to Restore Vertical Dimension with Overdenture: A Case Report</i>	Poster	Dr Hazwani	
7	<i>Open Hollow Obturator For Hemimaxillectomy Patient : A case report</i>	Oral	Dr Yim Kah Yian	<i>4th JKWPKL&P Research Day And 2nd Hrc Research Day 2019</i>

Jadual 6.16: Pemantauan Penerbitan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya Tahun 2019

NO	Study Title	Author(S)	Journal Name	Peer Reviewed Y/N
1	<i>Re-audit of the Quality of Lateral Cephalometric Radiographs for Orthodontic Treatment</i>	Nina Baizura, Makhbul, M.Z.M	<i>Technical Report 2018</i>	Y
2	<i>Improving Education of Tooth Brushing Training among School Children</i>	Siti Zuriana MZ	<i>Sustainable Oral Health Through Innovative Solutions</i>	N
3	Jangan Abaikan Penjagaan Gigi Susu Si Kecil	Siti Zuriana MZ	Majalah InTrend	N
4	<i>Dental Icon: The Proud Volunteers in Oral Health Programme FT of Kuala Lumpur & Putrajaya</i>	Siti Zuriana MZ	<i>Compendium of abstracts 2018</i>	N
5	<i>Dedicated Team in Dental: An Example of the Esteemed Community Services among Dental Staff in Promoting Oral Health Care in FT Kuala Lumpur & Putrajaya</i>	Siti Zuriana MZ	<i>Compendium of abstracts 2018</i>	N
6	<i>Dedicated Team in Oral Health Promotion Activities – Why Do We Need Them</i>	Siti Zuriana MZ	<i>Compendium of abstracts 2018</i>	N
7	<i>Correction of Class II Malocclusion in Adolescent Patient with Forsus Fatigue Resistant Device</i>	Mohd Zambri MM	<i>Compendium of abstracts 2018</i>	N
8	<i>Vertical Play of Straight Wire Appliance Aids Correction of Gummy Smile and Bimaxillary Incisor Proclination with Mini Implant Anchorage</i>	Mohd Zambri MM	<i>Compendium of abstracts 2018</i>	N
9	<i>Obstructive Sleep Apnea (OSA) Treated With Combine Orthodontic and Orthognatic Surgery: A Case Report</i>	Mohd Zambri MM	<i>Compendium of abstracts 2018</i>	N

6.3.3 Trending / Status

Jadual 6.17: WPKL/Putrajaya - Status Projek HSR Tahun 2015 - 2019

No	Indikator	2015	2016	2017	2018	2019
1	Number of active research projects per year (New/ On-going/ Completed)	13	14	10	14	17
2	Presentation Oral/Poster	2	3	3	16	7
3	Publication	0	1	3	3	9

Jadual 6.18: Status Projek HSR Tahun 2019

No	Indikator	Target		Tanggungjawab
		KEBANGSAAN	NEGERI	
1	Number of active research projects per year	3	17	HSR Advisory Committee
2	Presentation Oral/Poster	3	7	HSR Advisory Committee
3	Publication	1	9	HSR Advisory Committee

Jadual 6.19: Penunjuk Prestasi utama (KPI) HSR Tahun 2019

No	Indikator	Standard	Pencapaian 2017-2019			SIQ (Y/T)
1	Peratus Kajian (Kajian Penyelidikan/ Kualiti/ ISR) yang Dihasilkan Dalam Tempoh Dua (2) Tahun (2017-2018)	≥ 80%	Nominator	17	283.3%	Tidak
			Denominator	6		

6.3.4 Penemuan

1. Peratus kajian yang telah dihasilkan dalam tempoh dua (2) tahun (2017-2018) adalah melebihi *standard* yang ditetapkan dengan 17/6 kajian (283.3%).
2. Bilangan kajian yang aktif pada tahun 2019 adalah sebanyak tujuh belas (17) meningkat berbanding tahun 2018 dengan empat belas (14) kajian sahaja.
3. Sembilan (9) penerbitan telah diterbitkan di bawah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya pada tahun 2019 menunjukkan peningkatan dari tahun 2018.
4. Walaubagaimanapun, pembentangan oral/poster pada tahun 2019 menurun kepada tujuh (7) pembentangan berbanding tahun 2018 sebanyak enam belas (16) pembentangan. Ini kerana pada tahun 2018, BKP JKWPKL&P telah menganjurkan Hari Kaji Selidik peringkat BKP JKWPKL&P dan telah mendapat sambutan yang menggalakkan dari warga pergigian.

6.3.5 Kelemahan

Warga pergigian kurang mengambil bahagian dalam pembentangan. Hal ini adalah kerana kurang keyakinan diri untuk menjalankan kaji selidik dikalangan warga pergigian.

6.3.5 Cadangan Penambahbaikan/Pembetulan

1. Memperuntukan perbelanjaan untuk penyelidikan bagi menggalakkan penglibatan di kalangan warga pergigian.
2. Melibatkan anggota dari semua gred/kategori bagi pelaksanaan Kaji Selidik NOHSA 2020 sebagai salah satu galakan bagi penyertaan dalam penyelidikan dikalangan Pegawai dan anggota sokongan 1.
3. Berkolaborasi dengan *CRC* bagi mengikuti kursus anjuran pusat itu seperti berikut:
 - a) *Writing proposal*
 - b) *NMRR Registration*
 - c) *Questionnaire validation*
 - d) *GCP*
 - e) *Basic SPSS/Intermediate SPSS/Advance SPSS*
 - f) *Publication workshop*
 - g) *Effective Oral and Poster Presentation Workshop*

6.3.6 Kesimpulan

Saranan yang diterima daripada Program Kesihatan Pergigian, Kementerian Kesihatan Malaysia adalah memperbanyakkan penyelidikan berkaitan dengan kesihatan pergigian orang asli dan aktiviti promosi kesihatan pergigian. Sehubungan itu, Bahagian Kesihatan Pergigian Jabatan Kesihatan WP Kuala Lumpur & Putrajaya sentiasa berusaha menggalakkan serta meningkatkan kesedaran warga pergigian terhadap kepentingan menjalankan kaji selidik. Hasil kaji selidik bukan sahaja bertujuan untuk diterbitkan tetapi yang paling utama adalah untuk menambahbaik perkhidmatan kesihatan pergigian.

6.4 KEPAKARAN KESIHATAN PERGIGIAN

6.4.1 Perkhidmatan Kepekaran Bedah Mulut Dan Maksilofasial

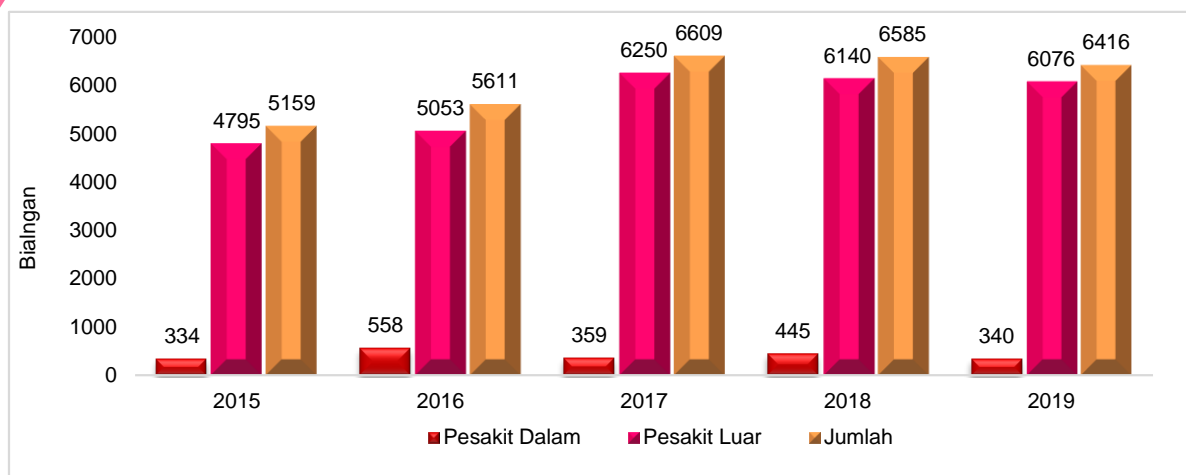
Klinik Pakar Bedah Mulut yang terletak di Aras G Hospital Putrajaya mula beroperasi pada 1 September 2001, namun masa itu komponen pergigian tidak terdapat di dalam sistem THIS (*Total Hospital Information System*). Pakar Pergigian Bedah Mulut telah ditempatkan untuk membangun dan melengkapkan klinik dan Sistem HIS Pergigian. *Trial run* sistem telah dibuat pada tahun 2002 dan mula menerima pesakit sepenuhnya. Bedah Mulut merupakan salah satu perkhidmatan kepekaran dalam Perkhidmatan Kesihatan Pergigian. Jabatan Bedah Mulut Hospital Putrajaya yang beroperasi sebagai *hospital-based clinic* merupakan pusat rujukan kes trauma dan bukan trauma yang melibatkan bahagian maksilofasial dan mulut.

Jadual 6.19: Senarai Nama Pakar Pergigian Bedah Mulut dan Maksilofasial (*OMFS*) Tahun 2019

BIL	NAMA	JAWATAN	GREED
1	Dr Norhayati binti Omar	Pakar Bedah Mulut dan Maksilofasial & Ketua Jabatan Klinik Bedah Mulut	UG56
2	Dr Fadzira Binti Maarof	Pakar Bedah Mulut dan Maksilofasial	UG56

Objektif Jabatan

1. Memberikan rawatan pencegahan, kecemasan dan definitif dan pemulihan kepada pesakit yang memerlukan agar mencapai taraf kesihatan yang memuaskan untuk menjalankan kehidupan seharian.
2. Menyediakan latihan dalam bidang kepekaran pembedahan pergigian kepada pegawai pergigian, paramedik dan lain-lain anggota.
3. Menggalakkan perkongsian ilmu melalui penyelidikan dan pembelajaran berterusan.

Rajah 6.4 : Kedatangan Pesakit Dalam & Luar ke Klinik Bedah Mulut Tahun 2015 hingga 2019

Kedatangan pesakit luar dan dalam ke Klinik Bedah Mulut pada tahun 2019 ada sedikit penurunan berbanding tahun sebelumnya iaitu sebanyak 23% bagi pesakit dalam dan 1% bagi pesakit luar.

Jadual 6.20: Taburan Kedatangan ke Klinik Pakar Bedah Mulut Mengikut Umur Tahun 2015 hingga 2019

UMUR (TAHUN)	2015	2016	2017	2018	2019
0-1	55	96	99	125	177
1-4	104	109	180	214	227
5-6	79	52	77	108	80
7-12	101	97	129	193	207
13-17	205	254	285	233	269
18-29	1755	1971	2253	2101	2003
30-59	2326	2589	3034	3039	2878
60 keatas	504	443	552	572	575
Jumlah	5129	5611	6609	6585	6416

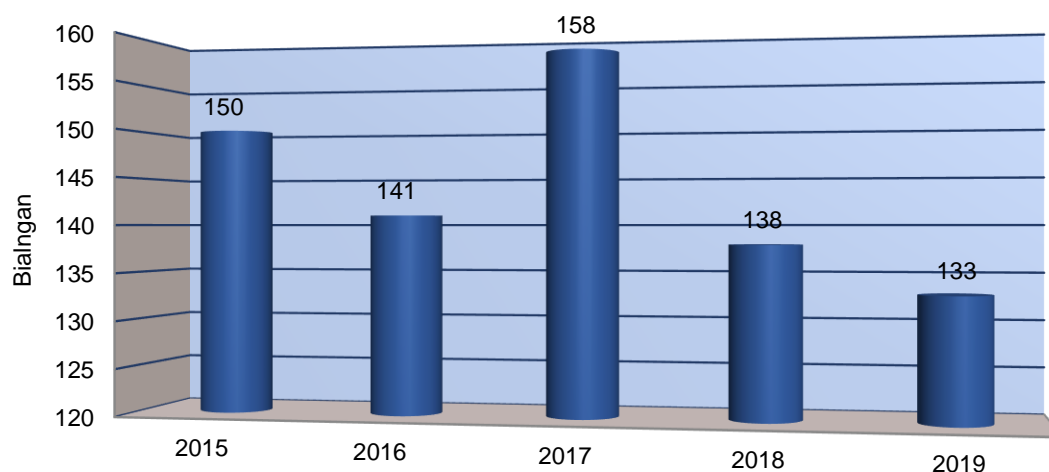
Kumpulan pesakit berusia dalam lingkungan 30 sehingga 59 tahun adalah yang terbanyak dirawat di Klinik Pakar Bedah Mulut Hospital Putrajaya.

Jadual 6.21: Bilangan Prosedur / Ujian (Tertinggi) Bagi Tahun 2015 hingga 2019

BIL	PROSEDUR / UJIAN	PENCAPAIAN				
		2015	2016	2017	2018	2019
1	Pembedahan <i>Dentoalveolar/ MOS</i>	711	664	901	824	897
2	Trauma					
	i. Rawatan kecederaan tulang	127	146	103	89	114
	ii. Rawatan kecederaan tisu lembut & rawatan kecederaan gigi	122	150	517	602	601
3	Restoratif / Preventif	659	593	571	611	1110
4	Pengambilan Radiograf Luar Mulut (<i>Conebeam</i>)	1078	1223	1413	1357	1297

Jadual 6.21 menunjukkan peningkatan yang ketara bagi prosedur preventif dan restoratif iaitu sebanyak empat puluh lima (45). Manakala tidak banyak perbezaan bagi rawatan trauma dan kecederaan tisu lembut. Prosedur Pengambilan Radiograf Luar Mulut pula menurun sebanyak 4.4%.

Rawatan Pembedahan Dengan Pembiusan Am 2015-2019

Rajah 6.5: Bilangan Rawatan Pembedahan Dengan Pembiusan Am Tahun 2015 hingga 2019

Rajah 6.5 menunjukkan pada tahun 2019 jumlah rawatan dengan pembiusan am menurun sebanyak 5% berbanding tahun sebelumnya. Jadual rawatan pembedahan dengan pembiusan am dilakukan setiap hari Selasa dan hari Sabtu minggu ke empat (4) setiap bulan. Ada juga ada kes kecemasan yang memerlukan rawatan dibuat dengan segera, tanpa mengikut jadual yang ditetapkan.

Aktiviti

Jadual 6.22: Aktiviti Jabatan Bedah Mulut Januari hingga Disember 2019

TARIKH	AKTIVITI & RINGKASAN
Januari- Disember 2018	Mesyuarat Jabatan - Sebanyak 4 kali mesyuarat jabatan diadakan
Januari- Disember 2019	<i>Attachment</i> Pegawai Lantikan kontrak UG 41 4 orang Pegawai Pergigian Lantikan Kontrak UG 41 menjalani <i>attachment</i> di Jabatan Bedah Mulut bagi kepakaran <i>Oral & Maxillofacial</i>
Januari- Disember 2019	' <i>BUWAT</i> ' (<i>Buying Waiting Time</i>) Pihak jabatan menyokong program <i>BUWAT</i> yang telah dikelola oleh Unit Pendidikan
Januari- Disember 2019	• Kursus /Bengkel/ Konferen - Sebanyak 212 kursus, seminar, bengkel, konferen, dihadiri oleh setiap kategori anggota sepanjang tahun 2019 • CDE - 12 topic CDE diadakan, semua anggota Jabatan Bedah Mulut dari setiap kategori terlibat
24 April 2019	Kursus Anjuran Jabatan Bedah Mulut 1. ' <i>Basic Suturing Workshop</i> ' ➤ Peserta: 25 orang (Pegawai Pergigian) ➤ Tempat : Bilik Mesyuarat klinik Bedah Mulut Hospital Putrajaya
7 Okt 2019	2. ' <i>The Motivation Days</i> ' ➤ Peserta: 28 orang semua anggota klinik Pakar Bedah Mulut

8 Okt 2019	➤ Tempat : Bilik Seminar Hospital Putrajaya 3. 'Clinical Skill' ➤ Peserta: 25 orang (Pegawai Pergigian) ➤ Tempat : Bilik Seminar Hospital Putrajaya
29/4/2019	Majlis Persaraan Pem.Pemb.Pergigian Pn. Adminah Binti Ahmad Shapai di <i>Palm Garden</i>
19/7/2019	Hari Keluarga Pergigian Zon Putrajaya
3/9/2019	Perhimpunan Bulanan Hospital Putrajaya - Jabatan Bedah Mulut menjadi hos
24/11/2019	Acara Tahunan - Pertandingan Bowling antara Jabatan Bedah Mulut Lembah Klang

Cabaran Dan Tindakan Penambahbaikan

CABARAN	TINDAKAN PENAMBAHBAIKAN
Ruang di Klinik Pakar Bedah Mulut adalah kecil berbanding dengan bilangan anggota yang semakin bertambah. Pergerakan anggota terbatas dengan keadaan ruang yang agak kecil dan boleh mengundang kepada risiko kemalangan.	Info mengenai ergonomik disampaikan dari masa ke semasa. Kursus-kursus berkaitan juga dirancang dan digalakkan bagi semua anggota untuk hadir bagi mengelakkan kemalangan di kawasan bertugas.
Pertambahan sebanyak 15% kedatangan pesakit baru dan ulangan berbanding dengan tahun sebelumnya, menyebabkan tempoh menunggu untuk temujanji rawatan akan lebih lama.	Bagi melancarkan perkhidmatan kepada pesakit, semua bilik operasi adalah diwartakan sebagai bilik gunasama pada keadaan-keadaan tertentu terutamanya waktu kecemasan. Pengkhususan bilik kepada individu yang menjaga dan pegawai yang bertugas adalah mengikut jadual tugas yang telah dibuat.

Menjalinkan hubungan yang rapat dengan pihak kesihatan perubatan, farmasi dan lain-lain unit di hospital.

Memperkembangkan sistem komunikasi dalaman terutamanya dikalangan anggota dan juga komunikasi luaran dengan klinik-klinik pergigian berhampiran bagi melancarkan perjalanan perkhidmatan, terutamanya apabila terdapat kekangan anggota bertugas.

6.4.2 Perkhidmatan Kepakaran Ortodontik

Ortodontik adalah salah satu bidang pergigian yang menitikberatkan pertumbuhan muka, perkembangan gigi dan oklusi serta diagnosis, rawatan pintasan dan rawatan maloklusi. Di bawah Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya (JKWPKL & P), terdapat sembilan (9) Pakar Ortodontik di lima (5) buah klinik yang menawarkan rawatan Ortodontik kepada pesakit yang meliputi Kuala Lumpur, Putrajaya dan sebahagian kawasan di Selangor.

Aktiviti utama (skop) perkhidmatan kepakaran Ortodontik adalah memberi perkhidmatan perundingan kepada pesakit yang dirujuk ke Unit Ortodontik dan memberi rawatan kepada yang memerlukan. Oleh kerana permintaan untuk rawatan Ortodontik yang tinggi, hanya pesakit yang mempunyai "*Index of Orthodontic Need*" (Keperluan Rawatan Ortodontik) (IOTN) yang tinggi iaitu IOTN 4 dan 5 diterima untuk menjalani rawatan.

Keutamaan diberikan kepada pesakit yang memerlukan rawatan pintasan, modifikasi kepada tumbesaran tulang rahang dan kes-kes kecederaan kepada pergigian (*dental trauma*). Pesakit lain akan dimasukkan ke dalam senarai menunggu. Selain itu, rujukan kes rawatan aktif juga diterima dari seluruh negara ke Unit Ortodontik dibawah JKWPKL & P kerana kebanyakan pesakit Ortodontik merupakan penuntut di Universiti / Kolej di sekitar Kuala Lumpur dan Putrajaya. Selain dari tugas klinikal, Pakar Ortodontik juga perlu menganjurkan latihan / kursus, menjalankan penyelidikan dan melakukan tugas-tugas pentadbiran.

Jadual 6.23: Senarai Nama Pakar Pergiian Ortodontik JWPKL & P Tahun 2019

BIL	NAMA	JAWATAN	GRED	TEMPAT BERTUGAS
1	Dr Hjh Rashidah bt Dato' Hj Burhanudin	Ketua Kepakaran & Pakar Perunding Kanan Ortodontik	Jusa A	KP Cahaya Suria
2	Dr Ruslan bin Dato' Sulaiman	Pakar Perunding Ortodontik	Jusa B	KP Presint 18
3	Dr Maria Jirom Gere (telah bersara pada 22 April 2019)	Pakar Perunding Ortodontik	Jusa C	KP Bangsar
4	Dr Prethiba A/P Yugaraj	Ketua Kepakaran Ortodontik JKWPKL & P	UG54	KP Bangsar
5	Dr Nina Baizura bt Abdul Aziz	Pakar Ortodontik	UG54	KP Cahaya Suria
6	Dr Nora Rizka bt Mohamad	Pakar Ortodontik	UG54	KP Setapak
7	Dr Emy Haniza Zuriani bt Mamat Ariffin	Pakar Ortodontik	UG54	KP Setapak
8	Dr Mohd Zambri bin Mohamed Makhbul	Pakar Ortodontik	UG54	KP Cahaya Suria
9	Dr Lyddia bt Saffai	Pakar Ortodontik	UG54	KP Bangsar
10	Dr Wan Salbiah bt Wan Abdul Razak (berpindah dari Raub, Pahang pada 9 September 2019)	Pakar Ortodontik	UG54	KP Kuala Lumpur

Objektif

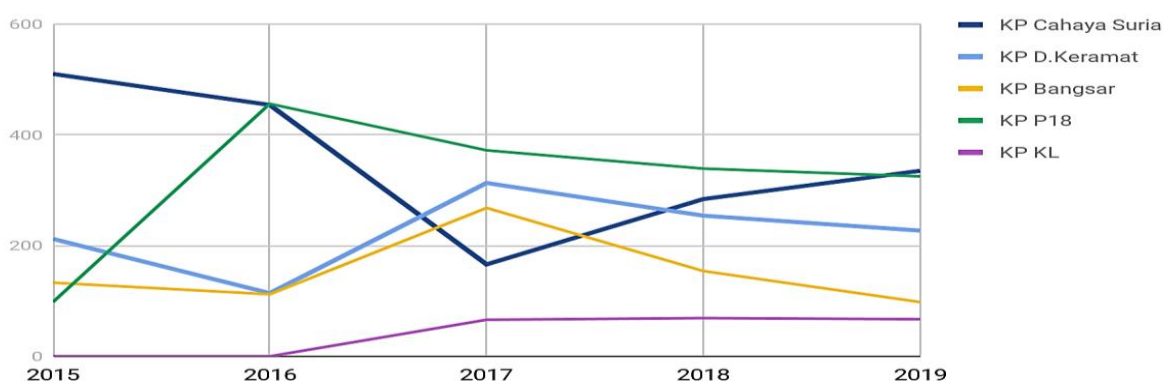
1. Memberi rawatan Ortodontik yang komprehensif dengan cekap dan berkesan kepada pesakit yang dirujuk dan didapati memerlukan rawatan Ortodontik.
2. Keutamaan rawatan diberikan kepada pelajar sekolah yang berumur 18 tahun ke bawah atau pesakit yang didapati memerlukan rawatan pelbagai disiplin.

Statistik

Jadual 6.24 : Senarai Menunggu Rawatan Ortodontik Mengikut Unit Ortodontik Sehingga Tahun 2019

UNIT ORTODONTIK	BILANGAN PAKAR	SENARAI MENUNGGU	
		2018	2019
KP Cahaya Suria	3	366	352
KP Bangsar	2	574	524
KP Dato' Keramat	2	439	409
KP Putrajaya Presint 18	1	224	405
KP Kuala Lumpur	1	30	0

peningkatan senarai menunggu Ortodontik di WPKL & P menunjukkan terdapat keperluan untuk penambahan sumber manusia.

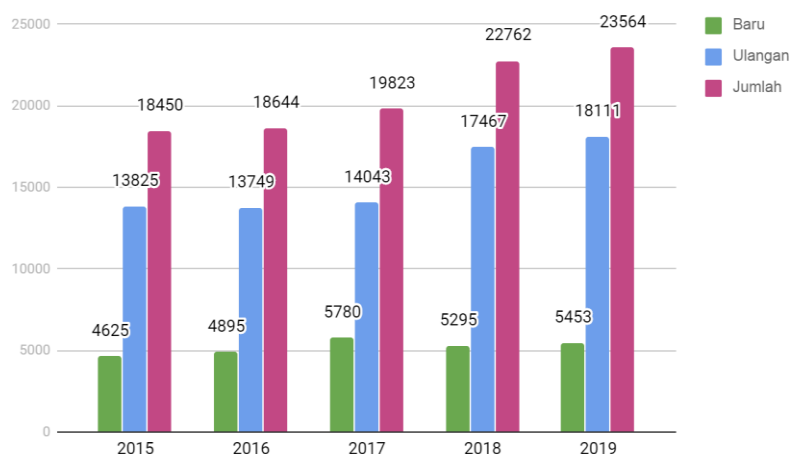

Rajah 6.6 : Bilangan Pesakit Rujukan Tahun 2015-2019

Terdapat penurunan rujukan sebanyak 36% di KP Bangsar, 10% KP Dato' Keramat, 4% KP Presint 18 dan 2% KP Kuala Lumpur berbanding tahun 2018. Walaubagaimanapun, KP Cahaya Surya menunjukkan peningkatan sebanyak 17% berbanding tahun 2018.

Berkenaan dengan isu rujukan, strategi dan cadangan adalah:

1. Memberi penekanan kepada Pegawai Pergigian serta Jururawat Pergigian untuk mengenalpasti kes-kes yang memerlukan rawatan pemintasan dan rawatan modifikasi tumbesaran tulang rahang semasa membuat saringan pesakit di sekolah-sekolah.
2. Merujuk kes tersebut di atas bertepatan masa.

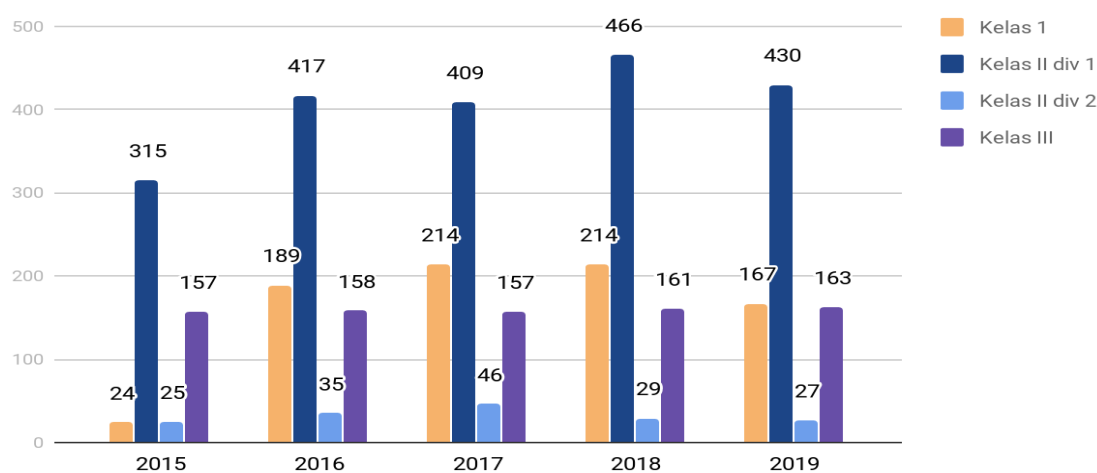
Rajah 6.7: Kedatangan pesakit ke Unit Ortodontik Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur Tahun 2015-2019

Secara keseluruhan jumlah kedatangan pesakit telah bertambah sebanyak 3.5% dalam tahun 2019 (23564) berbanding dengan tahun 2018 (22762). Ini disebabkan pertambahan pesakit ulangan sebanyak 3.6% dan baru sebanyak 2.9%.

Jadual 6.25 : Kedatangan Pesakit Mengikut Umur Tahun 2014–2019

KATEGORI PESAKIT	BILANGAN PESAKIT BARU					BILANGAN PESAKIT ULANGAN				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
<6 tahun	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
7-12 tahun	213	265	275	257	257	434	447	400	498	501
13-17 tahun	1660	1792	2106	1825	1747	4635	4703	4507	5149	4770
18-29 tahun	2697	2760	3293	3096	3321	8614	8413	8852	11438	12461
30-59 tahun	54	78	106	117	127	142	185	284	382	379
>18 tahun	2751	2838	3399	3213	3448	8756	8598	9136	11820	12840
Jumlah	4625	4895	5780	5295	5453	13826	13749	14043	17467	18111

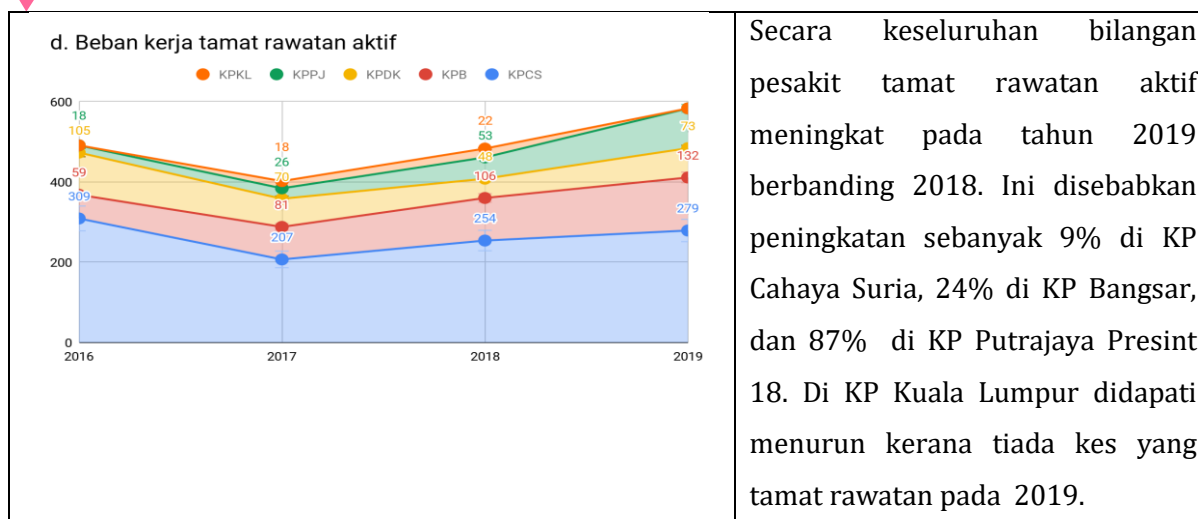
Kebanyakan pesakit diterima semasa umur kurang daripada 18 tahun, mereka terpaksa menunggu 2-5 tahun untuk giliran memulakan rawatan aktif kerana senarai menunggu yang agak lama.

Rajah 6.8 : Bilangan Pesakit Mengikut Jenis Maloklusi Dalam Tahun 2015–2019

Mengikut jenis maloklusi, pesakit paling ramai adalah Class II Div 1 dan paling sedikit Class II Div 2. Jika bersesuaian, pesakit yang mempunyai maloklusi Class II boleh diberi rawatan modifikasi tumbesaran tulang rahang menggunakan aplians fungsi jika dirujuk bertepatan masa (*timely referral*), iaitu 10-12 tahun bagi kanak-kanak perempuan dan 12-14 tahun bagi kanak-kanak lelaki.

a. Beban Perundingan 1																															
a. Beban kerja Perundingan 1 <table border="1"> <caption>Data for a. Beban kerja Perundingan 1</caption> <thead> <tr> <th>Tahun</th> <th>KPCL</th> <th>KPPJ</th> <th>KPDK</th> <th>KPB</th> <th>KPCS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2016</td> <td>144</td> <td>454</td> <td>112</td> <td>112</td> <td>454</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>372</td> <td>269</td> <td>212</td> <td>166</td> <td>166</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>339</td> <td>263</td> <td>154</td> <td>284</td> <td>284</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>98</td> <td>227</td> <td>98</td> <td>325</td> <td>325</td> </tr> </tbody> </table>	Tahun	KPCL	KPPJ	KPDK	KPB	KPCS	2016	144	454	112	112	454	2017	372	269	212	166	166	2018	339	263	154	284	284	2019	98	227	98	325	325	Beban kerja Perundingan 1 meningkat 17% di KP Cahaya Suria, manakala untuk empat klinik lain, beban kerja perundingan 1 menurun.
Tahun	KPCL	KPPJ	KPDK	KPB	KPCS																										
2016	144	454	112	112	454																										
2017	372	269	212	166	166																										
2018	339	263	154	284	284																										
2019	98	227	98	325	325																										
b. Beban Kerja Perundingan 2																															
b. Jumlah beban kerja Perundingan 2 <table border="1"> <caption>Data for b. Jumlah beban kerja Perundingan 2</caption> <thead> <tr> <th>Tahun</th> <th>KPCL</th> <th>KPPJ</th> <th>KPDK</th> <th>KPB</th> <th>KPCS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2016</td> <td>222</td> <td>113</td> <td>116</td> <td>349</td> <td>349</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>22</td> <td>248</td> <td>132</td> <td>279</td> <td>279</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>210</td> <td>239</td> <td>166</td> <td>253</td> <td>253</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>17</td> <td>118</td> <td>163</td> <td>315</td> <td>315</td> </tr> </tbody> </table>	Tahun	KPCL	KPPJ	KPDK	KPB	KPCS	2016	222	113	116	349	349	2017	22	248	132	279	279	2018	210	239	166	253	253	2019	17	118	163	315	315	Beban kerja bagi Perundingan 2 meningkat di 1.8% di KP Bangsar dan 24% di KP Cahaya Suria. Beban kerja perundingan 2 didapati menurun 50% di KP Dato' Keramat, 17% di KP Presint 18 dan 22% di KP Kuala Lumpur.
Tahun	KPCL	KPPJ	KPDK	KPB	KPCS																										
2016	222	113	116	349	349																										
2017	22	248	132	279	279																										
2018	210	239	166	253	253																										
2019	17	118	163	315	315																										
c. Beban Kerja Aplians Tetap																															
c. Beban kerja aplians tetap <table border="1"> <caption>Data for c. Beban kerja aplians tetap</caption> <thead> <tr> <th>Tahun</th> <th>KPCL</th> <th>KPPJ</th> <th>KPDK</th> <th>KPB</th> <th>KPCS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2016</td> <td>901</td> <td>133</td> <td>75</td> <td>419</td> <td>419</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1030</td> <td>226</td> <td>220</td> <td>104</td> <td>448</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>313</td> <td>404</td> <td>154</td> <td>445</td> <td>445</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>2</td> <td>243</td> <td>277</td> <td>471</td> <td>471</td> </tr> </tbody> </table>	Tahun	KPCL	KPPJ	KPDK	KPB	KPCS	2016	901	133	75	419	419	2017	1030	226	220	104	448	2018	313	404	154	445	445	2019	2	243	277	471	471	Beban kerja aplians tetap meningkat di 2 unit ortodontik iaitu 5% di KPCS dan 79% di KPB, manakala menurun di KP P18 sebanyak 13% KPCL sebanyak 93% dan KPDK sebanyak 39%.
Tahun	KPCL	KPPJ	KPDK	KPB	KPCS																										
2016	901	133	75	419	419																										
2017	1030	226	220	104	448																										
2018	313	404	154	445	445																										
2019	2	243	277	471	471																										
d. Beban Kerja Pesakit Tamat Rawatan Aktif																															

Secara keseluruhan bilangan pesakit tamat rawatan aktif meningkat pada tahun 2019 berbanding 2018. Ini disebabkan peningkatan sebanyak 9% di KP Cahaya Suria, 24% di KP Bangsar, dan 87% di KP Putrajaya Presint 18. Di KP Kuala Lumpur didapati menurun kerana tiada kes yang tamat rawatan pada 2019.

Rajah 6.9 : Beban Kerja Pakar di Unit Ortodontik Tahun 2016 - 2019

Aktiviti

AKTIVITI				
1.	Kursus			
Bil	Nama Aktiviti	Tarikh & Tempat	Kumpulan Sasaran	Penyelaras
1	Kursus Peningkatan Perkhidmatan Ortodontik Bagi Pegawai Pergigian – Fasa I	Bilik Mesyuarat KP Cahaya Suria 17-18 Julai 2019	Pegawai Pergigian Tahun Pertama	Dr Prethiba Yugaraj dan Dr Lyddia Saffai
2	Kursus Peningkatan Perkhidmatan Ortodontik Bagi Kumpulan Sokongan	Bilik Mesyuarat Biroatanegara, Jalan Belamy 21-22 Ogos 2019	Kumpulan Sokongan Unit Ortodontik	Dr Nora Rizka dan Dr Emy Haniza
3	Sesi <i>combine clinic</i>			
	Memberi perkhidmatan perundingan dan perancangan rawatan kepada kes-kes kompleks yang dirujuk melalui sesi <i>Combine Clinic</i> seperti berikut :	a. Jabatan Bedah Mulut, Hospital Kuala Lumpur b. Jabatan Bedah Mulut, Hospital Selayang c. Jabatan Plastik & Rekonstruktif, Hospital Kuala Lumpur d. Jabatan Pergigian Pediatrik, Institut Pediatrik, Hospital Kuala Lumpur		

		e. Unit Ortodontik / Periodontik / Restoratif, Klinik Pergigian Cahaya Suria	
4	Melatih Pegawai Pergigian "Attachment"		
	Pegawai Pergigian berkenaan telah lulus sekurang-kurangnya <i>MFDS Part I</i> atau <i>MOrth Part 1</i> dan dalam proses memohon tempat untuk melanjutkan pelajaran dalam bidang Ortodontik.	KP Cahaya Suria	Dr Naadira Jamaludin (PPUG48) Dr Tung Li Ying (PPUG44) Dr Tan Xin Yi (PPUG48) Dr Ashraf Adily bin Gazainy (PPUG44)
		KP Presint 18	Dr Leong Yoke Ling (PPUG44) Dr Suzanne Husun (PPUG48) Dr Nusaibah Mutmainah(PPUG48)
		KP Dato' Keramat	Dr Nik Ruzanna
		KP Bangsar	Dr Emira Syafina bte Abd Aziz
		KP Kuala Lumpur	Tiada
5	Seminar Protokol Rujukan		
	Dr Prethiba Yugaraj telah dijemput sebagai penceramah dalam Kursus Protokol Rujukan anjuran Bahagian Kesihatan Pergigian Jabatan Kesihatan WPKL dan Putrajaya pada 20 Ogos 2019 di Bilik Seminar Klinik Kesihatan Kuala Lumpur		
6.	Hari Kualiti dan Kaji Selidik anjuran Bahagian Kesihatan Pergigian Jabatan Kesihatan WPKL dan Putrajaya pada 24-25 April 2019 di Eastin Hotel KL		
	Pegawai pergigian " <i>attachment</i> " dari Unit Ortodontik, Klinik Pergigian Cahaya Suria telah membentangkan poster mereka yang bertajuk • "<i>Obstructive Sleep Apnea treated with combined Orthodontic and Orthognatic Surgery. A Case Report</i>" oleh Dr Naadira Jamaluddin • "<i>Management of Class II Division 1 malocclusion using Twin Block Functional Appliance. A Case Report</i>" oleh Dr Tan Xin Yi		
7.	Penyertaan Pakar dalam rancangan forum dan sesi temubual		
	• Sesi bual bicara di TV 1 Program Selamat Pagi Malaysia. Inginkan Gigi tersusun- apakah risikonya? pada 4 Mac 2019 oleh Dr Mohd Zambri bin Mohamed Makhbul		

	• Temubual <i>Facebook Live</i> Anjuran Program Kesihatan Pergigian KKM. Inginkan gigi tersusun cantik? Apakah risikonya? pada 22 April 2019 oleh Dr Nina Baizura bt Abdul Aziz sebagai ahli panel • Forum Kesihatan Pergigian dan <i>Facebook Live</i> Dr Gigi.... Pastikan Yang Ori! sempena Minggu Promosi Kesihatan Pergigian di AEON Mall Setiawangsa pada 8 September 2019 melibatkan Dr Prethiba Yugaraj sebagai ahli panel.
8	<i>World Orthodontic Health Day</i>
	<i>World Orthodontic Health Day</i> telah disambut pada 15 April 2019 oleh semua Unit Ortodontik KP Bangsar, KP Cahaya Suria, KP Datuk Keramat dan KP Putrajaya. Antara aktiviti yang dijalankan adalah pertandingan mewarna untuk murid murid tadika, pertandingan mencipta slogan dengan penyertaan daripada pesakit ortodontik, dan pameran maloklusi, alat rawatan ortodontik, alat penjagaan ortodontik dan <i>fake braces</i> .
9	Hari Promosi Pergigian JKWPKL & Putrajaya di AEON Mall, Setiawangsa pada 8 September 2019
	Penyertaan dalam pameran dan booth unit ortodontik iaitu "Tanyalah Doktor Gigi Yang Ori" yang disertai oleh pegawai pergigian iaitu Dr.Emira Syafina dan Dr.Suzanne Husun.

Cabaran Dan Tindakan Penambahbaikan

CABARAN	TINDAKAN PENAMBAHBAIKAN
Kekurangan Pegawai Pergigian tetap, Juruterapi Pergigian Pos Basik Ortodontik sepenuh masa dan Pembantu Pembedahan Pergigian (PPP) serta senarai menunggu yang panjang melebihi tiga (3) tahun.	Memohon Pegawai Pergigian " <i>attachment</i> " tetap dan penambahan kakitangan sokongan.
Ketiadaan Juruteknologi (JT) Pergigian Pos Basik di semua Unit Ortodontik di WPKL dan Putrajaya.	Memohon agar lebih ramai Juruteknologi (JT) Pergigian Pos Basik Ortodontik agar masa menunggu untuk aplians dapat dipendekkan dan kualiti aplians ortodontik dapat ditingkatkan.
Kekurangan atau kerosakan " <i>dental chair</i> " di beberapa Unit Ortodontik.	Kerusi pergigian yang sering rosak telah dimohon untuk dilupus agar penggantian " <i>dental chair</i> " yang baru dapat dilaksanakan.
Kekurangan ruang untuk penyimpanan model kajian ortodontik untuk semua Unit Ortodontik.	Menaiktaraf ruangan pejabat dan surgery rawatan mengikut spesifikasi.

6.4.3 Unit Kepakaran Pergigian Periodontik

Unit Kepakaran Periodontik WP Kuala Lumpur & Putrajaya terdiri daripada Unit Periodontik yang bertempat di empat(4) lokasi iaitu:

1. Unit Pakar Periodontik, Klinik Pergigian Cahaya : beroperasi sejak 1987
Suria (KPCS)
2. Unit Pakar Periodontik, Klinik Pergigian : beroperasi pada April 2013
Cheras(KPC)
3. Unit Pakar Periodontik, Klinik Pergigian Presint : beroperasi pada bulan Ogos
18(P18) Putrajaya 2015
4. Unit Pakar Periodontik, Klinik Pergigian Kuala Lumpur (KPKL) : memulakan beroperasi
pada Mei 2017

Ketua Kepakaran Periodontik Kebangsaan adalah Dr Norhani bt Abd. Rani, manakala Ketua Kepakaran Periodontik Negeri WP Kuala Lumpur & Putrajaya adalah Dr Izrawatie Mardiana bt Shapeen. Beliau telah ditukarkan daripada Klinik Pergigian Cheras ke KPCS berkuatkuasa 17.10.2019 tetapi ditangguhkan kepada 04.11.2019. Pada tarikh pertukaran dan penangguhan yang sama, Dr Poonitha a/p Gengatharan daripada KP Kuala Pilah bertukar masuk ke KP Cheras. Dr Uma a/p Subramniam daripada KP Cahaya Suria pula ke KP Kuala Pilah pada 04.11.2019. Terkini bilangan Pakar Periodontik di WPKL & P kekal tujuh orang.

Jadual 6.26: Senarai Nama Pakar Pergigian Periodontik WPKL & Putrajaya Tahun 2019

BIL	NAMA	JAWATAN	GRED	TEMPAT BERTUGAS
1.	Dr Norhani bt Abd Rani	Ketua Kepakaran Periodontik Kebangsaan	Gred Khas B	Unit Pakar Periodontik, KPCS
2.	Dr Izrawatie Mardiana bt Shapeen	Ketua Kepakaran Periodontik Negeri	UG56	Unit Pakar Periodontik, KPCS
3.	Dr Izni Iwani bt Majid	Pakar Periodontik	UG54	Unit Pakar Periodontik, KPCS

4.	Dr Renukanth a/l P.Cheta Raman	Pakar Periodontik	UG56	Unit Pakar Periodontik, KPKL
5.	Dr Sharifah Maznah bt Wan Mohammed	Pakar Periodontik	UG56	Unit Pakar Periodontik Presint 18 Putrajaya
6.	Dr Ainul Haliza bt Ab Malek	Pakar Periodontik	UG54	Unit Pakar Periodontik Presint 18 Putrajaya
7.	Dr Poonitha a/p Gengatharan	Pakar Periodontik	UG54	Unit Pakar Periodontik KP Cheras

Objektif

1. Mencegah dan mengurangkan bebanan penyakit periodontium di kalangan rakyat.
2. Menggalakkan dan memperbaiki sistem penjagaan kesihatan periodontium.

Statistik

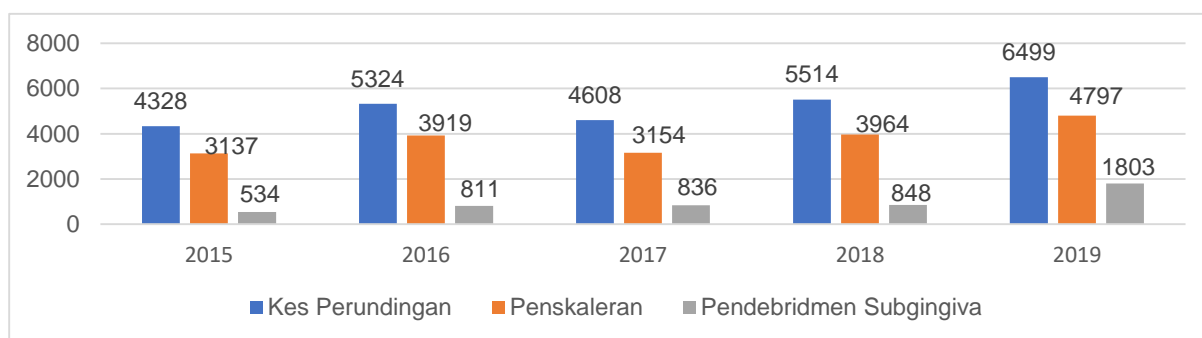

Rajah 6.10 : Jumlah Kedatangan Pesakit Ke Unit Periodontik WPKL & P Tahun 2015–2019

Infografik di atas menunjukkan kedatangan pesakit ke Unit Kepakaran Periodontik WPKL&P selama lima (5) tahun. Secara keseluruhannya, jumlah kedatangan pesakit semakin meningkat dari tahun ke tahun. Walau bagaimanapun terdapat penurunan kedatangan pesakit sebanyak 13.4% pada tahun 2017. Ini adalah disebabkan proses perpindahan KPCS ke bangunan UTC Pudu Sentral pada tahun tersebut. Tahun 2017 merupakan tahun di mana Unit Pakar Periodontik WPKL&P beroperasi sepenuhnya di

empat lokasi. Dapat diperhatikan pertambahan pesakit adalah sebanyak 40.3% dalam masa tiga(3) tahun (4597 orang pesakit pada tahun 2017 kepada 6447 orang pada tahun 2019). Berbanding tahun sebelumnya, 2019 mencatat kenaikan sebanyak 17%.

Jenis-jenis rawatan yang ditawarkan oleh Unit Kepakaran Periodontik adalah rawatan permulaan (non-surgikal) yang merangkumi perundingan, penskaleran dan pendebridmen subgingiva. Secara keseluruhannya, terdapat peningkatan di dalam ketiga-tiga prosedur perundingan, penskaleran dan pendebridmen subgingiva. Terdapat sedikit penurunan pada 2017 di dalam kategori kes perundingan dan penskaleran sebagaimana ditunjukkan dalam **Rajah 6.11**.

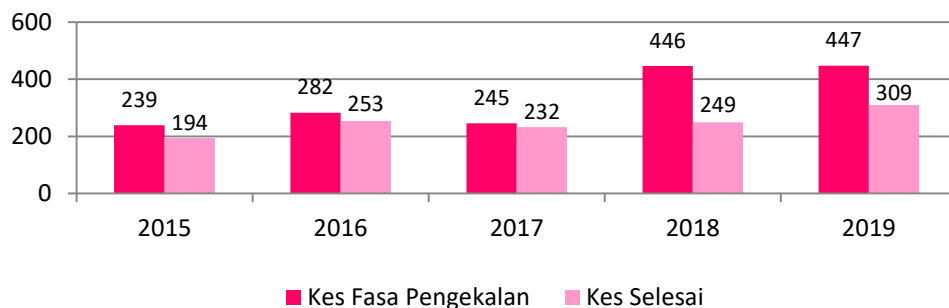

Rajah 6.11: Bilangan Kes Perundingan dan Penskaleran / Pendebridmen Subgingiva Tahun 2015–2019

Jadual 6.27 : Pembedahan Yang Dijalankan Bagi Tahun 2015–2019

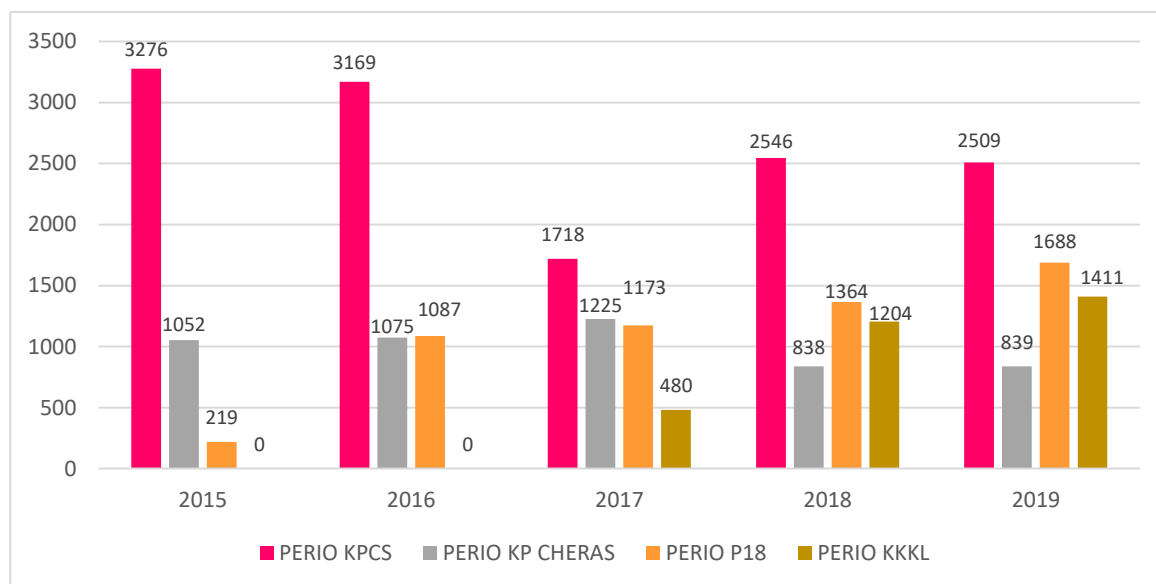
JENIS PEMBEDAHAN	2015	2016	2017	2018	2019
Flap	122	118	114	140	211
Gingivektomi	75	70	144	79	160
Graft (tisu lembut & tisu keras)	39	33	42	72	78
Implan	23	46	30	39	36
Terapi Regenerasi	17	25	16	52	56
Frenektomi	31	23	39	19	25
Amputasi/Hemiseksi	12	7	7	1	9
Peninggian Korona	6	12	18	18	48

Jadual 6.27 di atas menunjukkan taburan pembedahan yang dijalankan di Unit Kepakaran Periodontik WPKL&P. Pembedahan yang dilakukan di Unit Pakar Periodontik adalah mengikut indikasi kes, kesedaran dan persetujuan daripada pesakit itu sendiri.

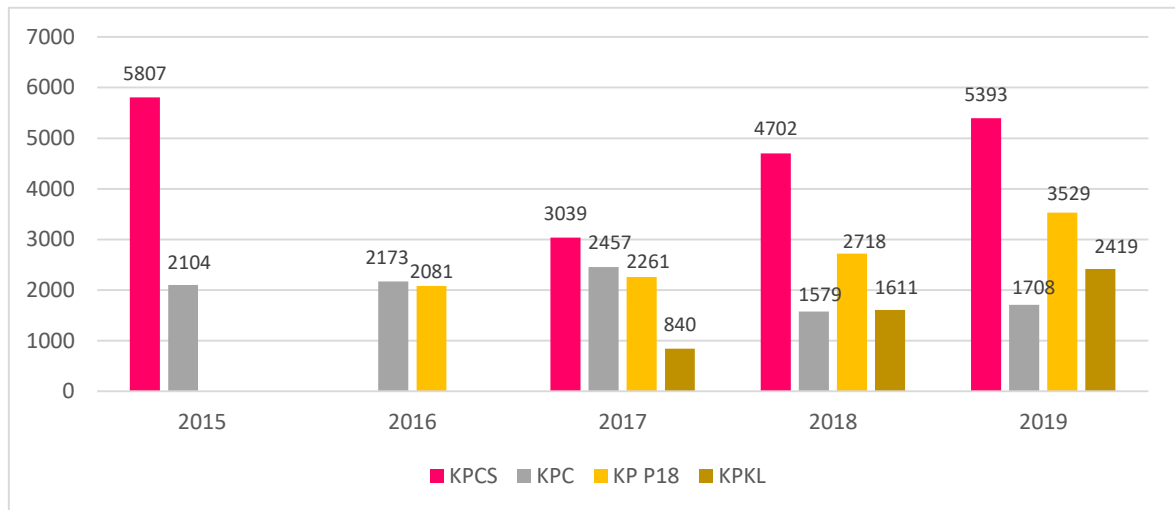

Rajah 6.12 : Bilangan Kes Fasa Pengekalan dan Kes Selesai Tahun 2015–2019

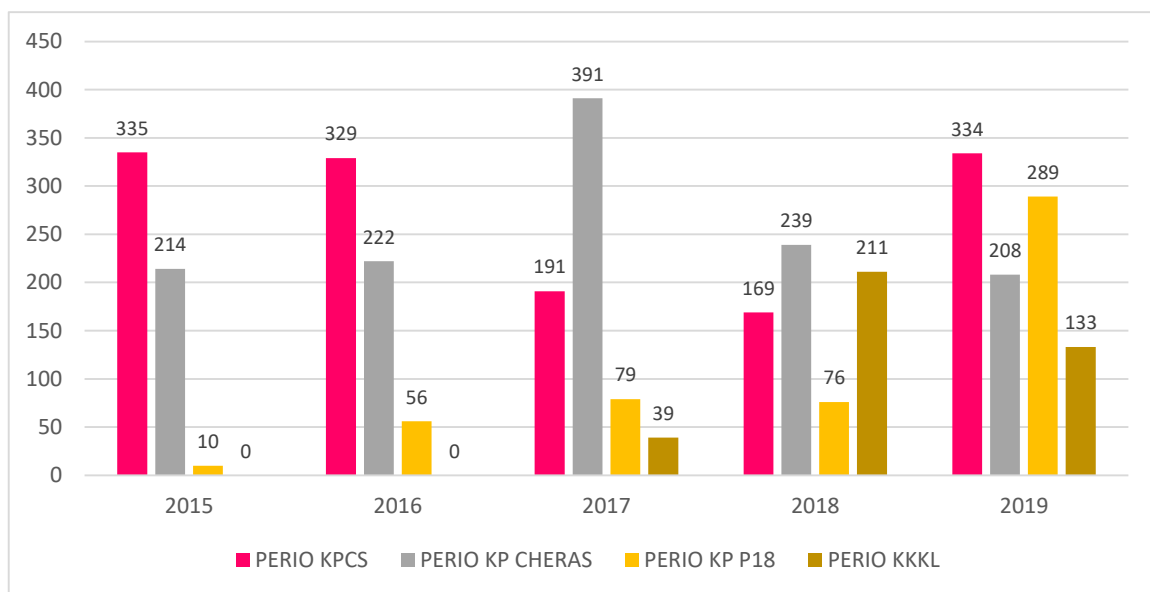
Berdasarkan graf-graf di atas, dapat disimpulkan bahawa terdapat peningkatan bilangan pesakit dari tahun ke setahun sekaligus lebih banyak prosedur rawatan diberikan kepada pesakit. Ini menggambarkan beban kerja pakar periodontik semakin bertambah, dengan limitasi yang sedia ada. Graf 4a-c di bawah menunjukkan beban kerja pakar di setiap unit:

Rajah 6.13 : Beban Kerja Pakar Periodontik JKWPKL&P Tahun 2015 – 2019, mengikut unit : Kedatangan Pesakit

Rajah 6.14 : Beban Kerja Pakar Pakar Periodontik JKWPKL&P Tahun 2015 – 2019, mengikut unit : Kes Non-surgikal (Perundingan, Penskaleran Dan Pendebridmen Subgingiva)

Rajah 6.15: Beban Kerja Pakar Pakar Periodontik JKWPKL&P Tahun 2015 – 2019, mengikut unit : Kes Pembedahan (termasuk prosedur pembedahan lain-lain)

Aktiviti

	TARIKH	AKTIVITI
Kursus/ Bengkel	16 April 2019 &18 April 2019	<i>Revisiting Periodontal Disease: Detection & Early Treatment</i>
	21 Ogos 2019	Kursus Pemantapan Periodontik untuk anggota Perio Wilayah.
	1 Oktober 2019	Kursus Pengurusan Periodontik: Document Review juga untuk anggota Perio.
CDE		CDE telah dilakukan di peringkat unit.
Journal Club	8 Mac 2019	[PERIO]: <i>Systematic effects of periodontitis treatment in patientst with 2 types of diabetes, a 12month, single- center, investigator masked, randomized trial.</i> Dr Izni Iwani.
	26 Julai 2019	[DPH]: <i>Oral Cancer: Awareness and knowledge among dental patients in Riyadh.</i> Dr Azura Abdullah.
	11 Oktober 2019	[RESTO]: <i>Instrument separation analysis of multi-used protaper universal rotary system during root canal therapy.</i> Dr Intan Azimah.
	12 Disember 2019	[ORTHO]: <i>Forced eruption time for palatally impacted canine treated with and without ostectomy-decortication technique.</i> Dr Lydia Suffani.
Combined clinic		Kes-kes multidisiplin yang melibatkan kepakaran <i>non-hospital based</i> : Periodontik, Ortodontik dan Restoratif – bertempat di KP Cahaya Suria.
		Kes-kes multidisiplin yang turut melibatkan kepakaran di hospital: i. Melibatkan juga Restoratif, Ortodontik, dan Periodontik. ii. <i>Orthognathic</i> : melibatkan Kepakaran Bedah Mulut dan Maksilofasial (OMFS), Ortodontik, Restodontik dan Periodontik. Dijalankan di Hospital Putrajaya, Hospital Kajang, Hospital Serdang dan Hospital Ampang. iii. Peadiatrik: melibatkan Kepakaran Pergigian Peadiatrik, Restodontik, Ortodontik dan Periodontik. Dijalankan di Hospital Kajang, Hospital Ampang, Hospital Serdang, KP Ortodontik Sri Kembangan dan KP Ortodontik Sg Chua.

Khidmat Masyarakat/ Pameran	14 - 17 Oktober 2019	Pameran Kesihatan Pergigian dan Pemeriksaan Pergigian semasa Sidang Dewan Rakyat di Parlimen Malaysia, dianjurkan oleh Zon Cheras di bawah Datin Dr Zaliza Zain.
	8 Oktober 2019	Ceramah kepada Guru Kelab Doktor Muda Sekolah WPKL&P di Auditorium, Institut Kanser Negara, Putrajaya. Tajuk: Kesihatan Gusi & Periodontium
	24 September 2019	Ceramah di Jabatan Perkhidmatan Awam Putrajaya di Dewan Mezzanine, Putrajaya. Tajuk: Kenali gusi untuk kesihatan anda

Cabaran Dan Tindakan Penambahbaikan

CABARAN	TINDAKAN PENAMBAHBAIKAN
Kekangan Pembantu Pembedahan Pergigian (PPP) di Perio KP Cahaya Suria dan Perio KP Kuala Lumpur. Perio KP P18 juga tidak mempunyai Pembantu Perubatan Kesihatan (PPK) untuk tugas-tugas pembersihan dan pensterilan.	Memaklumkan kepada pihak pentadbir dan atasan untuk menambah bilangan pelatih PPP dan PPK memandangkan masalah ini bukan sahaja dihadapi oleh kepakaran Periodontik, malah unit-unit lain juga.
Tiada pegawai pergigian <i>attachment</i> tetap di Periodontik Cheras	Membuka peluang kepada pegawai pergigian yang berminat untuk melakukan <i>attachment</i> di Unit Pakar Periodontik untuk perkembangan kerjaya mereka dan lebih ramai pesakit dapat dirawat.
Fasiliti yang terhad, sering rosak atau tidak berfungsi dengan baik seperti <i>dental chair, suction, scaler handpiece, dan RVG x-ray.</i>	Memajukan permohonan aset dan pembaikan kepada pihak atasan.
Sistem pengendalian pesakit <i>online</i> (OHCIS) untuk KP P18 lembap dan semakin teruk.	Memantapkan sistem pengendalian pesakit <i>online</i> (OHCIS) supaya lebih efisien.
Pertumbuhan kulat di bilik rawatan Periodontik KP Cahaya Suria (bangunan Pudu Sentral) pada dinding dan <i>partition.</i>	Cat telah dilakukan walaubagaimanapun kulat tumbuh kembali. Jangkitan kulat semakin teruk dan rawatan ke atas pesakit telah dihentikan bermula Disember 2019 sehingga keadaan bebas kulat.

6.4.4 Unit Kepekaran Pergigian Restoratif

Jadual 6.26: Senarai Nama Pakar Pergigian Restoratif Tahun 2019

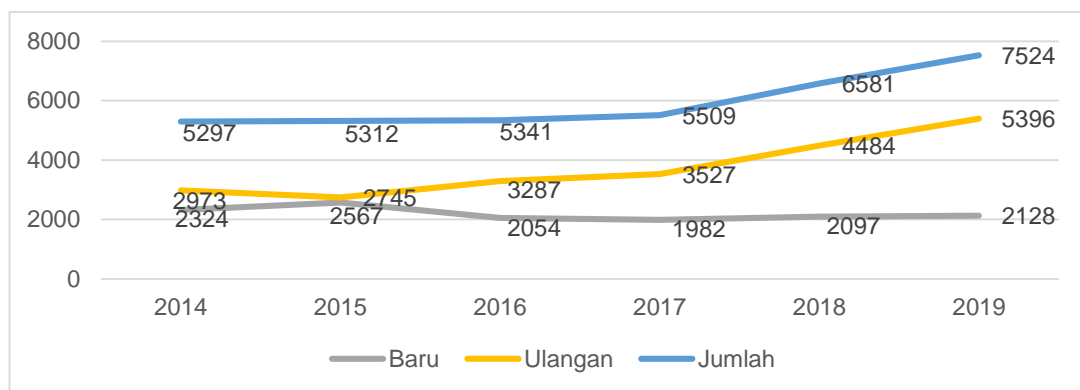
BIL	NAMA		JAWATAN	GRED	TEMPAT BERTUGAS
1	Dr Rohani Mahmood		Pakar Perunding Pergigian Restoratif	Gred Khas C	KP Putrajaya Pr.18
2	Dr Aswani Che Ahmad		Pakar Pergigian Restoratif	UG56	KP Putrajaya Pr.18
3	Dr Roshima Mohd Sharif		Ketua Kepekaran dan Pakar Perunding Pergigian Restoratif	Gred Khas C	KP Cahaya Suria
4	Dr Ithnaniah Abdul Wahab		Pakar Pergigian Restoratif	UG56	KP Tanglin
5	Dr Intan Azimah Azman		Pakar Pergigian Restoratif	UG54	KP Jinjang
6	Dr Balkis Ghazali		Pakar Pergigian Restoratif	UG56	KP Cheras
7	Dr Kamarul Hisham Kamarudin		Ketua Pakar Negeri dan Pakar Pergigian Restoratif	UG56	KP Kuala Lumpur

Objektif

Perkidmatan kepekaran pergigian restoratif merangkumi pencegahan, promosi, pemulihan dan rawatan yang bertujuan untuk mengembalikan semula fungsi oral dan estetik dengan cara penggantian dan rehabilitasi struktur gigi, oral dan maksilofasial. Secara spesifiknya, antara kes-kes yang dirawat adalah seperti:

- a) Prostodontik tetap dan boleh tanggal yang kompleks – konvensional dan/ atau implan pergigian
- b) Prostesis untuk maksilofasial
- c) Kecacatan kongenital / diperolehi (bahagian kepala dan leher) - seperti rekahan langit dan bibir
- d) Endodontik yang kompleks (mikroskopik) – konvensional dan pembedahan, termasuk kes ulangan.

Statistik

Rajah 6.16: Kedatangan Pesakit Baru dan Ulangan ke Klinik Pakar Restoratif Tahun 2014–2019

Jadual 6.27: Rawatan Endodontik, Korona dan Jambatan Yang Dijalankan dan Kes Selesai Tahun 2014–2019

TAHUN	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Endodontik	563	478	514	439	599	555
Korona	345	364	418	314	401	369
Jambatan	191	222	488	196	171	183
Kes Selesai	624	598	918	825	990	834

Aktiviti

TARIKH	AKTIVITI
12 Mac 2019	Bengkel Pengenalan dan Kalibrasi <i>Restorative Dentistry Index of Treatment Need (RDITN)</i>
3 & 4 April 2019	Kursus Restodontik: <i>Tooth Preparation for A Crown: Let's Make it Sound and Safe</i>
4 & 5 September 2019	Kursus Pemantapan Kepakaran Pergigian Restoratif

Cabaran Dan Tindakan Penambahbaikan

CABARAN	TINDAKAN PENAMBAHBAIKAN
Kekurangan Pembantu Pembedahan Pergigian (PPP) yang semakin kronik.	Menambah pengambilan bilangan pelatih PPP dari semasa ke semasa bagi membekalkan sumber tenaga yang cukup dalam membantu melancarkan perkhidmatan.
Masalah kekurangan kerusi pergigian. Pakar memerlukan sekurang-kurangnya dua(2) kerusi pergigian bagi membenarkan pegawai <i>attachment</i> menjalankan rawatan serentak bersama pakar.	Menyediakan unit pergigian yang lengkap dan mencukupi untuk semua kepakaran dan pesakit luar.
Tiada Juruterapi Pergigian Pos Basik Kepakaran Pergigian Restoratif. Sumber tenaga ini diperlukan dalam membantu pakar memberi rawatan seharian, memantau kebersihan dan keberkesanan rawatan dalam fasa pengekalan.	Sudah tiba masanya mewujudkan JTP pos basik untuk Kepakaran Pergigian Restoratif.
Bilangan Juruteknologi Pergigian (JT) terutamanya di Klinik Pergigian Kuala Lumpur perlu ditambah.	Mewujudkan JT pos basik untuk gunasama Kepakaran Pergigian Restoratif di klinik-klinik.

6.4.4 Unit Kepakaran Pergigian Keperluan Khas

Perkhidmatan Kepakaran Pergigian Keperluan Khas (SND) dalam Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) telah bermula sejak tahun 2011. Kepakaran Pergigian Keperluan Khas dalam KKM melibatkan golongan berkeperluan khas yang berumur 16 tahun dan ke atas, yang mempunyai kesihatan mulut yang terjejas akibat daripada masalah kurang upaya atau masalah kesihatan yang memerlukan modifikasi rawatan. Di Kuala Lumpur, perkhidmatan ini boleh didapati di Hospital Kuala Lumpur (HKL) dan Hospital Rehabilitasi Cheras. Perkhidmatan SND di Hospital Rehabilitasi Cheras (HRC) hanya menerima 'in-house referral' sahaja berpandukan polisi yang telah ditetapkan oleh pihak hospital.

Hospital Rehabilitasi Cheras telah memulakan operasinya pada tahun 2012. Walaubagaimanapun, perkhidmatan SND di HRC hanya dimulakan pada tahun 2015 sebagai salah satu perkhidmatan sokongan klinikal. Secara umumnya, perkhidmatan SND dalam KKM hanya merawat pesakit yang berumur 16 tahun ke atas sahaja, namun di HRC, pesakit yang berumur kurang dari 16 tahun turut dirawat. Mulai 15 Ogos 2019, seorang Pakar Pergigian Keperluan Khas telah ditempatkan di HRC.

Kategori pesakit yang dirawat oleh Pakar Pergigian Keperluan Khas:

1. Ketidakupayaan intelektual atau pertumbuhan pada tahap sederhana atau teruk seperti *Down's Syndrome*, *Autism Spectrum Disorder*, *Intellectual Disability*.

2. Ketidakupayaan fizikal yang menghadkan pergerakan harian seperti *Cerebral Palsy*, lumpuh disebabkan trauma, strok, amputi.

3. Masalah perubatan kompleks contohnya masalah pendarahan, warga emas yang menghidap pelbagai penyakit dan polifarmasi, rawatan untuk individu yang telah menjalankan rawatan radioterapi di bahagian kepala dan leher.

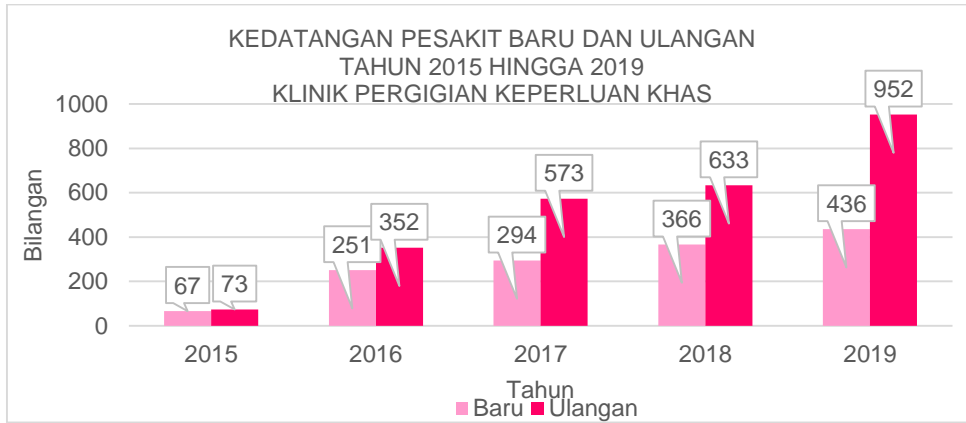
4. Ketidakupayaan dari segi psikologi dan psikiatri yang memberi impak kepada kebersihan mulut contohnya *depression, acquired brain injury*.

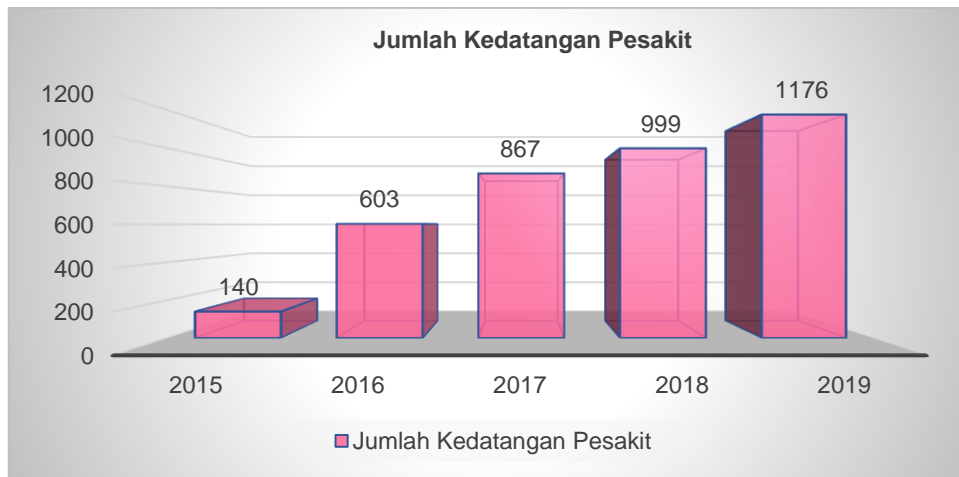
Objektif

Memberikan perkhidmatan kesihatan mulut yang bersesuaian, tepat dan menyeluruh kepada pesakit-pesakit dewasa yang mempunyai kesihatan pergigian yang terjejas disebabkan oleh kelainan upaya dan masalah perubatan kompleks dan memerlukan modifikasi semasa menerima rawatan pergigian.

Statistik

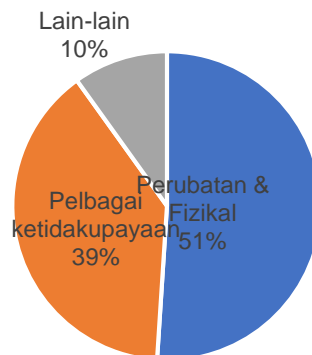

Rajah 6.17 : Kedatangan Pesakit Baru dan Ulangan Tahun 2015-2019

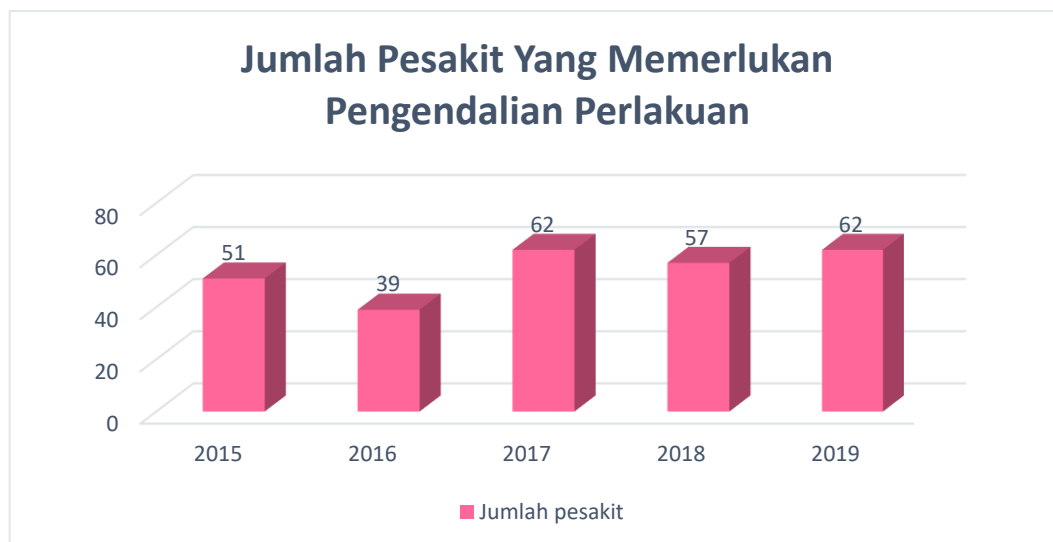

Rajah 6.18 : Jumlah Kedatangan Pesakit

Kategori Pesakit Dirawat di HRC Tahun 2019

Rajah 6.19 : Kategori Pesakit Dirawat Di HRC Tahun 2019

Rajah 6.20 : Jumlah Pesakit Yang Memerlukan Pengendalian Perlakuan

Aktiviti

- a) Penganjuran Perhimpunan Bulanan HRC (kolaborasi dengan Jabatan Kerja Sosial Perubatan dan Unit Psikologi Kaunseling) pada 22 Februari 2019
- b) Terlibat dengan Program Kolaborasi Kesihatan Pergigian Bersama Badan Keagamaan di Klinik Kesihatan Cheras pada 16 Mei 2019
- c) Ceramah pergigian berkala di Wad 2C (Wad Kanak-Kanak) di HRC
- d) Terlibat dengan *Clinical Audit* dan *Journal Club Meeting* Kepakaran Pergigian Keperluan Khas, Julai 2019

Cabaran Dan Tindakan Penambaihan

CABARAN	TINDAKAN PENAMBAIKAN
Kekurangan Pembantu Pembedahan Pergigian	Permohonan penambahan Pembantu Pembedahan Pergigian atau Pembantu Sambilan Harian
Fasiliti: • Ketiadaan mesin radiograf intaoral dan ekstraoral • Ketiadaan makmal pergigian dan Juruteknologi Pergigian • Kerosakan salah satu 'dental unit'	Permohonan aset termasuklah perabot samada secara pembelian atau sewaan
Ruang yang terhad untuk penyimpanan fail dan bahan pergigian	Mengoptimalkan penggunaan ruang yang ada sebaiknya

6.5 PERKEMBANGAN PROFESSION KESIHATAN PERGIGIAN

6.5.1 Pengenalan

Merancang, melaksana, mengurus dan memantau Perkembangan Profesion Kesihatan Pergigian BKP JKWPKL & P dalam bentuk latihan dan mengkoordinasi hala tuju laluan kerjaya untuk memperkasakan anggota kesihatan pergigian yang berkebolehan dan berkompentensi seperti berikut:

1. Menyelia dan memantau pelaksanaan Program Pembangunan Modal Insan selaras Dasar Latihan Sumber Manusia Sektor Awam (DLSA) melalui program pembangunan sumber manusia yang terancang yang berteraskan pembangunan kompetensi dan pembelajaran berterusan kepada semua anggota pergigian.
2. Menyelia dan memantau penyediaan pelaporan dan pemantauan secara berkala.
3. Menyelia dan memantau perancangan, penyelarasan dan pelaksanaan inisiatif perkembangan profesion Pegawai Pergigian.
4. Menyelia dan memantau penyelarasan pembangunan profesion Pegawai Pergigian dan Aukiliari Pergigian melalui latihan dan pembelajaran berterusan.
5. Menyelaraskan penempatan / *attachment* klinikal pelajar ijazah doktor pergigian, penempatan / *attachment* pelajar kesihatan awam pergigian dan menyelaraskan lawatan sambil belajar pelajar pergigian ke Klinik-Klinik Pergigian di WP Kuala Lumpur & Putrajaya.

6.5.2 Keputusan Data

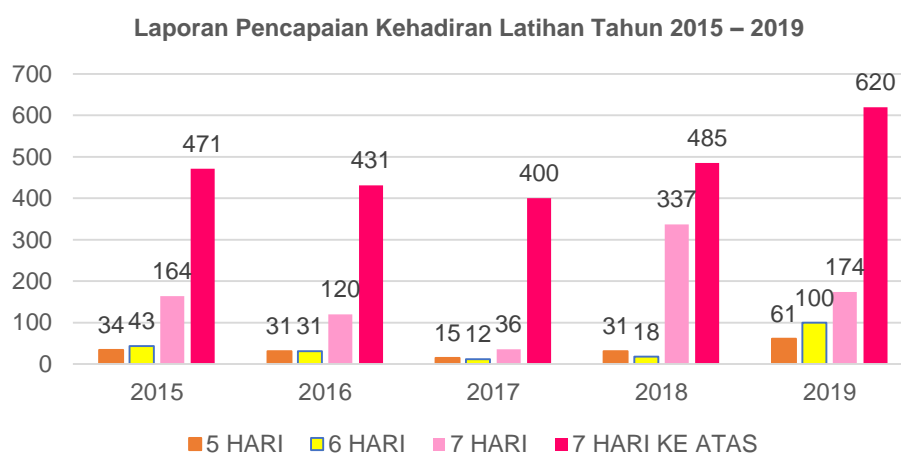
Jadual 6.28: Latihan Dalam Perkhidmatan Bagi Tahun 2019

PENCAPAIAN	TAHUN 2019			
	2017	2018	SASARAN	PENCAPAIAN
1. Memantau pencapaian latihan anggota				
a) Kumpulan JUSA	100%	100% (N=6)	100% (N=6)	100% (N=5)
b) Kumpulan P & P	98.08%	98.14% (317/323)	N=323	100% (N=367)
c) Kumpulan Sokongan	97.18%	95.67% (597/624)	N=624	100% (N=636)
2. Memantau status perbelanjaan latihan untuk dilapor semasa Mesyuarat Kewangan				
a) Jumlah Peruntukan	RM48000	RM26000	RM26000	RM94500
b) Jumlah Perbelanjaan	RM47918 (97.15%)	RM25996 (RM4 ditarik)	100%	RM94499.80 (RM 0.20 ditarik)
3. Memastikan 100% anggota Pergigian telah menjalani latihan 3 hari setahun	75.8%	96.53% (920/953)	100%	100%
4. Memastikan laporan perbelanjaan LDP dihantar ke Unit Latihan, JKWPKL dan Program Kesihatan Pergigian KKM pada 10 hb setiap bulan	100% (12 laporan)	100% (12 laporan)	100%	100%

Jadual 6.29 : Mempertingkatkan Perkembangan Sumber Manusia Kesihatan Pergigian

PENCAPAIAN			TAHUN 2019
	2017	2018	PENCAPAIAN
1. Pendidikan Pasca Ijazah Pergigian			
– CBBP dengan atau tanpa HLP dan CBTG	5	4	3
2. Latihan Pasca Asas Pergigian (Pos Basik)			
– Juruteknologi dan Juruterapi Pergigian	3 JP Periodontik	1 JP Orthodontik	2 JP Orthodontik 1 Pakar (Restoratif)
3. Advanced Competency Programme (ACP)			
	-	1 Pakar Periodontik	

6.5.3 Trending / Status

Rajah 6.21 : WPKL/Putrajaya - Laporan Pencapaian Kehadiran Latihan Tahun 2015 – 2019

6.5.4 Penemuan

1. Didapati pencapaian latihan tujuh (7) hari dan ke atas pada tahun 2019 meningkat dari tahun 2015 hingga 2017.
2. 1008 anggota (100%) daripada semua gred/kumpulan telah menghadiri latihan tiga (3) hari dan ke atas, 955 (94.7%) anggota telah menghadiri latihan lima (5) hari ke atas dan 620 anggota (61.5%) telah menghadiri latihan tujuh (7) hari dan ke atas pada tahun 2019 seterusnya mencapai sasaran yang ditetapkan dimana anggota menjalani latihan sebanyak tiga (3) hari setahun.
3. Kelulusan permohonan bagi pendidikan pasca ijazah pergigian adalah berkurangan pada tahun 2019 berbanding tahun 2018 manakala dua (2) orang Juruterapi Pergigian menerima tawaran untuk mengikuti kursus pos basik Ortodontik bertambah berbanding tahun 2018.
4. Pada tahun 2019, seorang Pakar Pergigian Restoratif telah ditawarkan kursus *Advanced Competency Programme (ACP)* seperti pada tahun 2018.

6.5.5 Kelemahan

1. Memastikan keberkesanan kursus yang dilaksanakan kepada anggota.
2. Laporan pencapaian mata CPD yang dihantar ke unit latihan dan reten HIMS adalah berbeza-beza
3. Peningkatan mendadak kemasukan Pegawai Pergigian Kontrak meningkatkan keperluan latihan
4. Penempatan dan fasiliti yang terhad bagi Pegawai Latihan Pasca Siswazah

6.5.6 Cadangan Penambahbaikan / Pembetulan

1. *Training Needs Analysis* di peringkat Klinik perlu diadakan dengan baik yang mana mengambil kira perkara berikut:
 - Permohonan kursus/latihan dari setiap anggota berdasarkan Pelan Operasi Latihan yang telah diluluskan
 - Menyediakan senarai semak kursus / latihan yang perlu dihadiri

2. Pemantauan di buat secara berkala dan berterusan sepanjang tahun dan penyediaan laporan pencapaian CPD perlu tepat dengan melantik pegawai yang khas menjaga latihan bagi setiap kategori.
3. Memberi CDE diperingkat klinik secara berkala.
4. Pembangunan Profesional Pakar Pergigian – memperkasakan latihan pasca siswazah dalam bidang Ortodontik dan Maksilofasial kerjasama dengan Universiti Malaya. 'Pilot study' di KP Cahaya Suria (Ortodontik) dan Selangor (Ortodontik dan Maksilofasial).

6.6 CAWANGAN DASAR & PERANCANGAN STRATEGIK KESIHATAN PERGIGIAN

6.6.1 MS ISO 9001:2015

Pengenalan

MS ISO 9001:2015 merupakan *standard* terkini *International Organisation for Standardisation* (ISO) yang memperkenalkan 'Pemikiran Berdasarkan Risiko' dan 'Fokus terhadap Pelanggan' ke dalam Sistem Pengurusan Kualiti (SPK). Skop SPK juga merangkumi konteks luaran dan dalaman serta keperluan dan jangkaan pihak berkepentingan. Pada tahun 2019, 20 daripada 20 buah klinik pergigian di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya telah berjaya disijilkan dengan MS ISO 9001:2015.

Jadual 6.30 : Sejarah Audit Pensijilan ISO 9001:2000 hingga 9001: 2015

Bil	Tahun	Jenis Audit
1	15-16 Dis 2004	<i>Certification</i> (Pensijilan) Pejabat TPK(G) Dan KP Bangsar
2	23-25 Nov 2005	<i>Surveillance</i> (Pemantauan) <i>Extension of Scope & Multisite</i>
3	18-19 Dis 2006	<i>Surveillance 2</i> (Pemantauan)
4	26-29 Nov 2007	<i>Re-Certification</i> (Pensijilan Semula)
5	11-12 Dis 2008	<i>Surveillance</i>
6	27-30 Okt 2009	<i>Surveillance 2</i> (Pemantauan) <i>Extension of Scope: Restorative Services</i>
7	6-8 Okt 2010	<i>Re-Certification</i> (Pensijilan Semula) Versi 9001:2008
8	15-17 Nov 2011	<i>Surveillance</i> (Pemantauan)
9	20-22 Nov 2012	<i>Surveillance 2</i> (Pemantauan)
10	29-31 Okt 2013	<i>Re-Certification</i> (Persijilan Semula) Versi 9001:2008
11	5-7 Nov 2014	<i>Surveillance</i> (Pemantauan)
12	3-4 Nov 2015	<i>Surveillance 2</i> (Pemantauan)
13	30 Nov-2 Dis 2016	<i>Re-Certification</i> (Persijilan Semula) Versi 9001:2008
14	9-11 Okt 2017	<i>Surveillance & Upgrading Version</i> MS ISO 9001:2015
15	24-26 Sept 2018	<i>Surveillance 2 & Extension of Scope & Multisite: KP Pusanitapuri</i>
16	23-25 Sept 2019	<i>Recertification</i> (Pensijilan Semula) Versi 9001:2015

Jadual 6.31 :Senarai Fasiliti yang Mendapat Pensijilan MS ISO 9001:2015 Tahun 2019

BIL	SENARAI FASILITI YANG MENDAPAT PENSIJILAN MS ISO 9001:2015 TAHUN 2019		
1	Pejabat TPK(G)		
2	PKP Lembah Pantai	• KP Cahaya Suria • Unit Periodontik KP Cahaya Suria • Unit Ortodontik KP Cahaya Suria • Unit Restoratif KP Cahaya Suria • KP Bangsar	• KP Petaling Bahagia • KP Tanglin • Unit Restoratif KP Tanglin • KP UTC Pudu Sentral • Unit Ortodontik KP Bangsar
3	PKP Kepong	• KP Jinjang • Unit Restoratif KP Jinjang • KP Sentul • KP Mukim Batu • KP Mini UTC Sentul	

4	PKP Titiwangsa	• KP Dato' Keramat • Unit Ortodontik KP Dato' Keramat • KP Setapak	• KP Kg Pandan • KP PULAPOL • KP Kuala Lumpur
5	PKP Cheras	• KP Cheras • Unit Periodontik KP Cheras • Unit Restoratif KP Cheras	• KP Bandar Tun Razak • KP Cheras Baru
6	PKP Putrajaya	• KP Putrajaya Presint 18 • KP Putrajaya Presint 9 • KP Puspanitapuri • Unit Periodontik KP Putrajaya Presint 18 • Unit Ortodontik KP Putrajaya Presint 18 • Unit Restoratif KP Putrajaya Presint 18	

Cabaran Dan Tindakan Penambahbaikan

Cabaran yang dialami pada tahun 2019 adalah mengekalkan pelaksanaan Sistem Pengurusan Kualiti mematuhi kehendak MS ISO 9001:2015 adalah seperti menentukan indikator keberkesanan isu-isu luaran dan dalaman yang berkaitan dengan halatuju strategik Bahagian Kesihatan Pergigian (BKP), Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya (JKWPKL&P).

Pengurusan atasan perlu menentukan indikator keberkesanan yang digunakan untuk menilai isu-isu luaran dan dalaman yang merangkumi isu positif atau negatif dari aspek kesihatan awam, perundangan, teknologi dan sosial, sama ada di dalam atau luar negara yang memberi kesan kepada pelaksanaan Sistem Pengurusan Kualiti. Walaubagaimanapun, indikator keberkesanan telah dipersetujui tidak relevan kerana ianya diluar kuasa yuridiksi BKP JKWPKL&P. Isu-isu ini akan dipantau dan dikaji semula mengikut kesesuaian semasa mesyuarat-mesyuarat yang melibatkan pengurusan atasan dan ketua-ketua unit.

Jadual 6.32 : Isu-isu Luaran BKP JKWLPKL&P

ISU	PERKARA
Politik	Perubahan dasar/polisi berdasarkan keadaan/arahan semasa
Ekonomi	Caj rawatan yang murah menyebabkan lambakan pesakit Tiada pertambahan peruntukan Harga pasaran bahan yang meningkat
Sosial	Pelanggan yang berpengetahuan Populasi warga emas yang semakin meningkat
Teknologi	Transformasi sistem manual kepada sistem komputer/ digital seperti Sistem Pengurusan Kewangan, Sistem Pengurusan Stor, Sistem Pengurusan Aset 'Dunia dihujung jari' pelanggan mudah mendapatkan maklumat dan memberi maklumbalas/ aduan
Persekitaran	Kedudukan klinik di rumah kedai Tempat 'parking' terhad Fasiliti yang terhad berbanding keperluan <i>Urban (high population density and infrastructure with built environment)</i>
Perundangan	Penggubalan/ pindaan/ perwujudan akta/pekeliling yang baru seperti <i>Dental Act 2018 (Act 804)</i>

Jadual 6.33: Isu-isu Dalaman BKP JKWPKL&P

ISU	PERKARA
Sumber Manusia	Sikap anggota Pertukaran keluar masuk anggota Nisbah pengisian per jawatan (PP /NDO/JP/PT/JT/PPP/PPK tidak berdasarkan pejawatan yang ada)
Infrastruktur	Status/keperluan peralatan/aset Infrastruktur yang usang Kadar pusingan bahan Kenderaan yang terhad Peralatan yang terhad berbanding keperluan
Beban Penyakit	Prevalens karies, penyakit gusi, kanser yang meningkat

Jadual 6.34: Pelan Tindakan MS ISO 9001:2015 BKP JKWPKL&P

PELUANG	PELAN TINDAKAN	INDIKATOR KEBERKESANAN
<i>Dedicated Promotion Team</i> (DPT) yang memfokuskan perkhidmatan promosi dan pencegahan kepada pelanggan	Membangunkan DPT yang terdiri daripada Pegawai Pergigian (PP) dan Juruterapi Pergigian (JP) Melatih anggota secara teori dan amali Melaksanakan aktiviti DPT di satu zon sebagai kajian rintis Memperluas aktiviti DPT di semua zon Penilaian pencapaian dan keberkesanan aktiviti DPT	Reten PG PRO
Penetapan slot rawatan/ temujanji dimana pelanggan diberi pilihan masa untuk mendapatkan perkhidmatan. Pelanggan tidak perlu menunggu lama di klinik.	Mewujudkan sistem bagi pelanggan untuk menetapkan/mendapatkan perkhidmatan Pelanggan perlu mengisi <i>self-diagnostic preliminary tool</i> Melaksanakan projek rintis Mengiklankan perubahan cara mendapatkan perkhidmatan pergigian	-
Lawatan pergigian (<i>home-visit</i>) di rumah pengasuh berdaftar. Melakukan rawatan mudah/ pencegahan kepada toddler & <i>Anticipatory Guidance (AG)</i> kepada pengasuh	Mewujudkan pasukan bergerak Makluman kepada pelanggan yang berkehendak Melaksanakan projek rintis Perluasan di semua zon	-
<i>Full paying patient (FPP) services</i> . Meningkatkan kutipan hasil, sekaligus menambah peruntukan.	Cadangan FPP kepakaran pergigian kepada pihak atasan Makluman pilihan FPP kepada pelanggan	-
Memberi pilihan untuk <i>Out-source</i> perkhidmatan makmal bagi pembuatan dentur ke makmal swasta dengan kos yang ditanggung oleh pelanggan.	Penyediaan kertas kerja Pembentangan cadangan kepada pihak atasan. Melaksanakan projek rintis Perluasan di semua zon	-

Pelan Risiko MS ISO 9001:2015 BKP JKWPKL&P

Penilaian Keberkesanan Pelan Risiko MS ISO 9001:2015 BKP JKWPKL&P telah dilaksanakan pada 7-8 Ogos 2019. Sebanyak 10 risiko yang telah dikenalpasti untuk digugurkan dan 33 risiko masih dikekalkan dan telah berkuatkuasa pada 1 September 2019.

Jadual 6.35: Pelan Risiko MS ISO 9001:2015 BKP JKWPKL&P

BIL	RISIKO	SEBAB DIGUGURKAN
1.	Aduan berasas daripada pelanggan menunggu lama	Telah dimasukkan ke dalam risiko aduan
2.	Pelanggan tidak mengikut tarikh dan masa temujanji yang telah diberikan yang menjelaskan masa menunggu pelanggan lain	Masa menunggu temujanji 30 minit tercapai
3.	Pelanggan membawa pulang kad rawatan	Telah dimasukkan ke dalam risiko kad rawatan hilang
4.	Pelanggan <i>allergic</i> terhadap ubat yang diberi	Diluar kawalan sekiranya sejarah perubatan telah diambil dengan lengkap. Jika risiko berlaku disebabkan tidak mengambil sejarah perubatan yang lengkap, risiko pelanggan <i>allergic</i> terhadap ubat yang diberikan dimasukkan sebagai tersalah rawatan
5.	Filem/ imej X-ray tidak dapat dikesan	Dimasukkan ke dalam risiko dokumen pelanggan tidak dapat dikesan
6.	Peralatan tidak dapat dibaiki dengan segera sehingga menjejaskan perkhidmatan (PERALATAN SELAIN PENYELENGGARAAN QMS)	Telah dimasukkan ke dalam risiko peralatan rosak
7.	Kecacatan pada produk (contoh : <i>porosity, distort impression</i>)	Telah dipantau melalui Pelan Tindakan Dentur
8.	Anggota terdedah kepada habuk & bahan kimia sehingga menyebabkan masalah kesihatan dan mendapat pengesahan doktor	Termasuk risiko <i>Occupational Hazard</i>
9.	Pelanggan tidak mengimbas kad pendaftaran (fisicien)	Tiada kejadian sepanjang 3 tahun
10.	Tersilap <i>Charting</i>	Akan dipantau semasa Audit Klinikal

6.6.2 Audit Dalaman

Objektif

1. Memastikan aktiviti berkaitan dengan pelaksanaan Sistem Pengurusan Kualiti (SPK) versi terkini iaitu MS ISO 9001:2015 dipatuhi dengan keperluan yang telah ditetapkan selaras dengan perubahan versi ISO yang terkini.
2. Menilai keberkesanan SPK yang diimplementasi disemua unit di Bahagian Kesihatan Pergigian (BKP), Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya (JKWPKL&P) dilaksanakan dengan berkesan.
3. Memastikan langkah penambahbaikan adalah berterusan.

Skop Audit Dalaman

1. Meliputi semua aktiviti pengurusan Program Kesihatan Pergigian dan Penyampaian Perkhidmatan dan melibatkan semua Pejabat Kesihatan Pergigian, Klinik Pergigian Primer dan Unit Kepakaran Pergigian dibawah JKWPKL&P termasuk Pejabat TPKN(G).
2. Skop audit berpandukan versi terkini MS ISO 9001:2015 dimana menggunakan 10 klausa baru

Pelaksanaan Audit

1. Audit Dalaman 2019 telah dijalankan selama 8 hari dalam tempoh 17 Jun 2019 sehingga 27 Jun 2019.
2. Pasukan Audit Dalaman 2018 terdiri daripada 38 orang Juruaudit Dalaman termasuk beberapa auditor yang baru dilantik .
3. Proses pengauditan telah dilaksanakan secara *cross-auditing* bagi memastikan penemuan yang diperolehi adalah telus.
4. Perancangan Audit Dalaman 2019 adalah mengikut Gantt Chart perancangan audit.

Jadual 6.36: Ringkasan Penemuan Audit Dalaman 2019

BIL	ZON	ZON / KLINIK	STATUS PENEMUAN	
			NCR	OFI
1	PEJABAT	Pejabat	1	1
JUMLAH			1	1
2	PUTRAJAYA	PKP Putrajaya	1	1
3		KP P9	5	2
4		KP PUSPANITAPURI	3	0
5		KP P18	5	2
6		Unit Ortodontik KP P18	1	0
7		Unit Periodontik KP P18	0	0
8		Unit Restoratif KP P18	2	0
JUMLAH			17	5
9	LEMBAH PANTAI	PKP Lembah Pantai	1	0
10		KP Cahaya Suria	7	2
11		Unit Ortodontik KP CS	0	1
12		Unit Periodontik KP CS	1	0
13		Unit Restoratif KP CS	1	0
14		KP UTC Pudu	5	3
15		KP Bangsar	7	4
16		Unit Ortodontik KP Bangsar	1	0
17		KP Tanglin	6	3
18		Unit Restoratif KP Tanglin	0	0
19		KP Petaling Bahagia	6	3
JUMLAH			32	14
20	TITIWANGSA	PKP Titiwangsa	2	1
21		KP Kuala Lumpur	5	0
22		Unit Ortodontik KP KL	0	0
23		Unit Periodontik KP KL	1	0
24		Unit Restoratif KP KL	2	0
25		KP Dato' Keramat	5	2
26		KP Setapak	6	3
27		Unit Ortodontik KP Setapak	1	0
28		KP Kg Pandan	4	0
29		KP PULAPOL	7	0
JUMLAH			33	8
30	CHERAS	PKP Cheras	0	0
31		KP Cheras	5	2
32		Unit Restoratif KP Cheras	1	0
33		Unit Periodontik KP Cheras	2	0
34		KP Cheras baru	3	2

35		KP Bandar Tun Razak	4	2
JUMLAH			15	6
36	KEPONG	PKP Kepong	0	0
37		KP Jinjang	4	3
38		Unit Restoratif KP Jinjang	2	0
39		KP Sentul	6	1
40		KP Batu	6	1
41		KP Mini UTC Sentul	2	2
JUMLAH			20	7
JUMLAH KESELURUHAN			118	41

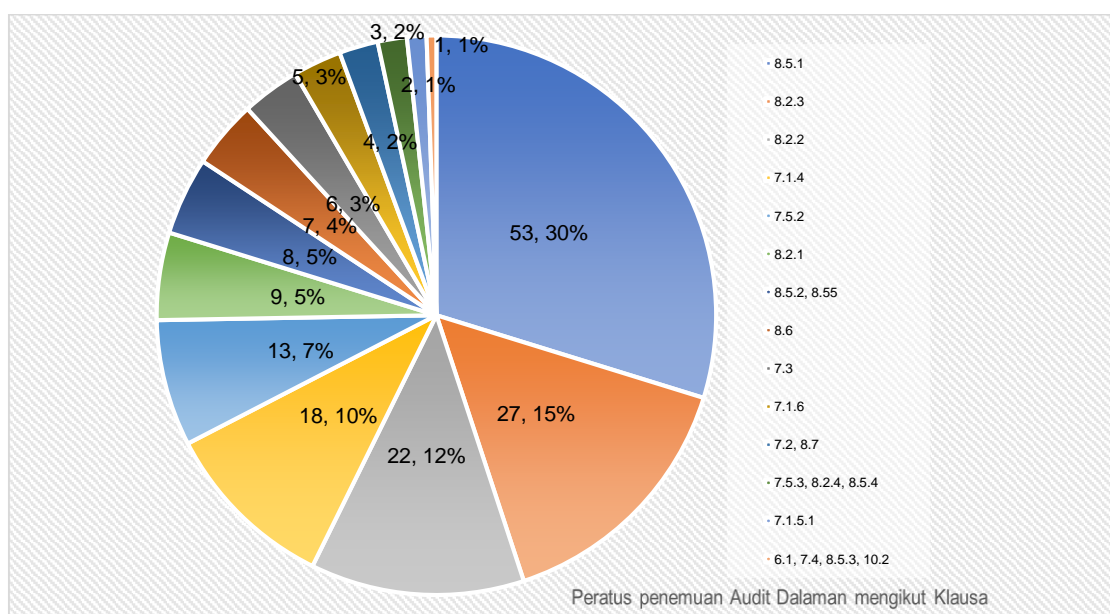
Pelaksanaan Audit Dalaman 2019

Lawatan pasukan audit Dalaman pada 2018 telah menemui sebanyak 118 minor NCR (*Non Conformity Report*) dan 41 OFI (*Opportunity For Improvement*) berbanding dengan penemuan audit 2017 iaitu sebanyak 141 minor NCR dan 58 OFI. Didapati terdapat sedikit penurunan kepada bilangan NCR dan OFI kerana pihak klinik semakin memahami tentang SPK yang dijalankan dan mematuhi dengan baik kebanyakan prosedur yang telah ditetapkan.

Jadual 6.37: Rumusan Penemuan Audit Dalaman Mengikut Klausu 2019

KLAUSA	TAJUK	NCR	OFI	JUMLAH
7	SOKONGAN			
7.1.5.2	Sumber Pemantauan dan Pengukuran	0	2	2
7.1.3	Infrastruktur	2	1	3
7.1.4	Persekitaran untuk operasi proses	11	3	14
7.1.6	Pengetahuan dalam Organisasi	0	6	5
7.2	Kompeten	0	2	2
7.3	Kesedaran	0	4	4
7.5.3	Kawalan maklumat didokumenkan	2	2	4
8	OPERASI			
8.1	Perancangan dan kawalan operasi	0	3	3
8.2.1	Komunikasi Pelanggan	0	3	3

8.2.2	Menentukan Keperluan yang berkaitan keatas Produk dan Perkhidmatan	14	1	15
8.2.3	Samakan terhadap Keperluan yang berkaitan keatas Produk dan Perkhidmatan	25	3	28
8.2.4	Perubahan Terhadap Keperluan untuk Produk dan Perkhidmatan	2	2	4
8.4.1	Kawalan proses, produk dan perkhidmatan yang dibekalkan dari luar		1	1
8.5.1	Kawalan Penyediaan Pengeluaran dan Perkhidmatan	37	3	40
8.5.2	Identifikasi dan Kemudahkesanan	6	4	10
8.5.4	Pemeliharaan	3	0	3
8.5.5	Aktiviti Selepas Penghantaran	3	0	3
8.6	Pelepasan Produk dan Perkhidmatan	2	0	2
8.7	Kawalan Output Yang tidak Akur	2	1	3
10	PENAMBAHBAIKAN			
10.2.1	Ketidakakuran dan tindakan pembetulan	9	0	9
JUMLAH		118	41	159

Rajah 6.22: Analisis Penemuan Audit Dalaman 2019

Audit Susulan 2019

Audit susulan telah dilaksanakan bermula 4 Oktober 2019 sehingga 15 November 2019. Walaupun audit susulan tidak diwajibkan, tetapi ianya perlu dilaksanakan dimana auditee diberikan tempoh masa sekurang-kurangnya 3 bulan untuk memastikan tindakan pembetulan dan tindakan penambahbaikan yang diambil adalah berkesan dan tidak berulang.

Rumusan Audit Dalaman 2019

1. Peningkatan dalam penemuan audit untuk NCR dan OFI semasa audit dalaman dijalankan adalah disebabkan perubahan skop audit versi baru dan auditor semakin teliti semasa pengauditan dijalankan bagi memastikan MS ISO 9001:2015 versi terbaru dipatuhi.
2. Tindakan susulan masih lagi dilaksanakan bagi menilai keberkesanan tindakan pembetulan yang diambil dan dilaksanakan dalam tempoh 2 ke 3 bulan. Ini adalah untuk memastikan ketakakuran yang dikenal pasti tidak berulang di masa hadapan.
3. Ketua Unit bersama anggota perlu mengenalpasti punca pada setiap masalah dan penemuan bagi memastikan kelemahan dapat diatasi dan masalah yang sama berulang.
4. Akauntabiliti serta komitmen anggota perlu terus dipertingkatkan bagi memastikan kepatuhan terhadap prosedur yang telah ditetapkan dipraktikkan dengan sebaiknya.
5. Pengetahuan tentang Pelan risiko dan pelaksanaannya perlu dimantapkan lagi memandangkan masih kurang kefahaman terhadap kemungkinan risiko yang boleh berlaku di klinik masing-masing.
6. Pihak klinik juga perlu memastikan ketakakuran yang telah berlaku ditempat lain tidak berlaku dilokasi masing-masing dengan mengikuti panduan dan prosedur yang telah disediakan.

Cadangan Penambahbaikan

1. Latihan berterusan kepada semua anggota sebagai usaha untuk meningkatkan kemahiran dan komitmen terhadap tugas harian.
2. Kemahiran Juruaudit Dalaman juga perlu dipertingkatkan dari masa ke masa melalui latihan berterusan bagi memantapkan lagi kemahiran di dalam melaksanakan pengauditan dimasa akan datang.
3. Kesedaran tentang MS ISO 9001:2015 terhadap semua anggota perlu diteruskan bagi memastikan pemahaman yang berterusan terutama dikalangan anggota baru.

6.6.3 Quality Assurance Project (Qa)

Program Kepastian Kualiti (QAP) bagi perkhidmatan kesihatan pergigian diperkenalkan bagi mencapai, mengekalkan dan mempertingkatkan kualiti kesihatan pergigian secara berterusan dan seterusnya menjamin pencapaian yang optimum bagi pesakit, keluarga, dan masyarakat.

Jadual 6.38: Aktiviti *Quality Assurance* (QA) 2019

BIL	QUALITY ASSURANCE		ANUGERAH/ PENGHARGAAN YANG DIPEROLEHI (CONTOH: ANUGERAH KEWANGAN DLL.)
	BILANGAN KURSUS YANG TELAH DIANJURKAN	SASARAN	
1	Bengkel Basic QA 1st Cycle Peringkat JKWPKL&P (23-25 April 2019) di Hotel Avillion Legacy Melaka	10 orang	Tiada
2	BENGKEL QA: FROM ZERO TO CHAMPION (SESI 1-2019) (23-25 April 2019) di Kompleks Institut Kesihatan Negara (NIH)	1 orang	Tiada
3	BENGKEL QA 2ND CYCLE : PREPARING PROJECT REPORTS (21- 23 Oktober 2019) di International Youth Center	11 orang	Tiada

4	MINI KONVENSYEN QA KE-5 PERINGKAT NEGERI JKWPKL&P (20 Mac 2019) di Auditorium Hospital Rehabilitasi Cheras	40 orang	Memenangi tempat kedua dan ketiga
5	KONVENSYEN QA KE - 10 PERINGKAT KEBANGSAAN 2019 (14-17 Oktober 2019) di Bukit Gambang Resort City	10 orang	Tiada

Jadual 6.39: Status Projek *Quality Assurance* (Qa) 2019

BILANGAN PROJEK TAHUN 2018 YANG DIBAWA KE TAHUN 2019	BILANGAN PROJEK DIHASILKAN/ DIMULAKAN PADA 2019	BIL. PROJEK SELESAI SEHINGGA JAN - DIS 2019	SELESAI, STATUS SEHINGGA DIS 2019 (DISAMBUNG ATAU DIGUGURKAN)
4 projek	6 projek	2 projek	2 projek gugur 6 projek sambung

Jadual 6.40: Senarai Projek *Quality Assurance* (QA) 2019

BIL	SENARAI PROJEK	KLINIK	TAHUN MULA PROJEK	STATUS
1	<i>Increasing The Percentage Of Toddlers For Fluoride Varnish Review at KP Setapak</i>	KP Setapak	2015	GUGUR
2	<i>Improving Referral rates of Interceptive Orthodontic Cases</i>	KP Dato Keramat	2013	Selesai 2017 (Penulisan Laporan utk QA e-Bulletin)
3	<i>To Improve The Treatability Of Tooth By Root Canal Treatment among patient in KP Batu</i>	Zon Kepong	2017	SELESAI (Penilaian semula 2nd Cycle)
4	<i>To Improve Reporting Of Anterior Teeth Injury Cases Among Primary School Children In Lembah Pantai</i>	Zon Lembah Pantai	2016	SELESAI (Penilaian semula 2nd Cycle)
5	<i>To Increase The Percentage Of Patients Receiving Dentures Within 3 Months In Cheras Government Dental Clinic</i>	Zon Cheras	2018	GUGUR

6	<i>To Reduce High Percentage Of Repeated Patients Come For Pre Orthodontic Assessment Visits In Putrajaya</i>	Zon Putrajaya	2017	SELESAI
7	<i>To increase percentage of attendance of toddlers for every review visit of fluoride varnish (FV) application at KP Putrajaya Presint 9</i>	Zon Putrajaya	2016	GUGUR
8	<i>To reduce percentage of post-extraction complication in dental clinic in Zon Kepong</i>	Zon Kepong	2016	GUGUR
9	<i>To reduce the percentage of inappropriate referrals of endodontic cases to Restorative Specialist Clinic</i>	Zon Kepong	2015	Selesai 2017 (Penulisan Laporan utk QA e-Bulletin)

Jadual 6.41: Senarai Pembentangan Mini Konvensyen QA ke 5 JKWPKL&P 2019 dan Konvensyen QA Peringkat Kebangsaan 2019

BIL	SENARAI PROJEK	KLINIK	STATUS MINI KONVENSYEN	STATUS KONVENSYEN QA PERINGKAT KEBANGSAAN
1	<i>To Increase the number of teeth treated with root canal treatment among patients in Klinik Pergigian Batu</i>	Zon Kepong	Oral (Memenangi Tempat ketiga)	Poster (Penyertaan)
2	<i>To Reduce Percentage of Repeated Patients come for pre-orthodontic assessment visits in Putrajaya</i>	Zon Putrajaya	Oral (Memenangi Tempat Kedua)	Poster (Penyertaan)

Jadual 6.42 : Pelan Tindakan Projek *Quality Assurance (QA) 2020*

BIL	ZON	TAJUK	PENYELIDIK UTAMA
1.	Kepong	To reduce Early Childhood Care prevalence among kindergarten children at Taska Matrade	Dr. Salwa binti Razali, Dr. Nur Amirah binti Ishak, Dr. Dheren, Dr. Ainnur Aisyah binti Lahmudin JP Thulasi Devi, JP Zafirah
2.	Putrajaya	i) Smoke-free Life	Dr Lor Yen Fang, Dr Nurul Jannah bt Ariffin. Pn Ezzati bt Romli
		ii) To increase the percentage of maintaining orally-fit status among secondary schoolchildren in SMK Presint 18(1) Putrajaya	Dr. Nur Haziqah Binti Junaidi Dr. Nur Akmalina Mahadzir Dr. Fatin Aqilah Binti Abdul Khalid Dr. Shahera Binti Abdul Majid Dr. Beatrix Tan Hwe Ern Dr. Haifa Nasuha Binti Mohd Nazlan
3.	Titivangsa	TO IMPROVE THE PERCENTAGE OF GINGIVITIS FREE MOUTH AMONG SECONDARY SCHOOL STUDENTS	Dr Lynthia Wong, Dr Ng Ying Wei KJP Hasmifaliza, PPP Azreen Nadia, PPK Nurul Aminin
4.	Cheras	To Increase the Percentage of fissure sealants provision to high caries risk secondary school students in the Cheras Zone	Dr. Aishah bt Noor Din, Dr. Low Mei Lin Dr. Tan Bee Ting, Dr. Ong Yan Yuan, Dr Lim Yu Chen Dr Abdullah Muiz Bin Mohd Mazri
5.	Lembah Pantai	PUT A FULLSTOP TO FAKE BRACES!	Dr Ooi Hui Tieng, Dr Nazatul Husna Kamaruzaman, Dr Intan Nadia Zolkefli Dr Nur Azwina Ahmad Marzuki Dr Natrah Ahmad Fuad, Dr Alvena Ann Gomez Dr Chelsea Khor Wen Phing, Dr Ong Hui Jun

Jadual 6.43 : Pelan Tindakan *Quality Assurance* (QA) 2020

BIL	KURSUS	SASARAN	TARIKH
1	<i>Kursus TOT for QA peringkat JKWPKL&P</i>	PP, JP, JT, PPP	Mei 2020
2	<i>Penulisan Manuskrip bagi Jemputan Sumbangan Artikel Untuk Penerbitan Dalam Jurnal E-Q Bulletin Kementerian Kesihatan Malaysia bagi projek QA yang telah selesai</i>	KP Jinjang (To reduce the percentage of Inappropriate referrals of endodontic cases to Restorative Specialist Clinic) KP Dato' Keramat (Improving Referral rates of Interceptive Orthodontic Cases)	2020
3	Mesyuarat Jawatankuasa QA peringkat JKWPKL&P	2 x setahun	Januari, Julai
4	Mesyuarat Jawatankuasa QA peringkat BKP JKWPKL&P	4 x setahun	Setiap suku tahun
5	Projek QA	Sekurang-kurangnya 1 projek setiap zon	2020
6	<i>Mini Konvensyen QA Peringkat JKWPKL&P 2021</i>	1 kali setiap 2 tahun	Mac 2021

Penemuan

Terdapat beberapa projek QA yang telah siap diselesaikan dan telah dibentangkan di peringkat Mini Konvensyen QA ke 5 peringkat JKWPKL&P dan Konvensyen QA Peringkat Kebangsaan 2019. Namun terdapat juga projek yang masih belum selesai dan masih diteruskan.

Maklum Balas / Kelemahan

Projek-projek baru QA masih dalam perancangan dan telah dibentangkan di peringkat Jabatan. Namun projek perlu diperhalusi bersama Champion QA JKWPKL&P yang telah dikenalpasti.

Ulasan / Cadangan Penambahbaikan

Projek-projek baru QA perlu diperhalusi dengan mengadakan “Training of Trainers (TOT)” peringkat JKWPKL&P (Unit Kualiti, Bahagian Perubatan) bagi memperkasakan projek QA sebagai persediaan untuk bertanding di Konvensyen QA peringkat Negeri atau peringkat Kebangsaan.

6.6.4 Program Inovasi

Inovasi didefinisikan sebagai kaedah mencari jalan untuk menghasilkan produk atau perkhidmatan yang lebih baik samada melalui pengubahsuaian atau penambahbaikan. Hasil cetusan idea yang inovatif dalam mana-mana aspek kerja dapat meningkatkan kualiti dan produktiviti organisasi. Mutu organisasi akan bertambah efisien, efektif dan produktif selari dengan sasaran dan matlamat untuk memberi perkhidmatan terbaik kepada masyarakat.

Objektif

1. Meningkatkan kemahiran berfikir dan bertindak secara inovatif dalam kalangan peserta.
2. Memantapkan lagi idea-idea dalam penciptaan inovasi terhadap organisasi.
3. Menghasilkan inovasi yang diiktiraf serta bernilai dan berimpak tinggi kepada organisasi.

Bagi tahun 2019 Bengkel Inovasi telah diadakan pada 13 Oktober 2019 bertempat di Bilik Seminar Klinik Kesihatan Jinjang. Peserta terdiri dari Pegawai Pergigian, Pembantu Pembedahan Pergigian dan Pembantu Perawatan Kesihatan seramai 30 orang.

Jadual 6.44 : Senarai Projek Inovasi Mengikut Klinik Pergigian Dan Status

ZON	TAJUK PROJEK INOVASI	STATUS PROJEK
Kepong	<i>Extra Hand</i>	Sedang digunakan
Titawangsa	<i>SMART IWR DRYER</i> (KP D Keramat) <i>PARUTGINATE</i> (KP Kg Pandan) <i>LUT'S BOX</i> (KP Setapak)	Penambahbaikan <i>prototype</i> sedia ada sedang dijalankan
Cheras	KOTAK INISIATIF	<i>Prototype</i> sedia ada sedang digunakan
Putrajaya	GG Kit	Penambahbaikan <i>prototype</i>
Pejabat TPKNG	MOLAROID	Penambahbaikan <i>prototype</i>

6.6.5 Kumpulan Inovatif Dan Kreatif (Kik)

Dalam konteks sektor awam, keupayaan berfikir secara kritis dan analitikal amatlah diperlukan bagi menterjemahkan idea kepada inisiatif bitara yang memberi manfaat kepada rakyat dalam usaha menambah baik penyampaian perkhidmatan kerajaan. Salah satu pendekatan dalam memperkasakan inovasi dalam sektor awam adalah melalui pelaksanaan KIK secara komprehensif. Penambahbaikan ini sejajar dengan fokus Rancangan Malaysia Ke-sebelas (RMKe-11), iaitu pertumbuhan berpaksikan rakyat dan meletakkan inovasi sebagai pemacu utama pertumbuhan ekonomi melalui penambahbaikan atau pembaharuan proses, teknologi dan model perniagaan yang akan meningkatkan produktiviti melalui inovasi perusahaan dan inovasi sosial. Selaras dengan ini, KIK memberi penekanan kepada keberkesanan perkhidmatan dan kecekapan penyampaian perkhidmatan bermatlamatkan kesejahteraan rakyat. Pelaksanaan KIK mampu memberi impak positif kepada prestasi penyampaian perkhidmatan sektor awam. Keberkesanan pelaksanaan KIK memerlukan mekanisme pemantauan yang efektif bagi mencapai objektif pelaksanaan KIK yang dihasratkan. Kerangka Pembudayaan dan Pemerksaan Inovasi dalam Sektor Awam melalui Horizon Baharu KIK.

Objektif Umum

Untuk memperkenalkan atau menambah baik sistem dan cara kerja baru yang secara tidak langsung dapat meningkatkan mutu penyampaian perkhidmatan Jabatan dan Klinik Pergigian.

Objektif Khusus

1. Dapat meningkatkan kepuasan pelanggan.
2. Untuk memupuk kerjasama dalam kalangan warga Jabatan dan Klinik Pergigian.
3. Untuk melahirkan budaya kerja berpasukan dan mengeratkan perhubungan yang harmoni di antara pekerja dengan pihak pengurusan.

Aktiviti Dan Pencapaian

1. Kursus Pengenalan Horizon Baharu KIK.

Kursus ini telah diadakan di Kluster INOVASI, Jalan Ilmu , Kuala Lumpur pada 24-26 Jun 2019 dan bertujuan untuk memperkenalkan konsep Horizon Baharu dalam KIK. Kursus yang sangat bermanfaat ini telah disertai oleh 7 anggota pergigian JKWPKL&P yang terlibat secara langsung di dalam pelaksanaan KIK dari setiap zon.

2. Kursus Persediaan Projek untuk Konvensyen 2019

Kursus ini telah diadakan di Hospital Rehabilitasi Cheras pada 25 hingga 26 April 2019 dan bertujuan untuk menyediakan projek-projek KIK yang akan menyertai Konvensyen pada tahun 2019. Kursus yang disertai oleh 27 orang anggota pergigian seluruh WPKL dan Putrajaya ini turut menjemput penceramah berpengalaman iaitu Puan Noor Diana Hayati binti Kamudin dari Kementerian Pertahanan Malaysia. Kursus yang dijalankan ini berjaya menghasilkan beberapa kumpulan dan projek berpotensi untuk dipertandingkan pada tahun 2019

3. KIK Peringkat Kementerian Kesihatan WPKL

Sebanyak 3 buah projek KIK dipertandingkan dalam Hari Kualiti JKWPKL&P pada bulan April 2019 Jabatan Kesihatan JKWPKL & P. Projek-projek yang tersebut adalah seperti Jadual di bawah:

Jadual 6.45 : Pertandingan KIK Peringkat JKWPKL&P

PERTANDINGAN KIK PERINGKAT JKWPKL & P (APRIL 2019)					
NAMA PROJEK	NAMA KUMPULAN	FASILITI	MAKLUMAT KETUA KUMPULAN	KATEGORI	KEDUDUKAN TEMPAT
MOLAROID	ROBODENT	BKP , JKWPKL&P	Nama: Dr Siti Zuriana Bt Zamzuri	Penciptaan	Tempat ke-4
MOMi	DManC	Klinik Pergigian Setapak	Nama: Dr Siti Hawa Binti Abdul Razak	Penciptaan	Tempat ke-3
EDC (Electronic Dental consent)	CLOUDSKY	Klinik Pergigian Putrajaya Presint 9 & Presint 18	Nama: Dr Nusaibah Mutmainah Bt Mohamad Azmi	Perkhidmatan	Tempat ke-3

4. KIK Peringkat Kebangsaan

Sebanyak 3 buah projek KIK dipertandingkan dalam pertandingan KIK peringkat kebangsaan yang di adakan di Mandarin Court Hotel , pada bulan Julai 2019 . Projek-projek yang tersebut adalah seperti berikut:

Jadual 6.46: Pertandingan KIK Peringkat Kebangsaan

PERTANDINGAN KIK PERINGKAT KEBANGSAAN MANDARIN COURT HOTEL, JULAI 2019					
NAMA PROJEK	NAMA KUMPULAN	FASILITI	MAKLUMAT KETUA KUMPULAN	KATEGORI	KEDUDUKAN TEMPAT
MOLAROID	ROBODENT	BKP , JKWPKL&P	Nama: DR SITI ZURIANA BT ZAMZURI	Penciptaan	Kumpulan Terbaik zon Tengah
MOMi	DManC	Klinik Pergigian Setapak	Nama: Dr Siti Hawa Binti Abdul Razak	Penciptaan	Penyertaan
EDC (Electronic Dental Consent)	CLOUDSKY	Klinik Pergigian Putrajaya Presint 9 & Presint 18	Nama: Dr Nusaibah Mutmainah Bt Mohamad Azmi	Perkhidmatan	Penyertaan

Kelemahan Dan Cabaran

Didapati kawal selia idea-idea baru adalah kurang memuaskan di mana idea-idea yang telah dijana semasa Bengkel Penyediaan Projek tidak diperkembangkan sewajarnya. Ahli-ahli Kumpulan Inovasi Kreatif yang baru menyertai program masih kurang mahir dan perlu bimbingan. Ada ahli yang terlatih, tetapi masih belum menghasilkan projek KIK.

Selain itu, ahli-ahli baru KIK perlu berkomunikasi dan berbincang mengenai kesulitan yang dialami dalam penyediaan dan pengembangan idea-idea baru projek dengan fasilitator di daerah masing masing.

Kumpulan KIK juga perlu didedahkan dengan penyaksian pertandingan KIK semasa hari Q supaya boleh menimba pengalaman.

Cabaran yang amat ketara adalah kekurangan peruntukan untuk menghasilkan projek yang lebih berimpak tinggi.

Tindakan Penambahbaikan

Dicadangkan sesi perbincangan anggota KIK seluruh JKWPKL&P diadakan setiap suku tahun untuk membincangkan masalah-masalah yang timbul di dalam proses penyediaan dan penghasilan projek-projek baru KIK. Bimbingan untuk penyediaan dokumentasi juga boleh dijalankan untuk memastikan setiap projek KIK mempunyai dokumentasi yang tersusun dan memenuhi kriteria yang diperlukan.

PPYM dan PPD juga perlu lebih berperanan untuk memantau pencapaian kumpulan KIK di klinik dan daerah masing-masing dan memberi ruang untuk ahli projek untuk bermesyuarat berkala untuk maju ke hadapan.

6.6.6 Kajian Kepuasan Pelanggan

Kajian Kepuasan Pelanggan Dalaman (Pengurusan Pejabat)

656 pelanggan yang terdiri daripada anggota pergigian di klinik-klinik pergigian di WPKL&P berbanding 711 responden pada tahun 2018 terlibat dalam kajian ini.

Kajian menggunakan *self administered questionnaire* dan data di perolehi melalui:- Borang Kajian Kepuasan Pelanggan Dalaman Terhadap Pengurusan Pejabat TPKN (G) menggunakan borang (WPKL-BKP (G)-BK44A).

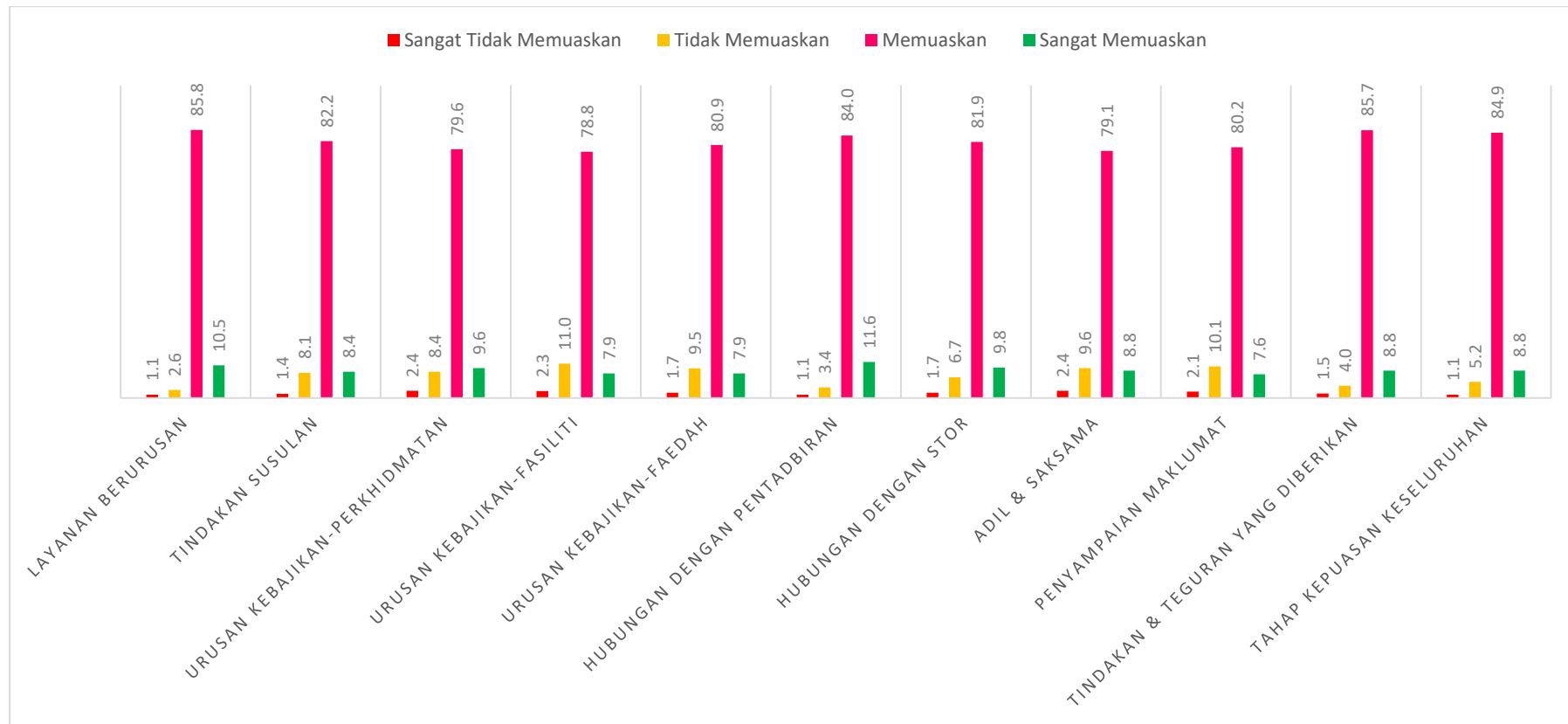
Tahap kepuasan keseluruhan di nyatakan mengikut skala berikut.

SKOR	TAHAP KEPUASAN
1	Sangat Tidak Memuaskan
2	Tidak Memuaskan
3	Memuaskan
4	Sangat Memuaskan

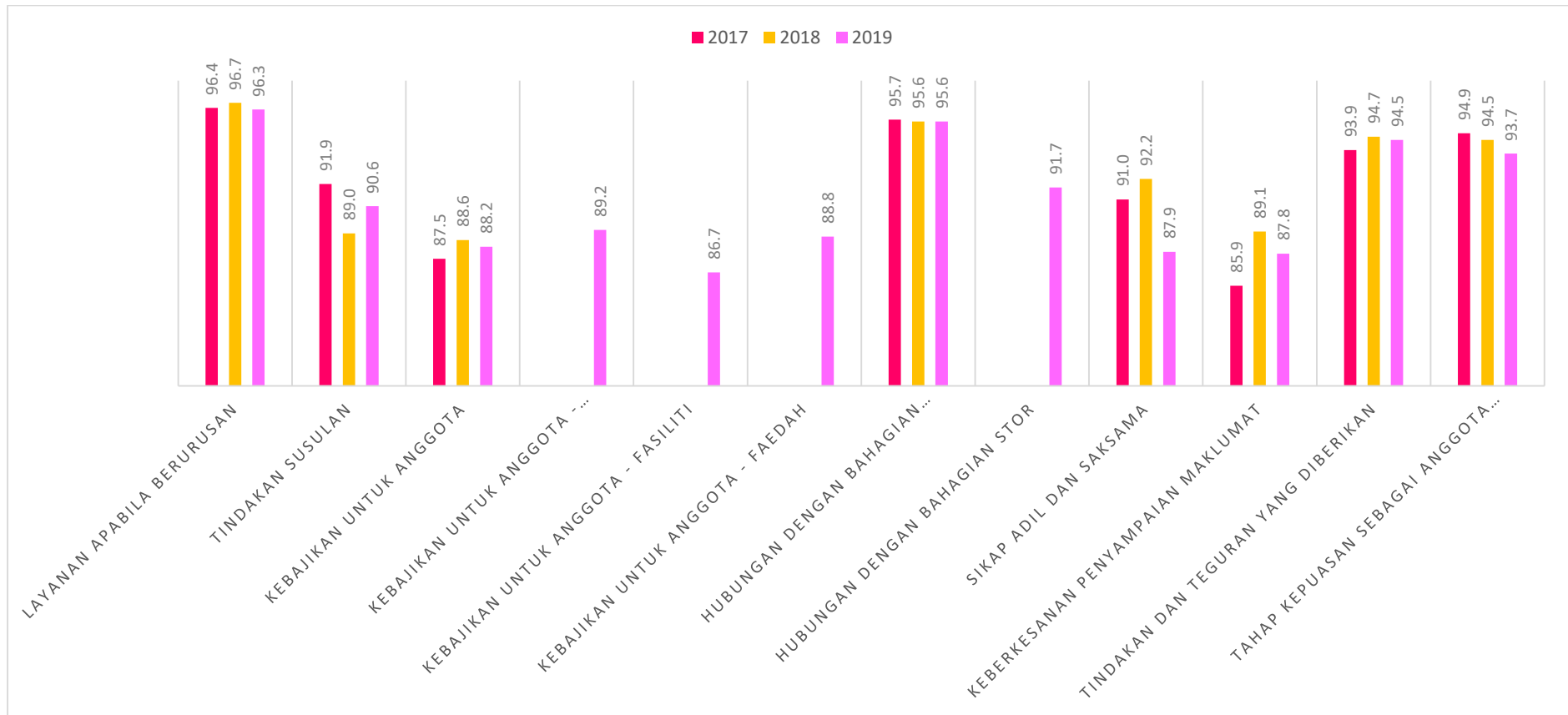
Keputusan

Jadual 6.47: Hasil Kajian Kepuasan Pelanggan Dalam Tahun 2019

	TAHAP KEPUASAN									
	SANGAT TIDAK MEMUASKAN (1)		TIDAK MEMUASKAN (2)		MEMUASKAN (3)		SANGAT MEMUASKAN (4)			
	Bil	%	Bil	%	Bil	%	Bil	%		
1	Layanan yang diberikan kepada anggota		7	1.1	17	2.6	563	85.8	69	10.5
2	Tindakan susulan di atas perkara-perkara yang diajukan/dibangkitkan		9	1.4	53	8.1	539	82.2	55	8.4
3	Urusan kebajikan untuk anggota dari segi									
	i. perkhidmatan		16	2.4	55	8.4	522	79.6	63	9.6
	ii. fasiliti		15	2.3	72	11	517	78.8	52	7.9
	iii. faedah-faedah		11	1.7	62	9.5	531	80.9	52	7.9
4	Hubungan saya dengan bahagian pentadbiran pejabat		7	1.1	22	3.4	551	84.0	76	11.6
5	Hubungan saya dengan bahagian stor pusat		11	1.7	44	6.7	537	81.9	64	9.8
6	Sikap adil dan saksama pengurusan terhadap anggota		16	2.4	63	9.6	519	79.1	58	8.8
7	Keberkesanan penyampaian maklumat ke peringkat bawahan		14	2.1	60	10.1	526	80.2	50	7.6
8	Tindakan dan teguran yang diberikan bila anda melakukan kesilapan		10	1.5	26	4.0	562	85.7	58	8.8
9	Tahap kepuasan keseluruhan anda sebagai anggota		7	1.1	34	5.2	557	84.9	58	8.8

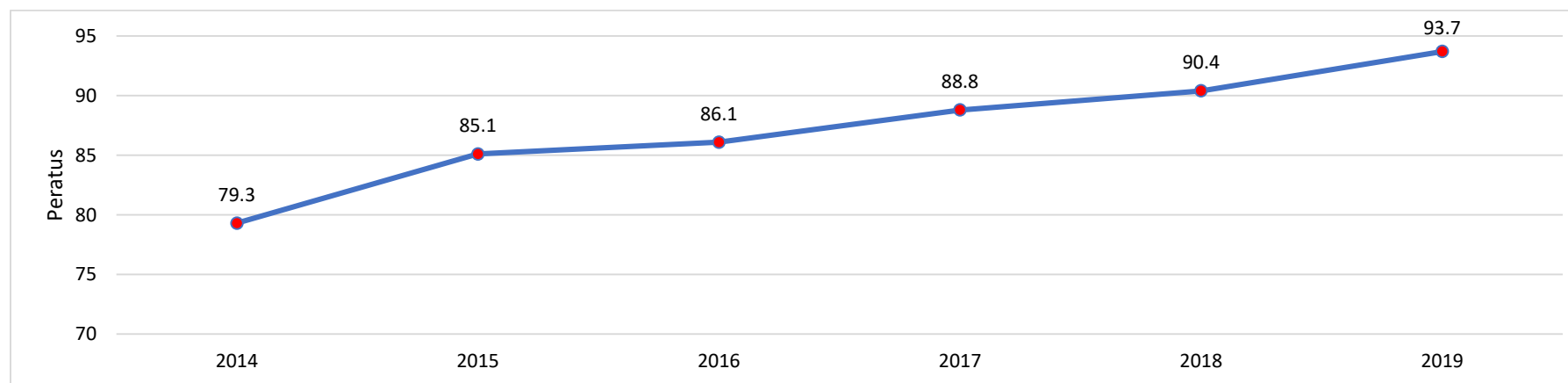
Rajah 6.23: Peratus tahap kepuasan pelanggan dalaman mengikut perkara yang dinilai bagi tahun 2019

Rajah 6.24: Perbandingan tahap kepuasan pelanggan terhadap perkara yang dinilai tahun 2017 – 2019

Jadual 6.48: Perbandingan tahap kepuasan anggota dari tahun 2014 – 2019

JUMLAH SKOR	TAHAP KEPUASAN		PERATUS (%)						
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1 – 10	1- Sangat rendah	1- Sangat tidak memuaskan	0.6	0.2	0.3	0.1	0.4	1.1	
11 – 21	2- Rendah	2 – Tidak memuaskan	20.1	23.3	13.6	11.1	9.0	5.2	
		3 – Memuaskan						84.9	93.7
22 – 32	3- Tinggi	4 – Sangat Memuaskan	79.3	85.1	86.1	88.8	90.6	8.8	

Rajah 6.25 : Peratus tahap kepuasan anggota dari tahun 2014 sehingga 2019

Maklum Balas Responden

Terdapat 326 (45.9%) responden yang telah memberi maklum balas seperti jadual berikut:

Jadual 6.49 : Maklumbalas yang diterima mengikut kategori

KATEGORI MAKLUM BALAS	JUMLAH MAKLUM BALAS
Pengurusan stor / Bahan pergigian	18
Komunikasi / Layanan	15
Sumber manusia	3
Fasiliti / Penyelenggaraan	9
Kebajikan / Elaun	8
Kursus / Latihan	6
Aduan pelanggan	2
Pengurusan / Lain-lain	17
Memuaskan	50

Penemuan

- i. Majoriti responden menyatakan tahap kepuasan yang memuaskan (3) bagi semua item penilaian.
- ii. Didapati peratus adalah agak rendah untuk:
 - Urusan kebajikan untuk anggota dari segi fasiliti (78.8%, n=517)
 - Sikap adil dan saksama pengurusan terhadap anggota (79.1%, n=519)
 - Urusan kebajikan untuk anggota dari segi perkhidmatan (79.6%, n=522)

iii. Bagi maklum balas terbuka responden, sebanyak 78 (11.9%) responden memberi komen / cadangan penambahbaikan mengikut kategori seperti berikut:

- Pengurusan stor / Bahan pergigian (5.9%, n=18)
- Komunikasi / Layanan (2.7%, n=15)
- Sumber manusia (0.5%, n=3)
- Fasiliti / Penyelenggaraan (1.4%, n=9)
- Kebajikan / Elaun (1.2%, n=8)
- Kursus / Latihan (0.9%, n=6)
- Aduan pelanggan (0.3%, n=2)
- Pengurusan / Lain-lain (2.6 %, n=17)

Sebanyak 50 (7.6 %) responden pula memberi komen memuaskan bagi pengurusan Pejabat TPK(G), Bahagian Kesihatan Pergigian, Jabatan Kesihatan WP Kuala Lumpur & Putrajaya.

Jadual 6.50: Maklumbalas Pengurusan Pejabat Hasil Kajian Tahun 2019

MAKLUM BALAS / KELEMAHAN	ULASAN / CADANGAN PENAMBAHBAIKAN
Kekurangan bekalan bahan pergigian menyebabkan kelancaran perkhidmatan pergigian di klinik dan sekolah terjejas, serta mendatangkan aduan daripada pesakit.	Kekurangan bekalan bahan adalah disebabkan oleh kekangan peruntukan dan pihak stor perlu menjalankan proses sebut harga untuk pembelian barangan tertentu dan memakan masa yang agak panjang. Walau bagaimanapun, dicadangkan supaya pihak klinik menjalankan langkah penjimatan terhadap penggunaan bahan pergigian di kalangan semua anggota
Maklumat yang disampaikan di saat akhir menyebabkan perjalanan aktiviti di klinik terganggu.	Anggota di Pejabat TPKN(G) hendaklah memastikan segala maklumat / surat panggilan / surat jemputan disampaikan lebih awal daripada tarikh yang ditetapkan. Walau bagaimanapun, maklumat / surat panggilan / surat jemputan yang lewat diterima oleh pihak TPKN(G) dari pihak luar adalah di luar kawalan pihak Pejabat TPKN(G).

Anggota Pejabat TPKN(G) kurang mesra semasa berkomunikasi dengan anggota-anggota klinik	Anggota di Pejabat TPKN(G) perlu meningkatkan komunikasi berkesan serta <i>soft skill</i> semasa berurusan dengan pihak lain.
Terdapat fasiliti yang sering mengalami kerosakan infrastruktur / peralatan sehingga menjejaskan perkhidmatan.	Kerja-kerja naik taraf di fasiliti yang telah dikenal pasti sering mengalami kerosakan infrastruktur, iaitu KP Bangsar, KP PULAPOL dan KP Kg Pandan telah selesai dijalankan pada Disember 2019.
Anggota sokongan kurang mendapat peluang kursus / latihan bagi melengkapkan keperluan kursus / latihan tahunan.	Pelan Operasi Latihan (POL) perlu menyediakan lebih banyak kursus bagi anggota sokongan kerana pegawai berpeluang menjalani kursus luar Bahagian seperti MIDEK dan lain-lain.

Kesimpulan

Berdasarkan pengiraan jumlah skor, sebanyak 84.9% dari anggota telah memberi skor memuaskan (3) dan 8.8% anggota memeberikan skor sangat memuaskan (4) menjadikan total adalah 93.7% . Peratus ini diambil kira sebagai tahap Kepuasan Pelanggan Dalaman secara keseluruhan untuk jabatan ini. Terdapat peningkatan sebanyak 3.1 % jika dibandingkan dengan pencapaian pada tahun 2018.

Kajian Kepuasan Pelanggan Luaran

Kajian Kepuasan Pelanggan Luaran dijalankan untuk mengukur tahap kepuasan pelanggan terhadap pengurusan dan perkhidmatan pergigian yang diberi agar penambahbaikan boleh diambil bagi memenuhi keperluan pelanggan serta perundangan yang ditetapkan.

Bagi tahun 2019, Kajian Kepuasan Pelanggan (Pembekal) telah dijalankan bagi menilai kecekapan BKP JKWPKL&P semasa berurusan dengan pembekal luar.

Kajian terbahagi kepada:

- A. Kajian Kepuasan Pelanggan terhadap Perkhidmatan Pesakit Luar
- B. Kajian Kepuasan Pihak Sekolah terhadap Perkhidmatan Pergigian Sekolah
- C. Kajian Kepuasan Murid Sekolah Rendah dan Menengah terhadap Perkhidmatan Pergigian Sekolah
- D. Kepuasan Pelanggan (Pembekal) Pejabat TPKN(G) Bahagian Kesihatan Pergigian JKWPKL & Putrajaya

Kajian Kepuasan Pelanggan Terhadap Perkhidmatan Pesakit Luar

Sebanyak dua puluh (20) buah Klinik Pergigian (KP) yang melibatkan lima (5) Zon iaitu iaitu Lembah Pantai, Titiwangsa, Cheras, Putrajaya dan Kepong telah terlibat dalam kajian ini. Kajian ini telah dijalankan dalam tempoh 1 Julai sehinggalah 31 Disember 2019. Kajian dijalankan ke atas pesakit luar yang berumur lapan belas (18) tahun ke atas yang datang ke klinik pada hari pesakit luar (warganegara sahaja). Kajian dijalankan melalui *self administered questionnaires* ke atas pesakit yang bersetuju dan belum pernah mengambil bahagian dalam kajian pada tahun semasa. Pemilihan sampel dijalankan menggunakan teknik pensampelan secara sistematik (*systematic sampling*) setiap empat (4) pesakit seperti berikut:

- a. Sampel pertama dipilih secara rawak oleh petugas kaunter
- b. Sampel kedua dan berikutnya dipilih untuk setiap empat (4) pesakit selepas pilihan pertama

Saiz sampel adalah 190 orang pesakit luar bagi setiap klinik dalam tempoh kajian kecuali bagi tiga (3) Klinik Pergigian (KP) iaitu Klinik Pergigian UTC Pudu hanya 37 sampel, Klinik Pergigian Cheras 95 sampel dan Klinik Pergigian Cheras Baru juga 95 sampel menjadikan jumlah sampel bagi Kajian Kepuasan Pelanggan Pesakit Luar 3457 sampel. KP Cheras memberikan 95 sampel kerana data kajian kepuasan Julai hingga September yang dikumpul telah rosak dan tidak dapat dimuat turun. KP Cheras Baru pula hanya memberikan 95 sampel kerana kerja-kerja pengubahsuaian klinik sedang dijalankan sepanjang tempoh kajian (Julai hingga September). Bagi KP UTC Pudu hanya memberikan 37 sampel kerana mempunyai kekangan dalam melaksanakan kajian ini dengan penggunaan unit komputer yang terhad. Lima (5) bahagian yang diambil kira dalam kajian ini adalah sosio-demografik, fasiliti dan perkhidmatan, rawatan, keseluruhan dan maklum balas.

Keputusan

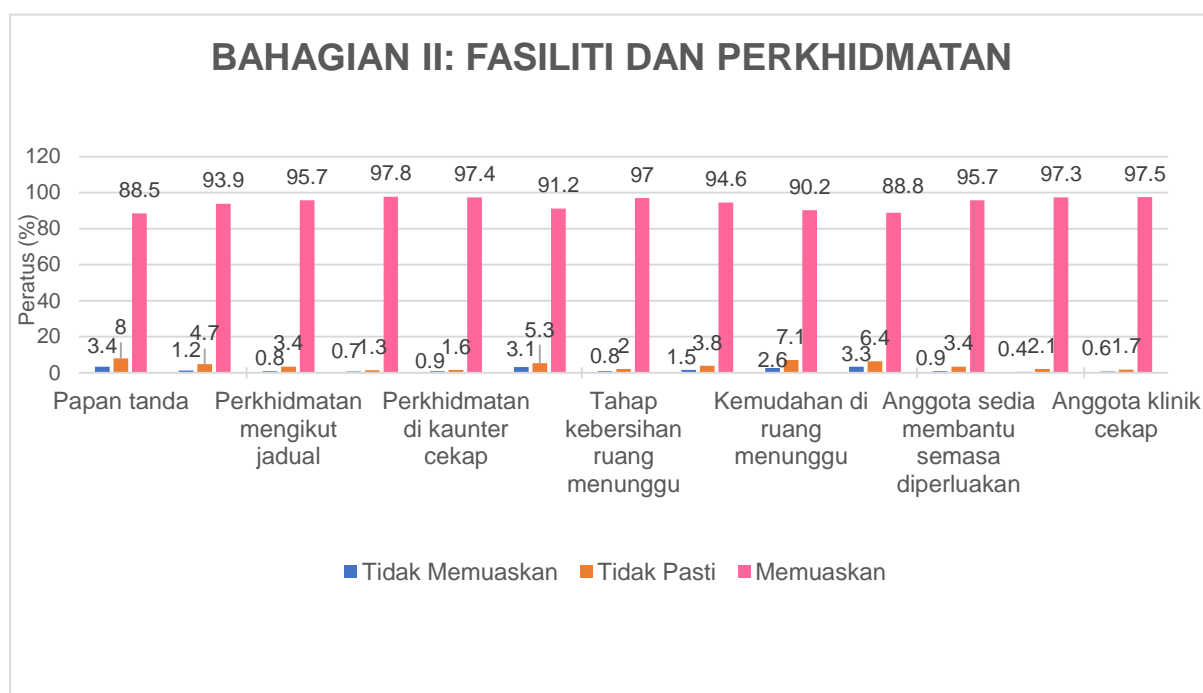
BAHAGIAN I: SOSIO-DEMOGRAFIK

Daripada kajian sosio-demografik didapati:

1. Majoriti pelanggan perempuan 54.9% (n=1898) > lelaki 45.1% (n=1559).
2. Majoriti pesakit adalah Melayu 70.7% (n=2446), diikuti Cina 17.5% (n=604) dan India 8.4% (n=289).
3. Majoriti responden berkelulusan SPM adalah 37.5% (n=1295), diikuti 27.4% (n=947) responden berkelulusan Diploma dan 27.1% (n=937) berkelulusan Ijazah.
4. Majoriti responden adalah berumur 30 hingga 59 tahun iaitu 60.8% (n=2101) diikuti 18 hingga 29 tahun 33.6% (n=1160). Hanya 5.7% (n = 196) daripada responden adalah berumur 60 tahun ke atas.
5. Responden telah berkahwin adalah 61.5% (n=2127) manakala 35.4% (n=1225) belum berkahwin. Seramai 3.1% (n=105) berstatus lain-lain (ibu tunggal/ janda/ balu/ bercerai).
6. Majoriti responden adalah pekerja swasta iaitu 39.7% (n=1373), diikuti oleh 26.5% (n=915) pekerja kerajaan.

7. Majoriti responden menggunakan kenderaan sendiri iaitu 88.6% (n=3062) diikuti responden yang menggunakan kenderaan awam 9.9% (n=343)
8. Majoriti responden tinggal kurang dalam jarak dari 5 km iaitu 41.6% (n=1438), responden tinggal dalam lingkungan jarak 5 – 10 km ialah 38.1% (n=1316), manakala tinggal melebihi 10 km dari klinik ialah 20.3% (n=703).

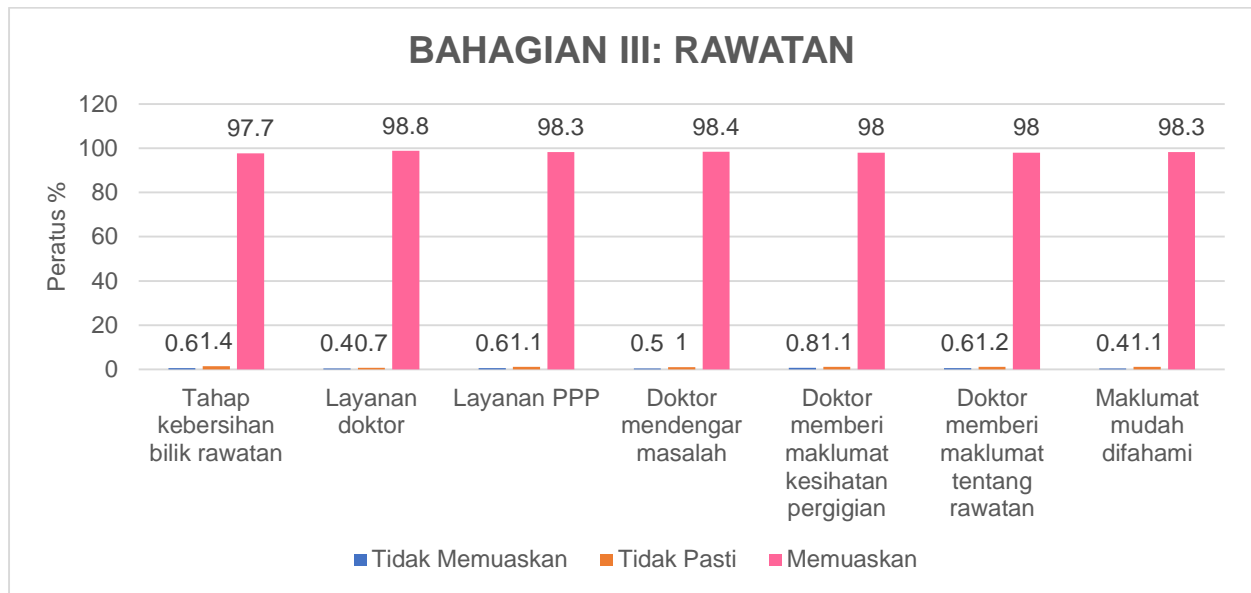
BAHAGIAN II: FASILITI DAN PERKHIDMATAN

Rajah 6.26 : Keputusan KKP bagi Fasiliti dan Perkhidmatan

Secara keseluruhan, majoriti responden berpuas hati dengan fasiliti dan perkhidmatan yang diberikan namun penambahbaikan boleh diambil bagi mengurangkan tempoh masa menunggu selepas didaftarkan dan papan tanda ke klinik.

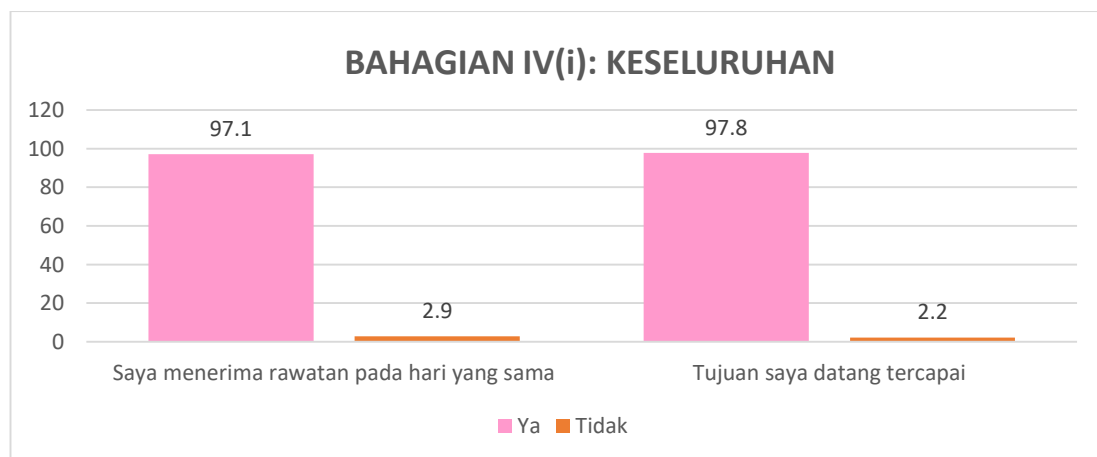
BAHAGIAN III: RAWATAN

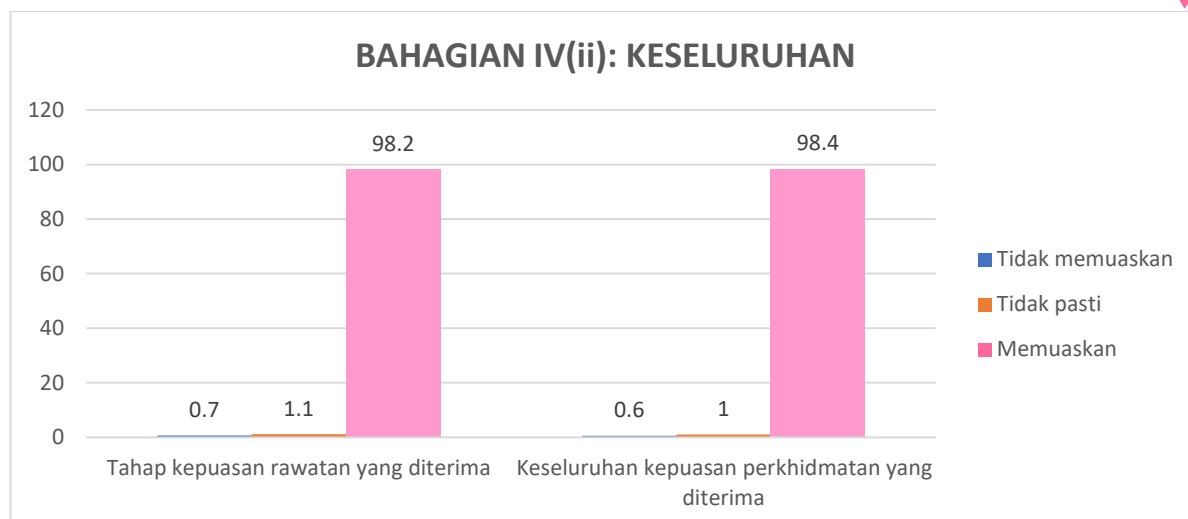
Rajah 6.27 : Keputusan KKP bagi Bahagian Rawatan

Secara keseluruhan, majoriti responden berpuas hati (>90% skor memuaskan bagi semua *item* yang dinilai) dengan rawatan yang diberikan namun penambahbaikan boleh diambil dari segi tahap kebersihan bilik rawatan.

BAHAGIAN IV: KESELURUHAN

Rajah 6.28 : Keputusan KKP Kajian Bahagian IV (i)

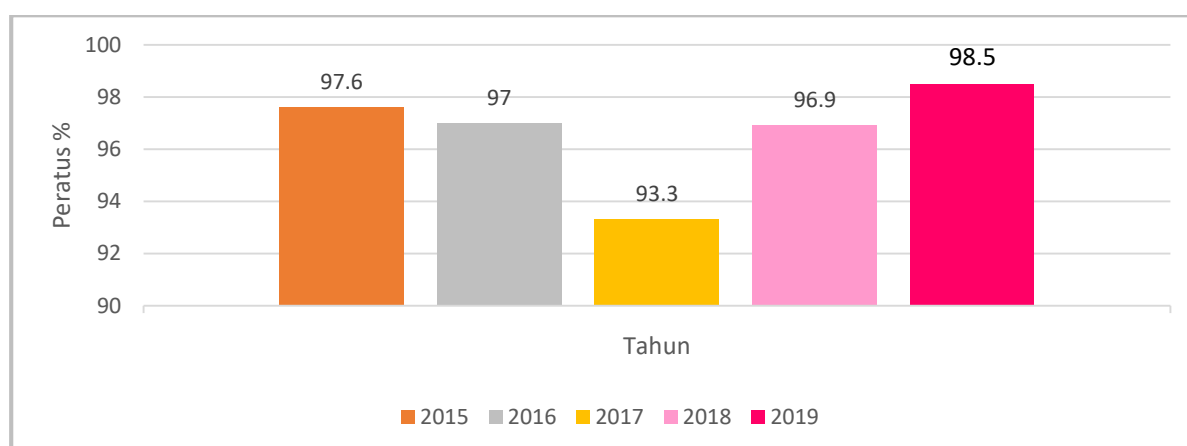

Rajah 6.29 : Keputusan Kajian Bahagian IV (ii)

Secara keseluruhannya pelanggan yang datang berpuas hati (98.4% (n=3401) dengan perkhidmatan pergigian yang diterima.

BAHAGIAN V: MAKLUMBALAS

Trdapat maklum balas seperti tempoh menunggu yang panjang (dua hingga tiga jam selepas pendaftaran), tempoh temujanji yang lama (dua hingga tiga bulan), komunikasi yang kurang berkesan antara pelanggan dengan anggota serta kemudahan fasiliti dan infrastruktur yang diminta untuk ditambahbaik.

Rajah 6.30 : Perbandingan pencapaian KPP (pesakit luar) 2015 - 2019

Cadangan Penambahbaikan

- a) Menaik taraf papan tanda arah klinik pergigian terutama klinik pergigian berada di tingkat atas.
- b) Menyediakan dan meletakkan carta alir perkhidmatan di klinik pergigian di pintu atau bahagian yang dapat dilihat dengan jelas.
- c) Anggota klinik perlu meningkatkan komunikasi berkesan dengan pelanggan agar pelanggan dapat memahami situasi di klinik.
- d) Mengamalkan budaya EKSA di fasiliti secara berterusan.
- e) Memberi pamplet rawatan kepada pelanggan/ menyediakan pamplet-pamplet di ruang menunggu sebagai bahan info tambahan.

Kesimpulan

Pada tahun 2019, secara keseluruhan mencatatkan peningkatan responden berpuashati terhadap Perkhidmatan Pergigian dengan skor 98.5% (memuaskan&amat memuaskan) berbanding pada tahun 2018 96.9% dan tahun 2017 dengan 93.3%. Ia mencapai sasaran yang ditetapkan (sasaran KPI 95%).

Kajian Kepuasan Pihak Sekolah Terhadap Perkhidmatan Pergigian Sekolah

Kajian Kepuasan Pelanggan bagi Guru HEM dan Murid-murid sekolah diwujudkan bagi mengukur tahap kepuasan pelanggan terhadap pengurusan dan perkhidmatan pergigian yang diberi supaya penambahbaikan berterusan dapat dijalankan. Kajian ini dilaksanakan di seluruh sekolah yang menerima perkhidmatan pergigian daripada Bahagian Kesihatan Pergigian JKWPKL & P.

Setelah maklumbalas diterima, pihak klinik diminta untuk menilai maklumbalas dan melakukan tindakan pembetulan, pencegahan dan penambahbaikan yang sepatutnya menggunakan borang kualiti.

Objektif Kualiti

- a) Memastikan sekurang-kurangnya 95% pihak sekolah berpuas hati terhadap perkhidmatan yang diberi.
- b) Memastikan sekurang-kurangnya 90% murid sekolah rendah berpuas hati terhadap perkhidmatan yang diberi.
- c) Memastikan sekurang-kurangnya 90% murid sekolah menengah berpuas hati terhadap perkhidmatan yang diberi.

Punca Data

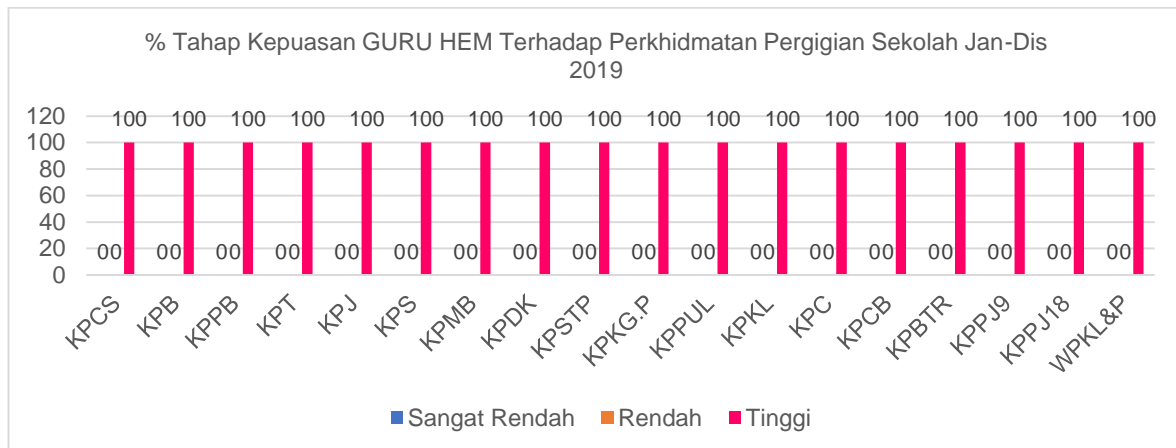
- a) BK 45 (GURU HEM/Kesihatan)
- b) BK 46A (Murid Sekolah Rendah)
- c) BK 46B (Murid Sekolah Menengah)
- d) BK 39A
- e) BK 40A

Dimensi Kualiti Yang Diukur

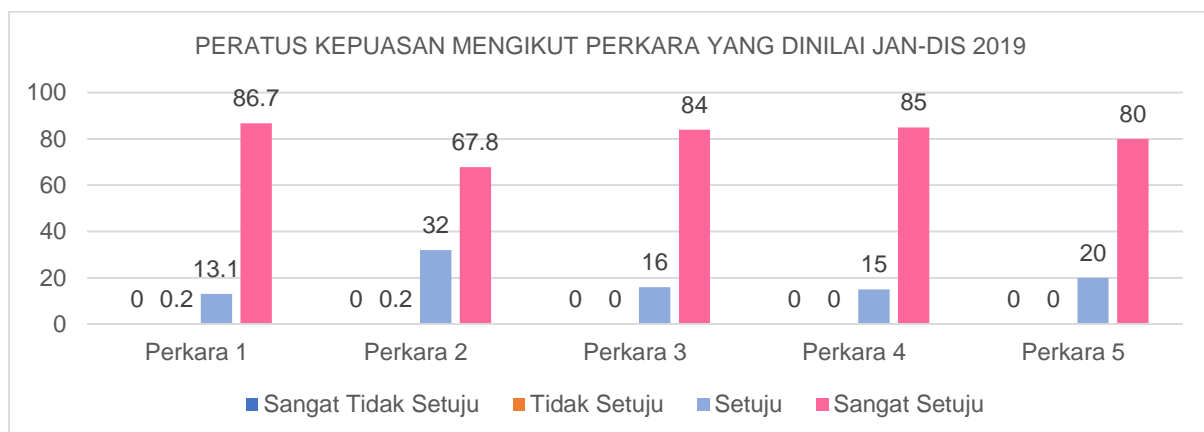
Dimensi Kualiti yang Diukur di dalam Borang Kajian Kepuasan Pelanggan Guru HEM/ Kesihatan:

1. *Timeliness*
 2. *Responsiveness*
 3. *Tangibles – Facilities provided*
 4. *Intangibles – Soft skills*
 5. *Consistency of Services*
 6. *Communication*
 7. *Security*
 8. *Competency*
 9. *Avaiability & Accessibility*
-

Kajian Keuasan Pelanggan Guru Hem/ Kesehatan Melalui Bk 45 Mengikut Klinik

Rajah 6.31 : Graf Kajian Keuasan Guru HEM/ Kesehatan Mengikut Klinik Pergigian

Rajah 6.32 : Peratus Mengikut Melalui Kriteria-Kriteria Yang Diukur

Perkara 1: Pihak sekolah dimaklumkan tentang lawatan pergigian

Perkara 2: Ruangan bilik rawatan yang bersih dan kemas

Perkara 3: Peralatan pergigian tersusun dengan rapi

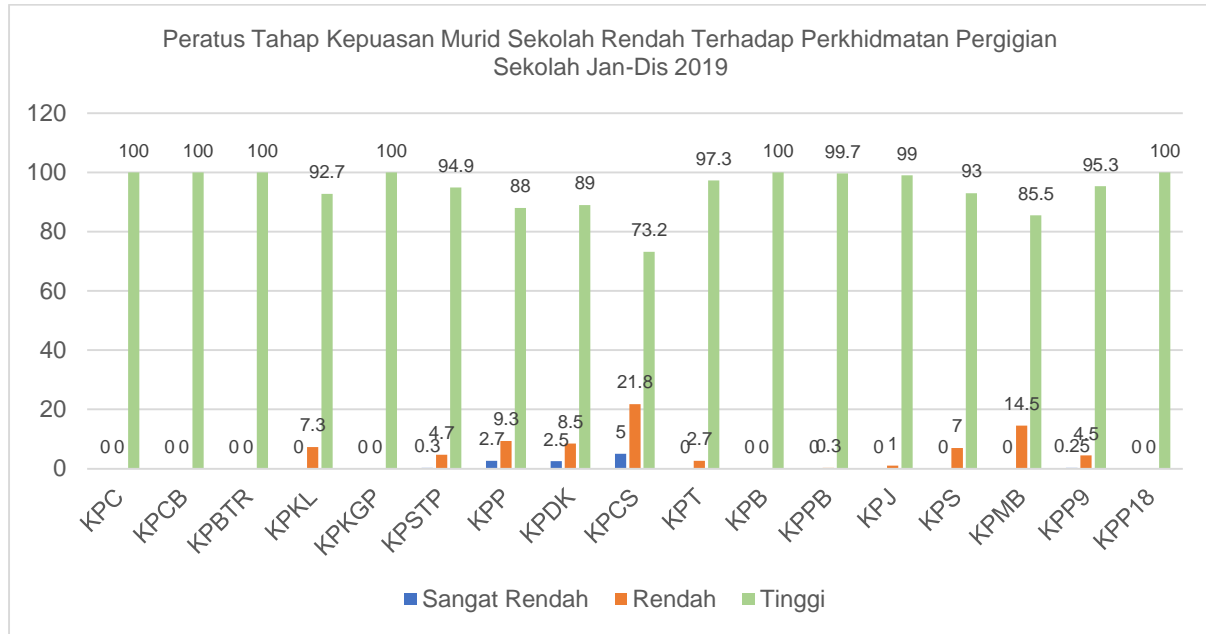
Perkara 4: Anggota pergigian sentiasa bekerjasama dengan pihak sekolah

Perkara 5: Anggota pergigian sentiasa berkomunikasi dengan pihak sekolah

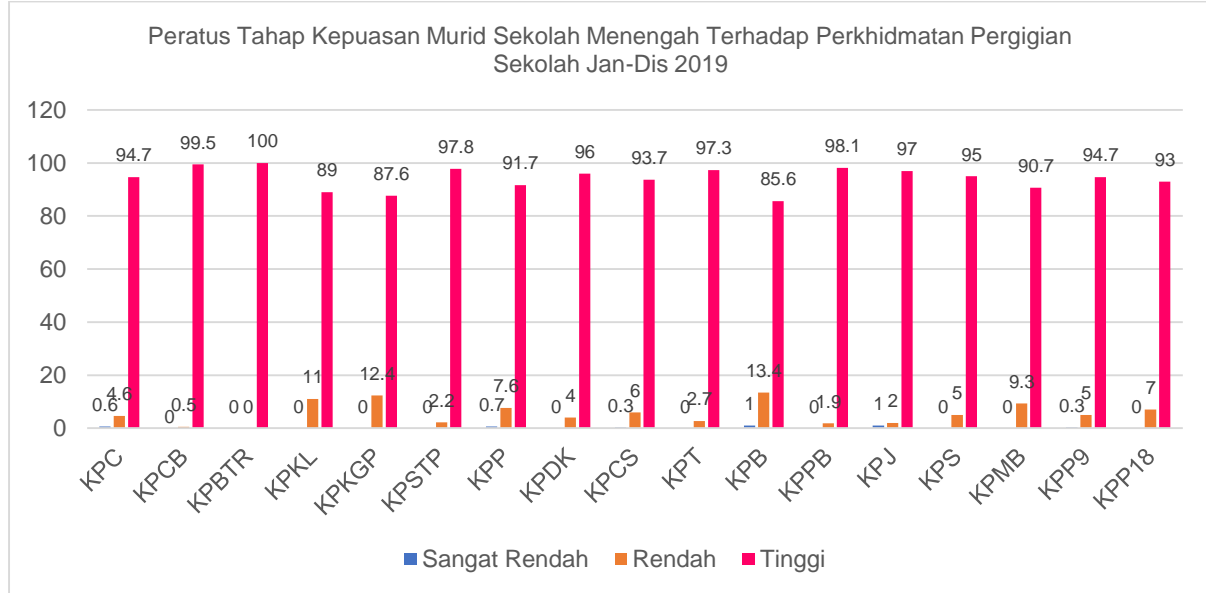
Secara kesimpulannya, maklum balas yang diterima melalui kajian kepada Guru HEM/ Guru Kesihatan adalah menyentuh aspek-aspek berikut:

MAKLUM BALAS	TINDAKAN PENAMBAHBAIKAN
Bilik rawatan untuk pergigian yang khusus dan tidak berkongsi ruang dengan aktiviti lain.	Bilik rawatan pergigian disediakan oleh pihak sekolah sendiri mengikut kesesuaian masa dan tempat serta kebenaran dari pihak sekolah.
Pihak pergigian memberi info nama dan laporan murid yang terdedah kepada asap rokok supaya tindakan susulan dapat dilaksanakan.	Nama murid yang terlibat adalah sulit dan laporan akan diberikan kepada pegawai pergigian promosi supaya tindakan susulan dibuat. Intervensi lanjutan di sekolah dibuat dengan kerjasama guru bimbingan kaunseling sekolah.
Aturcara dan aktiviti dimaklumkan lebih awal supaya aktiviti dapat dijalankan dengan lancar.	Jadual perancangan dimaklumkan kepada pihak sekolah sekurang-kurangnya satu(1) minggu sebelum aktiviti diadakan.
Ceramah dilaksanakan untuk murid tingkatan yang lain dan perkhidmatan pergigian dilaksanakan untuk semua warga sekolah seperti guru, kerani dan pembantu makmal.	Ceramah pergigian diadakan dalam kumpulan kecil supaya mesej kesihatan pergigian yang disampaikan lebih berkualiti. Kekangan masa menyebabkan ceramah dan perkhidmatan pergigian tidak dapat diadakan untuk semua warga kakitangan sekolah.
Hubungan yang erat dipertingkatkan. Pegawai yang bertugas di sekolah juga perlu lebih bersabar dan mesra.	Pihak klinik akan sentiasa memastikan hubungan kerjasama yang baik. Pihak klinik juga dinasihatkan untuk lebih bersabar dan mesra.

Kajian Keuasan Pelanggan Murid Sekolah Rendah Dan Menengah Mengikut Klinik

Rajah 6.33 : Graf Kajian Keuasan Pelanggan Murid-Murid Sekolah Rendah

Rajah 6.34: Kajian Keuasan Pelanggan Murid-Murid Sekolah Menengah

Sasaran: 90%
 WPKL&P: 94.2%

Berdasarkan graf tersebut, terdapat peningkatan peratus tahap kepuasan murid sekolah rendah dan menengah.

Walaupun bagaimanapun, terdapat beberapa maklum balas dari pihak sekolah:

MAKLUM BALAS	TINDAKAN PENAMBAHBAIKAN
Ceramah yang diberikan adalah kurang menarik.	Teguran telah diberikan agar menjadikan sesi ceramah lebih menarik dan mudah difahami.
Komunikasi antara anggota pergigian dan murid sekolah lebih mesra	Anggota pergigian dinasihatkan untuk sentiasa berkomunikasi dan memberi layanan yang baik kepada murid sekolah.
Kualiti dan mutu perkhidmatan perlu dipertingkatkan dari segi kebersihan dan staf kesihatan	Pihak klinik akan memberikan mutu perkhidmatan yang terbaik. Kerjasama pihak sekolah, guru dan ibu bapa dalam memastikan kesihatan murid semakin bagus.
Tidak setuju menggunakan alat yang sama untuk semua murid semasa rawatan gigi dan memohon agar kerusi baru dapat dibeli bagi mengelakkan kecederaan.	Semua peralatan dipastikan bersih dan steril sebelum digunakan ke atas pelajar. Pemohonan tambahan untuk aset kepada Jabatan juga telah dibuat.

Kajian Kepuasan Pelanggan (Kpp) Pembekal Pejabat Tpk(G) Bahagian Kesihatan Pergigian Jkwpl & Putrajaya

Kajian Kepuasan Pelanggan (Pembekal) BKP JKPWKL&P telah dilaksanakan berikutan cadangan penambahbaikan dari Audit Pemantauan Sistem Pengurusan Kualiti (SPK) MS ISO 9001:2015 oleh pihak SIRIM pada tahun 2018. Rasional pewujudan kajian ini adalah untuk mendapatkan maklumbalas daripada pihak berkepentingan seperti pembekal selepas perkhidmatan selesai.

Terdapat dua (2) item penilaian iaitu:

- i. Pembayaran Diterima dalam Masa 14 Hari dari Tarikh Invois
- ii. Tahap Kepuasan Hati Secara Keseluruhan.

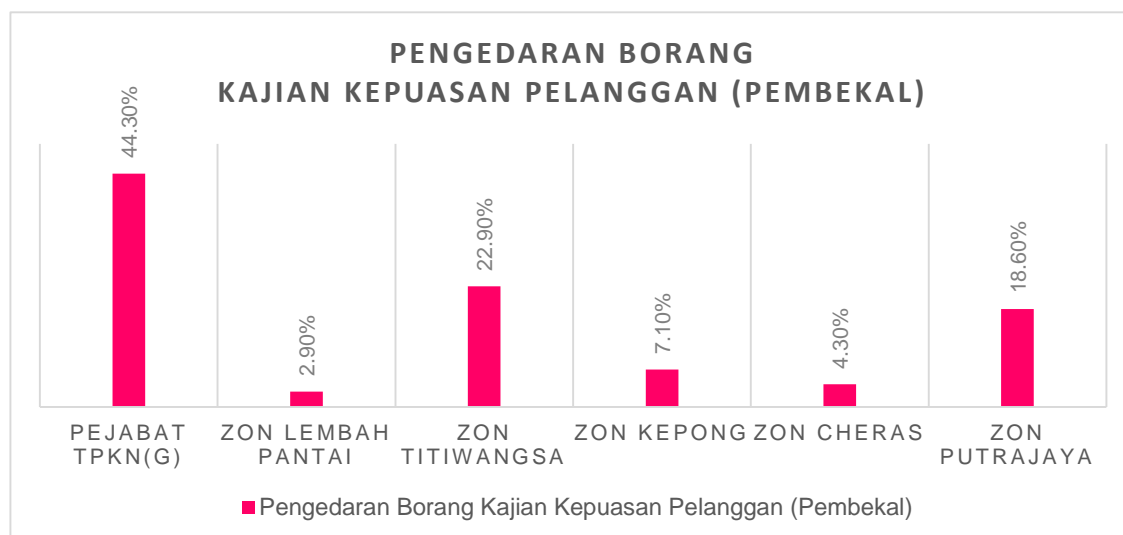
Kajian ini dijalankan sepanjang tahun kepada pembekal yang berurusan dengan BKP JKWPKL&P.

Keputusan Januari – Disember 2019

Pengedaran Borang Kajian Kepuasan Pelanggan Pembekal adalah seperti berikut :

Jadual 6.51: Pengedaran Borang Kajian Kepuasan Pelanggan Pembekal

BIL	PENGEDARAN BORANG KAJIAN KEPUASAN PELANGGAN (PEMBEKAL) MENGIKUT ZON	JUMLAH RESPON DITERIMA
1	Pejabat TPK (G)	31 respons
2	Zon Titiwangsa	16 respons
3	Zon Putrajaya	13 respons
4	Zon Kepong	5 respons
5	Zon Cheras	3 respons
6	Zon Lembah Pantai	2 respons
	JUMLAH	70 Respons

Rajah 6.35 : Pengedaran Borang Kajian Kepuasan Pelanggan (Pembekal)

Sebanyak 70 respon telah diterima daripada 47 pembekal mengikut jenis perkhidmatan yang diterima oleh pihak bahagian/PTJ seperti berikut:

- a) Senarai 28 Pembekal Bahan Pergigian yang telah memberikan 46 respon seperti jadual di bawah:

BIL	NAMA PEMBEKAL
1.	<i>Keng Yew Dental Suppliers</i>
2.	<i>Medigate Sdn Bhd</i>
3.	<i>Denta Medic Technology</i>
4.	<i>Sinar Serambi Sdn.Bhd</i>
5.	<i>Jubli Medik Sdn Bhd</i>
6.	<i>Charismedic Sdn Bhd</i>
7.	<i>Enhancedental Sdn Bhd</i>
8.	<i>NTC Dental Suppliers Sdn Bhd</i>
9.	<i>Vigilenz Medical Supplies</i>
10.	<i>Myco MediC</i>
11.	<i>Socius (M) Sdn Bhd</i>
12.	<i>Kaldera Sdn Bhd</i>
13.	<i>Tunas Warisan Synergy Sdn Bhd</i>

14.	<i>Medidis Supply Sdn Bhd</i>
15.	<i>Alam Medik Sdn Bhd</i>
16.	<i>Sk Meditec Sdn Bhd</i>
17.	<i>QS Dental Supply Sdn Bhd</i>
18.	<i>One Dental Supply & Marketing Sdn Bhd</i>
19.	<i>Atlis-Pro Marketing Sdn Bhd</i>
20.	<i>Syاهدunas Sdn Bhd</i>
21.	<i>Teknomedik Enterprise</i>
22.	<i>MJ Dental Supplies</i>
23.	<i>Sejati Unggul Resources</i>
24.	<i>Innowawasan Sdn Bhd</i>
25.	<i>M.S. Ally Pharma Sdn Bhd</i>
26.	<i>AR Dental Supplies Sdn Bhd</i>
27.	<i>Chee Heng Dental Suppliers Sdn Bhd</i>
28.	<i>Ariin Teguh Trading</i>

b) 4 Syarikat Penyelenggaraan dan Pembaikan Kenderaan telah memberikan 6 respon:

BIL	NAMA PEMBEKAL
1.	<i>Ahlan Greenwood Sdn Bhd</i>
2	<i>Commects(M)Sdn Bhd</i>
3.	<i>Anz Dinamik Services</i>
4.	<i>Badanbas Sdn Bhd</i>

c) 3 Syarikat Pembekal Penyelenggaraan Peralatan Pejabat telah memberikan 3 respon:

BIL	NAMA PEMBEKAL
1.	<i>Berkat Mulia Enterprise</i>
2.	<i>Riezconts Enterprise</i>
3.	<i>Remona Enterprise Sdn Bhd</i>

- d) 7 Syarikat Pembekal Pembaikan Kecil dan Penyelenggaraan Peralatan Pergigian telah memberikan 10 respon:

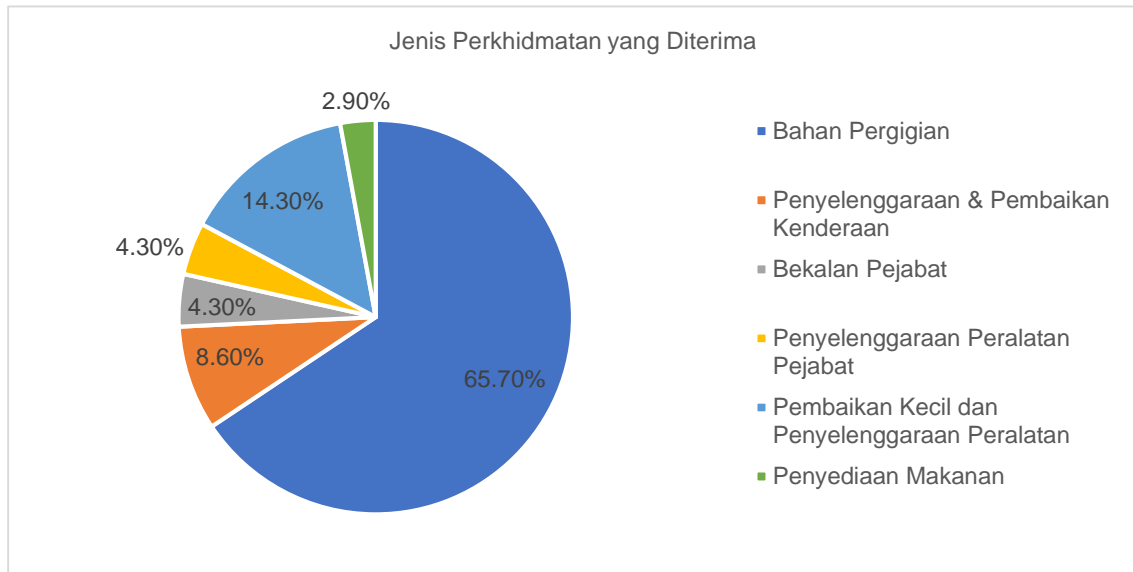
BIL	NAMA PEMBEKAL
1.	<i>OBP Resources</i>
2.	<i>Bumi Dental Suppliers Sdn Bhd</i>
3.	<i>Sk Meditec Sdn Bhd</i>
4.	<i>Ultra Scientific Enterprise</i>
5.	<i>Medik-Link Sales & Services Sdn Bhd</i>
6.	<i>HG Medic Sdn Bhd</i>
7.	<i>Teknomedik Enterprise</i>

- e) 3 Pembekal Bekalan Pejabat memberikan 3 respon:

BIL	NAMA PEMBEKAL
1.	<i>Budisoft Sdn Bhd</i>
2.	<i>M & N Classic Ventures Sdn Bhd</i>
3.	<i>Wengseng Oa Sales & Services</i>

- f) 2 Pembekal Penyediaan Makanan memberikan 2 respon:

BIL	NAMA PEMBEKAL
1.	<i>Jihadi Isa Enterprise</i>
2.	<i>Nadita Food & Catering</i>

Rajah 6.36 : Pecahan Pembekal mengikut jenis perkhidmatan yang diterima

Item penilaian:

a) Pembayaran diterima dalam masa 14 hari dari tarikh invoice:

59% (n=28) menyatakan sangat berpuas hati

74% (n=35) menyatakan memuaskan

4% (n=2) menyatakan tidak berpuas hati

10% (n=5) menyatakan sangat tidak berpuas hati

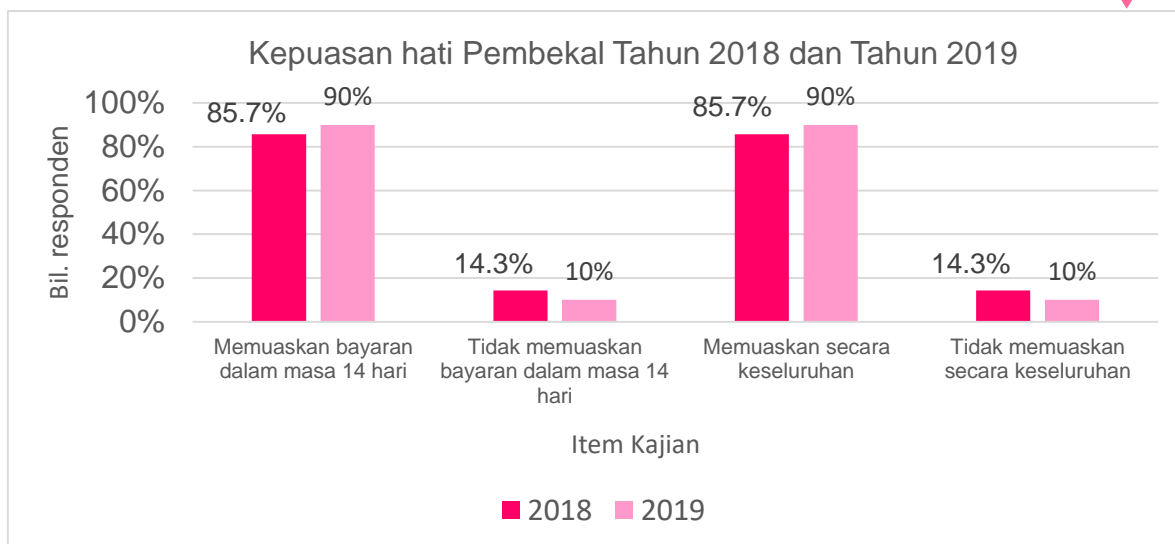
b) Tahap kepuasan hati secara keseluruhan:

68% (n=32) menyatakan sangat berpuas hati

65% (n=31) menyatakan memuaskan

4% (n=2) menyatakan tidak berpuas hati

10% (n=5) menyatakan sangat tidak berpuas hati

Rajah 6.37 : Peratus Kajian Kepuasan Pelanggan (Pembekal) 2019

Penemuan

Terdapat peningkatan respon dari Tahun 2018 kepada Tahun 2019 sebanyak 56 respon menjadikan respon pada Tahun 2019 adalah sebanyak 70 respon berbanding Tahun 2018 iaitu sebanyak 13 respons. Jumlah responden pada Tahun 2018 adalah 13 pembekal dan meningkat pada Tahun 2019 kepada 47 pihak pembekal.

90% (63 respon) daripada pihak pembekal menyatakan mereka berpuas hati bagi urusan pembayaran dalam 14 hari dan 90% (63 respon) oleh pihak pembekal berpuas hati dengan perkhidmatan yang diberikan secara keseluruhannya. 10% daripada pembekal tidak berpuas hati kerana tidak mendapat bayaran dalam masa 14 hari dan menjejaskan tahap kepuasan hati secara keseluruhan. Keterangan responden adalah seperti berikut:

- Pembekal bahan pergigian (*MJ Dental Supplies*): Tidak dijemput untuk perlawanan sebut harga pada tahun 2019.
- Pembekal bahan pergigian (*Ariin Teguh Trading*): Tiada sokongan daripada pihak Pejabat TPKN(G).
- Pembekal bahan pergigian (*Kaldera*): Kelewatan dari Pihak PTJ membuat pengesahan penerimaan barang dalam ePerolehan. Oleh itu invoice tidak dapat dijana secara *online* oleh pembekal.

Terdapat satu penghargaan daripada syarikat yang memberikan khidmat pembaikan kecil dan penyelenggaraan peralatan pergigian menyatakan bahawa bayaran diterima dalam masa empat belas (14) hari dari tarikh invoice dikeluarkan.

Kekuatan

- i. Kajian Kepuasan Pelanggan (Pembekal) dilakukan bagi memastikan kepuasan hati kedua-dua belah pihak yang berurusan sepanjang tahun yang dikaji.
- ii. Kajian ini membuka peluang bagi pertukaran pendapat antara pihak PTJ dan Pihak Pembekal bagi mempertingkatkan perkhidmatan berurusan bersama-sama kedua dua belah pihak.
- iii. Penambahbaikan kepada Sistem Pengurusan Kualiti (SPK) BKP JKWPKL&P dapat dilaksanakan terutama dalam memberikan dan menyelesaikan pembayaran kepada pihak pembekal dalam masa 14 hari selari dengan Objektif Kualiti yang telah ditetapkan.
- iv. Hasil daripada maklumbalas ini dapat digunakan bagi meningkatkan SPK BKP JKWPKL&P.

KELEMAHAN	CADANGAN PENAMBAHBAIKAN
Respon dari pembekal hanya meningkat setelah peringatan yang diedarkan kepada penyelaras atau penerima kaji selidik ini sepanjang tempoh September hingga Disember 2019.	Tempoh kajian harus diteruskan sepanjang tahun.
Sebanyak 27.7% (18 responden) tidak memberi respon walau peringatan awal telah diberikan kepada penyelaras atau penerima kajiselidik ini.	Pemakluman awal secara berkala iaitu pada bulan Mei (bagi tempoh Januari hingga Jun) dan pada bulan November (bagi tempoh Julai hingga Disember) kepada penyelaras atau penerima akan

	kaji selidik – penyebaran kepada pembekal yang berurusan untuk mendapatkan keputusan yang lebih tepat.
Sebab utama pembayaran tidak dapat dilaksanakan dalam masa 14 hari adalah pihak PTJ tidak membuat pengesahan penerimaan barang dalam sistem ePerolehan.	Mengukuhkan komunikasi yang berkesan antara bahagian dan pembekal agar pengesahan dan penerimaan barang dalam sistem ePerolehan sentiasa dikemaskini.

Kesimpulan

KKP (Pembekal) adalah bertujuan memastikan kepuasan hati kedua-dua belah pihak. Terdapat peningkatan dalam respon kaji selidik pada Tahun 2019 berbanding Tahun 2018. Walaubagaimanapun, penambahan pihak pembekal yang tidak berpuas hati dengan pembayaran dan perkhidmatan secara keseluruhannya juga meningkat pada tahun ini. Secara ringkasnya, kajian ini hanya akan berjaya jika semua pihak memberi kerjasama dalam memastikan perkhidmatan yang baik dikekalkan oleh kedua-dua belah pihak dan Kajian Kepuasan Pelanggan Pembekal ini perlu dilaksanakan setiap tahun supaya perkhidmatan yang diberikan semasa berurusan dengan pihak pembekal dapat dipertingkatkan dari semasa ke semasa.

6.6.7 Aduan Dan Maklum Balas

Sistem Pengurusan Aduan Bersepadu (SISPAA) adalah merupakan sebahagian daripada usaha berterusan Kerajaan untuk memperbaiki mutu perkhidmatan dan penyampaian dari masa ke semasa yang telah dimudahcara oleh teknologi terkini.

SISPAA merupakan kesinambungan daripada Sistem Integrated Pemantauan Aduan Agensi Awam (iSPAAA) yang telah dibangunkan oleh Biro Pengaduan Awam (BPA) pada penghujung tahun 2007 dan mula digunakan oleh beberapa Agensi Kerajaan sejak tahun 2009. Setelah mendapat respon yang positif daripada Agensi Kerajaan yang menggunakan Sistem iSPAAA dan permintaan terhadap Sistem iSPAAA oleh Agensi-Agensi Kerajaan telah bertambah, BPA telah berkolaborasi bersama Kementerian Kewangan (MOF) dan MAMPU untuk menambahbaik Sistem iSPAAA dan dinamakan semula sebagai SPAB serta diperluaskan penggunaannya kepada Meja Bantuan Teknikal selain daripada Pengurusan Aduan.

SISPAA dapat mempercepatkan dan memudahkan proses penyampaian Maklum Balas kepada Agensi Kerajaan kerana ianya boleh dicapai oleh Pengguna pada bila-bila masa sekiranya terdapat capaian internet.

Kategori Maklumbalas

Maklumbalas adalah termasuk dalam kategori berikut

- Aduan – luaran dan dalaman
- Penghargaan
- Pertanyaan
- Cadangan

Pemantauan Pengurusan Aduan

1. KPI – Indeks Penyelesaian Aduan

Jumlah aduan mudah dan sederhana yang diselesaikan dalam tempoh 15 hari bekerja

2. Objektif Kualiti

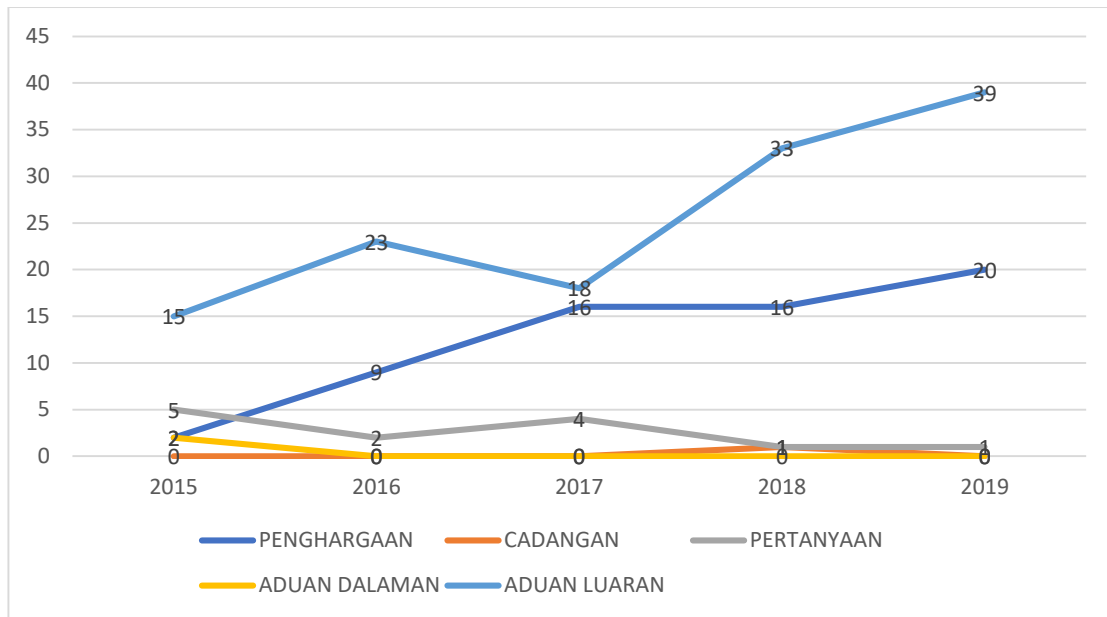
Memastikan aduan awam yang diterima sama ada secara lisan/ melalui telefon /akhbar /surat diambil tindakan dalam tempoh 15 hari bekerja. Sasaran yang ditetapkan adalah 100%

Pencapaian

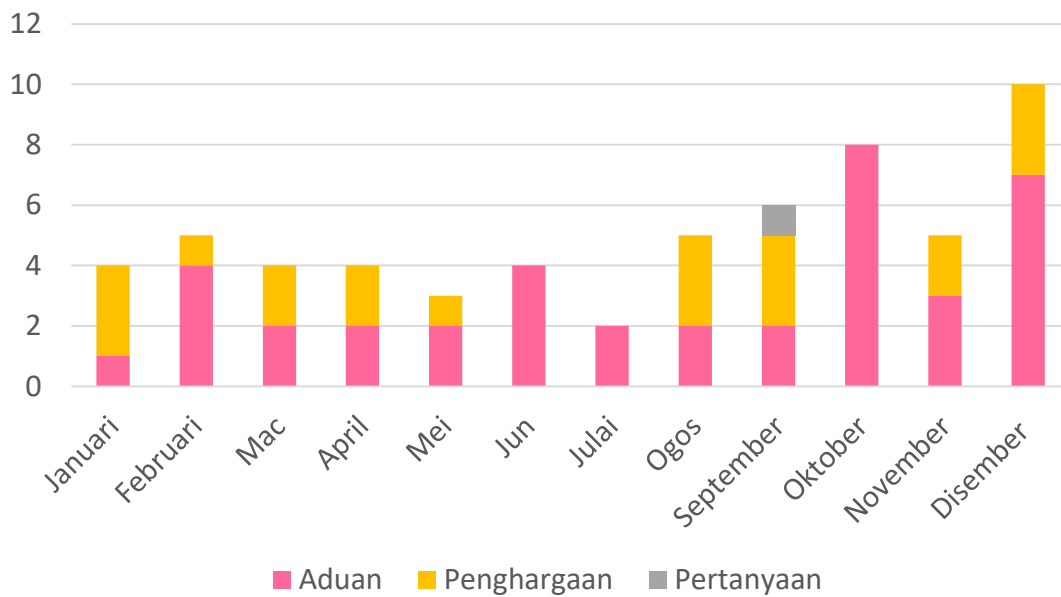
Jadual 6.52 : Jumlah Aduan/ Maklum Balas yang Diterima di Peringkat Negeri Tahun 2015 – 2019

BI L	TAH UN	PENGHARG AAN	CADAN GAN	PERTANY AAN	ADUAN		STATUS ADUAN		JUMLAH MAKLU M BALAS
					DALAM AN	LUAR AN	BERAS AS	TIDAK BERAS AS	
1	2015	2	-	5	2	15	14	1	24
2	2016	9	-	2	-	23	21	2	34
3	2017	16	-	4	-	18	17	1	38
4	2018	16	1	1	-	33	28	5	51
5	2019	20	-	1	-	39	23	13	60

*3 aduan adalah tidak berkaitan kerana mengenai fake braces

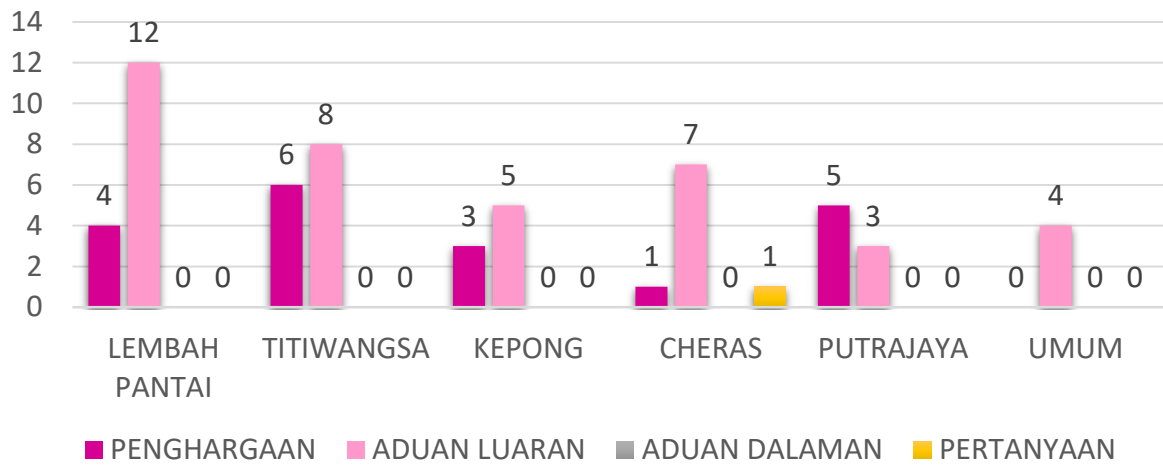

Rajah 6.38 : Jumlah Aduan/ Maklum Balas Yang Diterima Di Peringkat Negeri Tahun 2015 - 2019

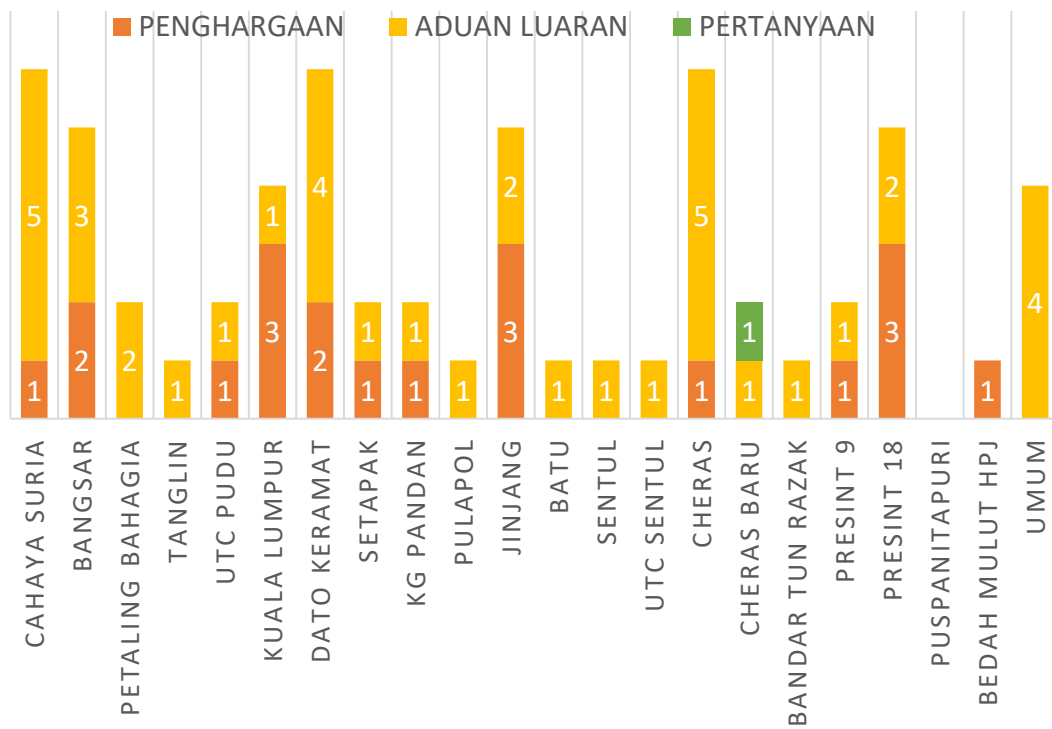

Rajah 6.39 : Jumlah Aduan/Maklumbalas Yang Di Terima Mengikut Bulan Januari - Disember 2019

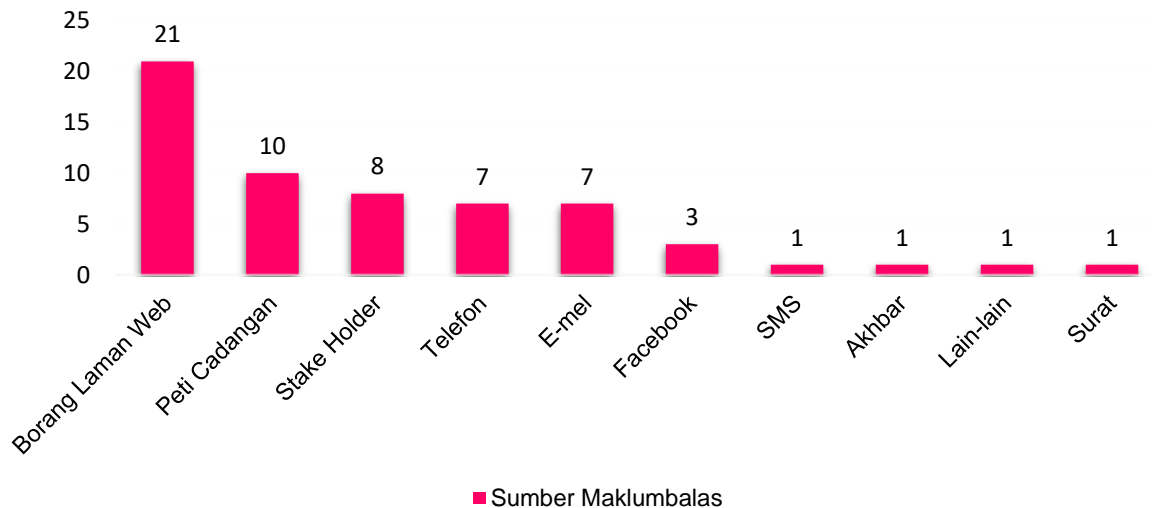

Rajah 6.40 : Bilangan Aduan/Maklumbalas Yang Diterima Mengikut PKPD 2019

Rajah 6.41: Jumlah Aduan/Maklum Balas yang Diterima Mengikut Klinik 2019

Rajah 6.42: Sumber Aduan/Maklum Balas yang Diterima 2019

Rumusan

1. Terdapat peningkatan jumlah maklumbalas yang diterima dari tahun ke tahun kerana mengikut garis panduan Pengurusan Aduan Awam KKM yang terkini semua maklumbalas perlu didaftarkan didalam SisPAA untuk tujuan pemantauan.
2. Jumlah peningkatan maklumbalas sejajar dengan peningkatan jumlah pesakit yang mendapatkan rawatan di klinik pergigian setiap tahun.
3. Semua aduan yang diterima telah diambil tindakan sewajarnya sama ada berasas atau tidak. Ini adalah untuk tujuan tindakan penambahbaikan secara berterusan sejajar dengan Dasar Kualiti BKP, JKWPKL&P.

Isu Dan Cabaran

1. Pesakit/pengadu yang lebih berpengetahuan untuk menyalurkan aduan melalui pelbagai saluran media
2. Peningkatan jumlah pesakit mendapatkan rawatan di klinik pergigian kerajaan menyumbang kepas peningkatan jumlah maklumbalas

Tindakan Penambahbaikan

1. Kebanyakan aduan yang diterima adalah berkaitan *consistency of service, soft skill*, komunikasi dan *competency*. Tindakan penambahbaikan yang dirancang adalah dengan memberi penekanan kepada perkara yang dibangkitkan dengan mengadakan latihan, bengkel / *hands on*, serta pemantauan berterusan.

Kesimpulan

Kebanyakan aduan yang diterima adalah berkaitan layanan atau perkhidmatan yang tidak memuaskan. Ini adalah termasuk

1. Menolak pesakit dengan kaunter pendaftaran tutup awal
2. Pesakit tidak diperiksa dengan teliti dan tidak diberi rawatan awal sewajarnya
3. Terdapat juga aduan terhadap anggota yang tidak fokus semasa bertugas dan petugas kaunter, komunikasi oleh anggota yang tidak berkesan dan juga salah laku anggota sebagai penjawat awam.
4. Pengadu juga turut menyatakan tentang isu kelewatan menetapkan temujanji dan masa menunggu yang lama untuk rawatan.
5. Oleh itu, penekanan kepada perkara yang dibangkitkan perlu dipertingkatkan dengan mengambil tindakan penambahbaikan yang sewajarnya.

6.6.8 Ekosistem Kondusif Sektor Awam (Eksa)

EKSA telah diperkenalkan mulai Januari 2014 sebagai inisiatif penjenamaan semula Amalan 5S Sektor Awam dengan mengambil kira keperluan bagi mengetengahkan persekitaran tempat kerja yang berkualiti dan kondusif supaya lebih relevan kepada jabatan/agensi sektor awam di Malaysia. Langkah penjenamaan semula ini difikirkan sesuai dan seiring dengan perubahan dan kehendak semasa untuk meningkatkan prestasi dan daya saing organisasi di samping menyemarakkan lagi budaya dan inovatif dalam kalangan jabatan/agensi sektor awam.

Komponen utama dalam pelaksanaan EKSA masih berteraskan Amalan 5S yang ditambahbaik disamping penambahan beberapa elemen baharu. EKSA bukan bertujuan untuk menggantikan konsep 5S yang diamalkan sebelum ini, sebaliknya menambah baik elemen 5S tersebut dengan menyokong kepada pewujudan persekitaran kerja yang lebih kondusif. Amalan 5S ditambah baik dengan menambah lima elemen baharu, iaitu:

- **Imej korporat;**
- **Kreativiti dan Inovasi;**
- **Amalan Hijau**
- **Persekitaran Kondusif; dan**
- **Kepelbagaian Agensi**

Dasar Eksa Jkwpl & P

Ekosistem Kondusif Sektor Awam (EKSA) menjadi pemangkin kepada peningkatan kualiti kerja, perkhidmatan dan produktiviti melalui persekitaran kerja yang mesra, bersih, sihat, kondusif dan selamat.

Slogan Eksa

”Persekitaran Kondusif, Warga Positif, Pekhidmatan Produktif ”

Objektif Eksa

- **Objektif Am**

Untuk mewujudkan persekitaran kerja yang sesuai dan mampu meningkatkan produktiviti serta kualiti dalam penyampaian perkhidmatan di kalangan anggota Pergigian, JKWPPL.

- **Objektif Khusus**

1. Meningkatkan imej korporat.
2. Mewujudkan persekitaran kerja yang selamat, bersih, kemas dan selesa setiap masa.

3. Menyemarakkan aktiviti kreativiti dan inovasi selaras dengan tuntutan pihak yang berkepentingan.
4. Menggalakkan aktiviti ke arah mewujudkan persekitaran hijau melalui pembudayaan Amalan Hijau.
5. Mewujudkan budaya kerja ceria dan efektif.
6. Membantu meningkatkan tahap kepuasan pelanggan terhadap perkhidmatan yang ditawarkan.

Aktiviti- Aktiviti

Kesinambungan perjalanan aktiviti EKSA daripada tahun 2018, Tuan Pengarah JKWPKL & P telah mengarahkan Sekretariat Audit EKSA JKWPKL&P yang diwakili oleh TPK(G) untuk menjalankan audit simulasi EKSA di semua fasiliti kesihatan di bawah JKWPKL & P termasuklah Pejabat Kesihatan Daerah, Klinik Kesihatan, Klinik Kesihatan Ibu dan Anak, Klinik Pergigian, Klinik Komuniti dan Klinik UTC. Audit ini adalah persediaan bagi pengiktirafan EKSA daripada Ibupejabat Kementerian Kesihatan Malaysia (*IKKM*).

Kursus Eksa

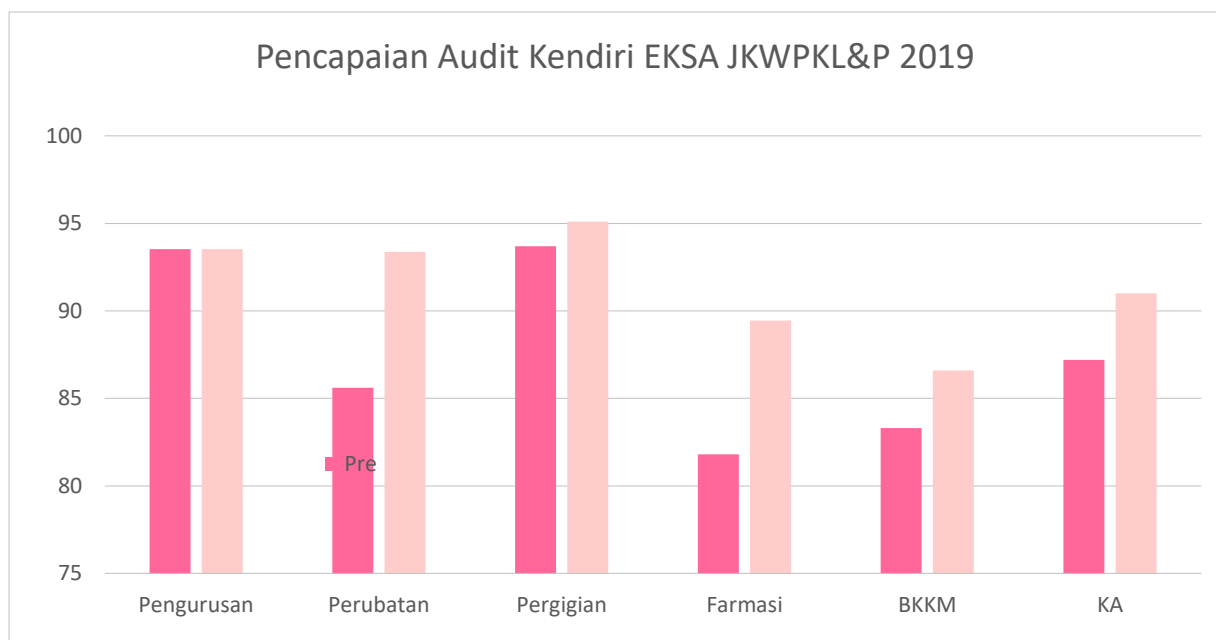
Kursus berkaitan EKSA di peringkat Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur telah dijalankan sebanyak dua kali pada tahun 2019. Pada 29 April 2019 sehingga 30 April 2019 Bengkel Pemantapan Amalan EKSA telah dijalankan di mana keterlibatan semua penyelaras bagi setiap zon telah menghadiri kursus tersebut. Pada 15 Julai 2019 sehingga 16 Julai 2019 Bengkel Juruaudit EKSA telah dijalankan dan dihadiri oleh Ketua Juruaudit di setiap zon termasuk zon pergigian dari 5 zon berbeza.

Audit Kendiri (Diy)

Perjalanan Audit Kendiri (DIY) telah dijalankan sebanyak dua (2) kali (*'Pre dan Post'*) pada tahun 2019 iaitu bermula 25 Februari 2019 sehingga 9 April 2019. Dimana jawatankuasa Auditor Zon akan mengaudit zon mereka bagi persediaan Audit Silang. Berikut merupakan keputusan markah Audit Kendiri (DIY) keseluruhan bagi setiap zon di bawah Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.

Jadual 6.53: Markah Audit EKSA di antara Bahagian di JKWPKL&P Tahun 2019

BIL	ZON	MARKAH <i>PRE</i>	MARKAH <i>POST</i>	MARKAH (PURATA)
1	Pengurusan	93.53	93.53	93.53
2	Perubatan	85.60	93.37	89.49
3	Pergigian	93.70	95.10	94.40
4	Farmasi	81.81	89.45	85.63
5	Keselamatan dan Kualiti Makanan	83.30	86.60	84.95
6	Kesihatan Awam	87.20	91.01	89.11

Rajah 6.43 : Markah Audit EKSA Di Antara Bahagian Di JKWPKL&P Tahun 2019

Audit Silang

Audit Silang antara zon telah diadakan sebanyak dua (2) kali iaitu pada telah 1 hingga 24 Julai 2019 dan 1 hingga 2 Oktober 2019. Pembahagian tugas audit silang adalah seperti Jadual di bawah:

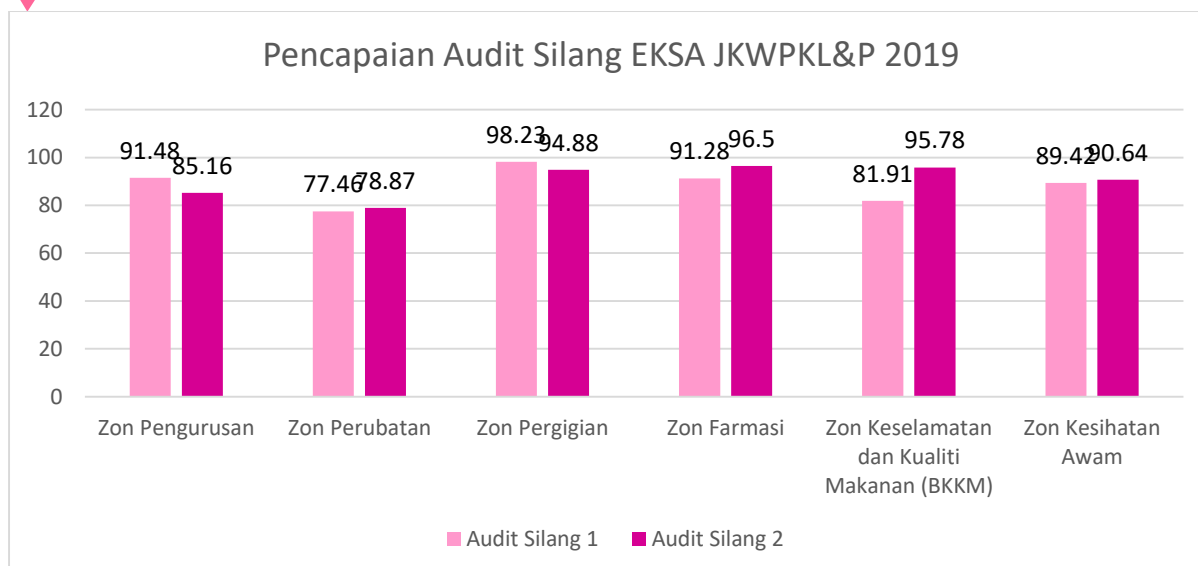
Jadual 6.54: Pembahagian Tugas Audit Silang EKSA JKWPKL&P Tahun 2019

ZON	AUDITOR
Zon Pengurusan	Zon Perubatan
Zon Perubatan	Zon Farmasi
Zon Pergigian	Zon BKKM
Zon Farmasi	Zon Kesihatan Awam
Zon Keselamatan dan Kualiti Makanan	Zon Pengurusan
Zon Kesihatan Awam	Zon Pergigian

Berikut merupakan keputusan markah Audit Silang keseluruhan bagi setiap zon di bawah Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.

Jadual 6.55: Markah Audit Silang EKSA di antara Bahagian di JKWPKL&P Tahun 2019

BIL	ZON	MARKAH SILANG 1	MARKAH SILANG 2	MARKAH (PURATA)
1	Pengurusan	91.48	85.16	88.32
2	Perubatan	77.46	78.87	78.18
3	Pergigian	98.23	94.88	96.56
4	Farmasi	91.28	96.50	93.89
5	Keselamatan dan Kualiti Makanan	81.91	95.78	88.85
6	Kesihatan Awam	89.42	90.64	90.03

Rajah 6.44 : Keputusan bagi Audit Silang EKSA antara Bahagian JKWPKL&P

Audit Simulasi Eksa Di Fasilitas Jkwpl&P

Audit Simulasi fasiliti kesihatan JKWPKL&P telah diadakan bermula Julai hingga September 2019 dengan melibatkan 63 fasiliti kesihatan di bawah seliaan JKWPKL&P. Pencapaian fasiliti kesihatan adalah seperti di **Jadual 60**.

Jadual 6.56: Pencapaian Audit Simulasi di Fasilitas Seliaan JKWPKL&P Tahun 2019

ZON	MARKAH AUDIT DAN ULASAN
Zon Lembah Pantai	Markah tertinggi: 96.9 (KP Tanglin) Markah terendah: 58.3 (KKOM Kerinchi) Purata markah: 83.15 Semua fasiliti kesihatan di Zon Lembah Pantai telah diaudit.
Zon Kepong	Markah tertinggi: 97.02 (KP Mini UTC Sentul) Markah terendah: 76.3 (KKOM Batu Muda) Purata markah: 87.42 Semua fasiliti kesihatan di Zon Kepong telah diaudit.
Zon Putrajaya	Markah tertinggi: 98.07 (Pejabat Kesihatan Putrajaya) Markah terendah: 86.17 (Pusat Pemeriksaan Kesihatan Penjawat Awam, PPK PA)

	Purata markah: (90.51) Dua (2) fasiliti di Zon Putrajaya yang tidak dapat diaudit iaitu: i. Klinik Kesihatan Putrajaya Presint 11 kerana kekangan masa auditor. ii. PPKW Presint 10 kerana Bahagian Perkhidmatan Kesihatan telah diganti oleh Pusat Darah Negara. Hanya fasiliti pergigian (KP Puspanitapuri) terpakai selepas perubahan tersebut. Mesyuarat bersetuju, KP Puspanitapuri tersebut akan diaudit bersekali dengan KP Presint 9 pada masa akan datang.
Zon Cheras	Markah tertinggi: 94.6 (KK Bdr. Tun Razak) Markah terendah: 50.45 (KKIA Cheras Makmur) Purata markah: 83.83 Tiga (3) fasiliti di Zon Cheras yang tidak dapat diaudit adalah: i. KP Cheras Baru; ii. dan KP Bdr. Tun Razak kerana kerja-kerja penyelenggaraan klinik sedang dijalankan semasa tempoh audit dilaksanakan. iii. Klinik Komuniti (KKOM) Raya Permai kerana kekangan masa auditor.
Zon Titiwangsa	Markah tertinggi: 96.41 (KP Setapak) Markah terendah: 88.27 (Pejabat Kesihatan Daerah Titiwangsa) Purata markah: 92.17 Beberapa fasiliti di Zon Titiwangsa yang tidak diaudit pada tahun 2019 adalah seperti berikut: i. KK Kg Pandan + KKIA: dalam proses naiktaraf klinik ii. KK Dato' Keramat: dijangka akan berpindah ke tapak lain pada tahun 2019. iii. KKIA Pasar Moden Gombak: Masih tiada tapak khusus dan masih menumpang di bangunan KK Kuala Lumpur Semua Klinik Komuniti (KKOM Sg. Mulia, Danau Kota, Taman Melati, Desa Rejang, Seri Semarak, Perkasa dan KK UTC Keramat Mall): Masih dalam proses penambahbaikan dari Klinik 1 Malaysia ke Klinik Komuniti/Klinik Kesihatan.

Penemuan

Penemuan ketika pengauditan EKSA dijalankan telah dirumuskan seperti jadual di bawah mengikut Komponen.

Jadual 6.57: Ulasan bagi setiap komponen pengauditan EKSA bagi Tahun 2019

KOMPONEN	ULASAN
Komponen A	i. Dokumentasi pelaksanaan EKSA tidak teratur dan dikemaskini ii. Tidak menyediakan analisis penjimatan
Komponen B	i. Tidak menyedia dan memaparkan pelan lantai di bilik/ruang gunasama yang mudah dilihat. ii. Lampu dan soket yang tidak berfungsi dan dibaiki iii. Susun atur peralatan di kawasan kerja yang tidak kemas iv. Alat tulis tidak disusun kemas di dalam laci v. Terdapat peralatan yang berdebu/ tersusun kemas vi. Terdapat ruang yang tiada PIC vii. Terdapat etika/ tatacara penggunaan bilik/ alatan gunasama tidak disediakan viii. Tidak inisiatif/ tindakan proaktif pembaikan jika berlaku kerosakan
Komponen C	i. Tidak Menyedia dan memaparkan carta aliran perkhidmatan yang dikemaskini di ruang menunggu. ii. Surau/ tempat solat yang berbau dan tidak menyediakan kemudahan berikut: • Tanda arah kiblat • Rak menyimpan Al-Quran dan bahan bacaan • Tempat letak/ rak kasut • Selipar iii. Tidak memastikan peralatan berada dalam keadaan bersih, baik, tersusun dan boleh digunakan di tempat umum (pantri, tandas, bilik mesyaurat dll).

Komponen D	i. Pelan tindakan keselamatan yang tidak dikemaskini ii. Pendawaian/ kabel yang tidak selamat iii. Peralatan pencegah kebakaran tidak menepati kriteria yang disyorkan iv. Keselamatan kunci yang tidak dipatuhi
Komponen E	i. Tidak menyediakan laluan kemudahan-kemudahan OKU seperti: • Tanjakan • Kerusi Roda • Laluan OKU/Kuning • Tanda Arah OKU ii. Tidak semua lampu jalan berfungsi dan dalam keadaan baik. iii. Tidak semua tanaman pokok dijaga dengan rapi dan terdapat pokok rosak/mati
Komponen F	i. Tidak memastikan semua peralatan dilabel dengan betul, disusun dengan kemas dan berada dalam keadaan baik. ii. Tidak menyediakan sistem rekod bahan/peralatan yang jelas dan teratur bagi memudahkan capaian barangan dengan cepat dan pantas.

Penilaian Prestasi Pemarkahan Audit EKSA

Penilaian prestasi bagi pemarkahan audit EKSA secara keseluruhan piawaian JKWPKL & P pada tahun 2019 adalah seperti berikut :

PRESTASI	MARKAH
Cemerlang	90%
Baik	80-89%
Memuaskan	70-79%
Lemah	70%

Penghargaan

Sebagai persiapan menghadapi pengauditan EKSA IPKKM yang dirancang untuk dijalankan pada bulan Mac-April 2020, audit silang dan audit sendiri telah dilaksanakan. Dalam hal ini sebagai menghargai usaha yang dijalankan bagi pelaksanaan EKSA ini, pihak Jabatan telah memutuskan untuk menganugerahkan Sijil Penghargaan Auditor serta hadiah terbaik seperti senarai di bawah. Sekalung tahniah diucapkan kepada pemenang.

PERINGKAT JABATAN	
Anugerah Go Green Terbaik	Bahagian Kesihatan Pergigian
Anugerah Workstation Terbaik	Bahagian Kesihatan Pergigian (Pn. Yeoh Bee Choo)
Anugerah Zon Terbaik	Bahagian Kesihatan Pergigian
PERINGKAT FASILITI KESIHATAN	
Anugerah Go Green Terbaik	Klinik Pergigian Jinjang
Anugerah Hasil Kreativiti Terbaik	Pejabat Kesihatan Putrajaya
Anugerah Tandas Terbaik	Klinik Pergigian Jinjang
Anugerah Workstation Terbaik	Pejabat Kesihatan Putrajaya
Anugerah Bilik Terbaik	Mini UTC Sentul
Anugerah Zon Terbaik	Pejabat Kesihatan Putrajaya

6.7 UNIT PERUNDANGAN DAN PENGUATKUASAAN

Unit Perundangan & Penguatkuasaan Bahagian Kesihatan Pergigian Jabatan Kesihatan WPKL & Putrajaya mempunyai tanggungjawab untuk:

- a) Mengesahkan permohonan dan mengesyorkan klinik pergigian swasta untuk pendaftaran di bawah Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta (Akta 586);
- b) Memastikan bahawa pemeriksaan pra dan pasca pendaftaran klinik pergigian swasta dilakukan;
- c) Menjalankan pemantauan terhadap klinik pergigian swasta bagi memastikan bahawa peruntukan pelbagai Akta di bawah Kementerian Kesihatan Malaysia dipatuhi oleh semua pengamal pergigian di semua klinik pergigian swasta;
- d) Menyiasat aduan terhadap klinik pergigian swasta dan pengamal pergigian; dan
- e) Menyelaras aktiviti penguatkuasaan berkaitan dengan amalan pergigian di WPKL dan Putrajaya.

Peraturan dan fungsi di atas adalah selaras dengan:

- a) Akta Pergigian 1971
- b) Akta Pergigian 2018
- c) Akta Kemudahan Dan Perkhidmatan Penjagaan Kesihatan Swasta 1998 (Akta 586)
- d) Peraturan-Peraturan Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 2006

Pada tahun 2019 terdapat 5 orang Pegawai Penguatkuasa Pergigian di WPKL & Putrajaya dan 9 orang Pegawai Penguatkuasa Pemantau. Terdapat 4 orang Pegawai Penguatkuasa Pergigian yang mempunyai kad kuasa manakala 1 orang masih dalam pemprosesan. (sila lihat jadual 62) Pegawai Penguatkuasa bertanggungjawab terhadap tugas dan fungsi Unit Penguatkuasaan negeri serta pendaftaran klinik di bawah Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta. Manakala Pegawai Penguatkuasa Pemantau membantu Pegawai Penguatkuasa dalam membuat lawatan pemantauan tahunan terhadap klinik pergigian swasta yang dikenalpasti bagi tahun semasa. Jika terdapat sebarang ketidakakuran maka pegawai pemantau perlu melaporkan kepada pegawai penguatkuasa bagi tindakan penguatkuasaan.

Jadual 6.58: Senarai Pegawai Penguatkuasa di Bahagian Kesihatan Pergigian JKWPKL & Putrajaya

NO.	NAMA	NO. KAD PENGUATKUASAAN	TARIKH PENYERTAAN UNIT PENGUATKUASAAN
1	Dr Noor Asilati Binti Abdul Raob	M0553	01.06.2017
2	Dr Arfah Syaziyyah Binti Mohd Yasin	M0551	15.11.2016
3	Dr Nur Syuhada Binti Sulaiman	-	01.10.2018
4	Dr Vivegan A/L Doraisamy	M0605	31.10.2018
5	Dr Nur Farhana Binti Razali	M0604	31.10.2018

Jadual 6.59: Aktiviti yang telah dijalankan sepanjang 2019

BIL	AKTIVITI	TEMPAT	TARIKH	BILANGAN PESERTA
1.	Kursus Medikolegal Pergigian	Bilik Seminar, Klinik Kesihatan Cheras	9- 10/4/2019	28 orang
2.	Kursus Pemantapan Pegawai Penguatkuasa Pemantau Pergigian	Bilik Mesyuarat, Mahkamah Syariah Kuala Lumpur	8/8/2019	28 orang

6.7.1 Kemudahan Dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta

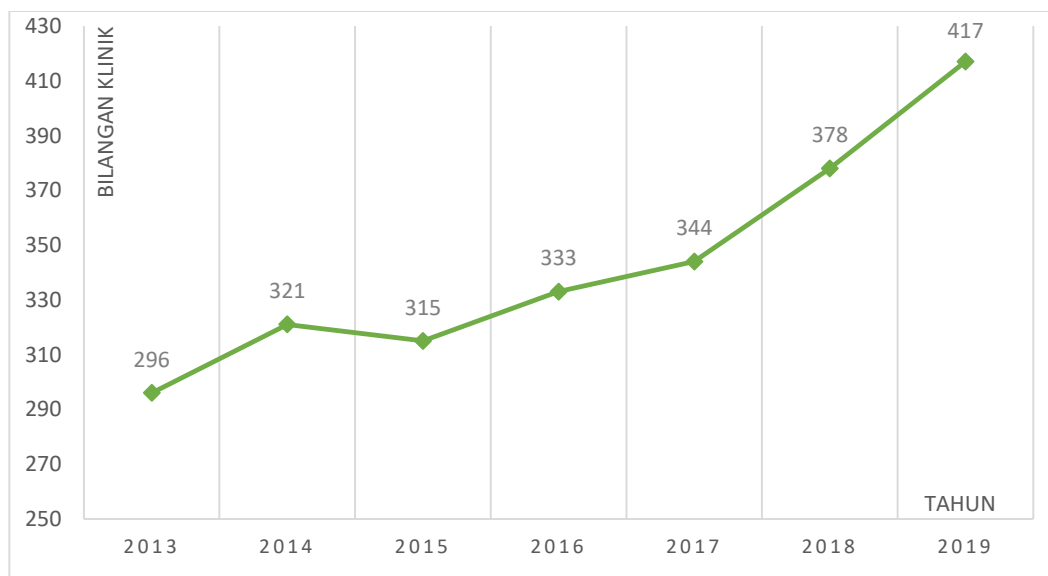
Pendaftaran Klinik Pergigian Swasta

Pada tahun 2019, sebanyak 41 buah klinik pergigian swasta memohon untuk didaftarkan dan 30 buah klinik (73.2%) daripada permohonan itu telah diluluskan dan mendapat Perakuan Pendaftaran Klinik (COR – Certificate Of Registration) Status klinik pergigian swasta di negeri ini selama 7 tahun berturut-turut adalah seperti di Jadual 64.

Jadual 6.60: Bilangan Klinik Pergigian Swasta yang berdaftar Tahun 2013-2019

BIL	BUTIRAN	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Bilangan klinik yang berdaftar (pada 1 Jan) tahun semasa	293	296	321	315	333	343	378
2	Bilangan klinik yang memohon untuk pendaftaran	21	18	22	34	42	41	64
3	Bilangan permohonan yang diluluskan	11	21	14	23	28	48	45
4	Bilangan klinik yang telah ditarik balik/dibatalkan Pendaftaran(tutup/lupus)	8	9	0	18	18	13	6
5	Bilangan klinik yang berdaftar (pada 31 Disember) tahun semasa	296	321	315	333	343	378	417

Jadual 6.60 menunjukkan bilangan klinik pergigian swasta yang berdaftar dari tahun 2013-2019. Bilangan klinik pergigian swasta yang berdaftar menjelang akhir tahun 2019 adalah sebanyak 417 buah klinik. Jika dirujuk Rajah 43, akan dapat dilihat akan kenaikan jumlah pendaftaran klinik pergigian swasta yang semakin meningkat saban tahun.

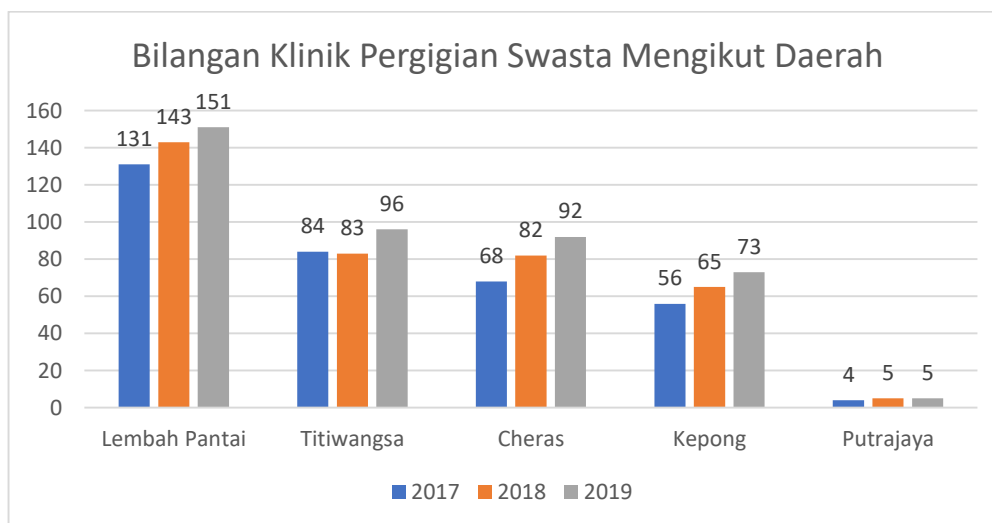

Rajah 6.45 : Bilangan Klinik Pergigian Swasta Berdaftar Tahun 2013 hingga 2019

Jadual 6.61: Bilangan Klinik Pergigian Swasta Berdaftar di WPKL & Putrajaya Tahun 2018

BIL.	ZON	BILANGAN KLINIK	PERATUS(%)
1.	Lembah Pantai	151	36.3
2.	Titiwangsa	96	23.1
3.	Cheras	92	22.1
4.	Kepong	73	17.5
5.	Putrajaya	5	1.2
Jumlah		417	100

Melihat kepada pengagihan Klinik Pergigian Swasta ini di dalam [Jadual 6.61](#), peratusan bilangan klinik pergigian swasta yang berdaftar mengikut zon yang paling tinggi adalah di zon Lembah Pantai iaitu sebanyak 36.3%. Manakala yang paling rendah adalah di zon Putrajaya dimana hanya 1.2% sahaja klinik pergigian swasta yang berdaftar bagi tahun 2019. Boleh dilihat dari graf [Rajah 44](#), hampir semua daerah menunjukkan peningkatan dalam pendaftaran klinik pergigian swasta.

Rajah 6.46 : Bilangan Klinik Pergigian Swasta Berdaftar Mengikut Daerah

Pemeriksaan Klinik Pergigian Swasta

Pemeriksaan klinik pergigian swasta merangkumi pra dan pasca pendaftaran, pengawasan serta verifikasi dan pemeriksaan pemantauan. Bagi pemeriksaan pra dan pasca pendaftaran, semua klinik pergigian swasta perlu mematuhi senarai semak yang telah ditetapkan. Pada tahun 2018, pemeriksaan pemantauan Klinik Pergigian Swasta

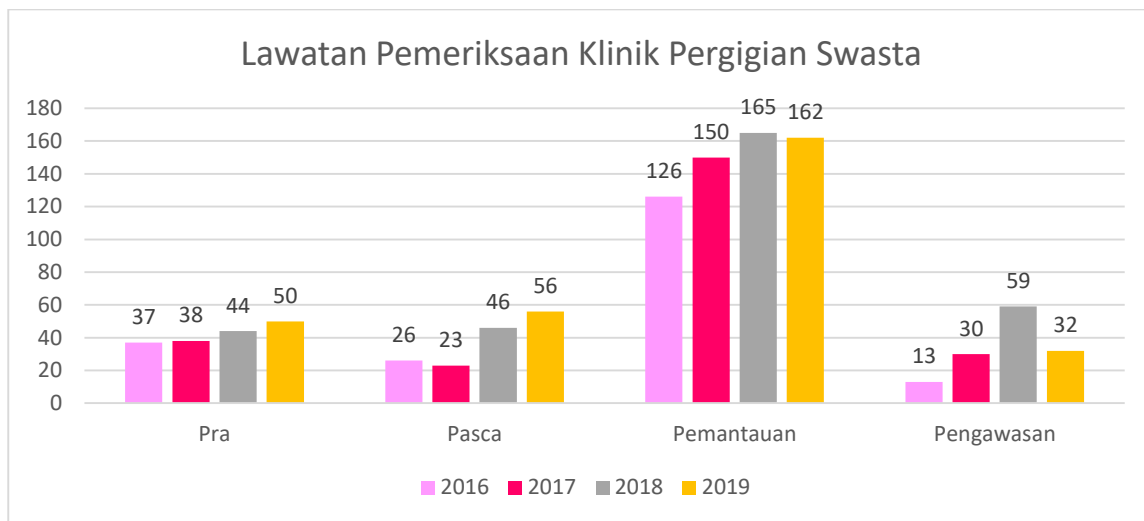
telah dijadikan Petunjuk Prestasi Utama (KPI) bagi Pengarah Kesihatan Negeri (PKN) dan Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (TPKN). Sejumlah 40% klinik pergigian swasta yang dikenalpasti dari jumlah keseluruhan klinik pergigian swasta yang berdaftar di WPKL&P perlu diperiksa 100% bagi mencapai KPI yang telah ditetapkan. Pemeriksaan pemantauan klinik pergigian swasta yang berdaftar juga dijalankan bagi memastikan bahawa *standard* dikekalkan dan mematuhi semua akta-akta yang berkaitan.

Jadual 6.62: Bilangan Pemeriksaan Dijalankan

NEGERI	BIL KLINIK YANG MENDAFTAR	PEMERIKSAAN			
		PRA PENDAFTARAN	PASCA PENDAFTARAN	PEMANTAUAN	
				BILANGAN	PERATUSAN
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya	378	50	56	162/378 (1 Jan)	42.9%

Jadual 6.63 : Pencapaian Petunjuk Prestasi Utama (KPI) PKN dan TPKN 2019

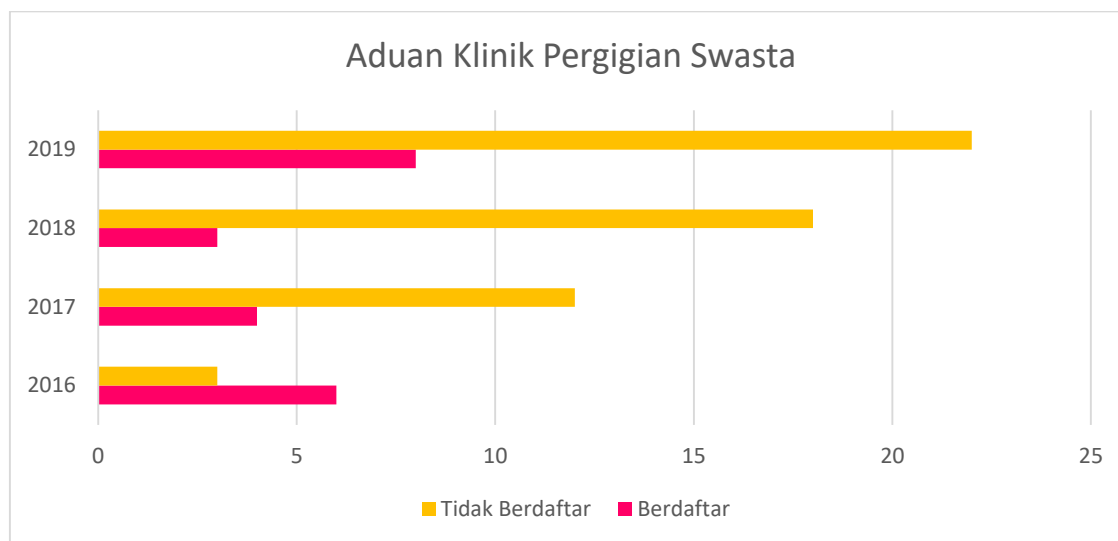
NEGERI	INDIKATOR	KPI	BILANGAN KLINIK YANG DIKENALPASTI	PEMANTAUAN YANG TELAH DIJALANKAN	PERATUSAN YANG DICAPAI
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya	Peratus pemeriksaan pemantauan yang dijalankan ke atas klinik pergigian swasta	100%	162	162	100%

Rajah 6.47 : Lawatan Pemeriksaan Klinik Pergigian Swasta Mengikut Tahun

Aduan Klinik Pergigian Swasta

Aduan merangkumi aduan terhadap klinik pergigian swasta yang berdaftar dan tidak berdaftar. Aduan yang diterima akan disiasat dan diambil tindakan sewajarnya. Pada tahun 2019, terdapat 30 aduan yang terdiri daripada 8 klinik pergigian berdaftar dan selebihnya tidak berdaftar. Dua kes telah dikenakan tindakan penguatkuasaan dimana serbuan telah dijalankan dan dikenakan tindakan undang-undang pada tahun 2018 dan 1 kes telah selesai dan didenda RM40 ribu. Namun terdapat 1 kes lagi masih tergantung kerana kes di bawah umur. Rajah 46 menunjukkan penurunan dalam aduan klinik pergigian swasta berdaftar dan terdapatnya peningkatan dalam aduan klinik pergigian tidak berdaftar. Antara sebab peningkatan aduan tidak berdaftar adalah disebabkan meningkatnya penggunaan media sosial dan aplikasi telefon bimbit dikalangan remaja yang menjalankan aktiviti pergigian haram “fakebraces”, “fakeveneers”, “fakedentures” dan “whitening”.

Rajah

6.48 : Bilangan Aduan Klinik Pergigian Swasta

Tindakan Penambahbaikan

Terdapat 3 isu utama yang dihadapi oleh Unit Perundangan & Penguatkuasaan Bahagian Kesihatan Pergigian Jabatan Kesihatan WPKL&P iaitu:

A) Isu-isu dalam pra dan pasca - pemeriksaan pendaftaran

- i. Penyimpanan sisa klinikal yang tidak menggunakan *freezer* bagi penyimpanan dalam tempoh masa yang lama (Pengambilan sisa klinik hanya dilaksanakan sebulan sekali sahaja)
- ii. Isu Klinik Pergigian Swasta yang tidak menyediakan asas kecemasan perubatan seperti tong oksigen, ambulatori bag dan peti asas kecemasan. Pemohon meminjam dari klinik lain hanya untuk pemeriksaan dan tiada lagi di klinik setelah pemeriksaan dilakukan.
- iii. Isu Klinik Pergigian Swasta yang tidak mengikut Akta dan Peraturan dimana pemohon hanya mengikut peraturan sewaktu pemeriksaan sahaja bagi mendapatkan perakuan pendaftaran.

B) Isu-isu dalam pemeriksaan pemantauan

- i. *Autoclave* tidak diluluskan oleh Jabatan Keselamatan dan Kesihatan - tiada Sijil Kelayakan (*CF*)
- ii. Pembuangan sisa klinikal yang tidak mengikut garis panduan yang ditetapkan.
- iii. Dokumen yang perlu dipaparkan kepada pesakit tidak dipaparkan, seperti senarai harga rawatan, polisi klinik, mekanisme aduan pesakit dan lain-lain.
- iv. *Certificate of Registration (COR)*, *Annual Practising Certificate (APC)* pengamal pergigian dan Pendaftaran dengan Majlis Pergigian Malaysia (MDC) tidak dipaparkan.
- v. Terdapat pengamal pergigian swasta yang kurang memberikan kerjasama kepada pegawai pemantau dan penguatkuasa.
- vi. Terdapat pengamal yang mengambil LOCUM tanpa APC (Sijil Amalan Tahunan).

C) Isu-isu dalam menjalankan aktiviti penguatkuasaan

- i. Kekurangan pegawai penguatkuasa yang memiliki kad kuasa.
- ii. Kekurangan sumber serta kerjasama dari pihak berkuasa lain.

Sehubungan itu, kedua isu pertama itu ditangani dengan memberi nasihat dan peringatan kepada pengamal pergigian swasta yang berkenaan. Seterusnya, pemantauan semula akan dilakukan bagi memastikan mereka mematuhi peraturan yang ditetapkan. Manakala isu dalam aktiviti penguatkuasaan akan dibawa ke peringkat yang lebih tinggi.

Pelan Tindakan Untuk 5 Tahun Akan Datang

- Memastikan semua PP/JP didedahkan dengan Akta Pergigian 2018.
- Menganjurkan Kursus Medikolegal dan berkaitan setiap tahun kepada semua PP/JP.
- Bekerjasama dengan CKAPS serta Jabatan lain yang berkaitan dalam membanteras perkhidmatan pergigian yang menyalahi undang-undang.
- Meningkatkan kesedaran masyarakat berkaitan pengamal pergigian palsu melalui promosi dan media sosial.

6.7.2 Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan

Kementerian Kesihatan Malaysia bersama Klinik Kesihatan, Klinik Pergigian dan Hospital memainkan peranan yang amat penting dalam memberikan perkhidmatan kesihatan yang menyeluruh. Dasar Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan berasaskan kepada keperluan Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 (Akta 514), Seksyen 16 yang mana menekankan beberapa perkara penting berkaitan dengan Dasar Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan yang wajib dilaksanakan oleh majikan. Pihak Kementerian Kesihatan Malaysia menyedari kepentingan aspek keselamatan dan kesihatan pekerjaan memandangkan kakitangan klinik/hospital sentiasa berdepan dengan pelbagai bahaya pekerjaan.

Sehubungan dengan itu dasar Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan ini dapat memastikan persekitaran kerja yang selamat dan sihat untuk semua pekerjaanya dan orang-orang lain yang mungkin terjejas oleh aktiviti-aktivitinya.

Objektif

- Bagi memastikan keselamatan, kesihatan dan kebajikan orang-orang yang sedang bekerja
- Melindungi orang lain terhadap risiko kepada keselamatan atau kesihatan berkaitan aktiviti orang-orang yang bekerja
- Untuk menggalakkan suatu persekitaran pekerjaan bagi orang-orang yang sedang bekerja yang disesuaikan dengan keperluan fisiologi dan psikologi mereka

Aktiviti

Jadual 6.64 : Aktiviti Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 2019

BIL	AKTIVITI	TEMPAT	TARIKH	BILANGAN PESERTA
1	Taklimat Reten JKKP	Bilik Molar, JKWP&P	14/2/2019	25 orang
2	Kursus Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan	Bilik Seminar, KP Cheras	5/3/2019	40 orang
3	Kursus <i>Needle Stick Injury</i> (NSI)	Bilik Seminar, HRC	18/6/2019	45 orang
4	Kursus Audit Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan	Bilik Seminar, KKKL	1/8/2019	30 orang

Laporan Kes Kemalangan Dan Kesihatan Pekerjaan Jan-Dis 2019

Kemalangan Di Tempat Kerja

- Sebanyak lima (5) kes kemalangan di tempat kerja dilaporkan sepanjang Januari-Disember 2019 yang melibatkan anggota kesihatan.
- Satu (1) kemalangan melibatkan kebakaran di baju pegawai pergigian sewaktu *waxing denture*.
- Terdapat tiga (3) kes kekerasan ke atas anggota KKM yang melibatkan Pegawai Pergigian.
- Satu (1) kes kemalangan melibatkan serpihan gigi pesakit termasuk ke dalam mata anggota sewaktu cuba mencabut gigi pesakit.

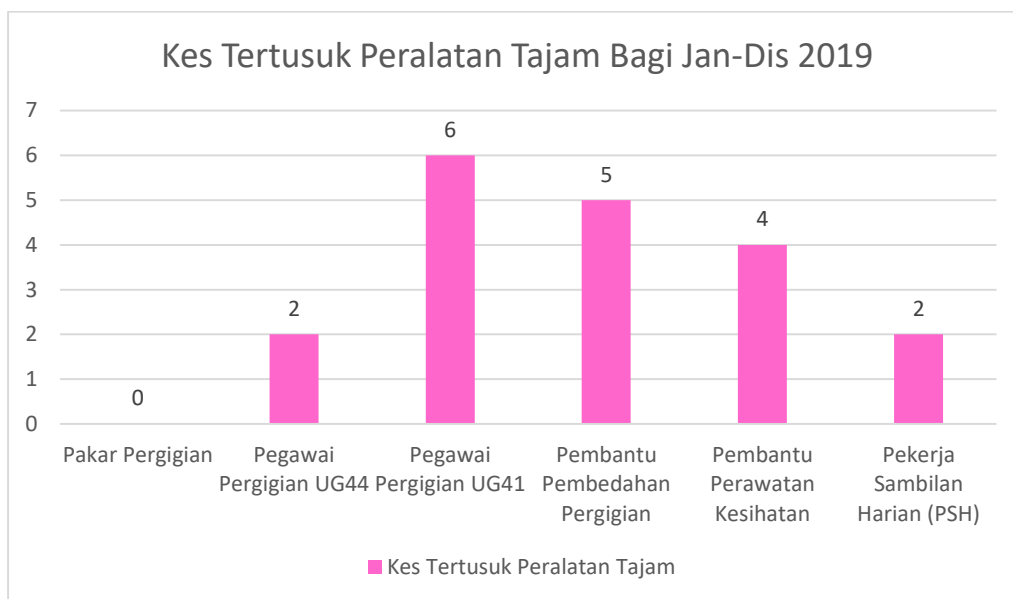
Tercucuk Peralatan Tajam

- Sebanyak Sembilan belas (19) kes tercucuk peralatan tajam telah dilaporkan sepanjang Januari hingga Disember 2019 yang mana lapan (8) kes adalah melibatkan Pegawai Pergigian, lima (5) kes melibatkan Pembantu Pembedahan Pergigian, empat (4) kes melibatkan Pembantu Perawatan Kesihatan dan dua (2) kes melibatkan Pembantu Sambilan Harian (PSH)
- Jenis-jenis peralatan tajam yang digunakan terdiri daripada *hypodermic needle, periodontal probe, coupland, scaler tip, lecron carver dan elevator*
- Kemalangan tercucuk peralatan tajam berlaku semasa anggota mengendalikan jarum suntikan, semasa cabutan gigi menggunakan *elevator*, semasa menjalankan rawatan *endodontic* dan sewaktu mencuci peralatan tajam.

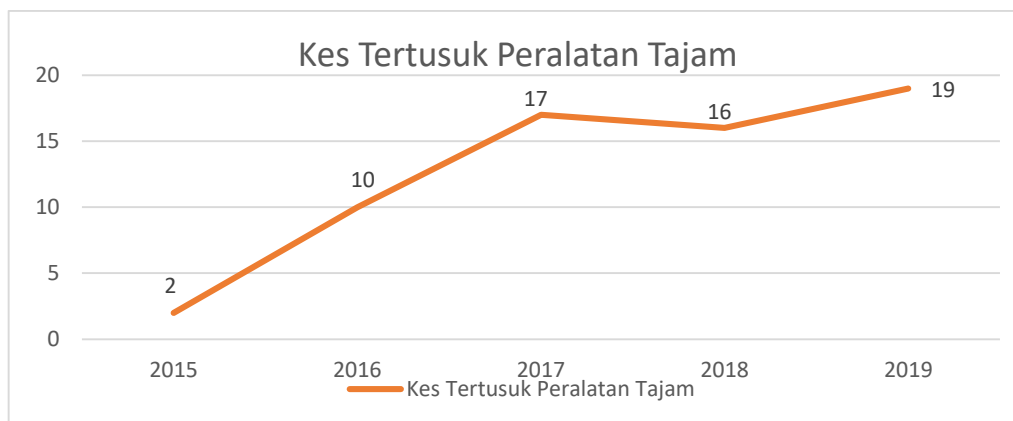
Langkah-Langkah Yang Diambil

- Risiko tercucuk peralatan tajam telah dimasukkan sebagai salah satu risiko dalam Pelan Tindakan Risiko bagi klinik-klinik pergigian supaya anggota lebih berhati-hati dan mengambil tindakan pencegahan awal terhadap risiko tersebut semasa mengendalikan peralatan tajam.
- Pihak klinik juga telah disarankan untuk mengambil tindakan penambahbaikan dengan memastikan taklimat/kursus/CDE dihadiri oleh anggota bagi meningkatkan kefahaman dalam pengendalian peralatan tajam.

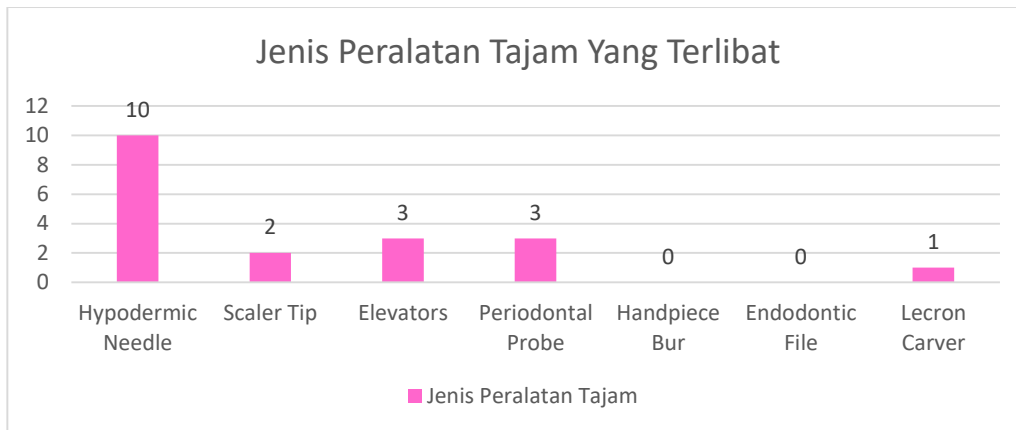
- Pemantauan berkala perlu dilaksanakan dari masa ke semasa oleh Ketua Unit atau Penyelia bagi memastikan anggota-anggota sentiasa mengikut garis panduan dalam menjalankan tugas.

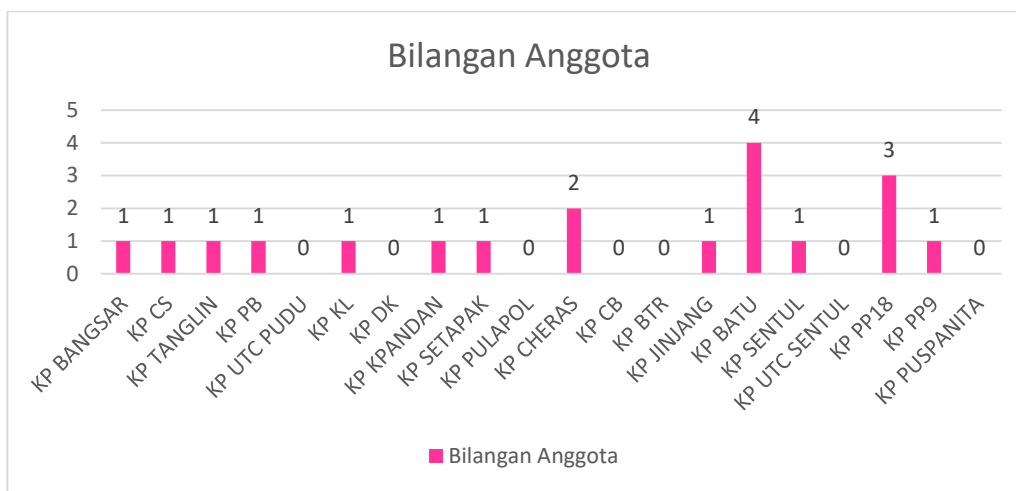
Rajah 6.49 : Bilangan Kes Tertusuk Peralatan Tajam Jan-Dis 2019 Mengikut Kategori

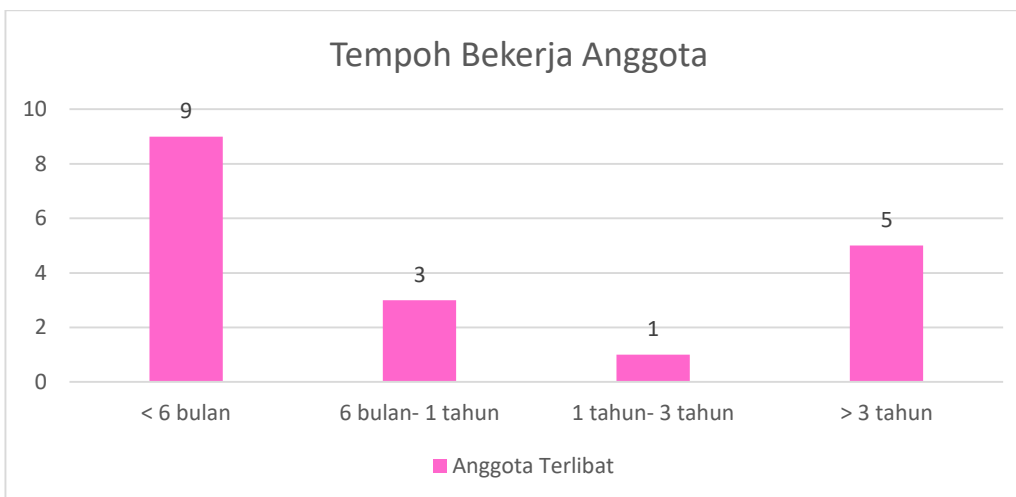
Rajah 6.50 : Perbandingan Bilangan Kes Tertusuk Peralatan Tajam Mengikut Tahun

Rajah 6.51 : Jenis Peralatan Tajam Yang Terlibat

Rajah 6.52 : Klinik yang terlibat

Rajah 6.53 : Tempoh Bekerja Anggota Terlibat

Laporan Imunisasi Hepatitis B

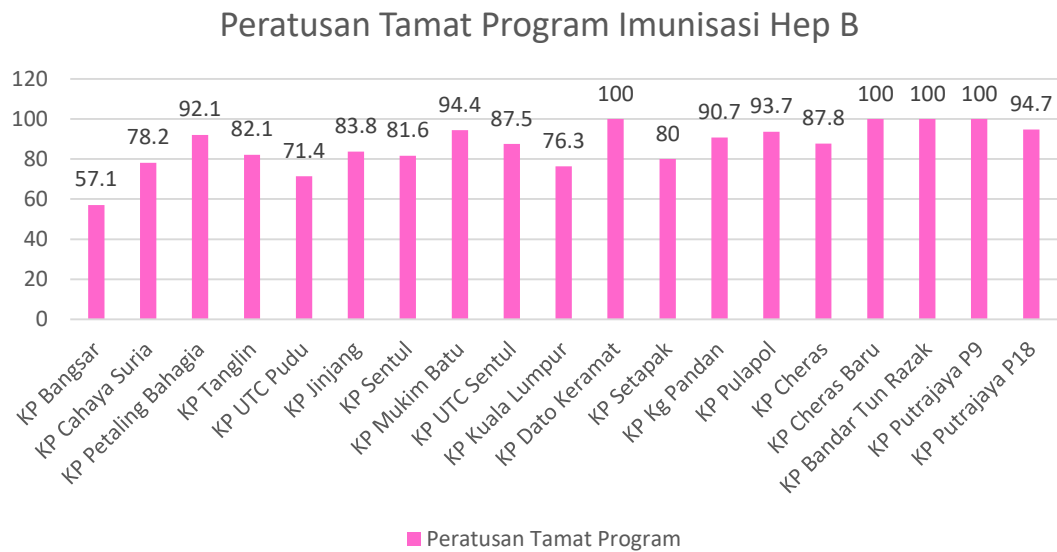
Imunisasi Hepatitis B adalah penting bagi memastikan pekerja kesihatan terlindung dari penyakit berjangkit. Oleh itu, program ini adalah untuk memastikan kesemua anggota kesihatan Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) yang berisiko untuk mendapat jangkitan ini adalah dilindungi dengan pemberian imunisasi Hepatitis B.

Strategi program ini adalah seperti berikut;

- Memberikan imunisasi Hepatitis B kepada anggota KKM yang belum pernah mendapat imunisasi atau yang telah mendapat imunisasi tetapi tidak lengkap.
- Menentukan status seroconversion bagi anggota KKM yang telah mendapat imunisasi yang lengkap.
- Memberikan imunisasi ulangan kepada anggota KKM yang telah mendapat seroconversion selepas mendapat imunisasi yang lengkap dalam kitaran pertama.
- Memastikan anggota KKM yang tidak mencapai seroconversion setelah melalui dua kitaran imunisasi yang lengkap untuk mendapatkan khidmat kaunseling atau pengurusan pekerjaan.
- Merujuk anggota KKM yang telah dikenalpasti mempunyai status HbsAg positif kepada pakar perubatan yang berkenaan untuk tujuan rawatan dan pengurusan lanjut.

Program ini adalah dibawah Unit Kesihatan Pekerjaan , Cawangan Kesihatan Pekerjaan dan Alam Sekitar (KPAS), Bahagian Kawalan Penyakit, KKM. Pemantauan oleh Bahagian Kesihatan Pergigian, JKWPKL&P dilakukan secara bulanan dan berterusan bagi memastikan semua anggota kesihatan pergigian mendapat perlindungan sewajarnya. Berikut adalah laporan imunisasi di kalangan anggota kesihatan pergigian bagi tahun 2019.

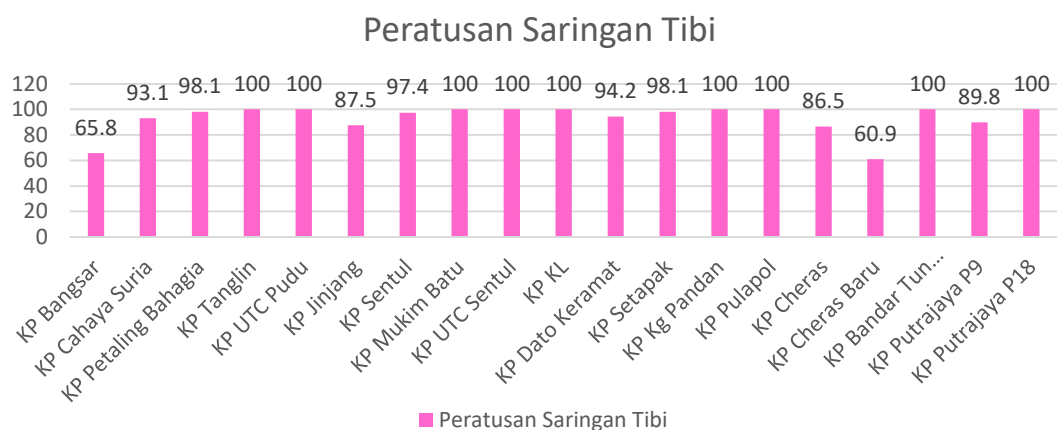

Rajah 6.54 : Peratusan Tamat Program Imunisasi Mengikut Klinik Bagi Jan-Dis 2019

Laporan Saringan Tibi

Satu saringan dilakukan bagi kesemua anggota kesihatan pergigian yang terdedah kepada penyakit berjangkit ini. Program ini turut di bawah Unit Kesihatan Pekerjaan, Cawangan Kesihatan Pekerjaan dan Alam Sekitar (KPAS), Bahagian Kawalan Penyakit, KKM. Pemantauan dilakukan secara berterusan bagi memastikan anggota kesihatan pergigian mendapat perlindungan sewajarnya.

Rajah 6.55 : Peratusan Tamat Program Saringan Tibi Mengikut Klinik Bagi Jan-Dis 2019

Laporan Pemeriksaan Kesehatan

Pemeriksaan kesihatan bagi setiap anggota kesihatan Bahagian Kesihatan Pergigian, JKWPKL&P dijalankan setiap tahun. Pemantauan berterusan perlu dilakukan secara berterusan bagi memastikan tahap kesihatan yang optimum bagi setiap anggota kesihatan pergigian. Berikut adalah peratusan pemeriksaan kesihatan bagi setiap klinik bagi tahun 2019.

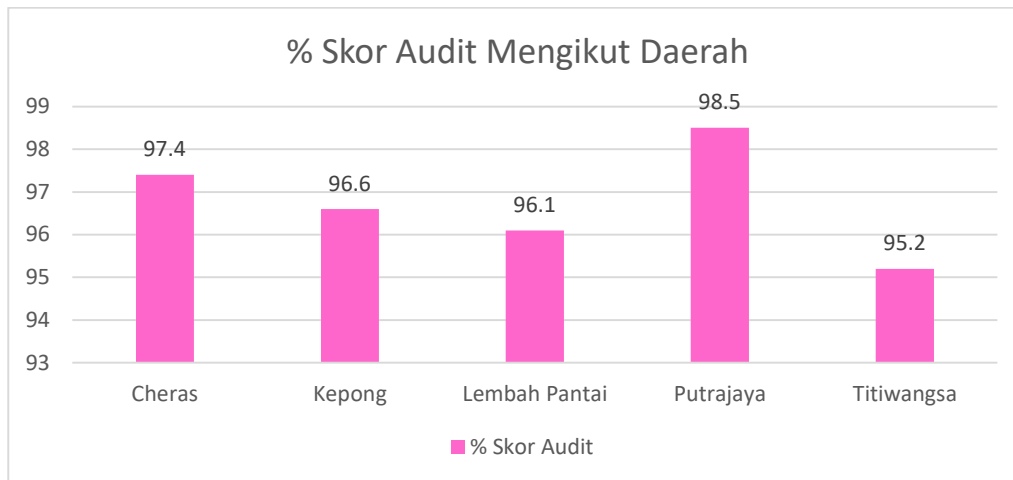

Rajah6.56 : Peratusan Pemeriksaan Kesihatan Mengikut Klinik Bagi Jan-Dis 2019

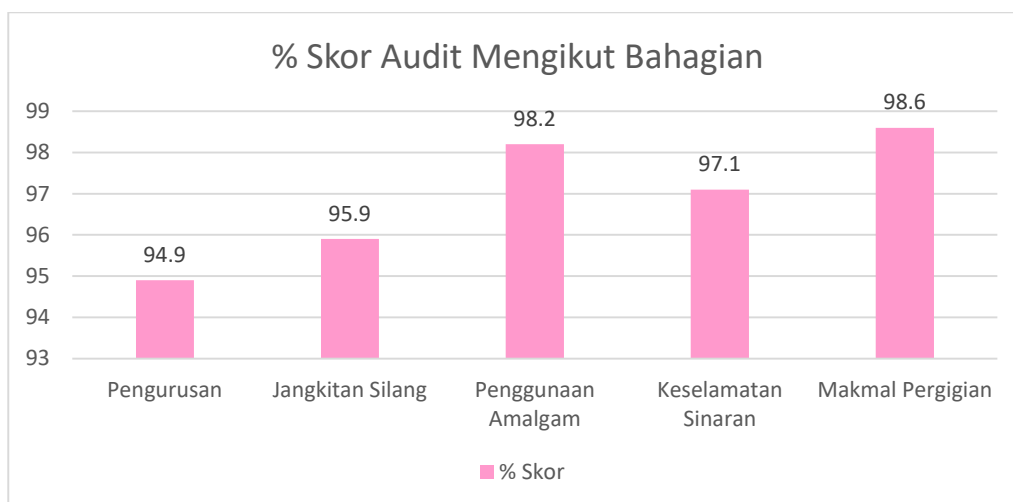
AUDIT KESELAMATAN

Audit keselamatan dan kesihatan adalah satu sistem pengurusan yang proaktif untuk membolehkan sesuatu organisasi menilai pelaksanaan tatacara amalan dan tahap keselamatan dan kesihatan di sebuah organisasi. Audit amalan klinikal terhadap fasiliti pergigian bertujuan mengenal pasti risiko serta meningkatkan dan memperbaiki amalan klinikal pergigian. Audit tersebut akan memastikan setiap fasiliti yang akan diaudit mematuhi garis panduan dan Prosedur Operasi Standard (SOP). Audit Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan bagi Bahagian Kesihatan Pekerjaan telah dijalankan pada 19-30 Ogos 2019. Status pematuhan fasiliti bagi WPKL&P adalah 100% untuk tahun 2019. Ini dimana kesemua fasiliti mencapai skor yang ditetapkan iaitu melebihi 80%. Audit ini telah dijalankan keatas 62 daripada 147 fasiliti yang terdapat di WPKL&P. Audit Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan ini terbahagi kepada 5 bahagian iaitu Pengurusan,

Kawalan Jangkitan Silang, Pengurusan Amalgam, Keselamatan Sinaran dan Makmal Pergigian.

Rajah 6.57 : Peratusan Skor Audit Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Mengikut Daerah

Rajah 6.58 : Peratusan Skor Audit Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Mengikut Bahagian

CAWANGAN PENJAGAAN KESIHATAN PERGIGIAN

6.8 PROMOSI KESIHATAN PERGIGIAN

6.8.1 Program Institut Pendidikan Guru (Ipg)

Guru merupakan agen penyampai utama maklumat yang berkaitan dengan kesihatan yang unggul bagi setiap individu. Kedudukan guru yang boleh berhubung terus dengan masyarakat setempat memudahkan maklumat yang disampaikan serta diterima oleh masyarakat. Oleh itu, wajarlah kiranya maklumat berkaitan kesihatan pergigian disampaikan kepada guru pelatih yang akan ditempatkan di sekolah untuk menerima maklumat tentang kesihatan pergigian melalui satu program khas.

Penyerapan komponen kesihatan pergigian ini ke dalam sukatan mata pelajaran Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah (KBSR) telah berjaya dalam persetujuan antara Bahagian Pendidikan Guru dan Bahagian Kesihatan Pergigian pada tahun 1989. Justeru melalui persetujuan tersebut program kesihatan pergigian perlu dilaksanakan melalui penganjuran Kursus Kesihatan Pergigian.

Lantaran daripada itu, Bahagian Kesihatan Pergigian Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya telah bersetuju agar program kesihatan pergigian dilaksanakan di 3 buah Institut Pendidikan Guru (IPG) di Kuala Lumpur. Program dijalankan sebelum guru pelatih menjalani *Intership* Program Ijazah Sarjana Muda Perguruan (PISMP) iaitu pada semester 5 dan 7.

Objektif Program

1. Mengalakkan penglibatan guru- guru dalam perkembangan pengetahuan kesihatan pergigian.
2. Membentuk keseimbangan antara pendidikan dan kesihatan pergigian.
3. Salah satu langkah melatih guru dalam menjayakan program perkhidmatan pergigian sekolah
4. Melahirkan guru yang berkemahiran dalam mengenal pasti keadaan kebersihan mulut, cara memberus dan membersih gigi dengan berkesan.

5. Guru yang mampu mengenal pasti murid- murid yang mempunyai masalah pergigian di peringkat awal untuk diberi nasihat atau dirujuk.

Aktiviti Program

1. Pendidikan Kesihatan Pergigian
2. Pemeriksaan Kesihatan Pergigian
3. Pameran
4. Demonstrasi Latihan Memberus Gigi (LMG)
5. Bengkel Rancangan Pelajaran Harian

Jadual 6.65 : Laporan Pelaksanaan Aktiviti di IPG Tahun 2019

No .	IPG	ANJURAN			Tarikh Pelaksanaan Program	Maklumat Guru Pelatih					**Aktiviti-aktiviti yang dijalankan	Personel Pergigian Terlibat	
		PJK	HEP	Lain-lain		Program	Semester	*Enrolmen	Bilangan	Peratus		Pakar/ Pegawai Pergigian Kesihatan Awam	Pegawai Pergigian
1	IPG Kampus Bahasa Melayu		√		6-7 Nov 2019	PI S M P	3 dan 5	188	188	100	Pemeriksaan Pergigian. Ceramah Pameran LMG Ujian Pre-Test dan Post-Test	Dr Azura Bt Abdullah	Dr Aini Norhaida Othman
						K P LI	-	-	-	-			
2	IPG Kampus Bahasa Antarabangsa		√		17-19 April 2019	PI S M P	3 dan 5	64	64	100	Ceramah Pemeriksaan mulut Pameran LMG Pembentangan RPH Ujian Pre-Test dan Post-Test	Dr Azura Bt Abdullah	Dr Lavanya Meyappan
						K P LI	-	-	-	-			
3	Institut Pendidikan Guru Ilmu Khas, Cheras		√		Tidak dapat dijalankan	PI S M P	8	81	0	0	Tiada	tiada	Dr Zaidah
						K P LI							

Cabaran

Kerjasama daripada semua pihak adalah sangat baik. Namun begitu, di sebabkan oleh faktor komunikasi yang kurang baik antara pihak IPG iaitu IPG Institut Pendidikan Guru Ilmu Khas, Cheras Kuala Lumpur menyebabkan pelaksanaan program di IPG tersebut pada tahun ini terjejas dan tidak dapat dijalankan di saat akhir persediaan yang telah di buat oleh pihak pergigian.

Secara keseluruhannya hal ini merupakan faktor penyebab yang mempengaruhi kemerosotan pemahaman guru bagi sesetengah topik walaupun secara umumnya menunjukkan pemahaman yang baik tentang kesihatan pergigian jelas menunjukkan kemahiran berkomunikasi adalah penting untuk mencapai komunikasi berkesan agar objektif program tercapai.

Tindakan Penambahbaikan

Perancangan awal perlu di laksanakan setiap awal tahun di mana pegawai yang bertanggungjawab perlu sentiasa berhubung baik antara pihak IPG bagi memastikan program berjalan lancar. Sebarang perubahan tarikh perancangan program perlu dimaklumkan dan dikemaskini kepada kedua-dua belah pihak.

Untuk membina komunikasi interpersonal yang berkesan bukanlah mudah jika tidak mengenalpasti terlebih dahulu faktor yang akan mempengaruhi komunikasi berkesan. Penghantar maklumat perlulah memahami isi kandungan maklumat sebaik mungkin dan memilih media dan saluran yang terbaik untuk menyebarkannya agar penyampaian maklumat kesihatan pergigian kepada para guru pelatih dapat dicapai.

Manakala para guru pelatih juga perlulah berusaha untuk menjadi pendengar yang baik agar pemahaman dua hala tercapai. Penyampaian maklumat secara lisan boleh diringkaskan atau dipersembahkan semula menggunakan media-media yang lebih menarik dan bersifat lebih dinamik supaya ia mampu merangsang minda pelajar selain dari faktor ia tidak membosankan.

6.8.2 IGG Bahagian Kesihatan Pergigian Jkwpl & P

Program ikon gigi (iGG) adalah program yang melibatkan komuniti sebagai medium perantara dalam penyampaian maklumat kesihatan pergigian dengan lebih berkesan. Pada 2019, seramai 10 fasilitator ikon gigi (iGG) telah dilantik dalam kalangan pegawai pergigian untuk membimbing ikon gigi (iGG). Seramai 13 orang awam telah dilantik sebagai ikon gigi (iGG) JKWPKL & Putrajaya.

Objektif

Objektif am program ikon gigi (iGG) adalah untuk meningkatkan status kesihatan pergigian rakyat melalui aktiviti-aktiviti kesukarelawan dan pemeraksanaan masyarakat.

Objektif khusus program ikon gigi (iGG) adalah seperti berikut:

- i. Untuk menggalakkan penglibatan individu dalam aktiviti kemasyarakatan dan sukarelawan;
- ii. Untuk melatih iGG dalam menyampaikan maklumat berkaitan kesihatan pergigian;
- iii. Untuk meningkatkan pengetahuan dan kemahiran masyarakat dalam penjagaan kesihatan pergigian sendiri; dan
- iv. Untuk meningkatkan status kesihatan pergigian masyarakat.

Aktiviti

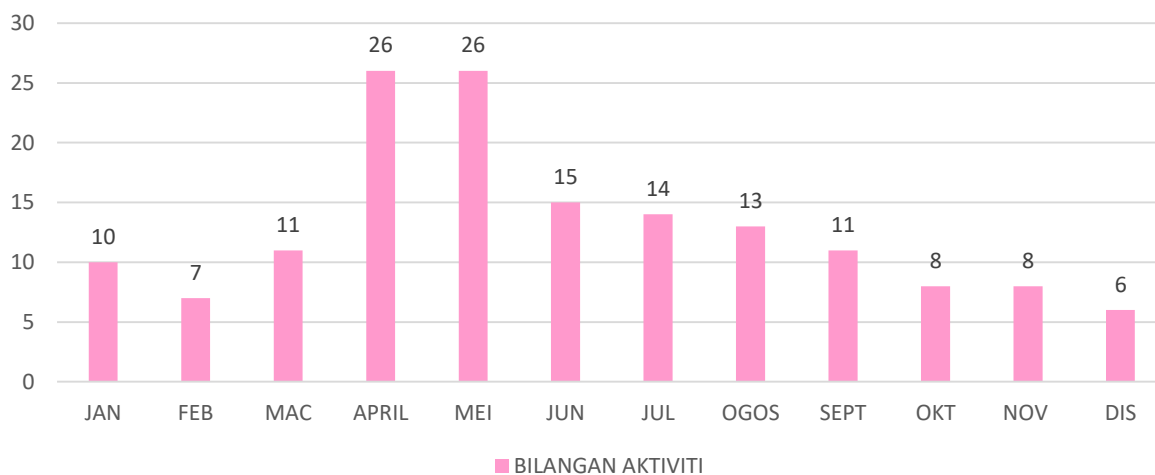
Bengkel untuk ikon gigi (iGG) telah berlangsung pada 20 April 2019 di Bilik Seminar, Klinik Kesihatan Putrajaya Presint 9. Bengkel ini telah berjaya memantapkan pengetahuan ikon gigi (iGG) mengikut 4 modul yang dikeluarkan oleh BKP, KKM iaitu

- i. Kenali gigi anda
- ii. Ketahui masalah-masalah pergigian
- iii. Penjagaan pergigian dan pencegahan
- iv. Fasiliti dan perkhidmatan pergigian

Selepas menghadiri bengkel, ikon gigi (iGG) menjalankan aktiviti berpandukan modul bawah bimbingan fasilitator ikon gigi (iGG) masing-masing.

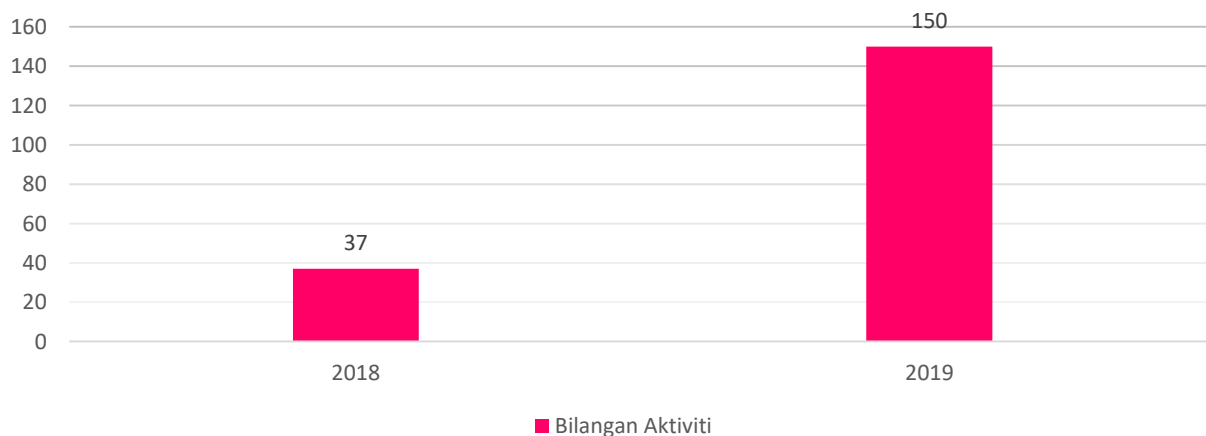
Sepanjang tahun 2019, para ikon gigi (iGG) bukan sahaja menjalankan aktiviti individu malah terlibat dalam aktiviti promosi kesihatan pergigian yang dianjurkan oleh BKP, JKWPKL & Putrajaya seperti Kembara Sihat pada bulan April dan perasmian minggu promosi yang bertema “Pastikan doktor gigi yang Ori” pada bulan September.

Pencapaian

Rajah 6.59 : Bilangan aktiviti yang dijalankan oleh iGG pada tahun 2019

Jumlah aktiviti yang dijalankan adalah sebanyak 150 kali aktiviti dalam setahun. Bulan Mac dan April mendapat paling banyak aktiviti dijalankan iaitu 26 kali. Bulan Disember adalah bulan yang paling kurang aktiviti dijalankan iaitu sebanyak 6 kali.

Rajah 6.60 : Bilangan aktiviti dijalankan oleh iGG dari 2018-2019

Cabaran/Isu-Isu

Terdapat beberapa cabaran dalam pelaksanaan program ikon gigi (iGG) di mana

- i. Pertukaran pegawai pergigian menyebabkan ikon gigi (iGG) yang bawah bimbangan tidak aktif
- ii. Kebanyakan ikon gigi tidak dapat menjalankan aktiviti seperti yang ditetapkan dalam KPI.
- iii. Kesukaran untuk mendapat reten dengan laporan pada masa yang ditetapkan.

Tindakan Penambahbaikan

Kursus pementapan fasilitator ikon Gigi (iGG) akan diadakan untuk semua pegawai pergigian yang telah dilantik sebagai fasilitator pada tahun 2020 supaya fasilitator ikon gigi (iGG) akan lebih memahami tugas dan tanggungjawab mereka. Selain itu, ketua zon fasilitator akan dilantik untuk setiap zon untuk memudahkan pemantauan aktiviti ikon gigi (iGG).

6.8.3 Program Pemfluoridaan Bekalan Air Awam

Pemfluoridaan bekalan air awam adalah aktiviti kemasyarakatan yang bertujuan untuk mencegah dan mengurangkan kerosakan gigi. Pemfluoridaan bekalan air awam di paras 0.4 – 0.6 ppm merupakan aktiviti pencegahan primer yang sangat berkesan bagi mencegah kejadian karies atau kerosakan gigi. Ianya telah diterima sebagai salah satu polisi kerajaan bermula pada tahun 1972. Semenjak itu, program tersebut telah diperluaskan kepada seluruh penduduk. Kementerian Kesihatan Malaysia dan pelbagai Pihak Berkuasa Air telah bekerjasama bagi menjayakan program pemfluoridaan ini.

Objektif

Program ini dilaksanakan bertujuan untuk memantau paras fluorida dalam bekalan air minuman dan memastikan kandungan fluorida sentiasa menepati paras optimum yang ditetapkan.

Objektif Khusus

1. Untuk memantau paras fluorida dalam bekalan air di 3 (tiga) buah pusat retikulasi.
2. Untuk memantau paras fluorida di 3 (tiga) buah loji air.

Jadual 6.66 : Jumlah bacaan paras fluorida di WPKL&P

LOKAS I	LOJI	KAPASITI (MLD)	OUTPUT CAPACITY (MLD)	JUMLAH PENDUDUK TERIMA BEKALAN AIR FLUORIDA	JUMLAH BACAAN	0.4 - 0.6 PPM		< 0.4 PPM		> 0.6 PPM	
						N O	%	N O	%	N O	%
WPKL	Loji Bukit Nanas	45	45.45	141,534	48	48	100	0	0	0	0
	Loji Wangsa Maju	145	130.59	217,933	48	48	100	0	0	0	0
Putrajaya	Loji Sg Semenyih	120	146.3	1.34m	46	46	100	0	0	0	0
Jumlah		310	322.34	1,856,000	142	142	100	0	0	0	0

Bekalan air awam bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya kebanyakannya dibekalkan oleh loji-loji air dari Negeri Selangor. Hanya terdapat tiga buah loji air di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya (WPKL&P) iaitu Loji Bukit Nanas, Loji Wangsa Maju dan Loji Sungai Semenyih.

Penswastaan perkhidmatan air di Selangor telah bermula semenjak tahun 1994 dan secara sepenuhnya pada tahun 2004 yang melibatkan pemegang konsesi utama seperti Puncak Niaga (M) Sdn Bhd (PNSB), Syarikat Pengeluar Air Sungai Selangor (SPLASH) dan Konsortium ABASS Sdn Bhd (ABASS).

Mulai 1 Januari 2016, pihak Bahagian Kesihatan Pergigian, Jabatan Kesihatan WPKL&P dibenarkan mengambil bacaan sampel air dari tiga (3) loji berikut iaitu Loji Wangsa Maju, Bukit Nenas dan Sungai Semenyih, juga pengambilan sampel air dari lokasi retikulasi yang dikenalpasti dengan kerjasama dari Bahagian Kejuruteraan Jabatan Kesihatan WPKL&P.

Pihak Pegawai Persekitaran Daerah dan Jabatan Kesihatan Alam Sekitar, DBKL telah membantu Bahagian Kesihatan Pergigian, Jabatan Kesihatan WPKL&P untuk mengambil sampel air tersebut.

Pegawai Pergigian Daerah Putrajaya dan Titiwangsa telah bekerjasama dengan pihak Pejabat Kesihatan Daerah masing-masing, manakala Pegawai Pergigian Daerah Lembah Pantai bekerjasama dengan pihak Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) bagi menetapkan jadual pengambilan sampel air sekali seminggu dan pengenalpastian lokasi retikulasi yang telah dikenalpasti oleh Unit Kawalan Mutu Air Minum (KMAM).

Bagi setiap loji telah ditetapkan hanya satu lokasi retikulasi representatif sahaja yang perlu diambil bacaan fluorida. Sampel diambil sekurang-kurangnya empat (4) kali sebulan di lokasi retikulasi dan empat (4) kali sebulan di Loji Rawatan Air (LRA) seperti di Jadual 70.

Jadual 6.67 : Senarai Lokasi Retikulasi di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya

LOJI	BI L	LOKASI RETIKULASI	KLINIK PERGIGIAN YANG BERTANGGUNGJAWAB	KEKERAPAN PENGAMBILAN BACAAN		JUMLAH BACAAN SETIAP LOJI DAN LOKASI RETIKULASI
				LOJI	LOKASI RETIKULASI	
Loji Bukit Nenas	1	Jalan Galloway (Jalan Hang Isap), WPKL	Klinik Pergigian Cahaya Suria	4x sebulan	4x sebulan	96
Loji Wangsa Maju	1	Seksyen 5, Wangsa Maju, WPKL	Klinik Pergigian Setapak	4x sebulan	4x sebulan	96
Loji Sg Semenyih	1	Putrajaya Presint 9, WP Putrajaya	Klinik Pergigian Putrajaya Presint 9	4x sebulan	4x sebulan	96

Jadual 6.68: Aktiviti Latihan 2019 dan Perancangan Latihan 2019

DAERAH / ZON	TARIKH	NAMA KURSUS / SEMINAR	JUMLAH PESERTA	TELAH DIADAKAN PADA 2019	RANCANGAN 2020
WPKL&P	21 Mac 2019	Taklimat Penggunaan dan Penjagaan <i>Pocket Colorimeter</i>	20 PP, PPK, PPP	√	√ (April 2020)
WPKL&P	24 Julai 2019	Lawatan sambil belajar ke Loji Rawatan Air Sungai Semenyih	32 PP, JP, PPP, PK, 2 Pemandu	√	√ (Julai 2020)

Pengukuhan Latihan

Selain daripada taklimat penggunaan dan penjagaan *Pocket Colorimeter*, Seminar Pemfluoridaan Air Negeri WPKL&P dan sesi dialog bersama agensi air diadakan setiap tahun. Bahagian Kesihatan Pergigian, Jabatan Kesihatan WPKL&P juga telah melaksanakan lawatan ke salah satu dari tiga (3) Loji Rawatan Air di WP Kuala Lumpur & Putrajaya.

Penemuan

Bagi tahun 2019, pemantauan paras fluorida yang diambil bacaan daripada tiga buah pusat retikulasi, kesemua bacaan menepati paras piawaian yang ditetapkan iaitu 0.4 – 0.6 ppm. Ini menepati *Key Performance Indicator* (KPI) ke 18 iaitu “Peratus penduduk yang menerima bekalan air berfluorida” dengan sasaran sama atau melebihi 75%. WPKL&P telah mencapai sasaran KPI tersebut dengan pencapaian 100% bagi tahun 2019. Bagi pemantauan *National Indicator Approach* (NIA) Bahagian Kesihatan Pergigian, Jabatan Kesihatan WPKL&P, “Peratus tidak mencapai level optimal di pusat retikulasi” juga menepati sasaran yang ditetapkan iaitu $\leq 25\%$ bagi ‘level < 0.4 ppm’ dan $\leq 7\%$ bagi ‘level > 0.6 ppm’. Kesemua bacaan yang diambil mencapai level optimal yang ditetapkan (0.4 – 0.6 ppm).

Kelemahan

Bahagian Kesihatan Pergigian, JKWPKL&P tiada menghadapi masalah yang serius dalam memantau paras fluorida di loji dan pusat retikulasi kerana kerjasama yang baik diberikan oleh pihak loji, pihak pembekal *Pocket Colorimeter*, Jabatan Kawalan Mutu Air Minum (KMAM) dan pihak klinik yang mengambil bacaan.

Cadangan Penambahbaikan

Latihan, lawatan sambil belajar dan seminar akan diteruskan setiap tahun bagi melengkapkan anggota pergigian dengan maklumat terkini. Taklimat daripada pembekal (*Cth Arachem*) berkenaan penggunaan dan penyelenggaraan *Pocket Colorimeter* harus

diteruskan bagi memberi pendedahan mengenai cara pengambilan data yang tepat mengikut tatacara pembekal.

Kesimpulan

Bacaan paras fluorida telah menepati paras fluorida yang ditetapkan pada tahun 2018 dan seratus peratus warga WP Kuala Lumpur & Putrajaya menerima bekalan air berfluorida. Mesyuarat Jawatankuasa Kualiti Mutu Air Minum diadakan 2 kali setahun bersama Bahagian Kesihatan Awam bagi laporan Kualiti Mutu Air Minum.

Sehubungan itu, adalah diharapkan program pemfluoridaan dalam mencegah penyakit karies gigi dapat sentiasa diperkukuhkan bagi meningkatkan kesihatan dan kualiti kehidupan rakyat.

6.8.4 program *Primary Prevention And Early Detection Of Oral Potentially Malignant Disorders And Oral Cancers*

Pada tahun 2018, Program Kesihatan Pergigian, KKM telah mengeluarkan Garispanduan *Primary Prevention and Early Detection of Oral Potentially Malignant Disorders and Oral Cancers* bagi memberi panduan meningkatkan tahap kesedaran dalam mengurangkan dan menghentikan tabiat risiko serta pengesanan awal kanser mulut.

Objektif Am

Untuk mengurangkan prevalens dan kejadian Gangguan Potensi Malignan Mulut (*Oral Potentially Malignant Disorders*, OPMD) di kalangan masyarakat.

Objektif Khusus

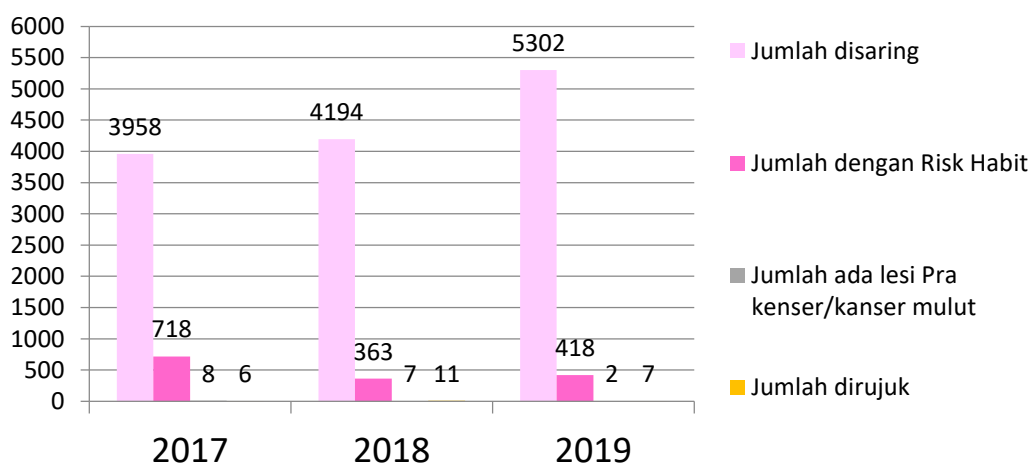
- i) Untuk melakukan saringan terhadap orang dewasa bagi pengesanan awal OPMD dan kanser mulut dalam komuniti berisiko tinggi yang dikenalpasti
- ii) Untuk menjalankan *opportunistic screening* bagi pengesanan awal OPMD dan kanser mulut di kalangan orang dewasa yang menghadiri program komuniti dan menghadiri klinik pergigian
- iii) Untuk mengesan kes-kes OPMD dan kanser mulut, membuat rujukan dan pemantauan komplians pesakit yang dirujuk
- iv) Untuk mendidik masyarakat umum dan komuniti berisiko tinggi mengenai faktor risiko, tanda-tanda awal kanser mulut dan pemeriksaan mulut sendiri (*Mouth Self Examination, MSE*).

Jadual 6.69: Laporan Am Aktiviti 2019

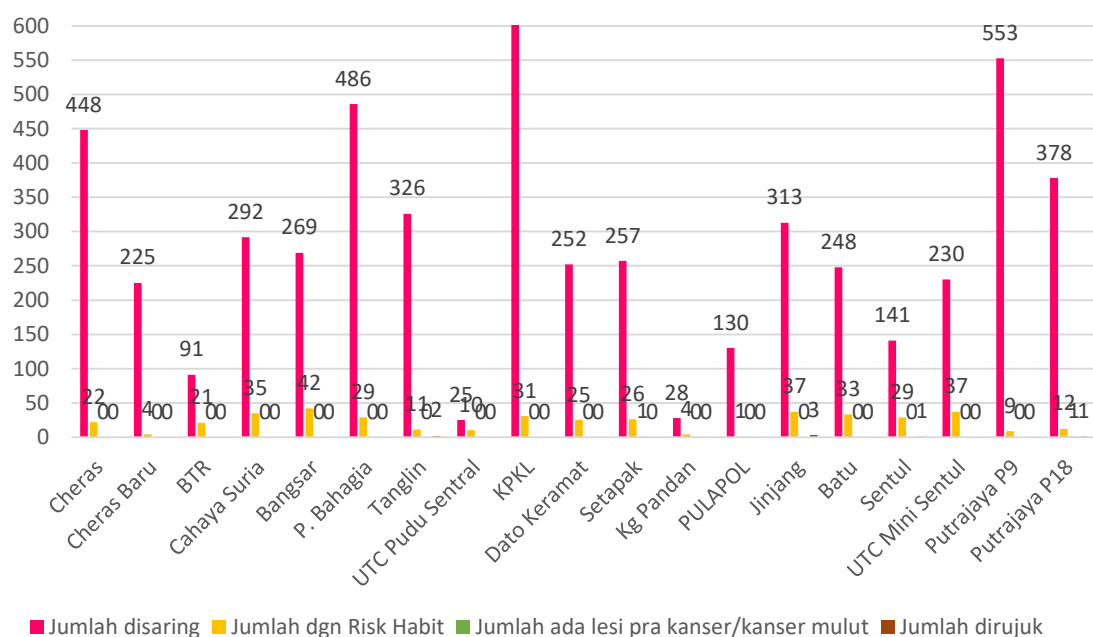
DAERAH	JUMLAH PESAKIT ≥ 20 TAHUN YANG DISARING		JUMLAH PESAKIT DISARING DENGAN TABIAT BERISIKO TINGGI			PESAKIT DENGAN TABIAT BERISIKO TINGGI						JUMLAH PESAKIT DISARING YANG ADA LESI MULUT	PESAKIT DENGAN LESI MULUT			
						JUMLAH DIRUJUK		JUMLAH HADIR UNTUK RAWATAN		JUMLAH BERJAYA BERHENTI			JUMLAH DIRUJUK	JUMLAH HADIR RUJUKAN		
1	2		3			4		5		6		7		8		9
	Klinik	Komuniti	Klinik	Komuniti	Klinik	Komuniti	Klinik	Komuniti	Klinik	Komuniti	Klinik	Komuniti	Klinik	Komuniti	Klinik	Komuniti
PKP CHERAS	741	34	739	34	17	0	0	0	0	0	5	0	5	0	4	0
PKP KEPONG	530	20	528	20	10	0	0	0	0	0	7	0	6	0	5	0
PKP LEMBAH PANTAI	831	67	825	67	128	4	0	0	0	0	18	0	16	0	11	0
PKP PUTRAJAYA	577	26	569	25	49	1	0	0	0	0	12	1	12	0	9	0
PKP TITIWANGSA	619	35	618	34	27	0	4	0	0	0	7	1	1	0	1	0
JUMLAH	3298	182	3279	180	231	5	4	0	0	0	49	2	40	0	30	0

6.8.4 Minggu Kesedaran Kanser Mulut 2019

Kempen Minggu Kesedaran Kanser Mulut telah diadakan pada 17/11/2019-23/11/2019 di semua klinik pergigian di WPKL & Putrajaya. Majlis Pelancaran Minggu Kesedaran Kanser Mulut bagi tahun 2019 telah diadakan di Dataran Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) dengan tema *#FightMouthCancer*. Aktiviti-aktiviti yang diadakan adalah *Walkathon* sejauh 3, 5, 7 KM, Zumba, booth pameran dan aktiviti “*Education, Awareness & Empower*”, booth cop tapak tangan di banner “*Pledge Against Oral Cancer*”, pertandingan melukis dan mewarna poster, Photobooth serta cabutan bertuah. Minggu Kesedaran Kanser Mulut ini dijalankan di seluruh Klinik Pergigian dengan aktiviti seperti pameran, ceramah, saringan mulut, demonstrasi pemeriksaan mulut sendiri (Mouth-Self Examination, MSE).

Rajah 6.61: Laporan Minggu Kesedaran Kanser Mulut 2017, 2018, 2019

Rajah 6.62: Laporan Aktiviti Kesihatan Pergigian Sempena Minggu Kesedaran Kanser Mulut 2019

Jadual 6.70: Aktiviti Saringan dan Promosi Sempena Minggu Kesedaran Kanser Mulut 2019

Bil	Tempat diadakan (KP)	Aktiviti Saringan Mulut				Aktiviti Pendidikan Kesihatan			Aktiviti Promosi (Bilangan Diadakan)				Aktiviti Nasihat / Kaunseling	Tandapan / Bilangan peserta	Catatan
		Jumlah disaring	Jumlah dengan risk habit**	Jumlah ada lesi pra kanker/	Jumlah dirujuk*	Ceramah		Ceramah di radio	Ceramah / Pameran	Video					
						Berkumpulan									
						Bil diadakan	Bil peserta								
1	Cheras	448	22	0	0	15	448	22	0	0	5	5	0	✓	
2	Cheras Baru	225	4	0	0	5	225	10	0	0	5	5	4	✓	
3	Bandar Tun Razak	91	21	0	0	5	205	21	0	0	5	5	21	✓	
4	Cahaya Suria	292	35	0	0	10	348	35	0	0	5	10	35	✓	
5	Bangsar	269	42	0	0	13	510	265	0	0	5	5	42	✓	
6	Petalin g	486	29	0	0	10	287	486	0	0	5	5	29	✓	

	Bahagi a														
7	Tangli n	326	11	0	2	5	32 6	179	0	0	5	5	4	√	
8	UTC Pudu Sentral	25	10	0	0	0	0	25	0	0	5	5	25	√	
9	Kuala Lumpu r	610	31	0	0	6	35 4	31	0	0	5	5	31	√	
1 0	Dato Keram at	252	25	0	0	7	29 3	252	0	0	5	5	25	√	
1 1	Setapa k	257	26	1	0	5	13 0	66	0	0	5	5	66	√	
1 2	Kg Panda n	28	4	0	0	0	0	36	0	0	1	1	4	√	KP Kg Pandan ditutup
1 3	Pulapo l	130	1	0	0	4	13 0	69	0	0	4	4	69	√	
1 4	Jinjang	313	37	0	3	9	31 3	37	0	0	5	5	37	√	
1 5	Batu	248	33	0	0	5	14 0	248	0	0	6	5	248	√	
1 6	Sentul	141	29	0	1	9	12 3	0	0	0	9	9	0	√	
1 7	UTC Mini Sentul	230	37	0	0	5	18 0	50	0	0	5	5	180	√	
1 8	Putraja ya Presint 9	553	9	0	0	0	0	51	0	0	5	5	51	√	
1 9	Putraja ya Presint 18	378	12	1	1	5	81	13	0	0	5	5	13	√	
2 0	Puspan ita	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Pesakit hanya wanita dan pada menjalankan MCAW
JUMLAH		53 02	41 8	2	7	118	40 93	1896	0	0	95	9 9	884		

Jadual 6.71 : Aktiviti Latihan

AKTIVITI/KURSUS	SASARAN	TARIKH	TRAINER	SASARAN 2020
Bengkel Peningkatan Bahan Promosi	66 orang Pegawai Pergigian dan Juruterapi Pergigian	23-25 April 2019	Penceramah luar dan dalaman	April 2020
Training of Trainers (TOT) for primary Prevention and early Detection of Oral Potentially Malignant Disorders and Oral Cancer (Database Access 2.0)	25 Pegawai Pergigian	22 Julai 2019	Dr Azura Abdullah, Dr Nur Syazwani Che Husin	Jun 2020
Seminar Calibration And Standardization Of Primary Prevention And Early Detection Of Oral Potentially Malignant Disorders And Oral Cancer	32 Pegawai Pergigian	30 Oktober 2019	Dr Fadzira Maarof (OMFS HPJ)	September 2020
Minggu Kesedaran Kanser Mulut	Kolaborasi KKM & OCRCC, UM	17-23 November 2019	-	November 2020

Pada Minggu Kesedaran Kanser Mulut 2019, didapati jumlah disaring meningkat daripada 4194 pada tahun 2018 kepada 5302 pada tahun 2019. Manakala jumlah dengan tabiat berisiko pada tahun 2019 adalah seramai 418, seramai 7 orang dirujuk kepada Klinik Pakar Bedah Mulut.

Maklum Balas / Kelemahan

Didapati pesakit yang dirujuk dan dikesan di tahap 1 hanyalah 25% berbanding dengan Indikator *National Oral Health Goal (NOHG)* 2020 sebanyak 30%.

Ulasan / Cadangan Penambahbaikan

Pesakit-pesakit yang dirujuk perlu diwujudkan mekanisma bagaimana untuk memantau pesakit dirujuk hadir ke Klinik Pakar Bedah Mulut dengan meningkatkan kesedaran mengenai kanser mulut dan pengesanan awal serta tabiat berisiko tinggi di kalangan masyarakat. Peringatan seperti menggunakan aplikasi Sistem Pesanan Ringkas (SMS) adalah langkah penambahbaikan yang dicadangkan. Kesedaran berkaitan kepentingan pengesanan awal amatlah penting kerana langkah ini boleh dirawat di peringkat awal dan menyelamatkan nyawa.

6.8.4 Program Khidmat Masyarakat

Program Khidmat Masyarakat diberi sebagai perkhidmatan tambahan kepada masyarakat melibatkan Promosi Kesihatan Pergigian & Pemeriksaan Pergigian di tempat-tempat yang terpilih seperti:

- 1) Dewan Orang Ramai
- 2) Masjid
- 3) Balairaya
- 4) Tadika
- 5) Rumah Kebajikan; dan
- 6) Agensi-agensi kerajaan dan bukan kerajaan.

Objektif Am

Memastikan perkhidmatan pergigian dan pendidikan tentang kesihatan mulut dapat dinikmati oleh masyarakat setempat sekaligus meningkatkan kualiti kebersihan dan kesihatan mulut.

Objektif Khusus

- 1) Menggalakkan masyarakat mendapatkan pemeriksaan pergigian secara berkala melalui aktiviti pemeriksaan dan rawatan pergigian.
- 2) Memberi peluang kepada golongan kurang upaya untuk mendapatkan pemeriksaan, rawatan dan khidmat nasihat di institusi masing-masing.
- 3) Menggalakkan masyarakat di kawasan terpencil untuk mendapatkan pemeriksaan dan khidmat nasihat.
- 4) Meningkatkan kesedaran masyarakat akan kepentingan penjagaan kesihatan mulut melalui khidmat nasihat, kempen, ceramah, pameran dan sebagainya.

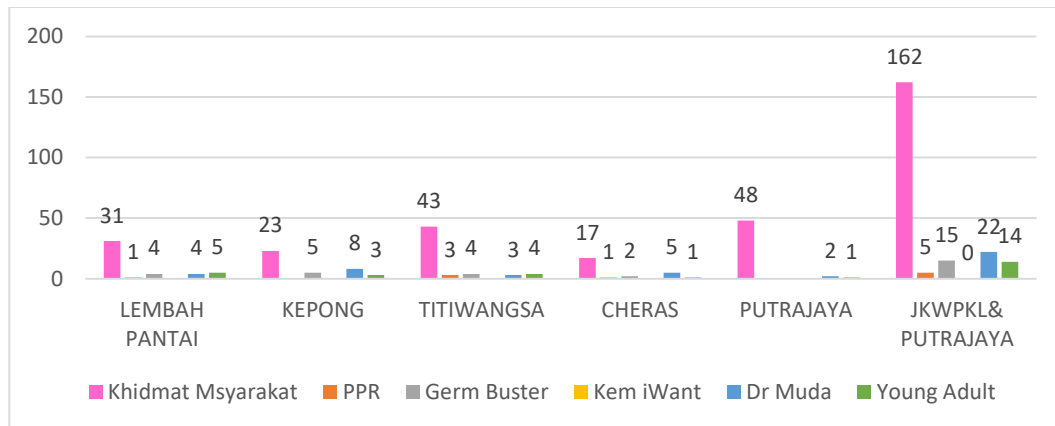
Strategi

- 1) Dijalankan secara berkala di tempat yang strategik dan terpilih.
- 2) Rawatan pergigian yang sesuai diberi kepada golongan kurang upaya di tempat mereka supaya status kesihatan mulut dapat dipertingkatkan sekaligus memperbaiki kualiti hidup.
- 3) Memastikan masyarakat mendapat pendedahan mengenai pendidikan kesihatan mulut melalui khidmat nasihat, ceramah, pameran dan aktiviti-aktiviti berkaitan.
- 4) Membolehkan pengesanan awal masalah kesihatan mulut dan pengendalian awal dapat dilakukan seperti program saringan kanser mulut.
- 5) Mewujudkan hubungan mesra antara pesakit dengan perawat dan kakitangan pergigian melalui aktiviti-aktiviti seperti kuiz dan pameran.
- 6) Menerapkan gaya hidup dan tabiat yang sihat di kalangan masyarakat seperti kempen anti merokok dan pemakanan seimbang.

Pencapaian

Jadual 6.72: Pencapaian Program Khidmat Masyarakat Mengikut Klinik 2019

Klinik Pergigian	Khidmat Masyarakat	PPR	<i>Germ Buster</i>	<i>Kem iWANT</i>	<i>Doktor muda</i>	<i>Young Adult</i>
Lembah Pantai						
KP Bangsar	9	-	-	-	1	1
KP Cahaya Suria	8	-	2	-	1	1
KP Petaling Bahagia	11	1	2	-	2	2
KP Tanglin	3	-	-	-	-	1
Jumlah	31	1	4	-	4	5
Kepong						
KP Jinjang	14	-	3	-	5	2
KP Sentul	6	-	2	-	3	
KP Batu	3	-	-	-	-	1
Jumlah	23	-	5	-	8	3
Titivangsa						
KP Dato' Keramat	12	1	-	-	-	-
KP Setapak	13	1	2	-	2	1
KP Kg Pandan	7	1	1	-	1	3
KP PULAPOL	11	-	1	-	-	-
Jumlah	43	3	4	-	3	4
Cheras						
KP Cheras	11	1	1	-	3	-
KP Bandar Tun Razak	3	-	1	-	1	-
KP Cheras Baru	3	-	-	-	1	1
Jumlah	17	1	2	-	5	1
Putrajaya						
Presint 9	25	-	-	-	1	1
Presint 18	23	-	-	-	1	-
Jumlah	48	-	-	-	2	1
Jumlah Keseluruhan	162	5	15	-	22	14

Rajah6. 6.63: Pencapaian Program Khidmat Masyarakat 2019 Mengikut PKP

Sebanyak 162 Khidmat Masyarakat telah dijalankan sepanjang tahun 2019 iaitu sebanyak 49 darinya iaitu 30.2% khidmat masyarakat adalah anjuran Bahagian Kesihatan Pergigian (BKP) Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya (JKWPKL&P) manakala 113 iaitu 69.8% adalah anjuran Agensi Luar.

Tindakan Penambahbaikan

1. Meneruskan kolaborasi dengan agensi lain di mana BKP JKWPKL&P perlu proaktif dalam menganjurkan aktiviti-aktiviti kesihatan pergigian yang melibatkan agensi-agensi luar yang lain.
2. Memastikan aktiviti promosi pergigian yang kreatif dan inovatif dilaksanakan bagi meningkatkan keberkesanan penyampaian maklumat kesihatan pergigian kepada masyarakat
3. Membangunkan dan mempertingkatkan bilangan ikon Gigi (iGG) bagi masyarakat WPKL&P bagi memperkasakan masyarakat dalam menyampaikan maklumat kesihatan pergigian secara berkesan. Di samping itu golongan *young adult* dari kalangan pelajar kolej dan Institusi Pengajian Tinggi (IPT) juga akan diturut sertakan di dalam program ini.
4. Bagi membantu promosi pergigian dilaksanakan secara efektif dan efisien, BKP JKWPKL akan mempertingkatkan aktiviti yang di terajui oleh Jawatankuasa Promosi bagi memastikan penyampaian maklumat kesihatan pergigian diberikan kepada semua lapisan masyarakat.
5. Selain dari penyampaian maklumat kesihatan pergigian secara berkesan, BKP

JKWPKL & P telah mengambil inisiatif dengan merancang penubuhan *Wellness Dental Clinic*. Klinik ini merupakan sebuah klinik yang memberi fokus dalam aktiviti pencegahan penyakit pergigian dan akan diterajui oleh Pakar Pergigian Kesihatan Awam.

6. BKP JKWPKL&P mempunyai dua (2) buah Klinik Pergigian Bergerak (KPB) yang perlu dibuat secara berjadual bagi memastikan penggunaannya tidak *under/overutilized*.

Kesimpulan

Program khidmat masyarakat ini telah dapat memberikan perkhidmatan pergigian dan pendidikan tentang kesihatan mulut kepada masyarakat setempat untuk meningkatkan kualiti kebersihan dan kesihatan mulut.

Usaha mempertingkatkan kolaborasi bersama agensi kerajaan lain sejajar dengan matlamat Strategi Lautan Biru (*NBOS*) untuk melaksanakan program kerajaan menerusi pendekatan yang lebih kreatif dan inovatif mampu mengoptimumkan sumber terkumpul bagi mencapai matlamat kesihatan pergigian yang lebih baik untuk masyarakat.

Aktiviti promosi kesihatan pergigian yang kreatif dan inovatif telah meningkatkan kesedaran masyarakat terhadap penjagaan kesihatan pergigian contohnya seperti hasil pameran yang menarik minat masyarakat, bercerita secara kreatif kepada kanak-kanak dan sebagainya.

6.9 PENJAGAAN KESIHATAN PERGIGIAN PRIMER

6.9.1 program Kesihatan Pergigian Toddler

Penjagaan kesihatan pergigian telah didedahkan dalam beberapa fasa kehidupan melalui pendekatan yang berbeza. Penjagaan kesihatan pergigian untuk *toddler* telah mula dijalankan secara sistematik selepas pelancaran *Guidelines Early Childhood Oral Healthcare* pada tahun 2008. Objektif program ini adalah untuk mempromosi dan mengekalkan kesihatan pergigian kanak-kanak *toddler* bagi mengekalkan pertumbuhan yang optima. Bagi melancarkannya, program ini telah dijadikan sebagai pelan tindakan Bahagian Kesihatan Pergigian JKWPKL&P.

Aktiviti kesihatan pergigian *toddler* telah dijalankan di beberapa lokasi seperti:

- Klinik Pergigian (KP)
- Klinik Kesihatan Ibu dan Anak (KKIA)
- Taman Asuhan Kanak-kanak (TASKA)
- Program Khidmat Masyarakat
- Program Si Cilikku Sihat

Seminar yang telah dianjurkan untuk program kesihatan pergigian *toddler* pula adalah:

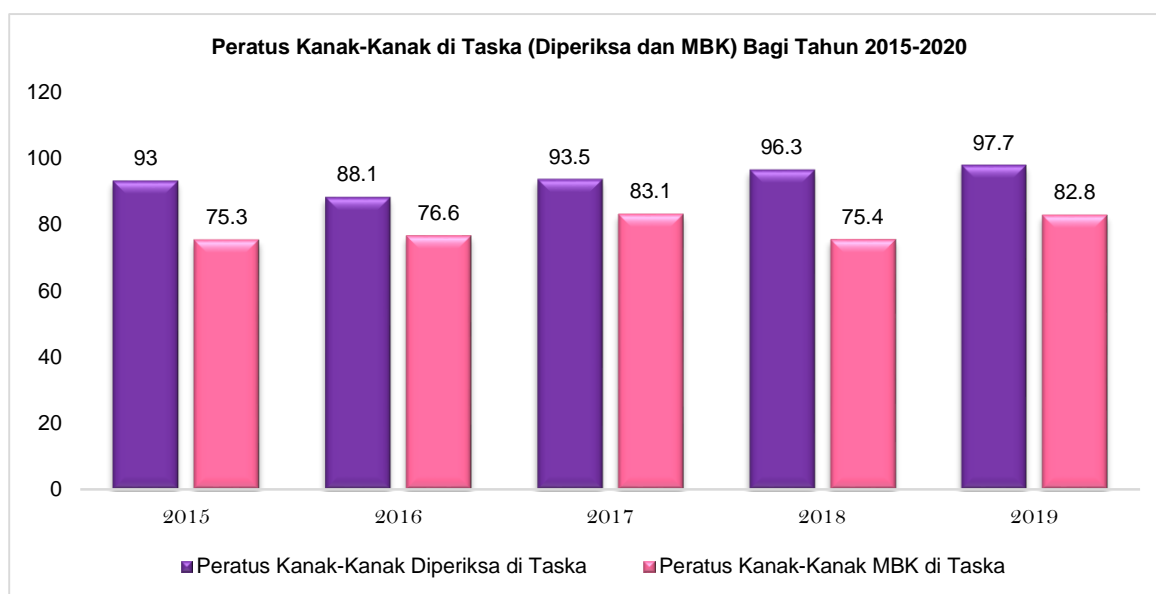
- a) Seminar kesihatan pergigian *toddler* untuk jururawat pergigian
- b) Seminar kesihatan pergigian untuk guru-guru TASKA

Objektif utama seminar adalah untuk meningkatkan kesedaran tentang kesihatan pergigian *toddler* dan peningkatan kualiti perkhidmatan pergigian *toddler*. Selain itu juga, dapat meningkatkan kolaborasi antara pasukan pergigian dan pengusaha dan guru-guru TASKA.

Program Si Cilikku Sihat mula dijalankan pada tahun 2012 dengan pencapaian setiap zon yang menganjurkan sekurangnyanya satu aktiviti Si Cilikku Sihat. Program ini akan meningkatkan lagi kolaborasi yang baik dalam kalangan personel pergigian dan guru-guru TASKA.

Pencapaian

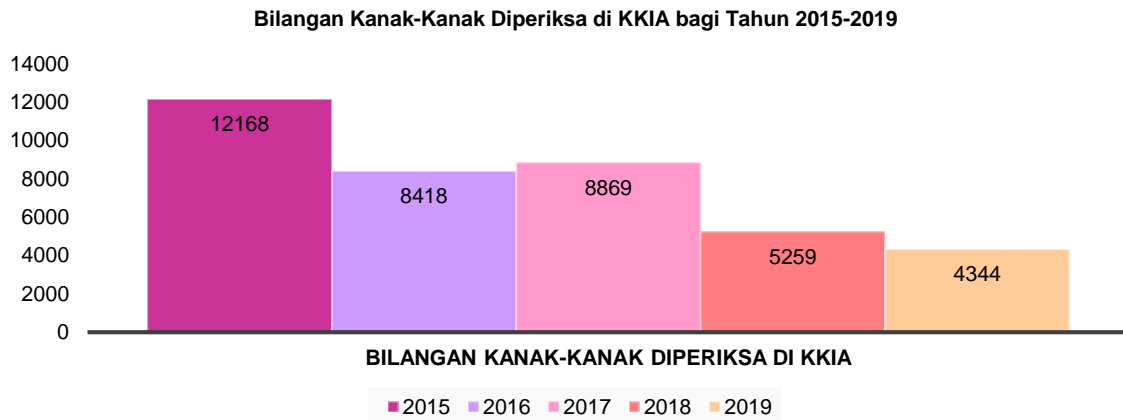
Bilangan Taska yang telah dilawati pada tahun 2019 ialah sebanyak 134.

Rajah 6.64: Peratus kanak-kanak Diperiksa dan Status MBK di TASKA (2015-2020)

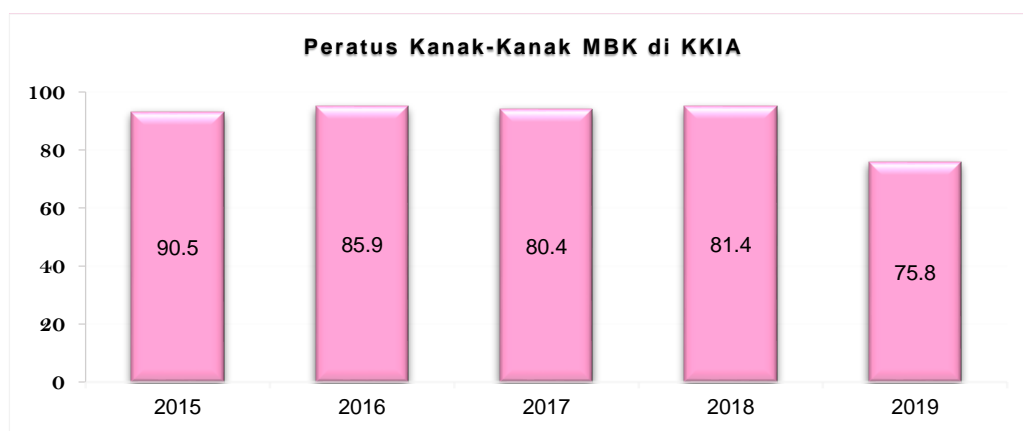
Jadual 6.73: Peratus kanak-kanak yang perlu *Flouride Varnish* diberi (FV) di TASKA

RAWATAN FV SETIAP 6 BULAN SELAMA 2 TAHUN	PENCAPAIAN (JAN - DIS 2019)
% kedatangan baru <i>toddler</i> perlu rawatan FV diberi rawatan FV	1070/2253 (47.5%)
% <i>toddler</i> diberi rawatan FV kali kedua: 50%	770/1070 (71.8%)
% <i>toddler</i> diberi rawatan FV kali ketiga: 30%	58/1070 (5.042%)
% <i>toddler</i> diberi rawatan FV kali keempat: 20%	37/1070 (3.5%)

Rajah 6.65 : Bilangan Kanak-kanak diperiksa Di KKIA JKWPKL & P (2015-2019)

Bilangan yang ketara pada tahun 2015 adalah disebabkan oleh sasaran yang telah ditetapkan kepada setiap juruterapi pergigian yang perlu memeriksa 100 pesakit. Pada tahun-tahun berikutnya sasaran ini telah diturunkan disebabkan oleh pelbagai faktor seperti sumber manusia, pengangkutan dan lain-lain faktor yang menyumbang kepada kegagalan lawatan dibuat di peringkat KKIA.

Rajah 6.66: Peratus Kanak-Kanak Mulut Bebas Karies Di KKIA (2015-2020)

Secara keseluruhannya dapat dilihat trend penurunan kadar MBK kanak-kanak ini. Faktor yang menyumbang adalah mungkin kekurangan di pihak perkhidmatan pergigian dalam menyampaikan maklumat dan juga kurang kesedaran ibu bapa kanak-kanak itu sendiri. Maklumat yang disampaikan hanya dalam tempoh yang singkat kerana kebanyakan ibu bapa mengejar temujanji di peringkat KKIA. Faktor ketiadaan ruang dalam memberikan kesedaran ini juga memainkan peranan.

Jadual 6.74: Peratus Kanak-Kanak Diperiksa Di KKIA Menerima Fluoride Varnish (FV)

MENJALANKAN RAWATAN FV SETIAP 6 BULAN SELAMA 2 TAHUN	PENCAPAIAN (JAN - DIS 2019)
% kedatangan baru <i>toddler</i> perlu rawatan FV diberi rawatan FV	1120/2306 (48.5%)
% <i>toddler</i> diberi rawatan FV kali kedua	636/2306 (27.6%)
% <i>toddler</i> diberi rawatan FV kali ketiga	72/2306 (3.1%)
% <i>toddler</i> diberi rawatan FV kali keempat	0/2306 (0%)

Cabaran

Cabaran utama dalam penyampaian perkhidmatan ini adalah dalam penyampaian perkhidmatan di peringkat KKIA. Ini adalah kerana terdapat beberapa klinik yang mengalami kekurangan juruterapi pergigian yang berpunca daripada kenaikan pangkat dan melanjutkan pelajaran di peringkat pos-basik. Temujanji kanak-kanak ini di KKIA melibatkan sesi pagi dan petang dan sesi ini amat sukar dipenuhi kerana juruterapi pergigian terpaksa mengutamakan perkhidmatan pergigian sekolah dahulu.

6.9.1 program Kesihatan Pergigian Pra Sekolah

Program penjagaan kesihatan pergigian bagi kanak-kanak pra sekolah menggunakan pendekatan yang mesra dan penyayang di mana jururawat pergigian memperkenalkan rawatan pergigian tidak invasif kepada kanak-kanak melalui inisiatif promosi dan pencegahan.

Objektif

1. Memperkasakan peranan personel pergigian.
2. Meningkatkan pengetahuan, kesedaran dan peranan guru tadika dengan memberi latihan kesedaran berikut kepada guru tadika.
3. Mendapatkan kerjasama guru tadika untuk aktiviti pencegahan.
4. Tadika melaksanakan latihan memberus gigi (LMG) dua (2) kali setiap minggu dalam sesi pembelajaran.
5. Memberi rawatan kepada murid yang memerlukan.
6. Tadika diberi tunjuk ajar pendidikan kesihatan pergigian (PKP).

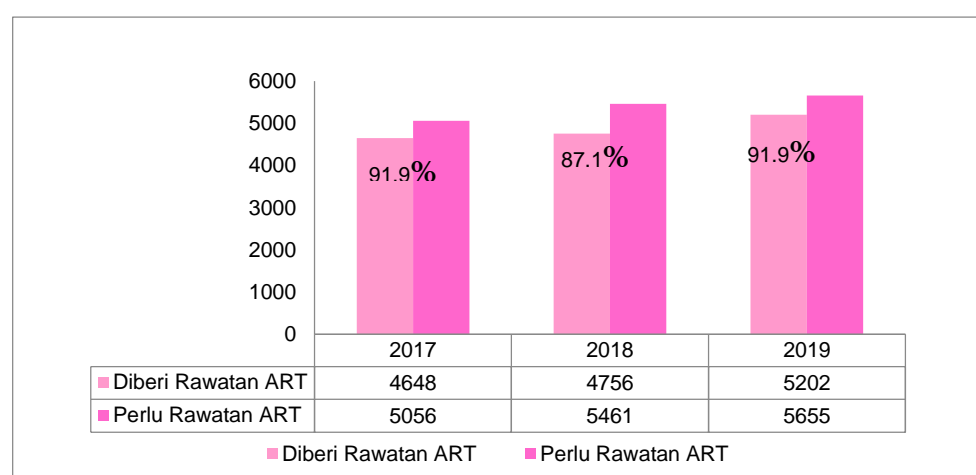
Aktiviti/Pencapaian Program Pra Sekolah

1. Memberi latihan kesedaran program kesihatan pergigian prasekolah kepada juruterapi pergigian kanan & juruterapi pergigian sekali (1x) setahun.
2. Latihan kepada guru tadika yang dikendalikan oleh BKP, JKWPKL & P bagi meningkatkan pengetahuan dan kesedaran juga diadakan sebagai acara tahunan .
3. Tadika melaksanakan LMG 2X setiap minggu dalam sesi pembelajaran.

Jadual 6.75: Pelaksanaan LMG Di Setiap Zon 2019

ZON	BILANGAN		
	2017 (BELUM DIWUJUDKAN LAGI)	2018	2019
Lembah Pantai	-	4	4
Titiwangsa	-	4	4
Kepong	-	4	4
Cheras	-	3	3
Putrajaya	-	3	3
Jumlah	-	18	18

Jadual 6.75 menunjukkan jumlah pelaksanaan LMG yang telah dijalankan di setiap zon sepanjang Januari – Disember 219. Jumlah adalah sama pada tahun 2018 dan 2019 iaitu 18, manakala tiada rekod bagi 2017 kerana LMG belum diwujudkan lagi pada tahun tersebut.

Rajah 6.67 : Peratus Kes Yang Diberi Rawatan ART Dan Yang Memerlukan ART

Jadual 6.76: Bilangan Tadika Yang Diberi Pendidikan Kesihatan Pergigian (PKP)

TADIKA	BILANGAN		
	2017	2018	2019
Diberi PKP	0	491	507
Jumlah tadika	0	491	507

Cabaran

1. Kerjasama kanak-kanak terutamanya dalam penerimaan rawatan.
2. Kekangan masa bagi melengkapkan rawatan pada murid yang terlepas menerima rawatan semasa lawatan diadakan.
3. Mengumpulkan guru-guru bagi menjalani kursus di peringkat jabatan kerana kebanyakan prasekolah mempunyai jumlah guru yang terhad dan komitmen lain guru-guru sekiranya bengkel/kursus diadakan pada hujung minggu.

Tindakan Penambahbaikan

Menggalakkan lebih banyak aktiviti promosi bergantung kepada klinik-klinik pergigian kerana penambahbaikan yang diambil bergantung kepada banyak faktor.

6.9.2program Kesihatan Pergigian Sekolah

Perkhidmatan Kesihatan Pergigian disampaikan kepada pelajar Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah melalui Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Sekolah berpandukan pendekatan *Incremental Dental Care*. Perkhidmatan ini disampaikan melalui perkhidmatan Klinik Pergigian Statik dan Pasukan Pergigian Bergerak kepada semua pelajar dari Tahun 1 hingga ke Tingkatan 5.

Program *Incremental Dental Care* telah mula dijalankan sejak tahun 1950an. Program berstruktur ini bertujuan untuk mencapai *orally-fit* murid-murid sekolah Status karies pergigian diukur melalui penggunaan indeks DMFT yang direka cipta oleh Klein, Palmer and Knutson pada tahun 1938. Walau bagaimanapun, indeks ini hanya mengukur gigi-gigi berkaviti yang telah merebak ke bahagian dentin. Hasil daripada bengkel

International Consensus Workshop on Caries Clinical Trials yang diadakan pada tahun 2002, telah memutuskan terdapat keperluan untuk mengukur karies gigi diperingkat awal yang masih belum mempunyai kaviti. Dengan itu, satu sistem baru yang dikenali sebagai *International Caries Detection and Assessment System (ICDAS)* telah dibangunkan bagi maksud tujuan tersebut.

ICDAS menggunakan pendekatan yang berasaskan bukti-bukti saintifik untuk mengelaskan peringkat-peringkat kejadian karies dan seterusnya mewujudkan sistem skor secara klinikal bagi tujuan pengelasan tersebut. *Modified MOH ICDAS* dipersetujui untuk digunakan di Malaysia.

Gingival Index Score (GIS) merupakan indeks yang diperkenalkan bagi mengenalpasti status gusi di kalangan murid sekolah. Garis panduan bagi "*Standardization and Calibration on Gingival Index for Schoolchildren*" telah diterbitkan pada tahun 2013 oleh Proram Kesihatan Pergigian KKM dan digunapakai sehingga kini. Index ini menggunakan 7 permukaan gigi dan 4 kriteria penskoran status gusi.

Objektif

1. Memberi rawatan pergigian kepada pelajar sehingga mencapai tahap *orally fit*.
2. Meningkatkan kesedaran dan memperkasa pelajar sekolah tentang tanggungjawab mereka dalam menjaga kesihatan mulut sendiri (konsep *self care ;self empowerment*).
3. Mengukuhkan inisiatif pencegahan klinikal di kalangan pelajar sekolah.
4. Mempertingkatkan peranan guru, ibubapa dan masyarakat dalam promosi kesihatan pergigian.

Aktiviti/Pencapaian Program Kesihatan Pergigian Sekolah

1. Pencegahan dan Promosi Kesihatan Pergigian

- a. Penyampaian ceramah atau pendidikan kesihatan pergigian (PKP) kepada semua pelajar yang memfokuskan kepada aspek kebersihan mulut.
- b. Nasihat amalan pemakanan khususnya amalan pengambilan gula, pemeriksaan mulut dan gigi berkala.
- c. Mengadakan pameran kesihatan pergigian, kempen dan mengambil bahagian dalam aktiviti-aktiviti anjuran sekolah sihat di kantin sekolah dan persekitaran yang sihat dan selamat yang mencegah pelajar sekolah dari mengalami kecederaan pada gigi dan mulut.
- d. Menggalakkan kerjasama dengan pihak sekolah untuk memastikan persekitaran sekolah adalah kondusif supaya pelajar dapat mengamalkan gaya hidup yang baik/sihat untuk penjagaan kesihatan mulut.
- e. Aplikasi selan fisur kepada gigi kekal yang dikenalpasti berisiko untuk mengalami kerosakan
- f. Aplikasi *fluoride varnish* akan diberi kepada pelajar sekolah rendah yang mempunyai indikasi yang tertentu.

2. Aktiviti Klinikal

- a. Pemeriksaan gigi/mulut dan diagnosa.
- b. Rawatan yang disampaikan merangkumi rawatan tampalan, cabutan gigi dan pembersihan gigi. Rawatan hanya disampaikan kepada pelajar yang telah mendapat kebenaran untuk rawatan daripada ibubapa penjaga.

3. Modified ICDAS

- a. *Training of Trainers* (TOT) kalibrasi telah diadakan diperingkat kebangsaan manakala taklimat kesedaran dan kalibrasi ICDAS telah diadakan untuk Pegawai Pergigian dan Juruterapi Pergigian di peringkat negeri.
- b. Sebanyak dua sesi kalibrasi telah diadakan pada tahun 2019 bagi pelaksanaan ICDAS di 209 buah sekolah rendah dengan enrolmen 148344 murid.

Jadual 6.77: Sesi Kesedaran dan kalibrasi *Modified* ICDAS (2016-2019)

Tahun	Sesi Kesedaran		Sesi Kalibrasi		
	Bilangan Taklimat	Bilangan Peserta	Bilangan kalibrasi	Pegawai Pergigian	Juruterapi Pergigian
2016	3	146	1	2	8
2017	3	113	4	20	40
2018	6	121	5	20	64
2019	22	561	4	41	11

Jadual 6.78 : Pencapaian *Gingival Index Score* (GIS) Sekolah Rendah (2015-2019)

YEAR	ENROLMENT	NEW ATTENDANCES	NUMBER OF STUDENTS WITH GIS SCORE			
			0(MBG)	1	2	3
2015	138930	138718	126835 (91.1%)	7194 (5.2)	2303 (1.7)	2392 (1.7)
2016	127197	127125	112174 (88.2%)	8298 (6.5)	3366 (2.6)	3290 (1.9)
2017	143713	135650	91716 (88.1%)	7272 (5.4)	2847 (2.1)	2678 (2.0)
2018	145318	145221	127798 (88%)	11491 (7.91%)	2824 (1.95%)	3108 (2.14%)
2019	150464	150221	132486 (88.2%)	12216 (8.1%)	2554 (1.8%)	2965 (1.9%)

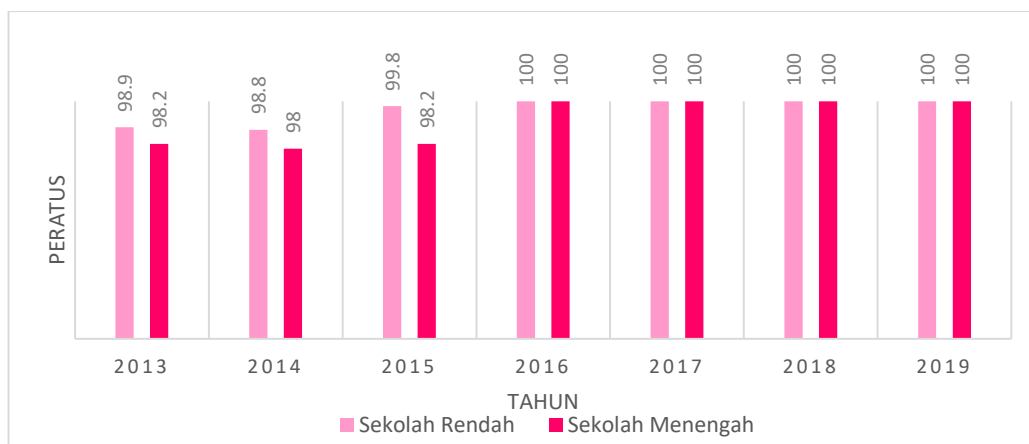
Jadual 6.79: Pencapaian *Gingival Index Score* (GIS) Sekolah Menengah (2015-2019)

TAHUN	ENROLMEN	KEDATANGAN BARU	BILANGAN MURID DENGAN SKOR GIS			
			0(MBG)	1	2	3
2015	100089	99220	90287 (90.9%)	2830	2039	4064
2016	87927	87339	76360 (87.4%)	2717	3642	4620
2017	97545	93522	61859 (82.2%)	1879	2943	3750
2018	92952	91882	78706 (85.6%)	3478 (3.8%)	4759 (5.2%)	4939 (5.4%)
2019	91368	90114	75712 (84.0%)	4144 (4.6%)	5020 (5.6%)	5238 (5.8%)

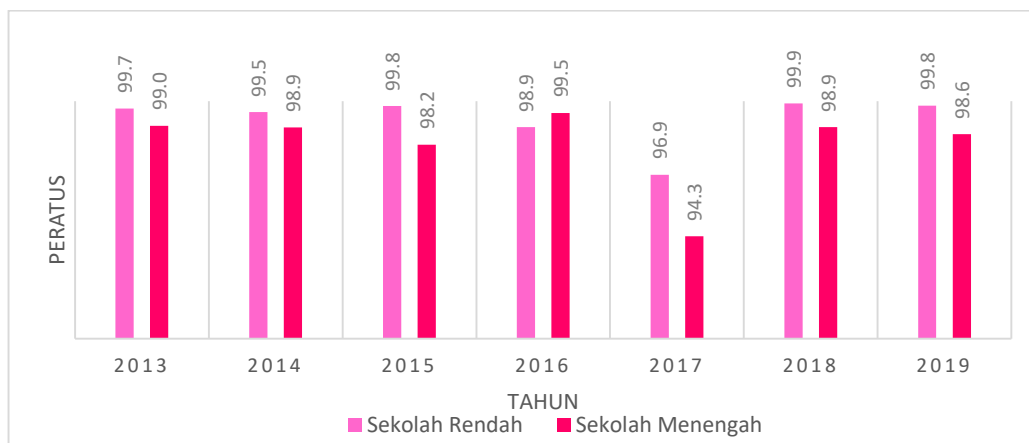
Jadual 6.80: Pencapaian Program Sekolah Rendah dan Menengah Di Bawah Bahagian Kesihatan Pergigian JKWPKL&P Tahun 2013-2019

PERKAR A	KATEGO RI	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bilangan	Sek Rendah	210	210	210	212	212	212	209
	Sek Menenga h	107	108	109	109	110	111	109
Enrolmen	Sek Rendah	13823 8	13869 4	13909 5	14317 5	14206 7	14533 3	15046 4
	Sek Menenga h	10741 0	10455 9	10100 8	98371	97244	92950	91368
Kedatang an Baru	Sek Rendah	13818 4	13854 4	13880 8	14159 5	14189 7	14522 1	15022 1
	Sek Menenga h	10706 2	10406 6	99145	97837	94604	91882	90114
% Liputan Pelajar	Sek Rendah	98.9	98.8	99.8	99.5	96.9	99.9	99.8
	Sek Menenga h	98.2	98.0	98.2	99.5	94.3	98.9	98.6
% Tpr	Sek Rendah	73.6	73.2	72.4	68.8	69.0	69.3	69.4
	Sek Menenga h	91.8	89.7	88.1	85.0	83.9	83.3	82.1
X+M/100	Pelajar 12 Tahun	1.00	0.80	0.83	1.93	1.74	1.02	0.9
	Pelajar 16 Tahun	3.71	3.27	4.07	7.98	8.72	4.52	4.2
Dmfx	Pelajar 12 Tahun	0.33	0.26	0.25	0.24	0.23	0.23	0.23
	Pelajar 16 Tahun	0.56	0.52	0.52	0.49	0.51	0.52	0.52
% Mbg	Sek Rendah	99.6	94.8	91.9	87.2	88.3	88.0	88.2
	Sek Menenga h	98.4	92.8	92.2	83.4	86.7	85.7	84.0
Perokok Semasa	Sek Rendah	Nil	Nil	Nil	33	5	0	48
	Sek Menenga h	NIL	NIL	NIL	3189	2309	2107	2225

Secara keseluruhannya, pencapaian tahun 2019 sedikit menurun berbanding tahun 2018. Peratus pelajar sekolah rendah yang tidak memerlukan rawatan dan peratus pelajar yang bebas gingivitis meningkat sedikit manakala menurun sedikit bagi sekolah menengah. Pelaksanaan GIS pada tahun 2019 merupakan tahun keenam pelaksanaan program tersebut. Peratus Mulut Bebas Gingivitis (MBG) di kalangan pelajar sekolah perlu dipantau berterusan. Selain itu, X+M di kalangan pelajar sekolah rendah dan sekolah menengah terdapat penurunan pada tahun 2019. Indeks kehilangan gigi kekal adalah sama dan perlu dipantau dari masa kesemasa. Program KOTAK menunjukkan peningkatan dari segi bilangan murid yang merokok disekolah rendah dan menengah.

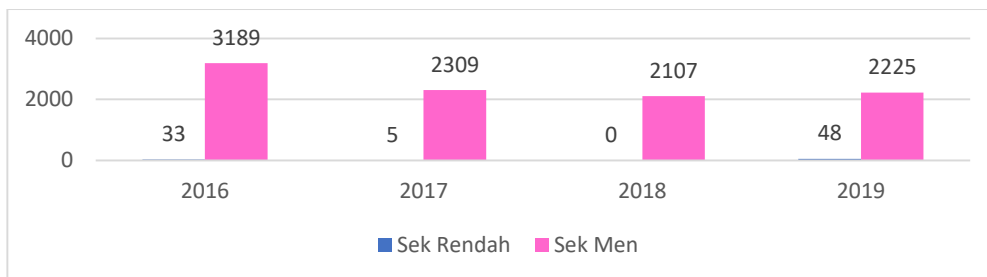

Rajah 6.68 : Peratus Liputan Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah 2013 – 2019

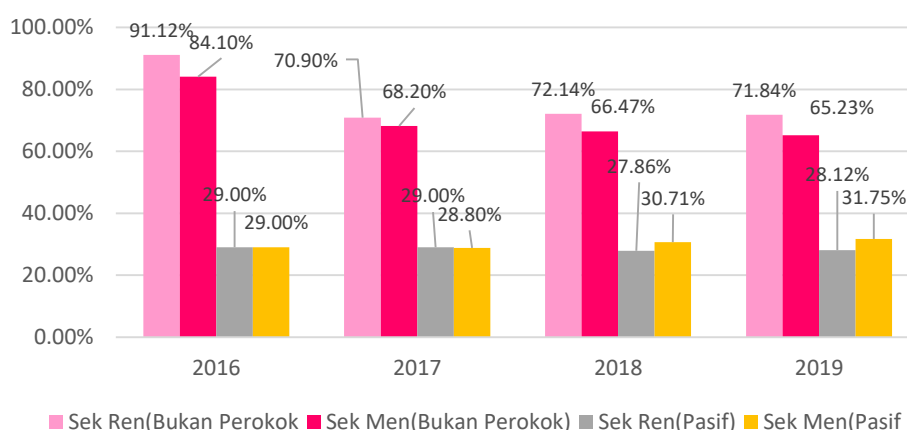
Rajah 6.69: Peratus Pelajar Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah Menerima Rawatan Tahun 2013 - 2019

Terdapat penurunan peratus pelajar yang menerima rawatan di kalangan pelajar sekolah rendah dan sekolah menengah di WPKL&P iaitu 99.8% bagi sekolah menengah dan 98.6% bagi sekolah rendah.

Rajah 6.70: Bil Perokok Semasa bagi Pelajar Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah Tahun 2016 - 2019

Bilangan perokok semasa pada tahun 2019 bagi WPKL & P meningkat dari 2107 pada tahun 2018 kepada 2273. Kesemua zon mampu mengesan perokok disekolah. Bilangan perokok bagi sekolah menengah mengikut zon adalah Zon Lembah Pantai (800), Zon Titiwangsa(597), Zon Kepong(227), Zon Cheras(248) dan Zon Putrajaya(353). Manakala bilangan perokok bagi sekolah rendah mengikut zon adalah Zon Lembah Pantai(42), Zon Kepong(6) dan tiada perokok dikesan dikalangan murid sekolah rendah bagi Zon Titiwangsa, Zon Kepong dan Zon Putrajaya. Juruterapi harus diberi latihan semula untuk meningkatkan kemahiran untuk saringan yang lebih berkesan.

Rajah 6.71: Bil Bukan Perokok Dan Perokok Pasif Bagi Pelajar Sekolah Rendah Dan Sekolah Menengah Tahun 2016 - 2019

Cabaran

1. Peralatan di bawah seliaan *QMS Sdn Bhd (Quantum Medical Solution Sdn Bhd)* yang rosak dan lewat dibaiki menjejaskan program kesihatan pergigian sekolah
2. Terlalu banyak aktiviti anjuran sekolah yang menjejaskan jadual rawatan di sekolah
3. Setengah ibu bapa memilih untuk mendapatkan rawatan dari klinik pergigian swasta.
4. Alat pengesan perokok amat diperlukan untuk saringan disekolah.

Tindakan Penambahbaikan

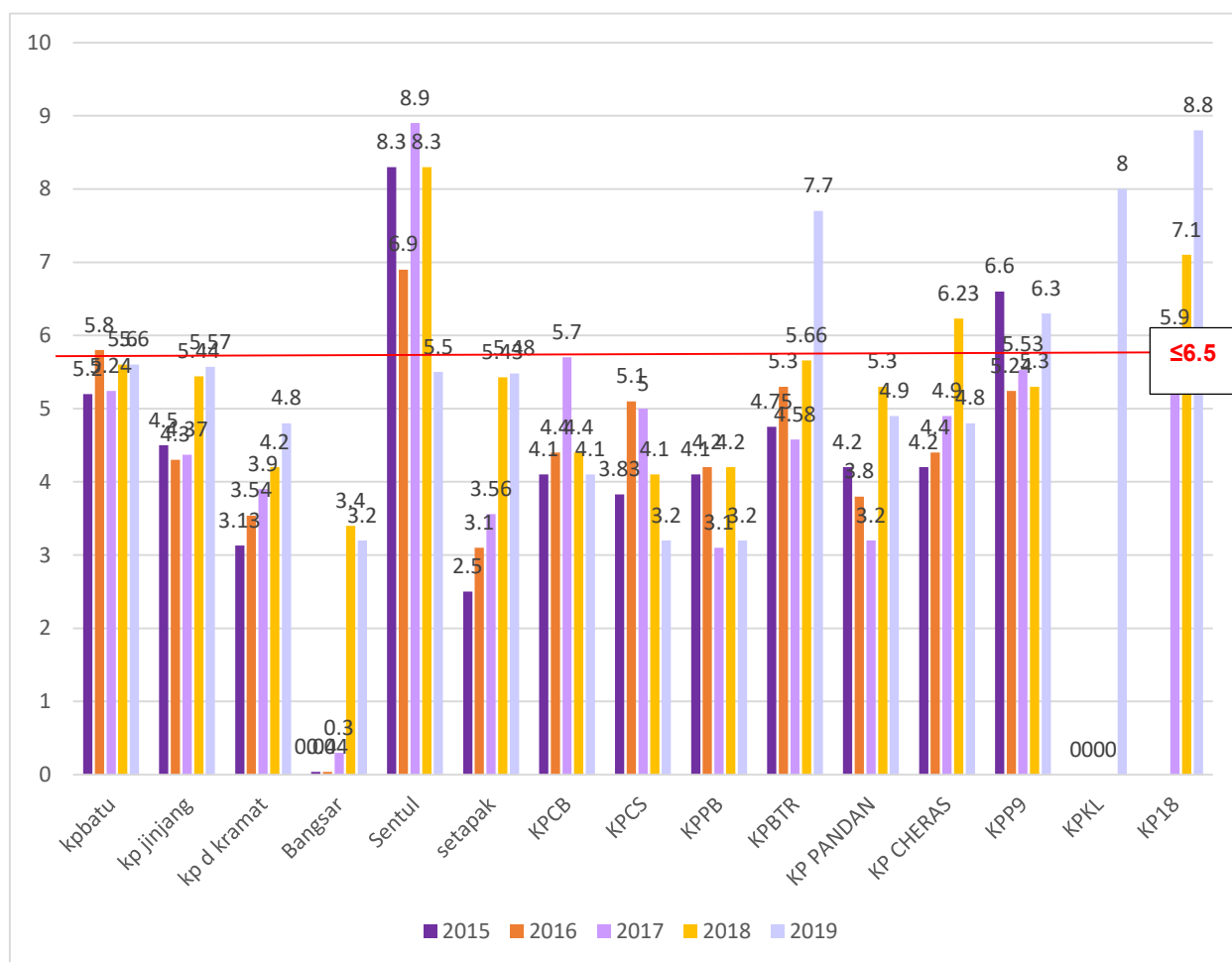
1. Memperkasakan ahli jawatankuasa sekolah agar penyampaian maklumat dapat diberi dengan lebih berkesan.
2. Penglibatan Team Promosi untuk meningkatkan aktiviti Promosi Pergigian.
3. Mengadakan perbincangan dengan AJK Sekolah bagi menjelaskan aktiviti-aktiviti yang akan dijalankan serta perbincangan mengenai isu-isu yang dihadapi semasa pelaksanaan aktiviti.
4. Memantapkan kolaborasi diantara pihak sekolah dan pergigian dalam melaksanakan program yang dijalankan.
5. Meningkatkan kemahiran Juruterapi dan Pegawai Pergigian dalam program KOTAK.

6.9.3 Program D/100 Untuk Murid Sekolah Rendah

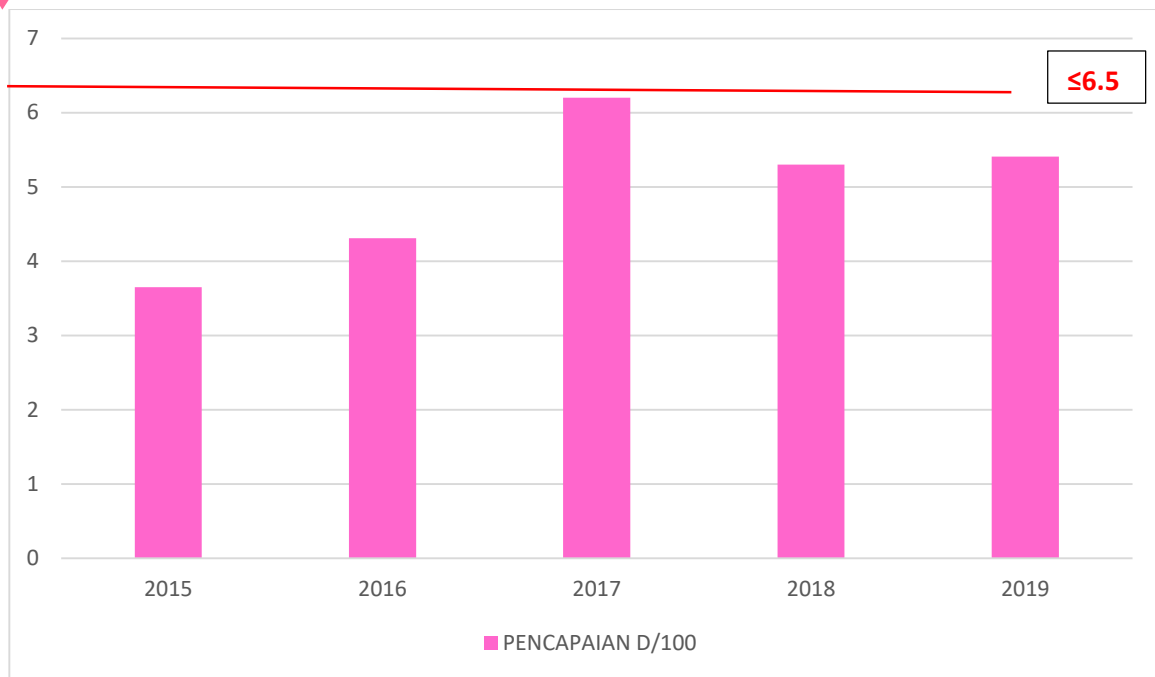
D/100 adalah salah satu indicator pencapaian Progran Kesihatan Pergigian Sekolah. D/100 adalah kadar kerosakan gigi kekal murid sekolah rendah per kedatangan baru. Reten yang diukur adalah D (*decayed*) pada gigi kekal murid tahun 1 hingga Tahun 6. D/100 Juga merupakan salah satu komponen dalam *District Specific Approach (DSA)* Program *QUALITY ASSURANCE* Bahagian Pergigian Kementerian Kesihatan Malaysia.

Objektif

1. Memantau keberkesanan program kesihatan pergigian sekolah
2. Sebagai indicator bilangan kerosakan gigi kekal (D) dikalangan murid sekolah rendah
3. Mengadakan Latihan memberus gigi dan memantapkan lagi aktiviti promosi kepada sekolah rendah yang dikenalpasti kadar D/100 melebihi 6.5%
4. Memantapkan program pengapan fisur di sekolah rendah dengan D/100 melebihi 6.5%

Rajah 6.72: Pencapaian D/100 Bahagian pergigian 2015-2016

Rajah 6.73: Purata Pencapaian D/100 JKWPKL 2015-2019

6.9.4 program Kesihatan Pergigian Ibu Mengandung (Im)

Perubahan paras hormon ketika mengandung boleh mempengaruhi tabiat, emosi dan kesihatan ibu. Pada peringkat awal, lazimnya, ibu mengalami loya dan muntah-muntah yang boleh menyebabkan pembersihan gigi kurang berkesan. Sekiranya tidak dibersihkan dengan baik, akan mendedahkan ibu kepada masalah pergigian iaitu kerosakan gigi (karies gigi) dan penyakit gusi.

Masalah pergigian yang dihadapi oleh ibu juga boleh menjejaskan kesihatan anak dalam kandungan. Anak yang dilahirkan mungkin kurang berat badan dan tidak cukup bulan. Ibu juga harus mengambil makanan secara sihat kerana gigi anak mula terbentuk semasa minggu ke 5 hingga minggu ke 6 kehamilan. Pemeriksaan dan rawatan asas untuk ibu mengandung adalah percuma di klinik-klinik pergigian kerajaan sekiranya ibu membawa kad atau rekod pemeriksaan kesihatan kehamilan.

Jadual 6.81: Senarai Klinik-Klinik yang Memberikan Perkhidmatan Pergigian di KKIA

Zon	Klinik Pergigian	KKIA
Lembah Pantai	KP Bangsar	• KKIA Taman Pantai Indah • KKIA Bukit Bangsar • KKIA Taman Tun Dr Ismail (K1M)
	KP Petaling Bahagia	• KKIA Kuchai Entrepreneurs (K1M) • KKIA Taman Sri Sentosa • K1M Muhibbah
	KP Tanglin	• KK Tanglin
	KP Cahaya Suria	• KKIA Jln. Hang Tuah (K1M)
Titiwangsa	KP Dato Keramat	• KK Dato Keramat
	KP Kg. Pandan	• KKIA Desa Pandan
	KP Setapak	• KKIA Jln. Gombak
	KP PULAPOL	• KKIA Seri Rampai
	KP Kuala Lumpur	• KK Kuala Lumpur
Kepong	KP Jinjang	• KK Jinjang • KKIA Segambut Jaya (K1M) • KKIA Metro Prima (K1M)
	KP Mukim Batu	• KK Batu • KKIA Koperasi Polis
	KP Sentul	• KK Sentul
Cheras	KP Cheras	• KK Cheras • KKIA Sungai Besi
	KP Cheras Baru	• KK Cheras Makmur • KKIA Desa Tun Razak
	KP Bandar Tun Razak	• KKIA BTR • KKIIA Bandar Tun Razak

Putrajaya	KP Putrajaya Presint 9	• KK Putrajaya Presint 9 • KK Putrajaya Presint 11
	KP Putrajaya Presint 18	• KK Putrajaya Presint 4 • KK Putrajaya Presint 18

Objektif

Matlamat utama program IM adalah untuk memberi pengetahuan kesihatan pergigian kepada ibu sebagai agen perubahan kesihatan pergigian di persekitaran rumah dengan mengubah tingkahlaku dalam kalangan ahli keluarga. Mereka diberikan rawatan pergigian secara percuma. IM yang mendapat rawatan di klinik kesihatan akan dirujuk ke klinik pergigian kerajaan terdekat bagi sesi promosi kesihatan pergigian, pemeriksaan dan rawatan pergigian. Temujanji lanjut akan ditetapkan, jika perlu.

Sasaran

1. % Liputan IM (PG 207) = Bilangan IM diperiksa baru
Kedatangan baru di KKIA

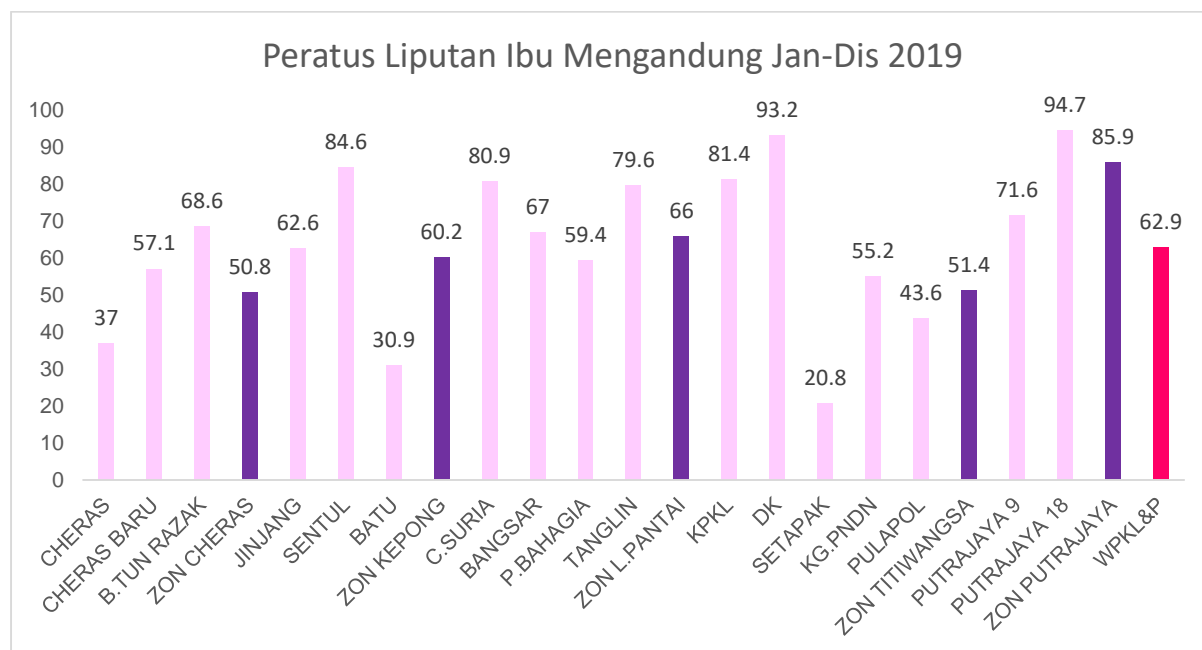
Sasaran yang ditetapkan = 41%

2. % Liputan IM diberi ceramah (PKP 201) = Bilangan IM diberi ceramah
Bil. IM diperiksa

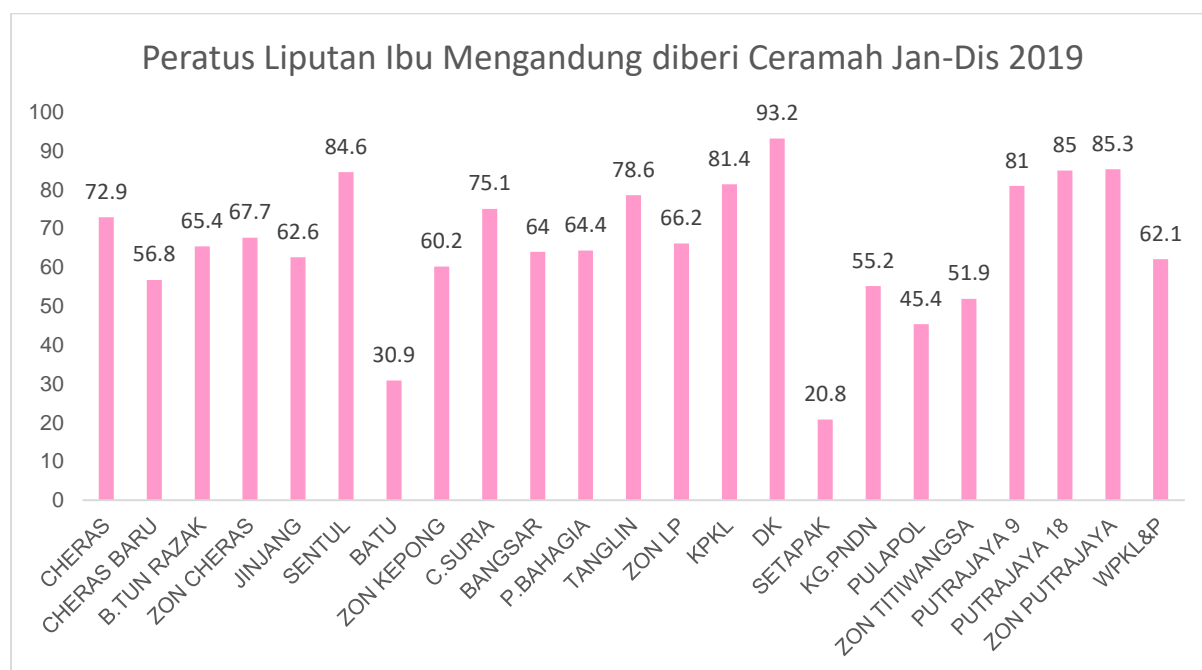
Sasaran yang ditetapkan = 70%

3. % IM yang mencapai status orally fit = Bilangan IM selesai rawatan (Kes selesai)
Bil. IM yang hadir di klinik pergigian

Pencapaian

Rajah 6.74: Peratus Liputan IM Jan-Dis 2019 BKP JKWPKL&P mengikut klinik

Rajah 6.75: Peratus Liputan Ibu Mengandung diberi ceramah Jan-Dis 2017/2018 BKP JKWPKL & P mengikut klinik

Rumusan Masalah

1. Kurangnya kesedaran ibu mengandung terhadap kepentingan kesihatan pergigian, mereka tidak hadir walaupun dirujuk oleh pihak KKIA.
2. Pergerakan kenderaan klinik yang sibuk (perkhidmatan sekolah) dan jumlah kenderaan yang terhad membataskan perkhidmatan.
3. Jarak KKIA dari klinik dan kesesakan lalu lintas turut memainkan peranan.
4. Tempoh lawatan di KKIA yang singkat berpunca dari trafik yang sesak dan ketiadaan kenderaan menyebabkan pegawai tiba di KKIA agak lewat.
5. Tiada kerjasama daripada pihak KKIA dari segi penyerahan kes ibu mengandung di KKIA bagi pemeriksaan pergigian
6. Ruang untuk mengadakan ceramah terlalu kecil yang menyebabkan kesukaran mengadakan ceramah

Tindakan Penambahbaikan

1. Menambah kekerapan lawatan ke KKIA – dengan adanya pertambahan pegawai dan adanya '*dedicated promotion team*' (DPT), kunjungan diusahakan untuk dilakukan setiap hari.
2. Meneruskan program minggu kesedaran kesihatan pergigian untuk ibu-ibu mengandung di KKIA bagi setiap klinik.
3. Menekankan lagi kesedaran semasa nasihat (*chair side*) atau ceramah yang diberi di KKIA tentang kepentingan penjagaan kesihatan pergigian dan keperluan untuk menghadiri setiap temujanji yang diberi.
4. Memastikan lawatan dilakukan setiap hari.
5. Kolaborasi bersama KKIA semasa slot ceramah oleh pihak KKIA sendiri.

Masalah Berkenaan Pengumpulan Data

- Data Pesakit Baru daripada KKIA yang dikumpul pihak kesihatan lambat diperolehi (iaitu pada 7hb).
- Data Pesakit Baru Ibu Mengandung yang dihantar dari setiap KP kepada JKWPKL tidak sama dengan data KPI.
- Cara pengambilan data yang berbeza dari klinik ke klinik .
- Data denominator (jumlah pesakit KKIA) yang diberi adalah data kedatangan untuk setiap KKIA tetapi IM seringkali tidak pergi ke KP yang sepatutnya .

Cadangan Penambahbaikan Berkenaan Data

- Penyelarasan data di peringkat zon.
- Pengumpulan data ditutup pada 25 hb pada setiap bulan dan pada 31 hb disember untuk pengumpulan data setahun.
- Pastikan PG207 dari setiap zon adalah sama dengan reten pemantauan ibu mengandung untuk Jan-Mac, Jan-Jun , Jan-Sept dan Jan-Dis setiap tahun.

6.9.3 Sihatan Pergigian Golongan Keperluan Khas (Gkk)

Program kesihatan pergigian GKK telah dilancarkan secara rasmi oleh KKM pada tahun 1993. Ini untuk memastikan taraf kesihatan mulut yang optima untuk kumpulan ini dapat dicapai melalui promosi kesihatan pergigian, pencegahan klinikal dan rawatan pergigian. Perkhidmatan pergigian disampaikan kepada golongan ini di sekolah, institusi dan pusat dalam komuniti (PDK). Penglibatan bagi murid keperluan khas di sekolah pula dilakukan semasa lawatan pasukan pergigian bergerak (PPB). Pada tahun 2019, terdapat sejumlah 108 buah fasiliti kerajaan yang diliputi oleh Bahagian Kesihatan Pergigian.

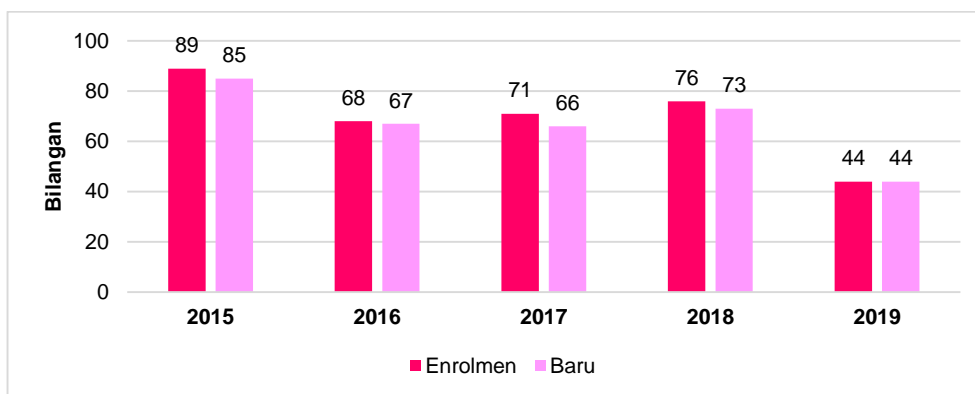
Jadual 6.82: Jumlah Institusi Golongan Keperluan Khas (GKK) Kerajaan 2019

JENIS INSTITU SI	SEKOLAH RENDAH		SEKOLAH MENENGAH		SEKOL AH RENDA H DENG AN KELAS PRA SEKOL AH	PD K	JUML AH
	DENGAN KELAS PENDIDI KAN KHAS	PENDIDI KAN KHAS	DENGAN KELAS PENDIDI KAN KHAS	PENDIDI KAN KHAS			
Lembah Pantai	8	2	8	-	3	5	26
Titiwan gsa	9	-	6	1	3	3	22
Kepong	14	-	8	-	5	1	28
Cheras	7	1	5	-	1	1	15
Putraja ya	4	-	4	-	4	5	14
Jumlah	42	3	31	1	16	15	108

Objektif

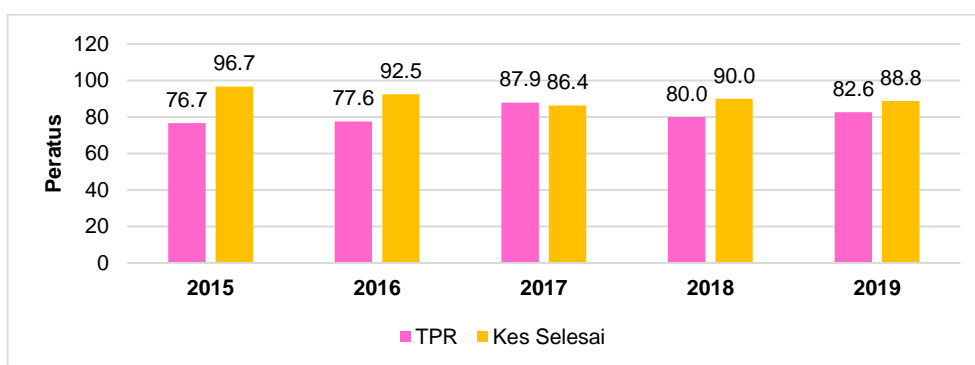
1. Meningkatkan taraf kesihatan pergigian GKK demi peningkatan kualiti hidup mereka sepanjang hayat.
2. Menanamkan semangat amalan penjagaan kesihatan mulut yang baik bagi meningkatkan kesedaran *carers*, guru dan juga personel pergigian terhadap kesihatan mulut mereka.
3. Meningkatkan kompetensi personel pergigian dalam pengendalian GKK.

Aktiviti/Pencapaian Program Kesihatan Pergigian Gkk

Rajah 6.76: Kedatangan Baru Murid Kelas Intervensi Awal Tahun 2015 – 2019

Terdapat penurunan sebanyak 23.6% enrolmen murid pra sekolah dalam masa 2 tahun.(Tahun 2015-2016). Kedatangan baru juga menurun sebanyak 21.2% sepanjang tahun 2015 hingga tahun 2016. Hampir kesemuanya menjalani pemeriksaan pergigian pada tahun 2016. Terdapat penurunan sebanyak 28.8% kedatangan baru dari tahun 2015 hingga tahun 2017. Pada tahun 2018, peratus murid kelas intervensi awal diperiksa meningkat iaitu 96.1%. Manakala bagi tahun 2017, hanya 92.96% murid kelas intervensi awal diperiksa. Bagi tahun 2019, liputan adalah 100%.

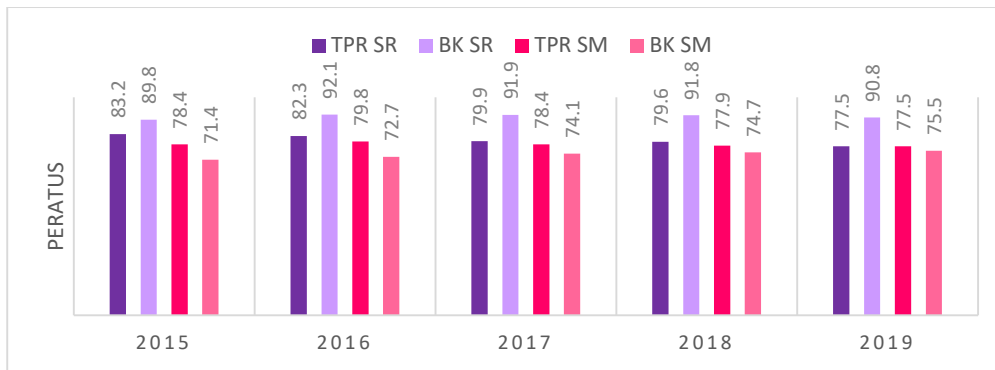
Rajah 6.77 : Peratus TPR dan Kes Selesai Murid Kelas Intervensi Awal Tahun 2015-2019

Peratus Tidak Perlu Rawatan (TPR) di kalangan kanak-kanak pra sekolah adalah memuaskan dan meningkat sedikit pada tahun 2017 iaitu 87.9% berbanding 77.6% pada tahun 2016. Kes selesai pada tahun 2017 adalah 86.4%, sedikit menurun berbanding tahun 2016 iaitu sebanyak 6.1%. Bagi tahun 2018, peratus kes selesai meningkat iaitu 90.0%. Manakala bagi tahun 2019 menurun ke 88.8%. Peratus Tidak Perlu Rawatan (TPR) tahun 2019 meningkat sedikit iaitu 82.6% berbanding tahun 2018 80.0%.

Jadual 6.83: Enrolmen, Kedatangan Baru & Peratus Liputan GKK Sekolah Rendah & Menengah Tahun 2015 - 2019

Sekolah	Perkara	2015	2016	2017	2018	2019
Rendah	Enrolmen	1615	1716	1857	1616	1851
	Kedatangan Baru	1559	1635	1772	1546	1770
	% Liputan	96.5	95.2%	95.4%	95.7%	95.6%
Menengah	Enrolmen	1467	1433	1669	1570	1671
	Kedatangan Baru	1401	1363	1560	1477	1565
	% Liputan	95.5%	95.1%	93.5%	94.1%	93.7%

Enrolmen murid sekolah rendah adalah meningkat pada tahun 2017 tetapi pada tahun 2018 adalah menurun sebanyak 13%. Begitu juga enrolmen murid sekolah menengah terdapat peningkatan pada tahun 2017 dan pada tahun 2018 menurun sebanyak 5.9%. Liputan murid sekolah rendah adalah lebih kurang sama dari tahun 2015 hingga tahun 2019 tetapi liputan sekolah menengah bagi tahun 2019 sedikit menurun berbanding tahun 2018.

Rajah 6.78 : Peratus Tidak Perlu Rawatan (TPR) dan Peratus Bebas Karies (BK) bagi GKK Sek Rendah (SR) & Menengah (SM) Tahun 2015 – 2019

Taraf kesihatan mulut dalam kalangan murid GKK ini menunjukkan tiada perubahan ketara dari sudut peratus TPR dalam tempoh 5 tahun. Bagaimanapun ianya agak tinggi iaitu melebihi 75% untuk kedua-dua murid SR dan SM. Walau bagaimanapun, pada tahun 2017 dan 2018 terdapat penurunan sedikit bagi TPR kedua-dua kategori sekolah rendah dan menengah. Bagi aspek bebas karies sekolah rendah, berlaku peningkatan sedikit dari tahun 2015 hingga tahun 2016. Namun begitu, dari tahun 2017 sehingga 2019 peratus bebas karies adalah lebih kurang sama. Bagi aspek bebas karies sekolah menengah tiada perubahan ketara sepanjang tempoh 5 tahun.

Jadual 6.84: Enrolmen, Kedatangan Baru, Peratus Liputan Dan Peratus Kes Selesai GKK Di Semua PDK Tahun 2015- 2019

PERKARA	2015	2016	2017	2018	2019
Enrolmen	370	398	431	470	445
Kedatangan Baru	304	310	355	368	360
% Liputan	82.2	77.9	82.4	78.3	80.9%
% Kes Selesai	68.4	66.6	66.7	79.5	73.1%

Peratus liputan pelatih PDK pada tahun 2019 meningkat sedikit berbanding tahun 2018. Bagi peratus kes selesai GKK, berlaku peningkatan dari tahun 2015 sehingga 2018. Manakala, pada tahun 2019 terdapat penurunan iaitu 73.1% berbanding 79.5% bagi tahun 2018. Ini kerana terdapat pelatih yang tidak hadir semasa rawatan dijalankan & enggan memberi kerjasama.

Cabaran

1. Kurangnya kemahiran / minat di kalangan personal pergigian
2. *Man Power & time constraint* – tiada pasukan pergigian bergerak khusus untuk program ini. Pada tahun 2017 *Dedicated Promotion Team* telah berkerjasama dalam menjalankan aktiviti promosi di PDK dan juga di sekolah keperluan khas ini.
3. Keutamaan diberi kepada murid-murid arus perdana berbanding murid-murid GKK.
4. Murid-murid GKK yang tidak memberi kerjasama.
5. Kurang kesedaran di kalangan ibu/bapa/penjaga akan kepentingan kesihatan pergigian.

Tindakan Penambahbaikan

Taraf kesihatan mulut GKK akan terus dipertingkatkan dengan memastikan rawatan secara menyeluruh diberikan kepada golongan GKK. Rawatan pencegahan klinikal juga akan diberikan perhatian utama dan akan dipertingkatkan pada lawatan berikutnya. Selain itu, Pakar Pergigian Pediatrik / Pakar Pergigian Keperluan Khas akan dirujuk bagi murid-murid yang tidak memberi kerjasama. Lain - lain Institusi GKK / OKU di bawah kelolaan swasta serta berdaftar dengan Jabatan Kebajikan Masyarakat turut akan dikenalpasti untuk memperluaskan program kesihatan pergigian untuk golongan ini. Latihan kesedaran terhadap kesihatan pergigian yang melibatkan penyelia – penyelia di PDK dan Institusi Swasta juga akan dilaksanakan. Dengan penglibatan *Dedicated Promotion Team* diharap kesedaran GKK terhadap kepentingan penjagaan kesihatan pergigian akan meningkat.

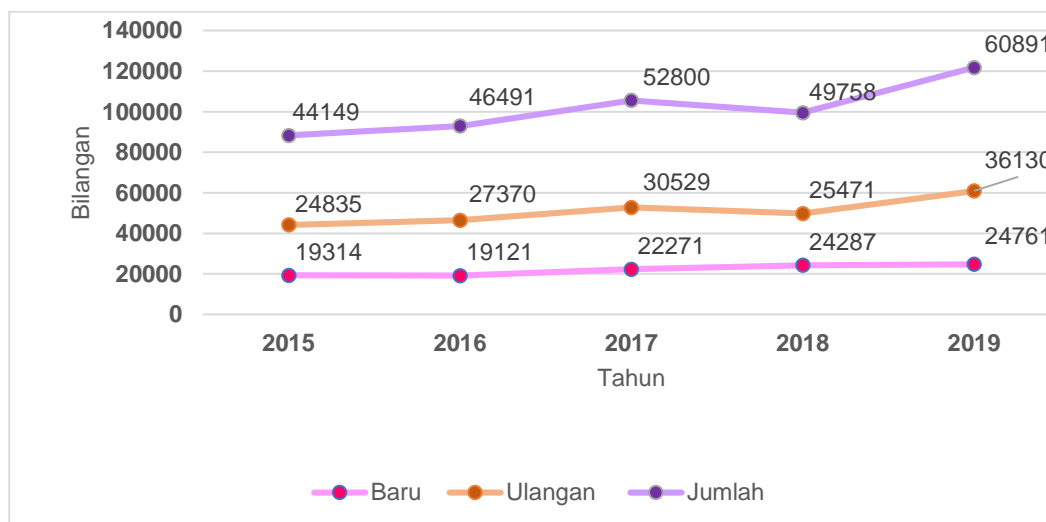
6.9.4 Program Kesihatan Pergigian Warga Emas (We)

Penyampaian perkhidmatan pergigian WE terus dimantapkan dari tahun ke tahun. Perkhidmatan kepada kumpulan ini disampaikan di klinik dan di institusi WE. Dalam masa lima (5) tahun pencapaian menunjukkan peningkatan dari sudut kedatangan baru dan jumlah kedatangan. Setiap klinik sentiasa berusaha untuk mencapai sasaran perkhidmatan yang dikhususkan untuk WE. Penyaringan kesihatan mulut, rawatan dan pendidikan kesihatan pergigian (PKP) semuanya dijalankan di klinik pergigian dan institusi WE.

Objektif

Untuk memberikan perkhidmatan pergigian yang optima dan meningkatkan akses golongan WE kepada kesihatan pergigian yang berkualiti bagi membolehkan mereka menjalani kehidupan yang sejahtera.

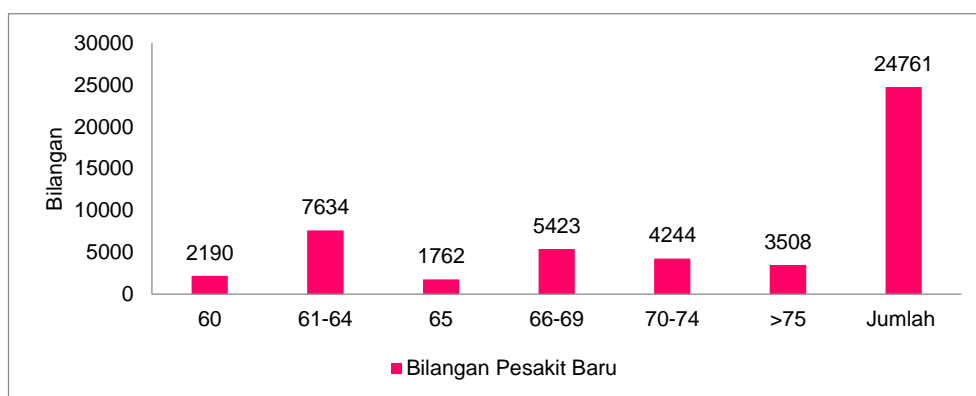
Aktiviti/Pencapaian Program Kesihatan Pergigian Warga Emas

Rajah 6.79: Kedatangan Warga Emas Tahun 2015 – 2019

Kedatangan baru warga emas meningkat pada setiap tahun dari tahun 2015 sehingga tahun 2019. Seramai 24761 warga emas yang mendapat pemeriksaan dan rawatan pergigian pada tahun 2019. Jumlah pesakit ulangan juga meningkat pada tahun ini iaitu seramai 36130 orang berbanding tahun 2018 seramai 25471 orang.

Ini menunjukkan peningkatan tahap kesedaran penjagaan kesihatan pergigian dikalangan warga emas.

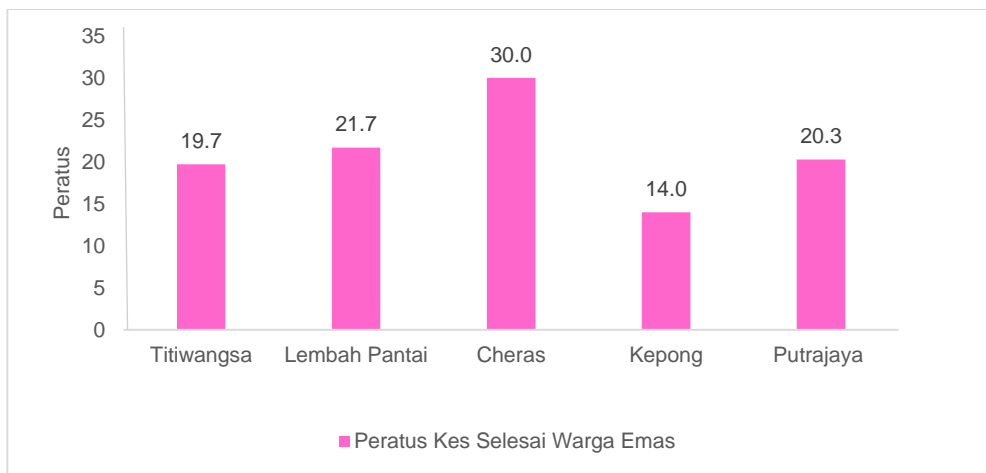
Rajah 6.80: Jumlah Pesakit Baru Warga Emas Mengikut Umur Januari - Disember 2019 (PG 214)

Majoriti warga emas yang mendapat perkhidmatan kesihatan pergigian adalah dalam kalangan mereka yang berumur 61-64 tahun. Manakala, warga emas berumur 65 tahun adalah paling kurang mendapat perkhidmatan kesihatan pergigian.

Jadual 6.85: Kedatangan Warga Emas & Kes Selesai Mengikut Zon 2019 (PG 207)

ZON	KEDATANGAN			KES SELESAI	
	BARU	ULANGAN	JUMLAH	N	%
Lembah Pantai	9101	14268	23369	1972	21.7
Titivangsa	4625	6248	10873	910	19.7
Kepong	5214	7692	12906	728	14.0
Cheras	4011	5479	9490	1205	30.0
Putrajaya	1810	2443	4253	367	20.3
Jumlah	24761	36130	60891	5182	20.9

Jumlah kedatangan warga emas adalah paling tinggi di Zon Lembah Pantai seramai 23369 orang. Didapati semua zon tidak mencapai sasaran kes selesai iaitu 35%. Peratus kes selesai paling tinggi adalah di Zon Cheras iaitu sebanyak 30.0%.

Rajah 6.81: Perbandingan Peratus Kes Selesai Warga Emas antara Zon 2019

Tiada zon yang mencapai sasaran peratus kes selesai warga emas yang ditetapkan iaitu 35%. Didapati Zon Cheras mencapai kes selesai Warga Emas yang tertinggi pada tahun 2019 iaitu 30.0%. Zon Cheras mempraktikkan temujanji yang diberikan kepada warga emas sehingga kes selesai. Kes Warga Emas turut diberi keutamaan semasa perkhidmatan pesakit luar dan rawatan stat juga dibuat jika masa mengizinkan. Pegawai Pergigian Yang Menjaga (PPYM) juga mengingatkan pembantu pembedahan pergigian (PPP) supaya tidak lupa untuk merekod kes selesai bagi semua kes WE.

Jadual 6.86: Pencapaian Perkhidmatan Pergigian Warga Emas Di Institusi / Pusat Komuniti / Persatuan 2019

ZON	NAMA INSTITUSI	JUMLAH PENGHUNI	BARU	KES SELESAI	
				N	%
Lembah Pantai	1. Rumah Orang Tua Wesley	9	9	1	11.1
	2. Pusat Aktiviti Warga Emas Seputeh	24	24	4	16.7
	3. Pusat Pengajian Darul Ilmi	8	8	2	25.0
	4. King George V	37	35	0	0
Titiwangsa	5. Pusat Warga Tua NASCOM	9	9	5	55.6

	6. Sevoy Nursing Home Setapak Indah	19	19	10	52.6
	7. Sevoy Nursing Home Desa Melawati	24	24	18	75.0
Kepong	8. Rumah WE Taman Wahyu	20	20	8	40.0
Cheras	9. Pusat Jagaan Harian WE	33	33	20	60.6
	10. Pusat Jagaan Kebajikan Ti-ratana	8	8	0	0

Terdapat 10 buah institusi WE yang telah diliputi pada tahun 2019. Semua institusi ini dilawat lebih daripada sekali. Aktiviti yang dijalankan adalah pemeriksaan & rawatan pergigian serta aktiviti pendidikan kesihatan. Peratus kes selesai rendah disebabkan oleh banyak faktor. Antaranya adalah kurang kerjasama daripada pihak penghuni WE institusi tersebut.

Cabaran

1. Sikap WE yang kurang berminat untuk rawatan pergigian (hanya datang ke klinik bila terdapat '*sign & symptom*' sahaja)
2. Tempoh temujanji yang lama menyebabkan pesakit WE lupa & tidak hadir untuk rawatan
3. Pegawai & pembantu pembedahan pergigian (PPP) tidak / lupa '*claim*' kes selesai bagi pesakit WE yang telah selesai rawatan
4. Pesakit WE di institusi mempunyai pelbagai masalah kesihatan kronik / '*bed ridden*'-sukar untuk buat rawatan
5. Masalah pengangkutan untuk hadir ke klinik bagi rawatan pembuatan denture (memerlukan bantuan orang lain)
6. Tiada '*consent*' daripada pihak keluarga bagi WE yang tidak dapat beri '*consent*' sendiri (*Dementia, Alzheimer*)
7. Penjaga / jururawat di institusi tidak mahu mengambil risiko untuk memberi '*consent*' bagi sebarang rawatan pergigian.

Tindakan Penambahbaikan

1. Promosi kesihatan pergigian perlu dipertingkatkan lagi dengan cara yang lebih menarik dan mudah difahami oleh WE. Pada tahun 2019 lawatan ke institusi WE dijalankan dengan penglibatan '*dedicated promotion team*' (DPT). Diharap gandingan bersama bahagian promosi ini akan memberikan lebih kesedaran kepada WE tentang kepentingan kesihatan pergigian
2. Kursus untuk anggota pergigian dalam pengendalian WE akan diteruskan bagi memberikan pengetahuan dan maklumat terkini dalam Program kesihatan pergigian WE
3. Temujanji diberi kepada pesakit WE sehingga kes selesai
4. Keutamaan diberikan kepada pesakit WE semasa rawatan pesakit luar dan rawatan *stat* dibuat jika masa mengizinkan
5. Taklimat kepada pegawai & pembantu pembedahan pergigian (PPP) tentang keperluan merekod kes selesai bagi WE
6. Menghubungi pihak keluarga untuk mendapatkan '*consent*' rawatan bagi pesakit WE di institusi
7. Merujuk kepada Pakar Pergigian Keperluan Khas / Pakar Bedah Mulut dan Maksilofasial bagi pesakit yang mempunyai masalah kesihatan kronik

KESIMPULAN

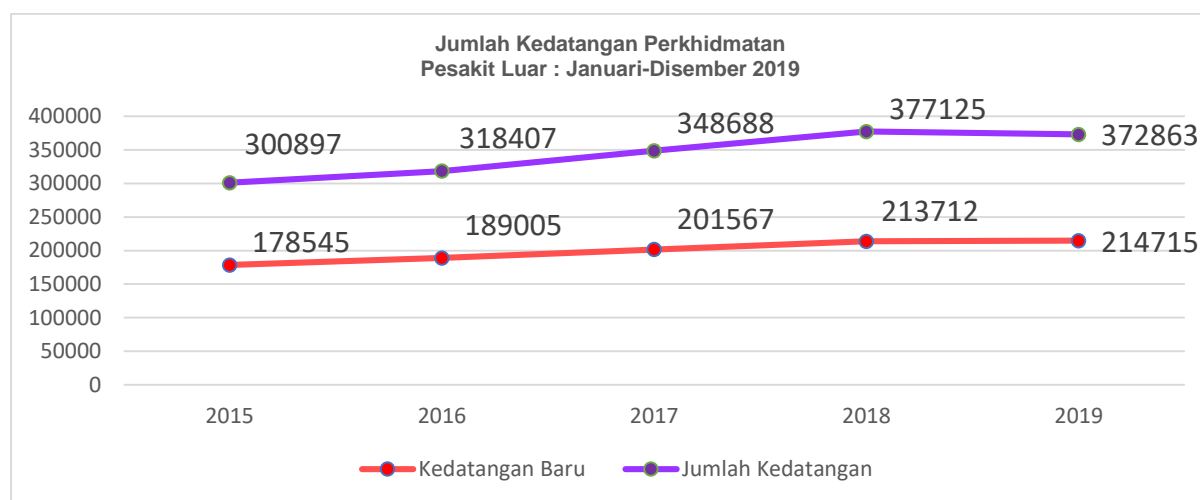
Secara keseluruhan pencapaian perkhidmatan pergigian WE pada tahun 2019 adalah memuaskan. Namun masih banyak usaha yang perlu dijalankan bagi memastikan WE mencapai kesihatan pergigian yang optima memandangkan peningkatan populasi WE yang ketara dengan adanya kemudahan kesihatan yang baik.

Anggota Pergigian daripada pelbagai kategori jawatan memainkan peranan yang amat penting dalam penyampaian perkhidmatan pergigian kepada golongan WE. Hal ini bergantung kepada tugas hakiki mereka, terutamanya pegawai pergigian, juruterapi pergigian, pembantu pembedahan pergigian dan pembantu perawatan kesihatan yang bertanggungjawab sebagai '*clinician*', '*health promoter*' dan fasilitator.

6.9.5 Program Kesihatan Pergigian Warga Emas (WE)

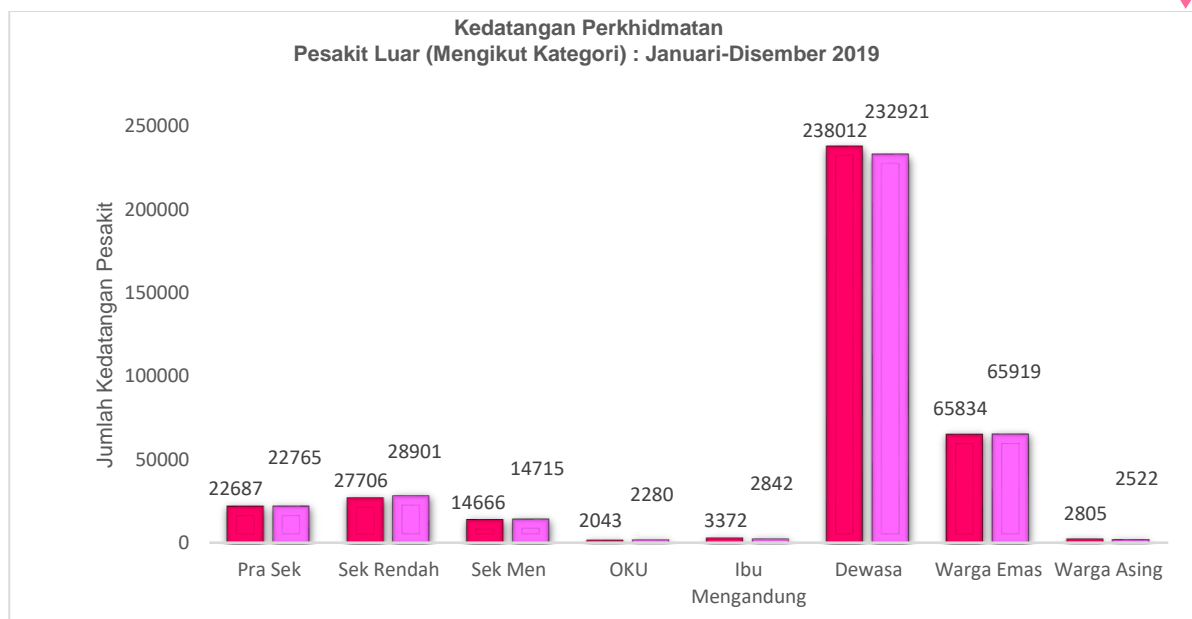
Perkhidmatan pesakit luar adalah antara perkhidmatan utama yang diberikan oleh Bahagian Kesihatan Pergigian. Pelaksanaan program adalah bertujuan untuk memastikan kesihatan pergigian dalam kalangan penduduk dapat ditingkatkan serta kualiti dapat diberikan secara berterusan.

Pencapaian/Penemuan

Rajah 6.82: Jumlah Kedatangan Perkhidmatan Pesakit Luar : Januari-Disember 2019

Jumlah kedatangan pesakit luar adalah menurun pada tahun 2019 dengan 372,863 orang. Walaubagaimanapun, jumlah kedatangan pesakit baru meningkat pada tahun 2019 dengan sebanyak 214,715 orang berbanding tahun 2018.

Rajah 6.83 : Kedatangan Perkhidmatan Pesakit Luar (Mengikut Kategori) : Januari-Disember 2019

Kesemua kategori telah mendapatkan perkhidmatan pesakit luar pada tahun 2019. Kategori Orang Dewasa mencatatkan jumlah kedatangan pesakit luar yang paling tinggi pada tahun 2019 sebanyak 232921 orang pesakit. Namun begitu, jumlah ini berkurang berbanding pada tahun 2018.

Jadual 6.87: Kedatangan Perkhidmatan Pesakit Luar (Mengikut Klinik): Januari-Disember 2019

BIL	KP	KEDATANGAN PESAKIT LUAR MENGIKUT KATEGORI JAN-DIS 2019									
		PRA SEK	SEK REN	SEK MEN	KKI/OKU	IBU MENGANDUNG	DEWASA	W.EMAS	W. ASING	JUMLAH	UNIT
1	Cahaya Suria	508	838	1101	415	56	17868	7672	236	28694	6
2	Bangsar	1080	1944	1191	380	133	22036	5817	400	32981	6
3	P.Bahagia	857	1290	657	1	57	13891	7731	71	24555	4
4	Tanglin	541	799	318	23	63	10278	4945	63	17030	4
5	Cheras	2198	2404	970	82	79	14540	5269	159	25701	4
6	Cheras Baru	176	375	236	15	36	3334	1448	13	5633	3
7	B. Tun Razak	976	1244	413	4	84	7576	1579	60	11936	2
8	D. Keramat	1371	1574	645	22	61	13660	2316	76	19725	4
9	Setapak	403	499	507	81	32	3541	1490	50	6603	3
10	Kg Pandan	612	887	458	52	65	5740	1979	42	9835	3
11	PULAPOL	237	450	1552	25	98	4690	890	6	7948	2
12	KPKL	2830	2838	1448	492	530	24208	5456	631	38430	5
13	Jinjang	1639	2065	1366	391	166	19479	8211	221	33538	5
14	Batu	813	986	443	87	100	7727	2358	167	12681	2
15	Sentul	316	473	406	19	15	7509	2456	78	11273	4

16	Putrajaya	2700	2982	1073	38	493	14620	1703	12	23621	3
17	Putrajaya P18	4068	5105	1387	0	516	19088	2331	69	32564	4
18	Puspanitapuri	0	0	0	0	76	2645	81	0	2802	1
19	KPPA	0	0	0	0	0	1110	0	0	1110	1
20	UTC Pudu Sentral	215	381	115	0	17	5653	591	54	7026	2
21	UTC Sentul	1225	1767	429	153	165	13728	1596	114	19177	6
22	WPKL & P	22765	28901	14715	2280	2842	232921	65919	2522	372863	68

Berdasarkan jadual diatas, klinik pergigian yang mempunyai jumlah pesakit luar yang tertinggi pada tahun 2019 adalah Klinik Pergigian Kuala Lumpur dengan jumlah 38420 orang pesakit, diikuti oleh Klinik Pergigian Jinjang sebanyak 33538 orang pesakit kemudian Klinik Pergigian Bangsar sebanyak 32981 orang pesakit.

Jadual 6.88: Penunjuk Prestasi Utama (KPI) Pesakit Luar: Januari-Disember 2019

KRA	KPI	SASARAN 2019	SASARAN NEGERI 2019 (%)	N	D	PENCAPAIAN 2019 (%)	CATATAN
Akses kepada perkhidmatan kesihatan pergigian	1. Peratus klinik pergigian yang menyediakan perkhidmatan pesakit luar setiap hari	>84% (Tambah 15 KP pada tahun 2019 - Kumulatif 568)	100	20	20	20	100
Pemberian Perkhidmatan Dentur	15. Peratus pesakit mendapat dentur dalam tempoh 3 bulan	≥64%	≥64%	1999	3071	65.4	3 bulanan
	16. Peratus pesakit berumur 60 tahun ke atas mendapat dentur dalam tempoh 8 minggu	≥50%	≥50%	736	1808	40.7	3 bulanan
Indeks Pematuhan Piagam Pelanggan	22. Peratus pesakit luar yang mendapat rawatan dalam masa 60 minit	≥86%	≥86%	202798	265632	76.3	3 bulanan
Indeks Kepuasan Pelanggan	23. Peratus pelanggan yang berpuas hati dengan perkhidmatan/ rawatan yang diterima	≥95%	≥95%	940	950	98.9	3 bulanan

Terdapat 5 Penunjuk Prestasi Utama (KPI) bagi Perkhidmatan Pesakit Luar. Kesemua penunjuk ini mencapai sasaran yang disasarkan pada tahun 2019 kecuali Penunjuk Prestasi Utama (KPI) peratus pesakit berumur 60 tahun ke atas mendapat dentur dalam masa 8 minggu dan peratus pesakit luar yang mendapat rawatan dalam masa 60 minit. Penunjuk Prestasi Utama (KPI) peratus pesakit berumur 60 tahun ke atas mendapat dentur dalam 8 minggu hanya mencapai 40.7% pada tahun 2019 (sasaran: ≥50%). Seterusnya, peratus pesakit luar yang mendapat rawatan dalam masa 60 minit tidak mencapai dengan 76.3% sahaja

Kelemahan

1. Penutupan sebahagian fasiliti pada tahun 2019 disebabkan oleh projek pembangunan yang dijalankan mengakibatkan lambakan pesakit di fasiliti lain. Bilangan kedatangan pesakit yang hadir secara serentak/ramai terutamanya pada satu- satu masa (contoh: 8 pagi) mengakibatkan proses pendaftaran mengambil masa yang lama (manual/sistem).
2. Satu rawatan STAT yang diberikan kepada pesakit tidak mengira tahap kesukaran rawatan tersebut, dimana terbahagi kepada rawatan STAT ringkas (*scaling*, tampalan, cabut gigi longgar) dan rawatan STAT kompleks (cabutan susah, tampalan besar, *pulp extirpation*). Terdapat pegawai yang mengambil masa yang lama dalam memberikan rawatan STAT.
3. Ratio diantara pegawai pergigian melebihi juruteknologi pergigian (JP) di setiap fasiliti dimana permintaan pembuatan dentur adalah tinggi.
4. Majoriti pesakit yang meminta dentur di fasiliti adalah dikalangan warga emas.

Cadangan Penambahbaikan/Pembetulan

1. Mewujudkan bilik saringan bagi pesakit yang hadir selepas setiap bilik surgery (25 pesakit/bilik surgery) telah dipenuhi dan didaftarkan. Mewujudkan inovasi dalam sistem pendaftaran di fasiliti agar lebih berkesan.
2. Meningkatkan kompetensi pegawai pergigian dengan memberikan latihan secara berterusan, menggalakkan pegawai yang mengalami kesukar supaya merujuk kes kepada *supervisor*/pegawai senior.
3. Saringan semula pesakit dentur dan mengutamakan/memberi slot khas warga emas pada setiap anggota setiap bulan.
4. Meningkatkan komunikasi dan kolaborasi antara pegawai dan juruteknologi dimana penggantian anggota dilakukan sekiranya anggota bertugas perlu menghadiri kursus, cuti rehat atau cuti sakit bagi mengelakkan penukaran tarikh temujanji pesakit dentur warga emas.

6.9.6 Pencapaian Pesakit Luar Dentur Bahagian Kesihatan Pergigian Jkwpl & P 2019

Program Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Pesakit Luar diberi kepada semua lapisan masyarakat. Rawatan seperti tampalan, penskaleran, cabutan, dentur dan lain- lain rawatan pergigian disediakan mengikut keperluan dan permintaan pelanggan. Rawatan dentur merupakan rawatan yang mendapat permintaan yang tinggi di klinik kerajaan. Perkhidmatan pembuatan dentur merupakan rehabilitasi semula fungsi pergigian pesakit yang telah kehilangan gigi.

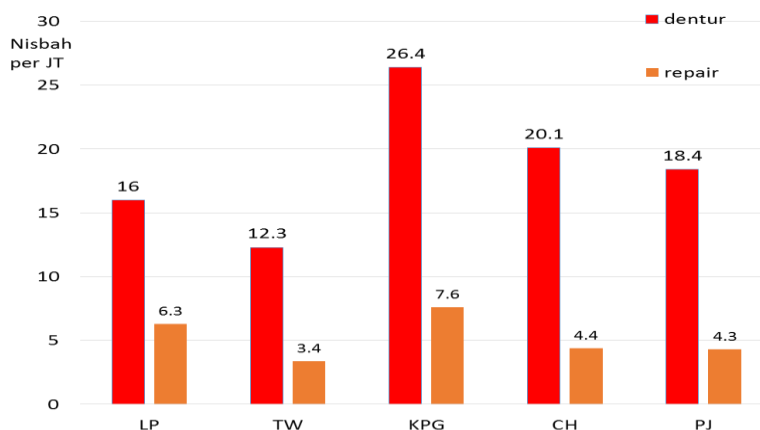
Kepuasan pelanggan diberi keutamaan dalam penyampaian perkhidmatan. Kepuasan ini dipantau melalui maklumbalas pelanggan, kajian dan pencapaian prestasi. Di bawah pembuatan dentur, prestasi pencapaian di ukur melalui Petunjuk Prestasi Utama (KPI). Terdapat dua KPI berkaitan pemberian perkhidmatan dentur yang dipantau.

Pelan tindakan dentur telah di rangka berdasarkan '*Guide to management of long denture waiting time*' yang di keluarkan oleh Program Kesihatan Pergigian , Kementerian Kesihatan Malaysia pada tahun 2014.

Objektif

- i. Mengurangkan masa menunggu mendapatkan dentur di klinik pergigian primer kerajaan
- ii. Mengurangkan senarai menunggu dentur
- iii. Meningkatkan kepuasan pelanggan dengan memenuhi permintaan untuk rawatan dentur dan mengurangkan masa menunggu untuk menerima dentur.
- iv. Meningkatkan pencapaian KPI denture

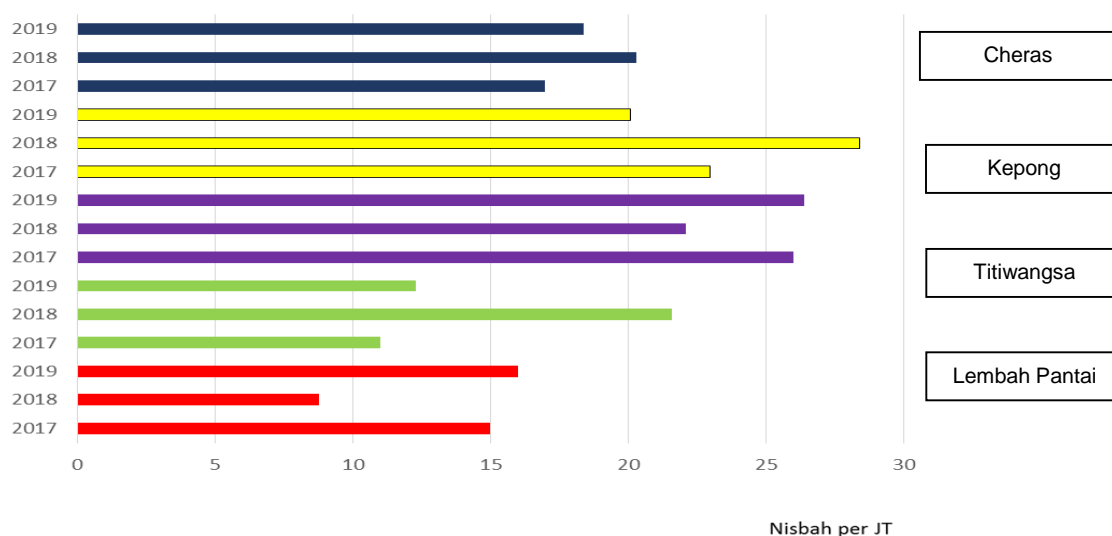
Pencapaian Dentur

Rajah 6.84: Nisbah Hasil Kerja Dentur Juruteknologi Pergigian Mengikut Zon JKWPKL & P Tahun 2019

Hanya Zon Kepong mencapai sasaran 25 kes dentur sebulan bagi setiap Juruteknologi Pergigian .Pembaikan dentur tertinggi juga di Zon Kepong Penghasilan dentur tertinggi adalah di Klinik Pergigian Jinjang .Klinik ini juga mempunyai 422 pesakit didalam senarai menunggu mereka. Klinik lain yang mempunyai senarai menunggu dentur ialah Klinik Pergigian Kuala Lumpur iaitu sebanyak 208 pesakit.Ini menunjukkan permintaan perkhidmatan dentur yang sangat tinggi .

Zon Titiwangsa menunjukkan pencapaian terendah kerana Klinik Pergigian Pandan telah di tutup selama 4 bulan di samping masalah gangguan bekalan air yang sangat kerap.Begitu juga Klinik Pergigian Setapak hanya beroperasi selepas bulan Oktober 2019 bagi memberi laluan bagi pemasangan kerusi pergigian di bawah program MEET.

Rajah 6.85: Trend Pencapaian Nisbah Hasil Kerja Dentur Juruteknologi Pergigian Mengikut Zon JKWPKL & P dari tahun 2017 sehingga 2019

Trend penghasilan dentur bagi Zon Titiwangsa, Cheras dan Putrajaya menunjukkan peningkatan pada 2018 berbanding dari tahun 2017 tetapi menurun pada tahun 2019. Bagi Zon Lembah Pantai dan Kepong menunjukkan peningkatan pada tahun 2019 selepas menurun pada tahun 2018.

Jadual 6.89: Hasil Dentur Bahagian Kesihatan Pergigian JKWPKL & P 2017 sehingga 2019

TAHUN	DENTUR	PEMBAIKAN DENTUR	NISBAH DENTUR BAGI SETIAP JT
2017	8934	2680	19.9
2018	8082	2696	17.1
2019	8634	2631	17.1

Penghasilan dentur oleh setiap JT menunjukkan penurunan berbanding tahun 2017. Penghasilan hasil kerja JT juga perlu di lihat bersama hasil kerja lain termasuk aplians pakar terutamanya pakar ortodontik kerana ini juga penyumbang kepada hasil kerja dentur yang rendah seperti di Zon Lembah Pantai yang mempunyai bilangan pakar ortodontik paling ramai.

6.9.7 Pencapaian Pelan Tindakan Dentur Jkwpl & P 2019

Jadual 6.90: Ringkasan Pencapaian Pelan Tindakan Dentur JKWPKL & P 2019

BIL	INDIKATOR	SASARAN	PENCAPAIAN
1.	Bil. temujanji setiap peringkat yang tempohnya ≤ 10 hari bekerja	100%	34.2%.
2.	Bil PP diberi taklimat mengenai garis panduan MOGC	100%	98.9%
3.	Bil klinik yang dibantu	5 klinik peringkat WPKL & P	1
4.	Jumlah JT mencapai sasaran 25 kes/bulan	100%	19%
5.	Peratus JT kerja lebih masa	30%	33.3%
6.	Kes ulangan peringkat pembuatan denture	0%	1.7%
7.	Kes ulangan denture selepas diisu	0%	0.7%
8.	<u>Bilangan PP dilatih</u>	100%	53.8%
9.	<u>Bilangan JT dilatih</u>	100%	79.4%

Indikator utama yang menyumbang kepada penurunan pencapaian KPI dentur adalah indikator bilangan 1,4,8 dan 9. Faktor penyumbang untuk indikator 1 adalah JT tidak dapat menyiapkan kes dan slot temujanji PP terhad. Pencapaian indikator 4 perlu di pantau kerana ia menunjukkan hasil kerja yang sangat rendah berbanding sasaran 100% 25 dentur bagi setiap JT. Bagi indikator 8 dan 9 kali terakhir Kursus Dentur dijalankan adalah pada tahun 2017. Ini juga disebabkan kemasukan 'New Dental Officer' yang ramai.

Jadual 6. 90: Pencapaian Sasaran 25 Kes/Bulan/JT Dari 2016 Sehingga 2019

TAHUN	PENCAPAIAN (%)
2016	61.1
2017	46.2
2018	24
2019	19

6.9.8 Pencapaian 'Key Performance Indicator' (Kpi) Dentur

Jadual 6.91: Pencapaian KPI Denture WPKL & P, Tahun 2015 hingga 2019

KPI	INDIKATOR	SASAR AN	PENCAPAIAN				
			2015	2016	2017	2018	2019
15.	Peratus pesakit mendapat dentur dalam tempoh 3 bulan	≥ 64.0%	41.7%	65.4%	65.3%	68.1%	65.1%
16.	Peratus pesakit berumur 60 tahun ke atas mendapat dentur dalam tempoh 8 minggu	≥ 50%	31.6%	38.8%	39.2%	37.7%	40.7%

Trend pencapaian KPI dari tahun 2015 sehingga 2019 menunjukkan:

- ✓ KPI nombor 15 menunjukkan peningkatan dari 2015 hingga 2018 tetapi bagi 2019 menunjukkan sedikit penurunan tetapi masih lagi mencapai sasaran.
- ✓ KPI nombor 16 menunjukkan peningkatan dari 2015 hingga 2017, menurun pada 2018 tetapi menunjukkan sedikit peningkatan bagi tahun 2019 tetapi masih tidak mencapai sasaran.

Cabaran

Pembuatan gigi palsu di klinik pergigian mengambil masa yang agak lama disebabkan oleh permintaan yang banyak dan juga beban kerja di klinik yang tinggi. Masa menunggu untuk memulakan rawatan dentur sahaja mengambil masa yang lama dan ini belum mengambil kira masa untuk memproses dentur. Sebahagian Juruteknologi Pergigian di klinik yang mempunyai perkhidmatan kepakaran juga menjalankan kerja-kerja membuat prostesis untuk pakar pergigian. Beban kerja yang tinggi biasanya melibatkan kepakaran ortodontik. Ini dapat dilihat dari pencapaian dentur Zon Lembah Pantai yang rendah .

Selain dari faktor diatas, pada tahun 2019 berlaku isu bahan 'stone' yang rapuh dan mudah patah. Ini melambatkan proses pembuatan kerana perlu ulang peringkat pembuatan. Bekalan gigi akrilik dan bur yang terputus juga menyumbang kepada penghasilan dentur yang menurun. Beberapa klinik juga terlibat dengan pengubahsuaian fasiliti dan masalah gangguan bekalan air yang menyebabkan penurunan hasil dentur.

Cadangan Penambahbaikan

- i. Pematuhan kepada '*Guide to management of long denture waiting time*' dan kriteria '*fit for denture*'
- ii. Bekalan bahan dan peralatan yang berkualiti dan mencukupi .
- iii. Pemantauan yang teliti keatas pencapaian hasil kerja JT yang rendah berbanding sasaran 25 dentur bagi setiap JT di peringkat klinik dan zon.
- iv. Hasil kerja di peringkat klinik/zon perlu di analisa bagi memaksimumkan penghasilan dentur dan pembahagian tugas yang lebih saksama dengan '*redeploy*' Juruteknologi Pergigian atau klinik lain bantu klinik dengan beban kerja yang tinggi. .Ini boleh juga di jalankan jika sesuatu fasiliti dalam proses ubahsuai.
- v. Punca kelewatan yang disebabkan oleh Pegawai Pergigian juga perlu ditangani kerana kecekapan, kemahiran dan pemahaman berbeza oleh sebab latarbelakang pendidikan yang berbeza.

- vi. Kemahiran teknikal adalah penting untuk membuat dentur secara pantas dan berkualiti .Pegawai Pergigian dan Juruteknologi Pergigian adalah terdiri dari pelbagai latar belakang latihan/pengajian/pendedahan yang berbeza. Terdapat anggota lama yang memerlukan 'refresher course' .Oleh itu proses pembuatan dentur yang seragam dan menepati standard perlu disampaikan kepada mereka melalui latihan tertentu secara berterusan. Kali terakhir Kursus Dentur dijalankan pada 2017. Memandangkan peruntukan latihan yang terhad, latihan di peringkat klinik disarankan.

Kesimpulan

Pencapaian hasil dentur perlu di tangani secara menyeluruh .Isu yang dikatakan disebabkan kekurangan Juruteknologi Pergigian tidak dapat dipastikan kerana ia sepatutnya di tunjukkan dengan beban atau hasil dentur yang tinggi.

Pegawai Pergigian Daerah dan Pegawai Pergigian Yang Menjaga perlu mengadakan perbincangan bersama Juruteknologi Pergigian dan Pegawai Pergigian bagi menangani isu-isu atau masalah berkaitan penghasilan dentur di peringkat klinik dan zon.

Aktiviti pencegahan yang berkesan bagi program-program toddler, sekolah, ibu mengandung dan orang dewasa sepatutnya di pertingkatkan bagi meningkatkan status kesihatan mulut dan seterusnya mengurangkan permintaan dentur.

CAWANGAN AMALAN DAN PERKEMBANGAN KESIHTAN PERGIGIAN

6.10 PEMBANGUNAN DAN PERKEMBANGAN KESIHTAN PERGIGIAN

6.10.1 Laporan Projek Pembangunan 2019

Projek-projek pembangunan yang dikendalikan dan dipantau oleh Bahagian Kesihatan Pergigian Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya (BKP JKWPKL&P) terbahagi kepada:

1. Projek Rancangan Malaysia Ke- 11(RMK)
2. Projek Bukan Rancangan Malaysia Ke- 11(Bukan RMK)
3. Projek BP00600
4. Pembaikan kecil dan penyelenggaraan klinik

1. PROJEK RMK

BIL	NAMA PROJEK	STATUS
a.	Klinik Kesihatan (Jenis 2) Taman Batu Muda Kuala Lumpur - Lima (5) kerusi pergigian: • satu (1) Kepakaran Periodontik, • empat (4) Primer - Tarikh Milik Tapak: 03.07.2017	Projek tidak dapat disiapkan mengikut Tarikh Siap Asal pada 30.06.2019. Lanjutan masa (EOT) diluluskan sebanyak 2 kali iaitu: - sehingga 09.10.2019 - sehingga 16.12.2019 Walau bagaimanapun, status Kemajuan Kerja Fizikal sebenar sehingga 11.12.2019 ialah 99.0% iaitu lewat 33 hari dari jadual. Pihak kontraktor menjangkakan kerja akan disiapkan pada 31.12.2019. Denda / gantirugi (LAD) akan dikenakan ke atas pihak kontraktor mulai 17.12.2019

	- Tarikh Siap Asal 30.06.2019	sebanyak RM4,600.00 bagi setiap hari kelewatan.
b.	Pusat Pakar (Non Hospital) / KK Presint 6 - Klinik Kesihatan (Jenis 3) dan Pusat Pakar Pergigian, Presint 6, Putrajaya - Lapan belas (18) kerusi pergigian asal: • enam (6) Kepakaran Ortodontik, • lima (5) Kepakaran Periodontik, • lima (5) Kepakaran Restoratif • dua (2) Kepakaran <i>Public Health</i> - Status Pusat Pakar ditukar kepada Klinik Pakar Pergigian dengan	Mesyuarat Semakan Semula Skop Projek telah diadakan di Ibu Pejabat JKR Malaysia pada 28.08.19 bagi membincangkan pengurangan skop projek kerana kos dianggarkan bernilai RM47 juta iaitu telah melebihi peruntukan asal RM40 juta. Antara skop bagi Pergigian yang dikurangkan ialah: - Bilangan Surgeri Pergigian dikekalkan tiga belas (13) buah; (lapan (8) pakar + lima (5) primer) - Bilangan Kerusi Pergigian dibekalkan dalam projek adalah empat (4) buah; (dua (2) kerusi pakar dan dua (2) kerusi pegawai) + lima (5) primer - Jumlah sembilan (9) Kerusi Pergigian Sahaja. Bilangan <i>Dental Technologist Workstation</i> (DTW) dikurangkan daripada enam (6) kepada empat (4) unit sahaja. Tetapi ruang dikekalkan untuk DTW pada masa hadapan. Aset <i>Group</i> 3 dan 4 juga dikurangkan supaya mencapai RM40 juta. Di peringkat memuktamadkan Susunatur Dalam Bil 2/2019 (mesyuarat terkini diadakan pada 19.12.2019). Beberapa pindaan yang disarankan akan dibetulkan

	lapan (8) kerusi (2018)	oleh Arkitek dan perlu disiapkan sebelum 15.01.2020.
c.	Klinik Kesihatan (Jenis 2) dan Pejabat Kesihatan Daerah Lembah Pantai <i>Rolling Plan</i> Ketiga (RP3) (2018 - 2019) RMK11	Keputusan Mesyuarat Pemantauan <i>Strategic Response Team</i> (STRIKE) yang telah diadakan pada 02.02.2018 di Pejabat Ketua Setiausaha Negara memutuskan projek Klinik Kesihatan (Jenis 2) dan Pejabat Kesihatan Daerah Lembah Pantai akan dilaksanakan di bawah <i>Rolling Plan</i> Ketiga (2018 - 2019) RMK 11 melalui butiran projek Kerja Awalan Fasiliti Kesihatan (Projek ini juga telah di pohon oleh JKWPKL&P di bawah <i>Rolling Plan</i> Keempat (2019 - 2020) RMK11). Bahagian Pembangunan Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) telah meminta penyediaan <i>Medical Brief of Requirements</i> (MBOR) pada 27.09.2019 kerana Kementerian Hal Ehwal Ekonomi (MEA) telah meluluskan projek untuk dilaksanakan perancangan dan kerja-kerja awalan. MBOR yang telah disemak dan dikemaskini telah diserahkan kepada Bahagian Pembangunan KKM melalui Pejabat Kesihatan Lembah Pantai pada 02.12.2019

2. PROJEK BUKAN RMK

BIL	NAMA PROJEK	STATUS
a.	Projek Klinik Pergigian (KP) Dato' Keramat - Kos pembinaan semula akan ditanggung oleh syarikat Conlay Construction Sdn Bhd. Sebanyak RM1.5 juta - Kos tambahan (peralatan dan kelengkapan dalaman) akan ditanggung oleh KKM dengan kelulusan Kementerian Kewangan Malaysia (MOF).	Mesyuarat Cadangan projek telah dijalankan di Bahagian Pembangunan KKM pada 29.04.2019. <i>Software Configuration Control Sub-Board (SCCSB)</i> telah kemukakan <i>Service Oriented Architecture (SOA)</i> kepada Bahagian Perkhidmatan Kejuteraan Kementerian Kesihatan Malaysia (BPKj KKM) pada 25.04.2019 dan pindaan oleh BPKj KKM dikemukakan pada 03.05.2019. SCCSB memerlukan tempoh selama sembilan (9) bulan untuk menyiapkan projek iaitu enam (6) bulan pembinaan bangunan, dua (2) bulan kerja dalaman dan sebulan T&C. Projek dijangka akan diserahkan kepada KKM pada Mac 2020. Anggaran kos <i>Preliminary Detailed Abstract (PDA)</i> Anggaran kos telah dikemukakan oleh SCCSB kepada Bahagian Pembangunan KKM pada 18.04.2019 sebanyak RM3.95 juta di mana kos ini adalah munasabah berdasarkan piawaian pengiraan kos JKR. SCCSB akan menanggung sebanyak RM1.5 juta dan selebihnya akan ditanggung oleh KKM. Mesyuarat Cadangan Projek bersama Ketua Setiausaha (KSU KKM) telah dijadakan pada 15.05.2019 di mana mesyuarat bersetuju untuk mengangkat projek kepada Kementerian Kewangan untuk memohon peruntukan selebihnya.

		Mesyuarat Semakan Rekabentuk (RDI) bersama BPKj KKM telah di adakan pada 29.05.2019 bagi memuktamadkan rekabentuk sebelum dikemukakan kepada MOF susulan mesyuarat bersama KSU pada 15.05.2019
b.	Projek Penempatan Semula KP Cahaya Suria - Menyusuli kemajuan projek KP Cahaya Suria di Pudu Sentral siap dan beroperasi sementara. - Bangunan asal siap dijangka dalam tempoh lima (5) tahun daripada selesainya bangunan lama dirobuhkan. - Memohon Jabatan Kesihatan WPKL membayar khidmat jagaan di <i>Kimberly Process Certification Scheme</i> (KPCS) sementara Redevelopment - Menyediakan Pelan Lantai / MBoR KPCS untuk projek <i>Redevelopment</i> Bangunan Cahaya Suria (Penjenamaan semula	Projek Pembangunan semula KPCS telah diambil alih oleh Jabatan Pembangunan Perniagaan UDA mulai 10.04.2019. Program Kesihatan Pergigian, Kementerian Kesihatan Malaysia telah mengadakan satu mesyuarat / perbincangan bagi menyusul perkembangan terkini dari penstrukturan semula UDA pada 18.06.19. Makluman awal Bangunan Pudu Sentral akan dibangunkan terlebih dahulu berbanding Cahaya Suria & Sinar Kota (rancangan awal). Kemungkinan KPCS di Pudu Sentral akan dipindahkan ke lokasi lain bagi tujuan pembangunan tersebut samada secara terus atau sementara bergantung kepada tawaran pihak UDA dan persetujuan PKP dan Bahagian Pembangunan KKM. Mesyuarat Bersama UDA Holdings Berhad Berkaitan Projek Pembangunan Semula KPCS telah diadakan pada 15.10.2019 Berikutan perubahan Pelan Pembangunan Semula KPCS (rujuk laporan sebelum ini) pihak UDA mencadangkan beberapa pilihan lokasi samada dipindahkan secara: - Kekal ke lokasi lain bagi tujuan pembangunan tersebut atau

	kepada Pusat Pakar Pergigian WPKL)	- Sementara jika pihak KKM tetap berhasrat untuk kekal di lokasi Pudu Sentral apabila projek Pudu Sentral / Plaza Rakyat dibangunkan nanti yang dianggarkan dalam tempoh tiga (3) tahun. Lawatan Tapak telah diadakan pada 11.11.2019 dan susulan lawatan tapak tersebut perbincangan di peringkat Program Kesihatan Pergigian (PKP KKM) telah diadakan pada 18.11.2019 Pihak BKP JKWPKL&P diminta menyediakan senarai Kebaikan & Keburukan bagi setiap pilihan sebelum dibawa ke peringkat Pembangunan KKM/KSU.
	KP Bangsar - Projek KP Bangsar secara <i>Land Swap</i> di antara Tanah Kerajaan persekutuan seluas 40 ekar di Jalan Bangsar Kuala Bangsar oleh Syarikat Setia Federal Hill Sdn Bhd	Tiada perkembangan terkini sejak tahun 2017
	Klinik Kesihatan (Jenis 2) Cochrane dan Pejabat Kesihatan Daerah (PKD) Titiwangsa - Merupakan cadangan Projek Pembangunan Mini Kementerian	Mesyuarat jawatankuasa Pemandu Projek (JPP) bagi membincangkan halatuju projek KK2 Cochrane dan PKD Titiwangsa pada 29.05.2019 telah memutuskan supaya KKM mengemukakan keperluan terkini bagi proses <i>Request for Proposal (RFP)</i> terbuka cadangan projek tersebut dilaksanakan semula.

Sumber Asli dan Alam sekitar, Klinik Kesihatan Jenis 2 dan PKD di Lot 1246, Jalan Cochrane, KL - Telah dipersetujui oleh jemaah menteri pada tahun 2013 untuk dilaksanakan secara <i>Land Swap</i> dan perolehan dilaksanakan melalui kaedah Request for Proposal (RFP). - Tanah yang terlibat adalah milik Kementerian Sumber Asli dan KKM - Keluasan tanah lebih kurang 4 ekar yang akan dibangunkan untuk dikongsi bersama Kementerian Sumber Asli dan KKM manakala 8 ekar adalah milik syarikat yang berjaya.	Bahagian Perancangan telah diminta untuk mengemukakan <i>Statements of Needs</i> dan <i>Medical Brief of Requirements</i> yang telah dikemaskini kepada Unit Kerjasama Awam Swasta, Kementerian Kewangan Malaysia (UKAS, MOF) bagi tujuan memulakan semula proses-proses berkaitan dengan RFP bagi cadangan tersebut sebelum 15.07.2019 Sehubungan dengan itu satu perbincangan telah diadakan pada 10.07.2019 di Bahagian Perancangan KKM. Semakan semula MBOR oleh JKWPKL&P telah dikemukakan kepada Bahagian Pembangunan KKM pada 25.07.19

3. PROJEK BP00600

BI L	NAMA PROJEK	KOS SILING PROJEK (RM)	NO WARAN & TARIKH WARAN	KOS SEBENAR PROJEK (RM)	BAKI	STATUS
1.	Kerja-kerja Menaiktaraf Klinik Pergigian Kampung Pandan Serta Kerja-kerja Berkaitan	RM220,000.00	9100047 4 09.04.2019	480000 (termasuk KK) Siling projek telah mendapat kelulusan PKN untuk pindaan daripada RM440,000.00 kepada RM480,000.00 menggunakan baki penjimatan	-	Kerja-kerja telah 100% siap dijalankan.
2.	Kerja-kerja menaiktaraf Klinik Pergigian Presint 9 serta kerja-kerja berkaitan	RM18,000.00	9100009 1 16.01.2019	RM18,000.00 0	-	Projek telah siap sepenuhnya pada 24.05.2019 & pembayaran telah dibuat.
3.	Kerja kerja menaiktaraf	RM35,000.00	9100047 4	RM31,150.00 0	RM3,850.00 0	Kerja-kerja telah siap

	Klinik Pergigian PULAPOL serta lain-lain kerja berkaitan		09.04.2019			100%. Bayar pada 30.08.2019
4.	Kerja-kerja menaiktaraf Klinik Pergigian Bandar Tun Razak serta kerja-kerja berkaitan	RM37,500.00	91000474 09.04.2019	RM68,100.00 (Projek bergabung dengan KK)	-	Kerja-kerja telah siap 100%. Bayar pada 04.10.2019
5.	Kerja-kerja menaiktaraf KP UTC Sentul serta lain-lain kerja berkaitan	RM28,000.00	91000474 09.04.2019	RM19,830.00	RM8,170.00	Kerja-kerja telah siap 100%. Bayar pada 15.12.2019
6.	Kerja-kerja menaiktaraf dan ubahsuai Klinik Pergigian Cahaya Suria serta lain-lain kerja berkaitan	RM72,500.00	91000474 09.04.2019	RM63,360.00	RM9,140.00	Kerja-kerja telah siap 100%. Bayar pada 04.10.2019

7.	Kerja-kerja Menaiktaraf Klinik Pergigian Cheras Baru Serta Kerja-kerja Berkaitan	RM80,000.00	9100047 4 09.04.2019	RM75,950.0 0	RM4,050.0 0	Kerja-kerja telah siap 100%. Bayar pada 09.10.2019 Kerja diambil alih oleh Unit Kejuruteraan JKWPKL&P
8	Kerja-kerja menaiktaraf di Klinik Pergigian Tanglin serta kerja-kerja berkaitan	RM37,000.00	9100047 4 09.04.2019	Projek ini digabung dengan projek KK	-	Projek telah diiklan pada 21.06.2019 dan lawatan tapak telah diadakan pada 26/6/2019. Tarikh tutup iklan sebutharga pada 03.07.2019
9	Kerja-kerja menaiktaraf Klinik Pergigian Cheras serta lain-	RM75,000.00	9100047 4 09.04.2019	RM57,168.4 0	RM17,831.60	Projek telah siap 100% dan telah dibayar pada 18.09.2019.

	lain kerja berkaitan					Projek bergabung dengan KK.
10	Kerja-kerja Menaiktaraf Pejabat Pentadbiran Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pergigian) serta lain-lain yang berkaitan	RM80,000.00	9100047 4 09.04.201 9	RM74,160.0 0	RM5,840.0 0	Kerja-kerja telah siap 100%. Bayar pada 04.10.2019
	Jumlah Keseluruhan	RM683,000.00				
PENJIMATAN						
1.	Kerja-kerja naiktaraf dan pembaikan bumbung metal deck dan bumbung atap genting yang rosak, kerja pembaikan siling serta lain-lain	RM20,000.00		RM19,980.0 0	RM20.00	Kerja-kerja telah siap 100%.

	kerja berkaitan di Klinik Pergigian Bangsar					
2.	Kerja kerja pembaikan longkang, ubahsuai ruang kad rawatan dan lain-lain ruang, pembaikan siling, kerja-kerja mengecat bangunan serta lain-lain kerja berkaitan di Klinik Pergigian PULAPOL	RM20,000.00		RM19,980.00	RM20.00	Kerja-kerja telah siap 100%.

4. PEMBAIKAN KECIL DAN PENYELENGGARAAN KLINIK

Sebanyak tujuh belas (17) *Local Purchase Order* (LPO) dikeluarkan dengan jumlah RM50,653.20

BIL	PEMBEKAL	LOKASI	AKTIVITI	KOD SODO	NO LPO / RUJUKAN LAIN	AMAUN (RM)
1	Luzima	Stor	040299	28199	PO 717208	790.00
2	Manora	KP Batu	040299	28199	PO 753238	1,100.00
3	Perniagaan Affrizal	Setapak	040299	28199	PO 597865	5,840.00
4	Manora Supply	KP Bangsar	040299	28199	53000001	2,100.00
5	Abrar	KP Petaling Bahagia	040299	28199	53000003	3,970.00
JUMLAH :						13,800.00

Isu Dan Cabaran

1. Projek tidak siap mengikut tarikh siap asal menyebabkan aset yang telah dibeli dengan peruntukan pada tahun semasa akan tamat tempoh jaminan & tiada tempat simpanan
2. Beberapa Klinik Pergigian memerlukan naiktaraf melibatkan kepada faktor keluasan bilik, menambahbaik susunatur bilik dan "*lay-out*" keseluruhan klinik
3. 4 buah klinik terletak di rumah kedai yang disewa di mana keluasan adalah terhad dan tiada stor penyimpanan barang.
4. Kebanyakan klinik adalah bangunan lama dan perlu pendawaian dan perpaipan semula.
5. Klinik Pergigian Cahaya Suria di tempatkan sementara di ruang parkir Pudu Sentral yang diubahsuai (tidak dapat memenuhi sepenuhnya spesifikasi sebuah klinik pergigian) bagi memberi laluan untuk pembangunan semula bangunan Cahaya Suria lama.

Tindakan Penambahbaikan

Menaiktaraf klinik-klinik secara berperingkat melalui Projek BP00600 dan pembaikan kecil mengikut peruntukan yang diluluskan.

Kesimpulan

Pada keseluruhannya, bahagian ini berusaha untuk mempertingkatkan penjagaan kesihatan pergigian melalui perkhidmatan yang berkualiti dan boleh di akses oleh seluruh masyarakat bagi mencapai wawasan negara ke arah masyarakat yang sihat dan hidup yang berkualiti.

6.10.2 Pengurusan Fasiliti 2019

Penjagaan Kesihatan Pergigian kepada masyarakat diberikan melalui pelbagai jenis fasiliti pergigian yang terletak di klinik kesihatan, hospital, sekolah rendah dan sekolah menengah serta klinik pergigian *stand-alone*. Penjagaan Kesihatan Pergigian kepada murid sekolah dan masyarakat turut diberikan melalui Klinik Pergigian Bergerak dan Pasukan Pergigian Bergerak.

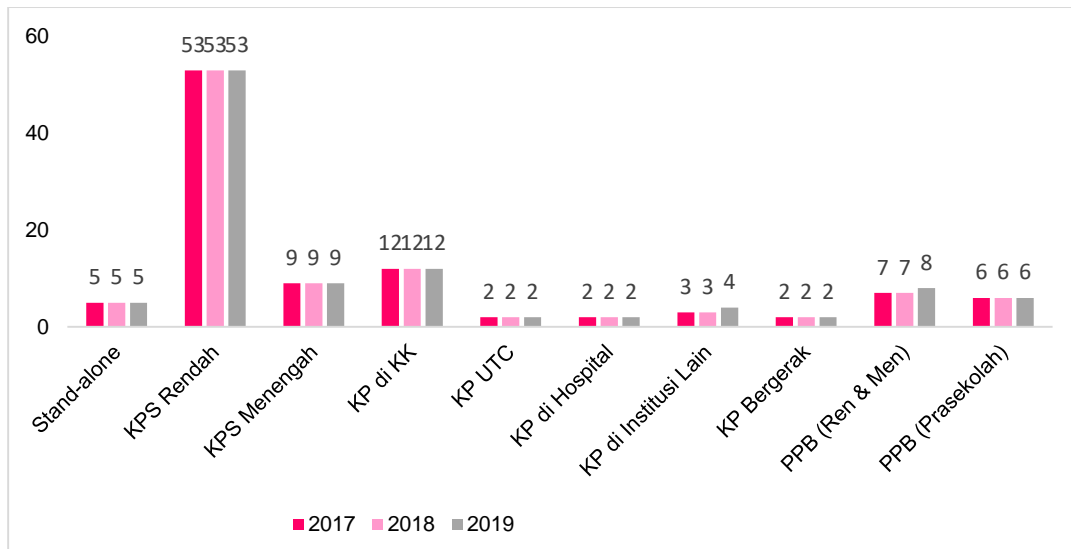

Taburan Fasiliti Pergigian

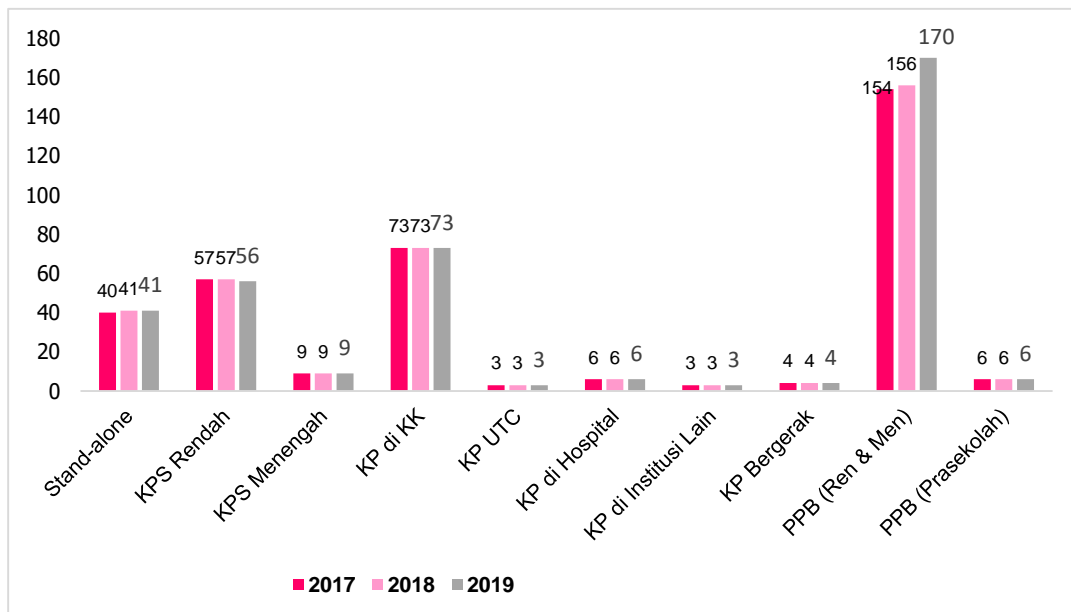
Jadual 6.92: Bilangan Kerusi Pergigian mengikut Klinik Pergigian

KLINIK PERGIGIAN	BILANGAN KERUSI PERGIGIAN	
	BUKAN PAKAR	PAKAR
Lembah Pantai		
KP Cahaya Suria	17	13
KP Bangsar	16	2
KPPB	12	
KP Tanglin	4	1
KP UTC Pudu	1	
KP Istana Negara	1	
Jumlah	51	16
Kepong		
KP Jinjang	15	2
KP Sentul	6	
KP Mukim Batu	6	
KP Mini UTC Sentul	2	
KPB	2	
Jumlah	31	2
Titivangsa		
KPKL	9	3
KP Setapak	9	
KP Dato' Keramat	12	1
KP Kg Pandan	8	
KP PULAPOL	2	
KPB	2	
Jumlah	42	4
Cheras		
KP Cheras	8	1
KP Cheras Baru	11	
KP BTR	7	
HRC		1
Jumlah	26	2
Putrajaya		
KP Putrajaya P9	4	
KP Putrajaya P18	8	2
KP Puspanita	1	
KBM & Maksilofasial	2	2
IKN		1
Jumlah	15	5

Pada tahun 2019, terdapat 103 fasiliti pergigian yang dilengkapi dengan 370 unit pergigian di seluruh Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya berbanding dengan 358 unit pergigian pada tahun 2018 (rujuk Rajah 84 & 85).

Rajah 6.86: Perbandingan Bilangan Fasiliti Tahun 2017 - 2019

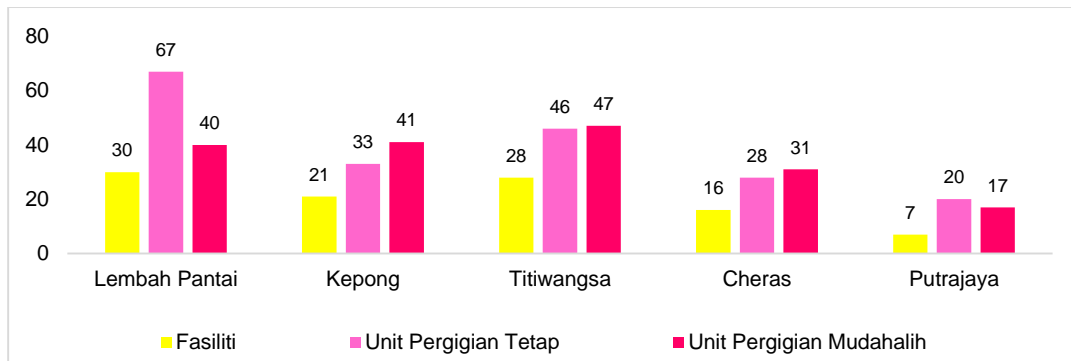
Rajah 6.87: Perbandingan Bilangan Unit Pergigian Tahun 2017 - 2019

Jadual 6.93: Fasiliti dan Unit Pergigian Mengikut Zon Bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya, Tahun 2019

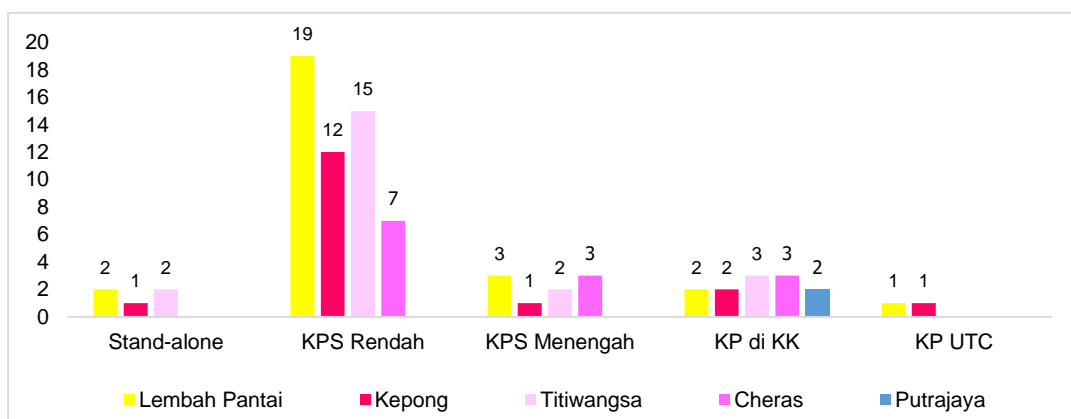
JENIS FASILITI	LEMBAH PANTAI		KEPONG		TITIWANGSA		CHERAS		PUTRAJAYA	
	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Klinik Pergigian <i>Stand-alone</i>	2	31	1	4	2	6	0	0	0	0
Klinik Pergigian Sekolah Rendah	19	20	12	13	15	15	7	7	0	0
Klinik Pergigian Sekolah Menengah	3	3	1	1	2	2	3	3	0	0
Klinik Pergigian di Klinik Kesihatan	2	10	2	11	3	21	3	17	2	14
Klinik Pergigian <i>UTC</i>	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0
Klinik Pergigian di Hospital	0	0	0	0	0	0	1	2*	1	4
Klinik Pergigian di Institusi Lain	1	1	0	0	0	0	0	0	3	2
Klinik Pergigian Bergerak	0	0	1	2	1	2	0	0	0	0
Pasukan Pergigian Bergerak (Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah)	1	39	2	40	2	44	1	30	2	17
Pasukan Pergigian Bergerak Pra sekolah	1	1	1	1	3	3	1	1	0	0
Pasukan Pergigian Bergerak GKK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jumlah	30	105	21	74	28	93	16	60	7	37

*Termasuk 1 mudah-alih

Rajah 6.88: Jumlah Fasilitas Pergigian & Unit Pergigian Mengikut Zon Tahun 2019

Zon Lembah Pantai mempunyai jumlah fasiliti tertinggi iaitu 30 buah diikuti dengan 28 buah fasiliti pergigian di Titivangsa, 21 buah fasiliti pergigian di Kepong, 16 buah fasiliti pergigian di Cheras and 7 buah fasiliti pergigian di Putrajaya (Rujuk Rajah 3).

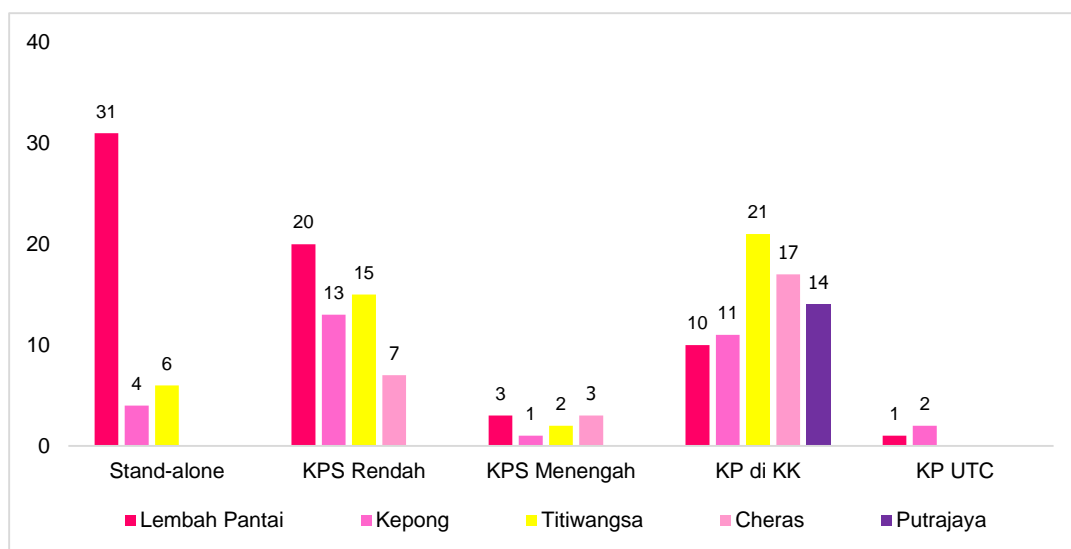
Rajah 6.89: Bilangan Fasilitas Pergigian Mengikut Jenis dan Zon Tahun 2019 (Bahagian 1)

Terdapat 12 buah klinik pergigian utama yang terletak di klinik kesihatan(KP diKK) dan 5 buah klinik pergigian *stand-alone* yang memberikan perkhidmatan pergigian kepada pesakit luar setiap hari. Zon Lembah Pantai mempunyai bilangan KPS yang tertinggi iaitu 22 buah (19 KPS Rendah & 3 KPS Menengah (rujuk Rajah 6.89).

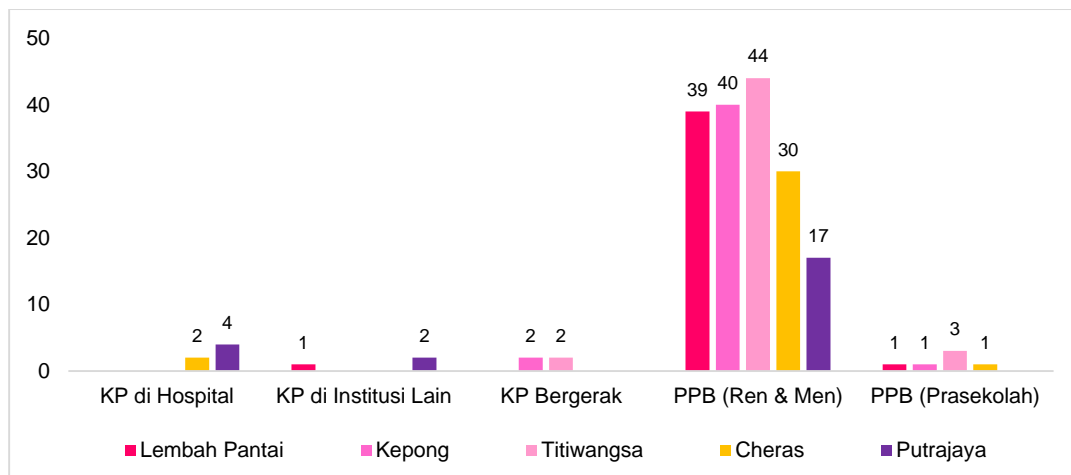

Rajah 6.90 : Bilangan Fasiliti Pergigian Mengikut Jenis dan Zon Tahun 2019 (Bahagian 2)

Zon Titiwangsa mempunyai bilangan PPB tertinggi iaitu 5 (2 PPB Sekolah & 3 PPB Prasekolah) (Rujuk Rajah 5)

Rajah 6.91: Bilangan Unit Pergigian Mengikut Jenis Jenis Fasiliti dan Zon Tahun 2019 (Bahagian 1)

Rajah 6.92 : Bilangan Unit Pergigian Mengikut Jenis Jenis Fasiliti Dan Zon Tahun 2019
(Bahagian 2)

Isu Dan Cabaran

1. Beberapa Klinik Pergigian memerlukan naiktaraf melibatkan kepada faktor keluasan bilik, menambahbaik susunatur bilik dan “*lay-out*” keseluruhan klinik.
2. 4 buah klinik terletak di rumah kedai yang disewa di mana keluasan adalah terhad dan tiada stor penyimpanan barang.
3. Kebanyakan klinik adalah bangunan lama dan perlu pendawaian dan perpaipan semula.
4. Klinik Pergigian Cahaya Suria di tempatkan sementara di ruang parkir Pudu Sentral yang diubahsuai (tidak dapat memenuhi sepenuhnya speksifikasi sebuah klinik pergigian) bagi memberi laluan untuk pembangunan semula bangunan Cahaya Suria lama.

Tindakan Penambahbaikan

Menaiktaraf klinik-klinik secara berperingkat melalui Projek BP00600 dan pembaikan kecil mengikut peruntukan yang diluluskan.

6.10.3 Pengurusan Kenderaan

Bahagian Kesihatan Pergigian WPKL & P mempunyai tiga puluh empat (34) buah kenderaan termasuk sebuah kereta jenis sedan yang disewa dari SPANCO dan dua puluh sembilan (29) orang pemandu. Tiga belas (13) buah kenderaan telah berusia lebih daripada sepuluh (10) tahun. Pada tahun ini jabatan telah menerima sebanyak dua (2) buah kenderaan baru iaitu satu (1) *Nissan Urvan* dan satu (1) *Weststar Maxus V80*. *Nissan Urvan* telah diperolehi pada 21 Februari 2019 untuk Klinik Pergigian Putrajaya Presint 18. *Weststar Maxus V80* telah diperolehi pada 20 September 2019 untuk KP Batu Muda tetapi kini dibawah jagaan KP Mukim Batu. Sebanyak satu (1) buah kenderaan telah selesai dilupuskan melalui sebutharga pada 12 Disember 2019 iaitu *Toyota Hiace* dari KP Jinjang. Sebanyak satu (1) buah kenderaan, iaitu *Kia Pregio* dari KP Cahaya Suria telah memperolehi kelulusan pelupusan kerana tidak ekonomi untuk dibaiki dan proses sebutharga akan dikendalikan tidak lama lagi. Konklusinya, pada akhir tahun 2019 bilangan kenderaan yang boleh berfungsi adalah sebanyak tiga puluh tiga (33) buah. Permohonan untuk penggantian kenderaan akan di buat secara berterusan pada tahun 2020.

Jadual 6.94: Senarai Kenderaan Jabatan 2019

Bil	Klinik Pergigian	Model	Nombor Pendaftaran	Tarikh Dibeli	Jenis	Fasiliti	Bahan Api	Catatan
1	Jinjang	Volvo	WHW 9497	2000	Mover	KPB	Petrol	PSK
2	Petaling Bahagia	Toyota Hiace	WKM 3037	2002	Van (14 seater)	PPB-SR	Petrol	
3	Setapak	Toyota Hiace	WKM 3019	2002	Van (14 seater)	PPB-SR	Petrol	
4	Kg Pandan	Toyota Hiace	WKM 3041	2002	Van (14 seater)	PPB-SR	Petrol	Pelupusan dibatalkan 12/03/2018
5	Kg Pandan	Kia Pregio	WLK 7659	2003	Van (12 seater)	PPB-PRA-SEK	Petrol	
6	Dato Keramat	Toyota Hiace	WNQ 8153	2005	Van (11 seater)	PPB-SM	Petrol	
7	Setapak	Kia Pregio	WPM 9817	2006	Van (12 seater)	PPB-SR	Diesel	
8	Cahaya Suria	Kia Pregio	WPM 9734	2006	Van (12 seater)	PPB-SR	Diesel	Telah memperolehi

								kelulusan pelupusan 2019
9	Sentul	Toyota Hiace	WQV 6495	2008	Van (11 seater)	PPB-SR	Petrol	PSK
10	Cheras Baru	Toyota Hiace	WQW4035	2008	Van (12 seater)	PPB-PRA-SEK	Petrol	
11	Petaling Bahagia	Toyota Hiace	WQV 6537	2008	Van (12 seater)	PPB-PRA-SEK	Petrol	
12	Cahaya Suria	Proton Exora	WUC 4321	2010	MPV (7 seater)	PPB-PRA-SEK	Petrol	
13	Jinjang	Proton Exora	WUC 5031	2010	MPV (7 seater)	PPB-SR	Petrol	PSK
14	Bandar Tun Razak	Proton Exora	WUC 4237	2010	MPV (7 seater)	PPB-SR	Petrol	
15	Bangsar	Proton Exora	WVH 2130	2011	MPV (7 seater)	PPB-SR	Petrol	
16	Mukim Batu	Grand Lavina	WYV 6802	2013	MPV (7 seater)	Klinik	Petrol	
17	Sentul	Nissan Urvan	WYV 6903	2013	Van (14 seater)	PPB-SR	Diesel	PSK
18	Putrajaya	Nissan Urvan	WYV 6904	2013	Van (14 seater)	PPB-SR	Diesel	
19	Dato Keramat	Grand Lavina	WYV 6827	2013	MPV (7 seater)	Klinik	Petrol	
20	Pej. TPKN(G) WP	Proton Preve	WB 1391 L	2015	Kereta (4 seater)	Jabatan	Petrol	(SPANCO)
21	Putrajaya Presint 18	Toyota Hiace	WB 4309 W	2015	Van (10 seater)	PPB-SR	Petrol	PSK
22	Cheras	Toyota Hiace	WB 9764 V	2015	Van (10 seater)	PPB-SR	Petrol	
23	Unit Penguatkuasaan JKWPKL	Toyota Innova	WB 390 B	2015	MPV (7 seater)	PPB-SR	Petrol	
24	KKKL	Toyota Hiace	WC 6370 B	2015	Van (10 seater)	PPB-SR	Petrol	
25	Jinjang	Toyota Hiace	WC 6397 B	2015	Van (10 seater)	PPB-SR	Petrol	PSK
26	Bangsar	Toyota Hiace	WC 6401 B	2015	Van (10 seater)	PPB-SR	Petrol	
27	Bandar Tun Razak	Toyota Hiace	WC 6417 B	2015	Van (10 seater)	PPB-SR	Petrol	
28	PULAPOL	Scania	WC 418 H	2015	Bas Bergerak	KPB	Diesel	

29	Pej. TPKN(G) WP	Toyota Wish	KDU 310	2016	MPV (7 seater)	Jabatan	Petrol	
30	Cahaya Suria	Toyota Innova	VCJ 4551	2018	MPV (7 seater)	Klinik	Petrol	Diperolehi 19/10/2018
31	Mukim Batu	Toyota Innova	VCJ 4550	2018	MPV (7 seater)	Klinik	Petrol	Diperolehi 19/10/2018
32	Cheras Baru	Nissan Urvan	VCK 4897	2018	Van (14 seater)	Klinik	Diesel	Diperolehi 09/11/2018
33	Putrajaya Presint 18	Nissan Urvan	VCY 2805	2019	Van (14 seater)	Klinik	Diesel	Diperolehi 21/02/2019
34	Batu Muda (Mukim Batu)	Westar Maxus V80	VDY 9371	2019	Van (12 seater)	Klinik	Diesel	Diperolehi 20/09/2019

Kos Penyelenggaraan Dan Pembaikan Kenderaan Jabatan

Sebanyak RM139,006.61 telah dibelanjakan untuk penyelenggaraan dan pembaikan kenderaan pada tahun 2019 berbanding RM109,403.50 pada tahun 2018 iaitu pertambahan sebanyak 27.1% (RM29,603.11). Daripada jumlah tersebut, kos penyelenggaraan lebih tinggi (56.4%) RM78,399.98 berbanding dengan pembaikan (43.6%) RM60,606.63. Penyelenggaraan (bila perlu) telah dibuat semasa kenderaan dihantar untuk pembaikan. Kerosakan yang perlu dibaiki adalah seperti kerosakan penghawa dingin, *absorber*, *clutch system*, *brake*, *wiring*, *hydraulic seat*, *light box*, *hydraulic seat driver*, *side mirror*, *modified railing stair (trailer)*, bateri dan tayar.

Jadual 6.95: Kos Pembaikan dan Penyelenggaraan Tahun 2018 dan 2019

Bil	Kenderaan	Tahun Terima	2019		Jumlah 2019	Jumlah 2018
			Penyelenggaraan	Pembaikan		
1	WHW 9497	2000	PSK	PSK	0	4165.50
2	WKM 3019	2002	3807.20	3160.00	6967.20	5358.31
3	WKM 3037	2002	7028.00	5976.00	13,004.00	2170.00
4	WKM 3041	2002	0	2634.00	2634.00	6445.00
5	WLK 7659	2003	5898.00	0	5898.00	5789.00
6	WNQ 8153	2005	3216.40	1302.90	4519.30	3542.28
7	WQV 6495	2005	0	589.00	589.00	PSK
8	WYV 6827	2006	814.60	0	814.60	3186.80

9	WPM 9734	2006	Telah memperolehi kelulusan pelupusan 2019		0	3461.70
10	WPM 9817	2006	3551.00	2703.00	6254.00	6106.43
11	WQW 4035	2008	4033.50	470.00	4503.50	3121.61
12	WQV 6537	2008	3898.00	2465.00	6363.00	2340.00
13	WUC 5031	2008	PSK	PSK	0	1379.80
14	WUC 4321	2010	6566.00	2292.00	8858.00	2853.80
15	WUC 4237	2010	3006.30	3748.00	6754.30	11553.18
16	WVH 2130	2011	3280.00	2415.00	5695.00	4807.28
17	WYV 6802	2013	4653.20	1677.00	6330.20	7510.00
18	WYV 6903	2013	PSK	PSK	0	0
19	WYV 6904	2013	2322.00	2450.00	4772.00	3179.77
20	WB 1391 L	2015	SPANCO	SPANCO	0	0
21	WB 4309 W	2015	PSK	PSK	0	0
22	WB 9764 V	2015	1091.23	405.75	1496.98	2116.68
23	WB 390 B	2015	1845.00	10,679.75	12,524.75	3520.00
24	WC 6370 B	2015	500.80	0	500.80	6258.20
25	WC 6397 B	2015	PSK	PSK	0	0
26	WC 6401 B	2015	453.90	742.50	1196.40	3087.08
27	WC 6417 B	2015	4205.90	0	4205.90	5090.08
28	WC 418 H	2015	7305.14	10,649.53	17,954.67	0
29	KDU 310	2016	7206.00	6247.20	13,453.20	12,361.00
30	VCJ 4550	2018	493.15	0	493.15	0
31	VCJ 4551	2018	344.06	0	344.06	0
32	VCK 4897	2018	2880.60	0	2880.60	0
33	VCY 2805	2019	0	0	0	-
34	VDY 9371	2019	0	0	0	-
JUMLAH			78,399.98	60,603.63	139,006.61	109,403.50

Jadual 6.96: Perbandingan Kos Penyelenggaraan dan Pembaikan Kenderaan Tahun 2018 dan 2019

Perkara	2018	2019
Kos Penyelenggaraan	65,732.25	78,399.98
Kos Pembaikan	43,671.25	60,603.63
Jumlah Kos	109,403.50	139,006.61

Kesimpulan

Pada tahun 2019, hanya tiga puluh tiga (33) daripada tiga puluh empat (34) kenderaan telah berfungsi dengan baik. Sebuah kenderaan telah dilupuskan iaitu dari KP Jinjang. Satu (1) kenderaan lagi dari KP Cahaya Suria adalah dalam proses sebutharga setelah memperolehi kelulusan pelupusan. Dua (2) buah kenderaan baru telah diperolehi iaitu *Nissan Urvan* bagi kegunaan Pasukan Pergigian Bergerak di KP Putrajaya P18 dan *Weststar Maxus V80* untuk kegunaan kinik di KP Batu Muda, tetapi kini ditempatkan di KP Mukim Batu. Pada tahun 2019, RM139,006.61 telah dibelanjakan untuk penyelenggaraan dan pembaikan berbanding dengan RM109,403.50 pada tahun 2018, dengan pertambahan kos sebanyak 27.1% (RM29,603.11). Bahagian Kesihatan Pergigian WPKL & P akan mengusahakan permohonan penggantian tujuh (7) buah kenderaan lagi yang telah dilupuskan sejak tahun 2012 bagi memastikan perkhidmatan pergigian tidak terjejas.

6.10.4 Perkhidmatan Sokongan Luar

Unit Perkhidmatan Sokongan Luar berperanan untuk menyelaras dan memantau pelaksanaan Projek Penswastaaan Perkhidmatan Sokongan Klinik bagi Pembekalan & Penyelenggaraan Peralatan Perubatan (*Biomedical Equipment Maintenance Services-BEMS*) & Bukan Perubatan (untuk skop perkhidmatan *Facility Engineering Maintenance Services (FEMS)*, *Cleansing Services (CLS)* dan *Clinical Waste Management Services (CCWMS)* di Klinik-klinik Pergigian di bawah JKWPKL&P bagi memastikan pelaksanaan projek di bawah syarikat konsesi/ kontraktor yang dilantik mengikut keperluan yang ditetapkan seperti mana di dalam dokumen kontrak perjanjian.

Menyelaras dan Memantau Pelaksanaan Projek Penswastaan bagi Pembekalan & Penyelenggaraan Peralatan Perubatan (*Biomedical Equipment Maintenance Services-BEMS*)

- I. Menyediakan maklum balas berkaitan pelaksanaan projek apabila perlu.
- II. Menghadiri / menyertai mesyuarat bersama agensi mengikut keperluan projek.
- III. Menyertai aktiviti lawatan pemantauan audit teknikal projek ke fasiliti kesihatan pergigian yang dikenalpasti.
- IV. Menganggotai Jawatankuasa-jawatankuasa projek mengikut keperluan projek.
- V. Menyediakan dan mengemaskini status pelaksanaan projek.
- VI. Mengurus mesyuarat dan perbincangan yang berkaitan dengan pelaksanaan projek.

Pemantauan penyelenggaraan dan pembekalan peralatan biomedical di klinik-klinik dijalankan oleh syarikat Quantum Medical Solutions (QMS) Sdn. Bhd. di bawah Program *Medical Equipment Enhancement Tenure (MEET)*. BKP JKWPKL&P akan memastikan pihak QMS Sdn. Bhd.:

- I. Menyediakan laporan bulanan dan dihantar mengikut tarikh yang ditetapkan.
- II. Menjalankan penyelenggaraan mengikut jadual.
- III. Membaiki peralatan yang rosak (penalti dikenakan jika tidak dibaiki mengikut kontrak yang ditetapkan).
- IV. Mengganti peralatan mengikut jadual.
- V. Mengemaskini senarai peralatan sebelum peralatan dihantar ke klinik pergigian.

Pada tahun 2019, terdapat beberapa *New Biomedical Equipment (NBE)* di bawah Program MEET GAP yang melibatkan *construction work* telah dipasang iaitu:

- i. Kerusi Pergigian:
 - KP Putrajaya Presint 9 – dua (2) buah
 - KP Setapak – dua (2) buah
 - KP Cahaya Suria – sembilan (9) buah (termasuk dua (2) buah kerusi kepakaran)
 - KP Sentul – dua (2) buah
 - KP Cheras Baru – empat (4) buah

- ii. *Dental Technologist Work Station*
 - KP Jinjang – dua (2) buah

Baki sebanyak tiga puluh lapan (38) buah kerusi pergigian dari *batch* enam (6) hingga dua belas (12) dan di bawah Perjanjian Tambahan Ketujuh (SA7) dijangka akan dipasang pada tahun 2020.

Menyelaras dan memantau pelaksanaan Projek Penswastaan Perkhidmatan Sokongan Klinik (PSK) untuk Skop Perkhidmatan FEMS, CWMS dan CLMS

- I. Menyediakan maklum balas berkaitan pelaksanaan projek apabila perlu.
- II. Menghadiri / menyertai mesyuarat bersama agensi mengikut keperluan projek.
- III. Menyertai aktiviti lawatan pemantauan audit teknikal projek ke fasiliti kesihatan pergigian yang dikenalpasti.
- IV. Menganggotai Jawatankuasa-jawatankuasa projek mengikut keperluan projek.
- V. Menyediakan dan mengemaskini status pelaksanaan projek.

Hanya tujuh (7) buah klinik pergigian terlibat di bawah PSK iaitu KP Tanglin, KP Jinjang, KP Sentul, KP Kuala Lumpur, KP Cheras, KP Putrajaya Presint 9 dan KP Putrajaya Presint 18.

Jadual 6.97: Senarai Klinik di Bawah Program MEET dan PSK

BIL	KLINIK	PSK	MEET
	Lembah Pantai		
1	KP Cahaya Suria		√
2	KP Bangsar		√
3	KP Tanglin	√	√
4	KP Petaling Bahagia		√
5	KP UTC Pudu Sentral		√
	Kepong		
6	KP Jinjang	√	√
7	KP Sentul	√	√
8	KP Mukim Batu		√
9	KP Mini UTC Sentul		√
	Titiwangsa		
10	KP KKKL	√	√
11	KP Dato' Keramat		√
12	KP Setapak		√
13	KP Kg Pandan		√
14	KP PULAPOL		√
	Cheras		
15	KP Cheras	√	√
16	KP Bandar Tun Razak		√
17	KP Cheras Baru		√
	Putrajaya		
18	KP Putrajaya P9	√	√
19	KP Putrajaya P18	√ Kecuali CLS (akan bermula pada 1/1/2020 selepas kontrak sedia ada tamat)	√
20	KP Puspanita		√

6.10.5 Teknologi Kesihatan Pergigian

Unit Teknologi Kesihatan Pergigian berperanan untuk menyelaras aktiviti-aktiviti berkaitan perolehan ubat-ubatan dan teknologi kesihatan pergigian untuk Bahagian Jabatan Kesihatan Pergigian Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur & Putrajaya (JKWPKL&P) bagi memastikan pembekalan ubat-ubatan yang selamat, berkesan, kos efektif dan berdasarkan keperluan semasa.

Peranan berkaitan aktiviti-aktiviti perolehan ubat-ubatan:

- i. Menyelaraskan aktiviti-aktiviti berkaitan ubat-ubatan.
- ii. Memantau dan menyelaras aduan dari *end user* berkaitan produk pergigian diambil tindakan.
- iii. Menghadiri mesyuarat-mesyuarat berkaitan pengurusan ubat-ubatan seperti kontrak ubat, perolehan ubat dan pengurusan stor ubat.

Peranan berkaitan aktiviti teknologi kesihatan pergigian:

- i. Membantu menguruskan penilaian teknologi pergigian (peralatan/ bahan/ prosedur) yang baru atau sedia ada.
- ii. Membantu menyediakan garis panduan penggunaan teknologi (peralatan/ bahan/ prosedur) dalam perkhidmatan pergigian apabila perlu.
- iii. Membantu mengkaji perkembangan teknologi semasa selagi ia bersesuaian dengan rawatan kepada pesakit (*Horizon Scanning*).
- iv. Membantu menguruskan pertanyaan dan aduan berkaitan teknologi pergigian (peralatan/ bahan/ prosedur)

6.10.6 Pengurusan Maklumat Kesihatan Pergigian 2019 Sistem Ekl, Ohcis & Tpc-Ohcis

eKL

Projek eKL dilaksanakan di bawah Bahagian Pengurusan Maklumat (IMD), Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM), sebagai sebahagian daripada projek e-kerajaan. Sistem eKL merupakan satu aplikasi untuk pendaftaran dan menghantar peringatan tarikh temujanji melalui SMS (*Short Text Messages*) untuk pesakit-pesakit yang menghadiri klinik-klinik pergigian di bawah KKM di Lembah Klang. Terdapat 4 buah klinik pergigian yang sedang menggunakan sistem eKL di WPKL sejak 2009 iaitu:

- Klinik Pergigian Cahaya Suria
- Klinik Pergigian Bangsar
- Klinik Pergigian Tanglin
- Klinik Pergigian Jinjang

Bagaimanapun kontrak perkhidmatan penyelenggaraan perkakasan eKL oleh kontraktor Persada Digital Sdn Bhd telah ditamatkan pada 18 Januari 2019.

OHCIS

OHCIS merujuk kepada *Oral Health Clinical Information System* yang terdiri daripada sistem aplikasi, perisian, perkakasan, peralatan dan sistem rangkaian di lokasi pelaksanaan. Aplikasi OHCIS lebih menyeluruh berbanding *eKL* di mana merangkumi pendaftaran, rawatan, makmal dan bayaran. Dengan adanya sistem OHCIS pengendalian pesakit adalah lebih sistematik (*paperless*). Bagi bahagian JKWPKL&P, projek OHCIS telah dilaksanakan 2 buah klinik iaitu:

- Klinik Pergigian Putrajaya Presint 18 (mulai tahun 2015)
- Klinik Pergigian Kuala Lumpur (mulai April 2017).

TPC-OHCIS

Teleprimary Care-Oral Health Clinical Information System (TPC-OHCIS) adalah sistem Rekod Perubatan Elektronik yang digunakan sebagai sistem operasi harian dan secara *real-time* di fasiliti kesihatan primer Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM). Ini bermaksud, di fasiliti kesihatan yang dilengkapi dengan sistem TPC-OHCIS, ia mengambil alih fungsi sistem klinikal lain yang digunakan untuk tujuan *data-entry*.

Salah satu inisiatif e-Health KKM bagi transformasi ICT adalah mengintegrasikan dan menambah baik dua sistem Rekod Perubatan Elektronik yang digunakan secara berasingan di fasiliti penjagaan primer iaitu sistem *Teleprimary Care* (TPC) yang digunakan di klinik kesihatan, dan *Oral Health Clinical Information System* (OHCIS) yang digunakan di klinik pergigian. Sistem bersepadu *Teleprimary Care-Oral Health Clinical Information System* (TPC-OHCIS) telah dirintis di klinik kesihatan dan pergigian di daerah Seremban bermula pertengahan tahun 2017. Sistem ini dibangunkan menggunakan teknologi tempatan iaitu secara kolaborasi dengan MIMOS Berhad dan merupakan harta intelek KKM bersama MIMOS.

Sistem TPC-OHCIS menggantikan sistem legasi TPC yang telah digunakan sejak 2005 dan sistem legasi OHCIS yang telah digunakan sejak 2009. Dengan menggabungkan kedua-dua sistem ini menjadi satu, penjagaan kesihatan pelanggan menjadi lebih efisien dan ada *continuity of care*. Rekod Kesihatan Pelanggan adalah menjangkau penjagaan *prenatal* sehingga warga emas. (*Womb to tomb*).

Sistem TPC-OHCIS adalah sistem *web-based* dengan pangkalan data yang berpusat. Ia mempunyai kapasiti untuk beroperasi secara *online*, *offline* dan *outreach mode* (bagi Pasukan Kesihatan Sekolah dan Pasukan Klinik Bergerak). Ia juga mempunyai portal *Self-Monitoring* untuk kegunaan pelanggan tertentu.

Dengan adanya pangkalan data berpusat, setiap pelanggan cuma perlu didaftarkan satu kali sahaja ke dalam sistem dan rekod perubatan pelanggan boleh diakses oleh semua fasiliti kesihatan yang menggunakan sistem TPC-OHCIS, bagi menjamin penjagaan kesihatan yang berterusan.

Dibina bagi menyokong '*structured data*', sistem ini mempunyai keupayaan untuk menjana reten dan laporan yang diperlukan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia.

Sistem ini juga dihubungkan secara integrasi dengan sistem-sistem sokongan klinikal di fasiliti kesihatan seperti *Lab Information System (LIS)*, *Pharmacy Information System (PhIS)* dan *Computerised Radiography (CR)*. Sistem lain yang ada integrasi dengan TPC-OHCIS adalah eGL, eNotifikasi, SIMKA, MyHIX dan MyHDW.

Kerja-kerja dan pembekalan perkakasan OHCIS telah dilaksanakan pada tahun 2017 dan 2018. Sistem ini melibatkan 2 buah klinik OHCIS dan 3 buah klinik eKL akan melalui proses migrasi ke TPC-OHCIS iaitu:

- Klinik Pergigian Bangsar
- Klinik Pergigian Tanglin
- Klinik Pergigian Jinjang
- Klinik Pergigian Putrajaya Presint 18
- Klinik Pergigian Kuala Lumpur

Bagaimanapun pada tahun 2019, proses migrasi ke TPC-OHCIS masih tidak dapat dilaksanakan kerana belum mendapat kelulusan peruntukan.

Kelemahan/Cabaran

Sistem **OHCIS** kerap-kali *hang* dan perlu bantuan untuk *trouble shoot* oleh *site technician* syarikat yang dilantik.

Tindakan Penambahbaikan

1. Sistem OHCIS dan eKL akan digantikan dengan *TPC-OHCIS* pada tahun 2020 ke atas (bergantung kepada kelulusan peruntukan) melibatkan KP Bangsar, KP Tanglin, KP Jinjang, KP Kuala Lumpur dan KP Putrajaya Presint 18. (KP Cahaya Suria tidak dimasukkan dalam projek perluasan *TPC-OHCIS* kerana berpindah sementara ke Pudu Sentral pada November 2017 bagi memberi laluan kepada Projek Pembangunan Semula Bangunan Cahaya Suria oleh UDA Holdings Sdn Bhd).
2. Menggantikan *server* di KP Kuala Lumpur dan KP Putrajaya Presint 18.

SEKALUNG BUDI

SENARAI NAMA PERSARA 2019

BIL	NAMA	JAWATAN	TEMPAT BERTUGAS	TARIKH BERSARA
1	JAMILAH BEE BINTI MOHD KASSIM	PENOLONG PEGAWAI FARMASI	PEJABAT KESIHATAN DAERAH CHERAS	01.05.2019
2	JAMILAH BEE BINTI MOHD KASSIM	PEMBANTU PERAWATAN KESIHATAN	KK CHERAS	15.07.2019
3	KEHTIAH BINTI ABDUL RAHMAN	PEMBANTU PERAWATAN KESIHATAN	KK TANGLIN	14.05.2019
4	FOO KOK WEE	PEG.PEMULIHAN PERUBATAN (ANGGOTA)	UNIT PEMULIHAN ANGGOTA, HRC	20.01.2019
5	HASROMMIN BINTI HJ ABDUL SALAM	JURURAWAT	KLINIK 1 MALAYSIA DANAU KOTA	02.02.2019
6	ZAIMI BINTI HUSAIN	JURURAWAT MASYARAKAT	KKIA DESA PANDAN	01.06.2019
7	HASNAH BINTI ABDULLAH	PEMBANTU PERAWATAN KESIHATAN	KLINIK KESIHATAN KUALA LUMPUR	03.12.2019
8	JAMILAH BINTI NAWAWI	PENOLONG PEGAWAI TADBIR (REKOD)	JABATAN REKOD PERUBATAN, HPJ	17.07.2019
9	FUZIAH BINTI MD. ZAIN	PEGAWAI PERUBATAN PAKAR	PEDIATRIK, HPJ	30.05.2019
10	FAUZIAH BINTI YUSOFF	PEGAWAI PERUBATAN PAKAR	ANESTESIOLOGI, HPJ	28.09.2019
11	NORHAYATI BINTI ALIAS	JURURAWAT GRED U32	HOME CARE, HPJ	01.05.2019

12	NORIZAM BINTI YAHYA	KETUA JURURAWAT	DEWAN BEDAH, HPJ	21.01.2019
13	ZANARIAH BINTI ABD RAHIM	PEGAWAI TADBIR (REKOD)	JABATAN REKOD PERUBATAN, HPJ	31.01.2019
14	SYED FADZLI BIN SYED SAILUDDIN	PEGAWAI FARMASI	FARMASI	29.01.2019
15	TAN KHEE LOON	PENOLONG PEGAWAI FARMASI	KK SETAPAK	08.01.2019
16	MOHD ZAIN BIN JUSOH	PENOLONG PEGAWAI PERUBATAN	PKD LEMBAH PANTAI	03.02.2019
17	MOHD ISA BIN MAIDIN PICHAY	PEMBANTU KESELAMATAN	UNIT KESELAMATAN, HPJ	21.10.2019
18	CHE NORIHAN BT ZAKARIA	PEMBANTU PERAWATAN KESIHATAN	WAD 2B, HPJ	01.12.2019
A19	DR. MARIA JIROM AK GERE	PAKAR PERGIGIAN ORTODONTIK, PEGAWAI PERGIGIAN	KP BANGSAR	23.04.2019
20	DR. LYDIA MASON A/K LIONEL	PAKAR PERGIGIAN KESIHATAN AWAM, PEGAWAI PERGIGIAN	PKP LEMBAH PANTAI	20.08.2019
21	SAEDIAH BINTI BUSU	JURUTERAPI PERGIGIAN	KP PUTRAJAYA	22.07.2019
22	NORILLAH BINTI ISMAIL	JURUTERAPI PERGIGIAN	KP BANDAR TUN RAZAK	29.01.2019
23	NOORRIHA BINTI NAYAN	JURUTERAPI PERGIGIAN	KP JINJANG	02.08.2019
24	ADMINAH BINTI HJ AHMAD SHAPAI	PEMBANTU PEMBEDAHAN PERGIGIAN	KLINIK PAKAR BEDAH MULUT, HPJ	01.04.2019
25	ABD RAHIM BIN ABD HAMID	PEMANDU KENDERAAN	KP SETAPAK	27.06.2019

26	JUMRAH BINTI ANDON	PEMBANTU TADBIR (P/O)	PKD PUTRAJAYA	15.02.2019
27	RUSLI BIN ABU HASSAN	PEMANDU	PKD PUTRAJAYA	05.03.2019
28	NADARAJAH A/L S.RETNAM	PENOLONG PEGAWAI PERUBATAN	PKD PUTRAJAYA	01.10.2019
29	DR. NORHAYATI BINTI AB SHATAR	PEGAWAI PERUBATAN	PKD PUTRAJAYA	01.02.2019
30	RAJA'YAH BINTI RAMLI	JURURAWAT MASYARAKAT	KK SENTUL	01.05.2019
31	NORZIHAR BINTI IBRAHIM	PEM. PERAWATAN KESIHATAN	KK BATU	06.09.2019
32	DR. ZALEHA BINTI ABDUL HAMID	PEGAWAI PERUBATAN	KAWAM	05.10.2019
33	BOEY LAI MEE	JURURAWAT	PERUBATAN	15.12.2019
34	SORAYA BINTI ZAKARIA	JURUPULIH PERUBATAN CARAKERJA	UNIT PEMULIHAN CARAKERJA, HRC	01.06.2019
35	ZULKEFLI BIN ABU BAKAR	PENOLONG PEGAWAI PERUBATAN	JABATAN FORENSIK, HRC	01.08.2019
36	KAMAZLAN BIN MAT JONET	PENOLONG PEGAWAI FARMASI	JABATAN FARMASI, HRC	01.04.2019
37	FAUZIAH BINTI ASMUIN	JURURAWAT	PERUBATAN	26.03.2019

**JAMUAN PERPISAHAN
DR. ADAM DAN MATRON BOEY**

**PERSARAAN MATRON BOEY
(PERUBATAN)**

MAJLIS BERKHATAN PERUBATAN

RAYA 2020

**PERHIMPUNAN PAGI
MAC 2019**

CATATAN